

Ψηφιοποιηθήκε από τα Ινστρούτα Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΚΗΦΩΦΙΑΣ

ΤΗΣ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΓΕΡΜΑΝΙΣΤΙ ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

Α. Α. ΚΑΜΜΕΡΕΡΟΥ.

Κατὰ διαταγὴν τῆς Κυθερήσεως μεταφρασθεῖσα πρὸς χρῆσιν τῶν
Ἐλληνικῶν σχολείων τοῦ κράτους

Θεωρηθεῖσα καὶ μεταρρυθμιθεῖσα

ΥΠΟ

Γ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ.

Καὶ ἐκδοθεῖσα διὰ διπλάνης

Τὸν ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

[Τιμᾶται Δραχ. 3: 50]

ΕΝ ΑΟΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

Κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἐρμοῦ Ἀριθ. 215.

1853.

18254, 17540 (εβίσ.)

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Κύριον σκοπὸν ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τοῦ τυπογραφείου μου ἔχων τὴν
ώφελειαν τῆς νεολαίας, μετεχειρίσθην δλα τὰ δυγατὰ μέσα εἰς τὸ νὰ κα-
τατήσω τὰ ἐκλεκτότερα διδακτικὰ βιβλία ὅχι μόνον κοινὰ, ἀλλὰ καὶ
εὑωνα. Εἰς τοῦτο λοιπόν ἀποβλέψας, δὲν ἔφεισθην οὔτε κόπων οὔτε ἔξόδων
ἀδεῶν διὰ τὸν τυπογραφικὸν καλλωπισμὸν τῶν ἐκδόσεων, τὰς ὁποίας ἐπε-
χείρησα πρὸς χρῆσιν τῶν τοῦ κράτους σχολείων.

"Η δὲ παντελῆς Ἑλλειψις ἐπιτόμου γενικῆς ἴστορίας, γιγνομένη
πάντοτε ἐπαισθητότερά εἰς τοὺς σπουδάζοντας, μὲ παρεκίνησε νὰ ἀναλάβω
καὶ τὴν ἐκδόσιν τῆς παρούσης συγδέεως, πεποιθώς, διτὶ καὶ τοῦτο τὸ ἀγαγ-
καιότατον βιβλίον θέλει εύρει τὴν αὐτὴν μὲ τὰς ἄλλας μου ἐκδόσεις εὐ-
μενὴ ὑποδοχὴν παρὰ τῶν ἐλλογίμων διδασκάλων καὶ τῶν φιλοιούσδων [κα-
θητῶν τῶν σχολείων μας, ἀφοῦ μάλιστα ἡ ἐκλογὴ καὶ μετάφρασις εἶναι
τοῦ γυμνασιάρχου Γ. Γενναδίου, ἀνδρός, τοῦ ὁποίου μόνον τὸ ὄνομα, πα-
σιγνωστὸν εἰς τοὺς Ἐλληνας, ἀρχεῖ εἰς σύστασιν τοῦ βιβλίου.]

Ἐγ Ἀθηναῖς, τῇ 16 Μαΐου 1839.

Ο ἐκδότης
Ἀνδρέας Κορομηλᾶς
Τυπογράφος καὶ Βιβλιοπώλης

ΓΕΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΣΥΝΟΨΙΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

§. 1. Ιστορία.

ΙΣΤΟΡΙΑ είνε ἀξιό πιστος διήγησις ἀξιοσημειώτων συμβάντων. Διήγησις δε ἀξιό πιστος είναι, ηπειρος γίνεται ἀπό μάρτυρα διηγέμενον και θέλοντα νὰ λέγη τὴν ἀλθεαγ.

Ἄξιο λογαριάζεται καὶ ἀξιοσημειώτων είναι τὰ συμβάντα ἐκεῖνα, οἵσα εἰς ὅλην τὴν γῆν ἡ κακὴ εἰς μέρας αὐτῆς ἐπροξένησαν ἐπακόλουθα εὐδαιμονίας παρατίτια, ἡ δὲ ἀλθεαγ, καὶ ἐπομένως κατέστησαν ανθρώπους εὐπορωτέρους, πολυτιχοτέρους, συγετωτέρους καὶ καλλιτέρους, ἡ δὲ ἐναγγέλιον.

§. 2 Βοηθήματα τῆς ιστορίας.

Ἄπαραιτήτως ἀγανακτία εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ιστορίας βοηθήματα είναι ἡ χρονολογία καὶ γεωγραφία, ὡς προσδιορίζουσαι τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον τῶν στορουμένων καὶ διὰ τὴν χρησιμότητά των προσδιέστατα διηγέμενα αἴται οἱ δύο διφθαλμοὶ τῆς ιστορίας.

Εἶναι δὲ χρονολογία μὲν ἡ γῆγων, ἡ δὲ ἀγαλογία ποὺς αὐτοὺς, καὶ θ' ὅν ἔγεινεν ἀξιόλογόν τι, γεωγραφία δὲ ἡ περιγραφὴ τῆς ἡμετέρους γῆς ἡ τοῦ τόπου, ὃπου ἔγεινέ τι ἀξιοσημειώτων.

§. 3. Χριστιανικὸν ἔτος.

Συμβάν τόσον ἀξιόλογον, ὥστε θέτεται ὡς σημεῖον, ἀπὸ τὸ ὄποιον ἀρχίζουσιν νὰ λογαριάζωνται τὰ ἔτη, διορίζεται ἔτος.

Οἱ χριστιανοὶ λογαριάζουσιν ἀπὸ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ὅλα τὰ εἰς τὸν κόσμον συμβαίνοντα αὔτη δὲ κατὰ τὸν σοφὸν Πετάūιον, συνέβη τὸ 3984 ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου. "Οίσεν αὐτῶν ἡ χρονολογία διορίζεται Χριστιανικὸν ἔτος, Χριστιανικὴ χρονολογία.

Ἔμεις λοιπόν, οἵσα συνέβησαν πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, τὰ λογαριάζουσεν, ἀρχίζουσεν δὲ τὸ ἀξιόλογον τοῦτον χρονικὸν σημεῖον, καὶ ἀνατρέγοντες ἔως εἰς τὸ ἔτος τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου. "Οσα δημιώς συνέβησαν μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, τὰ λογαριάζουμεν ἀρχίζουσεν ἀπὸ Χριστοῦ, καὶ κατατίθεντες ἔως εἰς τὸ παρόν.

§. 4. "Αλλα ἐτη ἀξιοσημειώτα.

Παντάπασι διάφορον τοῦ χριστιανικοῦ εἶνε τὸ τῶν Ἐβραίων, τὸ τῶν Μωαρεμανῶν, τὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ τὸ τῶν Ρωμαίων.

"Ἐπειδὴ οἱ μὲν Ἐβραῖοι λαγαριάζουσι τὰ ἔτη ἀπὸ κτίσεως κόσμου, οἱ δὲ Μωαρεμανοὶ ἀπὸ τοῦ Μωάμεθ τὴν φυγὴν ἐκ τῆς Μέκκας εἰς τὴν Μεδίγαν, ηὗται ἔγεινε κατὰ τὸ 622 ἔτος μετὰ Χριστού. "Οὐεν τὸ 1838 μετὰ Χριστὸν ἔτος εἶνε τὸ 5823 τῶν Ἐβραίων, καὶ τὸ 1217 τῶν Μωαρεμανῶν.

"Ἀξιοσημείωτον εἶνε καὶ τῶν Αἰγαίων τὸ ἔτος, οἵτινες ἐλογαρίζαντες κατὰ Ὀλυμπίαδας, ἀρχίζοντες ἀπὸ τῶν μόνιμον σύστασιν τῶν Ὀλυμπίων τὴν κατὰ τὸ 776 π. Χ. "Ἐτι δὲ καὶ τὸ τῶν Ρωμαίων, οἵτινες ἀρχίζουσιν αὐτὸν ἀπὸ τὴν κτίσιν τῆς Ρώμης, συμπίπτουσαν μὲν τὸ 754 π. Χ.

§. 5. Διαιρεσίς τῆς Ἰστορίας.

"Η Ἰστορία διαιρεῖται κατὰ διαιρέσις τρόπους ἀλλ' ἡμεῖς περιοριζόμεθα σὺν γεωγραφικήν αὐτῆς διαιρέσιν. Καθὼδε ὁ γεωγράφος διαιρεῖ τὴν γῆν εἰς μέρη τῆς γῆς, καὶ ταῦτα εἰς χώρας, παροιμίας ὁ ἴστορος εἰπορεῖ νὰ διαιρέσῃ τὴν Ἰστορίαν εἰς αἰῶνας, καὶ τούτους εἰς περιόδους.

"Ο γεωγράφος χωρίζει τὰ μέρη τῆς γῆς διὰ ρυσικῶν ὄριων, ηγουν θαλασσῶν, ὁρέων, ποταμῶν. "Ο ἴστορικὸς χωρίζει τοὺς αἰῶνας καὶ περιόδους ἀπὸ ἀλλήλων διὰ ἵσχυρῶν καὶ ἐκεταρθρῶν πολιτικῶν μεταβολῶν.

"Ο γεωγράφος διδάσκει β' μέρη τῆς γῆς, καὶ ὁ ἴστορις β' αἰῶνας. Οὐ τοι δὲ εἶνε ὁ πανάρχαιος, ὁ ἀρχαῖος, ὁ μεσαῖος, ὁ γέος, καὶ ὁ νεώτατος.

§. 6. "Εκθεσίς τῶν αἰώνων.

"Ο πανάρχαιος αἰώνων ἐκτείνεται ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τοῦ Κύρου ἢ ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης τῶν Περσῶν μοναρχίας, ηγουν ἀπὸ τοῦ 3784—555 ἔτους π. Χ.

"Ο ἀρχαῖος αἰώνων καταβαίνει ἀπὸ τοῦ Κύρου μέχρι τοῦ Θεοδοσίου, ἢ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης τῶν Περσῶν μοναρχίας μέχρι τῆς μεγάλης μεταναστεύσεως τῶν Ἕλλων, ηγουν ἀπὸ τοῦ 555 π. Χ. μέχρι τοῦ 400 ἔτους μ. Χ.

"Ο μεσαῖος αἰώνων καταντᾷ ἀπὸ τοῦ Θεοδοσίου μέχρι τοῦ Ε'. Καρδίου, ἢ ἀπὸ τῆς μεγάλης τῶν Ἕλλων μεταναστεύσεως μέχρι τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης Ισπανικῆς μοναρχίας, ηγουν ἀπὸ τοῦ 400—1817 ἔτους μ. Χ.

"Ο γέος αἰώνη γενέται ἀπὸ τοῦ Ε'. Καρδίου μέχρι τοῦ ιε'. Λουδοβίου

κου, ἢ ἀπὸ τῆς συσάσεως τῆς μεγάλης Ἰσπανικῆς μοναρχίας μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 1517—1789 ἔτους μ. Χ.

Οὐεώτατος φίλανει ἀπὸ τοῦ υἱοῦ. Λουδοβίκου μέχρι τοῦ Α'. Λουδοβίκου Φιλίππου, ἢ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ παιδόγνηος καιροῦ, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 1789—1838 ἔτους μ. Χ.

§. 7. Υποδιαιρέσεις.

Ἐπειδὴ δὲ τῶν αἰώνων τούτων οἱ περισσότεροι εἶναι παράπολοι μεγάλοι, διὰ τοῦτο, πρὸς εὐγερεστέραν διαμνημόνευσιν, συνειθίζουσι νὰ ἐκλέγωσιν ἐποχάς τινας, καὶ νὰ ὑποδιαιρέωσιν ἕκαστον αἰώνα εἰς περιόδους.

Οὐρμάζεται δὲ ἐποχὴ ἡ μὲν σημαντικώτατον συμβάν, τὸ ὄποιον εἴρητὸν ἴστορίαν χρησιμεύει· ως σημεῖον ἀρχῆς ἡ ἀναπαύσεως περὶ οδοῦ δὲ τὸ χρονικὸν διάστημα, δισον ἐμπεριέχεται μεταξὺ δύο ἐποχῶν. Καὶ περιέχει τοῦ παναρχαίου αἰώνος ἡ ἴστορία τέσσαρας περιόδους, καὶ τούτων ἔκτείνεται.

Η μὲν πρώτη ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ μέχρι τοῦ Νῶε, ἢ ἀπὸ τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 3984—2444 ἔτους π. Χ.

Η δευτέρα δὲ ἀπὸ τοῦ Νῶε μέχρι τοῦ Μωϋσέως, ἢ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ μέχρι τῆς ἐπονήσιας νομοθεσίας, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 2444—1444, ἔτους π. Χ.

Η δὲ τρίτη ἡ ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως μέχρι τοῦ Ῥωμαίου, ἢ ἀπὸ τῆς ἐπονήσιας νομοθεσίας μέχρι τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 2444—754 ἔτους π. Χ.

Η τετάρτη τελευταῖον ἀπὸ τοῦ Ῥωμαίου μέχρι τοῦ Κύρου, ἢ ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης μέχρι τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης Ηερσικῆς μοναρχίας, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 754—555 ἔτους π. Χ.

§. 8. Σκοπὸς καὶ ὄφελος τῆς ἴστορίας.

Τῆς ἴστορίας ὁ σκοπὸς καὶ τὸ ὄφελος συμπερείνεται ἀπὸ τὰ ἔξης σύνδεσμοι. Ἡγουν ἡ ἴστορία εἶναι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ταμεῖον, τὸ ὄποιον διαστήζει ἀπὸ τὴν λιθήν, δισον καὶ ἡ κακὰ ἔγειναν πρὸ ἡμῶν μεταξὺ τῶν προγενεστέρων, καὶ ἡ θεῖα πρόνοια θέλει νὰ χρησιμεύσειν εἰς ἡμᾶς ὡς μαθητέτης.

ΠΡΩΤΟΣ ΑΙΩΝ.

ΤΟΥ ΠΑΝΑΡΧΑΙΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

Α'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Άπο Άδαμ μέχρι Νόε, ή από κτίσεως κόσμου μέχρι του κατακλυσμοῦ,
ήγουν ἀπὸ τοῦ 3984—2444 ἔτους π. Χ.

1000 ἔτη.

§. 1. Κτίσις τοῦ κόσμου.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὸ πᾶν, τὸν
κόσμον καὶ τελευταῖον ἐπλασεν ἀπὸ γῆς τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, τὸν
Ἄδαμ. Ἀπὸ μίαν δὲ πλευρὰν τούτου ἐπλάσε τὴν πρώτην γυναῖκα,
τὴν Εὔαν. "Ολὸν δὲ τὸ ἀνθρώπινον γένος κατάγεται ἀπὸ τοὺς δύο τούτους
γενάρχας. Τὰ ἔθνη λοιπὸν δύλα, δύσον καὶ ἐὰν διαφέρωσιν ἀπ' ἀλλήλων
κατὰ τὸ χρῶμα, κατὰ τὸ ἀνάστημα, κατὰ τὴν μορφὴν καὶ κατὰ τὴν διαί-
ταν, πάλιν εἴναι ἀδελφοί καὶ ἀδελφαί, ὡς ἔχοντα τὴν αὐτὴν καταγωγὴν
τοῦ γένους.

§. 2. Παράδεισος.

"Ο Θεὸς τοὺς πρωτοπλάστας τούτους ἔθεσεν εἰς τὸ τερπνότατον καὶ εὐ-
φορώτατον μέρος τῆς Ἀσίας, τὸ ὅποιον, διὰ τὰς χάριτάς του, ὡνομάσθη
Παράδεισος ή Ἐδέμ, ηγουν κήπος. Οἱ σοφοὶ πολὺν καιρὸν διεψι-
λονείκησαν περὶ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τοῦ εὐφροσύνου τούτου κήπου·
ἀλλ' ἡ φιλονεικία των ἥτον ματαίων ἐπειδὴ τῆς ἐντελοῦς εὐδαιμονίας τὸ
ἐνδιαίτημα τοῦτο ἔχαθη παντάπασιν ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἥπικῶς καὶ φυσικῶς.

§. 3. Πρώτη ἀμαρτία.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἔξηλθον ἀπὸ τοῦ δημητριογοῦ τὰς χεῖρας ἀθῶοι· ἀλ-
λ' ἡ ἀρχέτυπος ἔκεινη ἀθωότης ταχέως ἔχαθη. Ἐπειδὴ ἡ Εύα, ἔξαπατη-
θεῖσα ἀπὸ τὸν ὄφιν, ἔφαγεν ἀπὸ τὸν ἀπηγορευμένον καρπόν, καὶ ἔδωσεν
ἀπ' αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἄνδρα τῆς. Ἀλλὰ πάραυτα ἐδοκίμασαν οἱ ἄθλιοι ἦτοι
παρακοῆς τὰ θειερά ἀποτελέσματα· ἐπειδὴ ἔξωσθησαν ἀπὸ τὸν παράδει-
σον, καὶ ἐπομένως ὑπειθήθησαν αὐτοῖς, καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν εἰς κόπους
καὶ μόχθους, εἰς νόσους παντοειδεῖς καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτόν.

§. 4. Τιοὶ τοῦ Ἅδαμ.

"Ο Ἅδαμ εἶχε τρεῖς υἱούς, τὸν Κάιν καὶ τὸν Ἀβελ καὶ τὸν Σήρ. Με-
ταξὺ δὲ τούτων ἡ διαφθορὰ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ὅποιαν εἰσῆξεν ἡ πρώτη ἀ-
μαρτία, ἀγεπτύθη φρικωδέστατα· ἐπειδὴ ὁ Κάιν, ἀπὸ φύδονος κινούμενος,
ἔφοντε τὸν ἀδελφόν του Ἀβελ, καὶ μὲ ἐκείνην ἀπὸ τοῦ Ἅδαμ τὰς θυγα-
τέρας, ηγιεις μὲ αὐτὸν περισσότερον ἀπὸ τ' ἄλλα του ἀδέλφια ἥτον οἰκειω-
μένη, ἔσυγεν εἰς τόπου μακρινόγενον.

“Η ἐπάρσατος λοιπὸν ἀδελφοκτονία ἐπροξένησε τὴν πρώτην διαιρέσιν τῆς μόδις γεννηθείσης ἀνθρωπίνης οἰκογενείας, καὶ ἔγεινεν ἀφορμὴν νὰ ἔξαπλωθῇ περισσότερον εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Καὶ οἱ μὲν τοῦ Κάτιν ἀπόγονοι ἔδειχναν πάντοτε τὴν καταγγήν των, οἱ δὲ τοῦ Σιθί ἐκληρονόμησαν τὰ ‘Αδαμιαῖα φρογήματα.

§. 5. Βίος τῶν ἀτρόπων.

Πεῶτον καὶ κυριώτερον ἐπιτήδευμα τῶν πρώτων ἀνθρώπων ἦτον ἡ Θήρα, ἡ κατηνοτροφία καὶ ἡ γεωργία. Ήδραν δὲ κατ’ ὅλιγον τέχνας τινὰς εἰς ἀνάπτυσιν καὶ ἥδονὴν τῆς ζωῆς συντεινούσας, ἔκτισαν καλύβας καὶ οἰκους, καὶ ἤρχισαν ἀπὸ ἥμέραν εἰς ἥμέραν νὰ ἀναπτύσσωσι τὰς δεξιότητάς των εὐστοχωτερα. Τὴν εὐταξίαν δὲ καὶ δικαιοσύνην ἐφόρευαν καὶ διετήρουν τῶν φατριῶν οἱ ἀρχηγοὶ μὲν πατρικήν δύναμιν.

§. 6. Κατακλυσμός.

‘Αλλὰ μὲ τὸν ἔξωτερικὸν πολιτισμὸν δὲν ἐσυμπροώδευε καὶ ἡ χρηστοφθίεια ἐπειδὴ κατ’ ὅλιγον οἱ ἀνθρωποι κατήντησαν εἰς τόσην διαφθοράν, ὡστε ὁ θεός ἀπεφάσισε νὰ ἔξολιθεύσῃ τὸ ἀγνῶμον γένος τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τοῦτο δὲ ὁ δικαιοκρίτης θεὸς μετεχείρισθη κατακλυσμὸν, ὃς τε ἡγάντισε πᾶσαν ψυχὴν ζῶσαν. ’Εξ αὐτοῦ ὅμιλος ἐσώθη μόνον ὁ θεοτεΐς Νῶε μὲν τὴν οἰκογένειάν του εἰς πλοῖον ὄνοματίζουσαν καὶ βωτόν, κατασκευασθείσαν ἀπὸ αὐτὸν κατὰ θείαν προσαγήνη, συμπαρελαθών καὶ ἀπὸ τὰ εἴδη ὅλων τῶν ζώων ἀγὰν ἔγα τε ζεῦγος.

ΤΟΥ ΠΑΝΑΡΧΑΙΟΥ ΑΙΩΝΟΣ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

Ἀπὸ τοῦ Νῶε μέχρι τοῦ Μωϋσέως, ἡ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ μέχρι τῆς ἐποίησης τοῦ Σινᾶ νομοθεσίας, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 2444-1444 ἔτους π. Χ.

1000 ἔτη.

§. 7. Τοῦ Νῶε εὐχαριστήριος θυσία.

‘Αφοῦ ἐστράγγισαν τὰ ὄντατα, ὁ Νῶε μὲ τοὺς υἱούς του Σήμη, Χάμ καὶ Ιάφεθ, ἐξαναπάτησαν πάλιν ἔργαν εἰς τὸ Ἀραράτ, ὅρος τῆς Ἀρμενίας, ὃπου εἶχε καθίσει ἡ κιβωτός. Καθὼς δὲ ἀπὸ τὴν κιβωτὸν ἔξηλθεν, εὐθὺς ἐπρόσφερεν εὐχαριστήριον θυσίαν εἰς τὸν θεόν διὰ τὴν θαυμασίαν του σωτηρίαν. ’Ἐγῳ δὲ ἡ ἱερὰ φλόξ ἀνέτρεψε πρὸς τὰ ἄνω, ἀνεψάνη πρὸς τὰ ὄντατα τοῦ οὐρανοῦ ἡ πολύχρονος ἱερὸς ὡς σημεῖον τῆς διαλλαγῆς.

§. 8. Ἐξάπλωσις τῶν Νωαγιδῶν.

Μετὰ καιρὸν τινα οἱ Νωαγίδαι ἀφήσαντες τὸ ὄρος τοῦτο, κατέβησαν πρὸς τὸν κάτω Εύφρατην εἰς τὴν πολύνομον Βαθυλαίαν, ὅπου τόσον ἐπιληψύθησαν ἐντὸς ὅλιγου, ὡστε ἡγανακάσθησαν καὶ ν’ ἀπομακρυμένωσιν. ’Αλλὰ, διὰ νὰ μὴν ἀποπλανηθῶσιν, ἥθελησαν νὰ οἰκοδομηθῶσι πύργον ὑψηλότατον, ὡστε γὰρ φίληγά τους οὐδεινόν, καὶ γὰρ βλέπη ἀπέραντα. Ε-

ματαίωσεν ὅμως ὁ θεός τὸ ὑπερήφανόν τοῦτο ἔργον, συγχέας τὰς γλώσσας, καὶ ἡνάγκασεν αὐτοὺς νὰ διασπαθῶσιν εἰς ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς (π. X. 2165).

§. 9. Πρώτοι λαοί.

Οἱ ἀπόγονοι τῶν οἵων τοῦ Νῷ ἐκατοίκησαν τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς. Καὶ οἱ μὲν Σεμῖται λέγεται ὅτι ἔξηπλωθησαν εἰς τὴν μεσαίαν καὶ εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀσίαν, οἱ δὲ Χαμῖται, εἰς τὴν Ἀφρικήν, καὶ οἱ Ιαφεθῖται εἰς τὴν βόρειον Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην.

Κατ' ὅλην δὲ οἱ ἀνθρώποι, συνερχόμενοι εἰς τὸ αὐτό, συνεκρότησαν μεγαλειτέρους κοινωνίας, καὶ ἐσχημάτισαν τελευταῖον πολλὰς μικρὰς πολιτείας καὶ βασιλεία, τὰ δόπια ὥσπειτοπλεῖστον ἐπωνομάσθησαν ἀπὸ τοὺς κτίστας τῶν. Τὰ δὲ ἀρχαιότατα καὶ ἐπισημότατα τῶν μικρῶν τούτων βασιλείων εἶναι η Βαθύλωνία, η Ἀσσυρία, η Φοινίκη, η Αἴγυπτος καὶ η Παλαιστίνη.

§. 10 Βαθυλωνία.

Η Βαθυλωνία, καὶ Χαλδαία ὄνομα ζομένη, ἔκειτο μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Τίγριδος ποταμοῦ, ητον εὐφοριωτατη, καὶ πρωτεύουσαν εἶχε τὴν Βαθύλωνα. Θεμελιωτὴς δὲ τοῦ βασιλείου τούτου λέγεται ὁ τοῦ Χαρί έγγονός Νεροῦρος, τὸν ὃποιον ἡ γραφὴ ὄνομάζει ἴσχυρὸν θηρευτήν. (π. X. 2160).

Αὐτός, καθὼς λέγουσιν, ἡλιθεν ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν μὲ στίφρος ἀνθρώπων, καὶ ὑπέταξε τοὺς εἰρηνικοὺς κατοίκους τῶν μεζῶν τούτων, ἄλλους μὲ δῖον καὶ ἄλλους μὲ βίαν. Ἀλλὰ μετὰ 100 ἔτη ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων Νενοῦς ὑπέταξε τὸ βασίλειον τῆς Βαθυλωνίας καὶ τὸ κατέστησεν ἐπαρχίαν τῆς Ἀσσυρίας.

§. 11. Ἀσσυρία.

Η Ἀσσυρία ἔκειτο πρὸς τὰ βόρεια τῆς Βαθυλωνίας εἰς τὸ ὄγκο Εὐρώπης καὶ Τίγριν, ἔχουσα γῆν εὐφορον καὶ λαὸν πολεμικόν. Πρωτεύουσαι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι η Νινευή καὶ η Βαθύλων, καὶ τόποι ἐπισημοί τὰ "Ἄρεια καὶ τὰ Γαυγά μηδα.

Θεμελιωτὴς τοῦ βασιλείου τούτου ὁ Ἀσσούρ, υἱὸς τοῦ Σήμη, στοιχεῖος ἀρχηγὸς πολλῶν νομαδικῶν στιφῶν, ἐμεταγάστευσεν εἰς τὰ πέραν τοῦ Τίγριδος καὶ ἐκατοίκησεν εἰς ἔκεινα τὰ τέως ἐλεύθερα μέρη. Ἔγεινε δὲ τοῦτο καὶ διατάραξε τοὺς κατοίκους τῆς Βαθυλωνίας (π. X. 2100).

Νινος, ὁ διάδοχος τοῦ Ἀσσούρ, ἔξετεινε μὲ πολέμους τὸ βασίλειον, καὶ τοὺς αἰγαλώπτους ἔβαλε καὶ οἰκοδόμησαν μὲ λαμπρότητα τὴν καθέτην τοῦ Νινευή. Τούτου δὲ ἡ σύζυγος καὶ διάδοχος Σεμίραμις κατέστησε (π. X. 1900) τὴν Βαθύλωνα θαῦμα τοῦ κόσμου, καὶ τοῦ ἀνδρός της ἐξηγορούμησε τὰς δορυκτησίας τόσον εὐτυχῶς, ώστε τῶν Ἀσσυρίων τὸ βασίλειον ἔξετάθη ἀπὸ τὸν Εὐρώπην ὡς τὸν Ἰνδόν, καὶ φωνάζει μεγάλη η Ἀσσυρίαν καὶ τοκρατούσα.

Τὴν μεγάλην δὲ ταῦτην γυναικὰ τελευταῖον ἔφορούσσεν δὲ οὐδὲς αὐτῆς Νινίας, δοτις, καθὼς καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ὅλοι, παρεδόθη εἰς ἀργίαν καὶ μαλαθακότητα. Ἔσχατος δὲ καὶ ἀθλιέστατος τῶν θηλυπρεπῶν τούτων βασιλέων ἔνε δὲ Σαρδανάπαλος (π. Χ. 888), τοῦ ὥποιου τὴν ιστορίαν ἄγαπτόσσομεν εἰς τὴν ἐφεζῆς περίοδον.

§. 12. Φοινίκη.

Ἡ Φοινίκη εἶνε στενὴ καὶ μακρὸν λωρίδα γῆς, παρεκτεινομένη εἰς τὰ ἄνατολικὰ παράλια τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ ἔχουσα τὸ πολύδενδρον δῆρος Διβανον, καὶ πάλαι πόλεις ἐπισήμους τὴν Σιδῶνα καὶ Τύρον. Οἱ δὲ κάτοικοι ταῦτης, οἱ Φοινικες, ἀπόγονοι τοῦ Χάμ, ἡλθαν (π. Χ. 2000) ἀπὸ τὰ πασάλια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἰς τὰ ἀμμώδη ταῦτα καὶ ἄφορα. Διὰ δὲ τὴν λυπρότητα τῆς γῆς των ταύτης ἡναγκάσθησαν νὰ ἐπικε- ληθῶσι τὰς τέχνας, καὶ ἐπομένως ἐντὸς ὀλίγου ἔφεραν τὴν θελον, τὸν χάρτην, τὰ πανία καὶ ἄλλα τεχνουργήματα, τὰ ὄποια ἀλλάζοντες εἰς τοὺς γείτονάς των, ἐκέρδαιναν. Ὁ Φοῖνιξ Θεῦθι λέγεται τῶν γραμμάτων εὑρε- τής, καὶ ὁ Σαγχωγιάθων φημιζεται διὰ τὴν πολυμάθειαν καὶ τὴν ίσο- ρικήν του γῆσιν.

Ἡ παραλία θέσις καὶ ὁ πολύδενδρος Διβανος ἔκαμε τοὺς Φοινικας νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ εἰς μεγάλα ἐμπορικὰ ἐπιχειρήματα. Ὅθεν οὔτοι ἀκολουθοῦντες τὴν ὁδηγίαν τῆς φύσεως, ἔγειναν τὸ πρώτον ἐπὶ τῆς γῆς ἐμπορικὸν καὶ ναυτικὸν ἔθνος· ὅστε περὶ τὸ 1300 ἔτος ἔπλεον καὶ ἐμ- πορεύοντο εἰς ὅλα τῆς Μεσογείου τὰ παράλια, καὶ παντοῦ ἔστησαν ἀπο- κίλιας αἴτινες συνήργησαν μεγάλως εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ἐμ- πορία δὲ ἔφερε πλούτη καὶ εὐζωΐαν, διὰ τὰ ὄποια διπλήσιμος τῶν ἀνθρώ- πων καὶ τῆς γῆς ἡ καλλιέργεια ηὔξησε τόσον, ὅστε ἡ μικρὰ καὶ στενό- μακρος αὕτη παραλία γύρω τούτην τοῦ πόλεως μόνη πόλις, τῆς ὅποιας αἱ συνοικίαι διεκόπησαν μόνον ἀπὸ μεταξύ κειμένους κήπους καὶ ἀγροκήπια.

§. 13. Αἴγυπτος.

Ἡ Αἴγυπτος, στενόμακρος κοιλάς εἰς τὸ βορειοανατολικὸν τῆς Ἀφρι- κῆς, διαρρέει μένη ἀπὸ τὸν Νείλον, καὶ κατ' ἓτος ἀπὸ αὐτὸν πλημμυρίζο- μένη, διαιρεῖται εἰς ἀνω καὶ μέσην καὶ κάτω. Τῶν πόλεων δὲ ταύτης ἐπισημόταται ἡσαν αἱ Θῆραι, ἡ Μέμφις καὶ ἡ Σάξ: ἀλλὰ ταῦτας πάσας ὑπερέβη μετέπειτα ἡ Ἀλεξάνδρεια.

Οἱ πρῶτοι Αἴγυπτοι ἡλθαν κατὰ πιθανὸν λόγον ἀπὸ τὴν Αἴθιοπλαν. Ἡ δὲ ἀρχαιοτάτη αὐτῶν ιστορία εἶνε σκοτεινὴ καὶ ἀμφίδολος, καὶ, ἐάν τις παραλείψῃ πλήθος θεῶν καὶ ἡμίθεων, ἀρχήζει ἀπὸ τὸν Μένην. Αὐτός, πρῶ- τος βασιλεὺς ἡ Φαραὼ τῆς γύρως ταύτης, ἔκτισε τὴν Μέμφιν, καθέδραν τῆς λατρείας τοῦ θεοῦ "Απιδος" (π. Χ. 1809).

Περὶ τὸ 1700 ἔτος π. Χ. ὁ Ἐβραῖος Ἰωσήφ ἐπωλήθη ἀπὸ τοὺς φθι- νερούς του ἀδελφούς εἰς ἐμπόρους Ἰσμαηλίτας, οἵτινες τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Μέμφιν. Ἐκεῖ δὲ ἐπωλήθη πρῶτον δουλος, ἐπειτα ἐψήκασεν εἰς μεγάλα

ἀξιώματα, ἐπροσκάλεσεν ὅλην του τὴν οἰκογένειαν, καὶ τὴν κατέστησεν εἰς Γοσέμ.

Κατ’ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἡ Αἴγυπτος ἡτον πολλὰ πολιτισμένη ἐπειδὴ ἔθατιλευσαν εἰς αὐτὴν γόμοι καλοί, τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι ἡ γῆ ἔφερε σιτούν καὶ ὄρυζαν· εἰς τὸν πάπυρον, θάμνον ἐγχώριον, ἔγραφαν σύμβολα, ἵερογλυψικά. Περὶ τὸ 1500 ἔτος π. Χ. Αἰγύπτιοι, διωγμένοις μετανάσται ἔφεραν νόμους καὶ εὐταξίαν εἰς ἀλλας χώρας, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

§. 14. Παλαιστίνη.

Ἡ Παλαιστίνη ἡ Χαναάν, εἰς τὸ ἀνατολικὰ πυράλια τῆς Μεσογείου μεσημβρινῶς τῆς Φοινίκης κειμένη, εἶναι χώρα εὐφοριώτατη, ἔχει τὸ ὄρος Δίβανον, τὴν νεκρὰν Θάλασσαν, τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, πόλεις πρωτευούσας τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὴν Σαμάρειαν, καὶ τὰ διὰ τὸν Χριστὸν περίφημα πολλήγια Βηθλεέμ καὶ Ναζαρέτ.

Οἱ Ἀβραάμ, ἀπόγονος τοῦ Σήμη, (π. Χ. 2000) ἀπὸ τὴν Χαλδαίαν ἐπέρασεν εἰς τὴν Παλαιστίνην ὡς πλούσιος νομάς. Οἱ ἐντόπιοι τὸν ὕδημασαν Ἔβερ, ἥγουν ἔγον, καὶ τὸ ὄνομα τούτο ἔλαβαν ἐπειτα ὅλοι του οἱ ἀπόγονοι.

Σάρα, ἡ συμβία τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, ὅστις ἀφῆσε δύο υἱούς, τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Ἐκεῖνος δύομαζόμενος καὶ Ἰσραὴλ, εἶναι γενάργης του Ἰσραὴλιτικοῦ λαοῦ, ὁ ὄποιος ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ αὐτού, καὶ ἐδιαιρεῖτο εἰς 12 φυλάς, κατὰ τοὺς 12 υἱούς αὐτοῦ. Τούτων δὲ ὁ ἐπισημάτερος ὄνομαζέτο Ἰούδας καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἔλαβεν τὸ ὄνομα οἱ Ιουδαῖοι.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰακὼβ ἤγάπα τὸν Ἰωσὴφ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους του υἱούς, οὓτοι, φίλοντας, ἐπώλησαν τὸν ἀδελφόν των. Αὐτός, φερθεὶς εἰς Αἴγυπτον, ἐδοκίμασε μεγάλας μεταβολὰς καὶ τύχας. Τοῦ Ποτιφάρ ἡ Πετεψοῦ ἡ κακότροπος σύζυγος ῥίπτει αὐτὸν εἰς δεσμωτήριον, ἀπὸ τὸ ὄποιον ἔξαγει αὐτὸν ἡ εἰς τὴν ὄνειροκρισίαν σοφία του, καὶ τὸν καταγγέλλει γένη τοῦ βασιλέως φίλος καὶ τοποτηρητής.

Συστήσας δὲ ἀποθήκας, εὐεργέτησε τὴν χώραν διότι, ἐνῷ αἱ πέριξ γωραὶ ἐλιμωτταν, ἡ Αἴγυπτος εἶχεν ἀφίσινα σίτου. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσὴφ ἥλθαν ἀπὸ τὴν Χαναάν, διὰ νὰ ἀγοράσωσι σίτους. Αὐτὸς τότε τοὺς ἀναγνωρίζει, τοὺς τιμωρεῖ γενναιοφρόνως, τοὺς συγχωρεῖ, καὶ ὑποδέχεται (π. Χ. 1700) εἰς τὴν μικρὰν γωραν Γοσέην αὐτοὺς καὶ τὸν γηραιόν του πατέρα, ὅστις ὑπερεχάρῃ διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ του.

§. 15. Μωϋσέως ἀποστολή.

Τοῦ Ἰακὼβ ἡ οἰκογένεια, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἶχεν 70 ἀνδρας. Ἀλλ’ ἡ νομαδικὴ αὐτὴ οἰκογένεια κατ’ ὅλην την ηὔκουσεν εἰς ἔθνος μέγα, τὸ ὄποιον δὶ’ αὐτὸν καὶ εἰς τὰ πέρσι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἐξηπλώθη, καὶ εἰς τοὺς Αἰγύπτιους ἐγίνετο ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν μισηγότερον.

“Οἵτε οἱ Αἰγύπτιοι κατὰ προσταγὴν βασιλικὴν ἤργυρισαν νὰ καταδυνα-

στεύωσι τοὺς Ἰσραηλίτας, νὰ τὸν ἐπιφορτίζωσι μὲ σκληροτάτας ἀγγαρίας εἰς οἰκοδομὴν πόλεων καὶ μνημείων, καὶ γὰ πνήγωσιν εἰς τὸν Νεῖλον καὶ αὐτὰν αὐτῶν τὰ πρωτότοκα.

Καὶ αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς ἔμελλε νὰ θαυματιῇ τοιουτορόπως, ὅν τῆς αρχῆς του Ἰωχείθεον καὶ τῆς ἀδελφῆς του Μαριάμ ἡ φρόνησις, καὶ τῆς θυγατρὸς του Φαραὼ ἡ συμπάθεια δὲν ἔσωζαν αὐτόν. Ἀνατραφεῖς δὲ εἰς τὴν αὐλὴν ὃς θετὸς υἱὸς τῆς βασιλίδος, ἔψυχεν εἰς τὴν Ἀραβίαν, ἀφοῦ ἐφόνευσεν Αἴγυπτιόν τινα μὲ τὸν ὄποιον ἀπὸ δικαίαν ἀγανάκτησιν ἔπεσεν εἰς λογομαχίαν.

Ἐκεῖ δὲ ὁ θεὸς ἐφανερώθη εἰς αὐτόν, καὶ τὸν ἐπόρσταξε νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτιακὴν δουλείαν τὸν Ἰσραὴλ, καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς Χαναάν, τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ἡ θαυματουργικὴ δύναμις, ἡ ἀπὸ τὸν θεὸν εἰς αὐτὸν δοθεῖσα, καὶ αἱ πολλαὶ πληγαί, τὰς ὄποιας ὁ κύριος ἐπέφερε κατὰ τῆς Αἴγυπτου, ἡνάγκασαν τελευταῖον τὸν Φαραὼ μετὰ τόσας ἀντιστάσεις νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐξέλθωσιν.

§. 16. "Ἐξοδος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.

Ἄφοῦ ὁ Ἰσραὴλ ἐκατοίκησεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ὑπὲρ τὰ 200 ἔτη, καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο ημέρησεν εἰς 2 $\frac{1}{2}$ ἐκατομμύρια ἀνθρώπων, ὁ Μωϋσῆς περὶ τὸ 1500 ἔτος π. Χ., ἔξῆτεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν γῆν ἐκείνην, τὸν διεβίβασε διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὰ πέριξ τοῦ Σινᾶ ὅρους.

Ἐκεῖ ἔδωσεν εἰς αὐτὸν ὁ θεὸς νόμους (τὸν δεκάλογον, τὰς δέκα ἔντολάς), καὶ τοὺς ὑπερχρέωτες νὰ φυλάττωσιν, ὅσα διὰ τοῦ θεράποντός του Μωϋσέως τρύπανον προστάξει. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἰσραηλίτων ἀπὸ τὴν Χαναάνη γῆ αὕτη ἐκατοικήθη ἀπὸ ἔθνη πολεμικά, καὶ ἡτον ἀδύνατον νὰ παραχωρήθῃ εἰς αὐτοὺς εἰρηνικά, ὁ Μωϋσῆς τεσσαράκοντα ἔτη ἐπερίφερεν αὐτὸν κατὰ προσταγὴν θεοῦ εἰς τὴν ἔρημον Ἀραβίαν, ἑωστότου κατέστησεν αὐτὸν πολεμικούς, τολμηρούς καὶ εὐπειθεῖς εἰς τοὺς νόμους, εἰς τὸ ὄποιον μετεχειρίσθη πολλάκις παραδειγματικὴν αὐτηρότητα.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἔφερε τοὺς ἐξηγσημένους ἄνδρας πέριαν τοῦ Ἰορδάνου ἔναντι τῶν ἔθνῶν, καὶ μὲ πόλεμον ἐκυρίευσεν ἀπὸ ἐκείνα μέρος τῆς γῆς. Ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τοῦ ἱερῶν σταδίου του ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς (π. Χ. 1444) ἐπὶ τοῦ ὅρους Ναβώ, κειμένου πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀφοῦ ἀνηγράφευσε διάδοχόν του τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Ο Μωϋσῆς ἐχρημάτισεν ἔνας ἀπὸ τοὺς πλέον μεγαλειτέρους ἄνδρας τοῦ κόσμου, ἐλευθερωτής, νομοθέτης καὶ ἀρχων τῶν Ἰσραηλίτων καὶ σοφός, τοῦ ὄποιον τὰ συγγράμματα εἶναι τὰ μόνα μνημεῖα, ἀπὸ τὰ ὄποια δυνάμεια φὰ γνωρίσωμεν τὴν κατάστασιν τοῦ κόσμου εἰς τὰς δύο καὶ ἡμίτειαν πεντακισχιλίας.

ΤΟΥ ΠΑΝΑΡΧΑΙΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

Γ'. ΗΡΙΟΔΟΣ.

Ξεκινά τον Μωάσσεως μέχρι τοῦ Ῥωμαίου, ἡ ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Σιγάνου νομοθεσίας μέχρι
τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης, ἧγουν ἀπὸ τοῦ 1444—754 ἔτους πρὸ Χριστοῦ
690 ἔτη.

§. 17. Άσσυρια.

Μετὰ τὸν μητροκτόνον Νινίαν (§. 11) ἐβασιλεύεσταν εἰς τὴν Ἀσσυρίαν ἄλλοι 50 βασιλεῖς, οἵτινες ἦσαν ὄκνηροι καὶ μαλθακοί καὶ παντάπασιν ἀνάξιοι τῆς βασιλείας. Ἀλλὰ τούτων πάντων ἀθλιέστατος ἦτον ὁ Σαρδανάπαλος (π. X. 888), διὸ τις διέτριβεν ὅλην του τὴν ζωὴν εἰς τὸ μέσον τῶν γυναικῶν, φορῶν γυναικεῖα, καὶ εἰς τοιαῦτα ἐνασχολούμενος ἔργα.

Ἀρβάκης δὲ, ὁ σατράπης τῆς Μηδίας, καὶ ἄλλοι στρατηγοί, αἰσχυνθήμενοι γὰρ δουλεύωσι τοιοῦτον θηλυδρίαν, ἀπεφάσισαν νὰ καταστρέψωσιν αὐτὸν. Οὐλεν, πολιορκήσαντες τὸν ἄνανδρον βασιλέα εἰς τὴν καθέδραν τοῦ Νινευεῦ, τὸν ἡνάγκασαν νὰ παραδοθῇ εἰς τὰς φλόγας (π. X. 876). Μετὰ ταῦτα λοιπὸν τὸ βασιλεῖον τῆς Ἀσσυρίας, ἀφοῦ διήρκεσεν 924 ἔτη θελυθῆ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔγειναν τρία νέα ιεράτη, ἡ νέα Ἀσσυρία, ἡ νέα Βαβυλωνία καὶ ἡ νέα Μηδία.

§. 18. Αἴγυπτος.

Ἡ Αἴγυπτος, καὶ παλαιόθεν διακρίπεται διὰ τὸν πολιτισμὸν τῆς (§. 13), ἔκαμε καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην εὐτυχεῖς προοδίους, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὴν τεκτονικήν. Ἐπειδὴ ἀνηγέρθησαν μνημεῖα, τὰ ὅποια καὶ μετὰ παρέλευσιν 4,000 ἔτῶν περίπου κινοῦσιν εἰς θαυμασμόν ἀλλὰ κρῖμα, διὰ τοὺς Αἴγυπτους ἔκλιναν εἰς τὸ Κολοσσαῖον.

Μορίς ὁ βασιλεὺς ἔκαμε τὴν ἐπώνυμόν του λίμνην (π. X. 1300), ἥτις εἶχε 15 γεωγραφικῶν σταδίων περιφέρειαν, καὶ μεγάλως συνήργησεν εἰς εὐφορίαν καὶ κατοίκησιν τῆς γήρας. Οἱ Σέσωστρις οἰκοδόμησε τὸ 37 γεωγραφικῶν σταδίων τεῖχος (π. X. 1184), τὸ ὅποιον, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τὸ Ηγειούσιον ἕως εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόλπον, χωρίζει τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ τὴν Ἀσσύριαν. Τούτου ὁ υἱὸς Παμσινίτης ἔκαμε τὸν μονοδίθιον μέγιστον διεθλίσκον, ἔχοντα 167 ποδῶν ὑψος, καὶ τὸν ἐστῆσε πρὸ τοῦ ἐν Μέμφιδι ναοῦ τοῦ Ἡφαίστου. Οἱ Χάρψι οἰκοδόμησε (π. X. 900) τὴν πρώτην Πυραμίδα, τερψτικὸν τετράγωνον καὶ κοῖλον λιθινὸν κτίριον 800 ποδῶν ὑψηλόν. Οἱ μετ' αὐτὸν βασιλεῖς οἰκοδόμησαν καὶ ἄλλας πυραμίδας. Ἐχρησίμευαν δὲ αὗται εἰς ἐνταφιασμὸν τῶν Φαραώ, τῶν ὁποίων οἱ ταριχευμένοι νεκροὶ ἐσκληρύνθησαν εἰς αὐτὰς, καὶ ἔγειναν ἃλληπτοι. Τοὺς τοιούτους νεκροὺς ὀνομάζουσι τόρα Μουμείας.

§. 19. Φοινίκη, Καρχηδών.

Οἱ Φοινίκες κατὰ τὴν περίοδον ταύτην δὲ ἐμπορεύοντο πλέον εἰς τὰ

παράλια μόνον τῆς Μεσογείου (§. 12.), ἀλλ' ἐπλεαν εἰς τὸν Εὔ-
ξεινον Πόντον καὶ εἰς τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν ἔτι δὲ καὶ αὐτὰς τοῦ Ἡρα-
κλέους τὰς στήλας ἐτόμησαν νὰ ὑπερβῶσι, καὶ ἐπεσκέψθησαν τὴν Ἀγ-
γίαν διὰ τὸν κασσίτερον, καὶ τὰ παράλια τῆς Βορείου θαλάσσης διὰ τὸν
χλευτρον.

Διὰ νὰ πωλῶσι δὲ περισσότερον καὶ ἀσφαλέστερον τὰς πραγματείας
των, ἔξηκολούθησαν νὰ συστανωσιν ἀποικίας εἰς τὰ παράλια. Τούτων δὲ
πασῶν ἐπισημοτάτη εἶναι ἡ Καρχηδὼν (Νεάπολις) εἰς τὰ βρόεια πα-
ράλια τῆς Ἀφρικῆς ἀντικρὺ τῆς Σικελίας. Ἐκτίσθη δὲ αὕτη ἀπὸ τὴν
θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Τύρου Διδώ, ἥτις, φεύγουσα τὸν φιλάρπα-
γόν της ἀδελφὸν Πυγμαλίωνα, εὑρεν ἐνταῦθα καταφύγιον (π. X. 888).

Ἡ ἀξιολογότης τοῦ κλίματος καὶ τῆς γῆς, ἡ δραστηριότης τῶν κατοί-
κων, καὶ ἡ παραλία θέσις μεταξὺ τῶν τριῶν ἡπείρων, ὑψωσαν ταχέως τὴν
Καρχηδόνα, καὶ κατέστησαν αὐτὴν μεγάλην καὶ πλουσίαν ἐμπορικὴν
πόλιν, ἥτις δὲν ἔβράδυνε νὰ ἀντικρύψῃ καὶ νὰ περιορίσῃ τὴν ἀκμαίαν ἐμ-
πορίαν τῆς μητροπόλεως.

Ἡ πολιτεία κατ' ἀρχὰς ἦτον μοναρχική, ἀλλὰ μετ' ὅλγον ἔγεινε
δημοκρατικὴ. Ἐπειδὴ ἀνὴν ἐνὸς βασιλέως ἐκλέχθησαν δύο Σουφέταις
(Σπατοί). Κύριον δὲ σκοπὸν ἡ δημοκρατία είχε τὴν ἐμπορίαν, καὶ δὲν
μετεγειρίζετο τὸν πόλεμον καὶ τὰς δορικτησίας, εἰμὴ διὰ νὰ ὑπερασπί-
ζεται καὶ νὰ ἔκτενῃ αὐτήν.

§. 20. Παλαιστίνη.

Ο διάδοχος τοῦ Μωϋσέως Ἰησοῦς (§. 16.) ἔξηκολούθησεν ἀκόμη
ἔξι ἔτη τὸν δορικτητικὸν πόλεμον, καὶ ἐπειτα διεμοιράσει τὴν γῆν εἰς τὰς
δώδεκα φυλὰς. Ὁ μέγας ἀρχιερεὺς ἦτον ἀρχων τοῦ λαοῦ ἐν ὄνόματι
Θεοῦ. Εἰς καιρὸν ὅμως πολέμου καὶ κινδύνου ἀνεφανούστο μεταξὺ τοῦ λαοῦ
ἀγδεῖοι καὶ τολμηροί, τοὺς ὅποιους ὠνόμαζαν κριτάς.

Ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς Κυθερνήσεως δὲν ἔβράδυνε νὰ γείνῃ μιση-
τὸν εἰς τὸν λαὸν, ὃς τις διὰ τοῦτο ἐξήτησε νὰ ἔχῃ ὄρατὸν βασιλέα, καθὼς
τὰ γειτνιάζοντα ἔθνη. Εἰς τὴν θέλησιν ταύτην τοῦ λαοῦ πολὺν καιρὸν
ἀντεστάθη ὁ Σαμούνηλ, ζωγραφίζων τὴν βασιλείαν μὲ γράμματα ἀπ-
εγέρθεστατα· ὅμως ἐνέδωσεν εἰς αὐτήν, καὶ ἔγρισε πρῶτον βασιλέα τοῦ Ι-
σραὴλ τὸν πολεμικὸν Σαούλ (π. X. 1060).

Ομως ύστος δὲν ἔβασιλευσε πολὺν καιρὸν ἐπειδὴ ἐδυτιύχησεν εἰς
μάχην τυά, καὶ ἔγεινεν αὐτόχειρ. Ἄντ' αὐτοῦ δὲ ἐκλέχθη ὁ Δαυΐδ (π. X.
1050), ἀνὴρ καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἀνδρεῖος, καὶ εἰς τὰ θεῖα εὐλαβής, καὶ
εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας ἐπιρρέπης, καὶ μαρτύριον τῆς μεγαλοφύτε-
του ἀρχῆς τοὺς ψυλμούς.

Καὶ ὁ Σαούλ καὶ ὁ Δαυΐδ ἔβασιλευσαν κατ' ἐκλογήν· ἀπὸ τὸν Σολο-
μῶντα ὅμως ἡ βασιλεία ἔγεινε κατὰ κληρονομίαν διεδοχική (π. X. 1000)
Ο βασιλεὺς οὗτος, περίφημος διὰ τὴν σοφίαν του καὶ διὰ τὴν οἰκουμένην
τοῦ ναοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὑπεδουλώθη περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του εἰς

τὴν ἡδυπάθειαν καὶ εἰς τὸ πλῆθος τῶν γυναικῶν του, ἐπέθαλε φόρους βαρεῖς, καὶ ἔφερε τὸν λαὸν εἰς ἀγανάκτησιν καὶ ἀποστασίαν.

Οὐδὲς αὐτοῦ καὶ διάδοχος Ῥοδούμ. ἐδείχθη ἀπηγέστερος, καὶ μὲ τὴν ἀσυλλόγιστον του αὐτηρότητα ἐπροξένησε τὴν διαιρεσιν τοῦ βασιλείου (π. X. 975). Ἐπειδὴ αἱ 10 φυλαὶ ἀπεσπάσθησαν ἀπ' αὐτὸν, ἔκλεξαν βασιλέα τὸν Ἱεροβοάμ, χρηματίσαντα στρατηγὸν τοῦ Δαυΐδ. Καὶ οὕτως ἐσυζήητο τὸ βασίλειον τοῦ Ἰερουάλ, τοῦ ὅποιου καθέδρα ἔγενεν ἡ Σαμάρεια.

Μόνον δύο φυλαί, ἡ τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ τοῦ Βενιαμίν, ἔμειναν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ῥοδούμ, καὶ συνεκρήτησαν τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, τοῦ ὅποιου καθέδρα διέμεινεν ἡ Ἱερουσαλήμ. Τὰ δὲ δύο ταῦτα ὀμόρφυλα βασίλεια, τρέφοντα μήσος ἀσπονδον πρὸς ἀλληλα, καὶ συνδιαθειρόμενα εἰς τὰς ἀλληλομαχίας, ἔγειγαν τελευταῖον παρανάλωμα τῶν ἐγκρίων των.

§. 21. Ἐλλάς.

Ἡ Ἐλλάς, περιτουμένη δυτικῶς μὲν ἀπὸ τὸ Ἰόνιον πέλαγος, μεσημβρινῶς δὲ καὶ ἀνατολικῶς ἀπὸ τὸ Αἴγαιον, καὶ βορείως ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, ἀγέκαθεν μὲν ὄνομα κοινὸν δὲν εἶχεν, ἀλλ’ ἀπὸ τὸ ἐν Θεσσαλίᾳ πολίχινον Ἐλλάδα ὄνομάσθη Ἐλλάς πρῶτον μὲν ἡ περίχωρος αὐτοῦ, ἐπειτα ἡ Θεσσαλία, θυτερα ἡ κυρίως Ἐλλάς, καὶ κατόπιν σύμπασα ἡ γώρα, συγκροτουμένη ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, ἀπὸ τὴν κυρίως Ἐλλάδα, ἀπὸ τὴν βόρειον Ἐλλάδα καὶ ἀπὸ τὰς νήσους. Τελευταῖον δὲ καὶ ἡ Μακεδονία συμπεριελήφθη εἰς τὴν Ἐλλάδα. Οἱ Ῥωμαῖοι ὡγόμαζαν αὐτὴν Γραικιαν (Græcia) ἀπὸ Γραικοῦ τινος ἀρχηγοῦ Ἐλλήνων ἀποκηδάντων εἰς Ἰταλίαν καὶ Ἀχαΐαν, ἀφοῦ τὴν ὑπέταξαν.

Οἱ Ἐλληνες, καταγόμενοι ἀπὸ τὸν Ἰσαάν, ἀπόγονον τοῦ Ἰάφεθ, περὶ τὸ 2000 ἔτος π. Χ., ἀπὸ τῶν μικρὰν Ἀσίαν, ὅλοις δι’ ἀλλης ὁδοῦ, ἥλθαν εἰς τὴν Ἐλλάδα (π. X. 2000). Οἱ πρῶτοι ἐλθόντες ὄνομάζοντο Πελασγοί, ὀλίγον δὲ μετ’ αὐτοὺς ἐφάνησαν οἱ Ἐλληνες ἀλλὰ καὶ οὗτοι καὶ ἔκεινοι ἦσαν ἄγριοι αὐτόχθονες, μὴν ἔχοντες νόμους μηδὲ βίου τάξιν.

Ἐντὸς ὀλίγου ὥμους ένοι ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Φοινίκης καὶ τῆς Αἰγαίου, ἀποικήσαντες εἰς τὴν Ἐλλάδα, ἔφεραν εἰς τοὺς παχυλοὺς ἔκεινους ἀνθρώπους τὰ ἔναιντα τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπειδὴ τὸ παράδειγμα καὶ οἱ ἡδγοὶ τῶν ἔνων ἔκεινων ἔκινησαν αὐτοὺς εἰς βίον κοινωνικόν, εἰς θεολογίαν καὶ εἰς τὰς εἰρηνικὰς τέχνας, εἰς τὰς ὅποιας ἐπειτα ἡ Ἐλλὰς ὑπερέβη ὅλα τῆς γῆς τὰ ἔθνη.

§. 22. Ἀργοράσται. Τρωκδες πολεμος.

Τὸ πρῶτον κοινὸν ἐπιχείρημα τῶν Ἐλλήνων εἶνε ἡ περίφημος ἐκσρατεία τῶν Ἀργοναυτῶν. Ἐπειδὴ τοῦ ἔθνους οἱ ἥρωες, ἐμβάντες εἰς τὴν Ἀργό, καὶ ἀρχηγὸν ἔχοντες τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Θεσσαλίας Ιάσωνα ἐστράτευσαν (π. X. 1300) εἰς τὴν μακρινὴν καὶ μυθώδη Κολχίδα, κειμένην εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, διὰ γὰρ ἀρπάξασιν ἐκεῖθεν τὸ χρυσοῦν δέρας.

Τὸ ἐπιχείρημα ἐπέτυχε διὰ τῆς κραταιᾶς συγδρομῆς τῆς Μηδείας, τὸ χρυσοῦν δέρας ἡράκλη, καὶ οἱ ἥρωες ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἔδια πολυμαθέστεροι καὶ πολυπειρότεροι, ἀλλὰ πνέούτες θυμὸν καὶ ἀγανάκτησιν κατὰ τῶν Τρώων, οἵτινες πολλὰ τοὺς εἶχαν προξενήσει ἐμπόδια.

Οὐθεγ, δχι μετὰ πολὺ κατεστράφησαν οἱ Τρῶες καὶ διὰ τὴν παλαιὰν ἔκεινην ἔχθραν, ἵδιας δύμως διὰ τὸ ἔξης. Πάρις δὲ οὗτος Πριάμου, βασιλέως τῆς Τρωάδος, ἡρπασε τὴν δώριάν Ἐλένην, καὶ οὕτω κατήσχυνε τὴν ξενίαν, τὴν δόπιαν ἔλασθεν εἰς τοῦ Μενελάου τὴν οἰκίαν.

Ο Μενέλαος ἔκινησεν δόλον; τῆς Ἐλλάδος τοὺς ἄνακτας εἰς ἐκδίκησιν, καὶ σύμπασαν ἡ Ἐλλὰς ἡγώμη, διὰ νὰ ἐκπλύνῃ τὸ αἰσχος τοῦτο. Στόλος 1200 πλοίων μὲ τοὺς ἐκλεκτοτέρους ἥρωας τοῦ ἔθνους ἐφάνη ἐμπρὸς τῆς Τρωάδος· ἀλλ' οἱ Τρῶες ὑπερασπίσθησαν γενναῖως, καὶ ἡ πολιορκία διήρκησε 10 ἔτη· δύμως τελευταῖον ἡ πόλις ἐκυριεύθη (π. X. 1200) μὲ τοῦ "Οὖνστέως τὸν δόλον. (Δούρειος ἴππος).

§. 23. Ἐλληνικαὶ ἀποικίαι.

Μετὰ δὲ τὸν πόλεμον τοῦτον συνέβησαν εἰς τὴν Ἐλλάδα μεγάλαι ταραχαί. Ἐπειδὴ οἱ ἐπιστρέψαντες ἥρωες ἡγανκάσθησαν νὰ κυριεύσωσι πάλιν τοὺς θρόνους των μὲ τὰ ὅπλα, οἱότι εἰς τὴν ἀπουσίαν των εἶχαν κατασχεθῇ ἀπὸ κλέπτας. Οἱ πόλεμοι δὲ οὗτοι ἔγειναν αἴτιοι μεγάλων καὶ ἀξιολόγων μεταβολῶν· ἦγουν ἡ γῆ ἐχερσώθη καὶ ἐρημώθη, τὰ ἥθη ἐξηγράφησαν, καὶ πολλοὶ διὰ τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου ἐμετανάστευσαν ἀλλοῦ, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν (π. X. 1050).

Οι εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἀποικήσαντες ἐσύστησαν εἰς τὰ δυτικὰ αὐτῆς παράλια τὰς μικρὰς μέν, ἀλλὰ περιφημοτάτας πολιτείας, τὴν Ἰωνίαν, τὴν Αἰολίδα καὶ τὴν Δωρίδα, αἱ ὁποῖαι διὰ τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς ἐμπορίας, διὰ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἔφιμασαν εἰς ἀκμήν· ἐπειδὴ εἰς ταύτας ἐπενοήθη τῶν κιδώνων ἡ Δωρικὴ καὶ Ἰωνικὴ τάξις, καὶ ἔζη ὁ πατήρ τῆς ποιήσεως καὶ ὁ μέγιστος τῶν ποιητῶν Ὄμηρος (π. X. 1000)· ἐνταῦθα ἔγραψαν καὶ ἐδίδακαν ὁ μέγας ποιητής Ἡσίοδος (π. X. 900), ὁ μυθοποιὸς Δίσωπος, ἡ ποιήτρια Σαπφώ, καὶ ὁ σοφὸς Θαλῆς. Οὗτοι ἀπεθανάτισαν τὰ ὄντα ματά των, συνεργήσαντες τὰ μέγιστα εἰς φωτισμὸν καὶ πολιτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

§. 24. Ἡγεμορία Σπάτρης.

"Οχι δὲ πολὺ μετὰ τὰς μεταναστεύσεις ἐκείνας ἀνεψύησαν εἰς τὴν Ἐλλάδα μεγάλαι φιλονεικαὶ περὶ τοῦ εἶδους τῆς κυβερνήσεως. Τὸ μοναρχικὸν διὰ τῶν βασιλέων τὰς καταχρέστεις καθηρέθη εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς πόλεις, καὶ ἀντικατεστάθησαν δημοκρατίαι.

'Αλλ' αἱ μεταβολαὶ αὗται δὲν ἔγειναν δίχις πολλὴν αἰματοχυσίαν· ἐπειδὴ ἐπολέμουν οἱ βασιλεῖς τοὺς βασιλευομένους, καὶ ὀλόπολιν· ὡστε ἴσυσχει καὶ ἀσφάλεια δὲν ἦτον πλέον εἰς τὴν δυτική ταύτην χώραν.

'Εσύστησαν τὴν Ἀμφικτυονικὴν σύνοδον εἰς τὰς Θερμοπύλας, διὰ νὰ

κρίνη τὰς ἀναφυομένας διαφορὰς μεταξὺ τῶν πόλεων, καὶ οὕτω νὰ διατηρῇ τὴν εἰρήνην. Διὰ νὰ συνέχωσι δὲ ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις μὲ τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης, ἀνενέωσαν κατὰ τὸ 776 π. Χ. τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγώνας τοὺς κατὰ πᾶσαν τετραετίαν τελουμένους εἰς τὴν Ὁλυμπίαν.

Καὶ ὅμως ἡ Ἀμφικτυονικὴ σύνοδος καὶ τὰ Ὀλυμπιακὰ ὅλίγον ἐδύναντο νὰ συντελέσωσι πρὸς τὴν συντήρησιν τῆς ἀδελφικῆς ὄμονοίας εἰς τὰς ὁμοφύλους ταύτας πόλεις.

Ἄλλὰ τέλος πάντων ἡ ἡγεμονία τῆς Σπάρτης ἀνεδείχθη, ἥτις μὲ τὴν ἀνύαμψην τῶν ὅπλων ἐφόδυτιζε νὰ διατηρῇ τὴν εἰρήνην. Τῆς δὲ Σπάρτης τὸ μεγαλεῖον ἐθεμελίωσε τοῦ Δυκούργου ἡ νομοθεσία (π. Χ. 880), ἥτις, ἀνατρέψουσα τοὺς Σπαρτιάτας παιδιόθεν εἰς τὸν πόλεμον, κατέστησεν αὐτοὺς ἀκαταγωνίστους ἡρωας. Οἱ σκληραγγημένοι λοιπὸν οὗτοι καὶ πειθαρχικοὶ ἀνδρεῖς ἐδίωξαν τοὺς ταραχίτας ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰσῆξαν εἰς αὐτὴν πάλιν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν.

§. 25. Ἰταλία.

Ἡ Ἰταλία, δνομαζομένη εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους αἰώνας Αὔστωνίαν Οἰνωτρία, Ἐσπερία καὶ Σατουρνία, διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ μέσην καὶ κάτω Ἰταλίαν, ἔχει τὰ "Ἀλπεα καὶ τὰ Ἀπεννīνα ὄρη, τὸν Τίθεριν ποταμὸν καὶ τὴν περίφημον εἰς ὅλον τὸν κόσμον Ῥώμην. Μὲ τὴν χώραν ταύτην συναριθμοῦνται καὶ πολλαὶ νῆσοι, τῶν ὅποιαν αἱ πλέον μεγαλείτεραι εἶνε ἡ Σικελία, ἡ Σαρδὼ καὶ ἡ Κύρνος.

Ἄρχαιοτάτοις κάτοικοι τῆς Ἰταλίας λέγονται οἱ "Οὐμέροι οἱ Σικελοί, οἱ Αὔστωνες καὶ οἱ Ἐτρουροί ἡ Τυρρήνοι. Ἐκ τούτων δὲ τῶν ἔθνων διέπρεψαν προϊώνωτατα δὰ τὸν πολιτισμὸν τῶν οἱ Τυρρήνοι· ἐπειδὴ λέγεται ὅτι περὶ τὸ 1200 ἡδη ἔτος ἐγνώριζαν τὰς εἰρηνικὰς τέχνας. Εἶνε δὲ πιθανώτατον, ὅτι οἱ ἀρχαιότατοι οὗτοι κάτοικοι τῆς Ἰταλίας ἦλθαν ὅχι ἀπὸ τὰ ἀνατολικά, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἀπὸ τὰς Γαλλίας καὶ ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν.

Εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους δὲ τούτους κατόπινος προστεθῆσαν κατ' ὅλιγον διάφοροι ἀποικοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Καὶ ἔκ μὲν τῆς Ἑλλάδος ἦλθαν προϊώνωτατα μὲν οἱ Πελασγοὶ ὑπὸ τὸν Οἰνωτρὸν καὶ Πευκέτιον (π. Χ. 1640), ὑστερώτερα δὲ ὁ Εὔζυδρος μὲ πολλοὺς ἀποίκους (π. Χ. 1300) καὶ ἐκατοίκησεν, ὅπου ἐπειτα ἐκτίσθη ἡ Ῥώμη. Αὐτὸς λέγεται ὅτι ἐφερε καὶ τὴν γῆν σιν τῶν γραμμάτων εἰς τὴν Ἰταλίαν.

§. 26. Κτίσις τῆς Ῥώμης.

Σημαντικωτάτη ὅμως πασῶν τῶν ἀποικιῶν ἡ τούς ἐκείνην, τὴν ὅποιαν ἔφερεν ὁ Αἰνείας, ἄγαξ Τρωαδίτης. Οὗτος μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας (π. Χ. 1200), περιπλανηθεὶς πολλαχοῦ, κατεστάθη εἰς τὸ Λάτιον, καὶ νυμρεύθης Δαυινίαν τὴν θυγατέρα τοῦ Βρασιλέως Λατίνου, ἔλαβε καὶ τὴν βασιλείαν. Τοῦτο λοιπὸν ἐγεινεν ἀφορμὴ νὰ συγχωνευθῶσιν οἱ Τρώες καὶ οἱ Λατίνοι εἰς ἓν ἔνος.

Τοῦ Αἰνείου δὲ ὁ υἱός Ἀσκάνιος ἐκτίσει τὴν "Αλεξανδρίαν, πόλιν τοῦ

Δατίου, όπου οι μετέπειτα βασιλεῖς εἶχαν τὴν καθέδραν των. "Βασιλεὺς ἐὰν τῶν βασιλέων ταύτης ἡτον Νομάριωρ ὁ πάπιος τοῦ Ῥωμύλου καὶ Ρέμου. Οἱ δέοντοι λοιπὸν οὗτοι περὶ τὸ 754 ἔτος πρὸ Χριστοῦ μὲν τὴν βοήθειαν τῶν Ἀλβαλογγιτῶν ἔκτισαν τὴν Ῥώμην. Καὶ τέως μὲν συνεβαστλευαν οἱ ἀδελφοὶ οὗτοι· ἀλλ' ἐπειτα συνέβη μεταξὺ αὐτῶν περὶ τῆς ὄνομασίας τῆς πόλεως καὶ περὶ τῆς εἰς αὐτὴν βασιλείας φιλονεικία, εἰς τὴν ὄνομαν ὁ Ῥήμος ἐφορεύθη ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του.

"Οὐεν ὁ Ῥωμύλος ἔμειν μονοκράτωρ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπὸ τὸ ὄνομα του ἐπωνόμασεν αὐτὴν Ῥώμην. Ἡτον δὲ πεπρωμένον ἡ πόλις αὐτῇ νὰ γείνῃ κοσμοκράτωρ· ἀλλὰ λύπης ἄξιον εἶνε, διτι, καθὼς ἔκτισθη, εὐθὺς ἐμολύνθη μὲν τὴν ἀδελφοκτονίαν.

ΤΟΥ ΠΑΝΑΡΧΑΙΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

Α'. ΗΠΕΙΡΟΔΟΣ.

Ἀπὸ Ῥωμύλου μέχρι Κύρου ἡ ἀπὸ κτίσεως τῆς Ῥώμης μέχρι τῆς συστάσεως τῆς Ηερσικῆς μοναρχίας, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 754—858 ἔτους πρὸ Χριστοῦ.

199 ἔτη.

§. 27. Τὸ μέγα βαθυλωτικὸν βασιλεῖον.

Μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Σαρδαναπάλου (§. 17) διελύθη τὸ Ἀσσυριακὸν βασιλεῖον εἰς τρία, τὴν νέαν Ἀσσυρίαν, τὴν νέαν Βαθυλωνίαν καὶ τὴν νέαν Μηδίαν (π. Χ. 876). Ἐκαστον δὲ τῶν βασιλείων τούτων καμπόστον καιρὸν διήρκεσεν, εἴχεν οἰκείους βασιλεῖς, καὶ ἐζήτει νὰ ἐκτείνῃ τὴν ἐπικράτειάν του εἰς τοὺς γείτονάς του.

Διὸ Σαλμανασάρ ὁ τῆς νέας Ἀσσυρίας βασιλεὺς ἐφώρμησε κατὰ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ, κατέστρεψε τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ Σαμάρειαν, καὶ αἰχμαλωτίσας καὶ τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης καὶ τὸν βασιλέα Άστην, μετέφερεν αὐτοὺς εἰς Ἀσσυριακὰς ἐπαργίας (π. Χ. 722).

Ναδουχοδόνσωρ, ἔτι κρατιστότερος δορκτήτωρ, ὑπέταξε τὴν Αἴγυπτον, τὴν Συρίαν, τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Παλαιστίνην, καὶ οὕτως ἐσύστησε τὸ μέγα Βαθυλωτικὸν βασιλεῖον ἐκτενόμενον ἀπὸ τὸν Νεῖλον ἕως πέραν τοῦ Τίγριδος (π. Χ. 600). Τούτου δὲ τὸ ὄνομα ἀνακαλεῖ φρικτὰ πράγματα εἰς τὴν μνήμην. Ἐπειδὴ αὐτός, μεθυσμένος ἀπὸ τὴν νίκην, κατηδάφισε τὴν Ιερουσαλήμ, ἤχμαλώτισε τοὺς Ιουδαίους καὶ τὸν βασιλέα αὐτῶν Σεδενέκιαν, καὶ τοὺς ἐμετοίκισεν εἰς τὴν Βαθύλωνα (π. Χ. 588). ἔτι δὲ καὶ τὴν περίφημον πόλιν τῆς Φοινίκης Τύρον κατέστρεψε, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔκαμε λεηλασίας καὶ φόνους φρικιωδεσάτους· ἀλλ' ἀπὸ τὴν διὰ τὰ κατορθώματά του ὑπεργράνειαν ἐπεσεν εἰς μανίαν τέλος πάντων.

"Ουμας τῶν νεοσυστάτων τούτων βασιλείων ἡ ὑδναμις ἡτον ἐφήμεροις ἐπειδὴ ὅλα ἐνικήθησαν, καὶ ἡ ώλησαν εἰς τὸ μέγα Ηερσικὸν βασιλεῖον ἀπὸ τὸν Κύρον, διτις ἔκαμεν εἰς τὸν κόσμον μεγαλωτάτας μεταβολάς (π. Χ. 558).

§. 28. Αἴγυπτος.

Τὸν καιρὸν περίπου, καθ' ὃν ἡ Ῥώμη ἐκτίσθη, ἔβασιλευεν εἰς τὴν Αἴγυπτον (§. 18) ὁ Σήθιων (π. X. 731), ὅστις μὲ τὴν ποδὸς τοὺς σφατιώτας σκληρότητά του ἐπροξένησε τὴν ἀποστασίαν ἐκείνην, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας τὸ βασιλεῖον διηρέθη εἰς δώδεκα κράτη (π. X. 671). Οἱ δὲ δωδεκάρχαι φύκοδόμησαν τὸν περίφημον Δαεύρινθον, συγκροτούμενον ἀπὸ 12 ἀνακτόρια καὶ 3000 δωμάτια καὶ ἐπέκεινα, θέλοντες δι' αὐτοῦ νὰ στερεώσωσι τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλίαν· ἀλλ' ὅμως αὕτη ὅλιγον διήρκεσεν.

Ἐπειδὴ Ψαμμιτιχος, δωδεκάρχης εἰς τὴν βόρειον Αἴγυπτον, ἀδικηθεὶς ἀπὸ τοὺς συμβασιλεῖς του, ἐκινήσῃ καὶ αὐτῶν, καὶ βοηθούμενος ἀπὸ Ἐλληνας μισθοφόρους, τοὺς ἐνίκησε, καὶ ἔγινε μονάρχης τῆς Αἰγύπτου ὅλης (π. X. 656). Εὐγρωμονῶν δὲ πρὸς τοὺς Ἐλληνας ἔδοσεν εἰς αὐτοὺς μεγάλα προνόμια ἐδέχθη Ἐλληνικὴν ἀποικίαν εἰς τὸ βασιλεῖον του, καὶ ἔβαλεν Αἴγυπτιών παιδία νὰ διδαχθῶσι τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς ἐπιστήμας τῶν Ἐλλήνων. Διὰ τοὺς γεωτερισμοὺς δὲ τούτους οἱ Αἰγύπτιοι, οἵτινες ἦως τότε ἀπέφευγαν πᾶσαν σχέσιν πρὸς τὰ ξένα ἔθνη, τόσον ἡγανάκτησαν, ὅτε 240,000 οἰκογένειαι ἐμετανάστευσαν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Νεχάως δὲ (π. X. 610), ὁ υἱὸς τοῦ Ψαμμιτίχου, ἐτύτησε ναυτικόν, ἔστειλε Φοίγικας νὰ περιπλέψωσι τὴν Ἀφρικήν, καὶ διὰ διώρυγος ἡθέλησε νὰ συνάψῃ τὴν Ἀραβικὴν μὲ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, ἀλλ' ὡς δορικήτωρ ἐδυστύχησε· διότι εἰς τὴν ἐν Κιρκεσίφ μάχην παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐνικήθη ἀπὸ τὸν Ναθουχοδονόσωρα (π. X. 605).

Τοῦ Νεχάως οἱ υἱοί, Ψάμμιοις καὶ Ἀπρίης, ἔδασιλευσαν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀδέξιας. Ὁ Ἀπρίης μάλιστα, ὑπερήφωνος καὶ φιλοπόλεμος ἐτόλμησε νὰ κινήσῃ πόλεμον κατὰ τοῦ κραταίου βασιλέως τῆς Βαθύλωνας Ναθουχοδονόσωρος, καὶ ἐδυστύχησεν. Ἐπειδὴ ὁ ξένος βασιλεὺς εἰσβάλλει ὡς λέων δρύμενος εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐπέρχεται τὴν ἀθλίαν ταύτην γῆν σφάζων καὶ λεηλατῶν. Ἀγανακτήσαντες λοιπὸν οἱ Αἰγύπτιοι κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν, δι' ὅσα ἐπέσυρε κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν δυστυχήματα, τὸν πνίγουσιν εἰς αὐτὰ τὰ ἀνακτόρια, καὶ ἀναγορεύουσι ταῦτα ἐν τῷ στρατηγῶν αὐτοῦ τὸν Ἀμασίν (π. X. 565).

Οἱ ἀξιόλογος οὖτος βασιλεὺς ἡῦξησε τὸν πλήθυσμὸν τῆς χώρας του διότι ἐδέχθη Ἐλληνας, εἶχε πρὸς αὐτοὺς ἐπιμιξίαν, ἐνεψύχωσε τὴν βιομηχανίαν, καὶ διετήρησε τὴν εἰρήνην καὶ εὐταξίαν. Ἀλλ' ἡ εὐδαιμονία αὕτη δὲν διήρκεσε πολύ· διότι ὁ Ἀμασίς, συμμαχήσας μὲ τοὺς Λυδούς, ἡθέλησε νὰ καταθραύσῃ τὴν δύναμιν τοῦ Κύρου· ἀλλ' οὔτος ἐνίκησε τοὺς Αἰγύπτιους, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Καρμύσης κατέστησε τὴν Αἴγυπτον Περσικὴν ἐπαρχίαν (π. X. 525).

§. 29. Φοινίκη.

Ἡ ἐκτεταμένη ἐμπορία τῆς Φοινίκης (§. 19) ἔφερεν εἰς τὰς πόλεις αὐτῆς τοῦ κόσμου τὰ πλούτη· ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα ἐκίνησαν τοὺς πλεονέκτας γείτονας νὰ τὴν καταστρέψωσιν. Ὁτεν πρώτον Σαλμαγασάρ (π. X. 717),

δι βασιλεὺς τῆς νέας Ἀσσυρίας διῆλθε τὰ παράλια λεηλατῶν, καὶ ὑπέταξεν ὅλα, ἐκτὸς τῆς Τύρου· νικηθεὶς ὅμως τελευταῖον ἀπὸ τοὺς Τυρίους κατὰ θάλασσαν, ἡναγκάσθη νὰ διεισθοποδήσῃ.

Ἐπειτα δέ, ἀφοῦ ἔζησαν οἱ Φοινίκες ὄλιγα ἕτη εἰρηνικά, εἰςέβαλεν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος Ναβουχοδονόσωρ, καὶ πολιορκήσας τὴν Τύρον δεκατρία ἔτη, κατέσρεψεν αὐτὴν (π. Χ. 587). Ἀλλὰ καταβαλὼν τῆς πόλεως τὰ τείχη, δὲν κατεπόνεσε καὶ τῶν πολιτῶν τὴν εὐψυχίαν· ἐπειδὴ οὗτοι ἐπὶ νήσου, ὅχι πολὺ ἀπεχούστης, ὠκοδόμησαν νέαν Τύρον, ἥτις ἐντὸς ὄλιγου ὑπερέβη τὴν παλαιὰν εἰς τὴν λαμπρότητα. Καὶ οὕτω μὲν οἱ Τύριοι διετήρησαν τὴν αὐτονομίαν των ὅμως οἱ ἐπὶ τῆς Ἑρᾶς ὅμοιοντες των δὲν ἐδυνήθησαν πλέον νὰ γείνωσι παντάπασιν ἐλεύθεροι· ἐπειδὴ, ὅτε δὲ Κύρος (π. Χ. 538) ὑπέταξε τῆς Βαβυλῶνος τὸ βασίλειον, ὑπεπάχθη καὶ ἡ Φοινίκη εἰς τὴν Περσίαν.

§. 30. Παλαιστίνη.

Τὰ κακὰ ἐπακόλουθα τῆς διαιρέσεως τοῦ βασιλείου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (§. 20) ἐδείχθησαν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην φρικωδέστατα· ἐπειδὴ καὶ τὸ Ἰσραηλιτικόν, καὶ τὸ Ιουδαϊκὸν βασίλειον ἐχάθησαν ἀδόξας, ἀλλὰ πρότερον τὸ πρῶτον, ἀν καὶ τοῦ δευτέρου ἴσχυρότερον πολύ. Τῆς δὲ ἀπωλείας ταύτης αὔτιον ἔγεινε τοῦτο.

Πρὸ καιροῦ δηλαδὴ ὁ Ἰσραὴλ ἦτον διποτελῆς εἰς τοὺς Ἀσσυρίους. Τούτου δὲ ὁ βασιλεὺς Ὁσηέ, διὰ ν' ἀπαλλαχθῆ ἀπὸ τὴν μισητὴν ταύτην ἔξουσίαν, συνεμάχησε μὲ τὸν Αἴγυπτιον κατ' ἔκεινων. Μαθὼν δὲ ὁ Ἀσσύριος Σαλμανασάρ τοῦτο, εἰσβάλλει εἰς τὴν Σαμάρειαν, πολιορκεῖ· Ως ἕτη τὴν πρωτεύουσάν, κυριεύει· αὐτὴν ἐξ ἐφόδου, σύρει αἰχμαλώτους εἰς τὴν Ἀσσυρίαν τὸν βασιλέα Ὁσηέ μετὰ τῶν προκριτωτέρων καὶ χρησιμωτέρων (π. Χ. 722). Τοιουτορόπως λοιπὸν ἐπαυτε τὸ Ἰσραηλιτικὸν βασίλειον 253 ἕτη μετὰ τὴν σύστασίν του. Διὰ νὰ μὴν ἐρημωθῆ δὲ ἡ Σαμάρεια, ἔστειλεν ὁ Σαλμανασάρ ἀποίκους Ἀσσυρίους, καὶ ἀπὸ τὴν μίξιν τούτων μὲ τοὺς μείναντας Ἰσραηλίτας ἔγειναν οἱ λεγόμενοι Σαμαρεῖται.

Μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν ταύτην 100 ἔτη, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς τῆς Ιουδαίας Σεδεκίας ἐτόλμησε νὰ ἀποσταθῇση κατὰ τῶν Βαβυλωνίων, τῶν ὅποιών ἦτον ὑποτελής, παροργίζεται ὁ Βαβυλώνιος Ναβουχοδονόσωρ, εἰς ἔλλησι εἰς τὴν Ιουδαίαν, καταστρέψει τὴν Ιερουσαλήμ καὶ τὸν λαμπρὸν ναὸν, τυφλόνει τὸν βασιλέα, καὶ μετοικίζει αὐτόν, καὶ τὸν περισσότερον λαὸν εἰς τὴν Βαβυλῶνα (π. Χ. 588).

Τοιουτορόπως λοιπὸν κατεστράφη καὶ τὸ βασίλειον τοῦτο, ἀφοῦ διήρκεσε τετρακόσια περίπου ἔτη. Ἀλλὰ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τῆς Βαβυλῶνος ὁ νικητὴς τούτου Κύρος ἔδωσεν εἰς τοὺς αἰχμαλώτους Ιουδαίους ἄδειαν, νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ νὰ ἀνοικοδομήσωσι τὴν ιερὰν πόλιν, καὶ τὸν κατηδαρισμένον ναὸν τοῦ Σολομῶντος (π. Χ. 538).

§. 31. Ἐλλάς.

“Εν νομοθεσίᾳ τοῦ Λυκούργου (§. 24) ὑπέστη τοὺς Σπαρτιέτας, καὶ

κατέστησεν αὐτοὺς πρώτους τῶν Ἑλλήνων. "Η ἀνυπόστατος αὐτῶν δύναμις ἔφερε πάλιν εἰς τὴν πολὺν καιρὸν τεταραγμένην Ἑλλάδα τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν.

"Ἀλλος ἡμερώτερος τρόπος, ἡ πρὸς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας ἥγαπη, θύψωσε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἀνέδειξεν αὐτοὺς εὐδοκιμωτέρους πάντων τῆς Ἑλλάδος τῶν λαῶν. Οὗτοι, ἀπὸ τὸν κτίστην τῶν Ἀθηνῶν Κέκροπα ἔβασιλεύοντο ἥως εἰς τὸν ἑσχατὸν βασιλέα Κόδρου (1550—1068). "Αφοῦ δὲ οὗτος αὐτοπροαιρέτως ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἔγειναν ἄρχοντες, τῶν ὁποίων πρῶτος ἐχρημάτισε τοῦ Κόδρου ὁ υἱὸς Μέδων (π. X. 1068).

"Ἀλλ' ἡ ἔλειψις γραπτῶν νόμων ἔβοήθει μεγάλως τῷ αὐθαίρετον τῶν ἀρχόντων τούτων· ὅστε ἐντὸς ὀλίγου αὐτοὶ μόνοι ἔγειναν κύριοι τῶν περισσοτέρων γαιῶν, καὶ ἐσώρευσαν πλούτην ἀπειρα. "Οὐεν δὲ λαός, μὴν ὑποφέρων τὴν καταδυναστείαν καὶ τὴν ἀνομίαν, ἔκλεξε τὸν Δράκοντα νομοθέτην (π. X. 624), δοτὶς ἔγραψε νόμους ὑπὲρ λόγου αὐτηρούς, θάνατον ἐπιβάλλοντας καὶ εἰς τὰ μικρότατα πταίσματα, καὶ δι' αὐτὸς αἱματογράπτους δινομασθέντας, καὶ ἀγδιασθέντας ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους.

Νέαι λοιπὸν ταραχαῖ ἀνεφάνησαν, καὶ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου ἔφεραν τὸ μικρὸν τοῦτο κράτος. "Ἀλλ' ἔσωσε κατ' εὐτυχίαν ἀπὸ τὸν κίνδυνον τὰς Ἀθήνας ὁ Σόλων, ἀνὴρ ἐπισημότατος καὶ σοφώτατος· ἐπειδὴ ἀκριβώτατος τοὺς αἱμοσταγεῖς ἔκεινους νόμους, ἔδοσεν εἰς τὴν πατρίδα του ἄριστον πολιτικὸν σύνταγμα, τὸ δόποιον συνεισέφερε μεγάλως εἰς τὴν πολιτικὴν εὐδαιμονίαν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς ἡσυχίαν, εὐημερίαν καὶ εὐδαιμονίαν (π. X. 600).

Τὸ πνεῦμα δὲ τῶν νόμων τοῦ Σόλωνος διέμεινεν ἐνεργόν, καὶ ἀφοῦ τὸ πολιτικὸν του σύνταγμα ἔπαθε πολυειδεῖς μεταβολὰς καὶ μεταποιήσεις. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔθαμψαν μὲν τὴν ἀνδρίαν καὶ εὐψυχίαν, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον ἔτιμων τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας. "Οὐεν δὲ Σπάρτη μὲν ἡτον σχολεῖον τοῦ ἀνδρικοῦ φρονήματος, αἱ Ἀθήναι δῆμος ἡσαν ναὸς τῆς ἀκριψεστάτης φιλοκαλίζεις εἰς τὰς τέχνας καὶ τῆς ἀκριβεστάτης μαθήσεως τῶν ἐπιστημῶν.

§. 32. Ῥώμη.

Τῆς Ῥώμης κτισθείσης ἀπὸ τὸν Ῥωμύλον (§. 26) κατὰ τὸ 754 ἔτος πρὸ Χριστοῦ, ποιμένες καὶ θηρευταὶ ἦσαν οἱ πρῶτοι κάτοικοι, καὶ ἐπληθύνθησαν ἀπὸ συόρροήν ἀλλων συγκλύδων· ἐπειδὴ δὲ Ῥωμύλος κατέστησε τὴν Ῥώμην ἄσυλον. "Ελαβαν δὲ γυναῖκας οὗτοι δλοι, ἀρπάσαντες τῶν Σαβίνων τὰς θυγατέρας. Μετὰ δὲ τοῦτο διέταξεν δὲ Ῥωμύλος τὰ τοῦ νέου κράτους· ἐπειδὴ ἐσύστησε γερουσίαν ἀπὸ 100 γέροντας ἄνδρας (Patres), δῆμορες τὸν λαὸν εἰς φυλὰς (Tribus) καὶ φρατρίας (curias), καὶ διέσειλε τους πατρικοὺς ἀπὸ τοὺς δημότας (patricii, plebeji).

"Ἐκαστος πολίτης ἐκ γενετῆς ἡτον μὲν στρατιώτης, ἀλλ' εἰς καιρὸν εἰρήνης κύριον ἐπιτήδευμα εἶχε τὴν γεωργίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγνησχολοῦγετε καὶ αὐτοὶ τῶν Ῥωμαίων οἱ ἐπισημότατοι.

Μετὰ τὸν Ῥωμαίον, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσαν οἱ πατρίκιοι (π. X. 717), ἔχρη μάτισαν ἄλλοι ἔξι βασιλεῖς, Νουμᾶς ὁ Πομπίλιος, Τῦλλος Ὁστίλιος, Ἀγκος Μάρτιος, Ταρκύνιος Πρίσκος, Σέρβιος Τύλλιος καὶ Ταρκύνιος Σούπερβος.

Οἱ ἔκ Σαβίνων Νουμᾶς ὁ Πομπίλιος (π. X. 716) ἐποδηγέτησε τὸν λαὸν εἰς τὴν θεοσέβειαν καὶ τῶν ἡθῶν τὴν ἡμερότητα.

Οἱ τούτου διάδοχος Τῦλλος Ὁστίλιος κατέστρεψε τὴν ἀντιζῆλον μητρόπολιν Ἀλβαν Δόγγαν (π. X. 672).

Οἱ Ἀγκος Μάρτιος ἔκτισεν εἰς τοῦ Τιθέρεως τὰς ἔκβολὰς τὰ Ὁστια (π. X. 640).

Οἱ Ταρκύνιος Πρίσκος ἐπρόσθεσεν εἰς τὴν γερουσίαν ἄλλους ἑκατὸν γερουσιαστάς, ἔκτισε τὸ μέγα ἀμφιθέατρον (circus maximus) καὶ τὰς ὑπονόμους καὶ τὸ Καπιτώλιον, καὶ κατεδάμασε τῆς Ῥώμης τοὺς πολεμίους (π. X. 616).

Οἱ Σέρβιος Τύλλιος ἐσύστησε τὰ Κομπιτόλια, καὶ διέταξε γέαν διαιρεσιν τῶν πολιτῶν κατὰ τὴν περιουσίαν διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν (π. X. 578).

Ἐσχατος δὲ τῶν βασιλέων τούτων ἔχρημάτισε Ταρκύνιος ὁ Σούπερβος (π. X. 534), διτις ἐφόνευσε τὸν προκάτοχόν του καὶ πολλοὺς Ῥωμαίους ἐκ τῶν ἐπιφανῶν, κατεχράσθη τὴν βασιλείαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐδιώχθη. Οὐεν κατηργήθη ἡ βασιλεία, καὶ ἀντεισήχθη ἡ Γπατεία (π. X. 510).

§. 33. Περσία.

Χρειάζεται γάρ διασφέλλεται ἡ Περσία ἡ Περσίας ἀπὸ τὸ Περσικὸν βασίλειον ἐπειδὴ ἔκεινη μὲν εἶνε μικρὰ χώρα, καὶ κεῖται εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τοῦ Περσικοῦ κόλπου τοῦτο δὲ εἶνε ὑπερυμέγεθες ἔκτεινομενὸν ἀπὸ τοῦ Ἰστρου τὰς ἔκβολὰς ἔως πέραν τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ ἀπὸ τὸν Εὔξεινον Πόντον καὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν ἔως εἰς τοὺς καταφράκτας τοῦ Νείλου καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον. Πρωτεύουσαι δὲ πόλεις αὐτοῦ εἶνε ἡ Περσέπολις τὰ Ἐκβάτανα, καὶ τὰ Σοῦσα.

Ἡ πρὸ Κύρου ἱστορία τῆς Περσίας εἶνε σκοτεινή, καὶ ἡ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ ἀγδρὸς τούτου μυθώδης. Οὐεν παρατρέχομεν αὐτήν, καὶ ἀκολουθοῦμεν τὸν ἥρωα εἰς τὸ θέατρον τοῦ κόσμου.

Οἱ Κύρος, υἱὸς τινὸς τῶν ἐπιφανῶν Περσῶν, βοηθούμενος ἀπὸ εὐτυχῆ πολιτικὴν μετασολήν, ἀνέβη εἰς τὴς Περσίας καὶ τῆς Μηδίας τὸν θρόνον (π. X. 560). ἀλλὰ μὴν εὐχαριστούμενος εἰς τὰ ὅρια τῆς βασιλείας ταύτης, ὁ μεγαλεπήθιος οὗτος ἥρως, βάλλει κατὰ νοῦν νὰ ἔκτεινῃ τὸ βασίλειόν του, καὶ καταβάλλει δόλους, δοσοὶ τολμῶσι νὰ τοῦ ἀντισταθῶσι.

Κροῖσος, ὁ βασιλεὺς τῆς Δυδίας, ἐπαιρόμενος εἰς τὴν δύναμιν του καὶ τὸν πλοῦτον, κινεῖ πόλεμον κατὰ τοῦ Κύρου, νικᾶται ἀπὸ αὐτὸν (π. X. 555), αἰγμαλωτίζεται, καὶ καταδικάζεται νὰ καταχαη ἐπὶ πυρᾶς εἰς τὴν καθέδραν του, τὰς Σάρδεις. Ἀλλ' ἡ ἀνάμγησις τοῦ Σόλωνος καὶ ἡ γενναῖος φροσύνη τοῦ Κύρου σώζουσι αὐτὸν ταπειγωθέντα.

Μετὰ δὲ τοῦτο καταπόλεμοῦνται οἱ κατόικουντες τὴν Μικρὰν Ἀσίαν Ἐλληνες, ἡ Φοινίκη σχεδὸν αὐτοπροαιρέτως ὑποτάσσεται, ἡ Βαβυλὼν μὲ δόλου κυριεύεται, οἱ ἔκεī αἰχμάλωτοι Ιουδαῖοι λαμβάνουσι τὴν ἄδειαν, ὥστε ἐγτὸς ὀλίγων ἐτῶν ὑπετάχθη ἡ Μεσαία καὶ ἡ Μικρὰ Ἀσία.

Χοτερα δὲ Κύρος, διὰ γὰρ ἔξασφαλιση τὰ βόρεια τοῦ βασιλείου τοῦ δρια, ἐκτραπεῖ κατὰ τῶν Μασταγετῶν, ἔθνους πολεμικοῦ εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Κασπίας· κατ' ἔκείνων δὲ πολεμῶν γινᾶται (π. Χ. 529), σκοτώνεται, καὶ ἡ κεφαλή του, εἰς ἀσκὸν αἴματος χωσμένη, ἐμπαίζεται ἀπὸ γυναικα.

Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΑΙΩΝ.

§. 34. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ἡ τοῦ ἀρχαίου αἰῶνος ιστορία (§. 6.) ἐκτείγεται ἀπὸ τοῦ Κύρου μέχρι τοῦ Θεοδοσίου, ἡ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης Περσικῆς μοναρχίας μέχρι τῆς μεγάλης μεταναστεύσεως τῶν ἔθνων, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 555 ἔτους πρὸ Χριστοῦ μέχρι τοῦ 400 μετὰ Χριστόν.

Ο Κύρος λοιπὸν καὶ ὁ Θεοδόσιος εἶνε οἱ δύο ὅροι τοῦ δευτέρου αἰῶνος τοῦ κόσμου, διτις ἀπὸ ἔκεινον ἀρχίζει καὶ εἰς τοῦτον τελειώνει εἰς δὲ τὸ μέσον αὐτοῦ συμπίπτει ἡ γέγονησις τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. "Ολα λοιπὸν τὰ συμβάντα δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τὰς ἔξης τρεῖς περιόδους.

Ἡ πρώτη περίοδος ἐκτείγεται ἀπὸ τοῦ Κύρου μέχρι τοῦ μεγάλου Ἀλεξανδροῦ, ἡ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης Περσικῆς μοναρχίας μέχρι τῆς Μακεδονικῆς κοσμοκρατορίας, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 555 μέχρι τοῦ 333 ἔτους π. Χ.

Ἡ δευτέρα ἀπὸ τοῦ Ἀλεξανδροῦ μέχρι τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀπὸ τῆς Μακεδονικῆς αὐτοκρατορίας μέχρι τῆς συστάσεως τοῦ χριστιανισμοῦ, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 333 π. Χ. μέχρι τοῦ 1 ἔτους Μ. Χ.

Ἡ τρίτη περίοδος ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ μέχρι τοῦ Θεοδοσίου, ἡ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι τῆς μεγάλης μεταγαστεύσεως τῶν ἔθνων, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 1—400 ἔτους μετὰ Χριστόν.

ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΑΙΩΝΟΣ.

Α'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἀπὸ τοῦ Κύρου μέχρι τοῦ Ἀλεξανδροῦ, ἡ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Περσικῆς μοναρχίας μέχρι τῆς Μακεδονικῆς κοσμοκρατορίας, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 555—333 ἔτους π. Χ.

222 ἔτη

§. 35. Καρχηδών.

Ἐπὶ Κύρου οἱ Καρχηδόνιοι (§. 19) ἐσφετερίσθησαν τῶν Φοινίκων τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν θαλασσοκρατίαν· ἀλλὰ μὴν εὐχαριστούμενοι εἰς τοῦτο

εἰς ἀπληστοὺς ἐμποροῦ, ἡ γανήζουσι γὰ τὸ ἔκτεινωσι καὶ τὴν ἔξουσίαν καὶ τὴν στρατιωτικήν των δύναμιν.

Οθρατιστικήν ταύτην ουσίαν.
Οθεν ἔκπρεπαν χώρας ἐκτεταμένας εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρι-
κῆς, ἔξουσίασαν τὰς νήσους Ίβικαν, Κύρον, Σαρδώ, Μελίτην, καὶ μέρη
τῆς Σικελίας, καὶ εἰς τὴν ἀργυροφόρου ἴσπανίαν ἐκτισαν τὰς πόλεις Γά-
δειρα καὶ Ταρτησσόν.

Ἐπιθυμοῦτες δὲ οἱ Καρχηδόνιοι ὑπέκεισται τὴν ἔξουσίαν των, ἐνεπλέ-
χθησαν εἰς φονικοὺς πολέμους, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς Συρακουσίους εἰς
τὴν Σικελίαν, νῆστον φέρουσαν ἄφθονον σῖτου καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον. Τὸ δὲ
μεγαλεῖον αὐτῶν διήρκεσεν 186 ἔτη (ἀπὸ τοῦ 450—264 ἔτους πρὸς
Χριστοῦ), καὶ εἰς δόλον αὐτὸν τὸ διάστημα ἐπεκράτησαν οἱ περὶ τῆς ἔξου-
σίας τῆς Σικελίας πόλεμοι.

• 'Αλλ' ή Σικελία ἔγεινεν ἀφορμή τῆς διχονοίας τῶν Καρχηδονίων πρὸς τοὺς Ρωμαίους, καὶ ἐπροξέγησε τοὺς τρεῖς ἑκείνους φρικτοὺς πολέμους, οἵτινες ἐπέφεραν τὴν καταστροφὴν τῆς Καρχηδόνος.

§. 36. *Póμην.*

“Η συλλογής καὶ ἀπήγεια τοῦ Ταρκυνίου (§. 32) ἐπορξένησε τὴν ἐπανάστασιν ἐκείνην, διὰ τὴν ὄποιαν καθηρέθη ἡ βασιλεία, καὶ κατεστάθη δημοκρατία (π. X. 510), ἀν καὶ ὁ ἔξωσθεις βασιλεὺς ἡγανίσθη νὰ τὴν ματαιώσῃ.

‘Η ύπερτάτη δύναμις ἐδόθη εἰς δύο ὑπάτους, οἵτινες, ἐκλεγόμενοι ἐκ τῶν πατρικῶν, εἶχον τὴν ἀρχὴν ταῦτην μόνον ἔνα ἔτος. Πρῶτοι δὲ ὑπάτοι ἔγειναν ὁ Λ. Ιούγιος Βρουτός, ἡ ψυχὴ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς, καὶ ὁ Ταρκύνιος Κοιλατῖνος, συγγενής τῆς ἐξωθείζοντος Βασιλείης οἰκογένειας.

Αλλ' ο δῆμος ήσθάνη ἐντὸς διίγου, διὶ αὐτὸν πολιτικὴν ταῦτην μεταβολὴν διίγον ὀφελύθη ἐπειδὴ καὶ παλαιὰ καταδυναστεῖα δὲν ἔπαι- σεν, ἀλλ' οἱ πατρίκιοι μετεχειρίζονται τὴν ἔκουσιαν ὑπερηφάνως, δὲν ὑπέ- βαλλαν ἔαυτους εἰς τὰ πολεμικὰ βάρη, καὶ μὲν ἀνέκραστον ὡμοτητα- ἐφέροντο πρὸς τοὺς χρεώστας τῶν. Τοῦτο δὲ ἡρέμισε τὸν δῆμον εἰς ἀπο- στασίαν, πρὸς κατάπαυσιν τῆς δύοις ἐκλέχθη (π. Χ. 500) ὁ πρῶτος Δικτάτωρ, ἄρχων μὲν δύναμιν ἀπεριόδιστον, τὴν ὅποιαν δύμας δέγε ἐδύνατο γὰρ μετέργεται ὑπὲρ τοὺς εἴς μῆγας.

Ολίγον δὲ μετὰ τοῦτο οἱ δημόται, μεταχειρίζομενοι τὴν βίαν, ἀπέκτησαν (π. X. 494) ιδίους προστάτας, τοὺς δημάρχους, τῶν δποιων τὰ πρόσωπα ήσαν ιερὰ καὶ ἁγίατα, καὶ τὰ γέρεας γὰρ προστατεύων τὸν

θῆμον ἀπὸ τὴν καταδυναστείαν τῶν κατὰ κληρογομίαν εὐγενῶν. "Αλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ δήμαρχοι οὗτοι δὲν ἔθράδυναν νὰ ὑπερβῶσι τὰ δριά των, ἥρχισταν ὅλοι νὰ αἰσθάγωνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν χρείαν νόμων γραπτῶν.

"Οθεν ἔχειροτονήθησαν δέκα ἄνδρες ἐκ τῶν πατρικίων (οἱ δέκαρχοι), πληρεξούσιοι νὰ συντάξωσι νόμους (π. X. 452). Εἰς δὲ τὴν σύνταξιν τῶν νόμων διετάχθησαν ὅμοι νὰ συμβουλευθῶσι καὶ τῆς Ἐλλάδος τοὺς νόμους. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἔγειναν οἱ τῶν δώδεκα πιγάκων νόμοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωσαν κῦρος κατὰ πάντων (π. X. 449).

"Άλλ' ἐν τοσούτῳ ἡ δυταρέσκεια τοῦ δήμου ἔφερε νέας ταραχάς· ἐπειδὴ πρῶτον μὲν οἱ δέκαρχοι, ως παρατείναντες αὐθαιρέτως τὴν δύναμιν των, καὶ πολλὰ πράξαντες ἀδικήματα, καθηρέθησαν, καὶ ἄλλοι μὲν ἔθανατώθησαν, ἄλλοι δὲ ἔψυγαδεύθησαν.

"Ἐπειτα τῶν δώδεκα πιγάκων ὁ νόμος, ὁ ἀπαγορεύων τὴν ἐπιγραμίαν μεταξὺ τῶν δύο τάξεων, ἡκυρώθη· καὶ τελευταῖον ἦθελαν καὶ οἱ δημόται νὰ μετέχωσιν ἀπὸ τὴν Ἀπατείαν, τὴν ὅποιαν τέως οἱ πατρικίοι μόνοι ἐδύναντο νὰ λάβωσιν.

"Αφοῦ δὲ μετὰ πολλὰς καὶ σφοδρὰς διεγέξεις παρεχωρήθη καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο (π. X. 336), τότε πλέον καὶ οἱ δημόται ἀπέκτησαν τὰ αὐτὰ δικαιώματα μὲ τοὺς πατρικίους. "Οθεν ἡ μεταξὺ τῶν δύο τάξεων διαφορὰ ἔξελειψε σχεδὸν παντάπασιν ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς ὑστερώτερα ἀνεψυχὴ ἡ φθοροποιὰ ἐκείνη διατείνει τῶν Ρωμαίων εἰς πτωχάς καὶ πλουσίας οίκογενειας.

§. 37. Αἰξάρουσα δύναμις τῆς Ῥώμης.

"Η Ῥώμη, κατασπαρατομένη ἀπὸ τοὺς ἑσωτερικοὺς διαπληκτισμούς, εἶχεν ἀγῶνας καὶ πρὸς ἑσωτερικοὺς ἔχθρους, οὔτινες, ζηλοτυποῦντες τὴν αἰξάνουσαν ὁնτανήν της, πολλάκις συνώμοσταν, διὰ νὰ ἔξαλοθρεύσωσιν αὐτὴν. "Άλλ' ὅλαι τούτων αἱ ἐπιχειρήσεις συνήργησαν μόνον εἰς τὸ νὰ μεγαλύνωσι τοὺς Ρωμαίους καὶ νὰ ἐκτείνωσι τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν. "Βεπειδὴ αἱ συγεχεῖς νίκαι κατὰ τῶν Ἔργίων, Βόλσκων, Ἐτρουρῶν καὶ μάλιστα κατὰ τῶν Σαμνιτῶν (π. X. 343) ἐκράτυναν τὸ φιλοπόλεμον τοῦ ἔθνους, ἐφύμνασαν τὰ στρατεύματα εἰς χειμερινὰς ἐκστρατείας καὶ εἰς ὄρεινον πολέμους, καὶ οὕτως ἔθεσαν τὸ θεμέλιον τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν κυριαρχίας τῶν Ρωμαίων.

"Περὶ τὸ 272 ἔτος λοιπὸν π. X. δῆλη σχεδὸν ἡ Ἰταλία, ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μεσσήνης μέχρι τῶν βορείων τῆς Ἐτρουρίας ὅριων, ὑπήκουεν εἰς τὴν Ῥώμην. "Ητοιμάζοντο δὲ οἱ νικηταὶ ἡδη νὰ ἐπέλθωσι μὲ τὰ ὅπλα των ἄλλας χώρας καὶ ἄλλα τῆς γῆς μέρη καὶ πρῶτον εἰς τὴν Σικελίαν ἥρχισταν νὰ ἔχωσι πρὸς τοὺς Καρχηδονίους τὰς διαφορὰς ἐκείνας, αἱ ὅποιαι ἔλαβαν τέλος αἴσιον εἰς αὐτοὺς καὶ ὀλέθριον εἰς ἐκείνους.

§. 38. Ἐλλάς.

"Ἐπὶ Κύρου ἡ Ἐλλὰς διηρεῖτο εἰς πολλὰς μικρὰς πολιτείας, τῶν ὅποιων

Ἐπισημόταται ησαν αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σπάρτη (§. 31). Ὄλαι δέ μως αὐτοὶ κοινὸν σύνδεσμον εἶχον τὴν γλῶσσαν, τὴν θρησκείαν, τοὺς ἀγῶνας, τὰς ἔορτάς, καὶ τὴν ἀμεμπτον Ἀμφικτυονικὴν σύγοδον.

‘Η πηγάρχαιος ἔκεινη ἐκστρατεία εἰς τὴν Κολχίδα (π. Χ. 1300) καὶ ἡ μετ’ αὐτὴν εἰς τὸ Ίλιον (π. Χ. 1200), ἔδειξαν εἰς τὸ ἔθνος, πόσον ἔσχυεν ἡ ἔνωσις’ ἀλλὰ πολὺ λαμπροτέρα ἐφάνη τῆς ἑγκώσεως ἡ ἴσχυς κατὰ τοὺς περιφήμους ἔκεινους πολέμους, εἰς τοὺς ὅποιους οἱ ‘Ἐλληνες, ὀλίγοι ὄντες, κατέθραυσαν τὴν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἀσίας ἐλθοῦσαν ὕνγαμιν, καὶ ἐψύλαξαν τὴν ἐλευθερίαν τῶν. Οἱ περιφήμενοι δὲ ἀγῶνες ἔκεινοι ἐλαζεύ-
ἄφοροι τὴν ἐξ τούτου.

Οι εἰς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντες Ἑλληνες ἐπαναστάτεσαν κατὰ τῶν Περσῶν, καὶ βούθειαν ἔλαβαν ἀπὸ τοὺς εἰς τὴν Εὐρώπην ὁμοφύλους των Ἀθηναίους (π. X. 500). Ἀλλὰ καταδαμάσας ἐκείνους ἐντὸς ὀλίγου ὁ Πέρης Δαρεῖος, ἀπεράσιος νὰ τιμωρήσῃ καὶ τοὺς Εὐρωπαίους Ἑλληνας, διδύτι τοὺς ἐβοήθησαν.

Δύναμις λοιπὸν μεγάλῃ ἐπλευσεν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος
(π. Χ. 494), ἡτις ἀκόμη ἐνότητα δὲν εἶχεν οὐδεμίαν, καὶ ἐπομένως κλι-
θυνον ἔτρεχε μέγαν καὶ φοβερόν. Ἀλλὰ τὴν ἑσωσαν οἱ Ἀθηναῖοι
ἐπειδὴ τὴν 29 Σεπτεμβρίου τοῦ 490 πρὸ Χριστοῦ 9000 Ἀθηναῖοι μετὰ
1000 Πλαταιέων, Μιλιτάδου στρατηγούντος, κατετρόπωσαν εἰς τὸν Μα-
ραθώνα τὸν ὑπερήφανον Περσικὸν στρατὸν, συγκροτούμενον ἀπὸ 600,000,
καὶ στρατηγοὺς ἔχοντα τὸν Δατίν καὶ Ἀρταφέργυν.

καὶ στρατηγούς εχοντα τοις Σπαστιάταις καὶ Θεσπιεῖς
Διῆτη λοιπὸν ἡ μεγάλη νίκη ἐπέφερε τὴν ἔνωσιν τῶν Ἑλλήνων. Οθεν
ὅτε μετὰ 10 ἔτη Ἐρέζης ὁ Α', φέρων ἀπειράρχιμα στίχην εἰσέβαλεν εἰς
τὴν Ἑλλάδα (π. X. 480), γῆρε τοὺς Ἑλλήνας ἑτοίμους εἰς πόλεμον.

Ο Σπαρτιάτης Λεωνίδας μὲ 300 Σπαρτιάτας καὶ 100 Θερμούλων ὑπερασπίσθη τὰ στεγὰ τῶν Θερμοπυλῶν ἐγαντίον ὅλης τῆς πεζῆς δυνάμεως τῶν Περσῶν, ἐωστὸν προδοσία ἡνοίξεν ὅπισθέν του τὴν ὁδόν, καὶ αὐτὸς ἔκει ἀπέθανεν ἕρωϊκῶς. Ἡ εὐγνωμονοῦσα πατρὶς ἥγειρεν εἰς τοὺς ἔκει πεσόντας μνημεῖον, καὶ ἐπέγραψε τὴν ἀφελῆ ταύτην ἐπιγραφήν.

ΤΩ ξεῖν' ἀγγέλλειν Λαχεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
Κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι πυθόμενοι.

§. 39. Κατατρόπωσις τῶν Περσῶν.

§. 39. Καταμετωπισμοί της πόλης.
Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν Πέρσαι καταπληγμυροῦσι τὴν μεσημβρινὴν Ἐλ-
λάδαν οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κενώνουσι τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας ὁ Εὔρεξ τὴν
20 Ιουλίου τοῦ 480 κυριεύει καὶ πυρπολεῖ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἡ δύναμις
συγκεντρώνεται πλέον εἰς τὸν στόλον. Τὴν 23 Σεπτεμβρίου συγκροτεῖται
ναυμαχία εἰς τὸν κόλπον τῆς Σαλαμίνος, εἰς τὴν δόπιαν ὁ Ἀθηναῖος Θε-
μιστοκλῆς ἀφανίζει τὸν ἔχθρικὸν στόλον. Μετὰ δὲ ταύτην ὁ Εὔρεξ κα-
τακυριεύθεις ἀπὸ φέδου καὶ τρόμου, συμπαραλαμβάνει μέγα μέρος τῆς
πεζῆς στρατιᾶς, διέρχεται τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, καὶ διαβαίγει εἰς
τὴν Ἀσίαν.

ζυγόν· ἔπειτα δὲ μὲ πεντήκοντα μυριάδας στρατοῦ ἐστράτευσε κατὰ τὴν Ἑλλάδος, διὰ νὰ ἀποπλύνῃ τὴν καταισχύνην τοῦ πατρός του, καὶ νὰ κολάσῃ τοὺς ὑπερηφάνους Ἑλληνας.

Τῆς ἑκστρατείας ταύτης ἡ ἔκβασις εἶνε πασίγνωστος· εἰς μὲν τὰς Θερμοπύλας (π. X. 480) τὸ ἡρῷον φρόνημα τοῦ Δεωνύδα τοῦ ἀφαιρεῖ 20 χιλ. ἀνδρῶν· εἰς τὸν κόλπον δὲ τῆς Σαλαμῖνος ὁ Θεμιστοκλῆς καταθράνει τὸν ἔξασιν Περσικὸν στόλον, καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος (π. X. 479) οἱ ἥρωες τῶν Ἑλλήνων, Παυσανίας, Ἀριστείδης καὶ ἄλλοι, ἔξιλοθρεύουσι παντάπασι τὰ λείψανα τῆς πεζικῆς καὶ γαυτικῆς δυνάμεως εἰς τὰς Πλαταιᾶς καὶ εἰς τὴν Μυκαλήν.

Τὸ πγεῦμα θριαμβεύει κατὰ τοῦ ὅγκου! Ὁ βασιλεὺς ἔψυγεν αἰσχυρῶς εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ κραταιοὶ Πέρσαι ἀναγκάζονται ἀπὸ τοὺς νομιζουμένους ἀσημάντους Ἑλληνας νὰ περιορισθῶσι τριάκοντα ἔτη εἰς ἀμυντικὸν πόλεμον, καὶ τελευταῖον (π. X. 450) εἰς τὴν εἰρήνην τοῦ Κίμωνος νὰ ἀναγγωρίσωσι νικητάς των τοὺς πρότερον εὐκαταφρονήτους ἔχθρους των.

§. 44. Περσίας παρακμή.

Τότε ἤρχισε τὸ βασιλεῖον τῆς Περσίας νὰ παρακμάζῃ· ἔπειδη ἐπαρχίαι μεγάλαι ἀπεστάτησαν, καὶ ἐκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι ἐσωτερικῶς δὲ μῆσος κατετάραττε τοὺς σατράπας καὶ αὐτὴν τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν καὶ πανταχόθεν ἀγεφαλίοντο συμπτώματα τῆς ἐγγίζουσης πτώσεως τῆς Περσικῆς μοναρχίας.

Ἐπλησίασε πλέον· ἡ ὥρα τῆς πτώσεως! Διαρεῖος δὲ γ'. Ἡ Κοδομάγος (π. X. 336), ὁ ἕσχατος βασιλεὺς τῆς Περσίας, ἦτο μὲν ἀγαθὸς καὶ ἄξιος διὰ τὰς ἴδιωτικάς του ἀρέτας, διὰ τὴν ἔξαισίαν ὅμως διαφθορὰν καὶ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἀγκανος νὰ σώσῃ τὸ δεινῶς πάσχον βασιλεῖον καὶ τὸν κλονιζόμενον θρόνον. Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας καὶ οὐδὲ τοῦ Φιλίππου ἐκρήμνισε τὴν σεσαμφρωμένην οἰκοδομὴν τοῦ κράτους, καὶ ἐσφετερίσθη τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας (π. X. 333).

§. 45. Μακεδονία.

Ἡ Μακεδονία κεῖται πρὸς τὰ βόρεια τῆς Ἑλλάδος, χωριζομένη ἀπὸ αὐτὴν διὰ τῶν Καρμουνίων ὄρέων. Τῶν δὲ πόλεων ταύτης ἐπίσημος εἶνε ἡ Πέλλα, πατρὶς καὶ καθέδρα Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου.

Ἐλλην τις ἐξ Ἀργους περὶ τὸ 800 ἔτος π. X. ἐσύστησε βασιλεῖον εἰς τὰ μέρη ταῦτα, τὸ ὅποιον πολὺν καιρὸν ἦτον ἀσήμαντον, καὶ ἀπὸ τοῦ 512—480 ἔτους ὑποτελές εἰς τὴν Περσίαν. Αἱ νίκαι ὅμως τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῆς Περσίας κατέστησαν ἐλευθέρων καὶ τὴν Μακεδονίαν. Μετέπειτα δὲ συγένησαν εἰς Μακεδονίαν πολλοὶ διαφοροὶ περὶ τοῦ θρόνου μᾶλλον παρὰ περὶ τοῦ ἔθνους. Ἐξ αὐτῶν δὲ μία ἔδωσεν εἰς τοὺς Θηβαίους ἀφοριμὴν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Μακεδονίαν πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν. Τότε δὲ οἱ Θηβαῖοι ἐλαβοῦν ὅμηρους τριάκοντα νεανίας, μεταξὺ τῶν ὅποιων ἦτο καὶ ἀπὸ τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν ὁ Φίλιππος.

"Αφοῦ δὲ ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπέθανεν, ὁ Φίλιππος ὑπεκφεύγει· ἀπὸ τὰς Θήβας, ὅπου ἔως τότε εἶχεν ἀσκήσει τὸν νοῦν του εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του, ἀν καὶ ἦτον ἀκόμη νέος, κατοφθάνει νὰ γείνῃ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (π. X. 360)."

Τόρε δὲ τὸ βασιλεῖον εὐφίσκετο εἰς ἄκραν παραχήν, ἐξηρτάτο ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὀλόγυρά του εἶχεν ὡμοὺς καὶ κραταιοὺς ἔχθρούς· ἀλλ' ὁ Φίλιππος ταχέως ἐταπεινώσεν ὅλους τοὺς ἔχθρούς, ἐξέτεινε τὰ ὅρια τῆς χώρας, καὶ μὲ ἀγώνας ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ βασιλείου του.

§. 46. Μεγαλεῖον τῆς Μακεδονίας.

Καθὼς ὁ Φίλιππος ἔσωσεν ἀπὸ τὸν ὀλεθρὸν τὴν πατρίδα του, καὶ συστήσας τὴν φάλαγγα ἔλαβεν ὑπεροχὴν εἰς τὰ πολεμικά, εὐθὺς ἤρχισε νὰ διανοῆται πῶς νὰ λάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐπειτα, μεταχειρίζομενος τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἑλλάδος τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν, νὰ ἀγατρέψῃ τὸν θρόνον τῆς Περσίας.

Τὸ πρῶτόν του σχέδιον ταχέως ἔχετελέσθη· ἐπειδὴ οἱ "Ἑλλήνες, σασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἀπατῶμενοι καὶ θαυμβωνόμενοι πολὺν καιρὸν ἀπὸ τὸν χρυσὸν καὶ τὴν παγουργίαν τοῦ Φιλίππου, ἀν καὶ ὁ φοβερὸς ῥήτωρ Δημοσθένης ἡγωνίζετο ἀκαταπαύσας μὲ τοὺς δεινούς του λόγους νὰ τοὺς ἔξυπνήσῃ ἀπὸ τὸν ληθαργὸν, ἐγνώρισαν τέλος πάντων τὰ δίκτυα, εἰς τὰ ὄποια ἐνεπλέχθησαν, καὶ ἤρχισαν νὰ φροντίζωσιν ἐπιμόνως πῶς νὰ ὑπερασπισθῶσιν."

Καὶ τῷντι ἐντὸς ὀλίγου συνήθροισαν εἰς τὸ αὐτὸν στρατιὰν πολυάριθμον, καὶ μὲ γεγναίστητα ἐκινήθησαν κατὰ τοῦ βασιλέως· ἀλλ' εἰς τὴν Χαιρώνειαν, ὅπου συνεκροτήθη μάχη φονικωτάτη, ἡττήθησαν οἱ "Ἑλλήνες (π. X. 333). Αὕτη δὲ ἡ ἡττα ἔγινε τάφος τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτογομίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ εἰς τὸν νικητὴν ἔδωσε τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλλάδος.

"Ἐπειτα δὲ παρεκίνησε τοὺς "Ἑλλήνας δόλους νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῆς Περσίας, καὶ ὠργάνισε νὰ ἀναγορεύσωσιν αὐτὸν ἀρχιστράτηγον (π. X. 337). Ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τῶν μελετωμένων σχεδίων του μαχαίρωνει αὐτὸν Παυσανίας ὁ ἀρχιγῆρος τῶν σωματοφυλάκων του, ἐνῷ ἐτέλει εὑρτήν χαρμόσυνον (π. X. 336)."

Τότε ὁ ίδιος αὐτοῦ Ἀλέξανδρος, νέος εἰκοσαετής, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ἐφάνη πολὺ ἀγώτερος τοῦ πατρὸς εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ εἰς τὰς κακίας, ἐγενενεγκέναι μάλιλος τῶν μεγίστων δορικτητόρων τοῦ παλαιοῦ κόσμου, καὶ ἔκαμεν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς μεγάλας μεταβολάς.

ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

Β'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἄπο Ἀλεξάνδρου μέχρι Χριστοῦ, ἡ ἀπὸ τῆς Μακεδονικῆς αὐτοκρατορίας μέχρι τῆς συστάσεως τοῦ χριστιανισμοῦ, ἥηγουν ἀπὸ τοῦ 333 ἵστους π. X. μέχρι τοῦ 1 μ. X.

332 ἵση.

§. 47. Μακεδονία.

"Αφοῦ δὲ Ἀλέξανδρος ἀγέθη εἰς τῆς Μακεδονίκας τὸν θρόνον (π. X. 336),

πρῶτεν ἐκόλαστος τοὺς φονεῖς τοῦ πατρός του, ἐπειτα εἰς τὴν ἐν Κορίνθῳ συγκροτήθεισαν ἐθνικὴν συνέλευσιν ἀνηγορεύθη ἀρχιστράτηγος τῶν Ἐλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Ἀλλ' εἶχε καὶ ἄλλους πλησιεστέρους ἐχθρούς γὰρ νικήσῃ, τοὺς Ηλλυριούς, τοὺς Θράκας, ἕτι δὲ τοὺς Θηβαίους καὶ Ἀθηναίους, οἵτινες, μὴν ὑποφέροντες πλέον τὸν Μακεδονικὸν ζυγόν, εἶχον ἀποστατήσει.

Οἱ Ἀλέξανδρος κατεπολέμησεν ὅλους τοὺς ἐχθρούς του, καὶ ἐξαιρέτως ἐκδικήθη τοὺς Θηβαίους, κατεδαφίσας τὴν πόλιν ὅλην, ἐκτὸς τῆς οἰκίας τοῦ Πινδάρου. Ὅτερον οἱ Ἑλληνες τὸν ἀνηγόρευσαν ἀρχιστράτηγόν των καὶ δεύτερον.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεχείρησε τὴν τολμηρὰν ἐκείνην κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν. Ὁθεν, ἀφῆσας εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐπίτροπόν του τὸν Ἀντίπατρον, διέβη μὲν 35,000 στρατοῦ τὸν Ἑλλήσποντον εἰς τὴν Σητὸν (π. X. 334). Στρατηγοὶ δὲ πρόκριτοι αὐτοῦ ἦσαν ὁ Κλεῖτος, ὁ Παρμενίων καὶ ὁ πιστότατος καὶ ἐπιστήθιός του φίλος Ἡφαίστιον.

Προχωρήσας δὲ ἔως εἰς τὸν Γραυικὸν ἀκωλύτως, ἀπαντᾶ τοὺς πολὺ ἀγωτέρους τὸν ἀριθμὸν Πέρσας, τοὺς καταπολεμεῖ, καὶ οὕτω γίγνεται κύριος ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας (π. X. 333). Διερχόμενος δὲ ταύτην, κόπτει τὸν Γόρδιον δεσμόν. Εἰς δὲ τὰ περὶ τὸν Ἰστόν ἐπειμενεγένετο Δαρεῖος μὲν πλήθιος ἀπειρον στρατοῦ τὸν νέον ἡρωα.

Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἐνίκησεν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκυρίευσε τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, ὃπου ἐπεσαν εἰς χειράς του ἀπειρα λάφυρα καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ Δαρείου, ὅστις μόλις διέφυγε τὴν αἰχμαλωσίαν, καὶ τὸ νικημένον στράτευμα ἔφυγεν αἰσχρῶς πρὸς τὸν Εὐφράτην (π. X. 333).

§. 48. Πτῶσις τῆς Περσίας.

Διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ δὲ τὰ γωτά του ὁ ἡρωας Μακεδών, ἐστράτευσε πρὸς τὰ μετημβρινὰ πρῶτον κατὰ τῆς Φοινίκης ἀλλ' αὖτη αὐτοπροαιρέτως ὑπετάχθη ὅλη πλὴν τῆς Νέας Τύρου, ἡτις, ἐπιστηρίζομένη εἰς τὴν δυσπολέμητον θέσιν της, ἀντεστάθη μὲν, ὅμως δὲν διέφυγε τὴν μοιράν της ἐπειδὴ μετὰ ἐπτάμηνον πολιορκίαν ἐπεσεν εἰς τὰς χειρας τοῦ ἐχθροῦ, ἐλεηλατήθη καὶ κατηδαφίσθη πατόκορφα (π. X. 332).

Μετὰ τοῦτο ἐπροχώρησεν ὁ νικητὴς πρὸς τὴν Πελαιστίνην, καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ὃπου ὑπεδέχθησαν αὐτὸν ἀλαλάζοντες ὡς σωτῆρα. Ἐνταῦθα δὲ ἐθεμελίωσεν ἐπὶ τῶν ὄγκων τοῦ Νείλου τὴν ἐπώνυμόν του Ἀλεξάνδρειαν (π. X. 331), ἡτις ἐπειτα ἔγεινε πρώτη ἐμπορικὴ πόλις τοῦ κόσμου. Ἐπεσκέψθη προσέτι εἰς τῆς Λιβύας τὰς ἐρήμους τὸν πανάργαιον ναὸν τοῦ Ἀμμωνος Διός, τοῦ ὄποιου ὁ Ἱερεὺς προσηγόρευσεν αὐτὸν ὡς τοῦ Ἀμμωνος υἱόν. Μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τῆς Ιουδαίας ἐπιστρέψαν, ἐφίσαν εἰς τὰς πεδιάδας τῶν Ἀρβηλῶν καὶ Γαυγαμήλων, ὃπου κατὰ τὴν 2 Ὁκτωβρίου τοῦ 331 συνεκρότησε καὶ τρίτην μάχην κατὰ τοῦ Δαρείου.

Οἱ Πέρσαι ἡγωγίσθησαν μὲν γενναῖώς, ἀλλ' ἐγκήθησαν κατὰ κράτος, καὶ ὁ Δαρεῖος ἐφογεύθη ἀπὸ τοὺς ἐδικούς του. Τότε πλέον αἱ ἐπαρχίαι πα-

ρεδόθησαν ἀλλεπάλληλοι· ή Βαβυλών, τὰ Σουσα, ή Περσέπολις καὶ αἱ χῶραι ὅλαι μέχρι τοῦ Ἰγδοῦ ὑπετάχθησαν, καὶ ὁ παλαιὸς τῶν Περσῶν βασιλέων θρόνος ἀνετράπη.

Ἄφοι δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἀσίας, ἀπεράστισε νὰ κυριεύσῃ καὶ τὴν Ἰνδίαν τὴν πηγήν τῶν θησαυρῶν. Ἐπερβὰς λοιπὸν τὸν Ἰνδόν, καὶ μέλλων ἡδη νὰ περάσῃ καὶ τὸν Ὑφασιν, ἡναγκάσθη ἀπὸ σρατιῶν σάσιν νὰ ἔπιστρέψῃ (π. X. 327). Ἄλλα διὰ νὰ σημειώσῃ τὸ τέρμα τῶν δορικτησιῶν του, ἐπρόσταξε νὰ ἀνεγείρωσι δώδεκα παμμεγίστους λιθίγους βωμούς.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τρίζων τοὺς ὄδόντας, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα μὲ μέρος τοῦ στρατεύματος, ὁ Νέαρχος μὲ τὸ ἄλλο ἀπὸ τὰς ἔκβολὰς τοῦ Ἰνδοῦ ἔπλεε πρὸς τὸν Εὐφράτην (π. X. 325). Φθάσας δὲ εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὁ βασιλεὺς, μελετᾶς νέα μεγάλα σχέδια δορικτησιῶν καὶ ἐκπαιδεύσεως τῶν ἔθνων. Ἄλλ' ἔξαφνα τὴν 21 Ἀπριλίου τοῦ 323 ἔτους π. Χ., δύο καὶ τριάκοντα ἔτῶν τὴν ἡλικίαν, ἀποθνήσκει εἰς πότον φαρμακευμένος ἢ ἔξαδυνατισμένος· καὶ ἡ μόλις συστηθεῖσα κοσμοκρατορία του, ἔκτεινομένη ἀπὸ τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος μέχρι τοῦ Ἰγδοῦ, διαλύεται.

§. 49. Πτῶσις τῆς Μακεδονικῆς αὐτοκρατορίας.

Οἱ βασιλόπαιδες ἥσταν ἀμβλύνοες, ἀνήλικοι· ἡ εἰς τὰ σπάργανα. Ὁ Ἀλέξανδρος λοιπὸν διάδοχον δὲν εἶχεν. «Οἴεν ἐρωτηθεὶς τὴν ὁραν τοῦ θανάτου «Εἰς τίνα ἄφινε τὴν βασιλείαν», εἶπεν «Εἰς τὸν ἄριστον· ἀλλὰ προθλέπω, ὅτι τὰ ἐπικήδειά μου θὰ ἥγε φονικῶς τατα.»

Καὶ ταῦτα ἔγειναν τῷρντι· ἐπειδὴ, εὐθὺς μετὰ τὸν θάγατον αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν στρατηγῶν, τῶν ὄποιων ἔκαστος ἔσυτὸν ἐνόμιζεν ἄριστον, ἔξιφθη τόσον σφοδρὸς πόλεμος, ὥστε καὶ τὸν νεκρὸν τοῦ βασιλέως ἐλησμάνησαν νὰ ἐνταφιάσωσιν. Ἀλλὰ τὸν ἐνθυμήθησαν τέλος πάντων, καὶ διπολεματίος διέταξε νὰ τὸν θέσωσιν εἰς χρυσῆν λάρνακα, καὶ νὰ τὸν μετακομίσωσιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Μετὰ δὲ 23 ἔτῶν πόλεμον οἱ στρατηγοὶ διεμοιράσθησαν τὸ βασίλειον ὃστε τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ παμμεγέθης μοναρχία περὶ τὸ 307 ἔτος π. Χ. διηρέθη εἰς πολλὰ αὐτόνομα βασίλεια, τῶν ὄποιων ἐπισημότερα ἥσταν ἡ Αἴγυπτος, ἡ Συρία, ἡ Μακεδονία καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ βασίλεια ταῦτα σχεδὸν ἀδιακόπως συνέπολεμοῦντο, καὶ κατέτριβαν τὰς δυνάμεις των, καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς παντοδύνάμους, Ῥωμαίους ἔδειξαν ἔχθραν, διὰ τοῦτο πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως· ἔγειναν ἄλλα Ῥωμαϊκαὶ ἐπαρχίαι.

Καὶ κατὰ πρῶτον ἔπεσεν ἡ Μακεδονία, ἥτις, μετὰ φρικωδέστατα ἐστερικὰ ἀνοσιοργήματα, ἔγεινε περὶ τὸ 148 ἔτος πρὸ Χριστοῦ Ῥωμαίην ἐπαρχίαν μετὰ δύο δὲ ἔτη (π. X. 146) ἐπαθαν τὸ αὐτὸν αἱ Ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι, μετονομασθεῖσαι Ἀχαΐα, καὶ ἔκτοτε δὲν ἔμεινε πλέον οὐδεὶς Ἑλλην κατὰ τὴν ἀρχαίαν σημασίαν—ἄλλ' ὅμως ἡκμαζαν ἀκόμη μετε-

Ἐν τῷ Ἑλλήνων αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι.—περὶ δὲ τὸ 64 ἔτος π. Χ. ὅπετάχθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἡ Συρία, καὶ μετὰ 34 ἔτη ἡ Αἴγυπτος (π. Χ. 30), εἰς τὴν ὄποιαν ἐπὶ τῷ τριῶν πρώτων Πτολεμαίων ἡκμασαν αἱ ἐπιστῆμαι καὶ ἡ ἐμπορία. Τοιουτοτέρως λοιπὸν τὰ ἔνη τοῦ ἀρχαίου κόσμου συνεχωνεύθησαν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν κοσμοκρατορίαν, ὡς ῥύκνες εἰς μέγαν ποταμόν.

§. 50. Καρχηδώρ. Πόλεμοι Καρχηδονικοῖς.

Ἐκ τῶν πολυαριθμῶν πολέμων, ὅσους οἱ Καρχηδόνιοι διὰ τὰς ἀδιαλείπτους αὐξήσεις των εἰχαν, ὀλειριώτατοι ἦσαν οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς Ῥωμαίους (§. 35). Διήρκεσαν δὲ οὗτοι 42 ἔτη, ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ὄποιων παρενέπεσαν καὶ ὀλιγοχρόνιοι τινες διακοπαί, εἰναι περίφημοι εἰς τὴν ίσορίαν τοῦ κόσμου, καὶ ὄνομάζονται Καρχηδόνιοι.

Οἱ πρῶτοι δὲ τούτων (διαρκέσας 23 ἔτη, ἀπὸ τοῦ 264—241), ἔγεινε διὰ τὴν Μεσσήνην, πόλιν τῆς Σικελίας, κειμένην εἰς τὸν Σικελικὸν πορθμόν. Ἐπειδὴ αὐτῇ κατεσχέθη ἀπὸ τοὺς Καρχηδονίους, οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἔστεργαν εἰς τοῦτο ἀλλέως ἔμελλε νὰ στέρεψοιν, ὥστε καὶ Καρχηδόνιοι νὰ ἔχωσιν ἔξουσίαν ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ.

Οὐεν τέλη οὐδεμίος πεισματωδέστατος καὶ σφιδρότατος μεταξὺ αὐτῶν, ποτὲ μὲν νικώντων, ποτὲ δὲ νικωμένων. Τελευταῖον ὅμως ἡνάγκασε τοὺς Καρχηδονίους εἰς εἰρήνην ἡ μεγάλη κατὰ θάλασσαν νίκη τὴν ὄποιαν ὁ Λουτάτιος Κάτουλος παρὰ τὰς Αίγαδας νήσους, ὃχι μακρὰν τῆς Σικελίας, ἔλαβε κατὰ τοῦ ἔχθρικον στόλου, διοικουμένου ἀπὸ τὸν ναυάρχον τῶν Καρχηδονίων "Αννωνα" (π. Χ. 241). Οἱ νικηθέντες ἔχασαν τὴν Σικελίαν, απέλυσαν δίχως λύτρα τοὺς αἰχμαλωτισθέντας Ῥωμαίους, καὶ ἐπλήρωσαν 2 ½ ἑκατομμύρια ταλλήρων. Μετὰ δὲ τὴν εἰρήνην οἱ Ῥωμαῖοι ἀπίστως ἡρπασαν τὴν Σαρδὼ καὶ Κύρον (π. Χ. 238).

§. 51. Οἱ Καρχηδόνιοι χάρουσι τὴν αὐτορομίαν των.

Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι, θέλοντες γὰρ θεραπεύσωσι τὴν ὄποιαν ἐπαθεν ζημιάν, ἀποφασίζουσι νὰ κυριεύσωσι τὴν ἀργυροφόρον Ιταπανίαν. Ἐντὸς ὀλίγων ἔτῶν λοιπὸν τὴν μέχρι τοῦ Ἰβηροῦ ("Ἐβρου") γύρων ὑπέταξαν, καὶ τὴν νέαν Καρχηδόνα (Καρθηγένην) ἔκτισαν (π. Χ. 239). Ταραχθέντες δὲ, διὰ τὴν αὔξησιν αὐτῶν ταύτην οἱ Ῥωμαῖοι, τοὺς ἀπηγόρευσαν τὴν περαιτέρω προγένεσιν.

Ἄλλ' ὁ Ἀννίβας, στρατηγὸς τῶν Καρχηδονίων, καὶ τῶν Ῥωμαίων ἔχος ἀσπονδος, ὀλιγωρῶν τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην, διέβη τὸν Ἰβηρα, καὶ οὕτως ἔδωτεν ἀφορμὴν τοῦ δευτέρου Καρχηδονικοῦ πολέμου, ὅστις διαρκέσας 16 ἔτη (ἀπὸ τοῦ 218—202), ἐστέργησε τοὺς Καρχηδονίους ἀπὸ τὴν αὐτονομίαν των.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν εὐημέρουν οἱ Καρχηδόνιοι ἐπειδὴ ὁ Ἀννίβας, ὑπερβὰς τὰ Πυρηναῖα καὶ τὰς "Αλπεις, ἐνίκησε τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὸν Τίβινον, εἰς τὴν Τρεβίαν καὶ εἰς τὴν Τρασιμένην λίμνην, καὶ ἐκέρδησε τὴν γεωγραφικὴν ἐκείνην μάχην, ἥτις εἰς τὴν κάτω Ιταλίαν συγεκροτήθη.

παρὰ τὰς Κάνυας (μ. X. 216). Μέδιμνοι δακτυλίων καὶ στρεπτῶν τῶν φογευμέντων Ῥωμαίων ἐστάλθησαν εἰς τὴν Καρχηδόνα ώς τρόπαιον. Ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἥλλαξαν πρόσωπον τὰ πράγματα· ἐπειδὴ δὲ Ἀννίβας δὲν ἔλαμψθεν επικουρίων πέδος ἀναπλήρωσιν τοῦ χωνεύσαντος στρατεύματός του ἡ Ἰσπαγία ἐκυριεύθη ἀπὸ τὸν Κορνηλίου Σκιπίωνα, ὅστις καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν τελευταῖον ἐιέθη, διὸ νὰ πολεμήσῃ τοὺς Καρχηδονίους εἰς αὐτὰς αὐτῶν τὰς ἑστίας (π. X. 205).

Τότε δέ ο Ἀννίβας, προσκαλούμενος ἀπὸ τὴν πατρίδα του, ἀναγωρεῖ ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, τὸ στάδιον τῆς ὁδοῦ του, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὸν ἐπα- πειλοῦντα τὴν πατρίδα του κίνδυνον. Ἀλλ' ἀπέτυχεν· ἐπειδὴ ὁ Σκιτίων τὸν νικῆσε τὴν Ζάριαν κατὰ χρήστος (π. X. 202), καὶ ἀναγκάζει τοὺς Καρχηδονίους νὰ στέρξωσι τὴν αἰσχρὰν ἐκείνην εἰρήνην, ήτις τοὺς ἀφή- ρεσεν ὅλα τὰ ἔκτος τῆς Ἀφρικῆς κτήματα, ὅλον τὸν στόλον, καὶ τὴν ἔξουσίαν γὰρ κινῶσι πόλεμον δίχως τὴν συγκατάθεσιν τῶν Πρωμαίων.

§. 52. Καρχηδόνος ὀλεθρος.

Αλλὰ τῆς εἰρήνης ταύτης τὸ καλὸν ἡτον, διτε ἐντὸς δὲ λίγου πάλιν ἡ Καρχηδών ἀπέκτησεν ἐσωτερικὴν δύναμιν καὶ εὐδαιμονίαν. Ὅμως ή Ῥώμη, βλέπουσα τὴν ἐπάνοδον τῆς εὐημερίας ταύτης, ἐτήκετο ἀπὸ τὸν φύλον, καὶ ἐκαιροφυλάκτει νὰ εῦρῃ ἀρμοδίαν περίστασιν διὰ νὰ ἔξαλείψῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς τὴν ἀπεχθεστάτην ἀγιτήσην της. Καὶ δὲν ἥργοπόρησεν ἡ εὐκταιωτάτη αὕτη περίστασις.

Μασσηνίσης, ὁ βασιλεὺς τῆς Νομαδικῆς ή Νομιμίδαις, ἐσφετερίσθη μέρος τῆς χώρας τῶν Καρχηδονίων (π. Χ. 174)· καὶ ἐπειδὴ οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τοὺς προσκλαυθέντας Καρχηδονίους εἶπαν, διὶ οἱ Νομάς ἔγει δίκαιον, αὐτὸς ἔγεινε τόσον ἀλαζονικώτερος, ὥστε ἡναγκάσθησαν οἱ Καρχηδόνιοι νὰ ὑπερασπίσωσι τὰ δίκαιά των. Τοῦτο δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκήρυξαν παράβασιν τῶν συνθηκῶν, ἔστειλαν εἰς τὴν Ἀφρικὴν στράτευμα κατ' αὐτῶν, καὶ ἐποδσταῖσαν νὰ ἔξολοθρευθῇ ἡ ἀποστάτις πόλις.

Τοιουτορόπως ἔγεινεν ὁ τρίτος Καρχηδονικὸς πόλεμος, διτὶς διήρκεσε τρία ἔτη (ἀπὸ τὸ 149—146), καὶ ἐπέφερε τὴν πανωλεθρίαν τῆς Καρχηδόνος. Τρία περίπου ἔτη ἀντεστάθησαν οἱ Καρχηδόνιοι μὲν ἀπελπισταί, ἀλλὰ τελευτῶν ἐπεσαύ (π. X. 146), διότι οἱ πολέμιοι ἥσαν πολὺ ἴσχυρότεροι. Ἡ πόλις κατεσκάψῃ, καὶ ἡ ἐπικράτειά της ἔγεινε 'Ρωμαϊκή ἐπαρχία, μετονομασθεῖσα Ἰδίως 'Αφρική.

§. 53. *Pώμη.*

Αφοῦ δὲ ἡ Ἀράμη ἐξωλόθρευσε τὸν ἐπικινδυνότατὸν τῆς ἔχθρον, τὴν ἀντίζηλον Καρχηδόνα, τότε ἡ δύναμις της πλέον ωμοίαζεν ὄρμητικὸν ποστάμόν, τὸν ὅποιον πρόχωμα οὐδὲν ἐնναται νὰ ἀναγχαιτίζῃ. Ἐπειδή, καθὼς ἔπεσεν ἐκείνη, ἔπεσαν καὶ τὰ λοιπὰ βασιλεῖα καὶ ἔθνη εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικήν διότι ἡ Ἀράμη δένθεντο νὰ βλέπῃ πλησίον της οὐδὲν κράτος αὐτόνομον.

Αλλά εἰς τὴν Ρώμην, ἐνώ τὰ στρατεύματά της ἔγικων εἰς τὴν Εὐρώπην

πην καὶ Ἀσίαν καὶ Ἀφρικήν, ἐπεκράτουν φοβεραὶ ἀταξίαι· ἐπειδὴ τὰ πλούτη ἡσαν συσταρευμένα εἰς ὀλίγων χεῖρας, καὶ οἱ ἄλλοι ὅλοι δὲν εἶχαν οὐδὲ ὅσα τοὺς ἐχρειάζοντο εἰς τὸ ζῆν. "Οθεν οὔτοι, διπόθεν ἥλιπιζαν νὰ λάθωσιν, ἐκεῖ ἐπροσηλώνοντο, οἱ δὲ πλούσιοι μὲ τὸν χρυσὸν ἔδύγαντο νὰ ἀγοράσωσι τὸν πτωχὸν λαὸν εἰς ὅλα, ὅσα καὶ ἂν ηθελαν.

Ἐκ τούτου λοιπὸν ἀγενθῆσαν φατρίαι, αἱ δοῖαι ἐπροξένησαν δροῦδοὺς ἀλονισμοὺς ἐσωτερικούς, καὶ φρικωδεστάτους ἐμφύλιους ἐγένησαν πολέμους. Γερουσία, στρατηγοί, λαός, ἀπαξάπαντες ἐλησμόνησαν τὰ χρέη των, καὶ ἀντὶ τῆς ἀρχαίας Ῥωμαϊκῆς χρηστότητος καὶ λιτότητος εἰσέφρησε πολυτέλεια, τρυφὴ καὶ πάγκοινος κακοήθεια.

§. 54. Γερμανοί.

Αἰργιδίως ἐφάνησαν σημεῖα τοῦ προσεγγίζοντος θανάτου τῆς ἐκφυλισμένης Ῥώμης. Ἀπειράθιμα φῦλα Γερμανῶν, Κίμβροι καὶ Τεύτονες, ἐχύθησαν ὡς χείμαροι εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, διὰ νὰ κυριεύσωσι μὲ τὰ ὅπλα των γῆν καλλιτέφαν πρὸς ἐνδιαίτησίν των. Ἐγταῦθα κατὰ πρῶτον ἐμφανίζονται εἰς τὴν ἵστορίαν οἱ Γερμανοί (π. X. 113).

Μέγας κίνδυνος ἤπειλε τὴν Ῥώμην ἐπειδὴ, συμπαρασύροντες οἱ Βάρβαροι καὶ ἄλλα ἔθνη, ἐξωλόθρευσαν πέντε Ῥωμαϊκὰ στρατόπεδα, ἐλεγχάτησαν τὰς Γαλλίας, καὶ ἤτοι μάζοντο νὰ πλημμυρήσωσι καὶ τὴν Ἰταλίαν. Ἀπὸ τὸν κίνδυνον δὲ τοῦτον ἐσωσε τὴν πατρίδα ὁ Μάριος, ἀνθρώπος σκαιός, ἀπαίδευτος, ἀπλῶς στρατιώτης, καὶ τὴν μορφὴν φρίκτος. Αὐτός, εἰς τὰς μεσημβρινὰς Γαλλίας περιγραφακούσεις περὶ τὸν Ροδανόν, ἐμπόδισε τοὺς Γερμανούς, ὅσάκις καὶ ἀν. ἐπεχείρησαν νὰ διιδῶσιν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Τότε τῶν Γερμανῶν οἱ ἀρχηγοὶ ἐδιχογονόσαν, καὶ διηρέθησαν αἱ ἔνδοφυλαι. Καὶ οἱ μὲν Τεύτονες, θέλοντες νὰ διαφύγωσι τοὺς Ῥωμαίους, ἐξωλοθρεύθησαν ἀπὸ τὸν Μάριον εἰς τὰς μεσημβρινὰς Γαλλίας παρὰ τὰς "Δακούκς Σεξτίας (π. X. 102). Οἱ δὲ Κίμβροι ἐντοσούτῳ εἰσβάλλουσι διὰ τοῦ Τυρολίου εἰς τὴν Ἰταλίαν (π. X. 101). ὁ Μάριος δόμως ἀπήντησεν αὐτούς, καὶ κατὰ τὴν γιγαντιαίαν ἐκείνην μάχην, ήτις συνεκροτήθη ἐν Βερκέλλαις παρὰ τὴν Βερόγην, τοὺς ἥφαντες τόσον, ὥστε Κίμβρων δόγμα εἰς τὴν ἱστορίαν ἔκτοτε δὲν φαίνεται πλέον.

§. 55. Πρώτη Τριαρχία.

Μόλις ἡ Ῥώμη ἀπηλλάγθη ἀπὸ τοὺς κινδυνωδεστάτους τοῦτους ἐχθρούς, καὶ ἡ τῶν πολιτῶν διχόνια, καὶ ἡ καθημερινῶς αὐξάνουσα φιλοχρηματία καὶ φιλαργία καὶ κακοήθεια ἔρριψαν τὴν ἐπικράτειαν εἰς νέαν ἀθλιότητα, καὶ τέλος ἐπέφεραν τὴν κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας.

Ἀφοῦ δὲ συνέβησαν φρικταὶ συνωμοσίαι καὶ φονικαὶ σκηναὶ, τρεῖς ἄγνοις, ὁ Πομπήιος καὶ ὁ Κράστος καὶ ὁ Ιούλιος Καῖσαρ, ἡγάθησαν περὶ τὸ 60 ἑτος πρὸ Χριστοῦ, καὶ διεμοιράσθησαν τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους δῆλας. Ὁ Καῖσαρ ἦτον ἡ ψυχὴ τῆς ἐγώσεως ταύτης καὶ ὁ μεγαλείτερος τῶν

στρατήγων τῆς Τριμηνούς. Τὴν δὲ ἔνωσιν ταύτην οἱ Ῥωμαῖοι χλευαστικῶς ὠνόμασαν τριουμβίρατον, ἥγουν τριανδρίαν ἡ τριαρχίαν.

Ἄροι δὲ ὁ Κράσσος μετ' ὀλίγῳ ἔτη ἐνικήθη καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ τοὺς Πάρθους (π. X. 53), ἔγεινε δυαρχία, ἥγουν ἔλαβαν τὴν ἀρχὴν μόνον οἱ δύο ἐπίλοιποι συγάρχοντες ἑκείνου. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἐκάτερος ηθελε νὰ πρωτεύῃ, ἐξήρθη μεταξὺ αὐτῶν ὁ ἐμφύλιος πόλεμος (π. X. 43). Ἀφοῦ δὲ ὁ μὲν Πομποῖος ἐνικήθη εἰς τὴν Φέρεσαλον τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἀποβαίνων εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐφονεύθη πλησίον τοῦ αἰγιαλοῦ, οἱ δὲ εἰς τὴν Ἀφρικήν καὶ Ἰσπανίαν ὄπαδοι καὶ φίλοι αὐτοῦ ἐνικήθησαν καὶ ἐταπεινώθησαν, ὁ Καῖσαρ ὡς μονάρχης τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ἐπιστρέψει εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου γίνεται διὰ βίου δικτάτωρ, καὶ ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ.

Ἀλλὰ μήν ἔχων ἀρκετὴν ἐγκράτειαν διὰ νὰ ὑπομένῃ τὴν εὔτυχίαν του, ἔγεινε δλαζονικώτερος εἰς τὴν διαγωγήν του, ἐταπεινωσεν ἄνδρας ἐπιφρενεῖς, ὕψωνεν ἀφανεῖς, καὶ ἐξέτεινε τὴν χειρα πρὸς τὸ διάδημα. Τότε λοιπὸν τῶν Ῥωμαίων ἐξυπνῷ τὸ φιλελεύθερον, γίνεται συνομοσία, τῆς ὁποίας ἀρχηγοὶ ήσαν ὁ Βροῦτος καὶ ὁ Κάσσιος, καὶ φονεύεται ὁ Καῖσαρ εἰς τὴν Γερουσίαν μὲ 23 πληγάς (π. X. 44).

§. 56. Δευτέρα τριαρχία. Αὐτοκρατορία.

Ο Καῖσαρ ἐξέλειψεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, ὅμως εἰς τὴν δὲν ἐπανῆλθεν ἡ ἐλευθερία (π. X. 43). ἐπειδὴ εὐθὺς τὸ δεύτερον ἔτον μετὰ τὸ θάνατον ἑκείνου ὁ Λέπιδος, ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Ὁκταβιανὸς ἐσύστησαν ἄλλην τριαρχίαν, καὶ ὡς λείαν διεμοιράσθησαν τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος, λαβόντες ὁ μὲν Λέπιδος τὴν Ἀφρικήν, ὁ Ἀντώνιος δὲ τὴν Ἀσίαν καὶ ὁ Ὁκταβιανὸς τὴν Εύρωπην.

Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ἔνωσιν των οἱ Τριάρχοι ἐξωλόθρευσαν τοὺς φονεῖς τοῦ Καίσαρος καὶ δλοὺς τοὺς φιλοὺς τῆς Δημοκρατίας. "Οὐεν χιλιάδες ἀνδρῶν γρηστῶν ἐθανατώθησαν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ Κικέρων ὁ μέγιστος τῶν Ῥωμαίων ῥητόρων καὶ φιλοσόφων (π. X. 42).

Τὸ δὲ 36 ἔτος πρὸ Χριστοῦ ἀπεβλήθη ἀπὸ τοὺς συνάρχοντάς του ὁ ἀδύνατος Λέπιδος, καὶ οὖς ὁ ἐσυστήθη ἡ δευτέρα δυαρχία. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἀντώνιος ἐχάρισε Ῥωμαϊκὰς ἐπαρχίας εἰς τὴν Αἴγυπτον τὴν βασιλισσαν Κλεοπάτραν καὶ εἰς τὰ τέκνα ταύτης, καὶ ἀπέβαλεν αἰσχρῶς τὴν σύζυγον ἐκαυτοῦ καὶ τοῦ Ὁκταβιανοῦ ἀδελφήν Ὁκταβίαν, ἐκίνησε κατ' αὐτοῦ πόλεμον ὁ Ὁκταβιανὸς ὡς ἐχθροῦ τῆς πατρίδος.

Τὴν δευτέραν λοιπὸν Σεπτεμβρίου τοῦ 31 ἔτους π. Χ. γινᾶται δ Ἀντώνιος εἰς τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν, καὶ ἀποθνήσκει ἐπειτα εἰς τὴν Αἴγυπτον, πληγώσας αὐτὸς ἐκαυτὸν θανατηφόρως. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐπιστέψας ὁ Ὁκταβιανὸς εἰς τὴν Ῥώμην, λαμβάνει τὴν μονοκρατορίαν, ἐπονομάζεται Αὔγουστος, καὶ κηρύγγεται ἱερὸς καὶ ἀπαραβίαστος. Τοιουτοτρόπως ἡ πολιτεία τῶν Ῥωμαίων, μετὰ 480 ἔτῶν διάρκειαν (510—30 π. Χ.), ἔγεινε μοναρχία, αὐτοκρατορία, ἡ ὅποια ἐξετένετο εἰς τὰς πλέον ὕβριστέρας χώρας τῆς γῆς, καὶ εἰς ἐπιφάνειαν 100,000 τετραγωνικῶν

σταδίων γεωγραφικῶν εἶχεν ὑπὲρ τὰ 150 ἑκατόμμαρια ἀνθρώπων, ἐκ τῶν ὅποιών ὑπὲρ τὰς 300,000 ἦσαν στρατιῶται.

‘Ἄλλ’ ἔξαιρέτως ἐπίσημον κατέστησε τὴν βασιλείαν τοῦ Αὐγούστου ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, ἥτις συγέπεσεν εἰς τὸν αἰώνα τοῦτον.

ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

Γ'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Βαδ τοῦ Χριστοῦ μέχρι τοῦ Θεοδοσίου, ἢ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ μέχρι τῆς μεγάλης ἡπειρογενοῦ μεταναστεύσεως, ἤγουσαν ἀπὸ τοῦ 1—400 ἵστους μ. Χ.

390 ἑτη.

§. 57. Ἰησοῦς Χριστός.

‘Ο Ιησοῦς Χριστός, ὁ πάλαι προφητευθεὶς καὶ προσδοκώμενος Μεσσίας, ὁ οὗδε τοῦ θεοῦ, 3984 ἑτη μετὰ τὴν κτίσιν τοῦ κόσμου, 749 μετὰ τὴν κτίσιν τῆς Ρώμης, καὶ 30 μετὰ τὴν σύστασιν τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ἐγεννήθη εἰς τὴν Βηθλέεμ τῆς Ιουδαίας πρὸς σωτηρίαν καὶ λύτρωσιν τοῦ πεσόντος γένους τῶν ἀνθρώπων.

‘Ἀπὸ τὴν γέννησιν αὐτοῦ ἀρχίζει νέον ἔτος, τὸ σωτήριον ἡ χριστιανικὸν ἐπονομαζόμενον, ὃς ἐπικρατοῦν εἰς ὅλα τὰ μέρη, ὅπου λατρεύεται ὁ Χριστός. ‘Ο Χριστός καὶ οἱ Ἀπόστολοι αὐτοῦ ἐσύστησαν νέαν καὶ θελαν θρησκείαν, τὴν χριστιανικήν, ἥτις ἔχετε εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου τὴν εὐλογίαν, καὶ εἰσῆγε τὴν ἐν πυγεύματι καὶ ἀληθεῖαν λατρείαν ἐνδεικνύειν ἐνδέιται καὶ μόνου θεοῦ.

Περὶ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν παθῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ, περὶ τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας εἰς σύντασιν καὶ διάδοσιν καὶ διατήρησιν τῆς ἀγίας αὐτοῦ ἐκκλησίας λαλεῖ ἕδιστος Εὐαγγέλιον, ἡ ιερὰ κατήγορος καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ίστορία.

§. 58. Ρωμαϊκὴ βασιλεία.

‘Η Ρώμη περὶ τὸ 30 ἑταῖς πρὸ Χριστοῦ μὲν τὰ ὄπλα τῆς εἶχεν ἀποκτημένην τὴν κοσμοκρατορίαν, ἥτις ὅρια εἶχε δυτικῶς μὲν τὸν Ἀτλαντικὸν ὥκεανόν, ἀνατολικῶς δὲ τὸν Εὐφράτην, βορείως δὲ τὸν Γαλλικὸν πορθμόν, τὸν Ρῆγον, τὸν Δαύγαδιν καὶ τὸν Εὔξεινον πόντον, καὶ μεσημβρινῶς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ τοὺς καταράκτας τοῦ Νείλου.

Κύριος δὲ τοῦ ἔκαισιον τούτου πλήθους τῶν χωρῶν ἦτον ὁ πανούργος Αὔγουστος, ὃς τις πράγματικῶς μὲν μετέρχετο τὴν ὑπερτάτην δύναμιν, πρὸς τὸ φαινόμενον ὅμως ἄρρηστον νὰ ὑπάρχῃ μορφὴ δημοκρατίας καὶ ἡθελεῖ νὰ ὄνομάζεται ὅχι βασιλεύς, ἀλλὰ Καῖσαρ Αὔγουστος καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἐδειχγενεν αὐτὸν κυρίως μονάρχην, εἰμὴ αἱ δέκα χιλιάδες τῶν Πραιτοριανῶν ἡ σωματοφύλακων.

‘Ἄλλ’ ὅσην ὑπόκρισιν καὶ ἔαν εἴπη τις διτὶ μετεχειρίσθη ὁ Αὔγουστος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοπουμένου τῆς φιλαρχίας του, πάλιν δὲν δύναται τις ἀρνηθῆ τὰ ἀπειρά καλέ, ὅσα ἔκαμψεν εἰς τὸ κατεσπεραγμένον Ρωμαϊ-

καὶ κράτος ἐπειδὴ ἐκυβέρνα μὲν ἡπιότητα, ἔμεσε νόμους καλούς, ἐπροσ-
τάτευε τὴν παιδείαν, καὶ ηὔξησε τὸ βασιλεῖόν του μὲν σημαντικὰς δορι-
κτησίας.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐνικήθη δῆλη ἡ μεσημβρινὴ Γερμανία, καὶ
ἔγεινε 'Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία ἔως εἰς τὸν Δούναβιν, ἢ μὲν Νορικὴ περὶ τὸ 34
ἔτος, ἢ δὲ Βενδελικὴ καὶ ἡ 'Ραιτία κατὰ τὸ 15 ποδὸς Χριστοῦ. Διὰ νὰ
κατέχῃ δὲ τοὺς Γερμανούς εἰς ὑποταγήν, ἔκτισεν ὁ Αὔγουστος εἰς θέσεις
ἐπιτηδείας φρούρια, τὰ δόποια κατ' ὀλίγον μετεσχηματίσθησαν εἰς πόλεις
ἐκ τῶν ὄποιων διέπρεψαν μάλιστα τὸ 'Ρηγῆνον ('Ρεγενσβούργ) ὃς μητρό-
πολις τῆς Βευαρίας, καὶ ἡ Βενδελικὴ Αὔγουστα ('Αρυγσβούργ).

§. 59. Ὁ Ἀχμήτιος σώζει τὴν Γερμανίαν.

Περὶ τὸ 9 ἔτος ποδὸς Χριστοῦ εἰσβαλὼν εἰς τὴν Γερμανίαν ὁ Δρουσός,
ἐπροχώρησεν ἔως εἰς τὸν Βίσουργιν καὶ Ἀλβιν, ἔκτισε φρούρια, καὶ ἡνάγ-
κασε τοὺς Γερμανούς νὰ λάβωσι γλῶσσαν καὶ νόμους 'Ρωμαϊκά. Τότε
τῶν Γερμανῶν τὸ φιλελεύθερον ἔξι πνηγησεν. Ὅθεν 'Ερμάννος ἡ Αρμίνιος,
ὁ υἱὸς Σεγιμήρου, βασιλέως τῶν Χερούσχων, ἐπαγίδευσε τοὺς ὑπερηφάνους
'Ρωμαίους, ἐμαυλίσειν αὐτοὺς εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας, καὶ ἐξωλόθρευ-
σεν ὅλον σχεδὸν τὸ ἔχθρικὸν στρατόπεδον εἰς τὴν Τευτούσουργικὴν νάπην,
συγκροτούμενον ἀπὸ 30,000 ἑκλεκτῶν σρατιωτῶν. Ο δὲ στρατηγὸς τῶν
'Ρωμαίων Βάρος, διὰ νὰ μὴ πέσῃ αἰχμάλωτος εἰς τῶν Γερμανῶν τὰς
χειρας, ἔγεινεν αὐτόχειρ (μ. X. 9).

Εἴς τὴν λαμπράν ταύτην νίκην ἡ Γερμανία χρεωστεῖ τὴν ἐλευθερίαν
τῆς, καὶ τὴν ἔως τόρα υπάρξειν τῶν οἱ Γερμανοί. Οἱ 'Ρωμαῖοι μετὰ 7 ἔτη,
στρατηγὸν ἔχοντες τὸν Γερμανικὸν, εἰσεχώρησαν μὲν ἔως εἰς τὸν Βί-
σουργιν πάλιν, ἐλαβον τὰ νικητήρια κατὰ τῶν Γερμανῶν (μ. X. 16);
ἄλλη εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἡφανίσθη μέρος τοῦ στόλου καὶ τοῦ στρατοῦ. Εκ-
τοτε λοιπὸν οἱ 'Ρωμαῖοι ἐπαυσαν νὰ πολεμῶσι τοὺς Γερμανούς τῶν με-
ρῶν ἐκείνων.

Τοῦ Αὔγουστου τὴν ὑγείαν ἔφειρε καθημερινῶς ἡ θλίψις διὰ τὴν φθο-
ρὰν τῶν λεγεόνων του, καὶ ἡ κακοήθης σύζυγός του Λιθία, ητις ἀπεμά-
κρυνεν ἀπὸ αὐτὸν ὅλους τοὺς εὐνόηκούς του, καὶ τὸν ἡνάγκασε προσέστει νὰ
ἀναγορεύεται συμβατιλέα τὸν πρόγονόν του Τιβέριον. Εἰς δὲ τὸ 14 ἔτος
μετὰ Χριστὸν ὁ Αὔγουστος ἔβδομηκονταετῆς ἀπέλανεν εἰς τὴν Νόλαν τῆς
Καρπανίας. Οἱ 'Ρωμαῖοι ἀπένειμαν εἰς αὐτὸν θείας τιμάς, τοῦ ἀφέρωσαν
ναόν, καὶ τὸν δύδον μῆνα εἰς τιμὴν αὐτοῦ ὠνόμασαν Αὔγουστον.

Παράρτημα.

Ἀχμὴ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν εἰς τὴν Ιταλίαν.

"Ἄξιον σημειώσεως εἶνε, ὅτι ἐπὶ Αὔγουστου ἡκμασαν μάλιστα αἱ τέχναι,
καὶ ἐπιστῆμαι εἰς τὴν Ιταλίαν. Εἰς τὰς ἐπιστήμας οἱ 'Ρωμαῖοι ἐμιμήθησαν
τοὺς Ἑλληνας, καὶ διὰ τοῦτο ἐρήθασαν τόσον ταχέως εἰς τὴν τελείωτην

διότι δὲν ἔχειειδέστο νὰ ἐφευρίσκωσιν, ἀλλὰ μόνον νὰ μημῶνται τοὺς μεγάλους προδρόμους των, τοὺς Ἐλλήνας, καὶ τοῦτο ἔκπλαγα μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν.

Κατὰ ὀρχέστηπα Ἐλληνικὰ ἐποίουν καὶ ἔγραφον οἱ Ῥωμαῖοι ποιηταὶ καὶ ἴστορικοί. Ὁ Αύγουστος καὶ οἱ ὑπουργοί του Μαικήνας, Μεσσάλας, Κορθενός καὶ Ἀσίνος Πολλίων ἡσαν προστάται τῶν λόγων ἀλλ' εἰς τὸν Πολλίωνα ἴδιας ἡ Ῥώμη χρεωστεῖ καὶ τὴν πρώτην δημόσιον βιβλιοθήκην.

Περιφημότατοι δὲ τῶν λογίων τῆς περιόδου ταύτης είναι οὗτοι ποιηταὶ μὲν ὁ Βιργίλιος, Ὁβίδιος, Ὡράτιος, Φαιδρός καὶ Δουκρέτιος Κάρος ἴστορικοί δὲ ὁ Αἴδιος, ὁ Ιούλιος Καῖσαρ, ὁ Σαλλούστιος, Κορηνήλιος ὁ Νέπως καὶ Βελλέτιος Παρτεκοῦλος· καὶ ὁ μέγας φιλόσοφος καὶ ἥρτωρ Κικέρων.

Εἰς τὰς πλασικὰς δὲ τέχνας οἱ Ῥωμαῖοι πολὺ ὀλιγότερον ἐποιῶδευσαν· ἐπειδὴ ἐτίμων μὲν καὶ ὑπεστήριξον αὐτάς μὲ τὰ ἔξαισιά των πλούτην ἔμως Ῥωμαῖος δὲν ἔγεινε μέγας τεχνίτης, ἀλλ' Ἐλλήνες πάμπολοι, μεταγαστεύσαντες ἀπὸ τὴν πατρίδα των εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἰργάσθησαν ὅλα τὰ μεγάλα καὶ ἀξιόλογα ἔργα· διότι οὗτοι φύκοδόμησαν ναούς καὶ παλάτια καὶ θέατρα καὶ λουτρά, καὶ ἀγάλματα ὡραίατατα ἐκ μαρμάρου καὶ χαλκοῦ κατεσκεύασαν.

§. 60. Τοῦ Αὐγούστου π. ησιεστατοι διάδοχοι.

Οἱ πλησιέστεροι τέσσαρες διάδοχοι τοῦ Αὐγούστου ἡσαν ἄνθρωποι μοχθηροὶ ἢ εὐήθεις, ἕγουν, ὁ Τιθέριος, ὁ Καλιγούλας, ὁ Κλαύδιος καὶ ὁ Νέρων. Καὶ δὲν Τιθέριος, οὐδὲ θετὸς τοῦ Αὐγούστου, τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος μετὰ Χριστὸν, ἀφοῦ ἐκεῖνος ἀπέθανεν, ἀνέβη εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον, τὸν ὃποῖον ἐμίανε μὲ αἰσχυρογρίας καὶ αἰματοχυσίας, ἔωστον περὶ τὸ 37 μετὰ Χριστὸν ἐπνίγηνε εἰς τὰς Καπρέας, νῆσον πλησίον τῆς Νεαπόλεως. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτου ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ 33 ἔτος τῆς ήλικίας του ἐσταυρώθη ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ πληρὸν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀφοῦ ἐσπειρε τὸν θεῖον σπόρον πίστεως ἀξίας λογικῶν ὅντων, καὶ ἐθεμελίωσε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ.

Πολὺ ἀτακτότερα καὶ μανιωδέστερα ἐφέρθησαν ὁ Καλιγούλας, ὁ Κλαύδιος καὶ ὁ Νέρων ἐπειδὴ ὁ μὲν Καλιγούλας (μ. X. 37—41) ἐφθασεν εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς ἀστωτείας καὶ ὡμότητος διὰ νὰ χορτάσῃ δὲ τὴν ὡμότητά του, πολλάκις ἥψετο νὰ εἰχειν ὁ Ῥωμαῖκος λαὸς ὅλος μόνον μίαν κεφαλήν, διὰ νὰ ἐδύνατο μὲ μίαν μόνην πληγὴν νὰ τὴν ἥρξῃ κάτω. Ἀλλὰ μετὰ τεσσάρων ἔτῶν βασιλείαν ἐμφαγίρωσαν αὐτὸν δύο ἀξιωματικοὶ τῶν σιωματοσύλακων του.

Μετὰ τοῦτον οἱ σωματοφύλακες ἐκάθισαν εἰς τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης τὸν εὐήθη μέν, ἀλλὰ πανούργον Κλαύδιον (μ. X. 41—54) τὸν ὃποῖον ἐσαρμάκωσε μετ' ὀλίγα ἔτη Ἀγριππίνα ἡ σύζυγός του. Ἐπὶ τούτου (μ. X. 47) ἔγεινεν ἡ Θράκη Ῥωμαῖκη ἐπαγγείλα, καὶ ἤρχισαν αἱ δορικτησίαι εἰς τὴν μεσημβρινὴν Βρεττανίαν.

Ο διάδοχος αὐτοῦ Νέρων (μ. X. 54—68) ἐμίανε τὸν θρόνον μὲ τὰς πεντοειδεῖς ἀγοριουργίας του· ἐπειδὴ ἐφόνευσε τὴν μητέρα του, τὴν σύ-

ζυγόν του, τὸν ἀδελφόν του, τὸν διδάσκαλόν του Σενέκαν καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους ἄνδρας· ἔβαλεν εἰς τὴν Ῥώμην πῦρ, (μ. X. 64) καὶ ἀπέθαψε τὴν αἰτίαν εἰς τοὺς χριστιανούς, τοὺς ὑποίους διὰ τοῦτο ἀπανθρώπως κατέτρεχε καὶ ἐφόνευε. Τελευταῖον δὲ, καθαιρεθεὶς ἀπὸ τὴν γερουσίαν διὰ τὰς ἀθεμιτουργίας ταύτας, ἔψυγε, καὶ καταντήσας εἰς ἀπελπισίαν, ἔβαλεν ἀπελεύθερόν τινα καὶ τὸν ἐμαγαζίωσεν. Εἰς τὸν Νέρον ἐξέλειψεν δόλος τῶν Καισάρων δ' οἶκος, δέσις εἶχεν ἀρχῆσει ἀπὸ τὸν Ιούλιον Καίσαρα.

§. 61. Χρηστὸν βασιλεῖς.

Μετὰ ταῦτα ἡκολούθησαν ταραχαὶ μεγάλαι· ἐπειδὴ τὰ στρατεύματα εἰς τὴν δύσιν καὶ εἰς τὴν ἀνατολὴν ἀκεβίβαζαν καὶ κατεβίβαζαν αὐτοκράτορας· ὥστε εἰς διάστημα δύο ἑτῶν ὁ θρόνος τετράκις ἐχαρίσθη. Ἐκ τῶν τεσσάρων δὲ τούτων, οἵτινες ἀνηγορεύθησαν αὐτοκράτορες, εστηρίχθη ὁ Βεσπεσιανός, δέσις τὸ 69 ἔτος μετὰ Χριστὸν ἔγεινεν ἀρχηγὸς νέας δυναστείας. Ἀπὸ τοῦτον δὲ τὸν αὐτοκράτορα ἦν εἰς τὸν θάγατον τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου (μ. X. 69—180) δόσις ἐχρημάτισαν αὐτοκράτορες, δόλοι, ἐξαιρουμένου τοῦ Δομετιανοῦ, ἡσαν χρηστοί, καὶ μεγάλως ἐψιλοτιμήθησαν νὰ καταστήσωσιν εὐδαίμονας τοὺς υπηκόους. Ὁθεν τὰ ἑκατόν δέκα ἔτη ταῦτα εἶναι τὰ εὐτυχέστερα τῆς Ῥωμαϊκῆς μοναρχίας, αὐτόχρημα χριστοῦς αἰών. Οὗτοι δὲ οἱ πάσης τιμῆς ἀξιοὶ ἄνδρες εἶναι ὁ Βεσπεσιανός, ὁ Τίτος, ὁ Νεόβας, ὁ Τραϊανός, ὁ Ἀδριανός, Ἀγωνίνος ὁ Εὐστέβης καὶ ὁ Μάρκος Αὔρηλος. Τὰ δὲ ἐφεξῆς σκιαγραφοῦσιν ἀμυδρῶς τὰς ἀρετὰς αὐτῶν.

Ο Βεσπεσιανός (μ. X. 60—79.) ἀποκατέστησε τὴν ἡσυχίαν, ἐκτισε νέας πόλεις καὶ ὁδούς, καὶ ἐσύστησε δημόσια σχολεῖα. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ιουδαῖοι ἡθέλησαν ν' ἀπαλλαγθῶσιν ἀπὸ τὸν βαρύν ζυγὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας, ἐδιώρισε κατ' αὐτῶν τὸν υἱὸν τοῦ Τίτου, δέσις τὸ 70 ἔτος μετὰ Χριστὸν ἐπόρθησε τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξήλειψε διὰ παντὸς τὸ Ιουδαϊκὸν βασιλείον. Ἐκτοτε λοιπὸν οἱ Ιουδαῖοι, ζῶσι διεσπαρμέγοι εἰς δόλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τοῦτον διεδέχθη ὁ πρεσβύτερος του υἱὸς Τίτος, καὶ ἐβασίλευσε μόνον ὅμο ἔτη (μ. X. 79—81). Ἡ μεγαλειτέρα γαρά, τὴν ὑπόσταν ὁ Τίτος ἡθίσαντο, ἦτον γὰρ εὐεργετῆ. Ὁθεν καὶ χαμένην ἐνόμιζε τὴν ἡμέραν, καθ' ἥν δὲν ἐνέχαινε νὰ κάμηρ εὐεργέσιαν τινά. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτου ἡ Πομπήια καὶ τὸ Ἡράκλειον ἔγειναν πυρίχωστα, καὶ ἡ Ῥώμη ἀπὸ πυρκαϊάν καὶ λοιμώδη νόσου ἀνεστατώθη καὶ ἐρημώθη (μ. X. 79). Ἄλλ' ὁ αὐτοκράτωρ παντοῖς ἐπρόβλαινε βοηθός, καὶ οὕτως ἡξιώθη νὰ ὄνομασθῇ ἡ γάπη καὶ ἐντρύφημα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

§. 62. Κακὰ σμιγμένα μὲ καλά.

Παντάπασιν ἀλλέως ἐκεκρίνησε Δομιτιανὸς ὁ γεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Τίτου (μ. X. 81—96). Ἐπειδὴ τοὺς ἐπιφανεστάτους ἄνδρας, καὶ ἐξαιρέτως τοὺς χριστιανούς, ἐφόνευε μὲ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἀβίηφησίαν, μὲ τὴν ὑποίσιν πρὸ τοῦ ἐσκότων τοὺς κώνωπας. Καὶ ὅμως ὁ ἀπηγέστατος οὗτος δῆμος ἀπῆτε γὰρ ὄνομάζεται κύριος καὶ θεός. Καὶ ὁ μὲν στρατηγὸς αὐτοῦ

Ιούλιος Ἀγρικόλας ἐκυρίευσε (μ. Χ. 84.) τὴν μεσημβρινὴν Πρετανίαν, καὶ περιέπλευσε τὴν Σκωτίαν (Καληδονίαν), αὐτὸς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ ἡγέρευσεν αἰσχυνῶς ἀπὸ τοὺς Δάκους παρὰ τὸν Ἰστρὸν τὴν εἰσήγητρον. Ἀλλὰ τελευταῖον διὰ σκευωρίας τῆς γυναικός του Δομιτίας ἐδολοφονήθη (μ. Χ. 96).

Ἐπὶ τούτου ἡχματίζεν ὁ Τάκιτος, ιστοριογράφος ἐν τοῖς μάλιστα εὐδόκιμος. Τῶν δὲ συγγραμμάτων τούτου ἐπισημότατα εἶναι τὰ χρονικὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ιστορίας ἀπὸ τοῦ Αὐγύουστου μέχρι τοῦ Νέρονος, καὶ σύντομος μέν, ἀλλ’ ἀκριβῆς περιγραφῆ τῆς Γερμανίας.

Κατ’ εὐτυχίαν τῶν Ῥωμαίων μετὰ τὸν Δομιτιανὸν ἐχρημάτισαν ἄλλοι πέντε βασιλεῖς δι’ ἀρετὴν διαπρέψαντες. Καὶ πρῶτος μὲν εἶναι ὁ Νέρβιος (μ. Χ. 96—98) γηραιός καὶ σεβάσμιος συγκλητικός, ὃς τις ἐπάσχεισε νὰ θεραπεύσῃ δασάς ὁ Δομιτιανὸς εἰς τὴν ἐπικράτειαν ἐπροξένησε πληγάς.

Δεύτερος δὲ ὁ Τραιανὸς (μ. Χ. 98—117), μέγας βασιλεὺς καὶ στρατηγός, ὃς τις νικήσας τοὺς Δάκους, ὀπήλλαξε τὴν Ῥώμην ἀπὸ τὸν αἰσχρὸν φύρον τὸν ὄποιον εἶχεν ὑποχρεωθῆ ὁ Δομιτιανὸς νὰ πληρώνῃσες ἐκείνους.

Τρίτος δὲ ὁ τούτον διαδεχθεὶς Ἀδριανὸς (μ. Χ. 117—138), ὃς τις διῆλθεν ὅλην του τὴν ἐπικράτειαν πεζὸς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὀκοδόμησεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ Μαυσωλεῖον (τὸ νῦν Castel Angelo), καὶ εἰς τὴν Βρόσειον Βρετανίαν ἀνήγειρε κατὰ τῶν ἀγρίων Καληδονίων τὸ εἴκοσι γεωγραφικῶν σταδίων μῆκος ἔχον τεῖχος (μ. Χ. 122), καὶ τόσον μνημονικὸν εἶχεν, ὅστε ὅλων του τῶν στρατιωτῶν ἥξενε ρά τὸ ὄνόματα.

Τέταρτος δὲ Ἀντωνῖνος ὁ Εὐσεβής (μ. Χ. 138—161), ὃς τις ἦτον ἐνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἐναρετωτέρους βασιλεῖς, ὃσοι ποτὲ ἐτίμησαν τὸν θρόνον, καὶ εἶχε τὸ γραυσοῦν τοῦτο γνωμικόν, θέλω καὶ λίτισθα νὰ σώσω ἔναν πολιτην, παρὰ νὰ σκοτώσω μυρίους πολεμιούς. Καθὼς ἔζησεν ἡσυχος καὶ ἀτάραχος, τοιοῦτον ἦτον καὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. “Οἶος δὲ Ῥωμαϊκὸς κόσμος ἔκλαυσεν αὐτὸν ὡς πατέρα!

Καὶ πέμπτος εἶναι ὁ Μάρκος Αὐρηλίος (μ. Χ. 161—180), ὁ ἐπονομαζόμενος φιλόσοφος, ἀνὴρ σοφὸς τὸν λόγον καὶ τὸν βίον, αὐστηρὸς πρὸς ἐκπλούτον, ἥπιος πρὸς τοὺς ἀλλήλους. Αὐτὸς ἐβασίλευε, καθὼς ἔλεγε, μόνον διὰ νὰ ἔνει ὑπηρέτης τῶν θεῶν πρὸς εὑδαιμονίαν τῶν ἔθνων. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Αὐρηλίου ἐτελείωσε καὶ τῆς Ῥώμης ἡ εὐημερία, ἥπερ εἶναι ἡραζίσει ἀπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Βεσπεσιανοῦ.

§. 63. Παρακαὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους.

Μεγάλοις ἄνδρες σπουδῶντες ἔχουσι μεγάλους μίσους· ἀλλ’ οὐδὲ τόσον ἀλλότριος τῆς ἀρετῆς τοῦ πατρός, ὃσον ἦτον ὁ Κόδιμοδος τῆς τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, δυσκόλως εὑρίσκεται ἄλλος. Τὸ τέρας τοῦτο, ἀφοῦ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ἔως ὃτου ἐσφάγη (μ. Χ. 180—193), ὅχι μόνον σαρκικὴν ἐπιθυμίαν καὶ αἰσχρουργίαν δὲν ἀφῆσεν, εἰς τὴν ὄποιαν δέν παρεδόθη, ἀλλὰ καὶ ὡς Ῥωμαλέος ἔγενεν ἔκδοτος εἰς τὴν ἀλητικήν, τὴν ὄποιαν ἀνευθυνάστως μετήργητο καὶ δημοσίως διὸ καὶ ἥθελησε νὰ σολίζεται μὲ τὸ ἀδοξοῦ ὄνομα τοῦ οὐρανοῦ Ἡρακλῆς. Ἀπὸ τούτου ἀρχίζει ἀλλοεδαίων βα-

σιλέων σειρά, οίτινες εἰς διάστημα 144 ἡπάν (μ. Χ. 180—324) οι περίπολαν τὸν Ῥωμαϊκὸν θρόνον.

Οἱ περισσότεροι δὲ τούτων ὑψηλησαν εἰς τὸν αὐτοκρατόρικὸν θρόνον ἀπό τοὺς στρατιώτας, καὶ πάλιν κατεκρημνίσθησαν ἀπὸ ἐκείνους, διότι δὲν ἤδη γῆγεσαν νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν ἀπλυτίαν αὐτῶν. Ὁφεν καὶ ἡ βασιλεία τῶν ἐκ τούτων δικρεσες μῆνας, ἢ ἔβδομάδας, καὶ ἡμέρας μόνον ἀλλὰ πατέτεις ἢ τέσσαρες, ἢ ἕξ αὐτοκράτορες ἀνηγροεύοντο συγχρόνως, καὶ τούτων ἔκαστος ἐκίνει πάντα λίθον νὰ ἔσοντῷ τὸν ἀντίζηλόν του· φέτε τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος ὀδιακόπως ἐκλιδωνίζετο ἀπὸ ἐμφυλίους πολέμους.

Οὔτε πά δύσκολα, οὔτε πά ἀνοσιογρήματα τῶν ἀνθρωπομόρφων τούτων θηρίων δύνανται ποτὲ νὰ εὐφράνωσι ψυχάς, μάλιστα δε ἀπειροκάκων παιδῶν, καὶ δι' αὐτὸν διέκοπται ἀξια νὰ λάβωσι γάρων ἐνταῦθα. Εἰς τοιαύτα δεινά δὲ περιπεπλεγμένοι οἱ Ῥωμαῖοι, δὲν ἐδύναντο νὰ μελετήσωσι δορικῆσιας· διότι ὅχι μόνον τὰ ἥμιτη ἐξηγειώνοντο, καὶ παρημελῶντο αἱ ἐπιστῆμαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ στρατιωτικὴ πειθαρχία καὶ πολεμικὴ τέχνη ἐχειροτέρευεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

Οἱ ἄλλοι τῆς Ῥώμης αὐτοκράτορες εὐχαριστούντο, ὅν μόνον ἐδύναντο νὰ διατηρῶσιν ἀκέσαιτα τὰ παλαιὰ ὅρια τοῦ κράτους, καὶ ν' ἀποκούνωσι τὰ βάρβαρα ἔθνη, τὰ ὅποια ἐπήρχοντο πάντοτε ὄρμητικώτερος. Πταν δὲ ταῦτα ἔξαιρέτως οἱ Πέρσαι εἰς τὰ ἀγαπολικὰ καὶ οἱ Γερμανοί εἰς τὰ βόρεια τοῦ βασιλείου σύγοροι.

§. 64. Μέγιστοι ἐχθροὶ τῷ Ῥωμαίῳ

Αρτέζιος Βαθέχαν, ὁ ἀπὸ τοὺς "Ἐλληνας ονομαζόμενος Λοταζέος Έγις, οὐδὸς τοῦ Σασσάνη, καὶ ἀπόγονος τῶν πάλαι βασιλέων τῆς Πεσσίας, ἐθεμελίωσε τὸ νέον Περσικὸν βασίλειον, καὶ ἔγεινεν ἀρχηγὸς τῆς δυναστείας τῶν Σασσάνηδων. Οὗτος, θέλοντες νὰ κυριεύσωσι πάλιν δλας τὰς ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους Περσικὰς ἐπαρχίας, εἶχαν (μ. Χ. 161) πολὺ χρονίους καὶ φονικοὺς πολέμους πρὸς ἐκείνους, καὶ μὲ τὰ ὅπλα τῶν ἔξουσιασαν ὀλίγας τινάς.

Αλλὰ πολὺ φρεβερώτεροι τούτων ἔγεινεν οἱ Περμανοί, οίτινες δὲν περιεπλανώντο πλέον κατὰ φυλάς, ἀλλ' ἦσαν εἰς μεγάλα στίφη συσσωρεα, τωμένοι, ἥγουν, οἱ Ἀλεμάνοι, οἱ Γότθοι, οἱ Φράγκοι, οἱ Σάξωνες, οἱ Βαυαροί, οἱ Βουργούνδοι καὶ οἱ Ἀλανοί. Ολοι δὲ οὗτοι ἀπεστρέφοντο βίσιν ἡσυχοντες ἡρέμον, καὶ ἐνοστιμεύοντο πολέμους καὶ ἀθλους. Δι' αὐτὴν λοιπὸν αὐτῶν τὴν διάθεσιν ταῦτην, καὶ διότι τὸ ἀκάρπον τῆς γῆς των φειτῶν ὀλῶν ἐχορήγη τὰ ὀλίγα, ὅσων εἶχαν χρείαν, ἔκλιναν εἰς παντοτεῖνας μεταναστεύεις, καὶ ἐπειρύμουν εὐφροσυνώτερα ἐγδιατήματα.

"Ολεν ὡς γείμαρος ἀκάθεκτος δὲν ἔπαιναν νὰ ἐφορμῶσιν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν βασίλειον, καὶ δὲν τὸ ἄφιναν οὐδὲ στιγμὴν νὰ ἀνασάνῃ. Άλλ' ἀπὸ τὸ 200 ἔτος μετὰ Χριστὸν ἥργισαν γὰρ ἐνοχλῶσιν οἱ Φράγκοι τὰς Γαλλίας καὶ τὴν Ισπανίαν, οἱ Ἀλεμάνοι εἰσέβαλαν εἰς τὴν Ιταλίαν, καὶ οἱ Γότθοι ἔχαμναν ἐπιδρομὰς εἰς τὰς παρὰ τὸν Ιζρόν καὶ τὴν Εὐζεπεν Πόντον Ῥωμαϊ-

καὶ ἐπαρχίας, καὶ ἐπέβαλλαν ἐτησίους φόρους εἰς τοὺς κατακυρευομένους· Ἀρωματίους.

§. 65. Κωνσταντῖνος ὁ μέγας.

Ἐγ μέσῳ τόσων σφοδρῶν τρικυμιῶν Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ἀνέβη εἰς τὸν κλονιζόμενον θρόνον ὡς μονάρχης (μ. Χ. 323—337), ἀφοῦ κατέβαλε τοὺς πέντε συμβασιλεῖς του. Ἀποκρύψας δὲ ἀπὸ τὰ δρια τοῦ κράτους ὅλους τοὺς ἔφορμήσαντας λαούς, ἀνέστησε πάλιν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν Ἀρωματίων.

Ἐπαινεῖται δὲ μάλιστα, ὅτι εἰς τὸ βασιλεῖόν του ἔδωσε νέαν θρησκείαν, νέαν πρωτεύουσαν καὶ νέον πολιτικὸν σύστημα. Ἡ νέα δὲ θρησκεία εἶναι ἡ Χριστιανική, τὴν ὅποιαν ὑψώσεν εἰς τὸν θρόνον, καὶ κατέστησε τοῦ κράτους θρησκείαν (μ. Χ. 323). αὐτὸς δὲ περὶ τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς του ἔδωσε πάπισθη.

Πρωτεύουσαν δὲ ἀνέδειξε τὸ παλαιὸν Βυζάντιον, τὸ ὅποιον μετεσκεύασεν ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τὴν 11 Μαΐου τοῦ 330 ἔτους ἐγκαινίασε δημόστελῶς. Αὐτὸς μὲν ἦθελε νὰ ὀνομάζεται ἡ πόλις νέα Ἀρῷη, ὁ κόσμος δῆμος νέων ἔπειτα πρὸς τιμὴν τοῦ κτίσου τὴν ὄντας Κωνσταντίνού πολιτικόν.

Συγχρόνως δὲ ὁ Κωνσταντῖνος ἔκαμε καὶ νέον πολιτικὸν σύστημα, καὶ νέαν διαιρέσιν τοῦ βασιλείου ἐπειδὴ ἐχώρισε τὴν πολιτικὴν δύναμιν ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν καὶ θρησκευτικὴν, καὶ εἰσῆξε νέαν αὐλικὰ ὑπουργήματα, νέους στίλους καὶ νέαν ἀκριβῆ βαθμολογίαν. Ἐπειτα δέ οἱ έσεσε τὸ κράτος ὅλον εἰς τέσσαρας ἐξαρχίας (praefecturae) ἐκάστην δὲ τούτων εἰς διοικήσεις, αἱ ὅποιαι ὅλαις δύμους ἡσαν δεκατέσσαρες· ἐκάστην δὲ αὐτῶν εἰς ἐπαρχίας, αἱ δύοιαι ὅλαις δύμους ἡσαν 120.

§. 66. Διαιρεσίς τοῦ βασιλείου.

Κατὰ τὴν διαιρήσιν τοῦ Κωνσταντίνου τὸ Ἀρωματικὸν κράτος ὅλον διεμοιράσθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ (μ. Χ. 337) Κωνσταντῖνος ὁ β'·, Κωνστάντιος ὁ β', καὶ ὁ Κώνστας. Ἄλλ' ἡ διαιρομὴ αὕτη ἐγένησε τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ὅστις ἐπέφερεν εἰς τὸ μόλις ἡσυχάσαν βασιλεῖον νέα κακά. Ἐπειδὴ πολλὰ ἔτη κατὰ συνέχειαν ἐτάραξαν τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν ἐπαγαστάσεις καὶ αἴματοχυσίαι, καὶ ὁ θεόνος διὰ τῶν Γερμανῶν καὶ Περσῶν τὰς συνεχεῖς καὶ ἔτι μᾶλλον σφοδροτέρας εἰσθολὰς ὀλίγον ἐλειψε γὰρ ἀνταραπῆ.

Τελευταῖον δὲ Θεοδόσιος ὁ μέγας (μ. Χ. 394—395) μετὰ φονικωτάτους ἀγῶνας πρὸς τοὺς ἀντιζῆλους του, ἔλαβε τὴν μονοκρατορίαν. Αὐτὸς ὀλίγον καιρὸν ἐβασίλευσεν· ἀλλὰ κρατῶν εἰς τὴν σιβαράν του γεῖσα τὰς ἡγίας τοῦ κατεσπαραγμένου κράτους, ἔδειξεν ὅχι μόνον ἀνδρίαν, ἀλλὰ καὶ σύνεσιν.

Καὶ πρότερον μὲν πολλάκις διηρέθη τὸ Ἀρωματικὸν κράτος· πάντοτε δύμως ἐσώζετο τῆς ἐνότητος ἡ ἴδεα. Ἄλλ' ἀφοῦ ὁ Θεοδόσιος (μ. Χ. 395.) τὸ διεμοιρασμένον εἰς τοὺς δύο του ἀνηλίκους νίοις, δώσας εἰς μὲν τὸν μεγαλείτερον τὸν Ἀρχάδιου τὴν Ἀντολικὴν Ἀρῷην ἡ Γραικορω-

μαϊκήν Αὐτοκρατορίαν, εἰς τὸν μικρότερον δέ, τὸν Ὄνορίον, τὴν δυτικὴν Ῥώμην ἡ τὴν Αστινικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἐξέλειψε πλέον πᾶσα ἐνθῆται. Ως ἀνγλικοὶ δὲ εῖχαν ἐπιτρόπους, διὰ τοῦτον δὲ τὸν Βανδάλον.

Ἐπαισθητοτέραν δὲ τὴν διαιρεσιν τῆς ἀνατολικῆς καὶ τῆς δυτικῆς αὐτοκρατορίας ταύτην κατέστησεν ἡ ἀντιζηλία τῶν δύο ὑπουργῶν, ἐνῷ μάλιστα τοῦτον ἡ ἔνωσις ἀναγκαιοτέρα ὑπέρ ἄλλοτέ ποτε. Ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν ἀνηλίκων τούτων ἥρχισε κατὰ τὸ 400 ἔτος ἡ μεγάλη τῶν ἔθνων μετανάστευσις, ἣντις ἐπέφερε τῆς δυτικῆς αὐτοκρατορίας τὴν κατάλυσιν.

Νέα ἔθνη εἰσέβαλαν εἰς τὰς τέως Ῥωμαϊκὰς ἐπαρχίας, καὶ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ἐσμετήθησαν νέα κράτη, ἐμορφώθησαν γλώσσαις νέαις, καὶ γένη ἡγητῶν ἀνεφάνησαν. Οἱ ἄγριοι βάρβαροι κατεπάτησαν γεωργίαν, διέκοψαν ἐμπορίαν, συνέχεαν γόμους, ἀνεγάιτισαν τέχνας καὶ ἐπιστήμας, καὶ τὸν ἀνθρωπισμόν, δότις εἶχε προοδεύσει, ωπισθοπόδισαν μίαν χιλιοετήριόδα.

ΤΡΙΤΟΣ ΑΙΩΝ.

Ο ΜΕΣΑΙΩΝ.

§. 67. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ἡ τοῦ Μεσαιώνος ιστορία ἔκτείνεται ἀπὸ τοῦ Θεοδοσίου μέχρι τοῦ Ε'. Καρόλου ἡ ἀπὸ τῆς μεγάλης τῶν ἔθνων μετανάστεύσεως μέχρι τῆς συζάσσεως τοῦ μεγάλου Ισπανικοῦ βασιλείου, ἦγουν ἀπὸ τοῦ 400—1517 ἔτους μετά Χριστού, καὶ περιλαμβάνει τέσσαρας περιόδους.

Ἡ πρώτη ἔκτείνεται ἀπὸ τοῦ Θεοδοσίου μέχρι τοῦ Μωάμεθ, ἡ ἀπὸ τῆς μεγάλης τῶν ἔθνων μετανάστεύσεως μέχρι τῆς συστάσεως τῆς θρησκείας καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μωάμεθ, ἦγουν ἀπὸ τοῦ 400—622 ἔτους μ. Χ.

Ἡ τρίτη ἔκτείνεται ἀπὸ τοῦ μεγάλου Καρόλου μέχρι Γοδοφρέδου τοῦ Βουλλῶνος, ἡ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Φραγκικῆς αὐτοκρατορίας μέχρι τῶν σαυροφοριῶν, ἦγουν ἀπὸ τοῦ 800—1096 ἔτους μετά Χριστού.

Ἡ τετάρτη ἔκτείνεται ἀπὸ Γοδοφρέδου τοῦ Βουλλῶνος μέχρι τοῦ Ε'. Καρόλου, ἡ ἀπὸ τῶν σταυροφοριῶν μέχρι τῆς συστάσεως τοῦ μεγάλου Ισπανικοῦ βασιλείου, ἦγουν ἀπὸ τοῦ 1096—1517 ἔτους μετά Χριστού.

ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ
Α'. ΗΡΙΟΔΟΣ.

Από τον Θεόδοσιον μέχρι τον Μωάμεθ, ή ἡ περί της μεγάλης τεύθνων μετανάστεως μέχρι της συστάσεως τῆς τοῦ Μωάμεθ θρησκείας καὶ βασιλείας, ἣ γουν ἀπὸ τοῦ 400—622 ἔτους μ. Χ.

222 ἔτη.

§. 68. Ἡ μεγάλη τῶν ἐθνῶν μετανάστευσις.

Μεγάλην τῶν ἐθνῶν μετανάστευσιν ὄνομάζουσι τὴν βιαλήν εἰσθολήν βαρβάρων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Γερμανικῶν λαῶν εἰς τὴν δύσιν καὶ μεσημερίαν. Μεγάλη δὲ λέγεται ἡ μετανάστευσις αὐτῇ, ὅχι μόνον διότι πολλὰ ἔθνη ἐμείξαν ἀπὸ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ διότι μεγάλα ἐπακόλουθα ἐπέφερεν αὐτῇ.

Αἱ μεγάλαι δὲ αὗται καὶ ταπαχωδέσταται κίνησεις διήρκεσαν ἀπὸ τὴν τετάρτην (μ. X. 376) ἥως εἰς τὴν ἑδόμην ἐκδονταετηρίδα. Τῶν δὲ μετανάστευσάντων ἐθνῶν ἐπισημάτωτοι ἦσαν οἱ Οὔγγοι, Γότθοι, Φράγκοι, Βουργούνδοι, Βανδάλοι, Σουέδοι, Σάξωνες, Ἀγγλοι, Σλάβοι, Βένδοι, Ἐρούλοι, Ρούγιοι καὶ Λογγούδαροι.

Προσεγέστατα δὲ ἀποτελέσματα τῶν μεγάλων τούτων στοιατεῖων τῶν λαῶν ἦσαν ἡ παντελῆς καταστροφὴ τῆς δυτικῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ῥωμαίων, σύστασις νέων βασιλείων καὶ ἐντελῆς μεταμόρφωσις τῆς τέως πολιτείας καὶ παιδείας.

§. 69. Ἀφορμὴ τῆς τῶν ἐθνῶν μετανάστευσεως.

Ἡ πρώτη κίνησις προῆλθεν ἀπὸ τὴν Κίναν, κειμένην εἰς τὸ μετημέρινον αυτοκρικὸν τῆς Ἀσίας, οἱ Σίναι ὀηραδῆ, πολλὰς ἔκαποντας ετηρίδας καταδυναστεύμενοι ἀπὸ τοὺς βροείους γείτονάς των Οὔγγοις, τῶν ὅποιων ἦσαν ὑποτελεῖς, ἀπηλπίσθησαν τέλος πάντων, καὶ ἀδράξαντες τὰ ὄπλα (μ. X. 373) κατατροπώνουσι καὶ ἔξωνουσι τοὺς τέως ἀπανθρώπους τυράννους. Οὗτοι δὲ, φερόμενοι ἐκεῖθεν πρὸς δυσμάς, φθάνουσι μεταμακόδις ὄροπειας εἰς τὰ μεθόρια τῆς Εὐρώπης (μ. X. 373). Διαβάλτες δὲ τὸν Τάναϊν, ἐπέπεσαν κατὰ τῶν Γότθων, οἵτινες ἀπὸ τῶν Εὔξεινον Πόντου καὶ παρὰ τὸν Ιστρὸν ἔκειτοντο ἥως εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν, καὶ διηρεῦντο εἰς Ὀστρογότθους καὶ Βισιγότθους.

Οἱ Βισιγότθοι, ὡθούμενοι ἀπὸ τοὺς Ὀστρογότθους πρὸς τὰ ἐμπόρια, διέβησαν τὸν Ιστρὸν μὲν τὴν ἀδειαν τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Γραικορωμαίων Βάλεντος, δε τις τοὺς ἑδέγηθη ὡς δημικόους καὶ στρατιωτικούς δούλους (μ. X. 376). Τῶν δὲ Ὀστρογότθων οἱ περισσότεροι ἐβιάσθησαν ἀπὸ τοὺς Οὔγγοις νὰ ὑποταγθῶσιν, εἰς αὐτούς.

Ἐπειόν ὅμως οἱ Ῥωμαῖοι ἀρχηγοὶ ἐφορολόγουν αἰσχρότατα τοὺς Βισιγότθους τοὺς ὅποιους ἐίχαν δειχθῆ, οὕτοι ἐπαναστάτησαν, καὶ προσκαλέσαντες εἰς βοηθείαν των καὶ ἄλλους πολλούς ἐκ τῶν ὁμοφύλων (μ. X. 378) ἐνίκησαν τὰ αὐτοκρατορικὰ στρατεύματα πλησίον τῆς Ἀδριανούπολεως, καὶ κατερήμωσαν τὴν Θράκην καὶ Μοισίγην καὶ Ἰλλυρίαν.

Μετὰ φρικής δὲ λεηλασίας καὶ ἀναστατώσεις ἐστράπευσαν τέλος πάντων εἰς τὴν Ἰταλίαν (μ. Χ. 400), στρατηγὸν ἔχοντες τὸν βασιλέα τῶν Ἀλαρίχον, καὶ ἐκεῖ τοῖς ἐλεγλάτησιν τὴν Ῥώμην εἰς δύο ἑτῶν διάστημα (μ. Χ. 408—410). Οἱ αὐτοκράτωρ ἡσίπολην Ὄνόβιος, ἀρῷ κατέψυγεν εἰς τὴν ὁχυρὰν Ραβένναν, ἀνεκάλεσαν ἀπὸ τὰς μεθορίους ἐπαρχίας, ἀπὸ τὴν Βρεττανίαν δηλαδὴ καὶ τὸν Ῥήγον καὶ τὸν Ἰστρον, τὰ στρατεύματά του πέδις σωτηρίαν τῆς Ἰταλίας (μ. Χ. 427).

§. 70. Σύστασις νέων βασιλεῶν.

Καὶ οὐκέτι οὐδὲν τὰ στρατεύματα ἀπὸ τὰ σύνορα, εὗθυνται πέριοδοι καῦντα ἔμνη ὕψησταν καὶ ἐπληριωμένασαν τὰς Ῥωμαϊκὰς ἐπαρχίας. Οἱ Φράγκοι δηλαδὴ, διαβάντες τὸν κάτω Ῥήγον (μ. Χ. 428), εἰσέβαλαν εἰς τὴν βόρειον Γαλλίαν καὶ κατεστάθησαν περὶ τὰς ἐκβολὰς ἐκείνου. Περὶ δὲ τὸ 500 ἔτος ἔγειναν οὗτοι εἰς τὴν πατρών των γῆν, τὴν Γερμανίαν, ἡ κρατοῦσα φυλὴ, καθὼς καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἥτις ἀπὸ τὸ ὄνομά των ὠνομάζεται Φραγκία (France, Frankreich).

Οὐδίγιον τι πρωτήτερα (μ. Χ. 114) οἱ Βουργουνδοί, ἀλλη Γερμανικὴ φυλὴ, ὑπερίθησαν τὸν ἄνω Ῥήγον καὶ κατεκυρίευσαν τὴν περὶ τὸν Ροδανὸν καὶ "Αράρον" χώραν, ἥτις καὶ τὴν σημερινὸν ἐξ ἐκείνων ὀνομάζεται Βουργουνδία. Ακόμη δραγήτερα (μ. Χ. 406.) οἱ Βανδάλοι καὶ "Αλαρίχοι" καὶ Σουέδοι, ὑπερβάντες τὰ Πυρηναῖα, εἰσεχώρησαν εἰς τὴν Ισπανίαν, καὶ μετὰ δεινοὺς πολέμους ἐθεμελίωσαν ἐκεῖ τὸ Βανδαλικὸν βασίλειον (μ. Χ. 409).

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλαρίχου οἱ Βισιγόθοι, στρατεύσκυντες ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ισπανίαν, καὶ ἐκβιάσαντες τοὺς Βανδάλους, ἐστύγησαν τὸ Βισιγοτθικὸν βασίλειον (μ. Χ. 419), ἐκτενόμενον ἀπὸ τὸν Ατλαντικὸν ὥκεανὸν ἕως εἰς τὸν Λείγηρον, τοῦ ὅποιού πρωτεύουσα ἦτον ἡ Τολωσσα.

Καὶ οἱ μὲν Σουέδοι, μείναντες εἰς τὴν Ισπανίαν, ὑπετάχθησαν εἰς τοὺς Γότθους οἱ Βανδάλοι δύως, ὑπὸ τὸν βασιλέα των Γενεσερίχον διαβάντες εἰς τὴν Αφρικήν (μ. Χ. 429) ἐκυρίευσαν τὰς ἐκεῖ Ῥωμαϊκὰς χώρας, καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Καρχηδόνος ἐθεμελίωσαν τὸ κραταιόν Βανδαλικὸν βασίλειον (μ. Χ. 440).

§. 71. Νέαι μεταραπετεύσεις.

Η Βρεττανία μετὰ τὴν ἀγαρχώρησιν τῶν Ῥωμαίων, ἐπασχεν ἀδιακόπως ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς καὶ λεηλασίας τῶν ἀγρίων Καληδονίων. "Οὐεν οἱ Βρεττανοί, μή δυνάμενοι νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τοὺς ὡμούς καὶ πολεμικοὺς γείτονάς των, ἐπεκαλέσθησαν (μ. Χ. 449) τοὺς Σάξωνας καὶ "Αγγλους, δῆλα Γερμανικὰ παρὰ τὴν βόρειον θάλασσαν. Οὗτοι δέ, τοέσαντες εἰς βοήθειαν, καὶ διώξαντες τοὺς ληστὰς εἰς τὰ δύο των, κρατοῦσι τὴν ἐλευθερωθεῖσαν γῆν καὶ συστάνονταν ἐπτὰ μικρὰ βασίλεια (μ. Χ. 450).

Οἱ δὲ Βρεττανοί, διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀπισταίν τῶν ιδίων ὑπερασπιῶν δύναμιν επειρεστηθέντες, ἔφυγαν ἀπὸ τὴν περιφέρεια των κατὰ γῆλικδας (μ. Χ. 456),

καὶ μετέβησαν εἰς τὴν Βροειδυτικήν Γαλλίαν, ὅπου ἡ Βρεττανία (Brittany) ἔως τὴν σήμερον σώζει τὸ ὄνομά των. Ἡ δὲ Βρεττανία μετωγομάσθη Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τοὺς νέους τῆς κατοίκους Ἀγγλοσάξωνας.

Εἰς δὲ τὴν Βροειανατολικήν Γερμανίαν, ἐρχυμαθεῖσαν διὰ τὴν μετανάστευσιν ταύτην, ἥλθαν (μ. X. 495) ἀπὸ τοῦ Βιστούλα τὰ ἀνατολικὰ νέοι λαοί, Βένδοι καὶ Σλάβοι ὄνομαζόμενοι, καὶ ἐξετάνθησαν ἀπὸ τὸν Βίαδρον ἀνατολικῶς ἔως εἰς τὰ μείόρια τῆς Ἀστιας.

§. 72. Κοσμοκρατορία τῷ Οὐρρωτῷ.

Ἄλλ' ὅλα τὰ νεοσύστατα ταῦτα βασιλεια ἔμελλαν νὰ καταπονεθῶσιν ἀπὸ τὸν Ἀττίλαν βασιλέα τῶν Ούγγων. Ὁ τρομερὸς σύντος ἀγήρος, ὁ διὰ τὰς φρικωδεστάτας πράξεις του ἐπονομαθεῖς θεία μάστιξ, ὑπέταξεν (μ. X. 444) εἰς τὸ σκῆπτρόν του ὅλα τὰ κατὰ μέρος στίψη τῶν Ούγγων ἀπὸ τὸν Βόλγαν ἔως εἰς τὸν Τίβισκον ποταμόν, καὶ συγκροτήσας στρατὸν 500,000—700,000 ἀνδρῶν ἐστράτευσε κατὰ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης (μ. X. 450).

Πληρυμαχήσας δὲ τὴν Γερμανίαν, καὶ διαβύς τὸν Ρήγον, ἐπροχώρησεν ἔως εἰς τὴν Αὐρηλίαν τῆς Γαλλίας (Orleans) λεγιατῶν καὶ φονεύων.

Οὐ ἐπικείμενος κοινὸς κίνδυνος ἦλγακασε τὸν στρατηγὸν τῶν Ψωμαίων Ἀέτιον, τὸν βασιλέα τῶν Βισιγότων Θεοδωρίχον καὶ τὸν βασιλέα τῶν Φράγκων Μεροβαῖον νὰ ἐγνωθῶσιν, οἱ δόποιοι, ἀφοῦ ἐκτύπησαν μέρος τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀττίλα εἰς τὴν Αὐρηλίαν, καὶ τὰ ἔξεβίασται, ἀπηντήσαν μὲ δῆλην αὐτοῦ τὴν δύναμιν εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ παρὰ τὸν Ματρώγαν Καταλαύνου (Chalons sur-Marne), διπου συνεκροτήθη μάχῃ πεισματωδεστάτη, εἰς τὴν δόποιαν κατετροπώθη ὁ Ἀττίλας, καὶ ἔξωσθη ἀπὸ τὴν Γαλλίαν (μ. X. 351).

Τὸ ἔξῆς ἔτος εἰσέβαλεν εἰς τὴν ἄνω Ἰταλίαν, κατέστρεψε καὶ ἄλλας πολλὰς πόλεις, καὶ τὴν Ἀκυληγάν, τῶν ὄποιων οἱ κάτοικοι μετὰ πολλῶν ἄλλων Ἰταλῶν κατέψυγαν εἰς τὰς πλησίον γῆσσους τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, διπου ἔκτισαν τὴν μετεπειτα μεγάλην καὶ λαμπρὰν Βενετίαν.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀττίλας ἔμελλε νὰ προσωρήσῃ κατὰ τῆς Ρώμης, ἐρχεται πρὸς αὐτὸν ἔκειθεν πρεσβεία μετὰ τοῦ Πάπα Λέοντος τοῦ πρώτου ἡ μεγάλου, καὶ προβάλλοντες ὑποσχέσεις πολλάς, μάλιστα δὲ φοβερίζοντες τον μὲ τὴν θρησκείαν, ἀποτρέπουσιν αὐτὸν ἀπὸ τὸν σκοπόν του. Ἀναχωρήσας λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ἀπομήνησκε μετ' ὅλιγον ἀπὸ ἀποπληξίαν (μ. X. 553).

Τούτου δὲ ὁ θάνατος καὶ ἡ διγόνοια τῶν υἱῶν αὐτοῦ καταλύουσι τῶν Ούγγων τὴν βασιλείαν εἰς τὴν Εὐρώπην. Οθεν τὰ ἔθη, ὅσα τέως ὁ τρόμος συνεῖγεν ἡγωμένα, ἀπεσπάσθησαν, καὶ ἡ μεγάλη τοῦ Ἀττίλα κοσμοκρατορία διηρέθη εἰς πολλὰ μικρὰ κράτη. (μ. X. 555).

§. 73. Καταστροφὴ τῆς δυτικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἐνῷ ἐγίνοντο αἱ καταστρεπτικαὶ αὖται ταραχαὶ, ἔβασιλευσαν εἰς τὴν Διηγόμενην Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν παιδία (§. 66.), Ἡγούσην, εἰς μὲν τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ δικτωκαὶδεκαετής Ἀριδίος, εἰς δὲ τὴν Ρώμην ὁ Ἑγεκεστής Ὀγδρίος.

Οἱ ἐπίτροποι τῶν δύο ἀνηλίκων αὐτοκρατόρων, Ὡροφίνος καὶ Στιλίχων, ἦσαν ἄνθρωποι μοιχθηροὶ, ἀντεζηλοτυποῦντο καὶ δὲν ἐφρόντιζαν τόσον διὸ ἔλλο τι, ὃσον πῶς ν' αὐξήσῃ ἑκάτερος τὴν ἴδιαν ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ πλούτον. Ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν ἡγεμόνα χρέος των ἐλητερών σημόνησαν τόσον, ὅστε καὶ συμβάσεις προδοσίας ἔκαμψαν πρὸς βαρβάρους, καὶ εἰς ἐπιτυχίαν τῆς ἴδιοτελείας των ἐπροσκάλουν αὐτοὺς βοηθούς.

Τόρα δὲ μάλιστα, ἐνῷ ἀδιακόπως οἱ βάρβαροι ἐπήρχοντο, ἥτον ἀναγκαιότατον ἡ ἔνωσις ἐπειδὴ μόνη ἡ σύμπνοια ὅλων ἐδύνατο νὰ σώσῃ τὴν ἐλευθερίαν ἐνὸς ἑκάστου. "Ομως τῶν δύο ὑπουργῶν τὸ φρόνημα δὲν ἥτου τοῦτο, ἀλλ' ἑκάτερος ἡγάλλετο διὰ τὰ δυστυχήματα, ὅσα ἐπασχαν αἱ χῶραι τοῦ ἐτέρου. Αὕτη λοιπὸν ἡ διχονοία ἐπέφερε τελευταῖον τὴν καταστροφὴν τῆς δυτικῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ῥωμαίων.

"Εἰτι τῆς βασιλείας ἥδη τοῦ Ὄνορίου εἶχαν κυριεύσει ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους οἱ βάρβαροι μεγάλας χώρας ἐπειδὴ ἔχασαν ἐκεῖνοι τὴν Γαλλίαν, τὴν Ισπανίαν καὶ τὴν Βρεττανίαν, καὶ δὲν τοὺς ἔμενεν ἄλλο σχεδόν εἰμὴ μόνον ἡ Ἰταλία. Μετέπειτα δὲ ἔχομενάτισαν ἐλεεναὶ σκιαὶ αὐτοκρατόρων, εἴτινες ταχέως συνδιεδέχοντο ἀλλήλους, καὶ οἱ περισσότεροι ἐξηρτώντο ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, καὶ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν ἐκείνων ὑψώνο γυτο, ἐπροστατεύοντο, καθηροῦντο.

Τελευταῖον οἱ βάρβαροι ἀγδίασαν νὰ παλίσωτι μὲ σκιὰν αὐτοκρατορίας. "Οθεν Ὁδόσακρος, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἐρούλων καὶ Ῥουγίων, μισθοφόρων, τῶν Ῥωμαίων, καθήρεσε τὸν ἕσχατον αὐτοκράτορα Ῥωμύλον Αὔγουστούλον, καὶ, ἀναγορεύεις αὐτὸς ἀπὸ τοὺς οἰκείους του βασιλεύες, ἐσύστησε τὸ πρῶτον Γερμανικὸν βασιλειὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν (μ. X. 476).

"Ο Ῥωμύλος Αὔγουστούλος, δοτις κατὰ παράδοξον συγκυρίαν εἶχε τὸ δυναμα τοῦ κτίστου τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων, δὲν ἐφονεύθη, διότι ἥτον πολλὰ γέος καὶ ἀνεπίφοδος, ἀλλ' ἀπέθανεν ἴδιοτεύων. Οὕτω λοιπὸν ἡ δυτικὴ αὐτοκρατορία τῶν Ῥωμαίων, ἀφοῦ διήρκεσε 1230 ἔτη (ἀπὸ τοῦ 754 ἔτους π. Χ. μέχρι τοῦ 476 μ. Χ.) κατεστράψη, καὶ τὸ ὄνομά της ἐσβύσε.

§. 74. Ὁστρογοτθικὸν βασιλειὸν.

"Αλλ' ὄλγον διήρκεσε τοῦ Ὅδοάκρου ἡ βασιλεία ἐπειδὴ μετὰ 17 ἔτη τοῦ ἀφήρεσαν οἱ Ὁστρογότθοι τὸ βασιλειόν, τὸ δόποῖον εἶχεν ἀρπάσει. Οἱ δὲ Ὁστρογότθοι, μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἀττίλα, κατεστάθησαν εἰς τὴν Πανονίαν (Οὐγγαρίαν) μὲ τὴν ἀδειαν τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Γραικο-ρωμαίων Μαρκιανοῦ (μ. X. 463). ἐπειτα δὲ ἐπεθύμησαν νὰ κυριεύσωσι τὴν Ἰταλίαν.

"Οθεν στρατηγούμενοι ἀπὸ τὸν βασιλέα τὸν Θεοδωρῆχον, εἰσέβαλαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνίκησαν τὸν βασιλέα Ὁδόσακρον πλήστον τῆς Ῥαβέννης, καὶ κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς θάνατον ἀναγορευσαν ἐπειτα βασιλέα τῆς Ἰταλίας τὸν περιπόθητόν των Θεοδωρῆχον (μ. X. 493). Τοιαυτοτέρπως

ἐσυστήθη μέγα Ὁστρογότθικὸν βασίλειον, τὸ ὅποιον ἐξετέλεστο εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἰς τὴν Σικελίαν, εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γερμανίαν, κτλ.

Ο νέος βασιλεὺς εἶχε τὴν καθέδραν του ἀμοιβαδὸν εἰς τὴν Ῥαβένναν καὶ εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ μὲν ζῆλον ἐπροστάτευε τὰς τέχνας, τὰς ἐπισήμας καὶ τὰς ἀρχαιότητας, ἥν καὶ ἡτον ἀμοιρας σπουδαίας ἀνατροφῆς. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (μ. X. 526) ἔσβεσεν ἡ δόξα τοῦ βασιλείου, τοῦ ὅποιου τὴν πτῶσιν ἐπροέγνησαν οἱ Βυζαντῖοι.

§. 75. Η ἀγαπητὴ αὐτοκρατορία τῷρ Ῥωμαίων.

Τὸ βασίλειον τοῦτο διήρκεσε χλίαρια ἔτη περισσότερον παρὰ τὸ δυτικόν ἐπειδὴ προσεβλήθη μὲν αὐτό, καὶ τινες τῶν ἐπαρχιῶν του ἐλεγχατήθησαν καὶ ἐπορθηθήσαν, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐκάθητο ὁ βλαχὸς Ἀρκάδιος ἀλλ’ ὅμως τὸ δῶλον διέμενε. Μάλιστα δέ, ἀφοῦ ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου ἀθλιοὶ τινες αὐτοκράτορες, ἀνεφένη καὶ τοιοῦτος αὐτοκράτωρ, δῆτις ἔδιδεν ἐλπίδας, ὅτι θὰ φέρῃ πάλιν τὸ βασίλειον εἰς τὴν ἀρχαίαν του λαχυπόρτητα.

Οὗτος δὲ ἡτον Ἰουστινιανὸς ὁ Α' (μ. X. 527—565), ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ὄποιου συνετάχθη ἡ περίημος νομικὴ βίβλος, ἡ ἐπιγραφομένη corpus iuris, καὶ ἐξ Ἰνδίας ἐφέρθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ πρῶτον μεταξούσια (μ. X. 529). Ἀλλὰ μεγίσην δόξαν ἔλαβεν ὁ Ἰουστινιανὸς διὰ τῶν στρατηγῶν του Βελισαρίου καὶ Ναρσῆ.

Ἐπειδὴ δὲ Βελισαρίος, κατασρέψας τὸ εἰς τὴν Ἀφρικὴν Βανδαλικὸν βασίλειον (μ. X. 534), τὸ ὄποιον ἀπὸ τοῦ 430 ἔτους κατετρόμαζε πάσας τὰς παραλίους ἐπαρχίας, ὑπέταξεν εἰς τὸν αὐτοκράτορά του τὰς χώρας, διὰ τοῦ πέκειντο εἰς ἐκείνον ἐπειτα δέ, κινηθέντος πολέμου πρὸς τὸ ἐξαδυνατισμένον Ὁστρογότθικὸν βασίλειον (μ. X. 536), ὁ Ἰουστινιανός, νομίζων, ὅτι ἔχει δικαίωμα εἰς τοῦτο, ἐκυρίευσεν αὐτὸν μετὰ δεκαοκτὼ ἔτῶν ἀγῶνας διὰ τοῦ Βελισαρίου καὶ Ναρσῆ, τὸ ἔκαμεν Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν, καὶ τὸ μετονώματεν ἐξαρχίαν (μ. X. 554).

§. 76. Τὸ Λογγοβαρδικὸν Βασίλειον.

Αλλὰ μετ’ ὅληα ἔτη τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς ἐξαρχίας τακτης ἐκυριεύθη ἀπὸ τοὺς Λογγοβάρδους, φυλὴν Γερμανικήν. Οἱ ἄγριοι οὖτοι καὶ πολεμικοὶ ἀνδρεῖς ἀπὸ τὴν Παννονίαν, ὃπου μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ὁστρογότθων εἶχαν κατασαῦθ (μ. X. 548) ἐκινησαν, καὶ μετὰ πολλὰς μετοικεσίας εἰσέβαλαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, στρατηγὸν ἔχοντες τὸν βασιλέα των Ἀλβοίνου, καὶ ἐκυρίευσαν σχεδὸν ἀμαχητεῖ τὴν ἄνω Ἰταλίαν (μ. X. 568).

Τοτερώτερα δὲ ὑπέταξαν καὶ τὴν μεσαίαν Ἰταλίαν, καὶ τὸ περισσότερον μέρος τῆς κάτω, καὶ καθέδραν του ὁ Ἀλβοῖνος ἔκαμε τὴν Παυίκην. Οἱ δὲ Γραικορωμαῖοι ἐξουσίαζαν ἀκόμη μόνον τὴν Ῥώμην καὶ τινας ἄλλας μικρὰς ἐπαρχίας, καὶ εἰς τοὺς Λογγοβάρδους ἤναγκάζοντο γὰ πληρώσωσι φόρον. Τοιούτοις τρόπως λοιπὸν ἐπὶ τῶν ἐρεπίων τῆς Ῥώμης ἀνηγέρθη ἄλλο γέον βασίλειον, τὸ Λογγοβαρδικόν (μ. X. 568), τὸ δὲ ὄνομα καὶ

δι σιδηρούς στέφανος τῶν Δογγεσάρδων διετηρήθησαν μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων.

Εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπεκράτουν ἐντοσούτῳ φοικοὶ διαπληκτισμοὶ μεταξὺ τῶν Πρασίνων καὶ Ταλαζίων, δύο φατρῶν τοῦ Ἰπποδρομίου, οἵτις ὡνομασμένων ἀπὸ τὸ χρῶμα τῶν ἐνδυμάτων, τὰ δόποικα ἔφόρουν. Οἱ Γαλάζιοι εὐνοοῦντο ἀπὸ τὴν αὐλήν, διὰ τὸ δόποιον ἔγειναν τόσον ὑπερήφανοι, ὅτε κατέτρεχον θανάτιμα τοὺς Πρασίνους, καὶ τελευταῖον 552 μ. Χ. κατήγνησαν νὰ σκοτώσωσιν αὐτοὺς καὶ τοὺς φίλους αὐτῶν ἔως 30,000. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ταραχὴν ἐκινδύνευσε νὰ φονευθῇ καὶ ὁ Ιουστιανὸς αὐτός, ἀλλὰ τὸν ἔσωσεν ἡ φρόνησις τοῦ Βελισαρίου.

Οἱ δὲ τοῦ Ιουστιαγοῦ διάδοχοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦσαν ἄνθρωποι: δεισιδαίμονες, ὀκνηροὶ καὶ ἀπηγνεῖς. "Οθεν τὰ πολεμικὰ παρημελήθησαν, καὶ ὥραιται ἐπαρχίαι ὑπέπεσαν εἰς ἔξοδον. Ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου τοῦ Ε'. βασιλεύσαντος ἀπὸ τοῦ 668—685 ἔτους, ὅλον τὸ Γραικοφραμαϊκὸν βασιλείον ἐφαίνετο διὰ ἔμελλε νὰ ὑποπέσῃ εἰς τοὺς "Αραβας.

ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ

Β'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Απὸ Μωάμεθ μέχρι Καρόλου τοῦ μεγάλου, ἡ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας καὶ βασιλείας μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς Φραγκικῆς αὐτοκρατορίας,

τῆς οποίου, σπὸ τοῦ 622—800 μ. Χ.

178 ἔτη.

§. 77. Μωάμεθ.

"Η' Αραβία εἶνε μεγάλη Χερσόνησος εἰς τὸ μεσημβρινοῦδυτικὸν τῆς Ασίας, ἔχει ἀξιόλογα γενήματα, καὶ κατοικεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους ἀπλοῦς τὰ θηραὶ καὶ φιλοξένους, οἱ δόποιοι πορίζονται τὸν βίον ἀπὸ ἐμπόριον καὶ κτηνοτροφίαν, καὶ κυβερνῶνται ἀπὸ Σέχους ἡ Φυλάρχας. Τῶν δὲ πόλεων αὐτῆς ἐπισημόταται εἶνε ἡ Μέκκα, ὅπου ἐγενήθη ὁ Μωάμεθ, καὶ ἡ Μεδίνα, ὅπου εἶνε ἐνταφιασμένος. Ἡ χώρα αὐτῆς ἐκατοικήθη παλαιόθεν, καὶ τινες γενεαλογοῦσι τοὺς κατοίκους αὐτῆς "Αραβας ἀπὸ τὸν οὐδὲν τοῦ Αβραάμ Ίσμαήλ· ἀλλὰ πρώτος ὁ Μωάμεθ, γεννηθεὶς κατὰ τὸ 569 ἔτος, κατέσηγεν αὐτὴν τοιαύτην, ὅτε καὶ ηγετεῖ την καθολικὴν ιστορίαν τοῦ κόσμου.

"Ο ἐκ φύσεως μεγαλόνους οὔτος ἀνήρ, περιηγήθεις γάριν ἐμπορίου, ἀπεκτήσεις περὶ κόσμου, ἡθῶν καὶ θρησκείας γνώσεις πολλὰς καὶ μεγάλας. "Ἐκ τούτων ὅρμωμενος, ἡθαύμηνος πόσον ἀλογος ἦτον ἡ εἰδωλολατρεία, τὴν ἐποίειν ἐθρήσκευεν ἡ πατρίς του, καὶ ἐπομένως συνέλαβε γνώμην νὰ γείνῃ θεολιωτής νέας θρησκείας.

"Οθεν, ἀφοῦ ἔζησε πολὺν καιρὸν εἰς μοναξίαν, ἔζαφνα ἐμφανίζεται: ὡς προφήτης τοῦ Θεοῦ. Εύθυνς τότε γῆρεν ὀλίγους μὲν ὀπαδούς, ἐχθροὺς δικαίως καὶ διώκτας παμπόλους. Ἐκ τούτων δὲ ἦσαν μάλιστα οἱ ἱερεῖς τῶν εἰδώλων,

οῖτινες, θεωροῦντες τὸν γεοργανῆ προφῆτην ὡς ἀνατροπέα τῆς τέως ὑπολήψεώς των, ἔβουλεύοντο νὰ τὸν σηκώσωσιν ἀπὸ τὸ μέσον.

‘Ἄλλ’ ὁ Μωάμεθ, ἀφοῦ εἶδε τὸν ὄποιον ἐκιγνόνυε κίνδυνον, καταφεύγει ἀπὸ τὴν Μέκκαν εἰς τὴν Μεδίναν. Καὶ τὴν φυγὴν ταῦτην, ἥπις ἔγεινε τὴν 16 Ιουλίου τοῦ 622 ἔτους μετὰ Χριστόν, οἱ Ἀραβες ὅνομάζουσιν ‘Ἐγ ύραν’, καὶ οἱ Μωάμεθαν ἔχουσιν ἀρχὴν τῆς χρονολογίας τῶν. Εἰς δὲ τὴν Μεδίναν ηὔρεν ὁ Μωάμεθ τόσους ὀπαδοὺς ἐγτὸς ὀλίγου, ὃστε ἐδυνήθη νὰ κινησθῇ κατὰ τῶν διωκτῶν του στίφη ἐνοπλα (μ. X. 629). Διὸ ἡ Μέκκα ἡναγκάσθη νὰ ὑποταχθῇ εἰς αὐτόν, καὶ ἡ Ἀραβία ὅλη ἐνικήθη καὶ ἔκλινε τὸν αὐχένα. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Μωάμεθ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Συρίαν, καὶ αὐτὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν αὐτοκράτορα ἐπροσκάλεσε νὰ δεχθῇ τὸ νέον κήρυγμα.

Τελευταῖον δὲ ἀπέθανε περὶ τὸ 632 ἔτος εἰς τὴν Μεδίναν, εἰς τῆς ὄποιας τὸ πρωτεῦον τζαμίον κατετέθη τὸ λείψανόν του, ἀναπαυόμενον εἰς λάρνακα λευκοῦ μαρμάρου. Εἰς προσκύνησιν δὲ τούτου ἔκαστος Μωάμεθανὸς χρεωστεῖ ἄπαξ νὰ ὑπαγῃ ἐκεῖ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ προφήτου ὁ Ἄδουΐν βέκιερος συνέλεξε (μ. X. 635) τὰ δόγματα καὶ τὰς γνώμας αὐτοῦ εἰς βιβλίου, τὸ ὄποιον ὄνομάζεται Κοράνιον.

§. 78. Κοσμοκρατορία Μωάμεθαρική.

Οἱ διάδοχοι τοῦ Μωάμεθ ὠνομάζοντο Καλίφαι. Τῶν δὲ πρώτων πέντε Καλιφῶν ἡ κυβέρνησις ἦτον λαμπροτάτῃ ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐσώρευσαν δορυκτησίας ἐπὶ δορυκτησιῶν διότι ἡ Περσία, ἡ Συρία, ἡ Φοινίκη, ἡ Παλαιστίνη, ἡ Κύπρος, ἡ Ρόδος, ἡ Αἴγυπτος καὶ ὅλη τῆς Ἀφρικῆς ἡ βρέστιος παραλία μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὡκεανοῦ, ἐντὸς 15 ἔτῶν, ἔκλιναν τὸν αὐχένα εἰς αὐτούς, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡναγκάσθη (μ. X. 657) νὰ κλείσῃ μὲ τοὺς Ἀραβας εἰρήνην ἐπιζήμιον εἰς ἑατόν, καὶ νὰ τοὺς παραχωρήσῃ τὰς ἐπαρχίας ὅλας, ὅσας τοῦ εἶχαν κυριεύσει.

Οἱ ωραὶ οἱ Ἀραβες δὲν εὐγχαριστήθησαν εἰς τοῦτο, ἀλλ’ ηθελαν μάλιστα νὰ κυριεύσωσι τὴν λαμπροτάτην καὶ πλουσιωτάτην Κωνσταντινούπολιν. ‘Οθεν μυριοπλῆθής Ἀράβων στόλος ἐφάνη πρὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως καὶ κατέτραχε τοὺς κατοίκους αὐτῆς (μ. X. 672). Ἀλλὰ τῶν Γραικορωματῶν ἡ ἀνδρία, καὶ μάλιστα τὸ λεγόμενον ὑγρὸν ἡ Θαλάσσιον πῦρ κατέστρεψε τῶν πολεμίων τὸν ὑπερήφανον στόλον, καὶ ἔσωσε τὴν βασιλεύουσαν ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον (μ. X. 673).

Οἱ δὲ Ἀραβες, ἀφοῦ ἀπέτυχαν εἰς τὸ κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπιχειρημά των, ἔσρεψαν τὰ ὅπλα των πρὸς τὰ δυτικὰ τῆς Εὐρώπης. ‘Οθεν Ταρίχος, ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγός, διέβη μὲ δύγαμιν μεγάλην ἀπὸ τὴν Ἀφρικήν εἰς τὴν Ἰσπανίαν (μ. X. 711), καὶ κατέλυσε τὸ δι’ ἀποστασιῶν ἐξαδυνατισμένον ἥδη Βισιγοτθικὸν βασίλειον, ἀφοῦ διήρκεσε 282 ἔτη, ἀπὸ τοῦ 430—712 ἔτους· τὰ δὲ λείψανα τῶν Γράτων ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ ὅρη τῆς Ἀστουρίας.

‘Ἐπειτα οἱ Ἀραβες ἐνίκησαν ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν πρὸς τὴν Γαλλίαν, μετ-

λετῶντες νὰ ὑποτάξωσιν αὐτὴν πρῶτον, ἐπειτα τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, καὶ τοιουτοτρόπως, πατοῦντες εἰς τὰ ἔρείπια τῆς Γραικορωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Δαμασκόν, τὴν βασιλεύουσαν τῶν πόλιν. Εἰσχωρήσαντες λοιπὸν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γαλλίας, ἐτρόμαξαν τὸν κόσμον τόσον, ὡστε ἐδίσταζαν εἰς τὴν Εὐρώπην ἀν ἐμελλεις γὰρ ὑπερισχύσῃ τὸ Εὐαγγέλιον ἢ τὸ Κοράνιον. Ἀλλ' οἱ Φράγκοι ἔσωσαν τότε τὴν χριστιανωσύνην ἐπειδὴ ὑμῖν, στρατηγὸν ἔχοντες Κάρολον τὸν Μάρτιον (Σφύραν), οὐδὲν τοῦ Πιπίνου Ἐριστάλ, ἐκτύπησαν τοὺς Σαρακηνούς, στρατηγούμενους ἀπὸ τὸν περίφημον Ἀβδέραχμον ἢ Ἀβδέλαρχμάνην, πλησίον τοῦ Τουρονίου (Tours) παρὰ τὸν Λιγύηρα ποταμὸν (Loire), τοὺς ἐγίκησαν καὶ ἐδίωξαν τὰ λείψανα τοῦ κατατροπωθέντος στρατεύματος πέραν τῶν Πυρρήναιών (π. X. 732).

§. 7δ. Φραγκικὸν βασιλεῖον.

Θεμελιώτης τῆς Φραγκικῆς μοναρχίας εἶνε Χλοδοβίκος, ἀνδρεῖος μὲν ἀνὴρ καὶ περὶ τὰ πολιτικὰ δεινός, ἀλλ' ἀπηγνῆς καὶ ἀσυνελόητος. Ἐπειδὴ εἰς τὰς ταραχὰς τῆς τῶν ἑθνῶν μεταναστεώς μὲ τοὺς Φράγκους του (ἢ ἐλευθέρους ἀνθρώπους) ἥρπασεν (μ. X. 486) ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους τὸ βόρειον καὶ μεσαῖον μέρος τῆς Γαλλίας (§. 70), καὶ μετέπειτα ἐξηπλώθη περισσότερον εἰς τὰ πέραν καὶ τὰ ἐδῶθεν τοῦ Ρήνου.

Ο Χλοδοβίκος διὰ μὲν τῆς ἐν Τολπιάκῳ (Zuelpich ἢ Tuelpich) μάκιης ὥρταξε τοὺς παρ' ἑκάτερα τοῦ Ρήνου Ἀλλεμάνους (μ. X. 496). διὰ δὲ τῆς ἐν Πικτερίῳ (Poitiers) τοὺς ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ Βιστρούς (μ. X. 507). Ἐπὶ δὲ τῶν διαδόχων αὐτοῦ κατὰ μὲν τὸ 531 ἔτος ὑπετάχθησαν οἱ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γερμανίᾳ Θυρίγγοι, κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος οἱ ἐν τῇ μεσημβριοανατολικῇ Γαλλίᾳ Βουργούνδοις καὶ οἱ Βρυξεροί. Οὐλεν ὅχι μόνον ἡ Γαλλία δῆλη, ἀλλὰ καὶ μέγα μέρος τῆς Γερμανίας, ὑπήκουεν εἰς τοὺς Φράγκους.

Τοῦ Χλοδοβίκου ἡ γενεὰ λοιπὸν ἔβασιλευσεν εἰς τὸ ἐκτεταμένον Φραγκικὸν βασίλειον 266 ἔτη, ἀπὸ τοῦ 486—752 ἔτους. Οἱ δὲ βασιλεῖς τῆς γενεᾶς ταύτης κατὰ τοὺς ὑσέρους χρόνους, ὄντες ν.ωθροὶ καὶ πτωχοὶ τὸ πνεῦμα, ἀφιναν τὴν ἔξουσίαν εἰς τὰς χειρας τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν των, οἵτινες ὠνομάζοντο μαγιστροδόμοι (ἀβλάρχαι). Τὸ δὲ ἀξιωμα τοῦτο ἔλαβαν ἀλληλοδιαδόχως τρεῖς μεγάλοις ἀνδρεσ, Πιπῖνος ὁ Ἐρισάλ, δεινὸς τὰ πολιτικὰ καὶ εὐτυχῆς τὰ πολεμικά (678—714), Κάρολος ὁ Μάρτελος (716—741), δοξασθεὶς ὡς σωτὴρ τῆς χριστιανωσύνης διὰ τὴν κατὰ τῶν Αράβων νίκην, καὶ Πιπῖνος ὁ μικρός (741—768).

Ο Πιπῖνος οὗτος ἡρώτης τὸν Πάπιαν Ζαχαρίαν, ἀν ὃ ἔχων τὴν βασιλικὴν δύναμιν δὲν εἶνε ἄξιος νὰ ἔχῃ καὶ τὸ ὄνομα βασιλεύς. Λαβὼν δὲ παρ' ἐκείνου καταφατικὴν ἀπόκρισιν, καθήρεσε τὸν βασιλέα Χιλδερίκον τὸν Γ' (μ. X. 752), τὸν ἔκλεισεν εἰς μοναστήριον καὶ ἔχρισθη αὐτὸς βασιλεὺς τῶν Φράγκων ὑπὸ τοῦ Βονιφατίου, δῆτις ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον τότε εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τιμάται τὴν σημερού ω; ἄγιος. Απὸ τὸν

Πιπίνον τοῦτον ἀρχίζει νέα δυναστεία ἡ βασιλικὴ γονεῖδ, ητος δίδα
μάζεται τῶν Καρλοβιγγίων ἥγουν Καρολίδῶν ἀπὸ τοῦ Πιπίνου τὸν υἱὸν
Κάρολον πατρωνυμουμένην.

ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ

Γ'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἀπὸ τοῦ μεγάλου Καρόλου μέχρι τοῦ Γεδοφρέδου δουκὸς Βουλλονίου, ἣ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς
τῆς Φραγκικῆς αὐτοκρατορίας μέχρι τῶν ζωροφοριῶν, ἥγουν ἀπὸ τοῦ
1800—1098 ἔτους μ. Χ.

296 ἔτη.

§. 80. Κάρολος ὁ μέγας.

Πιπίνος ὁ μικρὸς ἐβασίλευεν ἐνδόξως καὶ εύτυχῶς (μ. Χ. 752), τιμώ-
μενος ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους καὶ ἀπὸ τοὺς γείτονάς του. Εὐγνωμονῶν δὲ πρὸς
τὸν Πάπαν, ὅτε οἱ Δογγοβάρδοι ἐπίεσαν τὸν παναγώτατον πατέρα, καὶ
τῆς Γραικορωμαϊκῆς χώρας ἐκυρίευσαν μέρη τινά, ἐκστρατεύει κατ' αὐ-
τῶν, ἀφαιρεῖ ἀπὸ αὐτοὺς δόσας εἰχαν κυριεύσει χώρας, καὶ τὰς χαρίζει εἰς
τὸν Πάπαν Στέφανον τὸν Γ' (μ. Χ. 754). Καὶ τὸ δῶρον τοῦτο ἔγεινε τὸ
πρῶτον θεμέλιον τῆς κοσμικῆς τοῦ Πάπα εἴκουσίας ἡ τῆς παπικῆς Ἐπι-
κρατείας.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Πιπίνου (μ. Χ. 768), ἔμεινεν ὁ θρόνος τοῦ
Φραγκικοῦ βασιλείου εἰς τοὺς δύο του υἱοὺς Κάρολον καὶ Καρολομά-
νον. Ἀφοῦ δὲ οὗτος ἀπροσδοκήτως ἀπέθανεν (μ. Χ. 771), ἔμεινεν ὁ
Κάρολος μονοκράτωρ τῆς μεγάλης ταύτης μοναρχίας. Οὗτος δὲ ὁ ἄναξ, δεῖτις
δικαιῶς ἐπωνομάσθη μέγας, ὅγι μόνον συνετές τὰ πολιτικὰ καὶ ἀρι-
στος τὰ πολεμικὰ ἀνεδείχθη, ἀλλὰ καὶ μὲ ζῆλον πολὺν ἐπροστάτευε τὴν
Χριστιανικὴν πίστιν, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας.

Τὸ βασιλεῖόν του, εἰς τὸ ὅποιον κυριολεκτικῶς ἐβασίλευεν αὐτός, ἐξε-
νειν τόσον, ὥστε ἀπὸ τοῦ Ιέρος ἡ Ἔβρου, ποταμοῦ τῆς Ἰσπανίας, ἐφίλα-
σεν ἥως εἰς τὸν Ἀράβωνα (Raab), ποταμὸν τῆς Ούγγαρίας, καὶ ἀπὸ τοῦ
Τιβέρεως τῆς Ιταλίας ἥως εἰς τὸν Ἐγιδόρων (Eider) τῆς Δανίας, καὶ πε-
ριελάμβανε 26,000 γεωγραφικῶν σταδίων τετραγωνικῶν.

Τὴν καθέδραν εἶχεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν Ἀκούγρανῳ (Aachen) καὶ
εἰς σοφώτεροι ἄνδρες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, ἐξ ὧν διέπρεπε μάλιστα ὁ Ἀλ-
κουνίος, περιεστοίχουν τὸν θρόνον του. Εἰς τοῦτον δὲ τὸν βασιλέα ἡ Γερ-
μανικὴ γλώσσα χρεωστεῖ τὴν πρώτην γραμματικήν, καὶ ἡ Γερμανία αὐτὴ
τὴν σύστασιν πολλῶν ἐπισκοπῶν καὶ πόλεων, ἐξ ὧν ἐπισημοτέρα εἶνε τὸ
Ἀμβούργον.

Παράδοξον ἔνε, ὅτι εἰς τεσσαράκοντα ἑπτῶν διάστημα ὁ μὴ τόσον φι-
λοπλεμος οὗτος βασιλεὺς δὲν ἀφῆσε τὸ δίκτυον ἀπὸ τὰς χεῖράς του. Καὶ πρῶ-
τον μὲν ἐξετράτευσε κατὰ τῶν Σαξώνων (μ. Χ. 772), διὰ νὰ τοὺς τι-
μωρήσῃ, ως ἐνοχλοῦντας τὰ συνορά του (Βιτεκίνδος). ἀλλὰ μόλις μετὰ
τριακονταετεῖς ἀγῶνας (772—803) τοὺς ἤναγκασε νὰ ὑποταχθῶσι, καὶ
νὰ δεχθῶσι τὸν χριστιανισμόν.

Μόλις ἐτελείωσεν δὲ πρῶτος Σαξωνικὸς πόλεμος, καὶ εὐθὺς δὲ βασιλεὺς τῶν Λογγοβάρδων Δεσιδέριος, εἰσβαλὼν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἐπικράτειαν, ἤναγκασεν αὐτὸν νὰ τρέξῃ εἰς νέον ἀγῶνα. “Οθεν δὲ Κάρολος, ὑπερβάς τὰς Ἀλπεις, ἐξώντωσε τὸν ἔχθρον, καὶ κατέλυσε τῶν Λογγοβάρδων τὴν βασιλείαν (μ. X. 774). Εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο ἀπέσπασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν διχονούντων Ἀράβων τὴν μεταξὺ Ιθῆρος καὶ Πυρρήναιων Ισπανίαν, ἥτις μετωνομάσθη Ισπανικὴ Μάρκα (μ. X. 778).

Δέκα δὲ μετὰ τοῦτο ἔτη (μ. X. 788) ἀφήρεσεν ἀπὸ τὸν ἀποστάτην Δοῦκα τῆς Βαυαρίας Τασσιλῶνα τὴν ἐπικράτειάν του, καὶ ἤνωσεν αὐτὴν μὲ τὴν Φραγκικήν. Τὸ δὲ 793 ἔτος διέταξε ν' ἀρχίσωσι τὴν περιφημον Καρολικὴν διώρυγα (Fossa Carolina), διὰ νὰ ἐνώσῃ τὸν Ρήγον, τὸν Δούναβιν, κτλ. Ὁλίγον δὲ μετέπειτα (μ. X. 796) ἐκτύπησε τοὺς Ἀβάρους τοὺς πρὸς ἀγαπολὰς γείτονας τῶν Βούλων καὶ συμμάχους αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐσπρώξεν ἔως εἰς τὸν Τίβισκον (Theis) καὶ Ἀράβωνα (Raab) ποταμόν. Εἰς δὲ τὰ βόρεια τῆς Γερμανίας ἐπολέμησε τοὺς Ίυτες (Jueten), συμμάχους τῶν ἀδιαλείπτων ἀποστατούντων Σαξῶνων, τοὺς περιώρισεν εἰς τὴν Χερσόνησον, ἥτις πρότερον μὲν ὠνομάζετο Κιμβρική, τόρα δὲ Ιυτλανδία (Iülland), καὶ τὸν Ἐγιδόραν ἢ Ἐπιδόραν ποταμὸν ἔκαμεν ὅριον προσβόρρειον τῆς Γερμανίας.

Ἐπειτα ἐστράτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν Πάπαν Δέοντα τὸν Γ'. Διωχθέντα ὑπὸ τῶν ἀποσταταγάντων Ῥωμαίων. Συνέπεσε δὲ τότε καὶ ἡ ἕօρτη τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐνῷ εἰς τὴν ἐκκλησίαν δὲ Κάρολος ἔκειτο γονυπετής πρὸ τῶν βαθμούδων τοῦ Ἱεροῦ βῆματος, δὲ τελῶν τὴν ξεράν μυσταγωγίαν Δέων λαμβάνει πολύτιμον στέφανον, καὶ ἀπροσδοκήτως θέτει αὐτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, καὶ δημοτελῶς τὸν ἀναγορεύει αὐτοκράτορα τῆς Ῥώμης (μ. X. 800).

Ἐξῆσε δὲ δὲ Κάρολος μετὰ τοῦτο δεκατέσσαρα ἔτη, καὶ φίλαστας εἰς τὸ 72 ἔτος τῆς ἡλικίας, ἀποθνήσκει ἐν Ἀκούσιγράνῳ, ἀφῆστας πένθος εἰς ὅλον τὸ ἔθνος (μ. X. 814). Ἐκεῖ δὲ καὶ τὴν σῆμερον βλέπει τις τὸ σεπτὸν αὐτοῦ μυῆμα.

§. 81. Λουδοβίκος ὁ εὐσεβής.

Οὐδές καὶ διάδοχος τοῦ Καρόλου Λουδοβίκος (μ. X. 814—840) ἡτον μὲν καλῆς διαθέσεως ἄνθρωπος, διὰ τὸ ὅπιον καὶ εὐσεβὴς ἐπωνομάσθη, δὲν εἶχεν ὅμως τὰς ἀρετὰς ἔκεινας, δι' ὃν συντηρεῖται μέγα κράτος. Ὁλην δὲ τὴν ζωήν, διῆην ἔξησε βασιλεύων, ἐπίκραναν οἰκογενειακαὶ ταραχαῖ, προξενηθεῖσαι ἀπὸ τὴν διείρεσιν τοῦ κράτους.

Περὶ αὐτὰς ἡδη τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας του διεμοίρασε τὴν Φραγκικήν, ἐπικράτειαν εἰς τοὺς τρεῖς υἱούς του, Δοτάρον καὶ Πιπένον καὶ Λουδοβίκον (μ. X. 817). Ἐπειδὴ δὲ μετέπειτα ἡθέλησε νὰ δώσῃ μέρος ταύτης καὶ εἰς τὸν ἐκ δευτέρου γάμου υἱὸν του Κάρολον τὸν Φαλακρόν, διὰ τοῦτο οἱ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου ἔλαβαν τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ἴδιου ἔκατων πατρός. Δις δὲ Λουδοβίκος ἐπειγεν αἰγυμάλωτος, καὶ ἐτις ἔστεγεν

αύτὸν ἡ πίστις τῶν Γερμανῶν ἀλλὰ τελευταῖον ὁ ἀτυχῆς πατὴρ, κατὰς πονηθεὶς ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν θλίψιν, ἀπέθανεν ἐν στρατοπέδῳ παρὰ τὴν Μαγοντίαν ἢ τὸ Μαιγοντίακον (Mainz) (μ. Χ. 840).

Ἄλλὰ τοῦ πατρὸς ὁ θάνατος δὲν ἐπέφερε τὴν εἰρήνην μεταξὺ τῶν υἱῶν. Ἐπειδὴ Λοτάρος, ὃ τὸ αὐτοκρατορικὸν ἔχων ἀξιωμα, ἤθελε καὶ τὰ πρωτεῖα μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἐνομένως ἐμίκρυνε τὰς ἐπικρατεῖας των. Εἰς δὲ τὴν ἄξιωσιν ταύτην ἀπήντησαν οἱ ἄλλοι μὲ τὰ δόπλα. Ὁμως εἰς τὸν πόλεμον ἐδύντυχησεν ὁ αὐτοκράτωρ τόσον, ώστε ἡ ναγκάσθη νὰ ὑπογράψῃ (μ. Χ. 843) τὴν ἐν Βερεδόνῳ (Verduen) περίφημον ἐκείνην συνθήκην, καθ' ἣν ἡ Φραγκικὴ μοναρχία διηρέθη εἰς τρία ἀνεξάρτητα βασιλεία, τὸ τῆς Γαλλίας, τὸ τῆς Γερμανίας καὶ τὸ τῆς Ιταλίας· καὶ οὕτως ἐτέθη ἡ βάσις τῆς παρούσης τάξεως τῶν ἐπικρατειῶν.

§. 82. Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία.

Τοῦ μεγάλου Καρόλου ἡ μοναρχία διαιρεθεῖσα κατεκέρματισθη (μ. Χ. 843). Ἐπειδὴ ἔκαστον τῶν τριῶν βασιλείων διελθύθη κατ' ὅλιγον εἰς πληθυνός μικρῶν ἐπικρατειῶν, καὶ οἱ ἡγεμόνες αὐτοὶ κελευταῖον κατήντησαν νὰ ἡνε περιωρισμένοι εἰς μικρὰς περιφερεῖας. Ὁθεν ἔκαστος Ἰππότης εἰς τὰ ὑποστατικά του εἶχε βασιλικὴν ἔξουσίαν, καὶ οἱ ὑπήκοοι του ἤσαν αὐτόχρημα δοῦλοι του πολῖται δὲ καὶ ἐλεύθεροι γεωργοὶ δὲν ὑπῆρχαν, πόλεις ὅμως ὀλιγώταται.

Οἱ Μεγιστᾶνες εἶχαν τὸν βασιλέα ὡς τὸν πρῶτην μεταξὺ τῶν δυοῖων του, ὅστις δικαστικὴν δύναμιν δὲν εἶγεν οὔτε ἐπ' αὐτῶν οὔτε ἐπὶ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἔκρινε δὲ τότε μόνον τοῦ ἴσχυροῦ ἡ μάχαιρα. Ἐκ τούτου λοιπὸν προέκυψε μεγάλη κακοήθεια καὶ δύολογουμένη χειροκρατία, ἐφ' ἣς ὁ ἄθλιος λαός ἔγεινε παίγνιον τῆς αὐθαιρεσίας καὶ πλεονεξίας τοῦ ὑπερηφάνου ἀρχοντολογίου.

Οὕτω λοιπὸν εἶχε ἡ μὲν Γαλλία βασιλέα, ἡ δὲ Γερμανία καὶ Ιταλία αὐτοκράτορα, ὅμως δίχως ἀξιωμα καὶ δίχως δύναμιν· τὰ δὲ λαμπρὰ ἐκεῖνα καταστήματα, ὅσα ὁ μέγας Κάρολος εἶχε συστήσει διὰ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν παιδείαν, ἐφθάρησαν κατὰ τοὺς ἐσωτερικοὺς σπαραγμούς. Ὁθεν ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ δεισιδαιμονία προώδευσαν τόσον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ώστε καὶ αὐτοκράτορες Γερμανοὶ καὶ βασιλεῖς Γάλλοι σπανίως ἤζευραν νὰ ἀναγνωρισκοσι, καὶ ἀκόμη σπανιώτερα νὰ γράψωσιν.

Μόνοι δὲ πεπαιδευμένοι τότε ἤσαν οἱ Ἱερεῖς τῶν χριστιανῶν· ἐπειδὴ δὲ κατὰ φυσικὸν λόγον ἡ πολυμάθεια καὶ ἡ σύνεσις λαμβάνουσι τὴν ὑπεροχὴν πάντοτε, διὰ τοῦτο καὶ περὶ τὸ 1000 ἔτος τὸ Ἱερατεῖον ἐκυθέρων τοὺς ἀνδρείους μέν, ἀλλ' ἀμαθεῖς Ἰππότας, ἐκυθέρνα δὲ καὶ τοὺς βασιλεῖς.

Οὐεν, ὅτε οἱ βασιλεῖς ἥρχισαν νὰ μελετῶσι τὴν μὲν τῶν ἵπποτῶν δύναμιν νὰ ἐλαττώσωσι, τὴν δὲ ἰδίαν ἕαυτῶν νὰ αὐξήσωσι, τότε τὸ Ἱερατεῖον ἡγάπη μὲ τοὺς ἵπποτας κατὰ τῶν βασιλέων, ἐνίκησε, καὶ οὕτως ἀπέκτησε δόξαν, ἥτις ὑπερέστη τὸ Ἱερατεῖον ὑπεράνω πάσης κοσμικῆς δύναμεως, καὶ τὸν Ῥώμης πάπαν κρατέσθησε παγκόσμιον μογάρχην παγκόσμιον πληρώματος.

83. Παπική κοσμοκρατορία.

Κεφαλὴ τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἡτού ὁ Ῥώμης πάπας. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι πάπαι σὲν ἔξουσίαζαν οὐδὲ πιθαρὴν γῆς, ἀλλ’ ἔκων ἀπὸ ἐλεγμοσύνης ἀρ’ οὖν ὅμως ὁ μέγας Κωνσταντῖνος (§. 65) ἐδέχθη τὸν χριστιανισμόν (μ. X. 311), ἢ καὶ ὀλίγον τι ἀρχήτερα, οἱ πάπαι διὰ τὰ μεγάλα φιλοδωρήματα, ὅσα ὁ αὐτοκράτωρ ἔκεινος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ Πιπίνος (μ. X. 754) καὶ ὁ μέγας Κάρολος (μ. X. 800) ἐπρόσφεραν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀπέκτησαν ὅχι μόνον πρόσκαιρα ἀγαθά, ἀλλὰ καὶ κοσμικὴν ἐπικράτειαν.

Ἐπὶ Γρηγορίου τοῦ Ζ', ὅστις ἀνέβη εἰς τὸν παπικὸν θρόνον περὶ τὸ 1073 ἔτος, τὸ παπικὸν ἀξίωμα ἔφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δυνάμεως, καὶ ἡ ἡών πολιτῶν δύναμις ἔπεσε σχεδὸν παντάπασιν. Οὗτος ὁ κατ' ἀλήθειαν μέγας ἀνὴρ ἐκήρυξεν ἑαυτὸν κυριαρχηγὸν πάντων τῶν βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων, ἀπηγόρευσε τὸν σιμονισμόν, τὴν ἄνευ παπικῆς ἀδείας χειροτονίαν καὶ τὸν γάμον τοῦ ἱερατείου, καὶ ὑπέταξεν αὐτὸν εἰς μόνην τὴν θέλησιν τὴν ἐδικήν του (μ. X. 1074). Τοὺς δὲ εἰς ταῦτα ἀντιτασθομένους διέβαλλεν εἰς ἀφορισμὸν καὶ ἄργευσιν.

Καὶ ὁ μὲν ἀφορισμὸς ἀπέκλειε καὶ ἔνα ἔκαστον χριστιανὸν καὶ ὀλοκλήρους ἔνορίας ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῶν μυστηρίων καὶ ἀπὸ τὴν ἀσκησιν τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν· ἡ ἄργευσις ὅμως ἀπηγόρευε τὴν τελετὴν τῆς θείας μυσταγγίας εἰς ὀλοκλήρους χώρας. Ὁθεν, δόπου ἐπεβάλλετο ἄργευσις, ἐκεῖ ἐκλείσοντο αἱ ἐκκλησίαι, ἐπαυαντὰ σήμαντα καὶ οἱ ἐνταφιασμοὶ ἐγίνοντο δίχως τὴν γενομισμένην νεκρόσιμον ἀκολουθίαν.

Ἐβρίκος δ. Δ. αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἀπὸ τοῦ 1056, ἄνθρωπος διεστραμμένος καὶ διὰ τοῦτο μισητός εἰς τὸ Γερμανικὸν ἔθνος, ἐτόλμησε μὲν νὰ ἀντισταθῇ εἰς τοῦ Πάπα τὰς διαταγάς, ὅμως ὑπεβλήθη εἰς φρίκην μετάνοιαν, ἐπειδὴ δ. Γρηγορίος ἔξέδωσεν ἀφορισμὸν κατὰ τοῦ αὐτοῦ κράτορος καὶ ἐσυγχώρησεν εἰς ὅλους τοὺς Γερμανοὺς νὰ μὴ φυλάξωσι τὸν θρόνον τῆς πρὸς αὐτὸν πίστεως. Ὁθεν ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπειδὴ πουθενὰ δὲν ἦθελεν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς αὐτόν, ἡναγκάσθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἐν Κανόσσῃ νὰ πληρωθῇ τὸν κανόνα τῆς μετανοίας σκληρότατα (μ. X. 1077).

Αἱ σταυροφορίαι, αἱ ὄποιαι ὀλίγον ὕστερα ἡρχίσαν (μ. X. 1096), συγγρῆγησαν ὅχι ὀλίγον εἰς αὐξῆσιν καὶ στερέωσιν τῆς παπικῆς δυνάμεως. Μόνος δὲ ὁ λόγος τοῦ πάπα ἐκίνησε μυριάδας χριστιανῶν, ἔτι δὲ βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες κατὰ τῶν ἀπίστων Σαρακηνῶν. Ἀλλὰ καὶ τὰ μοναχικὰ τάγματα, τὰ ὄποια κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπολλαπλασιάζοντο, τὸ φρικαλέον ἱερὸν ἐταστήριον (inquisition) (μ. X. 1138), καὶ ὁ εἰς τὴν Εὐρώπην δοθεὶς κώδηξ τῶν παπικῶν νόμων (μ. X. 1158), διομαζόμενος κανονικὸν δίκαιαν, διὰ ταῦτα μεγάλως συγκρηγήσαν νὰ ὑψωθῇ ἡ παπικὴ δύναμις εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν.

Ἄλλ' ὅσον καὶ ἡνὶ ἐπίειξεν ἡ ἱεροκρατία, δὲν δύναται τις νὰ ἀρνηθῇ,

ὅτι ἡ ἀνακτορεία ἐδύνατο νὰ φέρῃ μεγαλείτερα κακά, ἀνίσως ὑπερβολή σχυταν οἱ ἄνακτες, διατάξεις τινὲς μάλιστα τῶν παπῶν, καὶ ἔξαιρέτως ἡ εὐστασίας τῶν μοναστηρίων, ἐπροξένησαν πολὺ μεγάλα καλά ἐπειδὴ ἐν πολλαῖς χώραις τῆς δυτικωτέρας Εὐρώπης ἀπὸ τὰ μοναστήρια ἥρχισαν νὰ διαδέωνται καὶ νὰ ἔκτεινωνται ἡ χριστιανικὴ πίστις, ἡ γεωργία καὶ αἱ ἀρχαι τῆς ἐκπαιδεύσεως.

§. 84. Νορμανδοί.

Ἐνῷ οἱ μεγιστᾶνες ἡγεμονίζοντο κατὰ τῶν βασιλέων, καὶ ὁ πάπας κατ' ἀμφοτέρων, ἐπέπεσαν εἰς τὰ μεθόρια τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου, καὶ ἐπροξένησαν αὐτὰ ἄγριοι καὶ ἀπηνεῖς πολέμιοι, οἱ Νορμανδοὶ καὶ Οὐγγροί.

Οἱ Νορμανδοὶ κατοικοῦντες τὴν πάλαι Σκανδιναβίαν, ἡνώχλουν ὅλες τὰς παραλίους χώρας, καὶ ἐπιπεσόντες ὡς θρασεῖς πειραταὶ κατὰ τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας, Γερμανίας καὶ Ιταλίας, συνέστησαν πολλὰ βασιλεία.

Καὶ εἰς μὲν τὰς νήσους τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης συνέστησαν τὸ βασιλείον τῆς Δανίας (μ. Χ. 888), εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν παρὰ τὸν Γαλλικὸν πορθμὸν τὴν Νορμανδίαν (μ. Χ. 913). Ἐκεῖθεν δὲ ἤλθαν εἰς τὴν κάτω Ιταλίαν, διοῦ μετὰ δεινοὺς ἀγῶνας συνέστησαν τὸ βασιλείον τῆς Νεαπόλεως καὶ τὸ τῆς Σικελίας (μ. Χ. 1059). Εἰς αὐτὴν ὅμως τὴν Γερμανίαν δὲν ἐδύνηθησαν μὲν νὰ στερεωθῶσιν, ἀλλὰ προχωρήσαντες ἔως εἰς τὸ Ἀμβούργον, κατέστρεψαν αὐτό. Εὐδοκίμησαν δὲ μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἱ Νορμανδοί, ήτις πρῶτον (μ. Χ. 1015) ἐπεσεν εἰς τῶν Δαγῶν τὴν ἔξουσίαν, καὶ μετ' ὀλίγον (μ. Χ. 1066) εἰς τὴν τῶν Νορμανδῶν τῆς Γαλλίας· οὗτοι δέ, στρατηγὸν ἔχοντες τὸν δοῦκα τῶν Ἐρέρηκον τὸν δορυτήτορα, τὴν ἐνίκησαν, καὶ τὴν ἐκύρωνταιν αὐστηρότατα.

§. 85. Οἱ Οὐγγροὶ καὶ Ὁθων ὁ μέγας.

Οἱ οἰλειριώτεροι τῶν Νορμανδῶν ἥσαν οἱ Οὐγγροί (Μαϊάροι), ἔθνος Ἀσιατικόν. Οὗτοι περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐννάτου αἰώνος (μ. Χ. 894), εἰσέβαλλαν εἰς τὴν πάλαι Παννονίαν, τὴν ἐπειτα μετονομασθεῖσαν κατ' αὐτοὺς Οὐγγαρίαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ 900—955 ἔτους ἔγινεν τῆς Ιταλίας καὶ ἔπι μᾶλλον τῆς Γερμανίας μάστιξ· ἐπειδὴ ἐλεημονίας τὴν Βενετίαν, τὴν Σουεβίαν, τὴν Σαξωνίαν, καὶ τὴν Θυριγγίαν, καὶ τοὺς ἔχθρους τῶν ὑπέβαλλαν εἰς ἐπίσιμον φόρον.

Τελευταῖον δὲ Ὅθων ὁ Α'. ἡ μέγας, αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἀναγορευθεὶς τὸ 936 ἔτος, ἔσωσε τὰς καταδυναστευομένας χώρας. Ἐπειδὴ τὸν 10 Αὐγούστου τοῦ 955, εἰς τὴν Λεχσέλτεν (Lechfeld) πλησίον τῆς Αὔγουστης ἐνίκησε τὰ ἀπειράριθμα στίφη τῶν Οὐγγρῶν κατὰ κράτος· θύτε ὀλίγοι μόνον ἐξ αὐτῶν διέψυγαν τὴν ἐκδικητικὴν μάχαιραν τῶν Γερμανῶν, καὶ ἔκτοτε ἡ Γερμανία ἀπειλήθη ἀπὸ τὰς καταστρεπτικὰς αὐτῶν ἐπιδρομάς.

Οἱ Ὅθων, ἐνώσας τὴν Ιταλίαν μὲ τὴν Γερμανίαν (μ. Χ. 962), ἐλάμπρυνε μὲν τὸ κράτος τοῦτο, ἀλλ' ἔγινεν αἰτία νὰ χυθῶσιν ἐπειτα χειμαροί αἰμάτων, καὶ νὰ λάθῃ ὁ πάπας εἰς τὴν Γερμανίαν τόσην ἐπιέροήν,

διηγη εἰς οὐδεμίαν ἀλλην χώραν ἐν εἶχε. Καὶ ὅμως ἡ ἔνωσις αὕτη μεγάλως συγεισέφερεν εἰς τὴν πρόοδον τῆς παιδείας εἰς τὴν Γερμανίαν.

§. 86. Ἰσπανία καὶ Πορτογαλλία.

Ἡ τῶν Πυρρήνων χερσόνησος ἀπὸ τοῦ 712 ἔτους ἐστέναζεν ὑπὸ τὸν βαρύν ζυγὸν τῶν Ἀράβων (§. 78), καὶ μόνον τὸ βόρειον αὐτῆς μέρος, διὰ τὴν ὄρειν ἡγεμόνην του θέσιν ὀχυρόν, ἔμενεν ἐλεύθερον, ὃπου εἶχαν καταφύγει τὰ λείψανα τῶν Βισιγότων.

Απὸ τὰς κατ' ὀλίγον ἀναφυεῖσας διχονοίας μεταξὺ τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ Ἀράβων ὡφεληθήσαν οἱ Γότθοι τόσον ἐπιδέξια, ὥστε, περιορίζοντες τὴν ἔξουσίαν αὐτῶν, ἐκέτειναν μεγάλως τὴν ἐπικράτειάν των καὶ συνέστησαν ἐδιάτερα μικρὰ βασίλεια (μ. X. 888). Οὕτω λοιπὸν καὶ εἰς τὴν μεσημβρινοδυτικὴν Εὐρώπην ἐθριάμβευεν ἡ χριστιανωσύνη.

Δυσιτανία, ἡ τόρα ὀνομαζομένη Πορτογαλία ἀπὸ τὸν λιμένα Καλέ, εἶχε πάντοτε τὴν αὐτὴν τύχην μὲ τὴν Ἰσπανίαν ἐπειδὴ πρῶτον μὲν ὑπέκειτο εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἐπειτα εἰς τοὺς Βισιγότους, καὶ τελευταῖον μετὰ τῆς Ἰσπανίας ἐπεσαν εἰς τὴν ἔξουσίαν τῶν Ἀράβων (μ. X. 712). 'Αλλ' ὁ Α'. Ἀλφόνσος ἔκαμε τὴν Ποστογαλίαν κράτος ἐδιάτερον, καὶ νικήσας τοὺς Ἀράβους ὠνομάσθη βασιλεὺς (μ. X. 1139).

§. 87. Ἀγγλία.

Ἡ Ἀγγλία ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ τοὺς Ἀγγλους (§. 71), καὶ διγρεῖτο εἰς ἑπτὰ μικρὰ βασίλεια ἥγουν, Κεντίαν, Νορθουμβερλανδίαν, Ὀσταγγελίαν, Μερκίαν, Ἐσσεξίαν, Σουσεξίαν καὶ Βεσσεξίαν (Kent, Northumberland, Ostangel, Mercia, Essex, Sussex, Wessex), καὶ ἔκαστον τούτων εἶχεν ἴδιον βασιλέα. Περὶ δὲ τὸ 827 ἔτος Ἐγβέρτος, ὁ τῆς Σουσεξίας καὶ Βεσσεξίας βασιλεὺς, ὅτις εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μεγάλου Καρόλου εἶχεν ἀναστήθη καὶ παιδεύθη, ἤγωσεν ὅλα ταῦτα εἰς μίαν μοναρχίαν.

Ἀυτὸς μὲν κατεύνασε τῶν Ἀγγλοσαξώνων ἡγεμόνων τὰς διχονοίας ἀλλ' ἐπέπεσαν εἰς τὴν τάλαιναν Ἀγγλίαν ἀλλα δυσυχήματα ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν νωθρῶν διαδόχων τοῦ Ἐγβέρτου (837—858) ἐφάνησαν οἱ Δανοί καὶ Νορμανδοί, ἐπῆλθαν τὴν χώραν ταύτην λεηλατοῦντες, καὶ τὴν κατερήμωσαν.

Ἀνεχαίτισε δὲ τὰ δεινὰ ταῦτα ὁ μέγας Ἀλφρέδος, καθαρίσας τὴν γῆν ἀπὸ τοὺς πειρατάς, καὶ ἔξασφαλίσας τὰ παραλία μὲ προφυλακίδας ναῦς (μ. X. 871). Οἱ αὐτὸς συνέστησε καὶ τὴν μεγάλην σχολὴν ἐν Ὁξενίᾳ (Oxford). 'Αλλ' ἡ εὐτυχῆς αὕτη ἐποχὴ ὀλίγον διήρκεσεν ἐπειδὴ τοῦ Ἀλφρέδου μὲν οἱ ἄθλιοι διάδοχοι παρημέλησαν τὰ ἔξασφαλιστικὰ ταῦτα καὶ σωτηριώδη ἔργα· οἱ Νορμανδοί δὲ καὶ Δανοί πάλιν εἰσέβαλαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τόσον εὐτύχησαν, ὥστε πρῶτον μὲν οἱ Δανοί ὑπὸ τὸν Σθένον ἐλεηλάτησαν ὅλον τὸ βασιλείον (μ. X. 1012), μετὰ δὲ 52 ἔτη (μ. X. 1064) κατεκυρίευσαν αὐτὴν οἱ Νορμανδοί, τῶν ὅποιών ὁ βα-

σιλευς Ἐρύκος ὁ δορυκτήτωρ μετεγειρίζετο πρὸς τοὺς ὑποταχθέντας παλ-
ῆγη ωμότητα καὶ ἀπήγειαν.

§. 88. Γραικορωμαϊκὴ αὐτοκρατορία.

Ἐσωσε μὲν τὴν Κωνσταντινούπολιν τῷ ὑγρὸν πῦρ (§. 78), καὶ κατέ-
στρεψε σχεδὸν ἐξ ὄλοκλήρου τὸν ὑπερήφανον Ἀραβικὸν στόλον (μ. X.
673); ἀλλ’ ὅχι μετὰ πολὺ ἀνεφάνησαν ἄλλοι: νέοι πολέμιοι: ἐπειδὴ ἔθη
Ἀσιακὰ οἱ Ἀβάροι καὶ Βούλγαροι, ἐκινήθησαν πρὸς τὸν Δούκαβι
καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον, καὶ ἐπροξένησαν πολέμους δεινούς. Εἰς τοὺς Βουλ-
γάρους ἡναγκάσθη ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ παραγωρήσῃ τὴν παρὰ τὸν Δούγαβι
χώραν, ητὶς ἀπὸ αὐτοὺς ὡνομάσθη Βουλγαρία (μ. X. 680).

Ἄλλα παρὰ τοὺς ἔξωτερικοὺς ἔχθρους πολὺ περισσότερον ἔβλαψαν αἱ
ἔσωτερικαὶ ταραχαὶ, αἱ περὶ τοῦ θρόνου ἀγλαδὴ διαφοραὶ, αἱ θρησκευτικαὶ
λογομαχίαι καὶ ἡ εἰκονομαχία. Οἱ Αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Ἰσαυρος (μ. X.
717) ἀπεστρέψετο τὰς ἱερὰς εἰκόνας, καὶ ἐπρόσταξε νὰ ἐκβάλωσιν ἀπὸ
τὰς ἐκκλησίας ὅλας τὰς λειογραφίας καὶ ὅλα τὰ γλυπτά (μ. X. 726).
Πὸ ἔκγονον τοῦτο πρόσταγμα παράγενε τὸν ἐνδιαβῆτα λαόν, καὶ εἰς ὅλην τὴν
ἐπικράτειαν φονικὰς ἐπροξένησε σκηνὰς.

Ἐπὶ Αὐτοκρατορίας Μιχαὴλ τοῦ Γ'. ὑπερίσχυσε πάλιν ἡ τῶν εἰκόνων
προσκύνησις (μ. X. 842). Ἄλλ' ἥρχισεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ περὶ πρωτείων σφο-
δὰ ἐκείνη φιλονεικία μεταξὺ τοῦ Πάπα Νικολάου τοῦ Α'. καὶ τοῦ Φω-
τίου Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ητὶς ἐπέφερε τὸ μεταξὺ τῆς δυ-
τικῆς καὶ ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας σχίσμα (μ. X. 880), τὸ ὅποιον διαρκεῖ
καὶ τὴν σήμερον.

Οἱ ὑστερώτεροι αὐτοκράτορες ἀνθρώποι ὡς ἐπὶ τῷ πλεῖστον ἀθλιοι, αἰ-
σχρῶς καὶ λαρβάζοντες καὶ στερούμενοι τὸν θρόνον, ἀνείχοντο βλέποντες
τὰς πλέον ὡραιοτέρας ἐπαργήιας τοῦ κράτους διαπραζομένας ἀπὸ τοὺς πολε-
μίους, καὶ κυριεύομένας ἀπὸ αὐτούς. Καὶ ὅμως εἰς τὴν ἀνατολικὴν αὐτο-
κρατορίαν τῶν Ῥωμαίων, ἔξαιρέτως δὲ εἰς τὴν βασιλεύουσαν, διετηρεῖτο
αἰσθησις τοῦ καλοῦ καὶ ἀγάπη πρὸς τὰς τέγχας καὶ ἐπισήμας. Ἐπὶ Ἀλε-
ξίου δὲ τοῦ μεγάλου (μ. X. 1081—1118) ἥρχισαν αἱ σταυροφορίαι, αἴ-
τινες διήρκεσαν ἀπὸ τοῦ 1096—1248 ἔτους, καὶ κατέχυσαν εἰς τὸ ἔξ-
αδυνατισμένον κράτος νέας ταλαιπωρίας.

§. 89. Ἀραβικὸν βασίλειον.

Τὸ Ἀραβικὸν βασίλειον τὸ πάλαι ποτὲ τόσον φοβερὸν καὶ τρομερὸν εἰς
κὸν κόσμου ὅλον, ἔτρεχεν ἀμεταστρεπτεῖ πρὸς τὸν ὅλεμόν του ἐπειδὴ πρὸ
κιροῦ μὲν ἐπεκράτουν εἰς τὸ ἔσωτερικὸν αὐτοῦ διαπληκτισμὸν περὶ θρόνου,
τελευταῖον δὲ καθηρέθη ἀπὸ τὸν θρόνον ὁ καλίφης Ἀβδορράχμανης, ὃς τις,
διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωήν του, ἡναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς τὴν ἀπωτάτῳ Ἰσπανίαν
ὅπου συνέστησεν ἄλλην καλιφεῖσιαν ἀνεξάρτητον, τῆς ὅποιας καθέδρα
ἐγεινεν ἡ Κορδούνα (μ. X. 755).

Εἰς δὲ τὴν ἀνατολὴν τὸν θρόνον τοῦ Μωάμεθ ἔλαβεν ὁ Ἀβδᾶς (μ. X.
760), τοῦ ὅποιον οἱ ἀπόγονοι ἐπωνυμάσθησαν Ἀβδασίδαι. Ἐκ τούτων

Σε πάντων ἐπισημότατος είνε δὲ Ἀράβων ἡ Ἐροῦμ 'Αλ 'Ρασίδ (μ. Χ. 786—808), σύγχρονος Καρόλου τοῦ μεγάλου, καὶ προστάτης τῶν τε χνῶν καὶ ἐπιστημῶν, καθὼς ἔκεινος. Οἱ νιοὶ αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατέρος διεμοιράσθησαν τὸ μέγα βασιλεῖον (μ. Χ. 808). ἀλλὰ διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους διχονοιαν αὐτῶν τούτων καὶ τῶν διαδόχων αὐτῶν, καὶ διότι ἐνεπιστεύοντο τὰ σημαντικώτερα τοῦ βασιλείου ἀξιώματα εἰς τοὺς Τούρκους, τοὺς ὄποιους κατ' ἄφεταις (μ. Χ. 833) εἶχαν μισθοφόρους καὶ σωματοφύλακας, ἐποξεῖνησαν τὴν παντελῆ καταστροφὴν τῆς καλιφείας (μ. Χ. 1025).

§. 90. Οἱ Τοῦρκοι.

Οἱ Τοῦρκοι, νομάδες καὶ πολεμικοί, ἀπὸ τὴν μεσαίαν Ἀσίαν καταγόμενοι, ἔγειναν κατὰ πρῶτον γνωστοὶ περὶ τὸν ἕκτον αἰῶνα (μ. Χ. 568); βοηθήσαντες τοὺς Ῥωμαίους κατὰ τῶν Περσῶν. Ἐπειτα δὲ πάμπολοι ἐξ αὐτῶν ἔγειναν μισθοφόροι τῶν Ἀράβων, παρ' ὅν καὶ τὴν Μωαμεθανικὴν ἐδέχθησαν θρησκείαν (μ. Χ. 814). Ἐντὸς δὲ ἀνδρες, μεγάλα ἔχοντες προτερήματα, ἔλαβαν τὰ μέγιστα ἀξιώματα τοῦ κράτους; Ἐπειδὴ ἔγειναν καὶ ὑπουργοί, καὶ στρατηγοί, καὶ ἐπαρχοί εἰς μεμακρυσμένας ἐπαρχίας.

Καὶ τότε οἱ Τοῦρκοι ἔκαμψαν εἰς τὸ Ἀραβικὸν βασιλεῖον, δισαὶ οἱ Πραιτωριανοὶ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν. Ἐπειδὴ ἀνεβίβαζαν καὶ κατεβίβαζαν, διποις ἥθελαν, τοὺς ἀδυνάτους καλιφας· καὶ οἱ ἐπαρχοὶ ἀποστῆσαντες ἔγειναν ἡγεμόνες αὐτεξούσιοι τελευταῖον δέ, ἀφειρέσαντες ἀπὸ τοὺς καλιφας τὴν κοσμικὴν ἔξουσίαν, περιώρισαν αὐτοὺς νὰ ἡγε μόνον ἀρχῆγοι τῆς θρησκείας (μ. Χ. 933). Περὶ δὲ τὸ 1025 ἡ κυρίως καλιφαία ἔπαιστε παντάπασι, διαλυθεῖσα εἰς πλήθος μικρῶν αὐτονόμων Τούρκων βασιλείων.

Ἐκ δὲ τῶν βασιλέων τούτων ὑψώθη ἡ Σελδισουκικὴ δυναστεία, οὔτως δύνομασθεῖσα ἀπὸ τὸν ἀρχηγόν της Σελδοῦκον. Οἱ βασιλευόμενοι ὑπὸ τῆς δυναστείας ταύτης Τοῦρκοι ὅχι μόνον ἐσφετεροθησαν τὴν ἐν Βαγδατίῳ καλιφικὴν ἔξουσίαν (μ. Χ. 1055), ἀλλὰ ἐκυρίευσαν καὶ τὴν μικρὰν Ἀσίαν, καὶ ἄλλας πολλὰς ἐπαρχίας τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, καὶ τὴν Παλαιστίνην (μ. Χ. 1076). Καὶ τοῦτο ἔδωσεν αἰτίαν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Εὐρώπης νὰ ἐπιχειρήσωσι τὰς περιβοήτους σταυροφορεῖας ἐκστρατείας εἰς τοὺς θεοβαδίστους τόπους (μ. Χ. 1096).

ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ.

Δ'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Χρόνοι τοῦ Γεδοφρέδου Δουκὸς τοῦ Βουλλονίου μέχρι Καρόλου τοῦ Ε', ἡ ἀπὸ τῶν Σταυροφοριῶν μέχρι τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης ισπανικῆς μοναρχίας ἥγουν ἀπὸ τοῦ = 1096—1517 ἔτους.

421 ἔτη.

§. 91. Αἱ σταυροφορεῖαι.

Σταυροφορεῖαι εἶναι οἱ ἱεροὶ ἔκεινοι πόλεμοι τοὺς ὄποιους οἱ Χριστιανοὶ

Εύρωπαιοι: 200 περίπου ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1096 1248 ἔτους, ἐπολέμησαν κατὰ τῶν Τούρκων, διὰ νὰ ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν μισοχρίστων τούτων τὸν ἄγιον τάφον καὶ τὴν ἱερὰν γῆν. Ἀφορμὴ δὲ τῶν φοβερῶν τούτων ἔκστρατειῶν εἶνε ή ἡ ἑζής.

Ἄπὸ τὸν καιρὸν ἀκόμη τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου (μ. Χ. 307), οἱ Χριστιανοὶ, εὐλαβείᾳ φερόμενοι, ἐταξίδευαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ προσκυνήσωσι τὸν Ἅγιον τάφον. Καὶ ἐνόσῳ μὲν ἔξουσίαζαν οἱ Ἀραβῖς ἐκεῖ, ἐμπόδιον οὐδὲν εἰς τοὺς προσκυνητὰς δὲν ἔγινετο ἀφοῦ ὅμως οἱ παγυλοὶ καὶ ἀπολίτευτοι Τούρκοι ἐκυρίευσαν τὴν ἱερὰν γῆν (μ. Χ. 1076), ἐδοκίμαζαν οἱ προσκυνηταὶ καταδύναστείας παντοίας.

Τούτων δὲ τὰ παράπονα διήγειραν εἰς τῶν Εύρωπαιών τὰς καρδίας τὴν ἐπιθυμίαν γὰρ ἐνώσωσι τὰς δυνάμεις των, καὶ νὰ ἐκστρατεύσωσι, διὰ νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν ἱερὰν ἐκείνην γῆν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀλορήσκων. Αὕτη δὲ ή ἐπιθυμία ἔγεινεν ἔργον, διε Πέτρος ὁ ἐξ Ἀμβιανοῦ (Amiens), ἔργοντης Γάλλος, ἐπιστρέψας ἀπὸ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας (μ. Χ. 1093), περιέγραψε τὰ φυικώδεστατα δεινά, δσα καὶ αὐτὸς εἶδε καὶ ἐδοκίμασε. Τότε δὲ (μ. Χ. 1095), ὁ πάπας Οὐρβανὸς ὁ Β'. συνεκάλεσεν ἐκκλησιαστικὴν σύνοδον εἰς τὸ Κλαρούμότιον (Clermont), πρὸς δυτικὰς τοῦ Δουζούνου (Lyon), ἐν ἡ ἔμελλε νὰ γείνη σκέψις περὶ τοῦ πράγματος τούτου.

Ἐκεῖ δὲ μόλις ὁ πάπας ἐτελείωσε τὸν λόγον του περὶ τῆς ἱερότητος καὶ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ κατὰ τῶν Τούρκων πολέμου, καὶ παραχρῆμα ἐκ μυρίων στομάτων ἥκουσθη τὸ «Εἴνε θέλημα θεοῦ!». Όθεν ἀπερατίσθησαν αἱ σταυροφόροι· Εὐγενεῖς λοιπόν, ἱερωμένοι, κονιολαΐται ἔλαθαν τὸν σταυρόν, δεῖτις κοκκινού γραῦματος ὡς ἐπὶ τῷ πλείστου, ἐκολλήθη εἰς τὸν δεξιὸν Ὕμον, καὶ ἐκ τούτου αἱ εἰς τὴν Παλαιστίνην ἐκστρατεῖαι ὄνομασθησαν σταυροφόριαι.

“Ἀλλη ἐθῶν μετανάστευσις, ἀλλὰ τὸ ἀνάπολιν τῆς πρώτης, ἔγεινε τορφα. Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ ἀπὸ τὰ κατάλυγχρα ὑπερβόρεια ἐκίνησαν στρατεύματα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν πρὸς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἡ Εὐρώπη διὰ τὰς ἐκστρατείας ταύτας εἰς διάστημα 200 ἔτῶν ἔχασεν ἐπὶτὰ περίπου ἀνθρώπων ἑκατομμύρια. Λογοριάζουσι δὲ τὰς σταυροφόριας ὅλας ὅμοι δέκα. Τούτων δὲ ή μὲν πρώτη ἔγεινε τὸ 1096, ή δευτέρα δὲ τὸ 1102, ή τρίτη τὸ 1147, ή τετάρτη τὸ 1190, ή πέμπτη τὸ 1196, ή ἕκτη τὸ 1204, ή ἑδόμη τὸ 1217, ή ὄγδοη τὸ 1228, ή ἐννάτη τὸ 1240 καὶ ή δεκάτη καὶ τελευταῖα τὸ 1248.

Καὶ τῶν σταυροφόρων ἡγεμόνων περιψημόστατοι εἶνε οἱ ἑζής. Οἱ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Κορέβαδος ὁ Γ'. καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Δουδούκος ὁ Ζ'., οἵτινες συνώδευσαν τὴν τρίτην σταυροφορίαν. “Ἐπειτα ὁ αὐτοκράτωρ Φριδερίκος ὁ Α'., ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Ριχάρδος ὁ Λεοντέκαρδος, καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Φίλιππος Αὔγουστος, οἵτινες συνεστρέψαν μὲ τὴν τετάρτην σταυροφορίαν. Τὴν πέμπτην δὲ σταυροφορίαν ἐσράτηγησεν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Βρέρίκος ὁ Σ'.

§. 92. Τὸ βασιλεῖον τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἡ πρώτη ἐκστρατεία ἥρχισε τὸ ἔαρ τοῦ 1096. Ὁ χλοιος συρφετῶδης, στρατηγούμενος ὑπὸ τοῦ ἔξι Ἀμβιανοῦ (Amiens) Πέτρου καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀκτῆμονος Βαλτέρου, αὐξάνων καθ' ὅδόν, ὡς βαλος χιόνος ἀπὸ βουνὰ καταφερομένη, ἔγεινε πρόδρομος εἰς τὸ φονικώτατον τοῦτο δρῦμα. Τὸ φινιόπωρον δὲ ἡκολούθησεν ἡ μεγάλη στρατιά, συγκροτουμένη ἀπὸ αὐτόχθημα στρατιωτῶν καὶ στρατηγὸν ἔχουσα τὸν Βουλλονίου δοῦκα Γοδοφρέδον, τὸν κορυφαῖον τῶν Ἰπποτῶν.

Κατὰ δὲ τὸν Μάιον τοῦ 1097 ὁ στρατὸς τῶν σταυροφόρων συνήθεοίσθη πρὸ τῆς Νικαίας πόλεως τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὃπου ἐξητάσθη καὶ εὑρέθησαν 600,000 ἀνδρῶν. Ἡ Νικαία, ἡ Ἀντιόχεια, ἡ Ἐδεσσα ὑπετάχθησαν, καὶ τὴν 15 Ιουλίου τοῦ 1099 ἐκυριεύθη καὶ ἡ Ἱερουσαλήμ.

Τότε ἀνηγορεύθη μὲν βασιλεὺς τῆς Ἱερουσαλήμ ὁ Γοδοφρέδος, ὅμως μετριοφροῶν δὲν ἦθελε σὲ νὰ φορέσῃ χρυσοῦν στέφανον, ὃπου ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ἐφόρεσεν ἀκάνθινον, καὶ τὸ αἷμά του ἔχυσεν, ἀλλ' εὐχαριστήθη νὰ δογμάζηται μάγον ὑπέρ μαχος τῆς Χριστιανωσύνης. (Τάσσος Τορκουάτος).

§. 93. Τέλος καὶ ἀποτελέσματα τῶν Σταυροφοριῶν.

Ἄφοῦ οἱ Τούρκοι συγῆλθαν ἀπὸ τὸν πρῶτον τρόμον, ἥρχισαν γὰρ στενοχωρῶσι πανταχόθεν τὸ νεοσύστατον βασίλειον. Ὁλεν πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ ἔγειναν νέαν σταυροφορίαν. Διὸ καὶ βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες (§. 91.) ἐσταυροφόρησαν, ἀλλὰ δὲν ἀνέδειξαν τὸν Σταυρὸν νικηφόρον ἐπειδή, ἀφοῦ ὁ μέγας Σαλαδῖνος κατέλαβε τὸν θρόνον τῆς Αἴγυπτου (μ. Χ. 1174), ἐξέλειψεν ἡ εὐημερία τῶν Χριστιανῶν, μεταξὺ τῶν ὄποιων εἶχεν ἀναφυῆ ζηλοτυπία καὶ διχόνια.

Τελευταῖον δὲ ὁ Σαλαδῖνος ἐκύριευσε τὴν ἀγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ (μ. Χ. 1187). Καθὼς δὲ ἔπεισεν αὐτη, εὐθὺς καὶ τὸ βασίλειον αὐτῆς κατεκερματίσθη, ἀφοῦ διήρκεσε μάγον 88 ἔτη. Μετὰ δὲ τοῦτο ἡγωνίσθησαν μὲν οἱ Χριστιανοὶ μεγάλως πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ Ἱεροῦ (μ. Χ. 1248), ὅμως δὲν ἐτελεσφόρησαν οἱ ἀγῶνες των ἐπειδὴ τῶν Τούρκων ἡ δύναμις ἡτον δυσκαταγώνιστος, καὶ τελευταῖον οἱ Χριστιανοὶ ἔχασαν καὶ τὴν Πτολεμαΐδα, τὴν ὄποιαν ἔξουσίαν εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀκόμη (μ. Χ. 1291).

Τοιοῦτον τέλος ἔλαβαν αἱ σταυροφορίαι, αἱ ὄποιαι ἐστέρησαν τὴν Εὐρώπην ἀπὸ 7 ἑκατομμύρια ἀνδρῶν, καὶ εἰς αὐτὴν ἔφεραν τὴν εὐλογίαν καὶ τὸν λοιμόν. Ἄλλ' ὅμως ἐπροξένησαν καὶ τινα καλά: ἐπειδὴ ἐσχέτισαν πολυτρόπως τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν, ἀνέστησαν τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ὑψώσαν καὶ ἐξέτειναν τὴν ἐμπορίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὰς Ἰταλικὰς πόλεις Βενετίαν καὶ Γένουαν.

§. 94. Ἰπποτικὰ τάγματα.

Ἐκ τῶν σταυροφοριῶν ἐπήγασεν ἡ σύστασις τιγων ἐπισημοτάτων ἵππων ταγμάτων ἐπειδὴ συνεστήθη συγγρόνως τὸ τῶν Ἰωαννιτῶν καὶ τὸ τῶν Ναϊτῶν, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ Τευτονικόν.

Καὶ τὸ μὲν τῶν Ἰωαννιτῶν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ ἀρχαιότερας τινὸς ἑταρείας ἱπποτῶν ἐν Ἱερουσαλήμ, σκοπὸν ἔχούστης γὰρ περιθάλπη ἐνδεεῖς προσκυνητάς (μ. Χ. 1118). Τοῦ τάγματος δὲ τούτου τὸ μὲν σχῆμα ἡτον ἰερατικόν, τὸ δὲ χρέος γὰρ πολεμῆ τοὺς ἀπίστους. Μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τῆς εἰς τὴν Ἀγατολήν ἔξουσίας τῶν Χριστιανῶν, τὸ τάγμα ἔξουσίασε τὴν Ῥόδον (μ. Χ. 1310), καὶ ἀφοῦ ἐστερήθη ταύτην ὑπὸ τῶν Τούρκων (μ. Χ. 1522), ἔλαβε παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ε'. δῶρον τὴν Μελίτην (μ. Χ. 1530), καὶ τότε οἱ Ἰππόται μετωνομάσθησαν Μελιταῖοι.

Οἱ δὲ Ναῖται (Templiers, Tempelherren) δὲν ἦσαν τόσον εὐτυχεῖς (μ. Χ. 1118). Αὐτοὶ πρῶτον κατέφουν παρὰ τοῦ Σολομῶντος τὸν ναόν, ἐξ οὗ καὶ τὸνομα ἔλαβαν τοῦτο, καὶ ἀνέκαθιν χρέος εἶχαν νὰ πολεμῶσι τοὺς ἀπίστους. Τὸ τάγμα τοῦτο ὑπερεπλούτησε, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου γὰρ περισσότεροι τῶν Ἰπποτῶν εἶχαν κατασταθῆ μετὰ τὴν ἀλώσιν τῆς Ἱερᾶς Φῆρᾶς ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἀλλ' ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ τρυφὴ καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ πλούτην αὐτῶν ἐκίνησαν τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας Φίλιππον τὸν Ὦραιον (Δ'). γὰρ καταστρέψη δυναστικῶς τὸ τάγμα (μ. Χ. 1312). Πολλοὶ δὲ τῶν Ἰπποτῶν τούτων ἔλαβαν θάνατον ἐπφύγον, καὶ ἡ περιουσία αὐτῶν ἐδημεύθη.

Μετὰ δὲ τὴν σύστασιν τῶν ταγμάτων τούτων συνεστήθη τὸ Τευτογικόν (μ. Χ. 1190), τοῦ ὁποίου χρέος ἡτον γὰρ περιποιήσαται τοὺς ἀσθεγεῖς καὶ τραυματίας. Ἀφοῦ δὲ ἡ Παλαιστίνη ἐπεσεν εἰς τὴν ἔξουσίαν τῶν ἀλλοθρησκῶν, οἱ Ἰππόται οὕτοι συνήργησαν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐπειδὴ Κορέάδος, δ' δουξ τῆς Μασσοβίας, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐκκράτειαν τῆς Κουλμίας (Kulm) παρὰ τὸν Βιστούλαν ποταμόν, διὰ νὰ πολεμήσωσι τοὺς ἀγρίους, ἀλλὰ γενναίους Προύσσους (μ. Χ. 1200).

"Οθεν ἔγειναν τότε σταυροφορίαι κατὰ τῶν ἔθνων Προύσσων, καθὼς πρότερον εἰς τὴν Παλαιστίνην κατὰ τῶν Σαρακηνῶν. Οἱ Ἰππόται λοιπόν μὲ φονικοὺς ἄγωνας διέδοσαν τοῦ Χριστοῦ τὴν διδασκαλίαν (μ. Χ. 1230), καὶ συνέστησαν κράτος, τὸ ὄποιον ἐπὶ τοῦ μεγάλου Μαγίστρου Ἀλέρτου, ἡγεμόνος τοῦ Βρανδεβούργου, μετεβλήθη εἰς κληρονομικὴν μοναρχίαν, μετονομασθὲν μέγα Δουκάτον τῆς Προυσσίας. (μ. Χ. 1525).

§. 95. Μογγολικὸν βασιλειον.

Παρὰ τὸν Σελίγγαν ποταμὸν τῶν ἀνατολικῶν τῆς Ἀσίας, μέγας τις χάνης, Ἱεσουάκης ὄνομαζόμενος, ἐδυνάσεις τρισμυρίων οἰκογενειῶν. Οὗτος νικήσας ἄλλους τε μικροὺς χάνας τοῦ Μογγολικοῦ φύλου, καὶ τὸν κρατιὸν χάνην τῶν Σουμογγόλων Τεμουτσῖνον, ἐπαγῆλθεν εἰς τὴν παρὰ τὰς δύχας τοῦ "Ογωνος παρεμβολῆν του, καὶ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς λαμπρᾶς νίκης τὸν ἐκ τῆς γυναικός του Οὐλουνίκης γεννηθέντα οὐδὲν ὀνόμασε Τεμουτσῖνον, τοῦ ὁποίου τὸν εἰς τὸν κόσμον προορισμὸν προεμήνυε, λέγουσι, βῶλος πηκτοῦ αἴματος, τὴν ὄποιαν εἰς χειρας ἐκράτει ἐξερχόμενος ἐκ τῆς μητρικῆς γαστρός. Οὗτος μετὰ τοῦ πατρὸς τὸν θάνατον ἐξήσκει τὰς ἥρωες του ἀρετὰς ὑπὸ τὸν ἴσχυρότατον χάνην τῷ Κεραΐτῳ Τογγροῦλον

ἄλλα φθονηθείς ὑπὸ τούτου διὰ ταύτας, ὑπεκρεύγει, καὶ στρατεύσαντα καὶ τὸ αὐτοῦ κατατροπώνει, καὶ τὰς χώρας αὐτοῦ ἀποθανόντος κατακυριεύει. Στήσας δὲ τὴν καθέδραν του ἐν Καρακούζούμπω, μητροπόλεις τῶν Κεραΐτων, καταδαμάζει καὶ τοὺς Νεϊμάννους, φύλον Τουρκικὸν ἴσχυρότατον παρὰ τὸν ἄντερ Σελίγγαν. Τοῦτο μὲν κατέστησεν αὐτὸν κραταιότατον χάρην τῆς Μογγολίας ἀλλ' οὐ μάλιστα συγέτεινε εἰς τὸ γὰρ νομισθῆ καὶ θεόπεμπτος, εἶνε τὸ ἔξης.

Βετταγγρῆς, υἱὸς Μεγγιλικίσκα, πατριοῦ τοῦ Τεμουτσίνου, κηρουχεῖς προφήτης ἔλαβε παρὰ Μογγόλοις μεγίστην δόξαν ὡς ἄγιος καὶ θεοφιλῆς ἀνήρ. Εἰς δὲ τὴν Ἐθνικὴν συνέλευσιν τὴν συγκροτηθεῖσαν παρὰ τὸν "Ουγγανα", ὃντος ὁ Τεμουτσίνος ἐδημοσίευσε νέοντα νόμους πολιτικοὺς καὶ θρησκευτικούς, ὃ προφήτης Βετταγγρῆς, ὡς θεόπνευστος, κηρύσσει πανδήμως, ὅτι δὲ οὗδες δι' αὐτοῦ προστάζει γὰρ ὀνομάζεται ὁ Τεμουτσίνος ἀπὸ τοῦ γῦν Τσιγγισχάνης, ἦρουν ὁ μέγιστος τῶν βασιλέων (μ. Χ. 1206).

Ἄφου δὲ ὁ θεσπέστος οὗτος Τσιγγισχάνης ἐνέσπειρε φόβον καὶ τρόμον εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν, καὶ πανταχοῦ, ὅθεν διῆλθεν, ἐναπέλειψε δείγματα τραγώτατα τῆς ἐμφύτου ἀπηνείας του, ἐπέστρεψεν αὐτοπροσαιρέτως εἰς Καρακούζούμπων τὴν καθέδραν του, καὶ ἐκεῖ ἐξέψυξε τὴν αἰμοδιψῆ του ψυχὴν (μ. Χ. 1227).

Τούτου δὲ οἱ υἱοὶ καὶ ἔκγονοι ἐξηκολούθησαν τὰς δορυκτησίας μὲν τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν. Εἰσέβαλαν δὲ καὶ εἰς τὴν Εύρωπην αὐτὴν, ὑπέταξαν τὴν Ρωμαϊκὴν, ἐνίκησαν καὶ ἐλεγχάτησαν τὴν Πολωνίαν, Μοραβίαν, Σιλεσίαν καὶ Ούγγαριαν (μ. Χ. 1241).

Διὰ τὸν αἰφνίδιον δὲ τοῦτον κίνδυνον ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ καρδινάλεις προέτρεψαν τὰ ἔθνη γὰρ κινύθωσι πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἡγεμόνων τῆς Σιλεσίας. "Οθεν πλῆθος εὐγενῶν καὶ Ἱπποτῶν ἔτρεξαν εἰς βοηθείαν αὐτῶν, καὶ εἰς τὴν ἐν Διγνιτίῳ (Liegnitz) μάχην ἐνικήθησαν ὑπὸ τῶν Μογγόλων (μ. Χ. 1242). Μετὰ δὲ τὴν μάχην ταῦτην οἱ Μογγόλοι ἐστράφησαν πρὸς τὸ ἀνατολικὰ πάλιν, καὶ ἐτελείωσαν τὴν κατακυρίευσιν τῆς Κίνας.

Περὶ δὲ τὸ 1300 ἔτος τὸ ὑπερμέγεθες τῦντο βασίλειον διηρέθη εἰς πέντε χανείας· καὶ ἡλπίζετο μὲν ἐκ τῆς διαιρέσεως ταύτης ἡσυχία καὶ δύναμις τοῦ Μογγολικοῦ βασιλείου, προήλθεν δῆμας τὸ ἐναντίον, πόλεμοι δηλαδὴ συνεγεῖς καὶ ἄλλος μεγαλείτερος κατακερματισμός εἰς μίαν καὶ τριάκοντα χανείας· ὥστε καθ' ἔκστον ἔτος ἡ δόξα τῶν Μογγόλων ἡλαττώνετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

"Αλλὰ περὶ τὸ 1370 ἔτος Τιμούρος ὁ Χωλός, ὁ καὶ Ταμερλάνος λεγόμενος, ἐδυνήθη να ἀναστήσῃ τὴν κασμοκρατορίαν τοῦ προπάτορός του Τσιγγισχάνου. Ἐπειδὴ αὐτὸς ὡς ἀστραπὴ διῆλθε τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν ἀνατολικὴν Εύρωπην, ἀνέτρεψε πόλεις, ἀνεστάτωσε τόπους, καὶ τὴν κεφαλὴν του ἐκόσμησε μὲ 27 βασιλικὰ διαδῆματα, τὰ δόποια ἐκρίευσεν.

"Αλλ' ὅφου ὁ θάνατος ἀνέστειλε τὰς δορυκτησίας αὐτοῦ (μ. Χ. 1404), τὰ καταδυναστεύομενα ἔηνη ἐπὶ τῶν ἀνάνδρων διαδόχων αὐτοῦ, ἐδυνήθησαν μὲ μικροὺς ἀγῶνας γ' ἀποστέλωσι τὸν Μογγολικὸν ζυγόν, καὶ γὰρ αὐτο-

λάβωσι τὴν ἐλευθερίαν. Μόνον δὲ εἰς τὴν Ἰνδίαν Βαρβούρ, ὁ δισέγγονος τοῦ Ταμερλάνου, διετηρήθη, καὶ περὶ τὸ 1398 ἔτος συνέστησε τὸ Ἰνδοστάν ἡ τὸ βασίλειον τοῦ μεγάλου Μογγούλ, τὸ δόπον κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ηὔξησε μεγάλως.

§. 96. Γερμανία.

Μυριάδας Γερμανῶν, ἐνοῖς καὶ πολλοῖς Ἰππότας, ἐχαν θερίσει αἱ σαυροφορίαι. Ἀλλὰ τῶν Ἰπποτῶν ἡ φύσις ἔγεινε πολυειδῶς ὀργάνωμα εἰς τὴν Γερμανίαν ἐπειδὴ οἱ αὐτοκράτορες ἐλαβον δύναμιν μεγαλειτέραν καὶ τῶν ὑπηρόων ἡ κατάστασις ἔγεινε ἀνεκτοτέρα, πόλεις ἐπικηφύλησαν καὶ εὐδαιμόνησαν, καὶ οἱ ἡγεμόνες ἐγώντισαν, διτὶ οἱ πολῖται καὶ χωρικοὶ εἶνα τοῦ θεόντου στερεώτατα στηρίγματα.

*Ἀλλὰ καὶ μυριάδες Γερμανῶν εἶχαν ἐπανέλθει εὐτυχῶς εἰς τὴν πατρίδα τῶν. Οὗτοι δὲ εἰς τὴν Ἀνατολὴν εἰδῶν καὶ ἤκουσαν πολλὰ νέα πράγματα, ἐλησμόνησαν πολλὰς ἐκ τῶν παλαιῶν δεισιδαιμονιῶν, ἔφεραν πλῆθος νέων γνώσεων, καὶ ὁ νοῦς των ἐλασθε πολλὰς ἀφορμὰς νὰ ἔξυπνήσῃ καὶ νὰ συλλογίζηται. Ταῦτα συγεισέφεραν μεγάλως εἰς τὴν κατ' ὅδιγον ἐλάττωσιν τῆς ἔξαισίου ὑπολήψεως, τὴν ὄποιαν ὁ Πάπας καὶ τὸ ἱερατεῖον εἶχαν ἀποκτήσει.

§. 97. Ἡ Ἀρσα, Ρουδόλφος ὁ Ἀψοβούργου.

*Ἀλλ' ἀκόμη πολλοὶ ληστρικοὶ Ἰππόταις ἐφώλευαν εἰς τοὺς ἐπὶ βράχων ἀπροσίτων πύργους των, ὃποιεν ἔξορμῶντες μυρίας ἐπρατταν ἀθεμιτούργιας, ἐτάρατταν τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, καὶ ἡτανίζαν ὅλην σχεδὸν τὴν κατὰ γῆν καὶ διὰ τῶν ποταμῶν ἐμπορίαν. Ἀλλ' ἐφάνη τότε σωτὴρ ἡ Ἀρσα καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ρουδόλφος ὁ Ἀψοβούργου.

*Ἐπειδὴ αἱ μεγάλαι πόλεις Ἀμβούργον καὶ Λυθέκη, βλέπουσαι τὴν ἐμπορίαν πάσχουσαν διὰ τὰς ληστείας τῶν Ἰπποτῶν, ἐφρόντισαν νὰ ἔξασφαλίσωσιν αὐτήν, ἔκαμαν συνθήκην καὶ συμμαχίαν, ητις κατὰ τὴν παλαιὰν τῶν Γερμανῶν διάλεκτον ὀνομάζεται Ἀρσα (μ. X. 1241), καὶ ἔφερεν ἄξια τῶν ἐπιτίδων ἀποτελέσματα. Διότι εἰς τὴν συμμαχίαν ταύτην προσήρχοντο καὶ ἄλλαι πόλεις, ὥστε περὶ τὸ 1300 ἔτος αἱ μετέχουσαι τῆς συμμαχίας πόλεις ἤσαν ὑπὲρ τὰς 70, καὶ ὀνομάζοντο Ἀνσεατικαί, αἱ δοπιαὶ ἀπὸ τὴν παρὰ τὸ Ρήγον Κολωνίαν ἔως εἰς τὴν Νάρβαν τῆς Ρωσίας ἀπετέλουν σειράν, ὑπεօαστικούμένην ὑπὸ στρατιωτῶν.

*Οτε δὲ Ῥουδόλφος, ὁ κόμης Ἀψοβούργου, καὶ γενάρχης τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου τῆς Ἀνδορρίας, ἀνέβη εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον τῆς Γερμανίας (μ. X. 1273), τότε ἡ κατάστασις τῆς Γερμανίας ἐκαλλιτέρευεν ἐπειδὴ ὁ μέγας οὖτος ἄναξ κατέστρεψε τοὺς λησταὶς Ἰππότας, καὶ ἀποκατέστησε τὴν ποδὸς πολλοῦ ἐπιθυμητὴν κοινὴν ἡσυχίαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εὐταξίαν (μ. X. 1290). *Οὐεν δὲ θάνατος τοῦ περιπολήτου καὶ ἐναρέτου τούτου αὐτοκράτορος (μ. X. 1291) ἔκαμε τοὺς φιλοπάτριδας τῆς Γερμανίας νὰ γένησωσι δάκρυα πικρά.

§. 98. Ἐλβετία.

*Ἡ Ἐλβετία ὅλη περιεγένετο εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Γερμανίας, καὶ διη-

ρεῖτο εἰς πολλὰ μικρὰ κράτη, ἐκ δῶν κραταιότατον ἡ οὖν τὸ ὑπὸ τὸν οἶκον τῶν κομῆτων τοῦ Ἀφισθύρου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλβρέχτος ὁ Α'. οὗτος τοῦ Ἦρουδόλφου, ἐπάσχειςεν ἀδίκως νὰ ἔκτεινῃ τὴν ἔξουσίαν τοῦ οἴκου του τού εἰς τὰ μέρη ἔκεινα, οἱ φιλελεύθεροι: Ἐλθετοὶ ἡγανάκτησαν ἐνδομένως (μ. X. 1291).

Ἄνδρες ἀπότοτοι καὶ ἀποφασισμένοι νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν τυραννίαν συνήλθον εἰς τὸ Γούτλιον μεταξὺ Ούσανίου (Urg) καὶ Οὔντερβάλτης, καὶ συνώμοσαν κατὰ τῶν τυράννων. Ἐκ δὲ τῶν συνομοτῶν ἐπισημάρτυτοι εἶναι ὁ Ἀρνόλδος Μελχεύλαος, Βάλτερος Φύρστιος, Βέρνερος Στουφάχερος καὶ ἔξαιρέτως ὁ Γουλιέλμος Τέλλος, πολίτης τοῦ Ούραγιου. Ἀπηγέστατος δὲ τῶν ἐπάρχων πάντων, ὃσους ὁ αὐτοκράτωρ ἐγένεν εἰς τὴν Ἐλθετίαν, ἡτον ὁ Ἐρμάνος Γέσλερος, τὸν ὄποιον ὁ Τέλλος κατετόξευσεν εἰς χούνην τινά, ὃνομαζούσενην Ὀλεβέγη η Ὁλεγάσση (Honlweg η Hohlegasse — κοιληόδος) πλησίον τῆς Κυσσενάχτης Kuessnacht (μ. X. 1307).

Τὸ ἔργον τούτο διεφημίσθη εἰς τὴν Ἐλθετίαν ὅλην, καὶ ἔγεινε σύνθημα παγκοίγου ἐπαναστάσεως. Ὁθεν τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους (μ. X. 1308) ἐπέπεσαν κατὰ τῶν τυράννων, καὶ ἐδίλωξαν τοὺς νομάρχας καὶ ἐπάρχους πάντας, καὶ σύμπασαν αὐτῶν τὴν δορυφορίαν. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν συνεστήθη ἡ ἐλευθέρα Ἐλθετία. Οἱ δὲ τῆς Αὐστρίας δυνάσται ὅχι μόνον δὲν ἔδυνθήσαν νὰ τὴν ὑποδουλώσωσι πάλιν, ἀλλ' ἔχασαν καὶ ὅσα κτήματα εἶχαν ἡ οἰκογένειά των ἔκει.

§. 99. Ιωάννης Οὗσσος

Καὶ πρότερον μὲν ἐκκυλοφόρουν νέαν θρησκευτικαὶ ἴδεαι, ἐπαπειλοῦσσαι περιορισμὸν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δεσποτισμοῦ ἀλλ' ὁ Ιωάννης Οὗσσος, καθηγητὴς εἰς τὴν Πράγαν, ὑπέσκαπτεν αὐτοῦ τὰ θεμέλια μὲ τὴν διδασκαλίαν του· ἐπειδὴ ἐκήρυττε κατὰ τῆς ἐμπορίας τῆς ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν, καὶ συγέσταινεν ὡς καὶ τὰ ἀπηγγορευμένα συγγράμματα τοῦ Ἀγγλου Βικλέφου (μ. X. 1400). Διὸ ἐκατηγορήθη εἰς τὸν Πάπαν, καὶ ὑπὸ τούτου προσετάχθη νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν ἐν Κωνσταντίᾳ (Constance) σύνοδον, διὰ νὰ δώσῃ λόγον τῶν δογμάτων, τὰ ὄποια ἐπρέσβευεν. Ὅπεργέθησαν δὲ εἰς κύτον ἀσφάλειαν καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ ὁ πάπας (μ. X. 1414).

Οθεν δὲ οὔσσος, ἐμφανισθεὶς εἰς τὴν σύνοδον, ἔξεισε τὰ δόγματά του ἐγώπιον αὐτῆς μὲ πολλὴν ἀξιοπρέπειαν, ἀλλ' ἐψυλακίσθη ὡς αἰρετικός, πρὸς τὸν ὄποιον δὲν γρεωτεῖ οὐδεὶς νὰ φυλάξῃ τὴν ὑπόσχεσίν του, καὶ κατεκάη ὁλοζώγταφος ἐν Κωνσταντίᾳ (μ. X. 1415). Τὸ αὐτὸν δὲ ἐπαθε τὸ ἐπόμενον ἔτος καὶ διφλος καὶ ὀπαδός του Ιερῷ ὄνυμα (μ. X. 1416). Οἱ δὲ ἐν Βοεμίᾳ ὁ παδοὶ τοῦ οὔσσου διὰ τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλον τῶν ἀπιστίαν ἐκινήθησαν εἰς τόλεμον φρικωδέστατον. Οθεν αὐτοὶ, ἔχοντες στρατηγοὺς τὸν Ζίσκων καὶ Προκόπιον, ἐφέρθησαν εἰς διάστημα εἰκοσιν ἔτῶν (μ. X. 1416—1436.) μὲ ἀπήγειαν μεγίστην πρὸς ἀπαντας τοὺς παπολάτρας.

Εἰς τὸ διάστημα δὲ τοῦτο Σαξωνία, Γαλλία, Αὐστρία, Ούγγαρια καὶ Βαγδαδεύρηγον ἐλεγατήθησαν, καὶ ἡ Βοεμία ἐπλούτησεν ἀπὸ τα λάφυρα.

Τελευταῖον δὲ (μ. Χ. 1436), οἱ Ούσσηται ἔπεσαν εἰς ὄιχόνοιαν, ἡ ὅποια ἔδοσεν εὐκολίαν εἰς τὸν βυσιλέα Σιγισμοῦνδον, νὰ τοὺς καταπολεμήσῃ· ἐλαθαν ὅμως παρ’ αὐτοῦ τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχωνται ἀκωλύτως τὰ τῆς θρησκείας των. Ούσσηται δὲ σώζονται καὶ καθ’ ἥμᾶς, ἀλλ’ ὄνομάζονται τὴν σήμερον Μοραυοὶ καὶ Βοεμοὶ ἀδελφοί.

§. 100. Ἰωάννης ὁ Γουττεμβέργιος.

Ἄνεκαθεν ἀντεγράφοντο τὰ βιβλία ὑπὸ μοναχῶν καὶ ἡσταν σπανιωτάτα^ο ἡ Ἱερὰ γραφὴ παραδείγματος χάριν ἐτιμᾶτο 500 χρυσᾶ φλωρίνια. Ἡ ἐφεύρεσις ὅμως τῆς τυπογραφικῆς τέχνης συνέτριψε τέλος πάντων τὰ δεσμά τοῦ νοός (μ. Χ. 1436). ἐπειδὴ ἕκτοτε τὰ ἀξιολόγωτερα συγγράμματα, πολλαπλασιαζόμενα διὰ τῶν πιεστηρίων τοῦ τύπου μὲ ἄκρου ταχύτητα, ἔγειναν εὖωνα καὶ εὐπόριστα.

Τὴν δὲ κοινωφελεστάτην ἐφεύρεστιν ταύτην ὁ κόσμος γρεωστεῖ εἰς τὸν Ἰωάννην Γουττεμβέργιον, γεννηθέντα (μ. Χ. 1401.) καὶ ἀποθανόντα (μ. Χ. 1468.), ἐν Μογοντιάκῳ· καὶ ἡ πρώτη ἀπόπειρα νὰ χαράσσωσιν ἔκαστον γράμμα καὶ ἑκάστην λέξιν ἐπὶ ἔκλινων πινάκων, νὰ μελανώνωσι καὶ νὰ τυπώνωσιν αὐτά, ἐπέτυχε μέν, ἀλλὰ ταχέως ἥμβλυσε τοὺς ἔκλινους πίγκιας, καὶ κατέφθειρε τοῦ ἐφεύρετοῦ τὴν περιουσίαν.

“Οθεν ἐπενόρησεν ἀλλον τρόπον, νὰ χύνῃ δηλ. ἐκ μετάλλου χιλιάδας πολλὰς ἑκάστου στοιχείου ἴδιαιτέρως· ἀλλ’ εἰς τοῦτο ἐχρειάζοντο κεφάλαια μεγάλα, καὶ ὁ Γουττεμβέργιος εἶχε πτωχεύει. Ἐνωθεὶς λοιπὸν μὲ τὸν Ἰωάννην Φαῦστον, πλούσιον χρυσοχόον συμποδίτην του, ἐπορίσθη τὰ εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἀγαγκαῖα χρήματα (μ. Χ. 1450). Μὲ τούτος δὲ συντροφεύσας καὶ ὁ Ἱερεὺς Πέτρος Σαλιφέρος, καλλιγράφος ἀριστος, συνετέλεσε πολὺ εἰς τελειοποίησιν τῆς τυπογραφικῆς τέχνης.

Ἐκ μῆγματος μολύbdου καὶ ἄλλων μετάλλων ἐχθίησαν γλαφυρώτατα στοιχεῖα, ἐπενοήθη ἡ τυπογραφικὴ μελάνη, καὶ ἤρχισε νὰ τυπώνηται πρῶτον ἡ Ἱερὰ γραφή (μ. Χ. 1455). Ἀλλὰ μόλις ἐτυπώθη ἡ δωδεκάτη κόλλα, καὶ ὁ Φαῦστος, πλεονεξίᾳ φερόμενος, ἀπήγνησε τὰ ποικιταβληθέντα κεφάλαια καὶ τοὺς καθυστερήσαντας τόκους· ἐπειδὴ δὲ ὁ Γουττεμβέργιος δὲν ἐδύνατο νὰ πληρώσῃ ταῦτα, ἐκεῖνος ὀφειοποιήθη τὴν τυπογραφικὴν ἀποσκευήν, ὅλα τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ πιεστήρια.

“Ο Φαῦστος λοιπὸν μετὰ τοῦτο ἐξηκολούθησε γὰρ ἐργάζηται τὴν ἀλεφεῖσαν τέχνην, καὶ ἐτελείωσε τὴν τύπωσιν τῆς Ἱερᾶς γραφῆς (μ. Χ. 1457). Ολίγον δὲ μετέπειτα ἐτυπώθη καὶ τὸ ψαλτήριον, τὸ δρποῖον ἐπωλεῖτο, καθὼς καὶ ἡ γραφή, μὲ τιμὴν μετρίαν.

Τοῦτο δὲ τόσον ἐτάραξε τοὺς τέως ζῶντας ἀπὸ τὴν ἀντιγραφήν, ὥστε διέβαλον τὸν Φαῦστον ὡς μάγον, καὶ ἡ διαβολὴ των ἐπισεύθη εὐκόλως· καὶ θότι αὐτὸς ὁ Φαῦστος ἐφύλαττε τὴν τέχνην μυστικήν, καὶ κομπάζων ἔλεγεν, ὅτι δίχως κονδύλιον εἰς μίαν ἡμέραν ἐδύνατο γὰρ γράψῃ τόσον, ὃσον χίλιοι ταχυγράφοι δὲν δύνανται νὰ γράψωσιν εἰς διάστημα ὀλοκλήρου ἔτους. Ἀλλ’ ἡ κομπορρήματοσύνη αὔτη ἦτο γότος καὶ ἄλλων μεταγεγεστέρων

τυπογράφων, οἵτινες εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν τυπωγόμενα βιβλία μετὰ τὸ ὄνομα των ἐπέγραφαν τὸν στίχον τοῦτον.

Imprimit illae Die, quantum vix scribitur anno.

Αλλ' ὅμως ὁ Φαῦστος ἐγέλα διὰ τὸ μωρόπιστον τοῦ λαοῦ, καὶ ἔξηκος λοιποὶ νὰ ἐργάζηται τὴν ἐπικερδή τέχνην, μεταχειρίζομένος εἰς τοῦτο ἐργάτας ὀρκισμένους νὰ τὴν φυλάττωσι μυστικήν. Ὁμως δὲν ἔμεινεν ἡ τέχνη πολὺν καιρὸν μυστική ἐπειδή, ὅφου τὸ Μογοντίανον ἐκυρεύθη (μ. X. 1462), οἱ ἐργάται τοῦ Φαῦστου ἐσκορπίσθησαν εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ εἰς τὴν Ιταλίαν, ἤρχισαν νὰ μετέρχωνται τὴν νέαν ταύτην τέχνην, καὶ ἐκέρδισαν ὅχι διλίγα.

Εἰς τὴν Γερμανίαν δὲ μετὰ τοὺς τρεῖς ἑκαίνους πρώτους τυπογράφους, τὸν Γουττεμβέργον καὶ Φαῦστον καὶ Σαΐφφερον, ἐχοημάτισαν τυπογράφους ἐν Βαυμέργη μὲν ὁ Ἀλέρτος Πρίστερος, ἐν δὲ Κολωνίᾳ ὁ Οὐλερίχος Ζέλλος, ἐν Αὐγούστῃ δὲν ὁ Ἀντιος Βέλμερος, ἐν Νοριμβεργῇ ἴδεν ὁ Ερρίκος Λούμελος κτλ. Ἐν Μογάρῳ δὲ πρῶτος τυπογράφος λέγεται ὅτι ἐχρημάτισε περὶ τὸ 1482 ὁ Ιωάννης Σχαύερος (Schauer).

Οἱ δὲ Γουττεμβέργιος ἀπέθανε κατὰ τὸ 1468 ἔτος, καὶ δύο ἔτη πρότερον ὁ Φαῦστος εἶχεν ἀποθάνει ἐν Ηαρισίοις ἀπὸ λοιμόν, ἐνῷ συνήγειρε χρήματα, τὰ ὄποια τοῦ ἐχρεώστουν ἀπὸ βιβλία (μ. X. 1466). Περὶ δὲ τὸ 1500 ἐφευρέθη καὶ ἡ βιβλιοδετική.

§. 101. Μαξιμιλιανὸς ὁ Α'.

Κατὰ τὸν χρόνον τούτους (μ. X. 1493) ἀνέδη εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον τῆς Γερμανίας Μαξιμιλιανὸς ὁ Α', ὃς τις ἔγεινε πολλῶν καὶ λαῶν εἰς τὴν Γερμανίαν πρᾶξεν· ἐπειδὴ εἰς τὴν ἐν Βορματίῳ (Worms) διαιταν (μ. X. 1495) κατώρθωσε τῆς Γερμανίας τὴν παντοτεινὴν εἰρήνην. Ήτις κατέπιετε τὴν χειροδοκίαν εἰσῆξε τὰ ταχυδρομεῖα διὰ Φραγκίσκου κόμητος τῆς Τουροτατσίας (Tour Tassis), καὶ κατέσγεσε δύο ὑπέρτατα δικαστήρια, τὸ λογιστικὸν συμβούλιον καὶ τὸ ἀβίλικὸν συμβούλιον (Reichskammer-ericht, Reichs-Hofrath) (μ. X. 1506). Ὡργάνισε μόνιμα δρατεύματα· διήρεσε τὴν Γερμανίαν εἰς κύκλους, περιττὸν εἰς ἕξ (μ. X. 1500) καὶ δεύτερον εἰς δέκα (μ. X. 1512). Αὕτη δὲ ἡ διαίρεσις ἔφερε σημαντικώτατα ἀποτελέσματα, καὶ διήρκει μέχρι τῶν γεωτάτων χρόνων. Ἡ ἔξαιρέτως ὅμως εὐτύχησεν ὁ Μαξιμιλιανὸς ν' αὐξήσῃ τὴν δύναμιν τῆς δυναστείας του δι' ἐπιγαμιῶν ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν (μ. X. 1477), νυμφευθεὶς τὴν κληρονόμου τῆς Βουργουνδίας Μαρίαν, θυγατέρα Καρόλου του τολμηροῦ, ἀπολεσθέντος παντριτικῶν τὴν ἐν Μοράτῳ (Murtens) μάχην πρὸς τοὺς Ἐλβετούς (μ. X. 1476), ἐνδηρονόμησε τὰς ὑπὸ πλουσίων καὶ φιλοπόνων ἀνθρώπων κατοικουμένας ἐπαρχίας τῆς Βουργουνδίας.

Οὐχὶ δὲ μετὰ πολὺν (μ. X. 1496) συνήψε τὸν οἰόν του Φιλιππον τὸν Όραιον μὲ τὴν κληρονόμου τῆς Ἰσπανίας Ιωάννην, θυγατέρα τοῦ Φερδινάνδου καὶ τῆς Ισαβέλλας, καὶ οὕτως ἤνωσε τὴν δυτικὴν ἄκραν τῆς Εὐρώπης μὲ τὴν Αντερίαν. Τὸν οἴόν του Φιλιππον τούτου θὰ ξδωμεν εἰς τὴν ἀρχὴν

τοῦ νέου αἰῶνος ὡς Κάρολον μὲν Α', ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἰσπανίας (μ. Χ. 1816), ὡς Κάρολον δὲ Ε'. ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τῆς Γερμανίας (μ. Χ. 1819).

§. 102. Γαλλία καὶ Ἀγγλία.

Καὶ τῶν ἐπικρατειῶν τούτων ἔκατέραι (§. 82 87) ἀπώλεσε τοὺς ἀκμαιοτέρους ἄνδρας εἰς τὸν κατὰ τῶν Σαρακηνῶν πόλεμον, καὶ ἔλαβε τὰς αὐτὰς ὥφελειας καὶ τὰς αὐτὰς βλάβες, καθὼς καὶ ἡ Γερμανία. Οἱ βασιλεῖς ὅμως τῆς Γαλλίας ἐγγόριζον καλλίτερα πᾶς γὰρ ἔκτεινωσι κατ' ὅλην τὴν περιφρίσμένην των δύναμιν, καὶ τῶν ἀντιτεινουσῶν δυνάμεων τὰς μὲν νὰ ἀλλατώσωσι, τὰς δὲ νὰ καταλύσωσιν.

Ἐπειδὴ Φιλίππος ὁ Δ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ὁ καὶ Ὀρχιός ἐπονομαζόμενος, εἰσῆλθεν εἰς ἀγῶνα καὶ πρὸς τὸν εἰς πάντας ἐπίφροδον πάπαν, καὶ ἔξηλθε νικητής καὶ τροπαιοῦχος· διότι ὑπερασπίσθη γενναῖος τὴν κομικὴν ἔξουσίαν ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τοῦ πάπα Βονιφατίου τοῦ Ζ', μάλιστα δέ, ἀψηφῶν τὸν ἀφορισμὸν καὶ τὴν ἀργευτινήν, ἐπόλμησε καὶ τὸν ἀρχηγὸν τῆς Χριστιανώσυνης Κλήμεντα τὸν Ε' νὰ σημάσῃ, καὶ ὡς αὐχμαλώποι εἰς τὴν Αὐγινώνα (Avignon) νὰ ἀπάξῃ (μ. Χ. 1305), διόπου αὐτὸς καὶ οἱ διάδοχοί του ὑπὲρ τὰ ἔθδομάκοντα ἔτη ἡγαγκάσθησαν γὰρ ἔχωσι τὴν καθέδραν των (μ. Χ. 1305—1378), καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν δύναμιν νὰ ὑπόκηρται, τὸ ὅποιον δχι ὅλιγον ἐσκανδάλισε τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, καὶ πολλὰ εἰς αὐτὴν κακὰ ἔφερεν.

Ο αὐτὸς βασιλεὺς μὲ τὴν συναίνεσιν τοῦ πάπα Κλήμεντος τοῦ Ξ', εἰς τὴν ἐν Βιέννη τῶν Ἀλλοδρώγων (Viennese) σύνοδον (μ. Χ. 1312) κατήργησε τὸ τάγμα τῶν Ναϊτῶν, κατηρρογθέντων διὰ μεγάλα κακουργήματα, κατέτρεξε ἀπηγνέστατα τοὺς Ἰππότας τούτους, καὶ ἐδήμευσε τὴν περιουσίαν αὐτῶν (§. 94.).

Μετ' ὅλιγον ἀνεψάνη νέος ἐχθρὸς τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας, ἡ Ἀγγλία ἐπειδὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου (μ. Χ. 1314), οἱ τρεῖς αὐτοῦ υἱοί, συγδιαδεχόμενοι τὸν θρόνον, ἀπέθανον ταχέως ἄπληκτοι, ἐπομένως ἡ διαδοχὴ αὐτοῦ μετέβη εἰς ἀλλον πλάγιον κλάδον τῆς βασιλείης γενεᾶς, εἰς τὸν οἰκου τῶν δουκῶν τῆς Βαλεσίας (Valois) (μ. Χ. 1328). Ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, Ἐδουάρδος ὁ γ', ως υἱὸς τῆς μεγαλειτέρας θυγατρὸς Φιλίππου τοῦ Δ', θήεις τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας, καὶ μὲ τὰ ὅπλα ἐσήριξε τὰ δικαιώματά του (μ. Χ. 1339).

§. 103. Ἡ Αὐρηλιανὴ παρθένος (puicelle d'Orléans).

Τοῦτο ἐξῆλθε πόλεμον, διστις διήρκεσεν ὑπὲρ τὰ 100 ἔτη (μ. Χ. 1339—1451), καὶ πολλὴν ἐπροξένησεν αἰματοχυσίαν. Εἰς τοῦτο δὲ τὸν πόλεμον μετεγειρόσθησαν κατὰ πρῶτον πυριοθόλα ὅπλα, καὶ ἡ Γαλλία ἔφασεν εἰς τὸ χειλός τοῦ βαράθρου τῆς ἀπιόλιας. Οἱ Ἀγγλοι νικηταὶ καὶ τροπαιοῦχοι εἰσῆλθον εἰς Παρίσιον καὶ τὸν διάδοχον τοῦ βασιλείου των ἐκάθισαν εἰς τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας (μ. Χ. 1422). "Οἴεν ἐφάγη τότε, ἐπιπτοῖ ἔμελον νὰ ἔξουσιάζεται εἰς τὴν Γαλλίαν.

Αλλὰ μετά ἐπταετεῖς συμφορᾶς ἐφάνη σωτήρ πάρθενος τις ὀνομαζόμενη Ιωάννα Ἀρχία ή Αὐρηλιανή παρθένος (Jeanne d'Arc, la pucelle d'Orléans), καὶ γεγνηθεῖσα εἰς Δομρέμιον (Domrémy) χωρίον τῆς Λοθριγγίας. Ἐπειδὴ αὕτη, ἀναλαβοῦσα τὸ Γαλλικὸν στράτευμα, καὶ κινήσασα αὐτὸν κατὰ τῶν ὑπερηφάνων "Ἀγγλῶν, διέλυσε τὴν πολιορκίαν τῆς Αὐρηλίας, ἔκτύπησε' τὸν ἔχθρὸν παντοῦ, καὶ ἔφερε τὸν βασιλέα Κάρολον τὸν Ζ'. εἰς τὸ Δουροκόρτορον (Rheims), διὰ νὰ στεφθῇ (μ. X. 1429).

Ἐπεισε μὲν ἐπειτα εἰς τῶν "Ἀγγλῶν τὰς χεῖρας αἰχμάλωτος ἡ ἡρωΐς, καὶ ὡς μάγισσα ἐν "Ροτυμάγῳ (Rouen) κατεκάη (μ. X. 1431). Ὡς σώτειραν δύως τῆς πατρίδος ἐδόξαστεν αὐτὴν ἡ ἱστορία, καὶ ἡ πατρίς εὐγνωμονοῦσσα ἐτίμησεν, ἀνεγείραστα ἐν Αὐρηλίᾳ λαμπρὸν ἄγαλμα, ὃπου διαπρέπουσιν ἀνάγλυπτα, θσα μεγαλεῖνα κατέθυμωσεν.

Εἰς δὲ διάγονον δὲ καιροῦ διάστημα ἔξωσθησαν οἱ "Αγγλοι πανταχόθεν, ὅπου τῆς Γαλλίας ἔξουσίαζον, καὶ ὁ πόλεμος ἔλαβε τέλος, διγῶς νὰ γείνωσιν ἐπιστήμως συνήχαι εἰρήνης (μ. X. 1451), ἀλλ' ἔξηψε μεταξὺ τῶν ἔθνων ἀμφοτέρων τὸ ἀδιάλλακτον ἐκεῖνο μῆσον, τὸ ὅποιον καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη τρέψουσιν οἱ Γαλλοί, καὶ οἱ "Αγγλοι πρὸς ἀλλήλους. Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου αἰῶνος ἔβασιτευσεν εἰς μὲν τὴν Αὐγγλίαν Ἐρρίκος δ Ἡ' (μ. X. 1509), εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν Φραγκίσκος ὁ Α' (μ. X. 1515).

§. 104. Ιταλία.

"Η Ιταλία διὰ τὰ ἐκτενῆ παράλια τῆς εἶνε πρὸς ἐμπορίαν εὐθετωτάτη. Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τῶν σταυροφοριῶν πόλεις Ιταλικαί, η Βενετία, η Γένους καὶ ἡ Πίσσα, ἔχορήγουν, τὰ εἰς τὸν ἀπὸ πῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ ἀνάπολιν διάπλουν ἀπαιτούμενα πλοῖα, διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ 1100 ἔτους ἀκόμη ἡ ἐμπορία τῆς Ιταλίας ἤκμαζεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν Παλαιστίνην, τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἰς τοῦ Εὐξένου πόντου τὰ παράλια. Κυριώτατον δὲ ἄρθρον τῆς ἐμπορίας ταῦτης ἦσαν εἰς τὰς Ἰδίας τὰ γεννήματα, τὰ ὄποια οἱ "Αράβες ἔφερον εἰς τὴν Μεσόγειον.

Τὸ κέρδος δὲ ἔκαμε τοὺς ἀνθρώπους νὰ γείνωσι βιομήχανοι. "Οθεν χειροτεχνεῖα ἔξευγένιζαν τὰ γεννήματα τῆς φύσεως καὶ παντοῦ ἀνεγέρσοντο πάμπολλα, καὶ οὕτως ἔξύπνησεν ἡ φιλοτεχνία. Ἀλλὰ καὶ αἱ γνώσεις ἐτιμῶντο, καὶ οἱ ποιηταὶ ἡγαπῶντο, καὶ ἐπομένως ἡ Ιταλία περὶ τὸ 1400 ἔτος ἔγεινεν ἑστία τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς νέας Εὐρώπης.

Περὶ δὲ τὸ 1300 ἔτος ἤκμαζεν εἰς τὴν Ιταλίαν ὁ Δάντης καὶ ὁ Πετράκας· κατ' αὐτὸν δὲ τοῦτον περίπου τὸν καιρὸν (μ. X. 1302), ὁ Νεαπολιτανὸς Φλάβιος Γιάννας ἐφεῦρε τὸν διαβήτην καὶ ὁ Φλωρεντινὸς Ἀλέξανδρος Σπίνας τὰ δύματοιούάλια, τὰ ὄποια μετ' ὀλίγον ὠδήγησαν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ τηλεσκοπίου, διὰ τοῦ ὄποιου δύναται τις νὰ βλέπῃ τόσον καθαρὰ τὴν σελήνην, ὥστε τόρα ἔχομεν καὶ σεληνογραφικοὺς πίνακας.

Τὸν δὲ χρονοῦν αἰῶνα τῆς Ιταλίας (μ. X. 1400.) ἔφεραν οἱ ἐν Φλωρεντίᾳ διοικούντες Δούκες Μέδικοι, οἵτινες διέπρεψαν ὡς θεούμορτοι

προστάται τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἐπειδὴ αὐτοὶ ὑπεδέχοντο εὑμενᾶ-
στατα τὸ πλήθος τῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν μεταναστεύοντων σοφῶν καὶ τεχνι-
τῶν, καὶ φερόμενοι πρὸς αὐτοὺς ὡς φίλοι, κατέστησαν τὴν Φλωρεντίαν
ἔστιαν ὅλων τῶν ἀξιοσπουδάστων, καὶ καταγώγιον τῶν ἐπιφαγεστάτων
τῷ τοῦ αἰῶνος ἔκεινον.

§. 105. Βασιλείων Νεαπόλεως καὶ Σικελίας.

Πολλοὶ πρὸ τῶν ξαυροφοριῶν (μ. X. 1000) Νορμανδοὶ ἐμετανάστευ-
σαν ἐκ τῆς Γαλλίας εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἰταλίαν (§. 84.), τὴν ὥπολαν
μετὰ πολυετεῖς ἀγώνας ἐκυρίευσαν, καθὼς καὶ τὴν Σικελίαν, καὶ οὐ-
τῶς ὁ μέγας Κόμης τῆς Σικελίας, 'Ρογήρος ὁ Α', συγέστησε τὸ ἡνωμέ-
νον βασιλεῖον τῆς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας ἡ τῶν δύο
Σικελιῶν (μ. X. 1098). Ἡ δὲ Νορμανδικὴ δυνατεῖα μετὰ τὸν θάνατον
Τουλιέλμου τοῦ Β', ἐπονομαζομένου 'Αγαθοῦ, ἔσθυσε, καὶ ἡ βασιλεία τῶν
δύο Σικελιῶν μετέβη ὡς ἀληργονομία εἰς τὴν Σουαβικὴν γενεὰν τῶν ὑρών
'Οεγεάουφεν (Hohenstaufen) (μ. X. 1189.)

'Αλλ' ὁ πάπας Κλήμης ὁ Δ'. ἐμίσει τὴν οίκογένειαν ταύτην, καὶ διὰ
τοῦτο ἔχάρισε τὴν χρεύσουσαν βασιλείαν εἰς τὸν Κάρολον δούκα τῶν 'Αν-
δεγαύων (duc d'Anjou) (μ. X. 1265). Κορραδίνος ὄμως ὁ ἔσχατος τῆς γε-
νεᾶς τῶν 'Οειστάουφεν μὴν εὐγαροστούμενος εἰς τοῦτο, ἐπάσχεισε γὰρ κυ-
ριεύσης μὲ τὰ δύλια τὴν νόμιμον ἀληργονομίαν του ἀλλ' ὁ δούκης τῶν 'Αγδε-
γαύων Κάρολος ἐνίκησε τὸ στράτευμα ἔκεινου ἐν Ταγλιακόσσα, αὐτὸν δὲ
τὸν νόμιμον ἀληργονόμον τοῦ θρόνου ἀπεκεφάλισεν εἰς τῆς Νεαπόλεως τὴν
δημόσιον ἀγοράν (μ. X. 1268).

§. 106. Ο Σικελίκος Εσπερίνος.

'Αλλὰ τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν Γάλλων καὶ τὰς πολυειδεῖς καταδυνασεῖας
τοῦ βασιλέως Καρόλου δὲν ἐδύναντο οἱ θυροειδεῖς Ἰταλοί νὰ ὑποφέρωσι, καὶ
ἐπομένως ἐκαροφυλάκτουν διὰ ν' ἀποσείσωσι τὸν μισητὸν ζυγόν.

'Οχι; δὲ μετὰ πολὺ ἐπαρουσιάσθη περίστασις ἐπιτηδεία εἰς τοῦτο ἐπειδὴ
τὴν 30 Μαρτίου τοῦ 1282 οἱ κάτοικοι τοῦ Πανόρμου (Palermo) ἔξαγχλύ-
ζαν, παίζοντες τὰ ἔθυκτα τῶν παιγνίδια πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως. Ἐπειδὴ
δὲ Γάλλος τις ὑδρίσεν ἔκει νεαρίδα, ἐμαρχαιώθη ὑπὸ τῶν παροργισθέντων
συγγενῶν ἔκεινης. Ἡ ἀγανάκτησις δὲ διὰ τὴν ὑδρίν ταύτην ἐκρίευσε τῶν
Σικελῶν πάγτων τὰς φυχάς, καὶ τὴν ὥραν τοῦ ἐσπερινοῦ ἔγεινε φρικτὴ
σφαγὴ ἐπειδὴ ὅσοι Γάλλοι εὑρίσκοντο ἔκει, πάγτες ἐπεσκαν ἐν στόματι
φοινικαίας.

'Η ἐπανάστασις δὲ αὕτη ὡς ἀστραπὴ εἰς πᾶσαν διεδόθη τὴν νῆσον, καὶ
φύον διέγιοι τῶν Γάλλων διέψυγαν τὴν ἐκδικητικὴν μάχαιραν τῶν Σικε-
λίων. Ταύτην δὲ τὴν φρικτὴν ἀνθρωποκτονίαν ἡ ιστορία ὀνομάζει Σιγε-
λικὸν ἐσπερινόν.

'Ἐπειτα λοιπὸν ἡ μὲν Σικελία πᾶσα ὑπετάχθη εἰς τὸν Πέτρον, βασι-
λέα τῆς Ἀραγωνίας· Κάρολος δὲ ὁ 'Αγδεγαύεις ἐκράτησε μόνον τὴν Νεά-
πολιν. 'Αλλὰ καὶ τὸ βασιλειακὸν τοῦτο ἀφήσεσθε ἐπειτα ἀπὸ τῶν γενεῶν αὐτοῦ

Φερδινάνδος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀραγωνίας, καὶ πάππος τοῦ Ε'. Καρόλου, καὶ οὕτως ἤγωσε τὰς δύο Σικελίας ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς Ἰσπανίας (μ. Χ. 1504.)

§. 107. Γραικορωμαῖος καὶ Τοῦρκοι.

"Ἡ ἀνατολικὴ ἀυτοκρατορία εὐρίσκετο εἰς ἀθλιεστάτην κατάστασιν καθ' διν καιρὸν ἀνέβη τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον Ἀλέξιος ὁ μέγας (§. 88) (μ. Χ. 1081). Ἡτού μὲν οὗτος ἀνδρεῖος, οἱ Τοῦρκοι δῆμος εἶχαν προχωρήσει εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ κυριεύσει τὰς ἐν Ἀσίᾳ ἐπαρχίας πάσας. Τὰ μόγα λοιπὸν λείψανα τῆς πάλαι ποτὲ τόσου χραταιᾶς αὐτοκρατορίας τῶν Ῥωμαίων ἦσαν ἐν Εὐρώπῃ ἡ Θράκη, ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Ἑλλάς.

Αἱ σταυροφορίαι κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφάγησαν ἀνορθώνουσαι τὴν ἀρχαῖαν λαμπρότητα τῆς ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας τῶν Γραικορωμαίων ἐπειδὴ ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῶν ἀλλοθρήσκων τὰς χεῖρας πολλαὶ καὶ μεγάλαις γῶραι· ἀλλ' ἐψεύσθησαν αἱ ἐλπίδες, καὶ ἡ χαρὰ ἐματαιῶθη ἐπειδὴ πάλιν οἱ Τοῦρκοι ἔκψεισαν ἔκεινας, καὶ οἱ δυτικοὶ λαοὶ δὲν ἔδεν ἔδυνθησαν νὰ ἀναχαιτίσωσι τὸν δρμητικὸν χείμαρρον. Τελευταῖον. δὲ αἱ σταυροφορίαι παγκάπασιν ἔπαυσαν.

§. 108. Ἀλώσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Οἱ Τοῦρκοι διὰ τὰς κατὰ τῶν σταυροφόρων νίκας ἦσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ συμπάσης τῆς Εὐρώπης νικηταί, καὶ ἐπομένως τίποτε δὲν τοὺς ἐμπόδιζε πλέον νὰ κινήσωσι τὰ δηλατῶν καὶ κατ' αὐτῆς ἔκεινης. Αὐτὸ δὲ τούτο καὶ ἔγεινεν ἐπειδὴ Σολιμάνος ὁ σουλτάνος αὐτῶν διέδη τὸν Ἑλλήσποντον (μ. Χ. 1355), ἐπέπεσεν κατὰ τῆς ἔκνενευρισμένης ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας τῶν Γραικορωμαίων, καὶ ἐντὸς δλίγου κατεκυρίευσε τὰ πειστότερά της μέρη.

Μουράτος δὲ ὁ Α'. τὸν θρόνον τῆς Βασιλείας του ἔστησεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν (μ. Χ. 1360). Εἰς μάτην οἱ τεταπεινωμένοι αὐτοκράτορες ἐπεκαλέσθησαν τὰς Εὐρωπαϊκὰς αὐλὰς εἰς βοήθειάν των· εἰς μάτην ὑπεσχέθησαν εἰς τὸν πάπαν νὰ ἔνωσωσι τὴν ἀνατολικὴν ἔκκλησίαν μετὰ τῆς δυτικῆς (§. 88).

Οὐδεμία δύναμις δὲν ἔδύνατο οὐδὲ θῆσεις νὰ ἀντιπαραχθῇ εἰς τὸν φοβερὸν καὶ τρομερὸν ἔχθρον. Τελευταῖον δὲ τὰ πράγματα κατήνησαν τοιαῦτα, ὅτε Κωνσταντῖνος ὁ ΙΑ'. ἔχασεν ὅλα ἐκτὸς τῆς βασιλευούσης τέλος πάντων δὲ καὶ αὐτὴ ἔπεσεν εἰς τὴν ἔξουσίαν Μωάμεθ τοῦ Β' (μ. Χ. 1453 Μαΐου 29). ἐπειδὴ μετὰ ἐπτὰ ἔδομάδων πολιορκίαν ἔκυριεύθη ἐξ ἐφόδου, ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτοῦ ἔσκοτώθησαν, ἡ ἡμιτέληνος ἔστηλόθη ἀντὶ τοῦ σταυροῦ, ἡ ἀνατολικὴ Αὐτοκρατορία τῶν Γραικορωμαίων κατεστράφη.

§. 109. Ἐπακόλουθα τῆς ἀλώσεως ταύτης.

Τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ ἄλωσις ὑπὸ τῶν Τούρκων ἔφερεν εἰς τὴν Εὐρώπην σημαντικώτατα καὶ ὡφελιμώτατα ἐπακόλουθα. Οἱ ἄνδρες ὅηλα-έη, ὃσοι ἔσωζαν εἰσέτη τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν, ἔρυγαν ἀπὸ τοὺς πολεμίους Τούρκους εἰς τὴν δύσιν καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ιταλίαν, ὅπου διέδοσαν

τὴν κλίσιν πρὸς τὴν σπουδὴν τῶν πονημάτων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καὶ μεταβίδοντες εἰς τοὺς ἐκεῖ τὰς ὅριοτέρας γνώσεις των, συγεισέφεραν μεγάλως εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεγνῶν.

Ἄλλ' ὅσον ἡ ἀλωσις αὕτη ὑφέλησε τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, τόσον ἐπιβλαβής ἔγεινεν εἰς τὴν ἐμπορίαν καὶ εἰς τὸν πλοῦτον τῶν Ἰταλικῶν πόλεων· ἐπειδὴ οἱ Τούρκοι ὅχι μόνον τὰς ἐστέρησαν ἀπὸ τὰ εἰς τὴν ἀνατολὴν οἰκήματα των, ἀλλὰ καὶ τὴν διὰ τοῦ Εὐζείνου Πόντου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης τέως ἐμπορικῆν δόδον εἰς τὰς Ἰνδίας ἐκλεισαν. "Οὐεν τῆς Ἰταλίας ἡ ἐμπορία μεγάλως ἡλαττώθη, τῆς Βενετίας ἡ ναυτική δύναμις παρήκμασε, καὶ ἐκ τούτου διελογίζοντο καὶ ἡγωνίζοντο πάντες γενικῶς νὰ ἀνακαλύψωσιν ἄλλην κατὰ θαλασσαν δόδον πρὸς τὰς Ἰνδίας.

§. 110. Πορτογαλία.

Τὸ βασιλεῖον τῆς Πορτογαλίας (§. 86), συστηθὲν ὑπὸ Ἀλφόνσου τοῦ Α'. μετὰ τὴν ἐν Οὐρίκῳ (Ourique) νίκην κατὰ πέντε βασιλέων τῶν Ἀράβων (μ. X. 1139), ἔφθασεν ἐντὸς δλίγου εἰς ἀκμήν, κυριεργῶμενον καλῶς. Οἱ Πορτογάλοι διέπρεψαν εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας, εἰς τὴν ἐμπορίαν καὶ εἰς τὴν ναυτιλίαν. Αἱ δὲ πατὰ τὸν Ἀτλαντικὸν ὥκεανὸν ἀνακαλύψεις ἡρέθισαν καὶ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς ὑπηκόους νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἄλλας μεγαλειτέρας.

"Ἐδεικναν δὲ ζῆλον καὶ δραστηρίτητα εἰς τὰς πρὸς ἀνακάλυψιν θαλασσοπορίας μάλιστα ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Α' (μ. X. 1383) καὶ τούτου ὁ προσφιλῆς υἱός, Ἐρρίκος ὁ θαλασσοπόρος (μ. X. 1418). Οὗτος ἔκυρεισε τὴν ἐν Ἀφρικῇ Σέπταν (Ceuta), τὴν ἀντικρὺ τῆς Γειραλταρίας (Gibraltar). "Επειτα δὲ ἀνακαλύφθησαν ἡ Μάδειρα ὑπὸ Γονσάλου καὶ Τριστράνου, αἱ Ἄζοραι καὶ αἱ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτήριοι νῆσοι, ἔτι δὲ καὶ τὰ παράλια τῆς Γουινέας. Ἐνταῦθα ηὗραν χρυσὸν καὶ ἀνθρώπους μελανοὺς καὶ οὐλότριχας, τοὺς ὄποιούς μετέφεραν εἰς τὴν Εὐρώπην (μ. X. 1442), καὶ οὕτω κατ' δλίγον προέκυψεν ἡ αἰσχρὰ σωματεία μπορία.

§. 111. Η κατὰ θαλασσαν σόδες εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας.

"Η τοιαύτη εὐτυχῆς ἀρχὴ τῶν ἀνακαλύψεων ἔδωσεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς μεγαλοπρέπους νὰ συλλάβωσι μεγαλειέρων ἐπιχειρημάτων στοιπούς. "Οὐεν ἡρχισαν νὰ συλλογίζωνται ἀνὴτο δυνατόν, περιπλέοντες τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, νὰ εὑρωσι κατὰ θαλασσαν δόδον πρὸς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας. Οἱ θαλασσοπόροι λοιπόν, ὑπερβάντες τὸν Ισημερινὸν (μ. X. 1471), εἶδαν, ὅτι ἔξετείνετο ἡ Ἀφρικὴ ἀκρύῃ πρὸς ἀνατολάς. Τελευταῖον δὲ Βαρθολομαῖος ὁ Διάζος, ναυτικὸς ἀξιωματικὸς τῆς Πορτογαλίας, ἔφθασεν εἰς τὸ μεσημβρινὸν ἀκρωτήριον τῆς Ἀφρικῆς, τὸ ὄποιον αὐτὸς μέν, ὡς δυσπλοιώτατον, ὠνόμασε Θυελλῶδες, ὁ κύριος δῆμος "ἀντοῦ καὶ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Β', ὡς ἔχων ἡδη βεβαίαν ἐπιβία, ὅτι θὰ φύσῃ εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας διέταξε νὰ ὀνομάζηται ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος (μ. X. 1486).

"Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην παρῆλθεν ἔγδεκα ἔτη, καὶ ἐπειτα

δι Βάτκος Δεγχάμας πέριπλευσε τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο, ἀνέπλευσε τὴν μεσημβρινοανατολικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἔφθασεν εὐτυχῶς εἰς τὸν λιμένα τῆς Καλικούτης (μ. Χ. 1498). Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εὑρέθη ἡ πρὸ πολλοῦ ἐπιμυητὴ ὁδὸς πρὸς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ ἡγοιχθη νέον στάδιον τῆς ἐμπορίας, ἡ ὥποια ἀπὸ τὴν Βενετίαν μετέβη εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

Οἱ εἰς τὸν θρόνον τῆς Πορτογαλίας ἀναβάτες κατὰ τὸ 1495 ἔτος Ἐμμανουὴλ ὁ μέγας ἐσπούδασεν ἐπιμόνως νὰ ὀφεληθῇ ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην. Οὐθεν τῆς Πορτογαλίας ἡ ἐμπορία καθ' ἔκαστον ἔτος ἔξετείνετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἀλλεπάληλοις ἐγίγνοντο ἀνακαλύψεις, εἰς τὴν Πορτογαλίαν ἔρρεεν ἐκ τούτου πλοῦτος ἀφθονος, καὶ τοῦ Ἐμμανουὴλ ἡ βασιλεία ὁμοφώνως ὠνομάστη χρυσοῦς αἰών.

§. 112 Ἰσπανία.

Η Ἰσπανία (§. 86) κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς περιόδου ταῦτης περιεῖχε πολλὰ χριστιανῶν Γότθων βασίλεια καὶ τὸ ἐν Γρανάδᾳ Ἀραβικόν. Τὰ χριστιανικὰ δὲ ταῦτα δὶ' ἐπιγαμιῶν καὶ βίας ἡγάθησαν κατ' ὅλην, καὶ συνεχωνεύθησαν εἰς τὸ τῆς Καστιλίας, τὰ δόποια τελευταῖον ἡγάθησαν εἰς τὸ αὐτὸ διὰ τοῦ γάμου Ἰσαβέλλας, κληρονόμου τῆς Καστιλίας, καὶ Φερδινάνδου, κληρονόμου τῆς Ἀραγωνίας (μ. Χ. 1469).

Τὸ ἡγαμένον δὲ τοῦτο βασίλειον περιεῖχε τὸ περισσότερον τῆς χερσονήσου. Ωστε ὁ Φερδινάνδος, συναισθανόμενος, διτὶ ἡτογ ἀρκετὰ ἵσχυρὸς πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ μιητοῦ βασιλείου τῶν Ἀράβων, ἐπέπειτε κατ' αὐτοῦ μετὰ δυνάμεως μεγάλης, ὑπέταξε μετὰ δεκαετῆ πόλεμον τὴν Γρανάδαν, καὶ, εἰς μὲν τὸν βασιλέα ταῦτης Ἀθοῦ Ἀθαλάχ συνεχώρησε, νὰ θιαστῇ ἐλευθέρως εἰς τὴν Ἀφρικήν, εἰς δὲ τοὺς ὑπηκόους τούτου Μωαμεθανούς ἔδωσε τριῶν ἐτῶν διορίαν, νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἀφρικήν, ἐὰν δέν γεννωσι Χριστιανοί (μ. Χ. 1492).

Ἄλλ' εὐθὺς κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος "Ἀραβίας τὸ ἱερὸν ἐπαστήριον τόσον, ὥστε ἀγελήδον μετέβαιναν εἰς Ἀφρικήν, καί, ὡς ἐχθροὶ ἀδιάλλακτοι τῶν Ἰσπαγῶν, ἐλήστευαν τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας, καὶ ἐπηρέαζαν τὴν θαλασσοπολίσιαν αὐτῆς. Ἐκτὸς λοιπὸν εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς συνεστήθησαν τὰ λεγόμενα ληστρικὰ ἢ πειρατικὰ καὶ κράτη, τὰ ὄποια καὶ καθ' ἡμᾶς σώζονται (μ. Χ. 1493).

§. 113. Κολόμβος.

Τὸ αὐτὸ ἔτος, καθ' ὃ ἐκυριεύθη τὸ Ἀραβικὸν εἰς τὴν Ἰσπανίαν βασίλειον (μ. Χ. 1492) Χριστόφορος ὁ Κολόμβος, υἱὸς ἐριουργοῦ ἐκ Γενούας, ἀνεκάλυψε τὸν νέον κόσμον, τὴν Ἀμερικήν. Ήρὸ τούτου δὲ μεταξὺ τῆς ἀνατολικῆς Ἀσίας καὶ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης δὲν ἐγνώριζαν οὐδεμίαν χέρσον, ἀλλ' ἀπὸ σφαλερούς γεωγραφικούς πίνακας ἀπατώμενοι, ἐπίστευαν, διτὶ ἡ Ἀσία ἔξετείνετο ἀνατολικῶς πολὺ περισσότερον παρ' ὅσον τιρόντι ἐκτείνεται.

Ἡ δόξα δὲ αὕτη ἐπειθεὶ τὸν Κολόμβον, διτὶ ἡ ἀνατολικὴ Ἀσία, περι-

εκτεινομένη, ἐπλησίαζεν ἀρκετά εἰς τῆς Εὐρώπης τὴν δυτικὴν παραλίαν, καὶ ἐπομένως, πλέων τις ἐκ τῆς Εὐρώπης πάντοτε δυτικῶς, ἐδύνατο νὰ φθάσῃ ἐκεῖ συντομώτερα. Ἐσυμπέραινε λοιπόν, ὅτι ἡ πρὸς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας ὁδὸς αὕτη ἡτον εὐθυτέρᾳ τῆς ἄλλης, τὴν ὅποιαν ἡκολούθουν οἱ Πορτογάλλοι· ἂν ὅμως ἡ εἰκασία αὕτη δὲν ἀλήθευεν, ἐξάπαντος ἐν τῷ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἐπρεπε νὰ κήται ἄλλη χέρσος, ἄγνωστος εἰστεῖ. Ἀμφοτέρας δὲ τὰς εἰκασίας ταύτας ὁ μεγαλοψυχὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ ἔνδικεν ἐπίσης βεβαίας, καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ ταύτην ἐστήριξεν οἱ περὶ τῆς θαυμασίου Ἀτλαντίδος μῆλοι τῶν ἀρχαίων, κορμοὶ δένδρων καὶ νεκροὶ προσπλέοντες ἐκ δυσμῶν πρὸς τὴν Εὐρώπην, καὶ μὴν ἀνήκοντες εἰς οὐδὲν ἐκ τῶν γνωστῶν μερῶν τοῦ κόσμου.

Διαγοσύμενος δὲ νὰ ἐπιχειρήσῃ θαλασσοπορίαν πρὸς ἀνακάλυψιν, προέτεινε τὴν γνώμην του πρώτου εἰς τὴν πατρίδα του Γένουσαν, ἐπειτα εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Πορτογαλίας, καὶ κατόπιν εἰς τὴν τῆς Ἀγγλίας ἀλλὰ πουθενὰ δὲν ηὔρε συνδρομὴν. Ἡ βασιλισσα τόμως τῆς Ἰσπαγίας Ἰσαβέλλα, παραδεγματίστα τὴν πρότασιν τοῦ Κολόμβου, ὥπλισε τρία πλοῖα μὲ 90 ἄνδρας. Ὅθεν ὁ Φερδινάνδος ἔδωσεν εἰς αὐτὸν ἐπίσημον ὑπέσχεσιν νὰ διοικῇ ὡς ἀντιθετικούς πάσας τὰς χώρας, ὅσας ἀνακαλύψῃ, καὶ οὕτως ἀπέσειλεν αὐτόν.

§. 114. Ανακάλυψις τῆς Αμερικῆς.

Ο Κολόμβος τὴν 3 Αὐγούστου τοῦ 1492 ἐξέπλευσεν ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς πολιχνῆς Πάλου. Οἱ ναῦται καὶ ἐπιβάται κατ’ ἀρχὰς μὲν ἡταν εὔθυμοι, καὶ ἐπείθογτο προσύμμως εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Κολόμβου ἀφοῦ δύνασαν ἀπεμακρύθησαν ἀπὸ τὴν πατρίδα τῶν, καὶ ἐφιασαν εἰς ἀγνώστους θαλάσσας, τότε ἀπελπισθέντες, ἡθελαν γὰρ ῥίψωσιν ἀπὸ τὸ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν τὸν πάντοιλον Κολόμβον, καὶ οὕτω νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ ἔδια. Καὶ τότε μὲν μόλις καθησύχασε τοὺς στασιωδεῖς τούτους καὶ ἀπειθεῖς ἀνθρώπους ἀλλὰ τελευταῖον ἡγαγκάσθη γὰρ ὑποσχεθῆ, ὅτι, ἐάν γένηται τριῶν ἡμερῶν δὲν ἀπαντήσωσι Ἕράγιον, θὰ ἐπιστρέψῃ.

Τὴν ἐπαύριον ἐφάνησαν σημεῖα, ἐξ ὧν ἐγνώρισαν, ὅτι ἐκεῖ που πλησίον ἔκειτο χέρσος ἡ νῆσος, καὶ τὴν 12 Ὁκτωβρίου τοῦ 1492, μετὰ ἔδομηγκουταχμερού θαλασσοπορίαν, ἤραξε μὲ χαράν ἀνεκάλλητον εἰς μίαν τῶν γῆσων τοῦ Μεξικανικοῦ ἀρχιπελάγους, τὴν ὅποιαν οἱ μὲν ἐντότειοι ὄνδραί της, Γουαναχάνην, ὁ Κολόμβος ὅμως ὠνόμασε Σάντη Σαλβαδώρ, ἥγοιν "Αγιον Σωτῆρα, διότι εἰς ταύτην ἐχρεώσει τὴν σωτηρίαν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ζωῆς του.

Μετὰ τοῦτο δὲ ἀνεκάλυψε τὴν Κούβαν καὶ Ἀττῆν· εἰς δὲ τὰς τρεῖς μετέπειτα θαλασσοπορίας του ἀνεκάλυψε τὴν Γουανδαλούπαν, τὸ Πορτορίκον, τὴν Ιαμαϊκήν, καὶ τελευταῖον τὴν δερεάν, ἥτις ὠνομάσθη Ἀμερική (π. Χ. 1497).

Ἄλλὰ διὰ τὰ κατορθώματά του ταῦτα ὁ Κολόμβος ἀντημείψθη κακῶς· ἐπειδὴ οἱ φιονεροὶ διέβαλαν αὐτὸν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ἰσπαγίας ὡς ἐπικίνδυνον ἀνθρώπου, καὶ τὸν ἔφεραν σιδηροδέσμιον εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ἐκεῖ δὲ ἐγνωρίσθη μὲν τοῦ ἀγδρὸς ἡ ἀλιώτης ἡ ψυχὴ του ὅμως τόσην Ολίψιη

ζηθάνθη διὰ τὴν ποταπήν καὶ ἀνελεύθερον ταῦτην ἀγνῶμοσύνην, ὥστε οὐδὲν εὐχαριστήθη εἰς τὴν ἀθώσιν, καὶ ἐπομένως ὁ μεγαλεπίθαλος ἀνὴρ ἐτελείωσε τὴν ζωήν του εἰς τὸ Βαλλαδόλιδον τὴν 10 Μαΐου τοῦ 1506. Ὁ δὲ νεκρός αὐτοῦ μετεκομίσθη εἰς τὸν "Αγιον Δομίγγον, ὅπου ἐνταφιάσθη δεμένος μὲ τὰς φρικτὰς ἀλύσεις. Ἀλλὰ τὸ 1716, ὅτε οἱ ἐν Ἀγίῳ Δομίγγῳ Νέγροι ἀπεστάτησαν, τὰ σεπτὰ λείψανα τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς μετεκομίσθησαν εἰς τὴν Κούβαν, καὶ κατετέθησαν ἐν τῷ γαῶ τῆς μητροπόλεως τῆς Αὐλάννας.

Ο νέος κόσμος ὁ ὑπὸ τοῦ Κολόμβου ἀνακαλυψθεὶς, ἀκόμη κοινὸν ὄνομα δὲν εἶχεν, ἔως ὅτου ὁ Φλωρεγούνδς Ἀμερικος ἔκαμε τὴν πρώτην περιστατικὴν περιγραφὴν αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὀνομάσθη Ἀμερική. Ἐπειδὴ δὲ τὰς μεταξὺ Βρετανῶν καὶ μεσημερινῆς Ἀμερικῆς νήσους ἔξι ἀγνόιας ἐνόμισαν Ἰνδίας, διὰ τοῦτο αὐτὰς μὲν ὀνόμασαν δυτικὰς Ἰνδίας, τὴν δὲ ἴδιας Ἰνδίαν, τὴν εἰς τὴν μεσημερινοναγκατολικήν Ἀσίαν, ὄνομαζουσιν ἔκτοτε ἀνατολικὰς Ἰνδίας.

§. 115. Ἰσπανικὴ κοσμοκρατορία.

Ἡ κυρίευσις τῆς Γρανάδας καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς ὑψώταν τὸν Φερδινάνδον καὶ τὴν Ἰσαβέλλαν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς ὁδοῦ, καὶ περιεποιήσαν εἰς αὐτοὺς ὑδάφαιμα μεγάλην, καὶ πλούτον πολύν. Ἐπειδὴ ἐκ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὑπεξουσίων χωρῶν ἔρρεαν εἰς τὸ βασιλικὸν θησαυροφυλάκιον ἀπειροι θησαυροῖ. Ὁ καρδινάλιος Ξιμένης, ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Τολέδου καὶ πρῶτος ὑπουργός τοῦ βασιλέου, δομοιού τοῦ δοπού εἰς τὴν μεγαλόνοιαν, δλιγαρφίθμους ἥξισθη νὰ ἔχῃ ἡ Ἰσπανία, συνήργησε τὰ μέγιστα εἰς τὴν δόξαν ταύτην τῶν βασιλέων του, καὶ συγχοινωνός αὐτῆς ἔγεινεν.

Ο Φερδινάνδος καὶ ἡ Ἰσαβέλλα εἶχαν μονογενῆ κόρην τὴν Ιωάνναν, ητις, ὑπανδρεύεισα τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Αὐστρίας Φίλιππον, υἱὸν Μαξιμιλιανοῦ τοῦ Α'. (§. 101) (μ. X. 1496), ἐγένησε τὸν Κάρολον. Οὓς τοις μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῶν γονέων του ὡς μὲν Κάρολος Α'. ἀνέβη τὸν θρόνον τῆς Ἰσπανίας (μ. X. 1516), ὡς δὲ Κάρολος Ε'. ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Γερμανίας δλίγια ἔτη μετέπειτα (μ. X. 1519). Ἐκτοτε ἡ Αὐστριακὴ οἰκογένεια ἔλαβε τὸν θρόνον τῆς Ἰσπανίας.

Ἐκ τῶν ἡγεμόνων τοῦ καὶροῦ ἐκείνου ὁ Κάρολος ἐξουσίας περισσοτέρας χώρας ἐπειδὴ τὰ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του ιράτη ήσαν τόσου ἐκτεταμένα, ὥστε ἐσυνήθιζαν νὰ λέγωσι τότε, ὅτι εἰς τὴν ἐπικράτειαν αὐτοῦ ὁ ήλιος ποτὲ δὲν ἔδει διότι ἡτον αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν δύο Σικελιῶν, ἀρχιδούλη τῆς Αὐστρίας, ἐξουσιαστὴς τοῦ Βελγίου (Nederland, pays-bas) καὶ τῆς Βρετανίας, καὶ κύριος τῶν ἐντικῶν Ἰνδῶν, τοῦ Περού καὶ Μεξικοῦ εἰς τὴν Ἀμερικήν.

Οὐλεγόν δὲ Αὐστριακὸς οἶκος περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου αἰῶνος δι' ἐπιγαμιῶν ἔφικεν εἰς τόσουν ὑπέρογκου δύναμιν, ὥστε ἐδύνατο νὰ γείνῃ ἐπικίνδυνος εἰς τὴν Εὐρώπην. Εἰς τὸν ἀκόλουθον αἰῶνα μέλλει νὰ ἀναπτυχθῆ ἡ Ἰστορία τῆς παρακμῆς καὶ πτώσεως τῆς φοβερᾶς ταύτης δυγάμεως.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΑΙΩΝΟΣ.

Ο ΝΕΟΣ ΑΙΩΝ.

§. 116. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Τοῦ νέου αἰώνος ἡ ἱστορία ἔκτεινεται ἀπὸ τοῦ Ε'. Καρόλου μέχρι τοῦ ι^ς. Λουδοβίκου, ἢ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης Ἰσπανικῆς μοναρχίας μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1517—1789 ἔτους μετ^τ Χριστὸν.

Ἡ τοῦ νέου αἰώνος ἱστορία εἶναι τῶν τριῶν προτελευταίων αἰώνων ἴζορά, καὶ περιλαμβάνει μὲν ὅλιγον διάστημα καιροῦ, ἀλλὰ διαλαμβάνει περὶ τῶν μεγίστων ἀνδρῶν καὶ τῶν μνήμης ἀξιωτάτων συμβάντων. Πάντα δέ, δσα ἔγειναν κατὰ τὸν αἰώνα τοῦτον, εἰμποροῦσι νῦν συμπεριληφθεῖσι εἰς δύο περιόδους.

Τούτων δὲ ἡ μὲν πρώτη ἔκτεινεται ἀπὸ τοῦ Ε'. Καρόλου μέχρι τοῦ Γ'. Φερδινάνδου, ἢ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης Ἰσπανικῆς μοναρχίας μέχρι τῆς Βεζφαλικῆς εἰρήνης, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1517—1648 ἔτους μ. Χ.

Π Η δευτέρα δὲ ἔκτεινεται ἀπὸ τοῦ Γ'. Φερδινάνδου μέχρι τοῦ ι^ς. Λουδοβίκου, ἢ ἀπὸ τῆς Βεζφαλικῆς εἰρήνης μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1648—1789 ἔτους μετὰ Χριστὸν.

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

Α'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἀπὸ τοῦ Ε'. Καρόλου μέχρι τοῦ Γ'. Φερδινάνδου, ἢ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης Ἰσπανικῆς μοναρχίας μέχρι τῆς Βεζφαλικῆς εἰρήνης, ἢ ἀπὸ τοῦ 1517—1648 ἔτους μ. Χ.

131 ἔτη.

§. 117. Γερμανία.

Ο αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Μαξιμιλιανός ὁ Α' (§. 101), αἰσθανθεὶς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου πλησιάζουσαν, προέτεινε διάδοχον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τὸν ἔγγονόν του Κάρολον τὸν Α'. βασιλέα τῆς Ἰσπανίας τότε (μ. Χ. 1516). Ἀλλ' οἱ μεγιστᾶνες τοῦ Γερμανικοῦ βασιλείου, φοβούμενοι τὴν ὑπερβολικὴν δύναμιν τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου, δὲν ἐδέχθησαν κατὰ πρῶτον τὴν πρότασιν. Ἀφοῦ δύμως καὶ Φραγκίσκος ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἐζήτησε τὸν στέφανον τῆς αὐτοκρατορίας, τότε (μ. Χ. 1519) παρὰ τὸν ξένον ἐκεῖνον προετίμησαν τὸν ὄμοργενη των Κάρολον, ἀντρόρευσαν αὐτὸν αὐτοκράτορα, καὶ τὸν ἐπωνόμασαν Ε'. Κάρολον, ἀφοῦ πρότερον ἐδέχθη ἐνόρκως τὰς προσβληθείσας εἰς αὐτὸν ἀρχαιρεσιακὰς συνθήκας.

Μετὰ δὲ τρία ἔτη (μ. Χ. 1522) ὁ Κάρολος παρεγγόρησεν εἰς τὸν ἀ-

δελφὸν του Φερδινάνδου τὰς ἐν Γερμανίᾳ ακληρονομικὰς χώρας, κρατήσας αὐτὸς τὴν Ἰσπανικὴν μοναρχίαν καὶ τὸ Βέλγιον. Διὰ τὴν διαίρεσιν ὃς ταῦτην ὁ Αύστριακὸς σίκος ἐγχωρίσθη εἰς δύο κλάδους, τὸν Ἰσπανικὸν καὶ τὸν Γερμανικόν. Ἐκ δὲ τῶν μάλιστα μυήμης ἀξίων, ὅτα συνέβησαν περὶ τὰ ἔσχατα τῆς τοῦ Μαξιμιλιανοῦ βασιλείας, εἶνε ἡ διὰ τοῦ Μαρτίνου Δούθηρου θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις. (Reformation).

§. 118. Μαρτῖνος ὁ Λούθηρος.

Μαρτῖνος ὁ Λούθηρος, γεννηθεὶς ἐν Εἰσλεβεν (Eisleben) πλησίον τῆς Ἀλλης ἐκ γονέων ταπεινῶν (μ. Χ. 1483 Νοεμβρ. 10), κατὰ πρῶτον ἐγένετο μοναχὸς τοῦ τάγματος τῶν Αὐγούστινιανῶν, ἔπειτα δὲ ἐχρημάτισθε διδάσκαλος κατὰ τὸ ἐν Βιττεμβέργῃ γυμνάσιον. Ὅτε δὲ ὁ Δομενικανὸς Τεζέλλος ἐπροξένει μέγα σκάνδαλον εἰς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Γερμανίας, αηρύτων κατηλικῆς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν, καὶ ἀνερυθρίάστως πωλῶν συγχωροχάρτια (indulgentias), τότε ὁ Λούθηρος ἐποικοδόλησεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον ἡ πανδιδακτήριον 95. Θέσεις, ὅποιας ἀπεδείκνυε τὴν ἐμπορίαν τῶν συγχωροχαρτίων ὡς ἀντιβαίνουσαν εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμούς, ὡς θεοκαπηλικήν, ὡς αἰσχροκερδεῖας ἐπινόημα, καὶ ὡς καταστρεπτικὴν πάσης ἡθικῆς (μ. Χ. 1517).

Οἱ πάπας Δέων ὁ 1., ἀκάψας περὶ τῶν λόγων καὶ πράξεων τοῦ Λουθῆρου, ἀφώρισεν αὐτὸν, καὶ ἔστε προσαγήνη νὰ κακοὶ δημοσίως τὰ συγχωράμματα αὐτοῦ ὡς αἱρετικά (μ. Χ. 1520). Ὅσεις καὶ ὁ Λούθηρος ἔκαυσε τὸ ἀφοριστικὸν καὶ τὸ κανονικὸν δίκαιον, καὶ ἀπεδοκίμασε τὸ δέγμα, ὅτι ὁ πάπας ἐίνε ὁ, ὑπέρτατος δίκαιοτής, δογματικῶν, ὅτι ὁ πάπας δὲν ἔνιαται νὰ περιορίσῃ τὸν γοῦν, ἀλλὰ μόνην τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀνθεύτου διδασκαλίαν ὅφειλει ὁ Χριστιανὸς νὰ τηρῇ ἀπαρασαλεύτως καὶ ἀπαρασιάστως.

Ἐγ τοσούτῳ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς ἀποθνήσκει, καὶ τὸν θρόνον τῆς Γερμανίας διαδέχεται Καρόλος ὁ Ε'. (μ. Χ. 1519). Ἀλλὰ καὶ ὁ πάπας Δέων αἰχνίδιως ἀποθνήσκει (μ. Χ. 1521), καὶ διαδέχεται αὐτὸν Ἀδριανὸς ὁ σ', ἀνὴρ ἐνάρετος καὶ πρότερον παιδαγωγὸς Καρόλου τοῦ Ε'. Εἰς δὲ τὴν ἐν Βορματίφ (Vorms) συγκροτηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος διαιταν προστιλθεὶς ὁ Λούθηρος πρὸς ἀπολογίαν, καὶ ἐμφανισθεὶς ἀπελογήθη μὲν ἀφέδως καὶ ἀξιοπρεπῶς ὑπὲρ τῶν δογμάτων, τὰ ὅποια ἐπρέσβενε καὶ ἐδίδασκε· μὴ πειθεῖς δῆμος νὰ παλινωδήσῃ, κατεδικάσθη εἰς περιορισμόν, καὶ τὰ συγχωράμματα αὐτοῦ κατεκρίθησαν.

Βλέπων δὲ τότε ὁ ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας Φριδερίκος ὁ σοφός, τὸν Λούθηρον κινδυνεύοντα νὰ θανατωθῇ, ἔθελε κρυψίως ἵππεις νὰ τὸν ἀρπάσωσι καθ' ὅδον, καὶ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸ Βροτοδοῦργον, φρούριον ἐν Θουριγγίᾳ. Ἐκεῖ δὲ ὁ Λούθηρος ἔζησε ἡκυπόδεμνος, ὅχι δῆμος καὶ ἀργῶν ἐπειδὴ μετέφρασεν εἰς τὸ Γερμανικὸν τὴν ἱερὰν γραφὴν, καὶ συνέθεσε τὴν μηρὸν κατήχησίν του.

Ἐγνέα δὲ μῆνας μετὰ τοῦτο ἐπαγγήλθεν ὁ Λούθηρος εἰς Βιττεμβέργην,

διὰ γὰ καταπαύση τὰς μεταξὺ τῶν ὄπαδῶν του ἀναφυεῖσας διχογολας ἐξ αἰτίας τοῦ εἰκονομάχου Καρολοστάδου. Ἐκεῖ δὲ ἐγνώρισε καὶ τὸν Φλιππον Μελάγχθονα, ὃστις ἔγεινε ζηλωτὴς συνεργός του.

Οἱ ἐνθουσιασμὸς δὲ τοῦ Καρολοστάδου ἐκείνου ἔγεινεν ἡ κυριωτέρα αἰτία τῆς ἀποστασίας τῶν χωρικῶν εἰς τὴν Φραγκονίαν, Σουαβίαν καὶ παρὰ τὸν Ρήγον, τὴν ὅποιαν κατέπαυσε πόλεμος φονικώτατος, καθ' ὃν οἱ διαμαχούμενοι ἔπραξαν φρικτὰς ἀπανθρωπίας (μ. X. 1524).

Οἱ Λουθῆρος, ἀφοῦ ἐλησμονῆθη πλέον ὁ περιορισμὸς αὐτοῦ, περιέφερετο ἀφδόως εἰς τὴν Σαξωνίαν καὶ εἰς ἄλλα τῆς Γερμανίας μέρη. Τὴν δὲ 13 Ιουνίου τοῦ 1523 ἐνυμφεύθη τὴν πρότερον καλογραίαν Αἰκατερίνην Βόργην, μὲ τὴν ὅποιαν ἐγένυνης τρεῖς ίδιους καὶ ἄλλας τέσσας θυγατέρας.

Εἰς δὲ τὰ εἴκοσιν ἔσχατα ἔτη τῆς ζωῆς του ἔπασχε μὲν σωματικὰς ἀρρώστιας, ἀλλὰ δὲν ἔπαυε νὰ ἐργάζηται καὶ ὑπὲρ δύναμιν πολλάκις, ὥστε ὅχι ὀλιγάκις ηγακάσθη νὰ διακόψῃ τὴν διδαχήν, καὶ νὰ καταβῇ ἀπὸ τὸν ἄμβωνα. Τελευταῖον δὲ εἰς τὸ 63 ἔτος τῆς ηλικίας του ἐτελεύτησε τὴν πολύπονον ζωήν του ἐν Εἰσλεβίᾳ (μ. X. 1546 Φεβρ. 18). Τὸ δὲ λειψανον αὐτοῦ μετεκομίσθη εἰς Βιττεμβέργην, καὶ κατετέθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἀκροπόλεως.

S. 119. Μεταρρύθμισις θρησκευτική.

Τοῦ Λουθῆρου ἡ διδασκαλία ηὗρεν ὅχι εὐαριθμουσόν παδῶν μεταξὺ καὶ τῶν μεγάλων καὶ τῶν μικρῶν. Μάλιστα δὲ πολλοὶ τῶν ἡγεμόνων ὑπετήριζαν τῆς πίστεως τὸν χωρισμὸν πάσαις δυνάμεσιν ἐπειδὴ καταργοῦντες τὰ μοναστήρια, ἐκέρδαιναν δύναμιν καὶ εἰσοδήματα. Πρῶτος δὲ τῶν ἡγεμόνων εἰσῆκεν εἰς τὴν ἐπικράτειάν του τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν ὃ ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας Ιωάννης ὁ Βύσταθής, διάδοχος Φριδερίκου τοῦ σοφοῦ (μ. X. 1525) μετὰ δὲ τοῦτον ὁ κόμης τῆς Ἀσσίας (Hessen) καὶ πολλοὶ ἄλλοι κυριάρχαι.

Οὕτω λοιπὸν πολλοὶ Χριστιανοὶ ἀπεσπάσθησαν κατ' ὅλιγον ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ συνέστησαν ἰδιαίτερον σύμβολον πίστεως. Τοὺς δὲ θρησκευτικοὺς τούτους γεωτερισμοὺς ἐπολέμουν οἱ τοῦ καθολικοῦ δόγματος ἡγεμόνες, οἵτινες ἐπέτρεπαν μὲν εἰς τοὺς Λουθηρανοὺς νὰ μετέρχωνται τὰ τῆς θρησκείας τῶν ἀκαλέντων, ἀλλ' ἐπάσχεται νὰ ὑποχρεώσωσιν αὐτοὺς, νὰ μὴν ἀθετήσωσι τὴν λειτουργίαν, κτλ.

Οἱ Λουθηρανοὶ ὅμως διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῶν περιορισμῶν τούτων, καὶ διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθησαν διαμαρτυρούμενοι (Προτεστάνται). Διὰ γὰρ ἀποσείσωσι δὲ τὸ ὄγειδος, ὅτι συστάινουσι παντάπασι νέαν θρησκείαν, ἐπαρουσίασαν εἰς τὴν ἐν Αὐγούστῃ διαιταν ἔκθεσιν κεφαλαιώδη τῆς πίστεως αὐτῶν, ἡτις ὄνομάζεται Αὐγούστη ανὴρ ὁμολογία (μ. X. 1530).

Ἄλλ' ὑπὸ τῆς διαιτης ἡ ὁμολογία ἀπεδοκιμάσθη αὐτη, καὶ ἡ διάδοσις αὐτῆς μὲ βαρυτάτας ἀπηγορεύθη ποινάς. Ἡ δὲ τοιαύτη τῆς διαιτης ἀπότομος ἀπόφασις ἐκίνησε τοὺς διαμαρτυρουμένους γὰρ ὄπλισθῶσιν (μ. X.

1531). Ἐκτός λοιπὸν εἰς τὸν Γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν καθημερινῶς ηὔξανε μεταξὺ τῶν διαφωνούντων ἡ ἀπέχθεια, τὴν ὥποιαν ἐζωπύρησαν μάλιστα οἱ Ἰησουνῖται, οἵτινες ἀπὸ τοῦ 1540 ἔτους ἡγωνίζοντο ν' ἀναχαιτίσωσι καὶ νὰ περιορίσωσι τὸν ἐπεκτεινόμενον Δουβλινισμόν. Ἐπειτα δὲ καὶ ἡ ἐν Τριδέντφ (Trident ἢ Trident) σύνοδος (μ. X. 1545—1563) ἀνεθεμάτισε πᾶσαν παρεκτροπὴν ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας πρεσβευομένων ἄρχοντων τῆς πίστεως.

Ἐκ Θλίψεως καὶ σωματικῆς ἀσθενείας ὁ Β'. Κάρολος κινούμενος πάρητήθη ἀπὸ τὴν βασιλείαν, παραχωρήσας τὴν Ἰσπανίαν μὲν εἰς τὸν υἱόν του Φίλιππον τὸν Β'. τὸν δὲ αὐτοκρατορικὸν θρόνον τῆς Γερμανίας εἰς τὸν ἀδελφὸν του Φερδινάνδον (μ. X. 1566). Μετὰ δὲ τὸν Φερδινάνδον ἐβασιλεύσει Μαξιμιλιανὸς ὁ Β'. μετὰ τοῦτον δὲ 'Ροδόλφος ὁ Β'. καὶ μετὰ τοῦτον Ματθίας (μ. X. 1612). Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Ματθίας ἐξήρθη ὁ φρικιδὸς τριακονταετῆς πόλεμος, διτὶς ἐπροξένησεν εἰς τὴν Γερμανίαν ἀνήκουστον καὶ ἀπεργράπτον φθοράν (μ. X. 1618—1648).

§. 120. Τριακονταετῆς πόλεμος.

Ο αὐτοκράτωρ Ματθίας προσέταξε νὰ κατεδαφισθῇ μία ἐκκλησία διαμαρτυρούμενων ἐν Βοεμίᾳ καὶ ἄλλῃ γὰρ κλεισθῆ, καὶ πρὸς τοὺς παραπονεθέντας διὰ τοῦτο διαμαρτυρούμενους ἀπέκριθη ἀπειλητικῶς (μ. X. 1618). Τοῦτο ἔκινησε τοὺς Βοεμοὺς εἰς τόσην ἀγανάκτησιν, ὡστε τὴν 23 Μαΐου τοῦ 1618 ὕρμησαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Πράγης, ἐτείναξαν τοὺς βασιλιώντας συμβούλους ἐκ τῶν παραθύρων, καὶ τοὺς Ἰησουνῖτας ἐδίωξαν ἐκ τῆς Βοεμίας.

Οθεν ἀπεφασίσθη ὁ πόλεμος. Οἱ Βοεμοὶ λοιπὸν πάραντα συνήθροισαν στρατόν, ἤργυρήσαν τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸν Αὐστριακὸν ὄπον, ἐκτύπωσαν τὰ στρατεύματα τῆς Αὐστρίας, καὶ εἰσέβαλαν εἰς τὰ ἐνδότατα τῆς Αὐστριακῆς ἐπικρατείας. Ἡ Μοραβία, ἡ Σιλεσία καὶ ἡ Δουστατία (Lausitz) ἤνωθεν μετὰ τῆς ἀποστατησάσης Βοεμίας.

Εἰς τοὺς κινδυνώδεις τούτους χρόνους ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Ματθίας, καὶ διεδέχθη αὐτὸν Φερδινάνδος ὁ Β'. Ἐχθρὸς θυγάτιμος τῶν διαμαρτυρούμενών (μ. X. 1619). Οὗτος δὲ ὑπέταξε μὲν ἐντὸς ὅλης τοὺς ἀποστάτησαντας τόπους· ἐπειδὴ δύμως ἐκώλυε τὴν ἐν τούτοις ἐλευθέρων ἀσκησιν τῆς θρησκείας τῶν εὐαγγελικῶν, καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐν Γερμανίᾳ διαμαρτυρούμενών ἡγεμόνων ἐφοβέριζε, διὰ τοῦτο ἐπεκαλέσθησαν οὗτοι τὸν βασιλέα τῆς Σουηδίας Γουσταύον Ἀδόλφο.

Ο μέγας οὗτος πολεμικός, δεχθεὶς τὴν προσκλησιν, ἐκπλέει μὲ 15,000 Σουηδῶν καλῶς ἐξησκημένων τὰ πολεμικά, καὶ τὴν 24 Ιουνίου τοῦ 1630 ἄραξει εἰς 'Ρουδίαν (Ruden) τῆς Πομμεραγίας. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν κατεφρογεῖτο ὑπὸ τῶν πολεμιών συμμαχήσας δύμως μετὰ τοῦ 'Ασσιοκασσείου (Hessen-Cassel) καὶ τῆς Γαλλίας, ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς ἐχθρούς του φόβον καὶ τρόμον. Ἐπειδὴ ἐν Βρειτεμφέλδῃ (Breitenfeld), καιμένη πρὸς τὰ βόρεια τῆς Δαειψίας, κατετρόπωσε τδυ τέως ἀγίκητον Τίλινγ (μ. X.

1631 Σεπτεμ. 7), καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐν Λουτζίᾳ (Luzen) τὸν ὑπερθρανον Βαλλενστέινον (μ. X. 1632 Νοεμβρ. 6).

Ἄλλ' ἡ γίνη αὕτη ἔφερε λύπην μεγάλην εἰς τοὺς Σουηδούς· διότι ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην, ἵσως ἀπὸ δολοφόνου βολήν. Καὶ δῆμος οἱ στρατηγοὶ τῶν Σουηδῶν Ὁξενστιέρνας, Βάννερος καὶ ἄλλοι, καὶ οἱ τῶν Διαιραρτυρούμένων Γερρανῶν, ἔξηκολούθησαν ἀδιακόπως τὸν πόλεμον, ἔχοντες τότε καὶ τὴν Γαλλίαν δραστηριώτερον συνεργόν. Ωστε ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Σουηδῶν Δεονάρδος Τροστενσῶνος μετά τινας ἀποτυχίας, τὰς ὁποίας ἔπαισε πρότερον τὸ στράτευμά του, ἐνίκησε τὸν Πεκονδομίνιον εἰς τὴν ἐν Δειψίᾳ φρουριωτάτην μάχην (μ. X. 1642 Νοεμβρ. 2).

§. 121. Βεστφαλικὴ Εἰρήνη.

Ἐντοσοῦτῳ ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Φερδινάνδος ὁ Β', καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἰδεῖται εἰσελευσεν ὁ αὐτὸς Φερδινάνδος ὁ Γ'. (μ. X. 1637). Οἱ μεγαλοφύης δὲ καὶ μετριόφρων οὗτος ἔκλινεν εἰς τὴν εἰρήνην, ητις μετὰ πολλὰς καὶ διεξοδικὰς διαιλέξεις ὑπεγράφη τὴν 24 Ὀκτωβρίου τοῦ 1648 ἐν Μοναστηρίῳ καὶ Ὀσναβρύκῳ (Muenster, Osnabrück) τῆς Βεστφαλίας, διὰ τὸ ὅποιον καὶ Βεστφαλικὴ ὄνομάσθη.

Τὰ δὲ κυριώτερα τούτης ἀρρίφα εἶναι τὰ ἔξης· πρῶτον μὲν οἱ Διαιραρτυρούμενοι νὰ μετέρχωνται ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως τὰ τῆς θρησκείας των, καὶ νὰ ἥνε ἴστονος μὲ τοὺς Καθολικούς· δεύτερον δὲ οἱ Σουηδοὶ νὰ λάβωσι τὴν νῆστον Ρυγίαν (Rugen) καὶ μέρος τῆς Πομερανίας· τρίτον δὲ ἡ Γαλλία νὰ λάβῃ τὴν Ἀλσατίαν, τὰς Μέτας, τὸ Τούλλον καὶ τὸ Βερρόδυνον (Elsass, Metz, Ton, Verduen)· καὶ τέταρτον ἡ Σλαβία καὶ τὸ Βέλγιον (Schweiz, Niederland) νὰ ἥνε κράτη ἐλεύθερα.

Οθεν διὰ τὴν τόσον ποιητὴν εἰρήνην ταύτην ἄπασα ἡ Γερμανία τότε ὑπερεχάρη ἐπειδὴ ἀναγκαιότατὴ ἡτον εἰς αὐτὴν ἡ εἰρήνη· διότι οἱ ἄργοι αὐτῆς εἶχαν χερσωθῆ, τὰ τῆς θρησκείας παραμεληθῆ, τὰ τῆς δικαιοσύνης λησμονῆσθη, η ἐμπορία ἀφανισθῆ, η βιομηχανία μηδενισθῆ, καὶ ἐπομένως πάντες κατεπιέζοντο ὑπὸ ἀπορίας καὶ ἀμηχανίας καὶ ἀθλιωτητος. Ἐκτοτε λοιπὸν ὁ μὲν Ἰσπαναυστριακὸς σῖκος ἐστεργήθη τὴν ὁποίαν πρότερον ἔχεν ὑπεροχήν· γῆζανεν δῆμος καὶ ἐπιθλαβεσέρα ἐγίνετο καθημερινῶς εἰς μὲν τὰ βόρεια ἡ τῆς Σουηδίας ἐπιρροή, εἰς δὲ τὰ δυτικὰ ἡ τῆς Γαλλίας δύναμις.

§. 122. Γαλλία.

Καθ' ὃν καιρὸν (π. X. 1515) εἰς τὴν Γερμανίαν ἰθασίλευε Κάρολος ὁ Ε', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἡτον Φραγκισκος ὁ Α' (§. 103), διτις διὰ τὸ πρὸς ἐκεῖνον μῖσος ἐκίνησε τέσσαρας πολέμους, καὶ συνεμάχησε μὲ αὐτοὺς τοῦ Χριστιανισμοῦ τοὺς θανατίους ἔχθρους Τούρκους ἐπὶ Σουλτάνου Σολιμάνου τοῦ Β', τὸ ὅποιον ἐκαύε πάντας τοὺς Χριστιανοὺς ἡγεμόνες νὰ ἐκπλαγῶσι καὶ νὰ φρίξωσιν (μ. X. 1537). Ἄλλ' ὁ ὀλεθρος, τὸν ὅποιον ὁ Φραγκισκος ἐτολύπευε κατὰ τοὺς ἔχθρους του, ήλθεν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος αὐτοῦ. Τελευταῖον δὲ, ἀποδυσπετῶν διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν σκοπῶν του, ἀπέθανεν, ἀφίγγας διάδοχον τὸν υἱόν του Ἐρρίκον τὸν Β' (μ. X. 1547).

*Ἐπειδὴ δὲ ἡ θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις εἶχεν ἐκτανθῆ καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἔγειναν πάμπολλοι ὄπαδοι τοῦ Ἰωάννου Καλβίνου, δεῖτις ἐπὶ Λουδίου ἐκήρυξσεν εἰς τὴν Γενεύην κατὰ τῆς διαιφθορᾶς τοῦ καιροῦ ἐκείνου, διὰ τοῦτο Φραγκίσκος ὁ Α', καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἐρρίκος ὁ Β' κατεδίωκε μὲν πολλὴν λύσσαν τοὺς Διαμαρτυρουμένους, καὶ ἀπηγόρευσε πάσας αὐτῶν τὰς θρησκευτικὰς συναθροίσεις. Οἱ ἐν Γαλλίᾳ Καλβίνισται λοιπόν, μὴ δυνάμενοι γὰ τελώσι τὰ τῆς θρησκείας των τὴν ἡμέραν, ἐτέλουν αὐτὰ τὴν νύκτα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθησαν σκωπικῶς Οὐγενόδτοις (Huguenots), ἥγουν νυκτερινὰ φαντάσματα.

*Ἐπὶ δὲ τῶν υἱῶν τοῦ Ἐρρίκου, Φραγκίσκου τοῦ Β' (μ. X. 1559) καὶ τοῦ τοῦτον μετ' ὅλιγον διελεχθέντος Καρόλου τοῦ Θ' (μ. X. 1560), ἔξηγόθησαν εἰς τὴν Γαλλίαν πόλεμοι περὶ θρησκείας φρικτοῖ, ἐν οἷς μυριάδες Οὐγενόττων κατεσφάχθησαν. Τελευταῖον δὲ ἐφάνη μέν, διὰ ἐφίλασσεν ἡ πολυπόθητος ὥρα τῆς διαλλαγῆς, διότι Κάρολος ὁ Θ' ἔδωσε τὴν ἀδελφήν του Μαργαρίταν γυναῖκα εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Οὐγενόττων, Ἐρρίκον τὸν βασιλέα τῆς Ναυάρδας· ἀλλὰ τὸ γάμον τοῦτον ἡκολούθησεν ἀπαραδειγμάτιστος φρικτὴ σκηνὴ.

§. 123. Ὁ Παρισιός φοικὸς γάμος.

*Ἡ αὐλὴ δηλαδὴ τῶν Παρισίων ἔκαμε τὴν ἀθέμιτον καὶ ἀπάνθρωπον ἀπόφασιν νὰ φογεύσῃ πάντας τοὺς ἐν Γαλλίᾳ Οὐγενόττους εἰς ὕδρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν. *Οθεν μυτικώτατα ἡτοιμάσθησαν τὰ εἰς τοῦτο ἀπαιτούμενα πάντα, δίχως νὰ μυρισθῶσιν οἱ Διαμαρτυρούμενοι τὸ παραμικρόν.

Τὴν 24 Αὐγούστου τοῦ 1572 λοιπόν, περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν μετὰ μεσημέριαν τῆς παραμονῆς τοῦ ἀγίου Βαρθολομαίου, ἀπὸ τῶν ἀνακτορίων τῆς Βασιλευόντος καὶ ἀπὸ τῶν καδωνοςασίων παντὸς τοῦ βασιλείου ἐδῆθη τὸ σύνθημα τοῦ φόνου παντοῦ. *Οθεν τὴν αὐτὴν στιγμὴν οἱ καθολικοὶ ἐπέπεσσαν κατὰ τῶν παντάπασιν ἀνυπόπτων Οὐγενόττων, καὶ κατέσφαξαν ὅσους ἀπήντησαν· καὶ ὁ βασιλεὺς δὲ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἔξωστου τῶν ἀνακτορίων ἐπυροβόλει κατὰ τῶν φευγόντων. Εἰς ταύτην δὲ τὴν φονοτονικὴν σκηνὴν ἀπωλέσθησαν ἐν Παρισίοις καὶ κατὰ τὰς ἐπαργύριας ὑπὲρ τὰς ἐξηκονγὰ χιλιάδας ἀθώων ἀνθρώπων.

*Η Εὐρώπη τύμπανα ἔφριξε καὶ ἔδειληθη τὴν ἀνθρωποκτονίαν ταύτην, ἥτις ὑπὸ τῆς ἴστορίας ὀνομάζεται Παραμονὴ τοῦ ἀγίου Βαρθολομαίου, ἡ, ὡς συμβάσα σόλιγας ἡμέρας μετὰ τὸν ἀγωτέρω μνημονεύεται γάμον, φοικὸς γάμος.

Καὶ δόμως οἱ ἐργάται τοῦ φρικαλέου τούτου ἔργου δὲν ἀπῆλαυσαν τοὺς ἐξ αὐτοῦ ἐλπιζομένους καρπούς. Ἐπειδὴ δὲν ἐσφάχθησαν οἱ Διαμαρτυρούμενοι ἀπαγεῖτε, διότι ἀλλοι μὲν ἐσώθησαν φεύγοντες, πολλοὺς δὲ ἡ φιλανθρωπία ἐξωτερικῶν τινῶν ὑπουργηματικῶν ἔκρυψεν ἀπὸ τὴν λύσσαν τῶν σφαγέων.

Οὗτοι λοιπὸν οἱ ὑπολειψθέντες ἐλαβαν τὰ ὅπλα, καὶ ἐπολέμησαν μὲν ἔσσαν καὶ μαγίαν τόσην, ὡς τε ἐβίασαν τοὺς διώχτας γὰ κλίνωσιν εἰς

εἰρήνην, ἡπιές ἡτον ὥφελοιμοις εἰς αὐτούς. 'Ο δὲ ἄγιος Βασιλεὺς, κατασπάσας ρυτόμενος ὑπὸ τοῦ ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως διὰ τὴν ἀνοσίουργίαν ταύτην, κατέστρεψε τὸν βίον ἐλεεινῶς (μ. Χ. 1574).

§. 124. "Ψύσσις τῆς Γαλλίας.

Τὸν Θ'. Κάρολον διεδέχθη ὁ ἀδειλφὸς αὐτοῦ 'Ερρίκος ὁ Γ'. (μ. Χ. 1574). Ήστις ἐμικλίνετο κατὰ τῶν Καθολικῶν καὶ διαμαρτυρουμένων, ἔωστό του τὴν 1 Αὔγουστου 1589 ἐμαχαρώθη ἐν Ἀγίῳ Κλαυδίῳ (Saint Claud) ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου Κλήμεντος, μοναχοῦ ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Δομενικανῶν. Εἰς τοῦτον ἔσδυσεν ἡ βασιλικὴ γενεὰ ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Δουκῶν τῆς Βαλεσίας (Valois §. 102.), καὶ ὁ βασιλικὸς στέφανος μετέβη εἰς τὸν Δ'. 'Ερρίκον, καὶ δὶ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἴκον τῶν Βουρβόνων (μ. Χ. 1589).

'Ο μέγας αὗτος βασιλεὺς, αὐτόχρημα πατήρ τῶν ὑπηκόων του, ἔφερε τὴν ποδὸν ποθουμένην ἡσυχίαν ἐπειδὴ φκειώθη τοὺς μὲν Καθολικούς, ἀπορόσας τὴν δόμολογίαν τῆς πίστεως τῶν Διαμαρτυρουμένων (μ. Χ. 1593), τοὺς δὲ Διαμαρτυρουμένους, ἐκδόσας τὸ ἐν Ναννετῶν δόγμα (Nantes), τὸ ἐπιτρέπον εἰς αὐτοὺς ἐλευθερίαν πίστεως, καὶ ἔδωσε τέλος εἰς τὰς θρησκευτικὰς ταραχάς (μ. Χ. 1598). 'Αλλ' ὅμως ἐμαχαίρωσεν αὐτὸν Καθολικὸς τις δολοφόνος ὁ Φραγκίσκος 'Ραβαίλλακος, σογκαζόμενος τὸν πραύθυμον βασιλέα νόπορυφον αἱρετικόν (μ. Χ. 1610).

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ 'Ερρίκου πάλιν ἤρχισεν ὁ κατὰ τῶν Οὐγενότων διώγμος ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ'. καὶ τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ 'Ριχελεοῦ (Richelieu), ἀνδρὸς δειγνοτάτου περὶ τὰ πολιτικὰ καὶ ἐκεῖνον τὸν ἱαρόν (μ. Χ. 1620). Οὗτοι ἐδίωκαν μὲν τοὺς ἐν Γαλλίᾳ Διαμαρτυρουμένους, ἀλλὰ, διὰ νὰ κολασθώσωτε τὴν δύναμιν τοῦ Ἰσπαναυστριακοῦ οἴκου, ἔδικψεν εἰς τοὺς ἐν Γερμανίᾳ χρήματα καὶ στρατεύματα.

Τοῦτο μεγάλως μὲν ἡῦξησε τὴν πολιτικὴν ἐπιφύσην τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ὅλιγον συνέτεινεν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς εὐδαιμονίαν. 'Αφοῦ ὅμως ὁ ΙΔ'. Λουδοβίκος, περιφρύστατος, τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εἰς τὴν κυβερνητικὴν τέχνην, διεδέχθη τὸν πατρικόν του θρόνον (μ. Χ. 1643), ἡ Γαλλία ἐν διαστήματι 72 ἑτῶν, ὅσα ἐκεῖνος ἐθεσπίλευσεν (μ. Χ. 1643—1715), ἔφερεν εἰς δόξαν καὶ εὐδαιμονίαν, τὴν δόπιαν ποτὲ δὲν εἶδεν. Εἰς τοῦτο δὲ συνήργησε μεγάλως ὁ Καρδινάλιος Μαζαρίνος, ἀνὴρ ἄκρος τὴν πολιτικὴν ἐπιστήμην, βοηθῶν πάντοτε τὸν βασιλέα μὲ τὰς συνετάς του συμβουλάς. Τότε ἡ Ἰσπανία καὶ Αὐστρία ἐταπειγόθη, καὶ ἡ Ἐλσατία, ἐπαργία τῆς Γερμανίας τέως, ἔγεινε τῆς Γαλλίας διὰ τῆς Βεστφαλικῆς εἰρήνης (μ. Χ. 1648).

§. 125. Ἰσπανία καὶ Βαλτικόν.

Κάρολος ὁ Ε'. (Α'). (μ. Χ. 1561.) ὑπερέβαινε μὲν εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον πάντας τοὺς καὶ ἔαυτὸν βασιλεῖς, ὅμως εὐτυχίαν δὲν εἶχεν ἐπειδὴ πολλοὶ σκοποὶ του ἀπέτυχαν, καὶ μαλιστα, προσπαθήσας νὰ γείνη ἀπόλυτος καὶ ἀπειρότερος δεσπότης ἐν Ἰσπανίᾳ, ὅχι μόνον δὲν κατώρθωσε τὸ σπουδαζόμενον, ἀλλὰ δὶ' αὐτὸν καὶ εἰς ἀγῶνα φρικτὸν εἰσῆλθε πρὸς τοὺς προκρίτους τοῦ βασιλείου ἐκείνους ἐπειτα καὶ ἡ ὑγεία τοῦ ἐβλάφη, καὶ

ἢ ψυχῆς του ἡσυχίαν δέν εἰμπόρετε νὰ ἔχη. Ὁθεν παραδώσας τοῦ μεγάλου βασιλείου τὴν κυβέρνησιν εἰς τὸν οὐλόν του Φίλιππον τὸν Β', ἀγεγάρησεν εἰς τὸ ἐν Ἰσπανίᾳ τερπνότατον μοναστήριον τοῦ ὁγίου Ἰούστου (μ. X. 1556), καὶ ἐκεῖ μετὰ διετῆ βίον μετανοίας ἐτελεύτησεν (μ. X. 1558 Σεπτεμβρίου 21).

Ἡ τοῦ Λουθήρου διδασκαλία δὲν εἰσεχώρησε μὲν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου τὸ ἱερὸν ἐταστήριον (inquisitioν) ἐκόλαζεν ἀπηγένετατα πᾶσαν παρεκτροπήν ἀπὸ τῶν δογμάτων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· εἰς τὸ Βέλγιον ὅμως γῆρε παμπόλλους ὄπαδούς (μ. X. 1568.) Κατὰ τούτων λοιπὸν ὁ ἀπηγής Φίλιππος μετεγειρίσθη πᾶσαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τὴν θηριωδίαν, διὰ νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας; ἔχων σύργανον εἰς τοῦτο τὸν Δούκα τῆς "Αλβας". Ὁ γηγεμὼν τῆς Ἐραστίωνος (prince d'Orange) Γουλιέλμος, ὁ μετέπειτα τοποτηρητὴς (Stadthuder) τῆς συμπολιτείας τοῦ Βελγίου, ἐφύγαδεύθη, καὶ ὑπέρ τὰς 18,000 ἀνθρώπων ἐσφάγθησαν ἐντὸς Ἑξ ἑτῶν.

Ἡ τοιαύτη τυραννία ἐκίνησεν εἰς ἐπανάστασιν τοὺς Βέλγας· ἐπειδὴ περὶ τὸ 1579 ἔτος ἔγεινεν ἡ ἐν "Ρήγοπεραιᾳ ἔνωσις (Union d'Utrecht), ὁ φυγαδεύθεις Γουλιέλμος ἐδέχθη τὴν στρατηγίαν τῶν πνεόντων ἐκδίκησιν ἀποστατῶν, τὰ Ἰσπανικὰ στρατεύματα κατετροπώθησαν, καὶ ὁ κραταὶς βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ἡναγκάσθη νὰ κάμη ἀγακωχὴν ὄπλων, καὶ τελευταῖον ἐν τῇ Βεσφαλικῇ εἰρήνῃ ν' ἀναγγωρίσθη τὴν ἐλευθερίαν καὶ αὐτογομίαν τῶν Βελγῶν (μ. X. 1648). Τοιουτορόπως λοιπὸν ἔγεινεν ἡ συμπολιτεία τῶν Βελγῶν, ἥτις καὶ Ὀλλανδίκῃ συμπολιτείᾳ ὀνομάζεται ἐκ τῆς Ὀλλανδίας, τῆς μεγαλειτέρης καὶ πλουσιωτέρας τῶν 17 ἐπαρχιῶν, ὅσαι συγκροτοῦσιν αὐτήν.

§. 126. Ἰσπανίας ἐξασθένησις.

Τοὺς Βέλγας εἰς τὸν ὑπέρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνά των ἔδοξθησεν ἡ τῆς Ἀγγλίας βασιλείσσα τοῦ Ελισάβετ. Διὸ ἐξώπλωσεν ὁ Φίλιππος στόλον φρικτόν, τὸν ὃποῖον ἀπὸ ἀλαζόνικὴν πεποιθήσιν ἐπωνόμαζεν ἀκαταμάχητον, καὶ ἔστειλεν αὐτόν, νὰ καταπλεμήσῃ ἐνταῦτῷ καὶ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Ὀλλανδίαν. Ἄλλα κλύδωνες τῆς θαλάσσης, καὶ ὁ ἥρως τῶν θαλασσιῶν τῆς Ἀγγλίας Δοάκος ἐξωλόθρευσαν τὸν ὑπερήφανον ἐκεῖνον στόλον, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐμήδενισαν τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτὸν τῆς Ἰσπανίας εἰς αἰώνα τὸν ἀπαντα (μ. X. 1588.)

Ὀλίγα ἔτη πρὸ τούτου ἐκέρδησε μὲν ἡ Ἰσπανία τὴν Πορτογαλίαν, ἀφοῦ ἐξέλειψεν ἡ ἐκεῖ βασιλεύουσα γενεά· διάγονον ὅμως ὥστε λήψῃ ἐκ τῆς προσλήψεως ταύτης (μ. X. 1581)· ἐπειδὴ ἐπὶ μὲν Φιλίππου τοῦ Γ', διτις εἰς τὸ κυβερνῆν ἥτον δύκηρότατος, ἐκυρίευσαν οἱ Βέλγοι· τὰ περισσότερα τῶν ὅσα ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις ἐξουσίαζαν οἱ Πορτογάλοι (μ. X. 1600). ἐπὶ δὲ Φιλίππου τοῦ Δ'. (μ. X. 1621—1665) οἱ Πορτογάλοι, ἔχοντες ἀρχηγὸν τὸν δοῦκα τῆς Βριγαντίας, τὸν μετέπειτα βασιλέα των, ἀπεινακέαν τὸν μισθόν τους ζυγὸν στῆς Ἰσπανίας (μ. X. 1640), καὶ διέμειναν εἰς τὸ ἔξης ἀνεξάρτητος.

"Ολεν ἡ Ἰσπανία, καὶ δὲ καιρὸν ἔγεινεν ἡ Βεστφαλικὴ εἰρήνη (μ. Χ. 1648), διὰ πολέμους ἀτυχεῖς καὶ βασιλεῖς ἀναξίους, ἦτον ἔξησθενημένη τόσον, καὶ εἶχε πυνγή εἰς τόσα χρόνη, καὶ εἰς τόσην λειψανθρωπίαν καὶ ταντῆσει, ὥστε ὑπέφερε νὰ βλέπῃ ἐπαρχίας ἀποσπωμένας, ἐσωτερικὰς ἐπαναστάσεις, καὶ ζημιάς πανταχόθεν, δίχως νὰ εἰμπορῇ νὰ κινηθῇ πρὸς ἐκδίκησιν. Ἡ δὲ Βεστφαλικὴ εἰρήνη αὐτὴ ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ ἐκήρυξεν ἀνεξαρτήτους τὰς πλουσίας καὶ φιλοπόνους ἐπαρχίας ἔκεινας, αἱ ὅποιαι συνεκούστησαν τὴν Ὀλλανδίκην ἡ Βελγικὴν συμπολιτείαν. Τούτων δὲ τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ μὴ θέλων ἡ ναγκάσθη Φίλιππος ὁ Δ'. νὰ ἀναγγωρίσῃ.

§. 127. Πορτογαλία.

Τὸ βασιλεῖον τοῦτο δὲν ἔμοιλύθη ὑπὸ τῶν θρησκευτικῶν νεωτερισμῶν, καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἐμμανουὴλ (§. 111.) ὑπερευτύχει διὰ τὸ ἀκμαῖον τῆς ἐμπορίας του (μ. Χ. 1493). Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀνακαλύψεις ἔξηκολουθουν νὰ γίνωνται ἐπειδὴ ὁ μὲν Καθράλος ἀνεκάλυψε τὴν ἐν τῷ μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ Βρασιλίαν (μ. Χ. 1500), ητοις ἔχει ἀφονίαν χρυσοῦ καὶ ἀδαμάντων καὶ βαπτικῶν ἔβλων, ὁ δὲ Ἀμέρικος Βεσπούκιος ἐκυρεύεται αὐτὴν ἐν ὄνδριστι τῆς Πορτογαλίας (μ. Χ. 1501). Ὁλίγα δὲ μετά τοῦτο ἔτη ὁ Μαγελάνος περιπλεύεσ τὴν γῆν (μ. Χ. 1520).

Ἀλλὰ μετά τὸν Ἐμμανουὴλ ἐτελεῖταις καὶ τῆς Πορτογαλίας ἡ εὐτυχία (μ. Χ. 1521). ἐπειδὴ μετ' αὐτῷ ἔβασιλευσαν ἀλληλοιδιαδόχως τρεῖς ἄνθραιοι βασιλεῖς, δηλαδὴ Ιωάννης ὁ Γ'. (μ. Χ. 1521—1557), ὁ Σεβαστιάνος (μ. Χ. 1587—1578) καὶ ὁ Ἐρρίκος (1578—1580). Ἄφοῦ δὲ ἀπέθανεν ὁ Ἐρρίκος, γέρων ἔθδομηκονταστῆς καὶ καρδιγάλιος, ἔσθυτε καὶ ἡ παλαιὰ βασιλικὴ γεννεά. Τότε λοιπὸν Φίλιππος ὁ Β'., βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ἐκληρονόμησε τὴν Πορτογαλίαν, καὶ τὴν ἔκαμεν Ἰσπανικὴν ἐπαρχίαν (μ. Χ. 1581).

Τοῦτο δὲ ἦτον τῆς Πορτογαλίας δλεθρος ἐπειδὴ οἱ Ἀγγλοι, καὶ μάλιστα οἱ Ουανδιμοι ἔχθροι τῆς Ἰσπανίας Βέλγαι, τὰ ἐν ταῖς ἀγατολικαῖς Ἰνδίαις κτήματα τῶν Πορτογάλων, τοὺς ὅποιους ὡς ὑπηκόους τῆς Ἰσπανίας ἤδη, μετεγειρίζοντο ως ἔχθρούς, τὰ ἔξουσίασταν αὐτοί, καὶ οὕτως ἔφραξαν τὰς πηγὰς αὐτὰς τῆς ἐμπορίας καὶ τοῦ πλούτου. Διὸ ἡ Πορτογαλία περὶ τὸ 1600 ἔτος ἐκολεύει εἰς ἀπορίαν καὶ ἀδυναμίαν. Μετέπειτα (μ. Χ. 1640) ὁ Δυνὸς τῆς Βραγαντίας (Bragance), ἀπόγονος τῆς ἀρχαίας βασιλικῆς γενεᾶς, ἀνέλαβε μὲν τὴν ἔλευθερον καὶ ἀνεξαρτησίαν τῆς Πορτογαλίας, δὲν ἔδυνθίη ὅμως νὰ κυριεύσῃ πάλιν τὰ πρότερον ἀπολεσθέντα. Ἡ παγκόσμιος ἐμπορία ἦτον ἤδη εἰς γείρας τῶν Βελγῶν, καὶ ἡ Βεστφαλικὴ εἰρήνη ἀγεγνώρισεν ως ἀνήκουτα εἰς αὐτούς, δοσα εἴχαν κυριεύσει.

§. 128. Αγγλία.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου αἰώνος ἡ Ἀγγλία ἔβασιλεύετο ὑπὸ τοῦ θριογνώμονος καὶ αὐθαιρέτου Ἐρρίκου τοῦ Η' (§. 103, μ. Χ. 1509), ὃς τις εἰςήκει εἰς τὸ βασιλεῖον του τὴν γένη θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν διὰ τὴν εξις αἰτίαν (μ. Χ. 1531).

Άντος, ἀποθάλλων τὴν σύζυγόν του Αἰκατερίνην τὴν Ἰνφάντισσαν τῆς Ἰσπανίας, ἐνυψεύθη τὴν Θαλαμηπόλον ἐκείνης "Ανναν Βολινίαν, πρὸς ὃ πάπας ἐγκρίνη τὸ διαζύγιον. Διὸ ὑπέπεσεν εἰς τὴν δρυὴν ἐκείνου, ἀφωρίσθη καὶ ἀγεθεματίσθη (μ. Χ. 1631).

Τοῦτο παράξενον τόσον, ὅστε διὰ βασιλικοῦ δόγματος κατήργησε τὴν εἰς τὸ βασιλεῖόν του πνευματικὴν ἔξουσίαν τοῦ πάπα, ἡγάγκασε τὸ ἱερατεῖον μετὰ Χριστὸν αὐτὸν ν' ἀναγνωρίζῃ κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας, ἡρρήθη τὸν ἐπήσιον πόδας τὸν πάπαν φόρον, διέλυσε τὰ μοναστήρια, ἐδήμευσε τὰ μοναστηριακά, κατήργησε τὸ τάγμα τῶν Μελιταίων ἵπποτῶν¹ καὶ οὕτως ἡ Ἀγγλία ἔγινε θέατρον φρικαλέων ταραχῶν.

Τὰς κλυδωνικούσσας τὴν Αγγλίαν ποραχάς κατέπαυσεν ἡ ἐκ τῆς Ἀννης Βολινίας θυγάτηρ τοῦ Ἐρρίκου Ἐλισάβετ² ἐπειδὴ αὐτῇ βασιλεύεται (μ. Χ. 1558) κατεύνασε τὴν ἐκκλησιαστικὴν φιλονεικίαν, κηρύξασα τὴν Λουθηρανικὴν θρησκείαν μὲ προσθαψαιρέσεις τινὰς κρατοῦσάν εἰν 'Αγγλία. Διὰ δὲ τὰς μεταποιήσεις ταύτας ἡ ἐν 'Αγγλίᾳ κρατοῦσα θρησκεία ὄνομαζεται 'Αγγλικανὴ καὶ Ἐπισκοπιανή, ὡς διατηρήσασα τοὺς ἐπισκόπους:

'Ἐπὶ Ἐλισάβετ προσέπτι ἐπέθησαν καὶ τὰ θεμέλια τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀγγλίας· ἐπειδὴ αὐτῇ ἐπροστάτευε τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ὕψωσε τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν ναυτιλίαν, συνέστησε τὰς βορειοαμερικανικὰς ἀποικίας, ἔστειλε τὸν Φραγκίσκον Δράκον γὰρ περιπλεύση τὴν γῆν (μ. Χ. 1577—1580), καὶ ἐπαπελγώσε τὴν δρῦν τῆς Ἰσπανίας.

Ἡ ὑπὸ κλυδώνων καὶ ὑπὸ Φραγκίσκου Δράκου παντελῆς καταστροφὴ τοῦ ὑπερῷφάνου τστόλου τῆς Ἰσπανίας, τοῦ διωρισμένου νῦν ἔξοντάσῃ τὴν Ὁλλανδίαν, καὶ Ἀγγλίαν, ἐμνημονεύθη ἀνωτέρῳ (§. 126). Εἰς μημύσυνον δὲ τῆς λαμπρᾶς ταῦτης νίκης ἐκόπη κατὰ προσταγὴν τῆς Ἐλισάβετ νόμισμα, φέρον εἰκονισμένον στόλον καταστρεψόμενον ὑπὸ τρικυρίας, καὶ τὴν ἀφελῆ ταῦτην ἐπιγραφὴν «Afflavit deus, et dissipati sunt», γίγουν, ἐνέπνευσεν ὁ θεός, καὶ διεσκεδάσθησαν.

§. 129. Πολιτικὴ ἀνατροπὴ τῆς Ἀγγλίας.

Τὴν Ἐλισάβετ, ἀποικιοῦσαν ἄγαμον, διεδέχθη ὁ πλησιέστατος αὐτῆς συγγενής βασιλεὺς τῆς Σκωτίας Ἰάκωβος ὁ Α', ὁ ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Στουάρδων (μ. Χ. 1603), καὶ οὕτω τὰ δύο βασιλεῖα, τὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸ τῆς Σκωτίας, ἐνώπιοντα, ἐπανομάσθησαν μεγάλη Βρετανία, ήτις συμπεριλαμβάνει καὶ τὴν Ἰεραρίαν (Ἰολανδίαν), ὡς ἥνωμένην μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τῶν σταυροφορικῶν ἡδη̄ χρόνων.

'Ἐπὶ Καρόλου τοῦ Α' (μ. Χ. 1625), μέσην καὶ διαδόχου τοῦ Ἰάκωβου, ὅστις κατεπίεζε τὸν λαὸν μὲ βαρυτάτους φόρους, καὶ περιέμαλπε τὸν καθολικισμόν, ἐξερράγη φρικτὴ ἐπανάστασις. Ἡ βασιλεία κατηργήθη, ὁ Καρόλος ἐθανατώθη (μ. Χ. 1649 Ἰανουαρίου 30), καὶ ὁ ἀρχιεράτης τῶν δυνάμεων τοῦ Κράτους Ὁλιβιέρος Κρούμπελλος ἀνηγγορεύθη Προστάτης τῆς ἀδιαβότου δημοκρατίας τῶν τριῶν ἥνων βασιλείων.

§. 130. Ἰταλία.

Ο γέος αἰώνιος εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου διεγέρεις τέσσον διεθίσιον,

δύον εἰς τὴν Ἰταλίαν (§. 104) ἐπειδὴ ἡ Βενετία καὶ ἡ Γένουα, τέως τὰ πλουσιώτερα τοῦ κόσμου ἐμπορικὰ κράτη, ἀπώλεσαν καὶ ναυτικὴν δύναμιν καὶ ἐμπορίαν διὰ τὴν ἀνακάλυψην τῆς κατὰ Θάλασσαν πορείας πρὸς τὰς ἀνατολικὰς Ἰγδίας (μ. X. 1498). "Οσα δὲ μέρη ἔξουσίας αὐτῶν οἱ Βενετοὶ ἔν τῇ ἀνατολῇ, ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ ἡ πρὸς τὰς τέχνας δὲ καὶ ἐπιστήμας ἀγάπη καὶ σπουδὴ τῶν δουκῶν τῆς Φλωρεντίας ἐμφανύθη κατ' ὅλην διὰ τὰς καιρικὰς περιστάσεις.

"Ἐπι δὲ οἱ Γάλλοι καὶ Ἰσπανοὶ διὰ τὰ Μεδιόλανα καὶ τὸ Σικελικὸν βασίλειον ἔχαν σχεδὸν ἀδιάκοπον πόλεμον πρὸς ἀλλήλους, καθ' ὃν χείμαρροις αἰμάτων ἐχύθησαν, τὸ ἄνθος τῶν ἀνδρῶν ἀμφοτέρων τῶν ἔθνων ἐθερίσθη, καὶ τῆς Ἰταλίας αἱ πόλεις ἡρημώθησαν, πυρπολήθησαν καὶ λαφυραγωγήθησαν. Τελευταῖον δὲ οἱ Γαλλοὶ ἡγαγκάσθησαν νὰ παραχωρήσωσι τὰς γύρας ταύτας εἰς τοὺς Ἰσπανούς.

§. 131. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπικράτεια.

"Ἡ ἐπὶ πάπα Δέοντος τοῦ Ι'. (μ. X. 1517) ἀρχίσασα θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις ἔγεινεν ὀλεθριωτάτη εἰς τὴν παπικὴν δόξαν καὶ δύναμιν ἐπειδὴ ὁ φίλος τῆς πολυτελείας καὶ ἀστος Δέων, διὰ νὰ γεμίσῃ τὸ ἔξηντλημένον θησαυροφυλάκιον του, καὶ διὰ νὰ εἰμπορέσῃ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ ὑπέρογκα ἔξοδα τὰ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ναοῦ τοῦ ἀγίου Πέτρου, ἔξεμισθωσε τῶν συγγχωροχαρτίων τὴν ἐμπορίαν, καὶ τοῦτο ἐδωσεν ἀφορμὴν δικαίων εἰς τὸν Δούτηρον νὰ κινήσῃ καὶ γλωσσαν καὶ κάλαμον κατὰ τῆς βδελυρᾶς ταύτης θεοκαπηλίας.

Γρηγόριος ὁ ΙΙ'. (μ. X. 1572) εἰσῆγε τὸ ἐπιδιορθωθὲν μηνολόγιον (μ. X. 1582), τὸ ἔξ αὐτοῦ Γρηγοριανὸν ἐπονομαζόμενον, καὶ ἡδη παραδεγμένην ὑπὸ πάντων τῶν ἔθνων τῆς Εὐρώπης, ἐκτὸς τῶν τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος. Σίετος ὁ Ε'. (μ. X. 1585.) ἐκαλλώπισε τὴν Ῥώμην μὲ οἰκοδομὰς περικλεεῖς, ἐφρόντισε διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, καὶ τὰ γράμματα ἐπροστάτευσεν. Ἰννοκέντιος δὲ ὁ Ι'. (μ. X. 1644), ἀκραζῶν καθ' ὃν καιὶ δὸν ἔγεινεν ἡ Βεστφαλικὴ εἰρήνη, διεμαρτυρήθη μὲν διὰ τὴν κατάργησιν τιῶν μοναστηρίων ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη διότι ἔκτοτε ἡρχισε νὰ πίπτῃ, καὶ νὰ μὴν ἡνε πλέον ἐπίφροδος ἡ πάλαι τόσον φοβερὴ δύναμις τοῦ πάπα.

§. 132. Δανία.

"Ο Δουνηραγισμὸς εἰσεγώρησε καὶ εἰς τὰ βόρεια βασιλεία. ἐπειδὴ οἱ Δανοὶ (§. 48), εἰς τοὺς ὅποιους ἀπὸ τοῦ 1387 ἔτους ὑπέκειτο καὶ ἡ Νορβεγία, προσεκάλεσαν ἐπὶ Φριδερίκου τοῦ βασιλέως των, δουκὸς τοῦ Σλεσβίκου καὶ τῆς Ὀλστίας (Schleswig, Holstein), τὸν φίλον τοῦ Δουνήρου Ἰωάννην Βουγενάγιον, διὰ νὰ εἰσάγῃ καὶ εἰς τὴν πατρίδα των τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν (μ. X. 1537). Μετὰ δὲ ταῦτα συνέστησαν ἔκει καὶ στρατεύματα μόνιμα, καὶ εἰς τόπους μεμακρυσμένους ἡρχισαν νὰ θαλασσοπορῶσι. Διὸ Δανοὶ ἀποικοὶ ἴδρυθησαν εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰγδίας (μ. X. 1588), ὅπου ἔκτισαν καὶ τὸ Φρούριον Τραγκεβέργα.

Χριστιανός ή Χριστιέρνος ὁ Δ'. διεδέχθη τὸν πατέρα του Φριδερίκον δωδεκατῆς (μ. X. 1588), καὶ εἰς τὸν δὲιγοχόρρινον πρὸς τὸν Σουηδὸν πόλεμον εὐημέρησεν (μ. X. 1611). ἀλλ' εἰς τὸν τριακονταετὴν πόλεμον πολεμήσας πρῶτον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας (μ. X. 1625), καὶ ἐπειτα πρὸς τὸν ὑπερευτυχεστάτους Σουηδὸν (μ. X. 1643), ἐπέσυρεν εἰς τὸ βασιλεῖον του μεγάλας συμφοράς· ἐπειδὴ τὸ Σλέσβικον, ἡ Ὀλσατία καὶ ἡ Ιούτλα (Jutland) ἡρημώθησαν, καὶ σημαντικαὶ ἐπαρχίαι ἀπεσπάσθησαν τελευταῖον δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ταπεινωθεὶς βασιλεὺς ἐτελεύτησε τὸν βίον (μ. X. 1648).

§. 133. Ἡ Σουηδία.

Ἡ Σουηδία πολὺν καιρὸν ἤγετο καὶ ἐφέρετο ὑπὸ τῶν Δανῶν ἀλλὰ τελευταῖον κατέστησεν αὐτὴν ἐλευθέραν καὶ αὐτόνομον ὁ Γουσταῦος Βάστας (§. 120) (μ. X. 1520). Διὰ τοῦτο δὲ οἱ Σουηδοὶ εὐγνωμονοῦντες ἀνηγόρευσαν αὐτὸν βασιλέα (μ. X. 1523), καὶ αὐτὸς ἀνεδείχθη ἄξιος τῶν ἐλπίδων τοῦ ἔθνους κατὰ πάντας· ἐπειδὴ ἤγωσε τὴν δύναμιν τῆς Σουηδίας, εἰσῆκε τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν (μ. X. 1524), ἐβελτίωσε τὴν κυρεντικὴν μηχανὴν ἐξ ὀλοκλήρου, καὶ μὲ τὰς λαμπρὰς κατὰ τῶν πολεμίων νίκας πρῶτος ἐκαμε τὸν ἔξω κόσμον νὰ σέβωνται τοὺς Σουηδούς.

Ἀλλὰ τοῦ βασιλείου ἡ λαμπρότης ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Γουσταῦου Ἀδόλφου, βασιλέως στολισμένου καὶ μὲ πολιτικὴν σύνεσιν καὶ μὲ σρατηγικὰς ἀρετὰς μεγάλας (μ. X. 1611–1632). Οὗτος μὲν, προστληθεὶς εἰς Γέρμανιαν πρὸς σωτηρίαν τῶν Διαμαρτυρουμένων (μ. X. 1630), ἐτελεύτησεν ἡρωϊκῶς εἰς τὴν ἐν Λυτενίῳ (Lützen) μάχῃ (μ. X. 1632); ἀλλ' ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Χριστίνα ἔθερισε τὸν καρπὸν τῶν νικῶν ἐκείνου· ἐπειδὴ κατὰ τὴν συνθήκην τῆς Βεστφαλικῆς εἰρήνης (μ. X. 1648) ἐκέρδησε πέντε ἑκατομμύρια ταλλήρων, ἔλαβε τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Βιάδρου (Oder) ποταμοῦ Πομερανίαν καὶ τὴν νῆσον Ρυγίαν (Rugen)· καὶ οὕτως ἡ Σουηδία ἔγεινε κράτος ἐπιφαγὲς εἰς τὰ βρόεια τῆς Εὐρώπης.

§. 134. Προυσία.

Ἡ Προυσία, κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰπποτῶν τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος, ἔλαβε καὶ τὸν Χριστιανισμὸν παρ' αὐτῶν (§. 94, μ. X. 1620). Ἀλλὰ τὰ νεοσύντατον τοῦτο κράτος εἶχεν ἐχθροὺς φοιβεροὺς τοὺς γείτονάς του Πολωνούς· ἐπειδὴ οὗτοι, κυριεύσαντες αὐτό (μ. X. 1466), τὸ μὲν ἡμίσιο ἐκράτησαν αὐτοί, τὸ δὲ ἄλλο παρεχώρησαν ὡς Πολωνικὸν τιμάριον εἰς τὸ ἀρχηγὸν τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος, ἀφοῦ τὸν ἐταπείνωσαν.

Τελευταῖον δὲ Ἀλβέρτος, ὁ Μαρκίων τοῦ Βρανδεβούργου (Markgraf von Brandenburg), καὶ ἀρχηγὸς τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος, ἔγεινε τέκνον τῆς Δουληρανικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἔλαβε τὴν Προυσίαν ὡς δουκάτον αληρονομικὸν ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὴν Πολωνίαν ὡς τιμάριον. Οὗτω λοιπὸν ἡ Μαρκία τοῦ Βρανδεβούργου καὶ ἡ Προυσία ἥγινθησαν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν δυναστείαν (μ. X. 1525).

Η ἔνωσις αὕτη τῶν χωρῶν τούτων ἔγεινε πρώτη βάσις τῆς εὐδαιμονίας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον ἡ περὶ τὸ κυβεργᾶν περίνοια τοῦ μεγάλου ἐκλέκτορος Γουλιέλμου Φριδερίκου (μ. X. 1640—1688). ἐπειδὴ ὁ μέγας αὗτος ἀνὴρ ἐπὶ τῶν ταραχῶν ἔτι τοῦ τριακούτας ετοῦς πολέμου ἤρχισε τὰ κοινωφελῆ του ἐκεῖνα ἕργα, καὶ εἰς τὴν Βεστφαλικήν εἰρήνην ἐλαβε τὴν Ἀλβερστάδην, τὴν Μίνδαν, τὴν Καμίναν καὶ τὸ Μαγδεβούργον (Halberstadt, Minden, Kamin, Magdeburg).

§. 135. Ὁ συμανικὸν βασιλεῖον.

Ἄφοῦ οἱ Τούρκοι ὑπὸ τὸν σουλτάνον Μωάμεθ τὸν Β' ἐκυρίευσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν (§. 108), (μ. X. 1453), ἔγειναν κατ' ὅλην ὑποχείριον καὶ εἰς λοιπαὶ πᾶσαι τῆς Γραικορωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἐπαρχίαι, καὶ ἄλλα δὲ γειτνιάζοντα κράτη κατεκυριεύθησαν. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ εὐρύχωρον βασιλεῖον περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου αἰώνος ἐβασίλευεν ὁ σουλτάνος Σελίμης ὁ Α' (μ. X. 1512), ὃς τις ἐκυρίευσε τὴν Συρίαν, τὴν Παλαιστίνην, τὴν Αἴγυπτον, καὶ εἰς ἀπασαν τὴν Βύρωπην ἐνέπνεε φόβον καὶ τρόμον.

Οἱ διάδοχοι τούτου Σολιμάνος ὁ Β', ὁ καὶ μεγαλοπρεπῆς ὄνομαζόμενος (μ. X. 1512—1519), ἐφερε τὸ βασιλεῖον εἰς τὸν κολορῶνα τῆς δυνάμεως καὶ δόξης· διότι ἐκυρίευσεν ἀπὸ τῶν Ἰωαννιτῶν ἱπποτῶν τὴν Ῥόδον (μ. X. 1519—1566), ὑπέταξε τὴν βόρειον Ἀφρικήν, τὸ ἡμίσιο τῆς Οὐγγαρίας ἔως πέραν τῆς Βούδας (Oßen). εἰςβαλὼν δὲ καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν αὐτήν, ἐποιήσκησε τὴν Βιέννην, ἀλλ' ἀπέτυχε (μ. X. 1522).

Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Σολιμάνου (μ. X. 1529), ἤρχισεν ἡ παρακμὴ τοῦ βασιλείου τῶν Τούρκων· ἐπειδὴ σκιαστραφία τῶν βασιλεύστων καὶ σάστεις ἐμφύλιοι ἐμάραναν τοῦ ἔθνους τὸ φιλοπόλεμον. Ἐκτὸτε λοιπὸν ἐχρειάσθη νὰ φροντίζωσιν ὅχι πᾶς νὰ κυριεύεταιν ἄλλας χώρας, ἀλλὰ πᾶς νὰ διατηρήσωσι τὴν ἔξουσίαν των εἰς τὰς ἥδη κυριεύεταις. Αὕτη δὲ τοῦ Τουρκικοῦ βασιλείου ἡ ἀδυναμία δὲν ἐλάγθισε τὰς χριστιανικὰς δυνάμεις τῆς Βύρωπης. Οθεν οἱ Ἰσπανοί καὶ Ἰταλοί πρῶτοι, ἐγθαρρύσθησαν· ὑπὸ τοῦ πάπα, ἐτόλμησαν κατὰ τῶν ἀλλοιοθήσκων.

Στόλος λοιπὸν χριστιανικός, συγκροτούμενος ἀπὸ 300 πλοίων καὶ 20,000 ναυμάχων, ὑπὸ τὸν Αὐστρίας Δόν Ιωάννην, ναύαρχον τῆς Ἰσπανίας, ἡφαντιστέος σχεδὸν παντάπασιν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ναυπάκτου τὸν ληστρικὸν στόλον τοῦ σουλτάνου Σελίμη τοῦ Β'. (μ. X. 1571). ἐπειδὴ ἐκ τῶν 350 γαλερῶν τοῦ στόλου ἐκείνου μόλις διεσώθησαν 30, καὶ ὑπὲρ τὰς 30,000 Μουσουλμάνων ἔγειναν ἡ παρανάλωμα τῆς μαχαιρας, ἡ ὑποβρύχιοι. Η κατὰ θάλασσαν λοιπὸν αὕτη θραῦσις, μεγίστη πατῶν, ὅσας ἡ Ἰστορία μνημονεύει, ἐταπείγωσεν αἰώνιας τὴν Τουρκικήν δύγαμιν. Οθεν ἀπὸ τοῦ 1600 ἔτους ἐπαυσαν οἱ Τούρκοι νὰ ἥγε φοβεροί.

Καὶ ἐστερικῶς δὲ τὴν θέλησι τῶν σουλτάνων συγέστελλεν ἡ ἀπειλή θεια τῶν Γιανιτσάρων καὶ ἡ ὑπέρογκος δύναμις τῶν μεγάλων Βιζιρήδων. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν ἔγεινεν ἡ Βεστφαλική εἰρήνη, ἐβασίλευεν εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ πολεμικὸς σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Δ'. (μ. X. 1648).

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΑΙΩΝΟΣ.

Β'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Από τοῦ Γ'. Φερδινάνδου μέχρι τοῦ ΙΕ'. Λουδοβίκου, ή ἀπό τῆς Βεστφαλικῆς εἰρήνης μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ηγουν ἀπὸ τοῦ

1648—1789 ἔτους

141 ἔτη.

§. 136. Γερμανία.

Ἐπὶ Φερδινάνδου τοῦ Γ', αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας (μ. Χ. 1637—1657), ἔγινεν ἡ πολύκροτος Βεστφαλική εἰρήνη (μ. Χ. 1648). Ἀλλὰ πολὺν καιρὸν ἡ Γερμανία δὲν ἔδυνθη νὰ ἀπολαύσῃ τοὺς καρποὺς τῆς εἰρήνης (§. 121). ἐπειδὴ ὅλιγα ἔτη μετέπειτα πάλιν ἡ μόλις κατασταθεῖσα ἡσυχία ἐταράχθη διὰ τὸν ΙΔ'. Λουδοβίκου, βασιλέα τῆς Γαλλίας. Ὁ φιλάρπαγος δηλαδὴ οὗτος, ἐνῷ ἡτον εἰρήνη βαθεῖα, ἡρπασεν ἀπὸ τῆς Γερμανίας καὶ ἄλλας χώρας καὶ τὸ Ἀργεντοράτον (Strassburg) (μ. Χ. 1681), καὶ μὲ Ούννικὴν ἀπανθρωπίαν κατηρήμωσε τὰ πάντεργα μέρη τὰ παρὰ τὸν μέσον Ρήγον.

Οἱ αὐτοκράτωρ Λεοπόλδος ὁ Α' οὓς καὶ διάδοχος Φερδινάνδου τοῦ Γ' (μ. Χ. 1658—1705), ἔχων κατ' ἔκεινον τὸν καιρὸν πόλεμον φονικὸν πρὸς τοὺς Τούρκους, εἰσβαλόντας εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, ἡγαγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν Γάλλους τὰς περισσοτέρας τῶν δσας εἰχαν οὔμει δορικητῆσις (μ. Χ. 1683), καὶ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸν ΙΔ'. Λουδοβίκου ἀνακωχὴν εἰκοσατῆ (μ. Χ. 1684). Ἀλλὰ μετ' ὅλιγα ἔτη ἔξηψθη ἄλλος δεινότερος πόλεμος, δ. περὶ διαδοχῆς τοῦ Ἰσπανικοῦ θρόνου.

§. 137. Οἱ περὶ διαδοχῆς τοῦ Ἰσπανικοῦ θρόνου πόλεμος.

Κάρολος ὁ Β'. βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ὁ ἐσχατος βιλαστὸς τοῦ Ἰσπανικοῦ κλάδου ἐκ τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου (§. 117), ἡτον γηραλέος καὶ ἀκληρος. Οἱ οὓς τοῦ ἐκλέκτορος τῆς Βαυαρίας Ἰωσήφ Φερδινάνδος, τὸν ὅποιον αὐτὸς εἶχε κηρύξει διάδοχόν του, ἀπέθανεν ἀπροσδοκήτως (μ. Χ. 1698), καὶ δι' αὐτὸς ὁ ἄρρωστος βασιλεὺς, παρασυρθεὶς ὑπὸ τῶν ῥάβδουργιῶν τοῦ ΙΔ'. Λουδοβίκου, εκάλεσεν εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ θρόνου τὸν ἔγγονὸν ἔκεινον Φίλιππον τὸν Ἀνδεγαυίτην δοῦκα (duc d'Anjou) (μ. Χ. 1701).

Ἀλλὰ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Λεοπόλδος ὁ Α'. ἀπῆτε τὸν θρόνον τοῦτον διὰ τὸν δεύτερόν του οὐλὸν Κάρολον, τὸν ὅποιον καὶ ἀνηγόρευσεν εὐθὺς βασιλέα τῆς Ἰσπανίας ὡς Κάρολον Γ'. (μ. Χ. 1701). "Οὐεγ ὁ πόλεμος ἔγινεν ἀγαπόρευκτος. Τότε λοιπὸν ἡ Βαυαρία, μὴ δυναμένη νὰ ἥγεισθετέρα, ὡς ἐν τῷ μέσῳ εὐρισκομένη, ἡγώθη μετὰ τῆς Γαλλίας, καὶ οὕτως ἔσυρε τὸν πόλεμον εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς Γερμανίας.

Εἰς τὸν δωδεκαετῆ τούτον πόλεμον (μ. Χ. 1701—1713) ὁ Μαρλούβορογος καὶ ὁ πρίγκιψ Εὐγένιος ἐκέρδησαν στεφάνους ἀμαράντους, ἔζειλοθρεύσαντες τὸ Γαλλοβαυαρικὸν στράτευμα εἰς τὰς φονικωτάτας μάχας, τὰς συγχροτηθεῖσας ἐν Βερτίᾳ καὶ Ὁχεσταδίῳ (Donauecretb., Hœchstädt).

(μ. Χ. 1704), καὶ ἐκαθάρισαν ἀπὸ τῶν ἔχθρων τὴν Βαυαρίαν καὶ Σουαβίαν (Schwaben).

Ἄλλ' ὁ θάνατος τοῦ αὐτοκράτορος Δεοπόλδου (μ. Χ. 1705) καὶ ἡ πρώτη μὲν ἀποβίωσις τοῦ πρεσβυτέρου του υἱοῦ Ἰωσήφ τοῦ Α'. (μ. Χ. 1714) ἔδωσαν αἰώνιμως εἰς τὰ πράγματα μορφὴν ἄλλην ἐπειδὴ, ἀφοῦ τότε ὁ δεύτερος υἱὸς τοῦ Δεοπόλδου Κάρολος ὁ Γ'. βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ἀνηγρεύθη καὶ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ὡς Κάρολος Δ'. (μ. Χ. 1711), ἡ Ἀγγλία καὶ Ὀλλαγδία, διὰ νὰ μὴ συνεργήσωσιν εἰς αὔξησιν τῆς ἐπιφύλαξιν καὶ ὑπερόγκου ἡδη δυνάμεως, ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῆς τοῦ αὐτοκράτορος συμμαχίας, καὶ ἐν Ῥηνοπεραλ (Utrecht) ἔκλεισαν πρὸς τὴν Γαλλίαν μονομερώς εἰρήνην (μ. Χ. 1713).

Τότε λοιπὸν ἡγαγκάσθη καὶ ὁ ἐγκαταλειφθεὶς αὐτοκράτωρ νὰ προτείνῃ διαλλαγάς, καὶ νὰ ὑπογράψῃ τὴν εἰρήνην ἐν Ρασταδίῳ (Rastadt) (μ. Χ. 1714). Κατ' αὐτὴν ὁ Ἀνδεγαυίας Φίλιππος ἔκρατησε μὲν τὴν Ἰσπανίαν, ὃς Φίλιππος Ε'. ἀλλὰ παρεχώρησεν εἰς μὲν τοὺς Ἀγγλους τὴν Γιβραλταρίαν, εἰς τὴν Αὐστρίαν δὲ τὸ Βέλγιον, τὰ Μεδιόλανα, τὴν Νεάπολιν καὶ τὴν Σικελίαν. Οὕτω λοιπὸν ἡ βασιλεία τῆς Ἰσπανίας ἐπεσεν εἰς τὸν Βουβωνικὸν οἶκον. Μετὰ δὲ τὰς σφροδρὰς ταύτας τρικυμίας ἡκολούθησεν ὀλβιόδωρος ἥσυχία, ἥτις διήρκεσεν εἴκοσιν ἔτη.

§. 138. Ὁ περὶ διαδοχῆς τοῦ Αὐστριακοῦ θρόνου πόλεμος.

Ἀφοῦ Κάρολος ὁ Ε'. ἀπέθανεν (μ. Χ. 1740 Ὁκτωβρίου 20), ἐξέλειψεν ὁ ἀρσενικὸς κλάδος τοῦ Ἀψθούργοαυστριακοῦ οἴκου ἐπειδὴ ἐπάσχισε μὲν ὁ αὐτοκράτωρ ἔτι ζῶν γὰρ καθειρώσῃ τὴν τῶν θηλυκῶν κατὰ κληρονομίαν διαδοχήν, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐξέδωσε τὴν πραγματικὴν καθιέρωσιν (pragmatische Sanction) (μ. Χ. 1713), θέλων οὕτω νὰ διατηρήσῃ ἀδιαίρετον τὴν Αὐστριακὴν μοναρχίαν ἀλλ' ὅτε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡ τούτου πρεσβυτέρος θυγάτηρ Μαρία Θηρεσία ἔλαβε τὰς ἡγεμονίας τοῦ Αὐστριακοῦ κράτους, πανταχόθεν ἔγειναν ἀπαιτήσεις καὶ ἀξιώσεις, ἥν καὶ αὐτὴ εἶχε παραλάβει συμβασιλέα τὸν σύζυγόν της Φραγκίσκον.

Ἐπειδὴ οἱ μὲν ἐκλέκτορες τῆς Βαυαρίας καὶ Σαξωνίας, ὡς θεῖοι τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωσήφ τοῦ Α', ἀπῆτουν τὴν διαδοχὴν τοῦ θρόνου. Φριδερίκος δὲ ὁ Β', βασιλεὺς τῆς Προυσίας, εἶχεν ἀπαιτήσεις ἐπὶ τῶν τεσσάρων Σιλεσιακῶν ἡγεμονιῶν, τῆς Καροβίας, τοῦ Λιγνίτεου, τῆς Βρίγης καὶ τῆς Βολανίας (Jägerdorf, Liegnitz, Brieg, Wohlau). Καὶ ἡ Ἰσπανία ἔδει ἀπῆτε τὴν διαδοχήν, καὶ ἡ Σαρδιγλα τὸ Μεδιόλανον.

Πανταχόθεν λοιπὸν τὴν Μαρίαν Θηρεσίαν περιεστολγούν πολέμιοι, καὶ τότε μάλιστα τῆς Αὐστρίας καὶ τὸ χρηματικὸν καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἡν θιλέστατα διέκειτο. Διὸ καὶ Φριδερίκος ὁ Β'. δὲν ἔχεισάθη πολὺν κόπον ν' ἡγαγκάσῃ αὐτὴν κατὰ τὴν ἐν Βρατισλαվίᾳ εἰρήνην νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτὸν πᾶσαν σχεδὸν τὴν Σιλεσίαν (μ. Χ. 1742).

Καὶ ὁ τῆς Βαυαρίας δὲ ἐκλέκτωρ Κάρολος Ἀλβρέχτος, μετὰ τοῦ ὁποίου

εῖχαν συνενωθῆ οἱ Σάξωνες καὶ 50,000 Γάλλων, κατ' ἀρχὰς εὐημέρειον ἐπειδὴ τὸν ἐπροσκύνησεν ἡ ἄνω Αὐστρία, ἔκυριεύθη ἡ Βοεμία, καὶ αὐτὸς τὴν 24 Ιανουαρίου τοῦ 1742 ἐν Φραγκοφορτίῳ μὲν ὑπερβάλλουσαν λαμπρότητα ἐστέψθη αὐτοκράτωρ, ἐπονομασθεὶς Κάρολος Ζ'.

Ἄλλ' εἰς τὸν μέγαν τοῦτον κίνδυνον ἡ Μαρία, κρατοῦσσα εἰς τὰς ἀγκάλας τὸν θηλάζοντα υἱόν της Ἰωσήφ, ἐμφανίζεται εἰς τῶν Οὐγγρῶν τὴν διαιταν, καὶ οὕτως ἐκίνησε τὸ ἔθνος τοῦτο εἰς τόσον ἐνθουσιασμόν, ὃςτε ὑπερχέθη πασιφανῶς, ὅτι καὶ μὲν τὸ αἷμά του καὶ μὲν τὰ ὑπάρχοντά του θὰ ὑποστηρίξῃ τὴν βασιλισσαν. Ὁθεν στίφη αὐτοχθόνων καὶ Ἰλλυριῶν καὶ Σλαβώνων καὶ Τρανσυλβανῶν καὶ ἄλλων περιεστοίχησαν τὰς σημαῖας τῆς αὐτοκρατορίστης.

Τότε τῶν Βαυαρῶν ἡ εὐγενεία ἔγεινεν ἀφαντος ἐπειδὴ Φριδερίκος μὲν ὁ Β'. εἶχεν ἡσυχάσειν ἡ Σαξωνία δὲ ἔκαμεν εἰρήνην καὶ μετ' ὀλίγον καὶ συμμαχίαν μετὰ τῆς Αὐστρίας (μ. Χ. 1743). ἡ ἄνω δὲ Αὐστρία καὶ ἡ Βοεμία ἔχάθησαν ὃ δὲ Ζ'. Κάρολος ἡναγκάσθη νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ κληρονομικόν του κράτος, καὶ τελευταῖον μετὰ δυστυχεστάτην βασιλείαν ἀπέθαγεν ἐν Μονάχῳ (μ. Χ. 1745 Ιανουαρ. 20). Ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ ἐκλέκτωρ Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ, ἐν Φυσσένη (Füssen) ἐκλεισε πρὸς τὴν αὐτοκρατορίσσαν εἰρήνην, καθ' ἣν ἀπήρνηθη τὰ ἐπὶ τῆς Αὐστρίας δικαιώματά του, καὶ ἀπέλαθε τὴν κληρονομικήν του ἐπικράτειαν (μ. Χ. 1745). Τότε λοιπὸν δ συζυγος τῆς Μαρίας Θηρεσίας Φραγκίσκος ὁ Α', δοὺς τῆς Δοθαριγίας (la Lorraine, Lothring), ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ.

§. 139. Ὁ Ἐπταετής πόλεμος.

Ἄλλ' ἡ Μαρία Θηρεσία δὲν ἐδύνατο γὰρ χωνεύση τὴν ἀφαίρεσιν τῆς Σιλεσίας. Ὁθεν κρυφώς συμμαχεῖ πρὸς τὴν Ρωσίαν καὶ τὸν ἐκλέκτορα τῆς Σαξωνίας κατὰ τῆς Προυσίας. Μαλών δὲ τοῦτο ὁ Φριδερίκος, εἰσβάλλει ἀγνοπερθέτως εἰς τὴν Σαξωνίαν, αἰχμαλωτίζει τὸ Σαξωνικὸν στρατόπεδον σύσσωμον, καὶ ἀνοίγει τὸν διά τὴν διάρκειάν του ἐπονομαζόμενον ἐπταετήν πόλεμον (μ. Χ. 1756).

Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον ἀγῶνα, εἰς τὸν ὅποῖον ὁ Φριδερίκος βοηθοὺς μὲν εἶχε, μόνον τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ὀλίγους Διαμαρτυρουμένους ἡγεμόνας, ἔχθρους δὲ τὸ ἥμισυ τῆς Εὐρώπης, τὴν Αὐστρίαν δηλαδὴ καὶ Ρωσίαν, καὶ Γερμανίαν, καὶ Γαλλίαν, καὶ Σουηδίαν, ἐλαμψε τοῦ μεγάλου βασιλέως ἡ πολεμικὴ τέχνη καὶ ἡ ἀνδρία τῶν στρατηγῶν καὶ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. Ἐκινδύνευσε μὲν ἐνίστε νὰ ἀπολέσῃ τὸ πᾶν, ἀλλ' ὡς γίγας ἀντεῖχε κατὰ τὸν δεινὸν τοῦτον ἀγῶνα, καὶ εἰς τὴν εἰρήνην, ἡτις ἔγεινε τὴν 15 Φεβρουαρίου τοῦ 1763 ἐν Οὐθερτούργῳ (Hubertsburg) μεταξὺ Δρέσδης καὶ Δειψίας, δὲν ἔχασεν οὐδὲ πιθαμήν γης ἀπὸ τὴν ἐπικράτειάν του.

Ο Βαρὺς οὗτος πόλεμος κατεβρόχθισεν ἐκατὸν μυριάδας ἀνθρώπων καὶ ἀπειράθιμα χρήματα, δίχως νὰ προξενήσῃ τὴν παραμικρὰν αὐξήσιν εἰς τὴν ἐπικράτειαν οὐδεμιᾶς τῶν διαιραχθομένων δυνάμεων. Ἄλλ' ὁ Φριδε-

ρίκος, τὸν ὅποῖον ὁ κόστος διὰ τὴν γιγαντομαχίαν ταῦτην ἔθαύμασε καὶ μέγαν δνομάζει, ἀπέκτησεν ἐπιφρόην μεγάλην εἰς τῆς Εὐρώπης τὰ πράγματα, καὶ εἰς τὸ ἡρωϊκὸν του ἔθνος ἐπέβαλε τοιοῦτον μεγαλοπρεπεῖας χαρακτῆρα, ὥστε καὶ κατὰ τοὺς νεωτάτους τούτους καιροὺς ἔδωσεν ἀρετὴς λαμπρὰ δείγματα.

§. 140. Ὁ περὶ διαδοχῆς τοῦ Βαυαρικοῦ θρόνου πόλεμος.

Μετὰ δὲ λίγων ἑτῶν ἡσυχίαν ἤρχισε νὰ ἐπαπειλῇ τὴν Γερμανίαν νέος καταστρεπτικὸς πόλεμος ἐπειδή, ἀποθανόντος τοῦ Μαξιμιλιανοῦ Ιωσῆφ (μ. X. 1777), ἔξελειψεν ὁ ἀρσενικὸς κορμὸς τῶν ἐκλεκτόρων τῆς Βαυαρίας, ὁ Κάρολος Θεόδωρος, ἐκλέκτωρ τοῦ παρὰ τὸν Ῥήνον παλατινάτου, ὃς κορυφαῖος τοῦ πλησιεστάτου κλάδου τοῦ Βιττελοβαχικοῦ κορμοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν κληρονομίαν του κατὰ τὰς νομίμους συνθήκας τῆς οἰκογενείας ταῦτης. Τότε δὲ ἡ Αὐστρία, ἔχουσα εἰς μέγα μέρος τῆς ἐπικρατεῖας ταῦτης ἀξιώσιες, εἰσέβαλε, δίχως ἄλλον λόγον, εἰς τὴν κάτω Βαυαρίαν καὶ τὸ ἄνω παλατινάτον μὲν δύναμιν μεγάλην (μ. X. 1778).

Τὸ ἄδικον τοῦτο ἔργον ἐκίνησε τὴν προσοχὴν πάντων τῶν ἡγεμόνων καὶ ἔξαρέτως Φριδερίκου τοῦ Β'. Ὁθεν οἱ Προύσοι, διὰ νὰ περιστελλωσι τὰς ἀδίκους ἀπαιτήσεις τῆς Αὐστρίας, εἰσέβαλαν εἰς τὴν Βασίλιαν. Ἄλλα μετὰ δὲ λιγοχρόνιον πόλεμον ἔπεισαν εἰς συμβιβασμόν, διτὶς ἐλασθε πέρας εἰς τὴν ἐν Τεσχνέρᾳ (Teschner) εἰρήνην (μ. X. 1779), καὶ ἦν ἔλαβεν ἡ μὲν Αὐστρία τοῦ Αἴνου τὴν τετραμοιρίαν (juniviertel), ὁ δὲ Κάρολος Θεόδωρος τὴν ἐπίλοιπον Βαυαρίαν, καὶ ἡ Γερμανία τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας. Ὁ δὲ Φριδερίκος δὲν ἐπειθύμει ἀποζημίωσιν οὐδεμίαν τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔξόδων του, εὐχαριστούμενος νὰ ὄνομάζῃται προσ τάτης τῆς Γερμανικῆς ἐλευθερίας.

§. 141. Συμμαχία τῷ Γερμανῶν ἡγεμόνων.

Ιωσῆφ ὁ Β'. ἄριστος ἡγεμὼν, μοναρχήσας μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του Μαρίας Θηρεσίας (μ. X. 1781—1790), ἐπραγματεύθη νὰ ἀλλάξῃ τὸ μεμακρυσμένον Βέλγιον ἀντὶ τῆς εὐθετωτέρας καὶ στρογγυλωτέρας Βαυαρίας. Ὁ δὲ Κάρολος Θεόδωρος ἔστερξεν εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ταῦτην καὶ ὑπεσχέθη νὰ λάθῃ ἀντὶ τῆς Βαυαρίας τὸ Αὐστριακὸν Βέλγιον, ἐὰν αὐτὸν ἐπογομασθῇ Βουργουνδικὸν βασίλειον.

Φριδερίκος δὲν οἶδεν τὸν πόλεμον καὶ ἐναντίος εἰς πᾶσαν αὔξησιν καὶ ἐπίδοσιν τῆς Αὐστριακῆς δυνάμεως, καὶ εἰς πᾶσαν βλάβην τῶν θεσμῶν τῆς Γερμανικῆς συμπολιτείας, συγέστησε κατ' ἐκείνων τὴν περιθέσητον συμμαχίαν τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων, καὶ σύτως ἡ ἀνταλλαγὴ ἐμπαταύθη (μ. X. 1800).

Τὸ κραταιόν τοῦτο κίνημα ἐφόδισε μὲν τὸν τολμηρὸν Ιωσῆφ, καὶ τὸν ἀνεγκατίσει πρὸς ὄφραν ἀπὸ σκοπούς τινας, τοὺς ὅποιους εἶχε συλλάβει. Ἄλλ' ὅχι μετὰ πολὺ (μ. X. 1785 Ιουλ. 23) ὁ πρόωρος αὐτοῦ θάνατος διεσκέδασε τὸν φόβον, καὶ ἡ ἐν Γαλλίᾳ ἐκραγεῖσα ἐπανάστασις ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τῶν ἡγεμόνων πάντων πρὸς τὸ σημαντικώτατον τοῦτο συμβέβα-

§. 142. Γαλλία.

“Η Γαλλία ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. (μ. X. 1770), καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ Μαζαρίγου καρδιναλίου (§. 124), ἔφασεν εἰς τὸν κολοσσῶνα τῆς δόξης καὶ δυνάμεως ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς οὗτος προσέθεσεν εἰς τὸ βασιλεῖόν του μεγάλας χώρας καὶ τὴν πόλιν Ἀργεροντοράτον (Strasbourg) (μ. X. 1790), ὥψωσε τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, τὰ τεχνουργεῖα καὶ τὴν ἐμπορίαν, συνεκρότησε μεγάλα στρατόπεδα, πολυάριθμα στρατεύματα, τὰ δόποια ἐτελειοποίησεν, δισον ἡτον δυνατόν, εἰσάξας τὴν ὁμοιόμορφον στρατιωτικὴν στολὴν καὶ τὴν βιονέτταν, καὶ εἶχε τὴν αὐλήν του λαμπροτάτην καὶ πολυμαθεστάτην. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἡ Γαλλικὴ γλωσσα ἐτελειοποιήθη καὶ ἐκαλλύθη τόσον, ὅστε κατεστάθη πάγκοινος καὶ αὐλικὴ γλώσσα ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην.

‘Αλλ’ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ προστάξῃ αὐθαιρέτως εἰς δῆμην τὴν Εὐρώπην, εἶχε πόλεμον σχεδὸν ἀδιάκοπον πρὸς τὰς ἄλλας δυνάμεις. Καὶ τέως μὲν αὐτὸς καὶ οἱ ἐμπειροπόλεμοί του στρατηγοὶ Τουρώνιος καὶ Κονδάτιος (de Turenne, de Condé) ἐνίκων πανταχοῦ ἀλλὰ τελευταῖον ὁ ἀδιάλειπτος πόλεμος ἐξήγητλησε τὰς δυνάμεις τῆς Γαλλίας, οἱ περιβόητοι στρατηγοὶ ἐτελεύτησαν, αὐτὸς δὲ ὁ Λουδοβίκος ἐγήρασε, καὶ ἐπομένως, ἀφοῦ εἶδε τὴν λαμπροτάτην ἀκμὴν τῆς Γαλλίας (μ. X. 1680), ἔφθασε νὰ ἴσῃ καὶ τὴν ἄκραν αὐτῆς ταπείνωσιν (μ. X. 1700).

‘Η ἀνάμνησις λοιπὸν τῶν προτέρων ἀμαρτιῶν διήγειρε τὸν ἔλεγχον τῆς συνεδρίσεως τοῦ γηραλέου βασιλέως, καὶ κατεσπάραττεν αὐτοῦ τὰ σπλάγχνα. ‘Οθεν ἀπέθανεν ὑπέργηρος καὶ κατατεθλιμένος ὑπὸ τῆς συναισθήσεως, διτὶ ζῶν ἐτὶ εἶδε τὴν δύναμίν του ἔξουδενισμένην καὶ τὴν δόξαν του ἡμαρωμένην (μ. X. 1715 Μαΐου 10). Τούτου δὲ ὁ δισέγγονος Λουδοβίκος ὁ ΙΕ'. ἀντὶ νὰ διαδεχθῇ βασιλείαν ἀνθούσαν, ἐκληρονόμησεν αὐλήν κακοήθη, θησαυροφυλάκιον ἐξηγητλημένον καὶ βασίλειον ἐκνενευρισμένον, τὰ δόποια ἐπειτα ἔφεραν εἰς σφαγὴν ὡς κακοῦργον τὸν ἀθωότατον Λουδοβίκον τὸν ιε'.

§. 143. Ἐπίδοσις τῆς ἀθλιότητος εἰς τὴν Γαλλίαν.

‘Π ἐν Γαλλίᾳ πάγκοινος ἀθλιότης ἔμελον ἐξάποντος νὰ κορυφωθῇρ διότι καὶ ὁ ΙΕ'. Λουδοβίκος (μ. X. 1715—1774) ἐξηκολούθει νὰ ἀστεύῃ ἀσυλλογίστως, καὶ νὰ ὑπερακέψῃ τὸ βάρος τοῦ χρέους. Μόνον δὲ καλὸν ἔργον τοῦ βασιλέως τούτου εἶναι, διτὶ ἡγήρασε τὴν νῆσον Κύρων (Corsica), καὶ τὴν συνεσωμάτωσε μὲ τὸ κράτος του (μ. X. 1768). ἀλλέως δύμας οἱ ἀγνωφελεῖς καὶ πολυδάπανοι πόλεμοι κατεβρόχθισαν τὸν επόλον καὶ τὰς ἀποικίας, καὶ αὐτός, τιμουλάκων καὶ τὸν σιτού αὐτόν, κατεπίξε τὸν λαόν, καὶ τὸ κράτος ἔφερεν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ.

Διὰ ταῦτα πάντα ὁ βασιλεὺς οὗτος, πολυπόθητος κατ’ ἀρχὰς καὶ τοῦ λαοῦ ἐντρύφημα, κατήντησε νὰ ἀποθάνῃ καταφονούμενος παρὰ πάντων καὶ μισούμενος (μ. X. 1774). Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ ἐγγόνου καὶ ἐιαδόχου αὐτοῦ, Δουδοβίκου τοῦ ιε' (μ. X. 1774—1793), διστις ἡτον

μὲν ἀγαθὸς ἄνθρωπος καὶ ἀπλοῖκός τὰ ἥθη, ὃχι ὅμως καὶ ἀξιοῖς νὰ κατέχῃ τὰς ἡγεμίας βασιλείου κυμαινομένου ὑπὸ ταραχῶν ἀνεκλαλήτων, ἐξερέθαγή τελευταῖον (μ. X. 1789) ἡ φρικωδεστάτη ἔκεινη ἐπανάστασις, ἡτις κατεπλημμύρισε τὸ περισσότερον μέρος τῆς Εὐρώπης μὲ ἀγενδιήγητα κακά.

§. 144. Ἰσπανία.

Ἐν Ἰσπανίᾳ ἐπὶ Καρόλου τοῦ Α' (Ε') (μ. X. 1516) ἡτον κραταιοτάτη πασῶν τῶν μοναρχῶν ἐν Εὐρώπῃ (§. 124): ἐπὶ τῶν τριῶν βασιλέων ὅμως τῶν μετὰ τοῦτον χρηματισάντων, Φιλίππου δηλαδὴ τοῦ Β'. καὶ Γ'. καὶ Δ'. ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπιπτεν εἰς παρακμὴν (§. 126), ὥστε ἐπαρουσιάζει θεάματα ἐλεεινά, καὶ παντοῦ ἐπασχε ζημίας φρικτάς. Ἐπὶ δὲ Καρόλου τοῦ Β'. (μ. X. 1665), διαδόχου Φιλίππου τοῦ Δ'. ἔφιασεν εἰς ἀνυπέρβλητον ἀθλιότητα, καὶ πολλοὶ τόποι κατήντησαν εἰς τόσην ἀχρηματίαν, ὥστε οἱ ἄνθρωποι ἔκαμψαν τὰς δοσοληψίας των, ἀνταλάζοντες πράγματα.

Ο Β'. Κάρολος, ὁ ἐσχατος τῆς Ἀμψιοθουργικῆς γενεᾶς ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἰσπανίας, μετὰ τὸν ἀπροσδόκητον θάνατον Ἰωσήφ Φερδιγάνδου, υἱοῦ τοῦ ἐκλέκτορος τῆς Βαυαρίας (μ. X. 1698), προσεκάλεσε διάδοχόν του Φιλίππον τὸν δούκα τῆς Ἀνδεγαυίας (μ. X. 1700). "Ολεν δ θάνατος τοῦ Καρόλου ἐπροξένησε τὸν ἀνωτέρω (§. 137) ἐξιστορηθέντα πόλεμον περὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ θρόνου τῆς Ἰσπανίας, δστις ἡγοιξε νέας πληγάς εἰς τὸ βασίλειον. Ο Ἀνδεγαυίας δούκα Βουρβωνίδης Φιλίππος ἔμεινε μὲν βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ἐπογομασθεὶς Φιλίππος Ε'. (μ. X. 1714), ἀλλ' ἡναγκάσθη νὰ στέρῃ ν' ἀποσπασθῶσιν ἐκ τῆς δλομελείας "τῆς μοναρχίας ταύτης ἀξιόλογοι χῶραι, αἱ δύο Σικελίαι, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ πόλις Γραμπαταρία.

Φιλίππος λοιπὸν δ Ε'. καὶ οἱ δύο του διάδοχοι, Φερδιγάνδος ὁ Σ', δετις ἐπεσεν εἰς παραφροσύνην (μ. X. 1746), καὶ Κάρολος δ Γ'. (μ. X. 1759), ἡγωνίσθησαν νὰ ἀνορθώσωσι τὸ κράτος. "Ολεν αἱ δύο Σικελίαι ἐπανήλθαν πάλιν εἰς Ἰσπανοὺς ἡγεμόνας, τὸ ναυτικὸν ἐπολλαπλασιάσθη, τὸ χρηματικὸν ἐθελτιώθη, καὶ ἡ εὐπορία καὶ ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων τῆς Ἰσπανίας ηγέησεν ἐφαλμοφανῶς.

Καὶ δ Δ'. Κάρολος υἱὸς τοῦ Γ'. Καρόλου, ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς βασιλεύσας (μ. X. 1788), ἐνήργησε τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν ἀναγέννησιν τοῦ βασιλείου, μὴν ὑποπτεύων δσα ἡ μοῖρα ἐφύλαττε νὰ πάθῃ αὐτὸς καὶ ἡ μοναρχία του ἐκ τῆς τρικυμίας τῆς ἐκ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως.

§. 145. Πορτογαλία.

Οὐδεμία ἐπανάστασις δὲν ἐξεπεραώθη τόσον ἀναιμωτή, ὅσον ἡ τῆς Πορτογαλίας κατὰ τῆς Ἰσπανίας (§. 128) (μ. X. 1640): διότι ἐν αὐτῇ τρεῖς μόνον Ἰσπανοὶ ἐσκοτώθησαν, καὶ ἡ Πορτογαλία ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἐκαθαρίσθη πᾶσα ἀπὸ τῶν ἔχθρων. Ο δὲ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας Ιωάννης, δούκης τῆς Βριγαντίας (Braganza) ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἀνορθωθέντος θρόνου,

ἐπονόμασθεὶς Ἰωάννης Δ', καὶ ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας βοηθούμενος, διετήρησε τὴν αὐτονομίαν καὶ ἐλευθερίαν αὐτοῦ.

Οὐ νέος δὲ οὗτος βασιλεὺς δὲν εἶχε τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν πρὸς θεραπείαν τῶν δυστυχημάτων, ὅσα εἶχε πάθεις ἡ Πορτογαλία ἀλλ' ἡναγκάσθη κατὰ τὴν τότε κατάστασιν τῆς ἔξουσίας του νὰ κλείσῃ εἰρήνην πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ὀλλαγδίαν. Κατὰ δὲ τὴν εἰρήνην ταύτην ἡ Πορτογαλία, ὥστα ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ ἔξουσίαζεν, ὅλα τὰ ἔχασεν, ἐν ταύτῳ δὲ καὶ τὴν παγκοσμίαν ἐμπορίαν ἡ Βρασιλία δὲ μόνον ἀπεδόθη ὄλοντος εἰς αὐτήν.

Οἱ διάδοχοι αὐτοῦ, Ἀλφόνσος δ' σ'. (μ. X. 1656), Πέτρος δ' Α'. (μ. X. 1667) καὶ Ἰωάννης ὁ Ε'. (μ. X. 1706), ἤσαν ἀδενάτου χαρακτῆρος ἄνθρωποι. Ἐπὶ δὲ τοῦ τελευταίου ἡ Ἀγγλία ἐδυνήθη νὰ σφετερισθῇ εἰς τὰ τῆς Κυθερνήσεως ἐπιρροήν, ἡτις διήρκεσε μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων, ἐπροστάτευσαν ὅμως τὴν Πορτογαλίαν κατὰ τῆς ὑπερόγκου δυνάμεως τῆς Ἰσπανίας.

Ἐπὶ δὲ Ἰωσήφ τοῦ Α'. (μ. X. 1750), καὶ τοῦ παντοδυνάμου καὶ παραφόρου ὑπουργοῦ αὐτοῦ Πομβάλου, ἔγειναν μέν τινες ἐπωφελεῖς εἰς τὸν τότον μεταβολαῖς ἀξία λόγου ὅμως εἶγαι μάλιστα ἡ δραστηρίότης, τὴν δοπίαν οὗτος ἔδειξεν, διτὶ φρικωδέστατος σεισμὸς κατέστρεψε τὴν Δισέδώναν (μ. X. 1755 Νοεμβρίου 1).

Καὶ ἡ βιομηχανία δὲ ἐπροστατεύθη, καὶ ἡ πολιτικὴ οἰκονομία διευθετήθη, καὶ τὰ πολεμικὰ ἐβελτιώθησαν. Η δὲ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως ἐπιβούλη ἔγεινεν αἵτια νὰ ἔκωσθωσιν οἱ Ἰησουνίται πρῶτον μὲν ἐκ τῆς αὐλῆς, τελευταῖρον δὲ καὶ ἐκ τῆς Πορτογαλίας πάσης (μ. X. 1777).

Καὶ ὅμως ὁ Παμβάλος δὲν κατώρθωσε πολλά: διότι ἦθελε νὰ νεουργήσῃ πάντα διὰ μιᾶς, καὶ εἰς τοῦτο μετεχειρίζετο πάντοτε τοὺς συντομωτάτους καὶ σκληροτάτους τρόπους. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως (μ. X. 1777), ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Μαρία Φραγκίσκα Ἰσαβέλλα, ἡτις εἶχεν ἡδη ὑπανδρεύθη τὸν πατράδελφον τῆς Δόν Πέτρον (μ. X. 1760), ἀνέθη εἰς τὸν θρόνον. Τότε δὲ ὁ Πομβάλος ἡναγκάσθη νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ λάθῃ τὴν παρατησίν του, καὶ αἱ περισσότεραι τῶν διατάξεών του κατηργήθησαν. "Οθεν τὸ κράτος, ἀντὶ νὰ προσδεύῃ βελτιωνόμενον, ὡπισθοδρόμησε πάλιν, καὶ οἱ βασιλεῖς ἔπεσαν εἰς ἄκρων δικηρίαν, ἀμεριμνοῦντες διὰ τὰ μέλλοντα βαρέα δυστυχήματα (μ. X. 1796).

§. 146. Τὸ Βέλγιον.

Η Βεστφαλικὴ εἰρήνη (μ. X. 1648) ἔδωσεν εἰς τοὺς Βέλγιας ὅχι μόνον τὴν ἀνεξαρτησίαν, ἀλλὰ καὶ σειρὰν φρουρίων πρὸς ἔξασφάλισιν τῶν ὄρων, ἔτι δὲ καὶ πάσας σχεδόν τὰς κατὰ τὰς ἄλλας ἡπείρους δορικτήσιας των (§. 125).

Κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς χρόνους ἡ πολιτεία αὐτῇ ἐφτασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δυγάμεως. Τὰ ἐμπορικὰ τῆς πλοῖα ἐπλεαν πάσας τὰς θαλάσσας, καὶ εἰς ἄπαντα τὰ παράλια ἐμπορεύοντο μὲ τὰ πολεμικά τῆς πλοῖα πάλιν δὲν ἐδύγαντο ἄλλας νὰ συγκριθῶσι κατὰ τὴν κατασκευὴν καὶ τὸ

μέγεθος· ή Ἀμστελοδαμική τράπεζα καὶ ή ἑταιρία τῆς ἀνατολικοῦνδικῆς ἐμπορίας, συστηθεῖσα περὶ τὸ 1609, ἐπροξένησαν εἰς τὸ ἐμπορικὸν τοῦτο κράτος ἀπείρους ὡφελείας.

Ἄλλ' ή ἀξιοθέατος αὕτη ἀκμὴ δὲν διήρκεσε πολὺ ἐπειδὴ ή δημοκρατία εἶχεν ἀδιάκοπον σχεδὸν πόλεμον πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν, καὶ ἔνεκα τούτου κατηγαλώθησαν πλήθος πολὺ καὶ ἀνθερώπων καὶ χρημάτων. Ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπερίσσευαν αἱ ἔριδες καὶ αἱ πλημμύλειαι. Ταῦτα ἐκολόθωσαν τὴν εἰς τὰ ἔξω δραστηριότητα τοῦ ἔθνους, καὶ ἀφῆσταν τοῦ κράτους τὴν προτέραν δόξαν.

Περὶ τὸ 1715 ἔτος τὸ Βέλγιον ἔφθασεν εἰς τόσην ἀδυναμίαν, ὅτε μόδις ἐδύνατο νὰ κρατῇ δσα εἰς τὰ ἔξω ἔξουσιαζεν· ή εὐπορία καὶ ή ἐμπορία τοῦ Βελγίου ἐπιπτεν, δσον ή εὐπορία καὶ ή ἐμπορία τῆς Ἀγγλίας ὑψώνετο. Ἐπὶ τῶν δυστυχημάτων τούτων διήρκουν ἀδιαλείπτως οἱ ἐσωτερικοὶ στασιασμοί, καὶ ἔγειναν τόσον δλέθριοι, ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φριδερίκος Γουλιέλμος ὁ Β'. ἐχρειάσθη νὰ στείλῃ στράτευμα εἰς τὴν Ὁλλανδίαν (μ. Χ. 1787), διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ κύρια τὰ δικαιώματα τοῦ κατὰ κληρονομίαν τοποτηρητοῦ, διτις εἶχεν ἔξουσιαν δικαιησθεῖσαν. Καὶ κατενικήθησαν μὲν οἱ δυταρεστημένοι, καὶ τοῦ τοποτηρητοῦ τὰ δικαιώματα ἔξετάνθησαν ὑπὲρ τὸ πρότερον ἄλλ' ή δυστυρέσκεια δὲν ἔγινει φθη παντελῶς. Εἰς τοῦτον λοιπὸν τὸν βρασμὸν τῆς νεωτεροποίειας εὑρίσκοντο οἱ Βέλγαι, διὰ ή Γαλλική ἐπαγάστασις ἔξερβράγη (μ. Χ. 1789).

§. 147. Μεγάλη Βρετανία.

Ο Ὄλιβέριος Κρομβέλλος, διτις ἐπὶ τῆς Βετφαλικῆς εἰρήνης εἶχεν ἀναγορευθῆ προστάτης τῆς Ἀγγλικῆς πολιτείας (§. 129), διεῖπε τὴν δρχὴν ταύτην μὲ θαυμασίαν περίνοιαν, καταβάλλων πάταν σπουδὴν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πολιτείας (μ. Χ. 1649—1658). Αὐτὸς διὰ τῶν περὶ ναυτιλίας δογμάτων (Navigationsakte) (μ. Χ. 1652), τὰ ὅποια ἐμηδείνισαν τῶν ξένων τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμπορίαν, ἐστερέωσεν εἰς αἰώνας τῶν Ἀγγλῶν τὴν ναυπηγίαν καὶ τὴν ἐμπορίαν.

Μετὰ δὲ τὸν Θάνατον τοῦ Ὄλιβερίου (μ. Χ. 1659) διελύθη καὶ ή δημοκρατικὴ μηχανή, τὴν ὅποιαν μόνον ή μεγαλοφυτά ἐκείνου συνεῖχεν ἐπειδὴ ὁ Β'. Κάρολος οὐδὲ τοῦ ἀποκεφαλισθέντος Ά'. Καρόλου ἀνεκλήθη ἐκ τῆς Ὁλλανδίας, καὶ ἐφέρθη θριαμβευτικῶς εἰς τὴν καθέδραν (μ. Χ. 1660—1685). Ἀλλ' ή γαρὰ τάχιστα εἰς λύπην μετετράπη ἐπειδὴ ὁ Β'. Κάρολος εἰς τὴν βασιλείαν δὲν εἶχε συμπάρεδρον τὴν σύνεσιν, τὴν ἀγδρίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην, καθὼς οὐδὲ ὁ ἀδελφὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Ἰάκωβος ὁ Β'. (μ. Χ. 1685—1688), διότι αὐτὸι ἐνησχολήθησαν μόνον εἰς τὸ νὰ μηδενίσωσι τὴν πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, πὲ παλλαδίον τοῦ ἔθνους.

Διὸ καθήρεσεν ή Βουλὴ τὸν βασιλέα Ἰάκωβον, καὶ ἀνηγόρευσε τὸν γαμέρον τούτου ἡγεμόνα τῆς Ἀραυσίωνος (prince d'Orange) Γουλιέλμον τὸν Γ'. τοποτηρητὴν τοῦ Βελγίου, ἀφοῦ παρεδέχθη νὰ φυλάττῃ ἀπαραμείω-

τον τὴν ἀρχαὶν Ἀγγλικὴν πολιτείαν (μ. Χ. 1689). Η ἀλλαγὴ αὕτη τοῦ θρόνου ὄνομάζεται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἴστορίαν πολιτικὴ ἀνατροπὴ (revolution).

§. 148. Μεγαλεῖον τῆς Ἀγγλίας.

Ἐπεὶ Γουλιέλμου τοῦ Ἀραυτιώνιου (d'Orange) ἡ ἀποκατασταθεῖσα ἐν τελίξ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀσφάλειᾳ ἐπανήγαγε τὴν ἐκλεψαν εὐδαιμονίαν ἐπειδὴ ἡ ἐμπορία ἔγινε κοινωτέρα· συνεστήθη ἡ ἐν Δονδίνῳ τράπεζα (μ. Χ. 1694), ἡ μέχρι τῆς σήμερον βάσις τῆς πίστεως τοῦ Ἀγγλικοῦ κοράτους ἐξετάγθη ἡ αγατολικοῦνική ἑταῖρια· καὶ μεγάλα κτήματα ἡ Ἀγγλία περιεποίησεν εἰς ἕαυτὴν καὶ πλησίον καὶ μακράν.

Τὸν Ἀραυτιώνιον δὲ Γουλιέλμον τὸν Γ'. διεδέγη ἡ βασιλισσα Ἀννα, γυναικαδέλφη αὐτοῦ καὶ δευτέρα θυγάτηρ τοῦ Β'. Ιακώβου (μ. Χ. 1702). Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτῆς (μ. Χ. 1714), ἡ βασιλεία τῆς Ἀγγλίας μετέβη εἰς τὸν Α'. Γεώργιον (μ. Χ. 1714—1727) ἐκλέκτορα τοῦ Βρευνθίκου καὶ Λουναιθίουργου, ὅπις ἐκ γυναικείας σειρᾶς κατήγετο ἀπὸ τῶν Στουάρτων. Ο συνετὸς ὅπις καὶ δεινὸς τὰ πολιτικὰ ἡγεμών, ἔχων συεργὸν μάλιστα τὸν ἀξιόλογον ὑπουργὸν Ρούέρτον Βαλπόλιον (Walpole), ἐπρόξενησεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν πλοῦτον, καὶ κατέστησεν αὐτὴν νὰ ἔχῃ μεγάλην ἐπιφύλον εἰς τὰ ἄλλα τῆς Εὐρώπης κράτη.

Οχι δὲιγώτερον λαμπρὰ ἐκεύθερησε Γεώργιος ὁ Β'. (μ. Χ. 1727—1760), ἔχων συμπάρεδρον τὸν μέγαν ὑπουργὸν Πίττον. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἡ Ὀλλανδία παρήκματεν, ἡ Γαλλία ἔπεσε, καὶ ἡ μεγάλη Βρετανία ἔγινεν θαλασσοκράτωρ, καὶ ἐκέρδησε τὴν κυριωτέραν ἐμπορίαν τῆς Εὐρώπης εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας καὶ εἰς τὴν Κίναν. Αὐτὸς συγέστησε καὶ τὸ ἐν Γοτσίγγη πανεπιστήμιον (μ. Χ. 1734).

Ο Γ'. Γεώργιος (μ. Χ. 1760—1820) ἐξηκολούθησε τὸ σύστημα τοῦ πατέρος του. Διὸ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὰ χειροτεχνεῖα καὶ ἡ ἐμπορία, αἱ ἀποικίαι καὶ δορικτήσαι, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ θαλάσσιος δύναμις, ἐφθασαν εἰς τοιαύτην ἀκμὴν, ὥστε εἰς τὴν κοσμικὴν ἴστορίαν δὲν ἀπαγγῆται τις ἄλλος ἔθνος δυνάμενον νὰ παραβληθῇ κατὰ ταῦτα πρὸς τὴν Ἀγγλίαν· ἔτι δὲ οἱ Ἀγγλοὶ ἐπενόησαν πλεύστας δοσας νέας μηχανᾶς πρὸς ἐντεχνογον ἐργασίαν τοῦ μαλλίου, τοῦ βαμβακίου, τοῦ χάλιθος, τοῦ σιδήρου ὥστε τὰ χειροτεχνεῖα καὶ βαναυσουργεῖα τῆς Ἀγγλίας παρῆγαν ὡραιότατα καὶ μάλιστα πολυζήτητα πράγματα.

§. 149. Εἰεύθεραι πολιτεῖαι τῆς βρετανοῦ Ἀμερικῆς.

Αλλὰ πλοῦτος εὐκόλως γεννᾷ φιλοχρηματίαν, καὶ μεγαλεῖον διεγίρει φθόνον. Διὸ καὶ ἡ πατῶν τῶν Βρετανικῶν χωρῶν πλουσιωτάτη Ἀγγλία δὲν ἤθελε νὰ συγχωρήσῃ ἐμπορίαν καὶ χειροτεχνεῖων ἐπιμέλειαν εἰς ἄλλο κράτος, καὶ ἔξαιρέτως εἰς τὰς ἐν τῇ βρετανῷ Ἀμερικῇ ἀποικίας ἔστησε, ἢν καὶ εἰς ταύτας εἶχε δοθῆ πασιφανῆς ὑπόσχεσις, διτὶ ἐν πᾶσι θάξεις ίσα δικαιώματα πρὸς τὰ τῆς μητροπόλεως (μ. Χ. 1761).

Οἱεν ἀπεφάσισταν οἱ Βρετανικοὶ ὄμοχοι, νὰ μὴν ἀγοράζωσι

ποσῶς Ἀγγλικᾶς πραγματείας, καὶ νὰ ἐπιμεληθῶσι μᾶλιστα νὰ συστήσωσιν ἔργοςάσια. Ἐπειδὴ δὲ ἡθέλησεν ἡ μητρόπολις νὰ τοὺς ἀναγκάσωσι μὲ βίαν καὶ δυναστείαν, ωπλίσθησαν, ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας, καὶ δεκατρεῖς ἐπαρχίας ἐκήρυξαν τὴν περιφέρειάν των κράτος ἐλεύθεραν καὶ αὐτόνομον (μ. Χ. 1776).

Οἱ Βρετανοὶ ἐπολέμησαν τοὺς ἀποστατήσαντας· ἀλλ' οὔτοι, στρατηγὸν ἔχοντες τὸν Βασιγκτῶνα, καὶ βοηθούμενοι ὑπὸ τῆς Γαλλίας, Ἰσπανίας καὶ Ὀλλαγδίας, τρεφουσῶν πρὸ πολλοῦ μῆσος κατὰ τῆς αὐξανούσης Ἀγγλίας, ἥγωνται στηθῆσαν τόσον γενναίως, ὅτε τὴν Ἀγγλία τελευταῖον ἡναγκάσθη γὰρ ἀναγνωρίσῃ τὴν αὐτογομίαν τῶν Βορειαμερικανῶν (μ. Χ. 1783 Σεπτεμ. 3).

Οἱ Βενιαμίν Φραγκλίνος, κατ' ἄρχας ἐργάτης εἰς τυπογραφεῖον, διὰ τὴν πολιτικήν του σύγεσιν ὃχι μόνον ὠδήγησεν τὰ ἐπαναστατήσαντα κράτη μὲ τὰς σοφάς του συμβουλάς, ἀλλὰ καὶ εἰς Παρισίους πρεσβείων ἐμεσολάβησεν εἰς τῆς εἰρήνης τὴν ἀποπεράτωσιν, καὶ οὕτως ἔγεινε μετὰ τοῦ Βασιγκτῶνος θεμελιωτής τῆς τῶν Βορειαμερικανῶν ἐλευθερίας. Δάμπτει δὲ ὁ ἀγήρος οὔτος εἰς τῆς ιστορίας τὰς πλάκας καὶ ὡς ἐπιστήμων διότι ἐπενόησε τὸν κεραυναγωγὸν καὶ τὴν ἀρμονικήν.

Εἰς τιμὴν δὲ τοῦ στρατηγοῦ Βασιγκτῶνος ἐκτίθη ἐπώνυμός του πρωτεύουσα πόλις, ὅπου γίνεται καὶ ἡ σύνοδος τῶν ἀντιπροσώπων τῆς συμπολιτείας. Ἐχειροτόνησαν δὲ αὐτὸν καὶ πρῶτον πρόδρον τῆς πολιτείας κατ' αὐτὸν ἔκεινο τὸ ἔτος, καθ' ὃ ἡ Γαλλικὴ ἔξερράγη ἐπανάσασις (μ. Χ. 1789).

§. 150. Τὸ πέμπτον μέρος τοῦ κόσμου, ἡ Αὐστραλία.

Παρὰ τῶν Ἀγγλῶν ἐμάθαμεν ἀκριβῶς τὰς μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς μικρὰς καὶ μεγάλιας νήσους τοῦ Βίρηνικοῦ Ὡκεανοῦ, τῶν ὅποιων τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν φύσιν πρῶτος ἔξηρεύησεν ὁ Ἀγγλος θαλασσοπόρος Ιάμης Κοόκος, ὅστις ἐπὶ τῶν Βορειαμερικανῶν ταραχῶν, ἐν διαστήματι δέκα ἔτῶν (μ. Χ. 1778—1788) τρὶς περιέπλευσε τὴν γῆν, καὶ πολλὰς ἀξιολόγους ἀνακαλύψεις εὗτύχησε νὰ κάψῃ.

Οἱ κατ' ἀλτήσιαν μέγας εὔτος ἀνήρ ὃχι μόνον ἐπεσκέψθη, καὶ διώρθωσεν πάσας τῶν προτέρων θαλασσοπόρων τὰς ἀνακαλύψεις, ἀλλὰ καὶ τὰ μικρότατα χαρακτηριστικὰ τῶν ἔθνων ἔζωγράφισεν ἀλλὰ κορυφα, διεὶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἔνδεξου στοιδίου βίαιος θάνατος ἀφήρησεν αὐτὸν ἐπειδὴ ἕγριός τις ἐν μιᾷ τῶν Σανδεζικιῶν νήσων, Ὁωαϊχί (Owailhi) ὄνομαζομένη, ἐρίζων, ἐμπαχαίρωσεν αὐτόν (μ. Χ. 1779).

Τὸ σύνολον τῶν νήσων τούτων ἀποτελεῖ τὸ πέμπτον μέρος τοῦ κόσμου, τὸ ὅποιον ἀπὸ τοῦ 1777 ἔτους ὀνομάζεται Αὐστραλία, Πολυνησία ἢ Μεσημβριναὶ Ἰνδίαι. Τὸ Αὐστραλία σημαίνει μετημβρινὴν χώραν.

§. 151. Ιταλία.

Ἀπὸ τῆς Βετσφαλικῆς εἰρήνης μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως (μ. Χ. 1648—1789) συνέβησαν εἰς τὴν Ιταλίαν (§. 130 καὶ 131) ὀλίγα τινά, τὰ ὅποια εἶναι ἀξιαὶ νὰ κατέχωσιν χώρων εἰς καθολικὴ ιστορίαν. Ἐκ τούτων δὲ τὰ ἀξιολογώτερα διεξερχόμεθα ἐγ συνόψει.

1) Ἡ Βενετικὴ πολιτεία, στερηθεῖσα τὴν ἐμπορίαν καὶ τὰ κτήματά της ἐν τῇ ἀνατολῇ, ἔξησθένησε, καὶ ἐπομένως ἀπώλεσε τὴν Κρήτην, κυριεύσθενταν ὑπὸ τῶν Τούρκων (μ. X. 1669). "Ἐκτοτε λοιπὸν ἀπειχεὶ παντάποτι σχεδόν ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, καὶ προσῆλθε τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὸ νὰ περιβάλῃ πῃ τὴν ἐσωτερικὴν εὐημερίαν τοῦ κράτους.

2) Ἡ πολιτεία τῆς Γενούας, κατασπαρατομένη ὑπὸ ἐσωτερικῶν δικαιονοῦν, καὶ γειτονεύουσα προσέτι μὲ τὴν Γαλλίαν, ἔχει πολυειδεῖς παραπικράσεις νὰ ὑπομένῃ ἥγουν ὁ δέκατος τέταρτος Δουδούκιος προσέταξε καὶ ἐδοικερδούσθησαν τὴν λαμπρὰν Γένουαν ἔνδεκα ἡμέρας, διότι ἀντεῖ-κετο εἰς τὰς ἀντιπολήσεις αὐτοῦ (μ. X. 1684). ὁ δούξ τῆς πολιτείας ἡναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ αὐτοπροσώπως εἰς Παρισίους, καὶ νὰ προσπέσῃ ἱκέτης. "Ἐκτοτε λοιπὸν οἱ Γενουαῖοι ἔγειναν ἐπιεικεῖς καὶ εἰρηνικοὶ ἔξ ἐνα-τίας ὅμως ἐπίεζαν σκληρῶς τὴν ὑπεύθυνιον εἰς αὐτοὺς Κύρον. Τοῦτο ἐκίνησε τοὺς Κόρσους εἰς ἐπανάστασιν (μ. X. 1729), πρὸς κατάπαυσιν τῆς ὄποιας προσεκλήθησαν οἱ Γάλλοι. Διὰ δὲ τὴν πεισματώδη ἀντίστασιν τῶν Κόρσων πρὸς τὴν Γένουαν, παρεχωρήθη ἡ νῆσος πάσα διὰ 18 ἑκατομμύ-ρια φιλωρινών εἰς τὴν Γαλλίαν (μ. X. 1768), εἰς τὴν ὄποιαν ὑπόκειται καὶ τὴν σῆμερον.

§. 152. Μεδιολάνον καὶ Σαβαουδία.

3) Τὸ δουκάτον τῶν Μεδιολάνων ἀπὸ Καρόλου τοῦ Ε'. ἦτον ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν τῶν βασιλέων τῆς Ἰσπανίας. 'Αφοῦ δὲ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἔξελειψεν ἡ Ἀφθονοργικὴ δυνατεία (μ. X. 1706), ἡ ὥραία αὐτῆς χώρα ἔγεινε κτήμα τῆς Αύστριας' (μ. X. 1714), καὶ μετὰ τοῦ Δουκάτου τῆς Μαντούας, τὸ ὄποιον ὀκτὼ ἔτη πρότερον ἔνεκα τοῦ πολέμου τοῦ περὶ αληρογομίας τοῦ Ἰσπανικοῦ Θρόνου, ἔχει ὑποπέσει εἰς τὴν ἔξουσίαν τῆς Αύστριας, ὑπέκειτο εἰς αὐτὴν μέχρι τῆς ἐπαναστάτεως τῆς Γαλλίας (μ. X. 1789).

4) Τὰ δουκάτα τῆς Σαβαουδίας (Savoie) καὶ Πεδεμοντίου (Piemont), πολλάκις μὲν διὰ τὴν θέσιν των ἡνωχλήθησαν καὶ προσεβλήθησαν ὑπὸ τῆς ἀνησύχου Γαλλίας, πάντοτε ὅμως ἔστωσαν τὴν πολιτικὴν τῶν ὑπαρξιῶν μάλιστα δὲ ὁ δούξ Ἀμαδαῖος Βίκτωρ ὁ Β'. (μ. X. 1675—1730) ἔλαβε καὶ τὴν Σικελίαν καὶ τὸν πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμητὸν τίτλον βασιλεύς (μ. X. 1713). ἀλλ' ὅμως ἔξ ἀνάγκης ἔστερξε νὰ παραχωρήσῃ τὴν Σικελίαν εἰς τὴν Αύστριαν, καὶ ἀντ' αὐτῆς νὰ λάβῃ τὴν ἀσυγκρίτως μικροτέραν Σαρδηνίαν (μ. X. 1718). 'Ο διάδοχος αὐτοῦ Κάρολος Ἐμπρανουῆλ (μ. X. 1730—1773.) μὲ πολλὴν φρόνησιν ἐφέρθη πρὸς τὰς καιρικὰς περιστάσεις ἐπειδὴ βοηθῶν ποτὲ μὲν τὴν Γαλλίαν, ποτὲ δὲ τὴν Αύστριαν, ἔξετεινε τὴν ἐπικράτειάν του. Τούτου δὲ διάδοχος, Κάρολος Ἀμαδαῖος ὁ Γ'. ἔβασι-λευτενὸς ἡσύχως καὶ εἰρηνικῶς μέχρι τέλους τῆς παρουσῆς περιόδου (μ. X. 1773—1796.)

§. 153. Τοσκάνα καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια.

5) Ἡ ἐπικράτεια τῆς Τοσκάνας, προοΐβασθεῖσα ὑπὸ τοῦ πάπα Πλούτον τοῦ Ε'. εἰς βαθὺν μεγάλου δουκάτου (μ. X. 1769), ἐκυβερνήθη ὑπὸ τῆς

φιλομούσου οίκογενείας τῶν Μεδίκων μέχρι τοῦ Ἰωάννου Γάστωνος, εἰς τὸν ὄποιον ἐτελεύτησε καὶ ἡ γενεὰ αὕτη (μ. X. 1737). Μετὰ δὲ τοῦτον ἡ Τοσκάνα μετέβη ὡς ἀποζημιώσις εἰς τὸν τέως δουκα τῆς Δοθιριγγίας Φραγκίσκον Στέφανον. Ἀφοῦ δὲ οὗτος ἐνυπεύθη τὴν Μαρίαν Θηρεσίαν, καὶ θάβε τὸν αὐτοκρατορικὸν στέφανον (μ. X. 1745), διέταξε γὰρ ἡγεμονεύειν εἰς τὸ μέγα δουκάτον ὁ δευτερότοχος τῆς Αὐστριακῆς οίκογενείας.

Ολεγ, ὅτε αὐτὸς ἀπέθανεν (μ. X. 1765), ἔλαβε τὸ μέγα Δουκάτον ὁ δεύτερος του υἱὸς Δεοπόλεμος (μ. X. 1765—1791)¹, δις τις ἐκυθέρωνησε μὲ τόσην σύνεσιν, ὥστε ἀνέδειξεν ἐκποὺ παράδειγμα ἡροτῶν ἡγεμόνων, καὶ τὴν ἐπικράτειάν του εὐδαιμονεστάτην πεσὼν τῆς Ιταλίας τῶν χωρῶν, ἵσως δὲ καὶ τῶν τῆς λαϊπῆς Εὐρώπης.

6) Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια ἐπὶ τῆς Βετφαλικῆς εἰρήνης (μ. X. 1648), ἐκυθερῶντο νόπο τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ Ι'. Τούτου δὲ ἡ κατὰ τῆς εἰρήνης διαμαρτύρησις ὡλιγωρῇθι. Ἐπὶ δὲ τῶν μετὰ τοῦτον παπῶν ἡγεμόνεν ἡ τῶν κοσμικῶν ἡγεμόνων πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν δύναμιν τόλμη ἐπειδὴ Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' εὐρίσκετο εἰς ἀδιάκοπον μάχην πρὸς τὸν παναγιώτατον πατέρα, καὶ ὁ Πάπας Κλήμης ὁ ΙΔ', ἐνδίδων εἰς τὰς προσλιπαρήσεις τῶν αὐλῶν, καθήρετε τὸ τάγμα τῶν Ἰησουϊτῶν (μ. X. 1773). Ἄλλ' ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ οὐδὲ προέβη καὶ περαιτέρω ἐπειδὴ ὑπέβαλε τὰς διατάξεις τῆς Ρώμης εἰς τὴν ἐπικυρώσιν τὴν κοσμικήν, καὶ δίχως τὴν συγαίνεσιν τοῦ πάπα διέλυσεν 624 μοναστήρια. Τότε ἐπορεύθη μὲν ὁ τοῦ ΙΔ'. Κλήμεντος διάδοχος Πτο. ὁ σ'. εἰς Βιέννην (μ. X. 1782), διὰ νὰ ἀποτρέψῃ μὲ τὰς πατρικάς του παρανέσεις τὸν αὐτοκράτορα ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ τόσου ταχυδούλως ἀποφασισθέντος σχεδίου τῆς μεταρρύθμισεως, δημώς εἰς μάτην. Ἄλλ' ἡ μεγίστη τρικυρία κατέλαβε τὸν παναγιώτατον πατέρα καὶ τὴν ἐπικράτειαν αὐτοῦ, ὅτε κατὰ πρῶτον ἐξερράγη ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις (μ. X. 1789).

S. 154. Νεάπολις καὶ Σικελία.

Τὰ δύο ταῦτα βασιλεία ἀπὸ Φερδιγάνδου τοῦ Καθολικοῦ (μ. X. 1503) ἀνήκαν εἰς τὸ στέμμα τῆς Ἰσπανίας, καὶ ἐκυθερῶντο νόπο Ἰσπανῶν ἀντιβασιλέων. Μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ περὶ διαδοχῆς τοῦ θρόνου τῆς Ἰσπανίας πολέμου (μ. X. 1714) ἐπεσεν εἰς μὲν τὴν Αὐστρίαν τὸ Μεδιόλανον καὶ ἡ Νεάπολις καὶ ἡ Σαρδινία, εἰς δὲ τὴν Σοδομίδιαν ἡ Σικελία. Ἄλλὰ μετὰ τέσσαρα ἔτη (μ. X. 1718) ὁ Βίκτωρ Ἀμαδαῖος ἔλαβε τὴν Σαρδινίαν ἀντὶ τῆς Σικελίας.

Ἐπειτα δὲ (μ. X. 1735) ἡ Αὐστρία παρεχώργεται εἰς τὴν Ἰγράντην τῆς Ἰσπανίας Δὸν Κάρολον τὰ Σικελικὰ βασιλεία αντὶ τῶν ὅποιων οὔτος παρήτησε τὴν Τοσκάναν καὶ Πάρμαν. Ἄλλ' ὅτε ὁ Δὸν Κάρολος ἀνέβη εἰς τῆς Ἰσπανίας τὸν θρόνον (μ. X. 1759), ἔδωσε τὰς δύο Σικελίας εἰς τὸν τρίτον του υἱὸν Φερδιγάνδον τὸν Δ', τοῦ ὅποιου τὴν βασιλείαν δυστυχήματα πολυειδὴ ἐπίχραναν· ἥγουν φοικαδέστατος σεισμὸς κατηδάφισε τὴν Μεσσήνην καὶ μέγα μέρος τῆς Καλαβρίας (μ. X. 1783), καὶ μεγαλειτέρων ἀκόμη φοικά τοῦ ἐπρόξενης ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις (μ. X. 1789).

§. 155. Σουηδία.

Η Σουηδία ή Σουηκία διὰ τοῦ βασιλέως τῆς Γουεταύου Ἀδόλφου ἔγεινε περὶ τῶν δυνάμεων τῆς βροτείου Βύρωπης (§. 133). Ἀλλὰ καὶ τούτου οἱ διάδοχοι διετέλουν φοβεροί εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ἐπειδὴ ἡ Χριστίνη, θυγάτηρ τοῦ Γουεταύου (μ. X. 1632—1654), ἐκέρδησεν εἰς τὴν Βεστφαλικὴν εἰρήνην (μ. X. 1648) πάντες ἑκατομμύρια τάληρα, ἕτι δὲ τὴν ἐμπρόσθιν Πουμερανίαν (Vorpommern) καὶ τὴν νῆσον Τυρίαν κτλ.

Ἄλλη ἡ Χριστίνη ἡγάπαι μᾶλλον τὰς ἐπιστημονικὰς ἐνασχολήσεις παρὰ τὰς κυβερνητικὰς μερίμνας. Οθεν παρεχώρησε τὸν θρόνον εἰς τὸν ἔξαδελφὸν τῆς Κάρολον Γουεταύον, παλαιτίνον τῶν δύο Γεφυρῶν (Bipontium Zveybrückchen), ὃς τις ὢς Κάρολος Ι'. ἐβασίλευσεν (μ. X. 1654—1660).

Ο βασιλεὺς οὗτος ἔδωσεν ἐλπίδας ἔτι μεγαλειτέρων κατορθωμάτων ἐπειδὴ μεγάλα στρατηγικὰ προτερήματα εἶχε καὶ ἐκινδύνευσε νὰ ἔξοντωσῃ τὸν βασιλέα τῆς Δανίας καὶ τὸν τῆς Πολωνίας· ἀλλ' ὁ πρόωρός του θάνατος ἐμπατάωσε τοὺς σκοπούς του.

Ο υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Κάρολος ὁ Α', (μ. X. 1660—1697), κατὰ προτροπὴν τῆς Γαλλίας πόλεμον ἐκίνησε κατὰ τοῦ Βραγδεζούργου, ἀλλ' ἐδυστύχησεν ἐπειδὴ εἰς τὴν ἐν Φερβελλίνῳ (Fehrbellin), πλησίον τοῦ Βερολίνου μάχην ἐνικήθη ὑπὸ Φριδερίκου Γουετιέλμου, ἐχλέκτορος τῆς Προυσίας, καὶ ἐπομένως ἀπώλεσεν ὅσα ἐν τῇ Γερμανίᾳ ἔζουσιαζεν. Ἀλλ' ὁ σύμμαχός του Λουδοβίκος ὁ ΙΔ', εἰς τὴν εἰρήνην, ἥτις ἔγεινε ἐν τῷ Αγίῳ Γερμανῷ παρὰ τὸν Λαΐκην (St. Jermain en Laye) ἔκαμε ν' ἀποδοθῶσιν εἰς αὐτὸν πάντα δικεδόν (μ. X. 1675).

Διὸ δὴ Δανία, Πόλωνία καὶ Ρωσία συνεμψήγησαν κατὰ τοῦ υἱοῦ καὶ διὰ ζῆγου αὐτοῦ Καρόλου τοῦ ΙΒ', δεκαπενταετοῦ νέου. Ἀλλ' οὗτος ἀντετάθη εὐμύγως εἰς τοὺς πολεμίους τους ἐπειδὴ τοὺς Δανοὺς ἡγάγκασεν εἰς εἰρήνην (μ. X. 1700), καὶ τὸ αὐτὸν ἔτος μὲ 8,000 Σουηδῶν κατετρόπωσε 100,000, Ρώσων ἐν Νάρβα παρὰ τὸν Φοινικὸν κόλπον, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξεβίασε τὸν βασιλέα τῆς Πολωνίας Αὔγουστον τὸν Β'. ἀπὸ τοῦ βασιλείου του (μ. X. 1704).

Παραφερόμενος δὲ ὑπὸ τῆς κατὰ τὸν πόλεμον εὐτυχίας, ἔξεστράτευσε καὶ δεύτερον κατὰ τοῦ Τσάρου Πέτρου τοῦ Α', καὶ ἥττήθη τὴν μεγάλην ἐκείνην ἥτταν ἐν Πουλτάβᾳ τῆς μεσημβρινῆς Ρωσίας (μ. X. 1709.) Ἡταύτηθες δὲ κατέψυχεν εἰς Βενδέριον, καὶ ἥγωναίσθη παντοιοτρόπως νὰ διεγέρῃ τὸν σουλτάνον κατὰ τῆς Ρωσίας. Μείνας δὲ εἰς Τουρκίαν πάντες ἔτη (μ. X. 1714), ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δυστυχές βασιλεύοντου μετενδεδυμένος. Φιλάσσας δ' ἐκεῖ, πόλεμον κινεῖ κατὰ τῆς Νοσθεγίας, ἀλλὰ σκοτώνεται εἰς τὴν τάφρον τὴν περὶ τὴν Φριδερικοχάλλην (Friederichshall) (μ. X. 1718). Η ἐν Πουλτάβᾳ μάχη ἐπαπείνωσεν αἰώνιως τῆς Σουηδίας τὴν δύναμιν, καὶ εἰς τὴν Ρωσίαν ἔδωσε τὴν ὑπεροχὴν εἰς τὰ βρέια τῆς Βύρωπης.

§. 156. Ρωσία.

Φεμελιωτής τοῦ μεγαλείου τῆς Ρωσίας εἶγε ὁ Τσάρος Πέτρος ὁ Α'. Ἡ

μέγας, διτις τεσσαράκοντα περίπου ἔτη, ἐβασίλευσεν εὐτυχῶς καὶ ἁδόξως (μ. Χ. 1689—1728). Ή μεγαλόνοια τούτου εἰσῆξε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ἀρωσίαν Εύρωπαικὸν πολιτισμόν, τακτικὸν στράτευμα, μαλλίτερον μετρι-
κὸν καὶ νομισματικὸν σύστημα, ἔτι δὲ τέχνας καὶ ἐπιστήμας.

Διὰ νὰ ἀκμάσῃ δὲ καὶ ἡ ἐμπορία, ἔχρειάζετο νὰ ἔχῃ καὶ λυμένας εἰς
τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἔξου-
σιας οἱ Σουηδοί, ἐδῶ δὲ οἱ Τούρκοι, καὶ δίχως πολέμους, τόπους πα-
ραλους τῶν θαλασσῶν τούτων δὲν ἐδύνατο ὑποκτήσῃ. "Οθεν ὁ Πέτρος ἐκυ-
ρίευσεν ἀπὸ μὲν τῶν Τούρκων τὴν παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τανάϊδος (Don)
Ἀσοβίαν (Asov) (μ. Χ. 1696), ἀπὸ δὲ Καρδούλου τοῦ ΙΒ'. πᾶσαν τὴν πα-
ραλίαν τῆς Σουηδικῆς θαλάσσης ἀπὸ τοῦ Φινιγκοῦ κόλπου μέχρι τῆς Πρωσ-
σίας, καὶ ἐν ταῦτῃ ἔκτισε τὴν Πετρούπολιν (μ. Χ. 1703).

Διὰ νὰ μάθῃ δὲ τὴν κυβερνητικὴν τέχνας καὶ ἐπιστήμας δἰς ἔξεντεύθη
ὁ Τσάρος καὶ εἴλικτεν εἰς τὸ βασιλειόν του ἀλλοεθνεῖς τεχνίτας καὶ χει-
ροτέχνας. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁ μέγας Πέτρος συνέστησεν ἐμπορίαν καὶ
ναυτικόν, χειροτεχνεῖα καὶ τέχνας εἰς τοὺς τέως ἀμάθεις Ἀρώσους, καὶ
ἡξιώθη νὰ ἀναγορευθῇ αὐτοκράτωρ τῆς Ἀρωσίας ὑπὸ τοῦ ἔιγους καὶ τῆς
γερουσίας (μ. Χ. 1721).

'Ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα δὲ βασιλέων τῆς Ἀρωσίας διαπρέπει μάλιστα Αἰ-
κατερίνη ἡ Β'. (μ. Χ. 1762—1796), ητις ἔγινον οὐδηγὴ κατὰ
τὸ πυεῦμα τοῦ Πέτρου. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆς ἐκτίσθησαν 216 νέας πό-
λεις, συγεστήθησαν σχολεῖα, καὶ ἀφροτέμησαν ἀπὸ τῶν Τούρκων καὶ ἄλλαι
χῶραι καὶ ἡ Ταυρικὴ χερσόνησος ἡ Κοιμαία (μ. Χ. 1783). Τότε τὸ Ἀρω-
σικὸν βασιλειόν ἔλαβε τόσον ὑπεροχεγέθη ἔκτασιν, ὡςτε ἀπὸ τῆς Σουηδι-
κῆς θαλάσσης ἔφιγε μέχρι τῆς Καμτσάτκας, καὶ ἀπὸ τῆς βορείου πεπηγ-
μένης θαλάσσης μέχρι τοῦ Εὔξεινου Πόντου.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῆς μεγάλης αὐτοκρατορίστης (μ. Χ. 1796
Νοεμβρ. 17) ἐβασίλευεν ὁ υἱὸς αὐτῆς Παῦλος ὁ Α', αὐτορός καὶ ὀρμητικὸς
ἄντρος, ἀλλὰ δραστηριώτατος εἰς τὸ γὰρ πολεμῆται τοὺς ἄγριους τῆς Γαλλικῆς
ἐπαγγαστάσεως.

§. 157. Προυσία.

"Η Προυσία (§. 134), τὸ μικρότατον τῶν ἔως τότε κραταιῶν βασιλείων
χρεωστεῖ τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς δυναμεώς της εἰς τὸν μέγαν Φριδερίκον
Τουλιέλμον (μ. Χ. 1640—1688) (§. 159). Ἐπειδὴ αὐτὸς ἀπῆλλαξε τὸ
δουκάτον τῆς Προυσίας ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποτελῇ εἰς τὴν Πολωνίαν (μ. Χ. 1657),
καὶ ἐν Φερβελλίνῳ ἐκτύπωσε καὶ ἐνίκησε τοὺς φοιβεροὺς Σουηδούς (μ. Χ.
1675). Ή νίκη αὕτη περιεποίησεν εἰς τὸν ἐκλέκτορα δόζαν, διτις, ὑποδε-
χθεὶς τοὺς διωχθέντας Γάλλους μετερρύθμημένους, ἐπολυανθρώπωτεν, ἐπλού-
τισε καὶ ἐξεπαίδευσε τὴν ἐπικράτειά του.

Τούτου δὲ ὁ υἱὸς Φριδερίκος ὁ Α'. (μ. Χ. 1688—1713) ἔλαβε τὸ δνοί-
μα βασιλεὺς τῆς Προυσίας (μ. Χ. 1701), καὶ ἐν Ρεγιούμοντφ (Koenigs-
berg) ἔβαλεν αὐτὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸν βασιλικὸν σέφανον. Η Πρου-
σία, διὰ νὰ λέθῃ τὴν εἰς τοῦτο συγαίγετην τοῦ αὐτοκράτορος, ἔθυσεν

μέγαλα, ἀλλ' εἰσῆλθεν εἰς τὴν τάξιν τῶν αὐθιπάρκτων Βύρωπαξικῶν δυνάμεων. "Οτε δὲ μετέπειτα (μ. X. 1707) ὁ Φριδερίκος ἐκληρονόμησε τὰς ἡγεμονίας τῆς Νόδας Καστέλλας καὶ τοῦ Βαλεγγίου (Neuschatel, Valengin), οἱ κάτοικοι τῶν ὅποιών, ἐμβαίνοντες ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ, εἶχαν εἰς τὴν ψυχήν των φόβον καὶ τρόμον· διότι ὁ μὲν θησαυρὸς ἡτον κενός, ὁ δὲ λαὸς ἐνδεής διὰ τὴν τοῦ βασιλέως αἰλίσιν καὶ πολυτέλειαν.

Τὸν Α'. Φριδερίκον διεδέχθη ὁ πρῶτος Φριδερίκος Γούλιελμος, παράδει γηγα κυβερνητικῆς συνέσεως καὶ αὐτηρᾶς οἰκονομίας (μ. X. 1713—1740). Αὐτός, δεγχθεὶς τοὺς Σαλισβουργίους μετανάστας (μ. X. 1731), γῆγησε τὴν πολυανθρωπίαν τῆς χώρας του, καὶ ἀποθανὼν (μ. X. 1740) κατέλιπε 70,000 στρατιωτικοῦ θαυμασίας ἔξτρημένου, καὶ τὸ θησαυροφυλάκιον πλούσιον.

Ο Β'. Φριδερίκος, ὁ καὶ μέγας καὶ μοναδικὸς ἐπονομαζόμενος (μ. X. 1740—1786), δι' εύτυχῶν πολέμων καὶ φρονίμου χρήσεως πασῶν τῶν δυνάμεων ὑψώσε τὸ βασίλειον τῆς χώρας του τόσον, ὡς συγκαταριθμεῖται εἰς τὰ μέγιστα τῆς Εύρωπης κράτη· κατὰ δὲ τὸν ἐπταετῆ πόλεμον (§. 139). Ἐδῶσε δείγματα λαμπρότατα σρατηγικῆς ἀρετῆς, ἀντιτασσόμενος πρὸς δυνάμεις ἀσυγκρίτως ἀνωτέρας τῆς ἴδιας ἑαυτοῦ, καὶ τὸν Βαυαρικὸν οἴκον διέσωσε (§. 140, 141) (μ. X. 1778—1785).

Καθὼς διὰ τῶν πολέμων του κατέστησε τὴν Προυσίαν ἀξιοσέβαστον πρὸς τὴν Αὔστριαν, τὴν Ρωσίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, παρομοίως διὰ νόμων, καὶ λιερεγίεις τῆς γῆς, καὶ ἔργοστασίων, ἐδυνήθη νὰ δώσῃ εἰς τὸ κράτος του ἐσωτερικὴν δύναμιν καὶ εὐπορίαν. "Ετι δὲ ἡγάπα τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, καὶ αὐτὸς ἦρν ἄριστος εἰς τοὺς λόγους καὶ γονιμώτατος συγγραφεύς.

Τελευταῖον δὲ τὴν 17 Αὐγούστου τοῦ 1786 ἀπέθανεν ὁ μέγας οὗτος ἀνήρ, χρηματίσας παράδειγμα τῶν συγχρόνων του ἡγεμόνων. Δέγεται δὲ ὅτι αὐτὸς ἔγραψεν εἰς ἑαυτὸν τὸ ἑέρης ἐπιτύμβιον.

Hic cineres: Nomen ubique.

Τὸ ἀκμαῖον καὶ μεγάλως ηὗξημένον βασίλειον ἀφῆσεν ὁ μέγας Φριδερίκος εἰς τὸν ἀνεψιόν του Φριδερίκον Γούλιελμον τὸν Β'. (μ. X. 1786—1797.) ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ὅποιου ἥρχισαν αἱ τρικυρίαι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως.

§. 158. Οσμανικὸν βασίλειον.

Τὸ ποτὲ τρομερὸν εἰς τὸν κόσμον βασίλειον τῶν Τούρκων ἥρχισεν ἀπὸ ἀπὸ τοῦ 1600 ἔτους νὰ παρακμάξῃ (§. 136.), καὶ ἔκτοτε ἀδιακόπως ἀνιάτους ἔπαθε πληγάς· ἐπειδὴ ὁ ἀνδρεῖος Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Δ'. (μ. X. 1648—1687) ἐπολέμησε μὲν κατὰ τῆς Αὐστρίας καὶ Πολωνίας, δὲν ἐδυνήθη δῆμως, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς του, ν' αὐδῆσῃ τὸ βασίλειον του; ἀλλὰ νικηθεὶς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν. ἔκλεισεν ἀνακωχὴν ὅπλων εἰκοστετή (μ. X. 1664).

Πρὸς δῆμως παρέβλη τῆς συνθήκης ἡ προθεσμία, ὁ Μωάμεθ, ἐρεθιζόμενος ὑπὸ τῆς Γαλλίας, ἐκίνησε πάλιν τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Αὐστρίας (μ. X. 1682), καὶ πολιορκήσας τὴν Β' ἑγγύη (μ. X. 1683), ἐγένετο τὸν

τελευταῖον τρόμον εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς Εὐρώπης. Ἀφορμὴ δὲ τοῦ πολέμου ἦτον ἡ ἔστις.

Οἱ Αὐτοκράτωρ δηλαδὴ Δεοπόλειος ὁ Α', ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰησουΐτῶν, ἡθέλησε νὰ καταθῇσῃ μόνον τοὺς Διαμαρτυρουμένους, ἀλλὰ καὶ ὅπάσας τὰς ἐν Οὐγγαρίᾳ ἐπιφανεῖς καὶ πλουσίας οἰκογενεῖς. Ὁθεν ἡραγκάσθησαν αὐτοὶ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τοὺς Τούρκους, οἵτινες ἐδέχθησαν τὴν παράκλησιν, καὶ ἐντὸς δλίγου ἀπειράθιμος στρατιὰ εὑρέθη πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Βιέννης.

Ἄλλ' ἡ εὐψυχία τῶν κατοίκων, μάλιστα δὲ τῶν ἐθνοφυλάκων καὶ σπουδαστῶν, ἥμα δὲ καὶ ἡ εὐκαιρὸς βοήθεια, τὴν ὅποιαν ἔφερεν εἰς τὴν τενογωρούμενην πόλιν ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας καὶ ὁ δούλος τῆς Βαυαρίας Μαξιμιλιανὸς Ἐμμανουὴλ, ἐσωσαν αὐτὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων τὴν λύσσαν. Ἐπειδὴ οὗτοι ὅχι μόνον ἐδιώχθησαν κατηγγυμένοι ἀπὸ τῶν πόλεων καὶ ἀπὸ πάσης τῆς κατερημοθείσης χώρας (μ. X. 1683), ἀλλ' ἀπόλεσαν καὶ τὸ προπούργιον τοῦ Βασιλείου τῶν καὶ τὸ φρούριον Βελεγράδιον (Belrgad), εἰς τοῦ ὅποιου τὴν ἔξι ἑφθόδου μηλωσιν συνετέλεσαν μάλιστα οἱ Βαυαροί, ἔχοντες παράδειγμα ἡρωϊκῆς ἀνδρίας τὸν προσφιλέστατον εἰς αὐτοὺς Μαξιμιλιανὸν Ἐμμανουὴλ (μ. X. 1683).

Ἐκτοτε τὸ βασιλείον τῆς Τούρκων ἔπαιτεν ἀλλεπάλληλα δυστυχήματα. Ἐπειδὴ πόλεμοι ἀτυχεῖς, χωρῶν ἀπώλεια, ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ καὶ ἐκθρονισμοὶ ἔνε ἐν συνόδει τὰ ἴστορικὰ τοῦ βασιλείου τῶν Τούρκων μέχρι τῆς θρησκῆτῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως (μ. X. 1789). Η ἐπικράτεια τῆς Τούρκιας, ἐξία πάλαι ποτὲ τῆς ἀνδρίας καὶ παιδίας, κοίτεται τὴν σήμερον εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας καὶ εἰς τὴν ἀδυναμίαν. Τὰ πγεύματα εἴνε τεταπεινωμένα καὶ ἀπονεναρκωμένα!

ΠΕΜΤΟΣ ΑΙΩΝ.

Ο ΝΕΩΤΑΤΟΣ ΑΙΩΝ.

§. 159. ΕΙΣΔΓΩΓΗ.

Η τοῦ νεωτάτου αἰῶνος ἴστορία ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ΙΣΤ'. Λουδοβίκου μέχρι τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, ἡ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ παρόντος χρόνου, ἥγουν ἀπὸ τοῦ 1789—.

Η τοῦ νεωτάτου αἰῶνος ἴστορία εἴνε ἀποκλειστικῶς ἴστορία τῆς Γαλλίας· ἐπειδὴ ἡ ἑκὲν ἐκραγεῖσα ἐπανάστασις ἐνήργησεν ἴσχυρότατα περὶ ἑαυτῆν, καὶ κατέθλιψε τὰς πλησίους καὶ τὰς μακράν κειμένας χώρας.

Διαιροῦμεν δὲ ταῦτα πάντα εἰς δύο μόνον περιόδους· καὶ ὅτα μὲν συνέβησαν μέχρι τῆς ἐν Παρισίοις δευτέρας εἰρήνης, ταῦτα ἐκέπειται· εἰς ἵδιαιτέρους παραγγάλφους· ὅτα δὲ μετὰ τὴν ἐν Παρισίοις εἰσήνην ἔγειναν, τούτων τὰ ἀξιοσημειωτότερα ἐπισφραγίζουσι τὸ δλον πόνημα.

ΤΟΥ ΝΕΩΤΑΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΩΤΗ.

Από της ἀρχῆς τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τῆς ἐν Παρισίοις δευτέρας εἰρήνης

§. 160. "Ἐκρηκτὶς τῆς ἐπαναστάσεως.

Αουδούβικος ὁ ΙΣΤ'. (μ. X. 1776) ἡθελε νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀθλιότητα τῆς χώρας, ἀλλὰ δὲν εἶχε δύναμιν οὐδὲ καλοὺς συμβούλους (§. 143). Τὰ γρέη ἐπλήθυναν, οἱ φύροι ἔγειναν βαρύτεροι καὶ ἡ δυσαρέσκεια τῶν ὑπηκοών κοινοτέρα καὶ φωνερώτερα. Τότε λοιπὸν ὁ βασιλεὺς, ὡς μόνον καὶ τελευταῖον βοήθημα κατὰ τῆς ἀγρηματίας, ἀπεφάσισε νὰ συγκαλέσῃ τὰς τρεῖς τάξεις τῆς πολιτείας ἐν Βερσαλλίαις (Versailles) (μ. X. 1789 Μαΐου 5).

Τὸ ἔθνος ἡσθάνθη ἐνθουσιασμόν, διότι ἐπετέρεπτο εἰς αὐτὸν νὰ συνδιαλεγῇ ἡ ἐλευθερία. Ἐζήτησαν λοιπὸν νὰ συνεισφέρῃ ἐπίσης εἰς τοὺς φύρους τὸ ἀρχοντολόγιον καὶ τὸ ἱερατεῖον, οἵτινες ἔως τότε ἐσφετερίζοντο τὰς περισσοτέρας τῶν προσδόνων, καὶ εἶχαν οἰκοιοποιήθη τὰ ἀξιώματα πάντα, διγῶς νὰ συνεισφέρωσι παντελῶς εἰς τὰ βάρη τοῦ κράτους.

Διὰ φύρων μὲν αἱ δύο ἀνώτεροι τάξεις ἔδειξαν, ὅτι ἐνδίδουσιν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ κρυψίων εἰς τὸν βασιλέα παρέστησαν πὸν λαὸν ὃς στασιώδη. Οἱ δὲ βασιλεὺς, τρομάζας, συγηρίστησε μεταξὺ Βερσαλλίων καὶ Παρισίων 50,000 στρατοῦ, καὶ ἐδίλαξε τὸν λαοπόθητον Νέκερον, ὅστις μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἦτον ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν (μ. X. 1789 Ιουλίου 11).

Οἱ πολῖται, ἀγανακτήσαντες διὰ ταῦτα, ἀδράξαντες τὰ δηλικά, καὶ ἐνωνίτες μετὰ τῆς μετατυθείστης πρὸς αὐτοὺς σωματοφυλακῆς, ἐκυρίευσαν ἐξ ἐφύδου τὴν Βαστιλλίαν (Bastille), διαδόθητον δεσμωτήριον (μ. X. 1789 Ιουλ. 17), καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας, τοὺς ὄποιους ἐγέρμισαν ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ. Οὕτω λοιπὸν ἤρχισεν ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις.

§. 161. Βασιλεοκτονία.

Τὸ παράδειγμα τῶν Παρισίων ἡκολούθησαν καὶ ἐν ταῖς ἐπαργίαις, καὶ ἡ ἐπανάστασις μὲν ἄκρων ταχύτητα διεδόθη εἰς ὅλον τὸ βασίλειον. Τὸ τημαριωτικὸν σύστημα ἤκρωψή, τὰ μονασηριακὰ κτήματα πάντα ἐκτρύγθησαν ἐθνικά, ἡ κατὰ κληρονομίαν εὐγένεια κατηργήθη, καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἐφέρθη αἰγμάλωτος ἀπὸ τῶν Βερσαλλίων εἰς τοὺς Ηαρισίους (μ. X. 1789 Ὀκτωβρ. 6).

Οἱ ἡγεμόνες καὶ μεγιστᾶντες τοῦ βασιλείου, πλήθος εὐγενῶν καὶ τοῦ ἱερατείου διὰ τὰ φρικαλέα ταῦτα ἔψυχαν εἰς τὰς γειτονευούσας χώρας καὶ μάλιστα εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Αουδούβικος ἐτόλμησε νὰ φύγῃ, ἀλλὰ ἐν Βαρένναις (Varennes), πλησίον τοῦ Βερσούδουνου (Verdun), γνωρισθεὶς ὑπὸ τοῦ Δρουέτου, ἐπισάτου τοῦ ταχυδρομείου, συνελήφθη, καὶ περιφρούροιμενος ὑπὸ πλήθους πολιτῶν καὶ χωρικῶν ἐφέρθη πάλιν εἰς Παρισίους, ὅπου διωσιθη νὰ φύλαττηται αὐτηρότατα (μ. X. 1791 Ιουνίου 2).

"Ἡ φυγὴ αὐτῆς ἔδιλαψε θυνάσιμα τὸν βασιλέα ἐπειδὴ αὐτὴ ἐσδύστη καὶ τὸν ἔχατον σπινθήρα τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης. "Οἴεν ὑπὸ τοῦ λαοῦ παραθάτης ὄνομάζετο τῆς ὑποτζέτεως του, καὶ προδότης τῆς πατρίδος, καὶ διὰ

τοῦτο οἱ ἀπατηθέντες Γάλλοι δὲν ἐδύγαντο πλέον νὰ ὑπακούσωσιν εἰς αὐτόν. Τὸ δὲ ἐπόμενον ἔτος κατηργήθη παντάπασιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ Γαλλία ἐκηρύχθη μία καὶ ἀδιαιρέτος δῆμοκρατία (μ. X. 1792 Σεπτεμβρίου 31).

Οἱ Λουδοδίκοις παρεζάδθη εἰς τὸ βῆμα τοῦ Ἐθνικοῦ συνεδρίου, διὰ νὰ ἀπολογήθῃ, καὶ μετὰ θορυβώδη καὶ κατὰ πάντας τοὺς τύπους ἐσφαλμένην κοινολογίαν κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ὡς τὰ ἔθνικὰ δίκαια καταπατήσας. Οὐλίγας δὲ ἡμέρας ὕστερον ὁ δυστυχὴς βασιλεὺς ἐν τῇ τῆς ἐπανασάσεως πλατείᾳ, ἀντικρὺ τοῦ Κεραμεικοῦ (Tiulleries) ἐκαραποτήθη μὲ τὴν γιλλοτίναν φυλάττων τὴν καρτερίαν καὶ εὐστάθειαν ἐκείνην, ἡ ὅποια χαρακτηρίζει ψυχὴν ἀνθρώπων.

Τὰ αὐτὰ ἔπαθε καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Μαρία Ἀντωνέττα, θυγάτηρ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Φραγκίσκου τοῦ Α΄., μετὰ δύο περίπου ἔτη (μ. X. 1795 Ὁκτωβρ. 16). Τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος ὁ μὲν διάδοχος Λουδοδίκος δ ΙΖ'. ἀπέθανεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἡ δὲ βασιλόπαις Μαρία Θηρεσία Καρλέττα παρεδόθη εἰς τὴν Αὐστρίαν (μ. X. 1795 Δεκεμβρ. 26).

§. 162. Διαιρεσίς τῆς Πολωνίας.

Σύμπαντες οἱ τῆς Εὐρώπης ἡγεμόνες ἐταράχθησαν διὰ τὰς ὄγριας ἀκολασίας τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ, τοῦ ὅποιου τὸ σύνθημα αἱ Ἐλευθερία καὶ Ἰσότης αἱ ἐπηπείλει τοὺς θρόνους των. Διὸ ἡ Προυσία, Αὐστρία, Ἀγγλία, Ισπανία, Όλλανδία καὶ τῆς Ιταλίας οἱ ἡγεμόνες ἐκίνησαν πόλεμον κατὰ τῆς Γαλλίας. Διὰ νὰ συνεργήσῃ δὲ μάλιστα ἡ Προυσία, ὅσον ἡτον Ἐνιατὸν δραστηριώτατα, εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον, ἐξοντώθη ἀδικώτατα τὸ πάλαι κραταύτατον βασίλειον τῆς Πολωνίας.

Τὸ κράτος τοῦτο πρὸ πολλῶν δεκαεπτηρίδων κατεσπαράττετο ὑπὸ ἐμφύλιων πολέμων, καὶ ἔξεπεσε πολὺ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ δυνάμεως. Αἱ γειτνιαζουσαι δυνάμεις, ἡ Προυσία καὶ Αὐστρία καὶ Ρωσσία, ὥφελούμεναι ἀπὸ τῆς ἀδυναμίας ταύτης, εἰσέβαλαν εἰς τὴν Πολωνίαν μὲ πολυάριθμα στρατεύματα, καὶ τῆς ἀπέσπασαν σημαντικὰς χώρας (μ. X. 1772). Ἡ δὲ ἐν Βαρσοβίᾳ δίαιτα ἐπεκύρωσε τὸν πρῶτον τοῦτον διαμελισμὸν τοῦ βασιλείου.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ μετὰ τοῦτο ἔξηκολούθει καὶ σφοδρότερα μάλιστα ὁ διαπληκτισμὸς τῶν φατριῶν, ἐπεχειρήσαν καὶ τὸν δεύτερον διαμελισμὸν τῆς Πολωνίας ἡ Προυσία καὶ Αὐστρία καὶ Ρωσσία, προφασιζόμεναι, ὅτι τοῦ κράτους των ἡ ἀσφάλεια ἀπήκτει, ἐνῷ εὑρίσκοντο εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Γάλλους, νὰ ἔχωσιν ἔξησφαλισμένα τὰ νῶτά των ὡς πρὸς τὴν χώραν ἐκείνην, ὅπου ταραχοποιοὶ τόσους τολυπεύουσι κινδύνους (μ. X. 1793).

Οἱ Πολωνοὶ τότε, σρατηγὸν ἔχοντες τὸν ἡρωα Κοσκιούσκον ἀδράσσουσι τὰ ὅπλα ἀπηλπισμένον. Ἄλλ' οἱ ἔχθροι ἐνίκησαν ἐπειδὴ ὁ μὲν Κοσκιούσκος ἐνικήθη, ἐπληγώθη καὶ ἐπεσεν αἰχμάλωτος (μ. X. 1794 Ὁκτωβρ. 10). τὰ λειψανα δὲ τοῦ Πολωνιακοῦ στρατοῦ ἐσκορπίσθησαν. Ἐκτὸτε λοιπὸν ἡ Πολωνία δὲν ὑπάρχει ἐπειδὴ οἱ βασιλεῖς τῆς Προυσίας, Αὐστρίας καὶ

Ρωσίας διεμοιράσθησαν τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον τὴν ἐπιθ.οιπον Πολωνίαν (μ. Χ. 1795). Ὁ δὲ τελευταῖος βασιλεὺς αὐτῆς Στανίσλαος Αὔγουστος ἔγεινεν ἰδιώτης, καὶ ἀπέθανεν οὐλίγα ἥτη μετέπειτα ἐν Πετρουπόλεις (μ. Χ. 1798).

§. 163. Ἡ ἐρ Κάμπω Φορμίφ εἰρίγη.

Πᾶσαι σχεδὸν αἱ κατὰ γῆν πρὸς τὴν Γαλλίαν πολεμήσασαι δυνάμεις ἔδυστύχησαν ἐπειδὴ οἱ ὑπὸ τῆς ἐλευθεριομανίας ἐνθουσιῶντες Γάλλοι ἐδιώξαν τοὺς ἔχθρούς των πανταχόθεν πόρων τῶν ὄριων τῆς δημοκρατίας, μετέφεραν τὸν πόλεμον εἰς τὰς ἐπικρατείας ἐκείνων, καὶ πολλὰς ἐπαρχίας αὐτῶν ἔκυρευσαν.

Τοιαῦτα λαμπρὰ ἐπακόλουθα ἔκομιν κοινὴν τὴν διδόναν, ὅτι ματαιοπονεῖ, ὅστις εἰς τὸ Γαλλικὸν ἔθνος θέλει νὰ ἐπιβάλῃ ζένην θέλησιν. Ὅφεν ἡ Προυσία, Ἰσπανία, Βυρτεμβέργη, Βάδη, Ἀσσιοκασσελλία καὶ πολλοὶ ἄγεμόνες Ἰταλοὶ καὶ Γερμανοὶ ἔχωρισθησαν ἀπὸ τῆς συμμαχίας, καὶ ἔκαμαν συνθήκας εἰρήνης πρὸς τὴν Γαλλίαν (μ. Χ. 1795—1796).

Ἐκτοτε οἱ Γάλλοι ἔλαβαν ὑπεροχήν· καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ Μορώς καὶ Ιορδάνης εἰσέβαλαν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς μεσημβρίνης Γερμανίας, ὁ δὲ Βουναπάρτης ἐνίκησεν ἐν Ἰταλίᾳ τοὺς Αὐστριακοὺς εἰς πολλὰς μάχας, ἥραγκασε τὸν πάπαν καὶ τὸν βασιλέα τῆς Σαρδηνίας καὶ τὸν τῆς Σικελίας νὰ ζητήσωσιν εἰρήνην, καὶ ἐκ τῆς Αὐστριακῆς Λομβαρδίας κτλ. συνεκρότησε τὴν ἐντεῦθεν τῶν "Αλπεων δημοκρατίαν (μ. Χ. 1797).

Μότα δὲ τοῦτο εἰσέβαλεν ὁ Βοναπάρτης εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Αὐστριακῆς ἐπικρατείας; καὶ ἐβίασε νὰ γείνη ἡ ἐν Δεόδῳ τῆς Στιρίας συνθήκη (μ. Χ. 1797 Ἀπριλ. 17), τὴν ὥσπειαν ἡκολούθησεν ἡ ἐν Κάμπω Φορμίφ ὄριστική εἰρήνη, καὶ ἡ τὸ Βέλγιον καὶ τὴν ἀριστερὰν ὅγιθην τοῦ Ρήγου ἔλαβεν ἡ Γαλλία, τὴν δὲ Βενετικήν ἐπικράτειαν ἡ Αὐστρία (μ. Χ. 1797 Ὀκτωβρ. 17).

§. 164. Ἡ ἐρ Δουραιβίλλα εἰρίγη.

Ἡ εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατεία τῶν Γάλλων ὑπὸ στρατηγὸν τὸν Βοναπάρτην (μ. Χ. 1798), καὶ αἱ καταδυγαστεῖαι αὐτῶν πρὸς τὴν Ἐλλειάν καὶ ἄλλας γειτονευούσας χώρας, ἔδωσαν ἀφορμὴν νὰ γείνη νέα συμμαχία κατ' αὐτῶν, εἰς τὴν ὥσπειαν προσετέθησαν ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ρωσία (μ. Χ. 1799). Ὁ πόλεμος ἥρχισεν εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Ιταλίαν, ὅπου οἱ Γάλλοι πολλὰ ἐδοκίμασαν δυστυχήματα· καὶ εἰς αὐτὸ δὲ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς δημοκρατίας τὰ πάντα ἔτειναν πρὸς γενικὴν διάλυσιν.

Τότε ἀπροσδοκήτως ἐπανέρχεται ἀπὸ τῆς Αἴγυπτου ὁ Κόρσος Ναπολέων Βοναπάρτης (μ. Χ. 1799 Ὀκτωβρ. 9), ὅστις, βοηθούμενος ὑπὸ τῆς κοινῆς ὑπολήψεως περὶ τῆς στρατηγικῆς του ἱκανότητος, ἀναγορεύεται ὑπατος, καὶ λαμβάνει τὰς ἥριας τῆς κυβερνήσεως (μ. Χ. 1800). Εὖθις λοιπὸν κλίνουσι πρὸς τὸ καλὸν τὰ Γαλλικὰ πράγματα· ἐπειδὴ ὁ Βοναπάρτης κερδάλνει τὴν ἐν Μαρέγγῳ λαμπρὰν νίκην. Ήτις ὑπέταξεν εἰς αὐτὸν τὴν ἵνω Ἰταλίαν ἄπασαν (μ. Χ. 1800 Ιουλ. 14).

Ἐντοσούτῳ δὲ ὁ Μορῶς εἰσεχώρησεν εἰς τὴς Γερμανίας τὰ σπλάγχνα, καὶ νικήσας ἐν Ὁχενλινδενίᾳ (Hohenlinden) (μ. Χ. 1800 Δεκεμβρ. 3), πρεσχώρησεν ἀνυπερθέτως κατὰ τῆς τρεμούσης Βιέννης, καθέδρας τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Ἡ ήττα λοιπὸν αὕτη ἡνάγκασε τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Γερμανίαν νὰ κλίνωσιν εἰς τὴν ἐν Δουναϊβίλᾳ εἰρήνην (μ. Χ. 1801 Φεβρ. 9), κατὰ τὴν ὅποιαν παρεχωρήθη εἰς τὴν Γαλλίαν ὅλῃ ἡ ἀριστερὰ ὅχθη τοῦ Ρήγου ἐν ᾧ κεῖνται πάμπολλα καὶ ώραια κτήματα Γερμανῶν.

Ἡ ἀποζημίωσις τῶν ἡγεμόνων τούτων ἔχρειάσθη νὰ γείνη ἐκ τῆς Γερμανίας αὐτῆς, καὶ ἐπομέγως νὰ παραθίασθῇ ἡ κατὰ νόμους ἴδιοκτησία πολλῶν ἥγουν ἀπὸ τῶν ἱερωμένων ἡγεμόνων, πλὴν τοῦ ἐκλέκτορος ὀργιαγγελαρίου, ἀφηρέθησαν αἱ ἀνέκαθεν ἴδιοκτησίαι, καὶ παρεχωρήθησαν εἰς κοσμικοὺς ἡγεμόνας. Τὸ αὐτὸν δὲ ἔπαθαν καὶ αἱ Γερμανικαὶ αὐτόνομοι πόλεις, ἔξαιρουμένων τῶν ἔξι τούτων, Ἀμβούργου, Βρέμης, Δυσέκκης, Νυρεμβέργης, Αὐγούστης καὶ Φραγκοφύρτου παρὰ τὸν Μοίνου, αἱ ὅποιαι διετήρησαν τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν αὐτονομίαν.

Ἡ ἐν Δουναϊβίλᾳ εἰρήνη ἡτον ὁ πρόδρομος τῆς γενικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἡσυχίας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως διηλλάχθη πρὸς τὴν Γαλλίαν ἔτι δὲ ὁ πάπας, ἡ Πορτογαλία, ἡ Μεγάλη Βρετανία, ἡ Ρωσία καὶ ἡ Τουρκία ἔκλεισαν εἰρήνην (μ. Χ. 1802). Αἱ περισσότεραι δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων περιεποίησαν εἰς τὴν Γαλλίαν μεγάλας ὀφελεῖας. Ποτὲ ἡ Δημοκρατία δὲν ἦτον λαμπροτέρα, ποτὲ τῶν ἔθνων αἱ ἐλπίδες δὲν ἦσαν ἔχυρωτεραι, διτε αὐτὴ δὲν ἔμελλε νὰ καταχρασθῇ τὴν δύναμιν της.

§. 165. Ποσογιακὴ εἰρήνη.

Ἄλλ' αἱ χρησταὶ αὗται ἐλπίδες διελύθησαν ὡς καπνός· ἐπειδὴ ὁ Βοναπάρτης τὴν ἐκ τῶν νικῶν του ὑπόληψιν μετεχειρίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ ὑψώσῃ ἑαυτὸν ἔτι μᾶλλον, καὶ τῆς Γαλλίας τὴν ὑπεροχὴν νὰ στερεώσῃ περισσότερον.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὀργάνισε νὰ κηρυχθῇ ὕπατος διὰ βίου (μ. Χ. 1802 Αὐγ. 2), καὶ ἔπειτα, ὡς ἀπαιτούσης τοῦτο καὶ τῆς θελήσεως καὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἔθνους, νὰ ἀναγορευθῇ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων (μ. Χ. 1804 Μαΐου 18), καὶ δημοτελῶς νὰ χρισθῇ ὑπὸ τοῦ πάπα Πίου τοῦ οὐ'. (μ. Χ. 1804 Δεκεμβρ. 2), διτις εἰχε προσκληθῆ εἰς Παρισίους. Τὸ εὐλογηθὲν στέμμα ἐπέθεσεν αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ πρῶτον ἐπὶ τῆς ἑκατοῦ κεφαλῆς καὶ ὑπερούντος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἐνώπιου αὐτοῦ γονυπετοῦς συζύγου του Ἰωσεφίνης.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ διὰ βίου ὕπατος εἰς τὴν διγονοοῦσαν Ἐλβετίαν ἐπέβαλε τὴν μετὰ τῆς μεσολαβήσεως του συγκόκκην (μ. Χ. 1803 Φεβρ. 19), ἡνωσε τὸ Πεδεμόντιον μετὰ τῆς Γαλλίας, καὶ κατέλαβε μὲ Γαλλικὴν φρουρὴν τὴν Ἀγοθερίαν ἔπειτα δέ, αὐτοκράτωρ ἀναγορευθεὶς, ἔβαλεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸ σιδηροῦν στέμμα τοῦ βασιλείου τῆς Ιταλίας (μ. Χ. 1805 Μαΐου 25), τὸ ὅποιον συγέστησεν ἀπὸ τῆς Ιταλικῆς δημοκρατίας

νπέταξε δὲ καὶ τὴν ἀρχαίαν δημοκρατίαν τῆς Γενούας, καὶ τὴν αὐτόνομον πολιτείαν τῆς Λούκης ἔδωσεν εἰς τὴν ἀδελφήν του ὡς αὐλαρονομικὴν ἡγεμονίαν· ἡ δὲ Αὔστρια, διὰ ταῦτα συμμαχήσασα μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ῥωσίας, ἐλαβε τὰ ὅπλα, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ἐπαπειλουμένην ἐλευθερίαν τῆς Εὐρώπης.

Ἄλλα τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἀπέδη δυστυχέστατον· ἐπειδὴ ὁ Ναπολέων, ὡς ἀστραπὴ ἐλθὼν, καὶ τὰ τῆς Βάσις, Βιρτεμβέργης καὶ Βαυαρίας στρατεύματα συμπαραλαβών, ἡχμαλώτισε πλησίου τῆς Οὐλμης τὸν στρατηγὸν Μάκκον καὶ 23,000 Αὐστριακῶν (μ. X. 1805 Ὁκτωβρ. 17), καὶ πρὶν ἀκόμη συμπληρωθῆν μὴν μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ πολέμου, εἰσῆλασεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Αὔστριας (μ. X. 1805 Νοεμβρ. 13). Ἐτάραξε μὲν τὴν χαράν του ἡ εἰδῆσις τῆς μεγάλης θραύσεως, τὴν ὥποιαν ἔπαθεν ὁ στόλος του εἰς τὸ ἀκρωτήριον Τραφαλγάρον, ὃπου ἐπεσεν ὁ ἄγγλος ἥρως Νελσών (μ. X. 1805 Νοεμβρ. 21)· ἀλλ’ ἐπαρηγόρησεν αὐτὸν ἄλλο ἐν Γερμανίᾳ εὐτύχημα.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν τῆς στρέψεως του ἔνιαυσιον ἡμέραν ἐκέρδησε τὴν ἐν Αὔστερλιτίῳ (Austerlitz) τῆς Μοραβίας μάχην, τὴν τῶν τριῶν αὐτοκρατόρων ἐπονομαζουμένην, καθ’ ἣν συνετρίψη τῶν Ῥώσων ἡ δύναμις (μ. X. 1805 Δεκεμβρ. 2). Εἶχε μὲν ἡ Αὔστρια ἔτι στρατιὰν ἀξιόμαχην, τὴν ὑπὸ τὸν ἀρχιδούκα Κάρολον, ἀλλ’ ἀντὶ τῆς μάχης προτείμησε τὴν ἐν Πρεσσούρι (Pressburg) εἰρήνην (μ. X. 1805 Δεκεμβρ. 26), ητις ἀφήγεσεν ἀπὸ τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἐπικρατείας τὸ κράτος τῆς Βενετίας, τὸ Τυρόλιον, τὴν Φοραλβέργην (Voralberg) καὶ τὴν ἐμπροσθινὴν Αὐστρίαν.

Τὰς δορικτησίας ταύτας ὁ νικητὴς διένειμεν εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ιταλίας καὶ εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Βαυαρίας, Βιρτεμβέργης καὶ Βίδης, τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ συμμαχούς. Τὰ δὲ τρία ταῦτα Γερμανικὰ κράτη, ἀφοῦ προστέλαβαν χώρας, ἀπέκτησαν καὶ τὴν παρμβασιλείαν (Souveraineté), καὶ οἱ ἐκλέκτορες τῆς Βαυαρίας καὶ Βιρτεμβέργης ἔγειναν βασιλεῖς. Τὴν 1 Ἰανουαρίου τοῦ 1806 ὁ Μαξιμιλιανὸς Ιωσήφ ἀνηγορεύθη Βασιλεὺς ἐν Μογάχῳ.

§. 166. Συμμαχία τοῦ Ῥήγου.

Ἐκτοτε ἡ Γαλλία ἐλαβε τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Εὐρώπης (μ. X. 1806). Ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων ἐλάμβανε καὶ ἐγάριζε κατ’ ἀρέσκειαν χώρας. Οὕτως ὁ μὲν προγονὸς αὐτοῦ Εὐγένιος ἐλαβε τὸ βασίλειον τῆς Ιταλίας, ὁ δὲ ἀδελφὸς Ἰωσήφ τὸ τῆς Νεαπόλεως, ὁ Λουδοβίκος δὲ τὸ τῆς Όλλανδίας, ὁ δὲ γαρβρὸς του Μουράτης τὸ δουκάτον τῆς Βέργης, ὁ ἀρχιστράτηγος Βερμίέρος τὴν Νόδαν Καστέλλαν (Neuschatel), ὁ Ταλλεξιράνδος τὸ Βενέδεντον, ὁ Βερναδότος τὸ Παντεκάρθον. Τῶν χωρῶν δὲ τούτων πασῶν ἡ τύχη ἀπεφυσίσθη ἐν δικτήματι πέντε μηνῶν περίπου (μ. X. 1806 Ιανουαρ. 12—Ιουν. 5).

Τότε ὁ αὐτοκράτωρ ἔξετέλεσε τὸν σκοπόν του νὰ ἀποσπάσῃ τὴν Γερμανίαν ἀπὸ τοῦ τέως ἀργητοῦ αὐτῆς· ἐπειδὴ, ἐνῷ τὰ στρατεύματά του

ἐπλημμύρουν τὴν Βαυαρίαν, Σουαβίαν καὶ Φραγκωγίαν, αὐτὸς ἐν Παρισίοις ἔκαμε τῆς τοῦ Ρήγου συμμαχίας τὴν συνθήκην μετὰ πολλῶν ἡγεμόνων τῆς μεσημβρινῆς καὶ τῆς παραρρώνιου Γερμανίας, καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Γερμανικὴν διαιταν, ὅτι δὲν ἀνεγγωρίζε πλέον τὴν Γερμανικὴν συμπολιτείαν, καὶ ὅτι οἱ εἰρημένοι ἡγεμόνες ἀποσπῶνται ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς συμμαχίας (μ. X. 1806 Ιουλ. 12).

Οἱ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος, μὴ δυνάμενος νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν βιαίαν ταύτην πρᾶξιν, ἀπέθεσεν ὅχι πολὺ μετέπειτα (μ. X. 1806 Αὔγουστου 6) τὸ στέμμα τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ πρὸς ἀποζημίωσιν μετωνυμάσθη αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας. Οἱ Ναπολέων ὄμως εἰς διους τίτλους εἶχε, προσέθεσε καὶ τοῦτον, προστάτης τῆς συμμαχίας τοῦ Ρήγου.

Τοιουτορέπως διελύθη ἡ Ἱερὰ Ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία, ἀφοῦ διήρκεσε 1006 ἔτη, ἀπὸ Καρόλου τοῦ μεγάλου, ὅτις πρῶτος ἔλαβε τὸ ἀξιωμα τοῦτο περὶ τὸ 800 ἔτος μ. X. (§. 80), μέχρι Φραγκίσκου τοῦ Β', ὅτις ἀπέβαλεν αὐτὸν κατὰ τὸ 1806· σύμπαντες δὲ οἱ χρηματίσαντες αὐτοκράτορες είνε 56.

§. 167. Ἡ ἐν Τίλσιτῃ εἰρήνη.

Τὴν μάστιγα λοιπὸν τῆς Γαλλίας ἐδοκίμασαν ὅλα τῆς Γερμανίας τὰ μέρη ἐκτὸς τῆς Προυσίας. Ἀλλὰ καὶ ταύτης ἦλθε πλέον ἡ ὥρα ἐπειδὴ, ἐπιστηριζούμενη εἰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι, διὰ νὰ νικήσωσιν, ἐχρειάζοντο κατ' ἀρχὰς καλλιτέραν διεύθυνσιν, ἐτόλμησε νὰ κινηθῇ κατὰ τῆς Γαλλίας. Η ἐκλεκτορία τῆς Σαξωνίας ἐπιβάζησε τὴν δύναμιν τῆς Μπρουσίας, καὶ οἱ Ῥώσοι ἐσπευσαν εἰς βοήθειαν αὐτῆς.

Ἄλλὰ πρὶν φύξῃ ἡ βοήθεια αὐτῇ, ἔγεινεν ἡ φρικτὴ ἐκείνη μάχη ἐν Τίλσιτῃ (μ. X. 1806 Οκτωβρ. 14), καὶ ἐματαίωσε τοὺς σκοποὺς τῆς Προυσίας, καὶ μετὰ 10 ἡμέρας ὁ νικητὴς εἰσῆλασεν εἰς Βερολίνον. Οἱ Ῥώσοι τὸ μετὰ τοῦτο ἔτος (μ. X. 1807 Φεβρ. 8) ἀντεστάθησαν μὲν γενναιότατα εἰς τοὺς Γάλλους ἐν Εὐλαβίᾳ (Eylau), ἀλλ' εἰς τὴν δευτέραν γενικὴν μάχην ἐν Φριδελανδίᾳ κατετροπώθησαν (μ. X. 1807 Ιουν. 14).

Οἱ Ναπολέων εὑρίσκετο ἡδη εἰς τῆς Ῥωσίας καὶ Προυσίας τὰ μεθόρια. Οἱ δὲ σύμμαχοι μονάρχαι, μὴν ἐλπίζοντες πλέον σωτηρίαν ἀπὸ τῶν ὅπλων, ὑπέγραψαν τὴν ἐν Τίλσιτῃ (Tilsit) συνθήκην τῆς εἰρήνης (μ. X. 1807 Ιουλίου 7), καθ' ἣν ἡ Προυσία ἐστερήθη τὸ ἡμισυ τῆς μοναρχίας καὶ ἡγαγκάσθη γὰν ὑποκύψη εἰς τὰ νεύματα τοῦ νικητοῦ.

Ἐκ δὲ τῶν κυριευθείσων χωρῶν ἐσχηματίσθη τὸ δουκάτον τῆς Βαρσοβίας (μ. X. 1807 Ιουλ. 22) διὰ τὸν νεοχειροτόνητον βασιλέα τῆς Σαξωνίας, καὶ τὸ βασιλεῖον τῆς Βεστφαλίας (μ. X. 1807 Αὔγ. 18) διὰ τὸν νεώτατον ἀδελφὸν τοῦ Ναπολέοντος Ἰερώνυμον, τὸ δὲ Δάντζικ (Dantzig) ἐκηρύχθη πόλις αὐτόνομος. Ἐκτὸτε λοιπὸν ἐδύνατό τις νὰ θεωρῇ τὴν Εὐρωπαϊκής ἡπείρου τὴν δυστυχίαν καὶ ὑποδούλωσιν ὡς ἀγαντίρρητον.

§. 168. Ἐκθρογίσμος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας.

Καὶ δῆμος ταῦτα δὲν ἥσαν τὰ ἔσχατα δεινά· ἐπειδὴ ἔμελλε καὶ τῶν βασιλέων τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Πορτογαλίας ν' ἀφαιρεθῶσι τὰ στέμματα, καὶ τὰ κράτη αὐτῶν νὰ γείνωσι κληρονομία τῶν Ναπολεοντιδῶν. Τὸ σχέδιον τοῦτο συνετέθη μὲν δόλον εὑφυῆ, καὶ μὲν ὡμότητα ἔξετελέσθη.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἔξεμαύλισε τὸ ἄνθος τοῦ στρατιωτικοῦ τῆς Ἰσπανίας εἰς τὰ ξένα· ἐπειτα δὲ διέταξε 50—60,000 Γάλλων νὰ στρατεύσωσιν εἰς τὴν Ἰσπανίαν (μ. Χ. 1807 Ὀκτωβρ. 23), διὰ νὰ τιμωρήῃ τάχα τὸν βασιλέα τῆς Πορτογαλίας, ὡς τῶν "Αγγλῶν σύμμαχον, καὶ νὰ τὸν διώξῃ ἀπὸ τὸ βασίλειόν του.

Καθὼς δὲ οἱ Γάλλοι ἐπλησίασαν εἰς τῆς Πορτογαλίας τὴν καθίδραν, ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια μετὰ τῶν θησαυρῶν τῆς ἀπέβη εἰς πλοῖα, καὶ ἐπλευτε πρὸς τὴν Βρασιλίαν τῆς Ἀμερικῆς (μ. Χ. 1807 Νοεμβρ. 29), καὶ τὴν ἐπαύριον οἱ Γάλλοι εἰσῆλθαν εἰς τὴν Λισσίωναν. Οὗτω λοιπὸν ἔξετελέσθη τὸ ζῆμισυ τοῦ καταγθονίου σχεδίου, καὶ τὸ ἄλλο κατὰ τοῦ Ναπολέοντος τοὺς λογισμοὺς δὲν ἔμελλε νὰ ἀποτύχῃ.

Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ σκοποῦ τούτου ἔζηψε τὸ πῦρ τῆς διχονοίας μεταξὺ τοῦ γέροντος βασιλέως τῆς Ἰσπανίας καὶ τοῦ διεδόχου του· καὶ ὅτε Κάρολος ὁ Δ'. ἐκ τῆς ἐν Μαδρίτῳ καὶ Ἀρχηγουέψ (Arannijuez) συμβάσης τοῦ λαοῦ ἐπαναστάσεως (μ. Χ. 1808 Μαρτίου 16—19) ἐδιάσθη καὶ παρήτησε τὸ στέμμα εἰς τὸν υἱόν του Φερδινάνδον τὸν Ζ'. ὁ Ναπολέων, ὑποχρωμόμενος πρόσωπον μεσίτου, ἥλθεν εἰς Βαΐόνων, ὅπου παρεκίνησε πᾶσαν τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν νὰ ἔλθῃ πρὸς διαλλαγήν.

"Ἀλλ' ἀφοῦ συνῆλθεν ἡ δυστυχὴς οἰκογένεια, τὴν ἡνάγκαστρην ὁ Ναπολέων μὲν ἀπειλάς νὰ παραιτήσῃ τὰ ἐπὶ τῆς Ἰσπανίας κληρονομικά τῆς δικαιωμάτων (μ. Χ. 1808 Μαΐου 5), καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Γαλλικὸν φρούριον ὡς αἰχμάλωτος. Τὸ τοιουτοτρόπως χρηστήσαν στέμμα τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν ἔδωσεν ὁ Ναπολέων εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Ἰωσήρῳ, τὸν τέως βασιλέα τῆς Νεαπόλεως (μ. Χ. 1808 Ιουνίου 6). Τὸν δὲ τῆς Νεαπόλεως θρόνον ἔλαβεν ὁ Μουράτης, γαμβρὸς τοῦ Ναπολέοντος, ὁ τέως μέγας δούκος τῆς Βέργης (μ. Χ. 1808 Ιουλίου 15).

"Ἐ' ἀνήκουστος αὕτη ἀπιστία ἐπροξένησε γενικὴν ἐπανάστασιν εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ εἰς τὴν Πορτογαλίαν. Ὁ ἐπιβληθεὶς βασιλεὺς ἐδιώχθη, καὶ πανταχοῦ τῆς χειρονήσου ἔξηρθη ὀλεθριώτατος πόλεμος, εἰς τὸν ὅποιον οἱ "Αγγλοί ἔγειναν κοινωνοὶ ὀραστηριώτατοι. Αἱ δὲ ἐν Ἀμερικῇ Ἰσπανικαὶ ἐπαρχίαι ἡτοιμάσθησαν νὰ ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ τῆς μητροπόλεως.

§. 169. Ἡ ἐρ Βιέρρη εἰρήνη.

Τότε ἡ Αύστρια ἐνόμισεν ἀρμοδίαν τὴν ὕραν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς πάλαι δυνάμεως τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου, τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἱσπανίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς Γερμανίας. Διὸ ἐκήρυξε τὸν πόλεμον εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῆς (μ. Χ. 1809 Ἀπριλ. 9).

"Αλλ' ἡ τύχη δὲν ἐσοήθησε τῆς Αύστριας τὰ ὅπλα. Ὁ Ναπολέων μὲν

τὰς φονικὰς μάχας, τὰς συγκροτηθείσας ἐν Ἀδεντίνῳ (Abensberg) Ἐκ-
μύλῃ καὶ Ρατισδόρη (Regensburg) (μ. Χ. 1809 Ἀπριλ. 20, 22, 26),
έξεβλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν Βαυαρίαν, καὶ εὗθὺς μετὰ τοῦτο εἰσῆλασε τὸ
δεύτερον εἰς Β.έννην ὡς νικητής (μ. Χ. 1809 Μάιου 12).

Ἐκ Β.έννης ἔξεδωσε δόγμα, καὶ δὲ τὸ παπικὸν κράτος ἔμελλεν εἰς τὸ
ἔξις νὰ ἥγε ήνωμένον μὲ τὸ Γελλικὸν βιούλειον αἰώνιος (μ. Χ. 1809
Μαΐου 18). Πιος ὁ Ζ'. ἐκλεγθεὶς τὴν 14 Μαρτίου τοῦ 1800 ἐν Βενετίᾳ
πάπας, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου διικοσιοστὸς εἰκοστὸς πέμπτος,
δὲν ἡθέλησε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν
ταύτην τοῦ ἀρχαίου ἐκκλησιαστικοῦ κτήματος, καὶ διὰ τοῦτο ἀπήχθη ἐκ
Ῥώμης εἰς Γαλλίαν αἰχμάλωτος (μ. Χ. 1809 Ιουλ. 13).

Ο Ναπολέων διέβη τὸν Δούναβιν παρὰ τὴν Δούραυλαν νῆσον, διὰ νὰ
τελειώσῃ τὸν πόλεμον ὃσον ἦτον δυνατὸν ταχύτερα (μ. Χ. 1809 Μαΐου
20). Ἀλλ' ἡ ἀνδρία, τὴν ὄποιαν οἱ Αὐστριακοὶ ἔδειξαν κατὰ τὰς ἐν
Ἀσπέρην καὶ Ἐστελίγγη μάχας (μ. Χ. 1809 Μαΐου 21—22), ἤναγκασε
τὸν Γάλλον νὰ διπιθυδρομήσῃ μὲ πολλήν του ζημιάν. “Ομως τόσον εὐτυ-
χεστέρα εἰς αὐτὸν ἦτον ἡ ἐν Βαγράμῳ μάχη, καὶ ἡν οἱ Αὐστριακοὶ ἐπα-
θαν μεγάλην θραυσιν (μ. Χ. 1809 Ιουλ. 6).

Μετά δὲ τοῦτο ἔγινεν κατὰ τὸ ἐν Σνοῖμῳ (Zuaim ἢ Znogmo) στρατό-
πεδον ἀνακωχὴ (μ. Χ. 1809 Ιουλ. 12), καὶ ὕστερον μετὰ μῆνας τρεῖς
(μ. Χ. 1809 Ὁκτωβρ. 14) ἡ ἐν Β.έννην εἰρήνη, ἥτις ἀφίρεσεν ἀπὸ τῆς
Αὐστρίας τὸ Σαλισβουργὸν, Βερχτσογάδην (Berchtesgaden), πᾶσαν τοῦ
Αἴνου τὴν τετραμοιρίαν (Innviertel) τὸ ἡμισυ τῆς Ἀουστρούγκου τετράμοι-
ρίας (Hausruck-viertel), τὰ παράλια, πᾶσαν τὴν δυτικὴν Γαλικίαν καὶ
μέρος τῆς ἀνατολικῆς Γαλικίας. Μέρος δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Αὐστρίας ἀφιρε-
θέντων τούτων χωρῶν ἔλαβεν οἱ ἀνακτες τῆς Βαυαρίας, τῆς Στένης
καὶ τῆς Ρωσίας, καὶ ἐκ τοῦ ἐπιλογίου ἐσχηματίσθη ἡ εἰς τὴν Γαλλίαν
ὑποκειμένη Ἰλλυρικὴ ἐπαρχία.

Ἄφου δὲ ἡ Αὐστρία ἐστερηθῇ τὰς χώρας ταύτας, δὲν ἐδύνατο πλέον
νὰ λέγηται ἀνεξάρτητος ἀλλ' ἐφίνη, ὅτι ἀνέτελλε νέος ἀστὴρ τῆς μελ-
λούσης ἡσυχίας τοῦ δυτικοῦ τούτου κράτους. Ο Ναπολέων δηλαδὴ ἐ-
γώρισε τὴν σύζυγόν του Ιωσείναν, ὡς μὴ δυναμένην νὰ τοῦ γεννήσῃ
κιληρούνδιον, καὶ ἐμγήστεύετο Μαρίαν Λουδοβίκων, τὴν πρεσβυτέρων θυγα-
τέρα τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας (μ. Χ. 1809 Δεκεμβρ. 16).

Ο γενναιόφρων αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος, διὰ νὰ ἔξασφαλίσῃ τὴν εἰρή-
νην εἰς τοὺς λαοὺς του καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἔκαμε καὶ τὴν θυσίαν
ταύτην, καὶ τὴν 2 Ἀπριλίου τοῦ 1810 εὐλογήθη ὁ γάμος ἐν Παρισίοις,
καὶ ὁ εἰς πάντα εὐτυχῆς Ναπολέων ἡξιώθη τὸ ἐπόμενον ἔτος νὰ ἔσῃ κλη-
ρονόμον τοῦ ὄνδυματος καὶ τῆς βασιλείας του τὸν βασιλέα τῆς Ῥώμης (μ.
Χ. 1811 Μαρτίου 20).

§. 170. Ηγετικοὶ τῆς Μίσαχας.

Ἄλλ' ὃσον εὐτικτικέσσαν εἶχε τὴν τύχην ὁ αὐτοκράτωρ, τόσου ἀρρώ-

τέστερος ἔγινετο εἰς τὰς ἐπιθυμίας του· ή φιλαρχία τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ
ἡ πλεονεξία ἦτον ἀκόρεστος· ἐπειδὴ ή 'Ολλανδία, ή Βαλλεσία, τὰ βορειο-
δυτικὰ τῆς Γερμανίας πάραλια καὶ αὐταὶ αἱ Ἀνσεατικαὶ πόλεις ἡγεμό-
σαι μετὰ τῆς Γαλλίας (μ. X. 1810). σύμπασα δὲ ή Εὐρώπη σχεδὸν
ἡναγκάσθη νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν νόμον, διτὶς διέταπτε νὰ κόψωσι πάσαν
ληψίδοσίαν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὰς εὐρεθείσας Ἀγγλικὰς πραγματείας
νὰ καύσωσιν.

'Η Ρωσσία ὅμως μόνη ἐκ τῶν ἐν τῇ στερεᾷ Εὐρώπῃ δυνάμεων διετή-
ρησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς. Ἐπειδὴ δὲ ή γιγαντιαία αὕτη δύναμις ἀντετή-
κετο εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῶν Γάλλων, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀπεφάσισε
νὰ τὴν ἔξοντωσῃ. Ἡ Εὐρώπη λοιπὸν πᾶσα συγεινήθη· Γάλλοι, 'Ολλανδοί,
Ιταλοί, Γερμανοί, Πρωσοί, Πολωνοί καὶ Αὐστριακοί προσέτι ἐστηκόμησαν
κατὰ τῆς Ῥωσσίας ἐναγκίον δὲ τούτων ἡσαν ἡρωμένοι 'Ρωστοι, Ἀγγλοι
καὶ Σουηδοί.

Καθὼς λοιπὸν ἤρχισε τὸ θέρος, εὐθὺς διέβησαν τὰ ἐγχρικὰ στρατεύματα
τὸν Νέμενον (μ. X. 1812 Ιουν. 24). Μάχαι συνεκροτήθησαν συχναῖ, ἀλλ᾽
οἱ 'Ρωσσοί πάντοτε ὀπισθοδρόμουν καὶ οὕτως ὁ Γαλλικὸς στρατὸς ἔφθασεν
εἰς Βίλναν, Βίτεπσκον, Σμολένσκον, καὶ ἀφοῦ συνεκρότησε τὴν ἐν Βορο-
δίνῳ μάχην, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πυρπολουμένην Μόσχαν ('Ροστοφῆνος) (μ. X.
1812 Σεπτεμβρ. 14).

Αἱ φλόγες κατέστρεψαν τὰς ἐλπίδας τοῦ δορικτήτορος· ἐπειδὴ ἡναγκάσ-
θη (μ. X. 1812 Οκτωβρ. 13) ἀπὸ σιτοδίαιν τὰ διέθησαν τὰ ἐγχρικά στρατεύματα
ὅπισθοδρόμουν ἐκείνην, καθ' ἣν τὸ ἄνθος τῶν στρατευμάτων τῆς Γαλλίας καὶ
Ιταλίας καὶ Γερμανίας ἔξωλθεύσῃ σχεδὸν ἐξ ὄλοιλίου ἀπὸ τεῖναν καὶ
ἔγχος καὶ ἀπὸ τὴν λύσαν τῶν καταδιωκόντων πολεμίων. Τὰ δὲ δεινά,
ὅσα δικαδιωκόμενος στρατὸς ἔπαιθε κατὰ τὰς ὀλίγας ἡμέρας τῆς ὀπι-
σθοδρομήσεως, εἶνε ἀπερίγραπτα ἐπειδὴ ἀπὸ 500,000 ἐκλεκτῶν στρα-
τευμάτων δὲν ἔφθασαν εἰς τὰ σύνορα τῆς Ῥωσσίας οὐδὲ 40 000· αὐτὸς
δὲ διὰ τὸ Ναπολέων, φεύγων δίχως στράτευμα καὶ θεραπείαν, ἐπέστρεψεν εἰς
Παρισίους, ἄγγελος τῆς ἴδιας ἑκτοῦ δυστυχίας.

§. 171. Η ἐν Λειψίᾳ μάχη τῷ ἐθνῷ.

Νίκηται καὶ τροπαιούχοι ἐπηκολούθησαν οἱ 'Ρωσσοί. Η Ηρουσία ἀπέ-
σεισε τὸν ὄποιον ἀποδυσπετοῦσα ἔφερε ζυγόν, καὶ προστεθή εἰς τὸν Ἀλέο-
ξανδρον (μ. X. 1813 Μαρτίου 27). Ἀπὸ τῆς Μόσχας λοιπὸν μέχρι τοῦ
Ρήνου ἡ κοινὴ γνώμη ἔλαβεν ἄλλον δρόμον διότι ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ
Γαλλικοῦ ζυγοῦ ἡ θάνατος ἔγεινε πάγκουν σύνθημα.

Τὰ μὲν 'Ρωσσοπρουσιακὰ στρατεύματα διέβησαν τὸν "Αλβιν (Elbe)",
καὶ προεχώρουν ὁ Ναπολέων δὲ, συναθροίσας καὶ ἔξοπλίσας μὲ ἀνέκασσον
ταχύτητα ἄλλο νέον στράτευμα, ἐκτύπησε τοὺς συμμάχους εἰς τὴν ἐν
Λουτζίᾳ (Lützem) μάχην (μ. X. 1813 Μαΐου 2), καὶ τοὺς ἡγάγκασε νὰ
ὅπισθοδρομήσωσι πέραν τοῦ ποταμοῦ Ἐλστέρα (Elster), ἐτι δὲ καὶ ἐν
Βουδίστη (μ. X. 1813 Μαΐου 19) καὶ Βύρση (μ. X. 1813 Μαΐου 21)
(Bautzen, Wurschen) ἐνίκησεν ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων,

Τελευταῖον ἐδὲ ἔπαιστε τὴν αἰματοχυσίαν ἀνακωχῇ ὅπλων (μ. Χ. 1813 Ιουνίου 4), καὶ διὰ μεσιτείας τῆς Αὐτορίας συνεκροτήθη σύνοδος ἐν Πράγῃ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης (μ. Χ. 1813 Ιουλ. 12). Ἐπειδὴ δῆμος ὁ Ναπολέων παρενέβαλλε παντοειδῆ ἐμπόδια εἰς τὴν εὐ-
κταίαν ἀποπεράτωσιν τοῦ πράγματος τούτου, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐτορίας, ἀψηφῶν τὴν πρὸς τὸν Ναπολέοντα συγγένειάν του, καὶ ἐνθυμούμενος τὴν ἀθερωπότητα καὶ τὰς ἐπεργομένας γενεάς, ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ ἔχθροῦ τῆς κοινῆς ἡσυχίας (μ. Χ. 1813 Αὐγούστου 13).

Συνέθησαν λοιπὸν σφοδραὶ μάχαι περὶ τὴν Δρέσδαν καὶ ἐπὶ τῶν μεθο-
ρίων τῆς Βοεμίας. Ὁ Ναπολέων ἐστενοχωρεῖτο καὶ ἐπιέζετο ἐπὶ μᾶλλον
καὶ μᾶλλον ὑπὸ τῆς ὑπερεχούσης δυνάμεως τῶν ἔγαντίων. Μετὰ τούτων
δὲ ἡνώθη καὶ ἡ Βαυαρία (μ. Χ. 1813 Οκτωβρ. 3), καὶ διέταξε τὰ ἐμ-
πειροπόλεμα καὶ ἀνδρεῖα τῆς στρατεύματα νὰ προχωρήσωσι πρὸς τὸν Ῥή-
νον. Ἡ δὲ τοῦ Ῥήνου συμμαχία διελέθη.

Οὐλίγας δὲ μετέπειτα ἡμέρας συνέδη περὶ τὴν Λειψίαν ἡ μεγάλη τῶν
ἔθνων μάχη (μ. Χ. 1813 Οκτωβρ. 18), εἰς τὴν ὥποιαν ἀπεφασίσθη τοῦ
Ναπολέοντος ἡ τύχη ἐπειδὴ, νικηθεῖς, ὡς οὐδέποτε ἄλλοτε, ἔφυγε πρὸς
τὸν Ῥήνον, διωκόμενος ὑπὸ τῶν ἀτρομήτων Γερμανῶν. Ἀλλὰ πρὶν φθά-
σῃ ἐκεῖ, ἐπέπεσαν κατ' αὐτοῦ οἱ Βαυαροί, καὶ τοῦ ἐποιξένησαν θραύσιν
μεγάλην ἐν Ἀνοβίᾳ (Hanau) (μ. Χ. 1813 Οκτωβρ. 30, 31). Οἱ νικη-
θέντες διέβησαν τὸν Ῥήνον, φεύγοντες ἐν ἄκρᾳ ἀταξίᾳ.

§. 172. Ἡ ἐν Παρισίοις εἰρήνη.

Ἄφοῦ δὲ τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα συγκρήθησαν περὶ τὸν Ῥήνον,
καὶ ἐνεδύναμώθησαν μεγάλως ὑπὸ τῶν πρώην συγχροτούντων τὴν συμ-
μαχίαν τοῦ Ῥήνου μελῶν, διέβησαν τὸν ποταμόν (μ. Χ. 1814 Ιανουαρ. 1),
προεχώρουν ἀκαταπαύστως εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Γαλλίας, ἐνίκησαν εἰς
πολλὰς συμπλοκὰς τοὺς ἔχθρούς, καὶ τελευταῖον εἰσήλασαν εἰς Παρίσιος
ἐν θριάμβῳ (μ. Χ. 1814 Μαρτ. 31).

Ἐντοστάτῳ δὲ ἐπαναστάτησαν καὶ οἱ Ὀλλανδοί, καὶ τὸν ζυγὸν ἀπέ-
σεισαν τὸν μισητόν, ἡ Δανία δὲ καὶ αὐτὸς ὁ τῆς Νερπόλεως βασιλεὺς
Ιωακεὶμ ἡνώθησαν μετὰ τῆς μεγάλης συμμαχίας καὶ ἡ Ἐλβετία δὲ ἀ-
πηλλάχθη ἀπὸ τοῦ ἐπιβληθέντος Μεσίτου. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας
πρότερον ἀκόμη (μ. Χ. 1813 Δεκεμβρ. 15) ἀποκατεστάθη εἰς τὴν πα-
τρικήν του κληρονομίαν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος αὐτοῦ, δυτικαὶ διότι προεχώ-
ρουν οἱ Ἄγγλοι διὰ γὰρ ὑπερβῶσι τὰ Πυρηναῖα, ηθέλησε τὸν ἀπαλλαχθῆ
ἀπὸ τούτου καν τοῦ ἐπικινδύνου ἔχθροῦ.

Τότε λοιπὸν οἱ Παρίσιοι ἔγειναν θέατρον ἔξαισίων συμβάντων ἐπειδὴ,
κατ' αἵτησιν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, συνηλθεν ἡ Γερουσία (μ. Χ.
1814 Απριλ. 2), καὶ ἐκήρυξε τὸν Ναπολέοντα καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ
ἐκπιπτῶτον τοῦ θρόνου. Ὁ δὲ Ναπολέων, ἐγκαταληφθεὶς καὶ ὑπὸ τοῦ σρα-
τοῦ, παρήτησε μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸν θρόνον (μ. Χ. 1814 Απριλ. 11),
καὶ ἐλαύσε τὴν νῆσον Ἐλβετίαν ὡς ἰδίαν ἡγεμονίαν, ὅπου καὶ μετεκομίσθη
τῷ ἐπειτα.

Εύθυνς δὲ μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ Ναπολέοντος ἡ Γερουσία συνέτεξε πρᾶξιν συνταγματικήν, δι' ἣς ἀνεκαλοῦντο οἱ Βουρβωνίδαι εἰς τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας· καὶ ὅχι πολλὰς ἡμέρας ὕστερον (μ. Χ. 1814 Ἀπριλ. 24), Αουσοδούκος ὁ ΙΙΙ'. δοτις πρὸ πολλῶν ἐτῶν διέτριβεν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπέβη εἰς Κάλετον (Calais), καὶ μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν εἰς τὴν καθέδραν του μετὰ πομπῆς, ἀνευφρημούμενος ὑπὸ σύμπαντος τοῦ λαοῦ (μ. Χ. 1814 Μαΐου 3).

Πάραυτα δὲ οἱ σύμμαχοι ἥρχισαν νὰ διαπραγματεύωνται πρὸς τὸν νέον βασιλέα, καὶ μετ' ὀλίγον ὑπεργάφη ἐν Παρισίοις ἡ εἰρήνη (μ. Χ. 1814 Μαΐου 30). Κατ' αὐτὴν δὲ ἡ Γαλλία διεψύλαξε τὴν ἀκεραιότητα τῆς καθ' ἧν κατάστασιν εἶχε τὴν 1 Ἰανουαρίου τοῦ 1792, ἀλλὰ καὶ ἄλλας ὅχι εὐκαταφρονήτους ἐπαυξήσεις προσέλαβεν. Ἡ δὲ συνθήκη ἔμελλε γιὰ τελεοποιηθῆ ἐν γενικῇ συνόδῳ, ἡτις συνεφωνήθη ἡντὸς δύο μηνῶν ἐν Βιέννῃ.

§. 173. Ἡ ἐν Βιέννῃ σύνοδος.

Τὸν Ὁκτώβριον (μ. Χ. 1814) συνεκροτήθη ἐν Βιέννῃ ἡ Εὐρωπαϊκή σύνοδος, καὶ δοι τῶν ἡγεμόνων ἦσαν εἰς τὸν ληξιντα πόλεμον ἐμπεπλεγμένοι, πάντες ἡ αὐτοπροσώπως παρεργέθησαν εἰς ταύτην, ἡ ἀντιπροσώπους ἐπεμψαν. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας Ἀλέξανδρος, οἱ βασιλεῖς τῆς Προυσίας καὶ Βυρτεμβέργης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι δυνάσταις, καὶ οἱ διασημότατοι διπλωματικοὶ τῆς Εὐρώπης συνέρρευσαν εἰς τὴν καθέδραν τῶν Καισάρων.

Μεγάλαι ἔορταί, ὅποιας οὔτε εἶδε ποτὲ οὔτε ἵσως ρέλλει πλέον νὰ ἴσῃ ἡ Βιέννη, ἐλάμπρυναν τὴν ἔλευσιν καὶ τὴν διατοιχήν τῶν μοναρχῶν. Μεγάλα συμφέροντα ἀξιόλογάτατα καὶ διὰ ἓνα ἔκαστον καὶ διὰ τὸ κοινόν, διεψύλονται καὶ ἀπεφασίσθησαν. Ἡγουν, τὸ μέγα δουκάτον τῆς Βαρσοβίας μετωνομάσθη βασίλειον τῆς Πόλωνίας, καὶ ἐδόθη εἰς τὴν Ῥωσίαν μέρος τῆς Πόλωνίας ἔλαβεν ἡ Προυσία καὶ μέρος ἡ Αὐστρία ἡ δὲ Κρακοβία ἐκηρύχθη πόλις ἐλευθέρα.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀξιοσέβαστος βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας ἐπέμενε παράπολυν παιρὸν εἰς τὸν Ναπολέοντα προσηλωμένος, τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλείου τούτου προστετέθη εἰς τὴν Προυσίαν, ἡτις ὅχι μόνον ἐπανέλαβεν, ὅτα παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὅχθην τοῦ Ἀλβεως (Elbe) εἶχε τῆς ἀφαιρέσει ἡ ἐν Τίλση εἰρήνη, ἀλλ' ἀπέκτησε καὶ τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Κάτω Ρήνου ἡ Ἀνγοβέρα ἐκηρύχθη βασίλειον τὸ Ὀλδεμβούργον, ἡ Σαξωνικὴ Βεζίμαρια, καὶ τὰ δύο Μεκλεμβούργα ὡνομάσθησαν μεγάλα δουκάτα.

Ἡ Ὀλλανδία καὶ τὸ Βέλγιον, ἐνωθέντα, ὡνομάσθησαν βασίλειον τῆς κατωτέρας Γερμανίας, καὶ ἐδόθησαν εἰς τὸν οἰκον τῆς ἐν Νασσαβίᾳ Ἀρανισίωνος (Oranien-Nassau), καθὼς καὶ τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Λουξεμβούργου. Ἡ Βαυαρία εἶχε παραχωρήσει πρότερον τὴν Τυρολίαν καὶ τὴν Φοραλλέργην εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἀντὶ τῶν ὅποιων ἔλαβε τὸ Βυρζεθούργον καὶ τὴν Ασκιθούργον (Wurzburg, Aschaffenburg); ἡ Αὐστρία ἐκέρδησε προσέτι τὴν Πλλυρίαν, Δαλματίαν, Ραγούσταν, καὶ τὰς νήσους ἄγριοι τοῦ κόλπου ταῦ

Καττάρου (Cattaro)· τὸ παρὰ τὸν Μοῖνον Φραγκοφούρτον (Frankfurt an Main), τὸ Ἀυβούργον, ἡ Βρέμη καὶ ἡ Λυδέκκη (Lubeck) ἐκηρύχθησαν πόλεις ἐλεύθεραι· ἡ συμπολιτεία ἡ Ἐλβετικὴ ἀνεγνωρίσθη, καὶ ἡ Γερμανικὴ συμμαχία συγεστήθη, συμπεριλαμβάνουσα τῆς Γερμανίας τὰ κράτη πάντα.

Καὶ τῆς Ἰταλίας δὲ τὰ κράτη διευθετήθησαν ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς τῆς Σαρδηνίας ἔλαβε πόλειν ὅσα πρότερον εἶχε κράτη, ἔτι δὲ καὶ τὸ δουκάτον τῆς Γενούης. Τὸ δὲ Μεδιολανικὸν καὶ Βενετικὸν κράτος οὐτε. ἐπεσταν εἰς τὴν Αὐτοριάν, καὶ τὴν 7 Ἀπριλίου τοῦ 1815 ἐκηρύχθησαν βασίλειον, τὸ ὅποιον ψηφιμάσθη Λομβαρδοβενετικόν. Ὁ μέγας δούλος τῆς Τοσκάνης καὶ ὁ παναγιώτατος πατὴρ ἐγκαθιδρύθησαν πάλιν εἰς τὰ κράτη τῶν· καὶ εἰς τὰ δουκάτα τῆς Πάρμας, Μοδένης, Μάσσης καὶ Λούκκης ἐδόθησαν ἰδιαίτεροι ἡγεμόνες. Ἡ δὲ Νεάπολις, τῆς ὅποιας ὁ βασιλεὺς ἐφάνη ἐχθρὸς τῆς ἡσυχίας, ἀπεδόθη εἰς τὸν παλαιόν της βασιλέα.

§. 174. Ο Ναπολέων ἀραγαλεται, δ. Μονράτης ἀποθνήσκει.

Ἄλλ' ἀκόμη δὲν εἶχαν τελειώσει τῆς Εὐρώπης τὰ πράγματα, ὅτε ἀντηγήσεν ἡ φήμη, ὅτι ὁ Βοναπάρτης ἔψυγεν ἐκ τῆς Ἐλβης (μ. X. 1815 Φεβρ. 26), καὶ εἰς τὰς Κάννας (Cannes) τῆς μεσημβρινονατολικῆς Γαλλίας ἀπέβη (μ. X. 1815 Μαρτ. 1), συνκριδεψέντων ὑπὸ 900 ἐκ τῶν ἴδιων ἑαυτοῦ σωματοφυλάκων. Ἡ ἀπροσδόκητος δὲ αὐτῇ παραβίασις τῆς εἰρήνης εἰς πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἐκτὸς τῆς Γαλλίας, διήγειρεν ἄκραν ἀγανάκτησιν. Ὁ ΙΗ· Λουδοβίκος ἐκήρυξε τὸν ἀποδάγατα ὡς προδότην καὶ ἀποστάτην, καὶ ἔστειλε κατ' αὐτὸν τὰ στρατεύματά του, τὰ ὅποια προστεάχθησαν νὰ φέρωσιν αὐτὸν ἢ νεκρὸν ἢ ζῶντα.

Ἄλλὰ τὰ στρατεύματα ταῦτα, ἐκτὸς τῶν πιστῶν Ἐλβετῶν, ηὔτοι μόλησαν πόδες τὸν ἐχθρόν. Ἡ Γαλλία πᾶσα ἐκηρύχθη ὑπὲρ τοῦ ἀριπαγος, ὁ προδοθεὶς βασιλεὺς ἡγαγκάσθη νὰ φύγῃ, καὶ τὴν 20 Μαρτίου ὁ ἀριπαγος τῷ θρόνῳ εἰσῆλθεν εἰς Παρίσιους (μ. X. 1815 Μαρτίου 20).

Καθὼς δὲ ἡ κούσθη τὸ ἀπροσδόκητον τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀπίτου ἀνδρός, εὐήνος οἱ σύμμαχοι ἐξέδωσαν ἐκ Βιέννης προκήρυξιν, δι' ἣς ἐκήρυξαν τὸν δραπετὴν ἐκτὸς νόμου, καὶ ὅτι ἐδὲν ἐκ τοῦ ἀξιοτιμωρήτου ἐπιγειερήματος αὐτοῦ προκύψῃ κινδυνος προσφανῆς εἰς τὴν Γαλλίαν, θὰ δώσωσιν εἰς τὸν Λουδοβίκον τὴν ἀναγκαῖαν βοήθειαν πόδες ἀποκατάστασιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας.

Τὰ γενώτα συμβάντα εἰς τὴν Γαλλίαν ἐκίνησαν τοὺς συμμάχους νὰ κάμωσιν ἐν Βιέννη συμβίκην πόδες συντήρησιν τῆς ἐν Παρίσιοις εἰρήνης· καὶ ἐπομένως οὗτοι ἔδωσαν προσταγὴν εἰς τὰ στρατεύματά των νὰ τραπεύσωσι κατὰ τῶν Γάλλων (μ. X. 1815 Μαρτ. 25). Καὶ οὕτω νέος ἀγών θηκάτου ἡ ζωῆς παρεσκευάσθη μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ Ναπολέοντος μετὰ τῶν ὄπαδῶν αὐτοῦ.

Ἐντοσούτῳ δὲ καὶ ὁ τῆς Νεαπόλεως βασιλεὺς ἀπέθεσε τὸ προσωπεῖον, προσεκάλεσε τοὺς Ἰταλοὺς εἰς ἀποστασίαν κατὰ τῶν ἴδιων ἑαυτῶν νομίμων ἡγεμόνων, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπέπεσε κατὰ τῶν ἐν Ιταλίᾳ Αὐτοριάς

κῶν (μ. Χ. 1815 Μαρτ. 30). Ἄλλ' ὁ ἄδικος αὐτοῦ ἀγῶν ἐπεισίωτε κακῶς ἐπειδὴ οἱ Αὐδοίσιοι ἀπέκρουσαν ἀπὸ τοῦ Πάδου πρὸς τὰ ὅπλω τὸν παραβάτην τοῦ λόγου του ὑγεμόνα, τὸν ἐδίωξαν ἀδιαχόπιος, καὶ τέλος εἰσθλῶν νικήται καὶ τροπαιοῦσιοι εἰς τὴν Νεάπολιν (μ. Χ. 1815 Μαΐου 23).

Οἱ καθαιρεθεῖς βασιλεὺς Μουράτης ἔδραπέτευτεν εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ βλέπων, ὅτι οὐδὲ ἐκεῖ δὲν ἡτον ἀσφαλής, ἔφυγεν εἰς τὴν Κορσικήν. Μεταβάς δὲ ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τὴν Καλαβρίαν, ἔδωτεν ἐν Πίζῳ (Pizzo) τέλος ἐπονειδίστον (μ. Χ. 1815 Ὁκτωβρ. 18).

§. 175. Ἡ ἀποφασιστικὴ μάχη ἐν Βατερλόῳ.

Καὶ τοῦ Ναπολέοντος δὲ ἡ ἀρχὴ ἐπλησίαζεν ἥδη εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπειδὴ μὲ δύναμιν σρατιωτικὴν μεγάλην καὶ μὲ ἀλαζονικὴν πεποιθησε τοὺς Προύσους εἰς τὰ σύνορα τῆς Ὀλλανδίας, καὶ ἔλαβε κατ' αὐτῶν καὶ νίκας τινάς· ἀλλ' ἡ πρώτος του χαρὰ ἐματαιώθη ἐπειδὴ ἐν τῇ φονικωτάτῃ μάχῃ, ἥτις ἐν Βατερλόῳ συνεκροτήθη (μ. Χ. 1815 Ἰουνίου 18), οἱ Ἀγγλοι καὶ Προύσοι, στρατηγοὺς ἔχοντες τὸν Βελλαγκτῶνα καὶ Βλύχερον, ἐνίκησαν κατὰ κράτος τοὺς Γάλλους· ὥστε καὶ ὁ Ναπολέων αὐτὸς μόλις διέψυγε τὸν κίνδυνον νὰ γείνη αἰχμάλωτος.

Μετὰ τοῦτο δὲ τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα εἰσέβαλαν πανταχόθεν εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ὁ Ναπολέων μὴ δυνάμενος νὰ δοκιμάσῃ καὶ ἀλλην μάχην, ἔκαμε καὶ τὸ δεύτερον παραίτησιν τοῦ θρόνου (μ. Χ. 1815 Ἰουνίου 23). τὰ λείψανα τοῦ στρατεύματός του ἀπεσύρθησαν πέραν τοῦ Λείγηρος ποταμοῦ, αὐτὸς δὲ κατέψυγε πρὸς Ρουπιφόρτιον (Rochefort) παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν ὥκεανόν·

Τὴν 7 δὲ Ἰουλίου (μ. Χ. 1815) εἰσῆλθαν εἰς Παρισίους οἱ Ἀγγλοι καὶ Προύσοι, δίχως νὰ τοὺς ἀντισταθῆτις, τὴν 8 εἰσῆλθεν ὁ ΙΗ'. Λουδοβίκος, τὴν 9 ὁ Ναπολέων ἐν τῷ δρυμῷ τοῦ Ρουπιφόρτιον παρεόθη εἰς Ἀγγλικὴν ναῦν, παρακαλέσας μόνον νὰ μὴ τοῦ πειράξωτι τὴν ζωήν.

Ολίγον δὲ μετέπειτα ὁ Ναπολέων μετεκομίσθη, ὡς αἰχμάλωτος τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, εἰς τὴν Ἀγίαν Ἐλένην, νησύδριον πετρωδεῖς τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὥκεανοῦ, ἀπέχον ἀπὸ τῶν Ἀγγλικῶν παραλίων 1200 γεωγραφικὰ στάδια, ὅπου ἔφθασε τὴν 17 Ὁκτωβρίου, καὶ διέτριψε φυλαττόμενος αὐτῆρις, ὡμέχρι τῆς τελευτῆς του, ἥτις συνέβη τὴν 5 Μαΐου τοῦ 1821.

§. 176. Δευτέρα εἰρήνη ἐν Παρισίοις.

Μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ναπολέοντος ἔγεινε πάγκοινος ἀνακωχῆ, καὶ ἥρχισαν νὰ διαπραγματεύωνται τὰς συμθήκας τῆς εἰρήνης· ἡ ὁριστικὴ δῆμος συνθήκη συνετέλεσθη τὴν 20 Νοεμβρίου. Κατ' αὐτὴν δὲ ἡ Γαλλία ὑπεγρεύθη νὰ παραχωρήσῃ τὰ δρυμῷ Φιλιππόπολιν (Philippeville), Μαριένλοργον (Marienlurg), Σαρλουίσουδίκιον (Saarlouis) καὶ Λανδαύιαν (Landau), ἔτι τὸ δουκάτον Βουλλόνιον καὶ ὅσον μέρος τῆς Σαβουδίας (Savoye) ἔξουσίαζεν· ἔτι δὲ νὰ ἀποδώσῃ ὅσα κειμήλια τέχνης κατὰ τοὺς προλαβόντας πολέμους εἶχεν ἀρπάξει, καὶ νὰ κατεδαφίσῃ τὰ δρυμῶματα τοῦ Ηγηρίου (Hueningen).

Διὰ νὰ δώσῃ δὲ ὁ παχύβουλος καὶ κενόδοξος λαὸς πρὸς τὰ τέσσον καὶ τὴν ἐξυδρίσθεντα ἔθνη ἵκανοποίηστιν τινα, καὶ διὰ τὸ μέλλον ἐγγύησιν ἀσφαλείας, ὑπερχρεώθη προσέπι τὸ πληρωθῆ 700 ἑκατομμύρια φράγκων ὡς ἀποζημίωσιν εἰς τοὺς συμμάχους καὶ νὰ διαιθρέψῃ πέντε ἑπτη 150,000 συμμαχικῶν στρατευμάτων ἐν τοῖς περὶ τὰ βόρεια καὶ ἀγατολικὰ μεθόρια τῆς Γαλλίας φρουρίοις.

Διὰ νὰ συντηρήθῃ δὲ ἐπὶ μακρότατα ἡ χαριτόδορος καὶ μυρίων ὅσων ἀγαθῶν παραίτιος εἰς τὸν κόσμον ὄμβονα, ἔγεινεν ἐν Παρισίοις μεταξὺ Φραγγίσκου καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ Φριδερίκου Γουλιέλμου ἡ ιερὰ συμμαχία (μ. X. 1815 Σεπτεμβρίου 26), εἰς τὴν ὃποιαν ἔπειτα προστεθῆσαν πάντες σχεδὸν οἱ ἐν Βρυξέλλη ζωστικοὶ ἡγεμόνες.

§. 177. Β'. Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐν Παρισίοις εἰρήνης μέχρι τῆς σήμερον.
Gallia.

Μετὰ τὴν δευτέραν ἀποκατάστασιν τῆς βασιλείας οἱ φίλοι τῆς παλαιᾶς τάξεως τῶν πραγμάτων ὄνομαζόμενοι βασιλόφρονες ἡ βασιλικοὶ ἡ ὑπερβασιλικοὶ (Royalistes, Ultras), λαβόντες εἰς τὴν κυβέρνησιν δύναμιν, μετεγειρίσθησαν αὐτὴν πρὸς ἐκτέλεσιν πραγμάτων, τὰ δόπια μὲν δυστερέσκειαν ὁ λαὸς παρεδέχετο.

Μετὰ τῶν ὑπερβασιλικῶν ἥρωθησαν ἐνθουσιασταὶ Ἱερεῖς, κινοῦντες τὸν λαὸν κατὰ τῶν Διαμαρτυρουμένων. Ἐκ τούτου δὲ συγένθησαν ἐν Νεμαύσῳ (Nismes) καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις θλιβεραὶ σκηναὶ, παρόμοιαι πρὸς τὴν παραμονὴν τοῦ ἀγίου Βαρθολομαίου.

Τελευταῖον δὲ ἡ σπουδαία μεσολάβησις τῶν συμμάχων δυνάμεων ἐκπήγασε τὸν βασιλέα νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν πυραφορὰν ταύτην. Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τούτου ὁ βασιλεὺς διέλυσε τὴν σύνοδον τῶν ἀντιπροσώπων, ἐν ἡ ὑπερεῖχαν οἱ ὑπερβασιλικοὶ, καὶ συνεκάλεσεν ἄλλην, ἡτις ἐδειξε μετριώτερα φρονήματα.

Τοῦτο καθηγήσας τὰ πνεύματα τῶν Γάλλων καὶ τὰς συμμάχους δυνάμεις, καὶ οὕτως αὐταὶ ἀνυπόπτως πλέον ἐνέδωσαν εἰς τὴν ζήτησιν τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως, καὶ ἀνεκάλεσαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας μέρος τοῦ ἐπιτηρητικοῦ στρατοῦ κατὰ τὸ 1817, καὶ τὸ ἐπίλοιπον ἀπαν περὶ τὸ 1818 κατὰ τὰς ἐν Αἴξ-լα-χαπέλ (Aix-la-chapelle) συμβάσεις.

Καὶ ὄμως οἱ βασιλόφρονες διετήρουν καὶ μετὰ ταῦτα τὴν δύναμιν, μάλιστα δὲ καὶ κατώθισταν νὰ μεταβληθῇ ὁ περὶ ἐκλογῶν νόμος, νὰ περιορισθῇ ἡ ἐλευθεροτυπία, καὶ ἄλλα τινὰ ἄλλα δὲν ἐδυνήθησαν νὰ κινήσωσι καὶ τὸν βασιλέα νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὸ γὰρ παραπομφῆσιν οὗτοι δῶς; οἱ συνταγματικοὶ θεσμοὶ.

§. 178. Πέρας.

Ἐξαφνα ἡ Γαλλία ἐταράχθη μεγάλως, καθὼς διεδόθη ἡ φήμη, ὅτι χριστούγηνς τις, Λουδέλος ὄνομαζόμενος, ἀπετόλμησε νὰ δολοφονήσῃ τὸν δούκα τῶν Βιτουρίγων (duc de Berry) (μ. X. 1820 Φεβρ. 13); ἐπειδὴ ὑπάπτευσαν συνωμοσίαι κατὰ τῆς δυνατείας τῶν Βουρβωνιδῶν ἀλλ' ἡ ἐξέτασις

καν κακούργους αχεῖ ἡ πανταχού, οὐ τῆς γάρ ουας ἡ συγχία διεσκέδασαν τὰς ὑποβίξις, καὶ ὁ φόνος ἐφάνη προσωπικὴ ἐκδίκησις ἐνὸς κακοδούλου.

*Αφοῦ δὲ τελευταῖον ὁ Ναπολέων ἀπέθανεν (μ. Χ. 1821 Μαΐου 5), ἐκλιναν εἰς παντελὴ ἡσυχίαν τὰ πνεύματα τῶν φιδουμένων καὶ τῶν ἐλπιζόντων, ἦν καὶ δὲν ἔλειψαν πολυειδεῖς συγκρούσεις ἀλλ' αὗται ἐπήγαγαν μᾶλλον ἀπὸ τῆς θαλερᾶς τοῦ κράτους ζωῆς ἡ ἐξ ἀληθινῶν αἰτιῶν πρὸς δυσταχέσκειαν.

*Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἰσπανοί (μ. Χ. 1820) ἀπεστάτησαν κατὰ τοῦ ιδίου ἔκπτων βασιλέως, καὶ ἡγάγκασαν αὐτὸν νὰ τοὺς δώσῃ συνταγματικὴν θεσμοθεσίαν, καθ' ἣν ἡ βασιλικὴ δύναμις περιωρίζετο εἰς τὸ μηδέν, ὁ ΙΗ'. Λουδοβίκος ἔστειλε Γαλλικὸν στρατὸν πέραν τῶν Πυρηναίων, διὰ νὰ περιορίσῃ τὴν ἀταξίαν τῶν ἀποστατῶν.

Οἱ Γάλλοι, ἔχοντες στρατηγὸν τὸν ἐμπειροπόλεμον Δοῦκα τῆς Ἐγγολίσμης (duc d'Angouleme), διέβησαν τὴν 7' Απριλίου τοῦ 1823 τὸν Βειδαστὸν (Bidassoa), καὶ τὴν 29 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐστήθη ἐπὶ τῶν ἐπέλξεων τῶν Γαδείρων (Cadix) ἡ λευκὴ αὐτῶν σημαία· Φεοδινάνδος δ' Ζ'. ἀποκατεστάθη εἰς τὸ βασίλειον καὶ εἰς τὴν ἀπεριόδιστον δύναμιν του καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἡγαγκάσθησαν νὰ σωθῶσι φεύγοντες.

*Αφοῦ δὲ ὁ ΙΗ'. Λουδοβίκος ἀπέθανε (μ. Χ. 1824 Σεπτεμβ. 16), διέδεγμη τοῦτον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κόρης τῆς Ἀρτεσίας (Comte d'Artois), ὁς Κάρολος Ι'. Τὰ ἐπισημότερα δὲ τῆς βασιλείας τούτου ἔγχα εἶναι ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἀγίου Δομίγγου (μ. Χ. 1825 Απριλ. 17), ἡ ἀπόδοξή του νόμου τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως τῶν ἐκδήμων (μ. Χ. 1825 Αριλ. 27), καὶ ἡ ὑποβίβασις τοῦ τόκου τῶν ἐθνικῶν ὄμολογῶν ἀπὸ τῶν 5 εἰς τὰ 3 τοῖς %.

§. 179. Γερμανία.

*Ἐνόσῳ οἱ ἡγεμόνες εὑρίσκοντο εἰς τὴν ἐν Βιέννη σύνοδον πρὸς διευθέτησιν τῶν γένων σχέσεων τῆς Γερμανίας καὶ τῶν λοιπῶν, ἐστοχάσθησαν διὰ τίνων τεκμηρίων εὔμενεις καὶ ἐμπιστοσύνης ἐδύναντο νὰ ἀνταμείψωσι τὴν πίστιν, τὴν ὅποιαν τὸ Γερμανικὸν ἔθνος ἔδειξε κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς θρύηνος καὶ τοῦ ἀγῶνος. Διὸ ἀπεφάσισαν νὰ συγγράψιν εἰς τὰ κράτη πάντα τῆς Γερμανικῆς συμμαχίας δημοτικὴ θεσμοθεσίαν, τῶν ὅποιων τέλος καὶ σκοιτὸς εἶναι νὰ ἔξασφαλίζωσι τὰ Γερμανικὰ ἔθνη ἀπὸ αὐθαιρέτου ἔξουσίας, περιποιοῦσαι εἰς αὐτὰ τὸ ἀναφαίρετον δικαιώματα νὰ ἐκλέγωσι κατὰ καιρούς ἀντιπροσώπους· οὕτοι δέ, συνεργόμενοι εἰς τὸ αὐτό, χρεωστοῦσι πρὸ πάντων νὰ ἐμποδίζωσι πᾶσαν παρεκτροπὴν τῆς κυβερνητικῆς δυνάμεως, καὶ νὰ συνεργάσιν εἰς συντήρησιν τῶν καθεστώτων, τοῦ δικαίου καὶ τῆς ιδιοκτησίας.

Πρῶτος ἡγεμών, δεῖται ἔθαλεν εἰς πρᾶξιν τὸ ἐθνοσταθρίον τοῦτο, ἥτοι ὁ δούκας τῆς Νασσαβίας, χαρίσας εἰς τὸν χρητὸν λαόν του ἀξιούμενητον συνταγματικὴν θεσμοθεσίαν (μ. Χ. 1814 Σεπτ. 2). Τοῦτον ἐμιμήθησαν μετέπειτα ὁ κόρης τοῦ Σουαρτοβούργικου "Ρουδολφοστάδου (Schwartzburg-Rudolfsstadt) (μ. Χ. 1816 Ιανουαρ. 8), ὁ τοῦ Δ. προσαρμοδούργου (Lippe-Schaumburg) (μ. Χ. 1816 Ιανουαρ. 15), ὁ τῆς Βαλδέκης (Waldeck) (μ. Χ.

1816 Απριλ. 19), ὁ δούξ τῆς Βείμαρίας (Weimar) (μ. Χ. 1816 Μαΐου 5), ὁ ἡγεμών τῆς Ηλπερουστίας (Hildburghausen) (μ. Χ. 1819 Μαρτίου 19).

Ο γενναιόρρων βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Μαξιμιλιανὸς ίωσήφ συνεψώνησε πρῶτον πρὸς τὸν πάπαν Πίον τὸν Ζ' συνθήκην, καθ' ἣν ἐμελλον τοῦ λοιποῦ νὰ διοικῶνται εἰς τὸ ἔσωτερικὸν τῆς Βαυαρίας τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας (μ. Χ. 1817 Ιουνίου 5). ἔπειτα ἐξέδωσε τὸν μέγαν χάρτην τῆς Βαυαρίας (Magna charta Bavariae), τὴν βάσιν τῆς αἰώνιου εὐθαίρουντος τοῦ λαοῦ (μ. Χ. 1818 Μαΐου 26).

Τὸ παραδέιγμα τούτου ἡρολούθησεν ὁ μέγας δούξ τῆς Βαδένης (Baden) (μ. Χ. 1826 Αὔγ. 22), ὁ ἡγεμών τοῦ Λιχτενστεΐου (Lichtenstein) (μ. Χ. 1818 Νοεμβρ. 9), ὁ κόμης τῆς ἐν Διππίᾳ Δετμολδίας (Dippe-Detmold) (μ. Χ. 1819 Ιουνίου 8), ὁ βασιλεὺς τῆς Βιρτεμβέργης (Wuertemberg) (μ. Χ. 1819 Σεπτεμβρ. 25), ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀννοβέρας (Hannover) (μ. Χ. 1819 Δεκεμβρ. 7), ὁ μέγας Δούξ τοῦ ἐν Ἀσσίᾳ Δαρμσταδίου (Hessen-Darmstadt) (μ. Χ. 1820 Δεκεμβρίου 17), ὁ ἡγεμών τοῦ ἐν Σαξωνίᾳ Κουβούργου (Saxon-Koburg) (μ. Χ. 1821 Αὔγ. 8), ὁ δούξ τῆς ἐν Σαξωνίᾳ Μεϊνίγγης (Saxon-Meiningen) (μ. Χ. 1824 Σεπτεμβρ. 4).

Ἐν Προυσίᾳ δὲ συνεστήθησαν κατὰ πρῶτον (μ. Χ. 1823 Αὔγ. 5) ἐπιχρυσακὰ συμβούλια (Provinzialstände), ὅποῖα πρὸ αἰώνων ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς κληρονομικαῖς χώραις τοῦ Αύστριακοῦ οἴκου. Τὰ δὲ λοιπὰ Γερμανικὰ κράτη ἡ κατέστησαν πάλιν τὰ ἀρχαῖα τοπικὰ συμβούλια (Landstände), ἢ μελετῶσι νὰ συντάξωσι νέα πολιτεύματα.

§. 180. Πέρας.

Παρὰ τὰς μεταρρύθμίσεις ταύτας τὰς ἐν τῇ Γερμανίᾳ εἶνε ἀξιομνημόνευτα καὶ τὰ ἔξης· ἥγουν ἡ μεγάλη σιτοδεῖα (μ. Χ. 1817), ἡ ἐν Ἀκοϊστράγρᾳφῳ (Aachen) σύνοδος τῶν μοναρχῶν (μ. Χ. 1818), ἐν ᾧ ἀπεφασίσθη ὡς ἀναγωρήσωσιν ἐκ τῆς Γαλλίας τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα· ἔτι δὲ ἡ ἔρευνα ἐνεκα τῶν δημιαγωγικῶν ταραγῶν καὶ τὸ περὶ λογοκοιτίας δόγμα (μ. Χ. 1819). ἡ σύνοδος ἡ ἐν Τροππαΐᾳ (Troppau) (μ. Χ. 1820, 1821) καὶ ἡ ἐν Διβάκῳ (Laibach) (μ. Χ. 1821).

Αἱ ἐν Γερμανίᾳ μάλιστα μνήμης ἄξιαι κυβερνητικῶν μεταβολαὶ εἶνε αὖται ὅτι τὴν μὲν 30 Οκτωβρίου τοῦ 1816 ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς τῆς Βιρτεμβέργης, καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Φριδερίκος Γουλιέλμος· τὴν δὲ 17 Απριλίου τοῦ 1818 ὁ ἡγεμών τοῦ Ρευστστελτίου (Reuss-Schleiz) Ἐρρίκος ὁ ΙΒ'. ἀπέθανε καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Ἐρρίκος ὁ ΙΓ'. τὴν δὲ 30 Ιανουαρίου τοῦ 1820 ἐμακαρίσθη Γεώργιος ὁ Γ', βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἀννοβέρας, καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ τῆς Βαλλεσίας ἡγεμὼν Γεώργιος Φριδερίκος Αύγουστος.

Οτε δὲ ὁ ἐκλέκτωρ τῆς Ἀσσιοκαστελίας Γουλιέλμος ὁ Α'. ἐτελεύτησε τὴν 27 Φεβρουαρίου τοῦ 1821 ἀνέλαβε τῆς κυβερνήσεως τοὺς οἰκους ὁ τούτου υἱὸς καὶ διάδοχος Γουλιέλμος ὁ Β'. Ἀποθανόντος δὲ Φριδερίκου τοῦ Δ'. δουκὸς τῆς Σαξωνίκης Γόθας (Sachsen Cotha) κατὰ τὴν 11 Φεβρουαρίου τοῦ 1825 ἐξέλειψεν ἡ Γοθικὴ σειρὰ τῶν δυγκωτῶν, καὶ αἱ ὑποκείμεναι εἰς

ταύτην χώρας διεμοιράσθησαν κατά τὴν 5 Αύγουστου τοῦ 1826 μεταξὺ τῶν λοιπῶν ακλάδων τῆς Ἐρεστιανῆς σειρᾶς.

Τὴν 13 Ὁκτωβρίου τοῦ 1825 ἐπλήρωσεν ἀπροσδοκήτως τὸ κοινὸν χρέος ὁ λαοπόθητος βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ, ἀφῆσας διάδοχὸν τῆς βασιλείας τὸν νιόν του Λουδοβίκον τὸν Α'. τὴν 5 Μαΐου τοῦ 1827 ἐτελέτησε τὸν πολύπονον καὶ πολυπαθή βίοντού δ' βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας Φριδερίκος Αὐγουστος, ὁ Νέσωρ τῶν ἀνάκτων. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἀρσενικὸν ἀληρούντον δὲν εἶχεν, ἔλαβε τὴν βασιλείαν ὁ μετ' αὐτὸν πρεσβύτεροι ἀδελφὸς θούβ' Ἀντώνιος.

§. 181. Αύστριακὴ αὐτοκρατορία.

Πόσον ἡ Αύστρια συνήργησεν εἰς τὸν μέγαν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα, καὶ πόσον εὐτυχῶς μετὰ τὴν κατατρόπωσιν τῶν Γάλλων ἀνέλαβε τὸν πρότερον βαθμὸν τῆς, καὶ πόσον πλουσίως ἀπεξημιώθη διὰ τὰς χώρας, ὅσας πρότερον ἔξουσίαζε, περὶ τούτου ἔγεινε μνεία εἰς τὸν §. 171.

Πόσην δὲ δύναμιν ἔλαβεν αὕτη εἰς τὰ τῆς Ἰταλίας πράγματα τοῦτο ἔδειξεν αὕτη τραγότατα κατὰ τὴν σύνοδον τὴν ἐν Τροππαύᾳ (μ. Χ. 1820), τὴν ἐν Δαβάκῳ (μ. Χ. 1821) καὶ τὴν ἐν Βερώνῃ (μ. Χ. 1822), μόλιςα δὲ καταστείλασα τὴν κατὰ τὴν Νεάπολιν (μ. Χ. 1820) καὶ τὴν κατὰ τὴν Σαβαουδίαν (μ. Χ. 1821) ἐπανάστασιν ἐπειδὴ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τὰ Αύστριακὰ στρατεύματα διεσκέδασαν τὰς βουλὰς τῶν ἀποστατῶν, καὶ ἔβεβαλσαν τῆς Ἰταλίας τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν.

Κεφλῶς κατεστάθη ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου, εὐθὺς ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος διευθέτησε τὰ πολιτεύματα ἐν πάσαις ταῖς χώραις, ὅσας ἀνέλαβεν ἡ γεωτῆ ἀπέκτησεν. "Πήγουν ἐν Τυρολίᾳ ἀποκατέστησε τὸ ἀρχαῖον τοπικὸν συμβούλιον (μ. Χ. 1816 Ἀπριλίου 24) καὶ συνέστησε τοπικὸν συμβούλιον εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ιλλυρίας (μ. Χ. 1816 Αὔγ. 10), εἰς τὸ τῆς Γαλλικίας (μ. Χ. 1817) καὶ εἰς τὸ Δουκάτον τῆς Καροβίας (μ. Χ. 1818).

Ο αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Καρολόππαν Αύγουστην (μ. Χ. 1816 Νοεμ. 10), καὶ ὁ ἀρχιδούκης τῆς Αύστριας Φραγκίσκος Κάρολος τὴν Φριδερίκην Σοφίαν Δωροθέαν, ὥσταύτως θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας (μ. Χ. 1824 Νοεμ. 4). Ἡ συγγένεια αὕτη συντελεῖ μεγάλως εἰς ὄμονοιαν καὶ εὐδαιμονίαν ἀμφοτέρων τῶν ἐπικρατεῖσιν τούτων.

§. 182. Προυσία.

"Η Προυσία διὰ τῆς ἐν Τίλσῃ σκληροῦ εἰρήνης (§. 167.) στερηθεῖσα τὸ ζημισυ τῶν χωρῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς (μ. Χ. 1807), καὶ εἰς τὸν κατὰ τῆς Ρωσίας πόλεμον τῆς Γαλλίας (μ. Χ. 1812) ἀπανθρώπως καταπιεῖθεῖσα καὶ ἐρημωθεῖσα ὑπὲρ τῶν διερχομένων Γαλλικῶν στρατευμάτων, συνέλαβε κατὰ τοῦ Ναπολέοντος καὶ τῶν βοηθῶν αὐτοῦ μῆσος τοιοῦτον, ὡς εἰς ἀνυπομόνως ἔκαιροφυλάκτει νὰ συντρίψῃ τὸν βαρύτατον ζυγόν.

"Οθεν καταθρυσθεῖσης τῆς δυνάμεως τοῦ Ναπολέοντος ἐν Ρωσίᾳ, δ

βασιλεὺς τῆς Προυσίας διὰ τῆς ἐν Καλισίᾳ (Kalisch) συνθήκης (μ. Χ. 1813 Φεβρ. 28) συνεμάχησε μετὰ τῆς Ρωσίας, καὶ προσεκάλεσε παγδημεῖ τὸν λαὸν εἰς τὰ ὅπλα, διὰ νὰ ἐλευθερώσω τὴν πατρίδα, καὶ νὰ περιποιήσωσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχαίαν δόξαν καὶ δύναμιν.

Απαραδειγμάτιστος ἐνθουσιασμὸς ἐκφύειται τὸ ἔθνος· πανταχόθεν συγέρρεαν προθύμως εἰς τὰς σημαίας τῆς πατρίδος τὰ τέκνα, διὰ νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν βαμβὸν αὐτῆς ζωὴν καὶ περιουσίαν. Τὰ στρατεύματα τῆς Προυσίας, στρατηγοὺς ἔχοντα τοὺς ἡρωας Βλύχερον, Σαργχάρστον, Γνείσεναύιον, Βυλέβιον, Υόρκον, Κλέιστον, Ταυεντένιον, καὶ ἄλλους, ἔλαβαν δόξαν ἀλάνατον κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1813 καὶ 1814, καὶ συνεισέρεοσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Γερμανίας καὶ συμπάσης τῆς Εὐρώπης.

Εἰς τὴν ἐν Βατερλόῳ (μ. Χ. 1815 Ιουνίου 18) μάχην αὐτοὶ μετὰ τῶν Βρετανῶν καὶ τινῶν ἄλλων Γερμανῶν καὶ Ὀλλανῶν πολεμοῦστῶν ἐθεβάισαν καὶ πάλιν τῆς Εὐρώπης τὴν ἐλευθερίαν.

Διὸ δικαίω τῷ λόγῳ ἡ ἐν Βιέννη σύνοδος (μ. Χ. 1814) ἀντήμειψε τοῦ ἡρωϊκοῦ ἔθνους τοὺς ἀγῶνας μὲ τόσον μεγάλην ἀποζημίωσιν εἰς χώρας καὶ ἀνθρώπους (§. 173.), ὥστε ἡ Προυσία τὴν σήμερον ἔχει χώραν ἐπέκεινα τῶν 5000 τετραγωνικῶν σταδίων γεωγραφικῶν, καὶ λαὸν ὑπὲρ τὰ 12 ἑκατομμύρια.

§. 183. Πέρας.

Ἄφοῦ κατεστάθη ἡ παγκόσμιος εἰρήνη, Φριδερίκος Γουλιέλμος ὁ Γ^ρ. κατέβαλε πᾶσαν ἐπιμέλειαν εἰς διευθέτησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ βασιλείου του. Διὸ διήρεσεν αὐτὸν εἰς δέκα ἀπαρχίας, ἥγουν εἰς ἀνατολικὴν Προυσίαν, δυτικὴν Προυσίαν, Ποσονίαν, Πομμερανίαν, Σιλεσίαν, Βρανδεσβούργον, Σαξωνίαν, Βεστφαλίαν, Κλεοβέργην (Kleve-Berg) καὶ Κατωρρήγιαν. Ἐπειτα συνέστησε νέον συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας, καὶ διευθέτησε τὰ τοῦ κράτους χρέον (μ. Χ. 1817 Μαρτ. 30), ἤγωσε τὸ πανδιδακτήριον τῆς Βιτεμβέργης μετὰ τοῦ τῆς Ἀλλης (μ. Χ. 1817 Ἀπριλ. 12), συνέστησε νέαν ἀκαδημίαν ἐν Βόννη (μ. Χ. 1818 Ὁκτωβρ. 18), συνεφώνησε πρὸς τὸν Πάπαν συνθήκην περὶ τῶν νεοσυστάτων ἀρχιεπισκοπῶν καὶ ἐπισκοπῶν, καὶ ἐξέδωκε τὸν γενικὸν νόμον περὶ τῆς συστάσεως τῶν ἀπαρχιακῶν συμβουλίων (μ. Χ. 1821).

Μετὰ δὲ τὸν γενικὸν τοῦτον νόμον ἐξεδόθησαν ἴδιαιτεροι περὶ ἔκαστης ἀπαρχίας καὶ πρῶτον μὲν (μ. Χ. 1823 Ιούλ. 1) περὶ τῶν Προυσῶν, τῆς Πομμερανίας καὶ Ρυγίας, περὶ τοῦ Βρανδεσβούργου καὶ τῆς Λουσατίας (Lau-sitz). δεύτερον δὲ (μ. Χ. 1824 Μαρτ. 27), περὶ τῶν Ηαραρόγγιων ἐπαρχιῶν, τῆς Βεστφαλίας, τῆς Ποσονίας, τῆς Σιλεσίας καὶ τῆς Σαξωνίας. Περὶ τὰ τέλη δὲ τοῦ 1823 (μ. Χ. Νοεμβρίου 29) συνήψεν εἰς γάμον τὸν νέον καὶ διάδοχον τοῦ μετὰ τῆς ἀνάστης Ἐλίσης, ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως τῆς Βραυρίας Λουδοβίκου.

§. 184. Μεγάλη Βρετανία.

Μετὰ πόλης μὲν δραστηριότητος καὶ ἐπιμονῆς ἡ μεγάλη Βρετανία ἔπει-

λέμησε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν τοὺς ἐπανασάτας Γαλλίους πρότερον, καὶ μετέπειτα τὸν ὑπερήφανον Ναπολέοντα πόσον δὲ γενναιώς τὰ Βρετανικὰ σφατεύματα ὑπὸ τὸν Βελλιγκτῶνα ἡγωνίσθησαν πρὸς τοὺς Γαλλίους ἐν Πορτογαλίᾳ καὶ Ισπανίᾳ, καὶ ἐσχάτως μετὰ τῶν Προύσων ἐν Βατερλόφ (μ. Χ. 1815 Ιουν. 18), περὶ τούτων ἔγεινε λόγος ἐν τοῖς ἐμπροσθεν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀνίστος παράνοια τοῦ πειμέλου βασιλέως Γεωργίου τοῦ Γ'. κατέσταινεν αὐτὸν ἀγίκανον εἰς τὸ κυβερνᾶν, ἀνηγορεύθη ἀντιβασιλεὺς ὁ ἱγεμὼν τῆς Βαλλεσίας (μ. Χ. 1811 Ιανουαρ. 20). Οὗτος δέ, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἔδειξεν ἀμετάπειστον ἐπιμονὴν εἰς τὸν κατὰ τοῦ Ναπολέοντος πόλεμον, καὶ δὲν ἐφείσθη οὔτε χρήματα, οὔτε σώματα, ἵνα ὅτου κατεβλήθῃ ὁ Γαλλικὸς κολοσσός.

Ἄντι τούτων δὲ ἡ μεγάλη Βρετανία εἰς τὴν ἐν Παρισίοις εἰρήνην, ἐκτὸς τῶν μεγάλων ἀποζημιώσεων, δσαι τῆς ἐδόθησαν εἰς ξένας ἡπείρους, ἔλαβε καὶ ἀπὸ τῆς Δανίας τὴν Ἐλγολανδίαν ἔτι δὲ εἰς τὴν γενέθλιον ἑσίαν τῆς δυναστευούσης γενεάς, τὴν Ἀννοβέραν, προσέθεσε τὴν ἀνατολικὴν Φρισίαν (*Ostfriesland*) καὶ τὴν Ἡλεστίαν (*Hildesheim*). τελευταῖον δὲ καὶ τὴν προστασίαν ἐπὶ τῶν Ιονίων νήσων ἔλαβεν.

Ο δὲ ἀντιβασιλεὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν ἱγιανένων βασιλείων τῆς μεγάλης Βρετανίας καὶ Ίσραηλίας, ἐπανομασθεὶς Γεώργιος Δ'. (μ. Χ. 1820 Ιανουαρ. 29), καὶ ἐστέψθη λαμπρότατα ἐν Λονδίνῳ (μ. Χ. 1821 Ιουλ. 19). Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν σύζητον ὁ βασιλεὺς ἐπεγχείρησε περιοδέαν εἰς Ίσραηλίαν, καὶ ἐκεῖθεν ἐπιστρέψας εἰς τὸ ἐν Γερμανίᾳ κληρονομικὸν του κράτος, τὴν Ἀννοβέραν (μ. Χ. 1821 Οκτωβ. 10), ἐπειτα ἐπανῆλθεν εἰς Λονδίνον (μ. Χ. 1821 Νοεμβ. 8).

Ἄφοῦ δὲ ὁ μαρκίων, Λονδινοδερίας καὶ ὁ Λόρδος Καστλερήγιος (*Londonderry, Castleferagh*), ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, καὶ πολὺν καιρὸν πρότινος τῆς μεγαλοπράγμονος πολιτικῆς τῆς μεγάλης Βρετανίας, ἔγεινεν αὐτόχειρ (μ. Χ. 1822 Αὔγ. 12), ἀνέλαβε τοὺς οἰκακὰς τῶν ἐξωτερικῶν ὁ Κανίγγιος (*Canning*), καὶ διεύθυνε ταῦτα μέχρι τελευτῆς τοῦ βίου μετὰ δόξης καὶ κοινῆς εὐχαριστήσεως πασῶν τῶν φατριῶν (μ. Χ. 1827 Αὔγ. 8.)

Ο Κανίγγιος ὑπερβολῇ μεγάλας ὥφελειας περιεποίησεν εἰς τὸ Βρετανικὸν βασίλειον ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ κατωρθώθη μεγάλη ἐλάττωσις τῶν ἐξόδων, καὶ τῆς μεγάλης Βρετανίας ἡ εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Εὐρώπης ἐπιρροὴ ὑψώθη ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε· καὶ δι' αὐτὸν ἡ Ἀγγλία τὴν σήμερον πανταχοῦ εἶνε προσφιλεστέρα, σεβαστοτέρα καὶ φιλερωτέρα ἢ πρότερον· καὶ τοῦτο κατώρθωσεν ὁ περινούστατος πολιτικὸς ἀνὴρ δίχως πολέμου καὶ δίχως βλάβης τῶν συμμάχων διγάμεων.

§. 185. Ἡ κατωτέρα Γερμανία

Τὸ βασίλειον τῆς κατωτέρας Γερμανίας (*Pays bas, Niederland, Germania inferior*) κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων (μ. Χ. 1815 Μαρτίου 16) συνεκροτήθη ἀπὸ τῆς Ὁλλανδίας καὶ τοῦ Βελγίου.

(§. 173), καὶ ἐδόθη εἰς τὸν ἔκ του οἶκου τῶν ὑγειμόνων τῆς Ἀρχυσίωνος Ιούλιελμον Α'. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἐν Παρισίοις εἰρήνην (μ. Χ. 1815 Νοεμβρ. 20) ηὗξηθη μεγάλως, προσλαβόν τὸ Δουκάτον Βουλλόνιον καὶ τὰ φρούρια Φιλιπποβίλλαν καὶ Μαριούσιργον (Philippeville, Marienburg)· ἀλλὰ καὶ τὸ δουκάτον Λουξεμβούργον, ἃν καὶ μετέχῃ τῆς Γερμανικῆς συμπολιτείας, ὑπόκειται εἰς τὴν κατωτέραν Γερμανίαν.

Ἡ ἐμπορία τῆς κατωτέρας Γερμανίας είχε καταστρφῆ σχεδὸν παντάπατν ὑπὸ τὴν Γαλλικὴν δεσποτίαν ὅμως πολλὰ συνέτρεκαν εἰς θεραπείαν τῶν πληγῶν τοῦ νεοσυστάτου βασιλείου ἥγουν ἡ Ἀγγλία τὰς περισσοτέρας τῶν πλουσίων ἀποικιῶν, ὅσας είχε κυριεύσει καθ' ὅν καιρὸν οἱ Γάλλοι ἐδέσποζαν εἰς τὴν κατωτέραν Γερμανίαν, τὰς ἀπέδωσεν.

Ἐτι τὸ φιλελεύθερον πολίτευμα, πρὸς εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ συστηθέν, ἔπειτα ἡ δύναμις καὶ πρόνοια τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ἀναζώωσις τῆς ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐξήλειψαν ἥδη πολλὰ ἔχην τῆς προτέρας δυστυχίας, καὶ ηὗξησαν ὅχι ὄλιγον τὴν εὐδαιμονίαν τῆς γύρας.

Συνεπήθη ἐνδεῶν ἀποικιῶν (μ. Χ. 1822), ἣτις ὅχι μόνον εὐθὺς ἔπαισε πᾶσαν δαπάνην ὑπὲρ ἐνδεῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ κράτος περιεποίησε πολίτας χρησίμους πολλούς. Πρὸς εὐκολίαν δὲ τῆς ἐμπορίας ἐσκάψθη διώρυξ ἀπὸ Ἀμστελοδάμου μέχρις Ἐλδέρας (Helder), καὶ εἰς ταῦτην ἐδαπανήθησαν 12 ἑκατομμύρια φλωρινῶν χάριν τῆς ἐμπορίας συνεκροτήθη καὶ ἡ τῆς κατωτέρας Γερμανίας ἐμπορικὴ ἐταιρεία (μ. Χ. 1824), ἡτις σκοπὸν ἔχει νὰ ἐμψυχώῃ τὴν ναυτιγρίαν, τὰ χειροτεχνεῖα καὶ τὴν γεωργίαν ἐστερεώθῃ ἡ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη μεταξὺ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ἀρχαιμένων· ἔγεινε πρὸς τὸν Πάπαν (μ. Χ. 1827 Ιουν. 18) σύμμαχος τοῦ πᾶς νὰ διοικῶνται τὰ πνευματικὰ τῶν ἐν τῇ κατωτέρᾳ Γερμανίᾳ τέκνων τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας. Πάντα λοιπὸν ταῦτα προμηνύουσιν εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ βασιλείου τούτου μέλλον αἴσιον.

§. 186. Ἰσπανία.

Ἡ ἀνήκουστος ἀπιστία, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Ναπολέων τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας Φερδινάνδο τὸν Ζ', ἐστέργησε καὶ τὴν βασιλείας καὶ τῆς ἐλευθερίας (μ. Χ. 1808 Μαΐου 5), καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀνεβίβασεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν Ἰγδιῶν τὸν Ἰδίον ἐστοῦ ἀδελφόν Ἰωσήφ (§. 168), αὐτὴ διήγειρε γενικὴν ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ ἐπιθληθέντος βασιλέως. Διὸ ἡργιζεν ἐν τῇ χερσονήσῳ πόλεμος φονικός, εἰς ὃν οἱ Ἀγγλοι ὑπὸ τὸν Βελιγκτῶνα συγήργησαν δραστηριώτατα.

Καὶ πολὺν μὲν καιρὸν οἱ Γάλλοι εἶχον τὰ νικητήρια· ἀφοῦ ὅμως ὁ Ναπολέων μετεχειρίσθη τὴν περισσοτέραν του δύναμιν κατὰ τῆς Ρωσίας, καὶ ὁ Βελιγκτῶν ἐνίκησεν ἐν Σαλαμάγκη τὸν στρατάρχην Μαρμόντην (μ. Χ. 1812 Ιουλίου 23), ἔλαβαν οἱ Ἀγγλοι τὴν ὑπεροχήν ἐν Ἰσπανίᾳ. Διὸ καὶ ὁ Ἰωσήφ ἡναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ δὲ Βελιγκτῶν ἐνίκησεν ἐν Βικτορίᾳ (μ. Χ. 1813 Ιουν. 12), καὶ μετ' ὄλιγον τὰ νικηφόρα ἔρατεύματα τῆς Βρετανίας ἐπάτησαν τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας (μ. Χ. 1813 Οκτωβρ. 17).

Αφοῦ δημιώς τοῦ Ναπολέοντος ἡ δύναμις κατεθραύσθη ἐν Ὀρσοίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ, καὶ αὐτὸς ἀναγκασθεὶς νὰ ἐπιστρέψῃ κακῶς ἔχων εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ πολιορκούμενος πανταχόθεν ὑπὸ Ἰσχυρῶν καὶ πνεόντων ἐκδίκησιν πολεμίων, ἐγνώρισεν, ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἡτον νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν ἀδελφόν του ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἰσπανίας, τότε πλέον ἔκαμε πρὸς τὸν Ζ' Φερδινάνδον συνθήκην, δυνάμει τῆς ὁποίας ἀποκατέστησεν αὐτὸν εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Ἰσπανίας, καὶ τὸν ὑποχρέωσε νὰ ἀρνηθῇ τῆς Ἀγγλίας τὴν συμμαχίαν (μ. Χ. 1813 Δεκεμβρ. 15).

Ἄλλὰ μόλις δΦερδινάνδος ἐφθάσεις εἰς τὸ βασιλεῖόν του, καὶ εὗθὺς ἀπέπτει σε τὴν συνθήκην ὡς βεβαισμένην, καθὼς καὶ τὸ πολίτευμα (μ. Χ. Μαΐου 14), τὸ ὄποιον οἱ ἀντιπρόσωποι (Cortes) συγέταξαν καὶ ὑπέβαλαν εἰς τὴν ἔγκρισιν αὐτοῦ. Καὶ οἱ μὲν ἀντιπρόσωποι μεγάλως συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ βασιλείου ἀπὸ τῆς δυναστείας τῶν Γάλλων· δημιώς ὁ κακὸς συμβουλευόμενος βασιλεὺς ἀπέβαλεν ὡς ἀκύρους πολλὰς τῶν διατάξεων ἐκείνων, πολλοὺς δὲ τῶν εὑρεγετῶν τῆς πατρίδος ἔρριψεν εἰς τὰ δεσμωτήρια ἢ ἐξώρισε, καὶ ἐπανήγαγε τῆς βασιλείας τὸ αὐθαίρετον καὶ ἀπόλυτον κατὰ τὸ ἔκπαλαι.

§. 187. Ἐξακολούθησις.

Ο τρομερὸς οὗτος δεσποτισμὸς (terrorisme) ἐπέφερεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὰ πάγδειγα· στίφη εὐπόρων ἐμετανάστευαν εἰς τὰ ἔκτος· ἐμπορία καὶ βιομηχανία, τὸ χρηματικὸν καὶ πᾶσαι αἱ πολιτικαὶ διατάξεις ἐπεσταν εἰς ἀκινηταῖαν καὶ σύγχυσιν· μισθῶν δὲν ἐλάμβανεν οὔτε τὸ στρατιωτικὸν οὔτε αἱ ἀργάδει· ἡ ἀταξία καὶ ἡ ἀθλιότης κατεκυρίευσαν τὰ πάντα· δὲ καλοφῶν τῶν δυστυχημάτων ἡτον, ὅτι αἱ ἐν τῇ Ἀμερικῇ πλούσιαι ἀποικίαι ἐκηρύξαν ἕαυτὰς ἐλευθέρας καὶ αὐτονόμους, καὶ ἐστέρησαν τὴν ἕαυτῶν μητρόπολιν τῆς ἀπὸ τῶν χρυσείων καὶ ἀργυρείων μετάλλων ὥφελειας καὶ τῶν ἐμπορικῶν πλεονεκτημάτων.

Εἰς μάτην αἱ Εὐρωπαϊκαὶ αὐλαὶ παρήνουν τὸν Φερδινάγδον γὰρ φέρηται μετριώτερα· διότι αὐτὸς ἐξηκολούθει νὰ βαδίζῃ τὴν αὐτὴν ὁδὸν. Ἐπειδὴ δημιώς ἡμέραν ἐν ἡμέρας ἡ χρηματικὴ ἀπορία ἐπλεόναζεν, ἡ ἀθλιότης τοῦ λαοῦ προέβαινε καὶ συγχναὶ μεταβολαὶ τοῦ ὑπουργείου ηὔξαναν τὸ κακόν, έις τούτο ἔγεινε μεταξὺ τῶν Ἰσπανικῶν στρατευμάτων συνωμοσία, ἡτις εἶχε σκοπὸν γὰρ ἐκβιάσθη νέον πολιτικὸν σύνταγμα (μ. Χ. 1819 Ιουλ. 7).

Κατώρθωσε μὲν ἡ κυβέρνησις νὰ ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸ μέσον τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς συνωμοσίας Πορτιέρον καὶ Δάσκιον, καὶ τὴν ἐκρηξιν αὐτῆς νὰ σβέσῃ, ἀλλ᾽ ἡ πάσης τάξεως τῶν πολιτῶν δυταρέσκεια πρὸς τὴν κυβέρνησιν ἐκφράζουτο· καὶ ἐπειδὴ πολλὰ συντάγματα στρατιωτῶν σταθμευόντων ἐν Γαδείροις (Isla Leon) διετάχθησαν νὰ ἀποπλεύσωσιν εἰς Ἀμερικήν, ὅπου καὶ δέ τε αὐτόδηλον ἡτον, ὅτι ἐμελλαν ν' ἀπολεσθῶσι, διὰ τοῦτο οὗτοι ἀπεστάτησαν, καὶ ἀπήτουν νὰ κατασταθῆ πάλιγ τὸ πολιτικὸν σύνταγμα τοῦ 1812 (μ. Χ 1819 Ιανουαρ. 1).

‘Η ἀποστασία διεῖδθη σχεδὸν εἰς πᾶσαν τὴν Ἰσπανίαν, καὶ τὰ στρατιωτικά σώματα, δσα ἐστάλθησαν νὰ καταπαύσωσι τὴν ἀποστασίαν, ηὔτομόληγσαν τὰ περισσότερα πρὸς τοὺς ἀποστάτας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς δὲν ἔδύνατο περισσότερον νὰ ἀνθέξῃ, ἔδειχθη τὸ νέον πολίτευμα, καὶ ὥρχισθη νὰ τὸ φυλάττῃ (μ. X. 1820 Ιουλ. 9).

‘Αλλ’ ἐπειδὴ τὸ σύνταγμα τοῦτο περιώριζε πολὺ ὅχι μόνον τὴν βασιλείαν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἱεράτειου καὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἀρχοντολογίου τὰ προνόμια καὶ εἰσοδήματα, συνεισήθη ἐναντία φατρία, ἡτις ἐπροξένησε σφοδροὺς διαπλήκτισμοὺς καὶ ἀγῶνας. Τοῦτο δὲ ἐφάνη ἐπικίνδυνον εἰς τὴν ἡσυχίαν τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν.

‘Οθεν ἡ Γαλλία, προφαστιζομένη ὅτι ἐπεκράτει ἐν Ἰσπανίᾳ κίτοινος πυρετός, ἔταξεν ἐπὶ τῶν Ἰσπανικῶν μεθορίων στρατιάν (μ. X. 1822), πρὸς τὴν ὁποίαν κατέφυγαν πλῆθος δυταρεστημένων Ἰσπανῶν. Τότε οἱ τῆς Εὐρώπης μονάρχαι, ὅντες συνηγμένοι εἰς τὴν ἐν Βερώνῃ σύνοδον, ἐξήτησαν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων (Cortes) (μ. X. 1823 Ἰανουαρ. 6) νὰ ἔχῃ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας τὸ ἐλεύθερον οἰκείη βουλῆι καὶ προσαρέσει νὰ δώσῃ εἰς τὸν λαὸν ἀνάλογον σύνταγμα.

‘Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀντιπρόσωποι δὲν εἰσήκουσαν τοῦτο, καὶ τὴν μεσολάθρους τῆς Ἀγγλίας ὠλιγώρησαν, ἡ Γαλλία ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τῶν ἀντιπροσώπων, διέταξε τὰ σρατεύματά της νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, καὶ ἀρχιστράτηγον τῆς εἰσβολῆς διώρισε τὸν δοῦκα τῆς Ἔγγουλισμῆς (duc d’Angoulême) (μ. X. 1823 Απριλ. 12).

§. 188. Πέρας:

Οἱ συνταγματικοὶ, διχονοοῦντες καὶ ἐπομένως ἀσθενεῖς ὅντες, ἔδειξαν ὀλίγην καὶ ἀνίσχυρον ἀντίστασιν πρὸς τοὺς Γάλλους. Διὸ οὗτοι ὅχι μετὰ πολλῶν κόπων ἔσουσίσαν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀντιπρόσωποι ἔβλεπαν, ὅτι ἐν Μαδρίτῳ δὲν ἦσαν ἀσφαλεῖς, μετένθησαν πρῶτον μὲν εἰς τὴν Ἰσπαλίν (Sevilla), ἔπειτα εἰς τὰς Γάδεις, ὅπου καὶ ὁ βασιλεὺς ἡγαγκάσθη νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ.

‘Ο δὲ δούκος τῆς Ἔγγουλισμῆς, εἰσελθὼν εἰς Μαδρίτον, συνέστησεν ἀνυπερθέτως ἀντιβασιλείαν (Régence), ἡτις ἐπανήγαγε τὰ πάντα ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον, καὶ πλῆθος πολὺ ἐφύλακισεν εἰς εἰρητήν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀντιπρόσωποι ἔβλεπαν, διὸ διὰ τῶν ὅπλων δὲν ἔδύναντο νὰ σιωθῶσιν, ἀπέλυσαν ἐλεύθερον τὸν βασιλέα Φερδιγάνδον τὸν Ζ’ (μ. X. 1823 Σεπτεμβρ. 28), διτις, ἐλθὼν εἰς τὸ ἐν Μενεσθίω λιμένι (Puerlo santa María) γενικὸν στρατόπεδον τῶν Γάλλων (μ. X. 1823 Ὀκτωβρ. 1), ηὔρεν ὑποδοχὴν φιλοφρονεστάτην παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, καὶ μετέπειτα εἰσεπόμπευσε λαμπρότατα εἰς Μαδρίτον (μ. X. 1823 Νοεμβρ. 13).

Κατὼν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καθέδραν του ὁ Φερδιγάνδος, ἐπεκύρωσε τὰς ἀποφάσεις τῆς ἀντιβασιλείας πάσας, ἀνήρεσε τὰς διατάξεις τῶν ἀνατιπροσώπων, καὶ ὅσα δάνεια ἔκεινοι εἰς τὰ ἔξω ἔδανεισθησαν ἐν ὅγιματι

τοῦ κράτους, αὐτὸς πάντα ἐκήρυξεν ἄκυρα. Ἐπὶ δὲ πλήθος φυλακισμῶν, ἔξοριών καὶ θανατώσεων ἔγειναν, καὶ εἰσῆχθη σύστημα σκληρότητος, ἀπὸ τοῦ ὃποιου εἰς μάτην ἀπέτρεπαν αὐτὸν ὁ δοῦξ τῆς Ἐγγουλίσμης καὶ οἱ ἔνοι πρέσβεις.

Ἐπειδὴ καὶ δσάκις δ βασιλεὺς, διὰ τὴν ὑπερβολικὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ταραχήν, ἡθέλησε νὰ γείνῃ προσηνέστερος εἰς τὴν διαγωγήν, πάντοτε ἡ ἀποστολικὴ ἔνωσις (*La junta apostolica*) ἔσπευδε νὰ προτρέπῃ αὐτὸν εἰς τρόπους ἀπηνεῖς, οἵτινες κατέσταιναν ἀδύνατον πᾶσαν βελτίωσιν τῆς ἀθλίας καταστάσεως τοῦ τόπου.

Ἡ μὴ ἀναγνώρισις τοῦ τῶν ἀντιπροσώπων δανείου ἐμηδένισε τὴν δημοσίαν πίστιν· δὲν συνερρέειν πλέον θησαυροὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐκ τῶν ὑπερβαλασσιῶν ἀποικιῶν· αἱ πρόσοδοι τοῦ κράτους ἡσαν τόσον ὀλίγαι, ὥστε δὲν ἐδύναντο νὰ ἀπαντήσωσι τὰ ἔξοδα· ἐκ τούτου δὲ προήρχετο ἄκρα χρηματικὴ ἀπορία, καὶ ἔξαισιος πλεονασμὸς τοῦ χρέους τοῦ κράτους, εἰς τὸ δηποτίον πολὺ συνέτεινε καὶ ἡ διατροφὴ Γαλλικοῦ στρατοῦ, διατριψυντος πολὺ ἐν Ἰσπανίᾳ πρὸς συντήρησιν τῆς ἡσυχίας.

Πρότερον μὲν οἱ ἀντιπρότωποι ἐκράτησαν τὸν βασιλέα ὑπεξούσιον εἰς ἔκπτον· ἀλλ᾽ οἱ περιφτισμένοι ὑπερασπισταὶ τῆς ἀπεριορίστου βασιλικῆς ἔξουσίας ἔκαμαν τοῦτο ἔπι μᾶλλον μάλιστα πολλάκις ἐδοκίμασκαν πολυτρόπως νὰ καθαιρέσωσιν αὐτὸν, καὶ νὰ βασιλεύσωσιν τὸν ἀδελφὸν τούτου Δὸν Κάρολον.

Οἱ αὐτοὶ ὑπερασπισταὶ τοῦ ἀπεριορίστου τῆς βασιλικῆς ἔξουσίας ἐκίνησαν τὴν Ἰσπανικὴν κυβέρνησιν ὅχι μόνον νὰ δώσῃ τόπον καταφυγῆς ἐν Ἰσπανίᾳ εἰς τοὺς Πορτογάλους, τοὺς ἀποστατήσαντας κατὰ τοῦ χάρτου, τοῦ δοθέντος ὑπὸ τοῦ πρώην αὐτοκράτορος Πέτρου, ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ μεγάλως.

Ἐκ τούτου προῆλθε (*μ. X. 1827*) δυσαρέσκεια μεταξὺ Φερδινάνδου καὶ μεγάλης Βρετανίας, καὶ αὕτη ἐνδέχεται νὰ ἐκπολεμήσῃ αὐτὴν πρὸς τὴν Ἰσπανίαν.

§. 189. Πορτογαλία.

Ἐπειδὴ δ ἀντιθεσιλεὺς τῆς Πορτογαλίας δὲν ἥθελε νὰ προστεθῇ εἰς τὸ Ηπειρωτικὸν σύστημα (*Système continental*), καὶ νὰ κλείσῃ τοὺς λιμένας του εἰς τοὺς "Αγγλους, δ Ναπολέων ἐκήρυξεν, διτὶ δοκὸς τῆς Βρετανίας ἐπαυσε νὰ βασιλεύῃ καὶ κατέστησε κύριον τοῦ βασιλείου τούτου τὸν δοῦκα τοῦ Ἀβραντίου (*Abrantes*) Ιονύντον (*Junoī*).

Ἄλλα ποὺν οἱ Γάλλοι καταλάβωσι τὴν βασιλεύουσαν πόλιν Δισσαβῶν, δ ἀντιθεσιλεύς, συμπαρακλαβὼν τὴν αὐλήν, τοὺς θησαυροὺς του καὶ πολλοὺς τῶν μεγιστάνων τοῦ βασιλείου, ἐπέβη εἰς Ἀγγλικὰς υκεῖς, καὶ ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Βρασιλίαν τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς (*μ. X. 1807 Νοεμβρ. 29*). Μίαν δὲ ἡμέραν μετὰ τούτο εἰσῆλθαν οἱ Γάλλοι εἰς τὴν Δισσαβῶνα (*§. 168*).

Ἄλλα δὲν ἐχάρησαν πολὺν καιρὸν οἱ ἀρπαγες τὸ ἀρπαγμα, ἐπειδὴ μι-

μεύρεναι τοὺς Ἰσπανὸς οἱ Πορτογάλοι ἀπεστάτησαν κατὰ τῶν Γάλλων, καὶ ἐν Ὀπόρτῳ συνεστήθη ἔνωσις (junta), ἡτις διεύθυνε τὴν ἐπανάστασιν (μ. X. 1808 Ιουν. 20). Εὐθὺς Ἀγγλικὸς στρατός, ἔχων στρατηγὸν τὸν Μώρον καὶ Βελλιγκτῶνα (Moore, Wellington), ἤνωθη μετὰ τῶν Πορτογάλων, καὶ οὕτως οἱ ἡγωμένοι στρατοὶ ἐνίκησαν τοὺς Γάλλους πολλάκις, καὶ τέλος ἐξεβίασαν αὐτοὺς ἐκ τῆς Πορτογαλίας.

Μετὰ δὲ τὴν παντελῆ καθαρίσειν τοῦ Ναπολέοντος, ὁ ἀντιβασιλεὺς δὲν ἐπανῆλθε πλέον εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλ᾽ ἐκ Βρασιλίας, τὴν ὥποιαν ἐκήρυξε βασιλεὺον (μ. X. 1815 Δεκεμβρ. 16), ἐκεινήν τὴν Πορτογαλίαν. Ἄροῦ δὲ ἡ βασιλισσα, ἡτις ἀπὸ τοῦ 1792 ἐπασχε παραφροσύνην, ἐτελεύτησε τὸν βίον (μ. X. 1816 Μαρτ. 20), ἐλαβε τὸν θρόνον τῆς Πορτογαλίας καὶ Βρασιλίας ὁ τέως ἀντιβασιλεὺς, ὁς Ἰωάννης σ'.

Ο βασιλεὺς λοιπὸν Ἰωάννης ἔδειξε μὲν φρόνημα φιλελεύθερον καὶ γενναιοφροσύνην ἐπειδὴ ὅμως ἔξηκοιλούμει νὰ ἐδρεύῃ ἐν Βρασιλίᾳ, ἡ μητρόπολις Πορτογαλίας ὀλίγην ωφέλειαν εἶχεν ἐκ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ. Ἐν αὐτῷ δὲ ταύτη ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς Ἀγγλίας Βερεσφόρδος εἶχεν ἔκουσίαν σχεδὸν ἀπεριόριστον, καὶ ἐδυσφόρουν οἱ Πορτογάλοι τῆς Βρετανικῆς δυγάμεως τὸ βάρος.

Τὰ Πορτογαλικὰ στρατεύματα, δυσαρεστημέντα διὰ τὴν Βρετανικὴν διοίκησιν, ἐπαναστάτησαν ἐν Ὀπόρτῳ κατὰ τῶν Βρετανικῶν (μ. X. 1820 Αὔγ. 24). Ο συνταγματάρχης Σεπουλέδας διεύθυνε τὴν ἐπανάστασιν, συνεργούντων τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πολιτῶν τοῦ Ὀπόρτου. Συνέστησαν δὲ ἀντιβασιλείαν, ἐσχεδίασαν νέον πολιτικὸν σύνταγμα, τὸ ἐποίον, ἀφοῦ ἐγεκρίθη καὶ ὑπὸ τῆς Δισσαβῶνος, παρεδέχθη ὑπὸ πάντων, ἀνεκρήρυθμη κύριον, καὶ πάντες ὠρκίσθησαν εἰς αὐτό.

Ο βασιλεὺς Ἰωάννης, μαζών ταῦτα τὰ ἐν Εὐρώπῃ συμβάντα, ἐνέκρινε τὴν μεταβεβλημένην ταύτην πολιτείαν, καὶ τὴν συγκάλεσιν τῶν ἀντιπροσώπων, οἵτινες ἥρχισαν ἐν Δισσαβῶνι τὰς συνεδριάσεις των (μ. X. 1821 Ιανουαρ. 28). Οὗτοι δὲ συνέστησαν νέαν ἀντιβασιλείαν, ἐτελείωποι ήσαν τὸν Χάρτην, καὶ ἐκήρυξαν αὐτὸν Θεμελιώδη νόμον τοῦ βασιλείου.

§. 190. Ἐξακολούθησις.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐν Πορτογαλίᾳ πολιτικὴ ἀνατροπὴ συνετάραπτε καὶ εἰς τὴν Βρασιλίαν τὸν λαόν, ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀπεφάσισεν ἐκεῖ μὲν ὑπῆρχη τοποτηρητὴν τὸν διάδοχόν του Πέτρον, αὐτὸς δὲ νὰ ἐπιστρέψῃ. Φθάσας λοιπὸν εἰς Πορτογαλίαν (μ. X. 1822 Ιουν. 4), ἐπεκύρωσε τὰς διατάξεις τῶν ἀντιπροσώπων πάσας, καὶ τὸ βασιλικὸν σύνταγμα, ἀφοῦ ἐπεριτίθη (μ. X. 1822 Σεπτεμβρ. 23).

Ἄσκου ὅμως ἐν Ἰσπανίᾳ διελύθησαν οἱ ἀντιπρόσωποι συνεργάται τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, ὁ δεύτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως, ὁ ἄντες Μιγκαήλ (Don Miguel), ὁδηγούμενος ὑπὸ τῆς βασιλισσῆς, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ φατέλας προσηγορισμένης εἰς αὐτόν, ἐνήργησε τὴν καθαρίσειν τῆς γέας ταῦ.

πολιτείας (μ. Χ. 1823 Μαΐου 27). Ο δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης ἐνέκρινε καὶ τὴν δευτέραν πολιτικὴν ἀνατροπὴν (μ. Χ. 1823 Ιουν. 5), καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ διορίσῃ ἐπιτροπὴν ἐκ δεκατεσσάρων ἀνδρῶν, διὰ νὰ σχεδιάσῃ νέον πολιτικὸν σύνταγμα.

“Ομως τοῦτο δὲν ἡρεσεν εἰς τὸν ἄνακτα Μιχαήλ, ἀλλ’ ἀπήτει μεγαλειτέραν αὐστηρότητα πρὸς τοὺς αἴτίους τοῦ συντάγματος τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀπεδέχοντο τὰ φρονήματα τούτου, αὐτὸς διέταξεν αὐτογνωμόνως πολλοὺς φυλακισμούς (μ. Χ. 1824 Ἀπριλ. 30), καὶ τὸν ἔτοιον ἔσωτον πατέρα Ἰωάννην τὸν σ'. κατεῖχεν αἰχμάλωτον τρόπον τινά.

Τοῦτο ἀπεδοκίμασαν οἱ πρέσβεις τῶν ἄλλων δυνάμεων, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς πρὸς ἀσφαλείαν του ἐπέδη εἰς πολεμικὴν ναῦν τῆς Ἀγγλίας (μ. Χ. 1824 Μαΐου 9). Τελευτῶν δὲ ὁ μὲν ἄνακτος Μιχαὴλ ὑπετάχθη, καὶ ἐξῆλθε τοῦ κράτους πρὸς περιοδείαν (μ. Χ. 1824 Μαΐου 3). ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν του, διετάχθη αὐτῷ πρὸς τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτῆς, καὶ οὕτω κατεστάθη ἡ κοινὴ ἡσυχία.

§. 191. Πέρας.

Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο ἐν Εὐρώπῃ, οἱ ἀγτιπρόσωποι ἐν Βρασιλίᾳ ἐκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῆς Πορτογαλίας (μ. Χ. 1822 Αὔγ. 22), καὶ τὸν διάδοχον Πέτρον ἀνηγόρευσον συνταγματικὸν αὐτοκράτορα τῆς Βρασιλίας (μ. Χ. 1822 Σεπτεμβρ. 25). Ο δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης, μὴ δυνάμενος δι’ ὄπλων νὰ ἀναγκάσῃ τὴν Βρασιλίαν εἰς ὑποταγήν, ἀνεγνώρισε τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ βασιλείου ἐκείνου (μ. Χ. 1825 Ἀπριλ. 15), καὶ συνεψώνησε πρὸς αὐτὸν συνθήκην ἐμπορικὴν καὶ φιλικήν (μ. Χ. 1825 Σεπτεμβρ. 9).

Αφοῦ δημιώς ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας Ἰωάννης ὁ Σ'. ἀπέβανεν (μ. Χ. 1826 Μαρτ. 10), ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας ἀνηγόρευσε τὴν ἐπταετὴ θυγατέρα του Μαρίαν βασίλισσαν τῆς Πορτογαλίας, καὶ διώρισε ἀντιβασίλισσαν τὴν ἀδελφήν του Ισαβέλλαν, ἐνόσῳ δὲ βασίλισσα ἔλθη εἰς νόμου γλωσσαν. Ἐνταυτῷ δὲ εἰς τὴν Πορτογαλίαν ἔδωσε φιλελεύθερον σύνταγμα, τὸ δόποιον ἐδύνατο νὰ βεβαιώσῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν πολιτῶν πάσις τάξεως.

Καὶ δημιώς κατὰ τοῦ συντάγματος τούτου ἡγέρθη φατρία, ζητοῦσα τὸν ἄνακτα Μιχαὴλ ἀπεριόριστον βασιλέα. Ἀρχηγὸς δὲ τῆς φατρίας ταῦτης ἦτον ὁ κόμης τῆς Ἀμαράντης (Amarante), μαρκίων τῆς Ἀκιφλαδίας (Aquitellavia, Ghiave, Ghaves), τὸν ὅποιον τὸ Ισπανικὸν ἴερατεῖον καὶ αὐτὴ τῆς Ισπανίας ἡ κυβέρνησις ὑπεστήριζεν ἵσχυρότατα. Ὁλεν ἐκινήθη ἀγῶν κατὰ τῆς συνταγματικῆς πολιτείας, ὅστις ἔμεινε ἄκριτος, ἔως ὅτου δὲ μεγάλη Βρετανία ἔστειλε στρατιωτικὴν δύναμιν εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

Ἡ κυβέρνησις, βοηθουμένη ὑπὸ τῶν Βρετανῶν, ὑπερίσχυσεν ἀλλ’ ὁ ἀγῶν ἔμενεν ἄκριτος ἔτι. Τελευταῖον δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ Πέτρος τὸν ἄνακτα Μιχαὴλ ἀνηγόρευσεν ἀντιβασιλέα τῆς Πορτογαλίας, καὶ ἐλπίζεται, ὅτε τοῦτο θὰ ἥγε συντελεστικὸν εἰς εἰρήνευσιν αὐτῆς.

§. 192. *Istallia.*

ά) Αύστριακή ἀπόμοιρα.

"Ότε μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ Ναπολέοντος (μ. Χ. 1814) διευθετοῦντο ἐκ νέου αἱ σχέσεις τῆς Εὐρώπης, ἔλαβε πάλιν ἡ Αύστρια τὰ μέρη τῆς Ιταλίας, ὅσα πρότερον ἔξουσιαζεγέντος δὲ τούτων καὶ ὅσα πάλαι ποτὲ ἀνήκον εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Βενετίας (§. 173). Ταῦτα δὲ τὰ μέρη ἐκηρύχθησαν Δομινικαρδούσενετικὸν βασιλείου (μ. Χ. 1815 'Απριλ. 7), διπερ διηρέθη εἰς δύο διοικήσεις, τὴν τῶν Μεδιολάνων καὶ τὴν τῆς Βενετίας. 'Εδόθη δὲ εἰς αὐτὸν κοινοβουλευτικὸν σύνταγμα (Ständische Versfassung), καὶ κατεστάθη ἐπ' αὐτῷ ἀντιβασιλεύς.

β') Ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια.

Εἰς τὸν παναγιώτατον πατέρα εἶχεν ἥδη ἀποδώσει ὁ Ναπολέων τὴν 'Ρώμην καὶ τὴν Τρασιμένην (μ. Χ. 1813). ἡ δὲ σύγοδος ἡ ἐν Βιέννη ἀποκατέστησε πάλιν ὀλόκληρον τὴν παπικὴν ἐπικράτειαν, ἔξαιρουμένου τοῦ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Πάδου κειμένου μέρους τῆς Φερραρίας. 'Ο δὲ πάπας Πίος ὁ Ζ'. μετὰ τὴν πομπικήν του εἰσόδου εἰς 'Ρώμην (μ. Χ. 1814 Ιουλ. 7), εὐθὺς ἀνέστησε τὸ τάγμα τῶν Ἰησουΐτῶν, καὶ συνεργίᾳ τοῦ περὶ τὰ πολιτικὰ συνετοῦ καρδιναλίου Κονσάλβου, ἔδωσεν εἰς τὴν ἐπικράτειάν του ἀρμόδιον πολιτικὸν σύνταγμα (μ. Χ. 1816 Ιουλ. 6).

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον Πίου τοῦ Ζ'. (μ. Χ. 1823 Αὔγ. 20), ἔξι λέγοθη κεφαλὴ τῆς 'Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας Δέων ὁ ΙΒ'. (μ. Χ. 1823 Σεπτεμβρ. 28), πρώην καρδινάλιος Γέργγας (della Genga). Αὐτὸς ἀπέδωσεν εἰς τοὺς Ἰησουΐτας τὸ 'Ρωμαϊκὸν κολλέγιον καὶ πάντα αὐτῶν τὰ πρότερα κτήματα, καὶ ἐκήρυξε νὰ ἐορτάσῃ σύμπασα ἡ χριστιανωτύνη γενικὸν Ιουνιλαῖον κατὰ τὸ 1825.

γ) Νεάπολις καὶ Σικελία.

Μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Ναπολέοντος (μ. Χ. 1814), ὁ Ιωακείμ Μουράτης, διαπραγματευθεὶς πρὸς τὴν Αύστριαν καὶ 'Αγγλίαν, ἐδυνήθη νὰ διατηρήσῃ εἰς ἔχουτὸν καὶ τοὺς ἔχουτοῦ ἀπογόνους τὸν θρόνον τῆς Νεαπόλεως (§. 168). 'Επειδὴ ὅμως μετὰ τὴν τοῦ Ναπολέοντος ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς 'Ελβας ἔδειξε σκοπούς ἔχθρικοὺς πρὸς τοὺς γείτονας, καὶ τοὺς Ἰταλοὺς προσεκάλεσεν εἰς γενικὴν ἐπανάστασιν ἀπὸ τῶν νομίμων ἔχουτῶν κυβερνητῶν (μ. Χ. 1815 Μαρτ. 30), ἐκίνησεν ἡ Αύστρια πόλειμον κατ' αὐτοὺς, καὶ ἔξωσεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βασιλείου του (§. 175).

Καὶ τὸν μὲν χρησταντα θρόνον ἀνέλαβε πάλιν Φερδινάνδος ὁ Δ'. ὁ δὲ πρώην βασιλεὺς Μουράτης, ἀποδὺς εἰς Πίζον (Pizzo) τῆς Καλαβρίας, διὰ νὰ διεγείρῃ τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν καὶ εἰς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, συνελήφθη καὶ ἐτουφεκίσθη (μ. Χ. 1815 'Οκτωβρ. 13). 'Επειτα δὲ ὁ Φέρδινανδος ἤνωσε τὰ δύο του βασίλεια, τὴν Νεάπολιν καὶ τὴν Σικελίαν, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτὰ βασίλειον τῶν δύο Σικελιῶν (μ. Χ. 1816 Δεκεμβρίου 12).

Ἐπὶ τῆς βασιλείας ἔτι τοῦ Μουράτου ἐγεννήθη ἐν Νεαπόλει πολιτικὴ ἀρεσίς, τῶν Καρβονάρων ἀρων ἐπιλεγομένη, ἡτις κατ’ ὄλιγον ἐξηπλώθη πολὺ, καὶ δύναμιν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην ἔλαβε μεγάλην. Οἱ Καρβονάροι, μὴν εὐχαριστούμενοι εἰς τοὺς τρόπους τῆς κυβερνήσεως, ἡτις κατέστησε πάλιν τὴν ἀρχαίαν τῶν προχριμάτων τάξιν, διήγειραν εἰς τὰς καρδίας καὶ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ τὴν ἐπιθυμίαν νέας πολιτείας.

Αἰφνιδίως ἢ ναφαίνεται μεταξύ τοῦ στρατοῦ ἐπαγάστασις (μ. Χ. 1820 Ιουλ. 2), ἡτις τάχιστα διεδόθη εἰς ὅλον τὸ βασίλειον. Διὸ καὶ ὁ λαὸς καὶ ὁ στρατὸς ἀπήγει νὰ εἰσαχθῇ τὸ τῆς Ἰσπανίας πολιτικὸν σύνταγμα, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀναγκασθεὶς ἐνέδωσεν εἰς τοῦτο (μ. Χ. 1827 Ιουλ. 7). Ἀλλ’ ἡ Αὐστρία ἐκηρύχθη κατ’ αὐτοῦ, καὶ πάραυτα παρεσκευάσθη νὰ καθαιρέσῃ τὸ νέον πολιτικὸν σύνταγμα, τὸ ὅποιον διὰ τῆς βίᾳς ἐπέβαλαν εἰς τὸν βασιλέα.

Ἐπὶ τούτῳ ὠργάνισε νὰ γείνῃ ἐν Τροππανία σύνοδος (μ. Χ. 1820 Οκτωβρ. 28), ἡτις μετετέθη εἰς Λάθακον (μ. Χ. 1821 Ιανουαρ. 10), ὃπου προσεκλήθη καὶ ὁ βασιλεὺς Φερδινάνδος. Καθὼς δὲ οὗτος ἔφθασεν ἐκεῖ, ἐκήρυξεν ἄκυρον τὸ νέον πολιτικὸν σύνταγμα, καὶ εὐθὺς στρατὸς Αὐστριακός, στρατηγοῦντος Φριμόντου, κινεῖται κατὰ τῆς Νεαπόλεως, διὰ νὰ καταστήσῃ τὰ πράγματα ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον.

Οἱ Νεαπολίτανοι, ἔχοντες στρατηγὸν τὸν Πέπην, ὄλιγον ἀντεστάθησαν, καὶ πανταχοῦ ὠπισθοδρόμουν. Οἱ Αὐστριακοὶ κατέλαβαν τὴν πρωτεύουσαν (μ. Χ. 1821 Μαρτ. 24), καὶ μετ’ ὄλιγον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπικράτειάν του καὶ ὁ Δ’. Φερδινάνδος (μ. Χ. 1821 Μαΐου 13), καὶ κατέστησε πάλιν τὴν πολιτείαν ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον. Οἱ δὲ Αὐστριακὸς στρατὸς ἔμενεν εἰς ἀμφότερα τὰ βασίλεια περὸς διατήρησιν τῆς πολιτείας ταῦτης.

Ἄφου δὲ ὁ Δ’. Φερδινάνδος ἀπέθανε (μ. Χ. 1825 Ιανουαρ. 4), διεδέχθη ἀυτὸν ὁ διάδοχος καὶ δούξ τῆς Καλαβρίας Φραγκίσκος ὁ Α’. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτου ἡσύχασαν τὰ πράγματα διόλου, ώστε οἱ Αὐστριακοὶ καὶ ὄλιγον ἀνεχώρησαν.

δ) Σαβαουδία καὶ Πεδεμόντιον.

Τὸ παράδειγμα τῆς Νεαπόλεως ηδρε καὶ εἰς τὴν Σαβαουδίαν μιμητάς, ἐπειδὴ ὁ φρουρὸς τῆς Ἀλεξανδρείας (Alessandria) ἐπανεστάτησκεν, ἀπατούντες, καὶ τὴν ἀπατησιν ἔτοιμοι ὅντες νὰ ὑποστηρίξωσι καὶ μὲ τὰ ὄπλα, τὴν παραδοχὴν τοῦ Ἰσπανικοῦ συντάγματος (μ. Χ. 1821 Μαρτ. 9). Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν Ταυρίνῳ (Turino) πολίται καὶ στρατιῶται ἐζήτουν ἐπιμόνιας τὸ αὐτό, ὁ βασιλεὺς Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ παρήγησε τὴν βασιλείαν (μ. Χ. 1821 Μαρτ. 12), καταστήσας ἀντιβασιλέα τὸν ἄνακτα τοῦ Καρινίνου Κάρολον Ἀλέρτον μέχρις οὐ ἐπανέλθῃ ὁ ἀπών ἀδελφὸς αὐτοῦ Κάρολος Φῆλιξ.

Οἱ δὲ ἀντιβασιλεὺς μετὰ τρεῖς ἡμέρας παρεδέχθη τὸ σύνταγμα, ἀλλὰ παρήγησε μετ’ ὄλιγας ἡμέρας τὴν ἀντιβασιλείαν (μ. Χ. 1821 Μαρτ. 22), τοῦ νέου βασιλέως Φηλικοῦ μὴ θέλοντος νὰ συγχωρήσῃ νεωτερισμὸν μη-

δένα. Τότε δὲ εἰς τὴν Σαρδινικὴν μοῖραν τῶν στρατιωτῶν, ὅσοι ἔμειναν πιστοί, προσετέθη στρατὸς Αὐστριακὸς, στρατηγοῦντος τοῦ Βούδνα, καὶ δίχως πολλοῦ κόπου κατεπαύθη ἡ ἐπανάστασις.

Πρὸς διατήρησιν δὲ τῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας ἔμειναν ἐν Πεδεμόντιά 12,000 Αὐστριακοὶ κατὰ τὰς συνθήκας, τὰς ὁποίας ὁ βασιλεὺς Φραντζής ἔκαμε μετὰ τῆς Προυσίας, Αὐστρίας καὶ Ρωσίας (μ. Χ. 1821 Ιουλίου 24). ἐπειδὴ δῆμος ἐν πάσῃ τῇ Σαρδινικῇ ἐπικρατεῖ ἐπεκράτει ἡ ἡσυχία αὐτῇ, οἱ Αὐστριακοὶ ἀγεγάρησαν παντελῶς ἐκ τοῦ Πεδεμοντίου (μ. Χ. 1823 Σεπτεμβρίου 4).

§. 193. Ἐλβετία.

Ὅτε ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις ἐξερράγη (μ. Χ. 1789), διετήρησεν ἔκατην ἡ Ἐλβετία οὐδετέραν, καὶ ἀπέφυγε πᾶσαν διαφορὰν πρὸς τὴν δημοκρατίαν. Ἀλλ᾽ ἐν τῷ τοῦ Κάμπου Φορμίου εἰοήνη (μ. Χ. 1797) ἐκούσα ἀέκουσα παρεχώρησεν εἰς μὲν τὴν Γαλλίαν τὸ Βρούντρουτον, εἰς δὲ τὴν ἐντεύθεν τῶν Ἀλπεων δημοκρατίαν (Cisalpine) τὴν Βελτίλγαν καὶ τὸ Βόρδιον.

Ἐν Ἐλβετίᾳ ὑπῆρχαν δύο φατρίαι, ἡ ἀριστοκρατικὴ καὶ ἡ δημοκρατικὴ. Αὗτη ἔκλινεν εἰς τοὺς Γάλλους, καὶ εἶχε πρὸς αὐτοὺς μυστικὴν σχέσιν τελευταῖον δὲ ἡ Μυλουσία καὶ Βααδλανδία (Muhlhausen, Gaadtländ) ἐκήρυξαν, ὅτι ἐπειθύμουν νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τῆς Γαλλίας. Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις ἐδοκίθει τοὺς δημοκράτας τῆς Βααδλανδίας κατὰ τῆς Βέρονης, καὶ ἐκήρυξεν αὐτὴν δημοκρατίαν, ἐπονομάσασα αὐτὴν Δεμανικήν (μ. Χ. 1898 Ιανουαρίου 26).

Ἡ Βέρονη ἔλαθε μὲν τὰ ὄπλα, ἀλλὰ μετὰ γενναίαν πάλην πρὸς τοὺς Γάλλους, ἡττήθη. Ἐπειτα δὲ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δημοκρατικῶν νομῶν συνήλθαν διὰ νὰ συγκροτήσωσι νέαν ἀδιαιρέτον Ἐλβετικὴν δημοκρατίαν, ητις ἔμελλε νὰ διεικηταὶ ὑπὸ διευθυντηρίου (Directorium) πενταμελοῦς, καὶ τοὺς ἐγαντιωνομένους νομοὺς ἡνάγκασαν ἐνόπλως νὰ συναινέσωσιν. Ἡ νέα δημοκρατία συνεφόνησε πρὸς τὴν Γαλλίαν συμμαχίαν καὶ ἐπιμαχίαν, καὶ παρεχώρησε τὴν Γενεύην καὶ τὴν Μυλουσίαν.

Πολλὰ ἔτη κατὰ συνέχειαν ἡ Ἐλβετία κατεσπαράσσετο ὑπὸ ἐσωτερικῶν διγονοιῶν, αἵτινες ὑπειθάλποντο ἐκ τῆς ὀλιγοχρονίου ἐπιφρόνης, τὴν ὄποιαν ἔλαθεν ἡ Ρωσία καὶ Αὐστρία (μ. Χ. 1899). Πλήθος σχεδίων πολιτικοῦ συντάγματος προεβλήθησαν, εἰσήγηθησαν, πάλιν ἀπεβλήθησαν. Διὸ ἔγειναν ἀπειροὶ μεταβολαῖ, καὶ αἱ συγχύσεις ἐκορυφώθησαν.

Οἱ Ναπολέων ἐπειτα (μ. Χ. 1803 Φεβρ. 19) ἐπέβαλεν εἰς τοὺς Ἐλβετοὺς τὴν συμπολιτείας καὶ μεσολαβήσεως. Κατὰ ταύτην δὲ ἡ Ἐλβετία συνεκροτεῖτο ἀπὸ 19 νομῶν (cantons), διὰ ταῦτα εἶχεν ἰδιαιτέραν ἐσωτερικὴν διάταξιν. Τὰ γενικὰ πράγματα τῆς δημοκρατίας ὥρειλον νὰ πραγματεύωνται ἐν ἐθνικῇ συνόδῳ, ητις ἐπρεσδρεύετο ὑπὸ ἐθνάρχου (Landammann), ἐκλεγομένου κατὰ πᾶν ἔτος.

Ἡ Βαλλεσία πρὸ τούτου ἔγεινε πολιτεία ἐλευθέρα, καὶ ἐτέθη ὑπὸ τὴν

προστασίαν τῆς Γαλλίας, τῆς Ιταλίας καὶ τῆς Ἐλβετίας (μ. Χ. 1802 Αύγουστ. 26), καὶ δῆμος ἡ χώρα αὕτη συνεσωματώθη μετὰ τῆς Γαλλίας (μ. Χ. 1810 Δεκεμβρ. 12), καὶ ἐξ αὐτῆς ἐσχηματίσθη ὁ νομὸς Σεμπρόνιος (Simplon).

Ἡ τοιαύτη κατάστασις τῆς Ἐλβετίας διήρκεσεν ἔως οὗ τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα, μετὰ τοῦ Ναπολέοντος τὴν ἤπταν, εἰσέβαλαν εἰς αὐτήν, ἀπεδοκίμασαν αὐτῆς τὴν αὐδετερότητα, καὶ κατέρρηγησαν τὴν τῆς μεσο-λαεβήσεως πρᾶξιν. Τότε δὲ (μ. Χ. 1813) καὶ αἱ ἀρχαῖαι τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ δημοκρατικῶν διιχνοιαι ἀνενεώθησαν, αἵτινες μόλις διὰ τῶν αὐτηρῶν ἐπιταγῶν τῶν μεγάλων συμμάχων δυνάμεων κατευνάσθησαν.

Ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῶν ἔγεινε τέλος πάντων ἐν Τιγούρφ (Zurich) συμπολιτεύσεως συνήκη, καθ' ἥν εἰς τοὺς δέκα ὑπάρχοντας ἡδη νομοὺς προσετέθησαν καὶ ἄλλοι τρεῖς, ἡ Γενεύη καὶ ἡ Νοβακαστέλλα καὶ ἡ Βαλλεσία (μ. Χ. 1814 Σεπτεμβρ. 8). Αἱ μεγάλαι δυνάμεις διὰ προκηρύξεως συνεχώρησαν εἰς τὴν Ἐλβετίαν νὰ ἔχῃ αἰωνίαν οὐδὲτεροτητα (μ. Χ. 1815 Νοεμβρ. 20).

§. 194. Δαρία.

Ἄπο τῆς Βεστφαλικῆς εἰρήνης μέχρι τῆς ἐκρήξεως τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ὅλγα συνέβησαν ἐν Δανίᾳ τῆς καθολικῆς ιστορίας ἄξια. Τούτων δὲ καιριώτατα εἶναι τὰ ἔχῆς. Μετὰ τὸν θάνατον Χριστιανοῦ τοῦ Δ' (μ. Χ. 1648) διεδέχθη τὴν βασιλείαν Φριδερίκος δ Γ'. (§. 132) (μ. Χ. 1648—1670), ὃστις ἐδυστύχησε μὲν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Κάρολον Γουσταύον τὸν βασιλέα τῆς Σουηδίας, δῆμος εἰς τὴν ἐν Κοδανίᾳ ἡ Ἀφνία (Copenhagen) δίαιταν κατώρθωσε νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ βασιλεία κληρονομικὴ καὶ ἀπεριόριστος (μ. Χ. 1660).

Ἐπὶ Χριστιανοῦ τοῦ Β'. (μ. Χ. 1670—1699) προσετέθη εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Δανίας τὸ Ὀλδεμβούργον καὶ Δελμενόρστιον. Φριδερίκος δὲ δ Γ'. (μ. Χ. 1699—1730) συνεμάχησε μετὰ τῆς Ρωσίας καὶ Πολωνίας κατὰ τοῦ ΙΒ'. Καρόλου βασιλέως τῆς Σουηδίας ἀλλ' ὁ νέος καὶ θερμούργος Κάρολος, ἐφορμήσας ὡς ἀστραπὴ κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν Κοδανίαν, ἡνάγκασεν αὐτὸν εἰς εἰρήνην. Ἐπὶ δὲ Χριστιανοῦ τοῦ Σ'. (μ. Χ. 1173—1746), καὶ ἐξ' αὐτοῦ ἐπὶ Φριδερίκου τοῦ Ε'. (μ. Χ. 1746—1766), ἐπέδωσαν ἡ ἐμπορία καὶ ἡ βιομηχανία, αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι, καὶ οὕτως ηγέησεν ἡ εὐπορία καὶ ἴσχυς τοῦ κράτους.

Ἐπὶ δὲ Χριστιανοῦ τοῦ Ζ'. (μ. Χ. 1766—1784) παρεχωρήθησαν μὲν αἱ κομητίαι Ὀλδεμβούργου καὶ Δελμενορστίου εἰς τὴν Ρωσίαν, ἀλλ' ἡ Δανία εὐδαιμόνει· ἐπειδὴ δῆμος ὁ βασιλεὺς ἐπεσεν εἰς παραφροσύνην, ἐλασθεὶς τὰς οἰκακές τῆς κυβερνήσεως ὁ δάδοχος Φριδερίκος (μ. Χ. 1784), καὶ σωφρόνις διέθυνεν αὐτοὺς πρὸς εὐδαιμονίαν τοῦ κράτους.

Οἱ ἀντιβασιλεύς δὲν ἡθέλησε ποτὲ νὰ μεθέξῃ ἐκ τῶν διαπληκτισμῶν τῶν ἄλλων δυνάμεων, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας Γάλλους, καὶ οὕτως εὐτύχησε νὰ ἴδῃ τὰ μὲν πλοιά του διαπλέοντα πάσας τὰς θαλάσσας, τὴν ἐμπορίαν δὲ καὶ εὐπορίαν ἀκμάζουσαν.

§. 195. Πέρας.

'Αλλ' ή ευτυχής αὕτη πρόδος αἰφνιδίως διεκόπη ἐπειδή, περιύδρισθείσης τῆς Δανικῆς σημαίας ὑπὸ "Αγγλῶν θαλασσινῶν ἐκ ζηλοτυπίας, οἱ ἀντιβασιλεὺς, διὰ νὰ ἔξασφαλίσῃ τὴν ναυτιλίαν τοῦ βασιλείου του ἀπὸ τοῦ 'Αγγλικοῦ ἐπὶ τῆς θαλάσσης δεσποτισμοῦ, προσετέθη εἰς τὴν ἐνοπλον οὐδετερότητα τῶν ὑπερβορείων (μ. Χ. 1801 Ιανουαρ. 6), τὴν ὁποίαν εἶχεν ἡδη συγκροτήσει ἡ 'Ρωσία (μ. Χ. 1800). Μιὰ τοῦτο οἱ 'Αγγλοι ἐκίνησαν πόλεμον κατὰ τῆς Δανίας.

Οἱ γαύραρχοι τῆς 'Αγγλίας Πάρκερος καὶ Νέλσων ἤλθεν πρὸ τῆς Κοδανίας, καὶ πρὸ τῆς πόλεως ταύτης ἐκτύπησαν τὸν Δανικὸν στόλον (μ. Χ. 1801 Απριλ. 2), καὶ ἡνάγκασαν τὴν Δανίαν νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ τῆς 'Αγγλίας θαλάσσιον δίκαιον. "Εκτοτε δὲ ὁ ἀντιβασιλεὺς ἐνέμεινεν, εἰς τὸ εἰρηνικὸν του σύστημα, καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ 'Ρηγικοῦ συνδέσμου ηὔξησε τὸ βασιλεύον του συσταματώσας εἰς αὐτὸν τὰς Γερμανικὰς χώρας (μ. Χ. 1806 Σεπτεμβρ. 9).

'Αλλ' ή τοῦ γεγναιόφρονος ἀνακτος ἀγάπη πρὸς τὴν εἰρήνην ἐμελλε πικροὺς νὰ φέρῃ καρπούς· ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐν Τίλση εἰρήνην (μ. Χ. 1807 Ιουλ. 7), ὁ ἀντιβασιλεὺς δὲν ἐδέχθη τῆς 'Αγγλίας πρότασιν νὰ συμμαχήσῃ μετ' αὐτῆς, οὐδὲ τὸν Δανικὸν σόλον νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτήν, καθὼς τὸν ἔζητει, μέχρι τῆς γενικῆς εἰρήνης, στόλος 'Αγγλικὸς ἐπολιόρκησε τὴν βασιλεύονταν Κοδαγλαν (μ. Χ. 1807 Σεπτεμβρ. 4—5), καὶ μὲ καταδυναστείας μεγάλας ἡγάγκασε νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτὸν τὰ πολεμικὰ τῆς Δανίας πλοῖα μετὰ πάσης τῆς πολεμικῆς παρασκευῆς.

Τότε λοιπὸν ὁ ἀντιβασιλεὺς συνεμάχησε μετὰ τῆς Γαλλίας, καὶ ἐκῆρυξε πόλεμον κατὰ τῆς 'Αγγλίας καὶ Σουηδίας (μ. Χ. 1707 Νοεμβρ. 5). Καὶ ὁ μὲν πρὸς τοὺς Σουηδοὺς πόλεμος λόγου ἄξιον δὲν ἔφερεν οὐδέποτε ἀλλ' ή τῆς 'Αγγλίας ἔχθρα ἔγεινεν ἐπιβλαβεστέρα· ἐπειδὴ οὗτοι πάσας τῆς Δανίας τὰς ἀποικίας ἥρπασαν· καὶ δὲ Φριδερίκος ὁ σ', ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ παράφρονος πατρός του, Χριστιανοῦ τοῦ Ζ', ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Δανίας (μ. Χ. 1808 Μαρτίου 13), προέτεινεν εἰρήνην (μ. Χ. 1813), αὐτοὶ ἀπήτουν νὰ παραχωρήσῃ τὴν Νορβεγίαν εἰς τὴν Σουηδίαν.

'Ανεγένεται λοιπὸν ὁ τῆς Δανίας βασιλεὺς τὴν μετὰ τῆς Γαλλίας συμμαχίαν του, καὶ διὰ τοῦτο ἐπολεμήθη ὑπὸ τοῦ διαδόχου τῆς Σουηδίας. Οὗτος εἰσέβαλεν εἰς τὴν 'Ολσταίαν, κατετρόπωσε τὸν Δανικὸν στρατόν, καὶ ἡγάγκασε νὰ γείνη ἡ ἐν Κιλίᾳ ἡ Χιλωνίφ (Kiel) εἰρήνη (μ. Χ. 1814 Ιανουαρ. 14), καθ' ἥν ἡ Δανία παρεχώρησε τὴν Νορβεγίαν εἰς τὴν Σουηδίαν, ἀπέβαλεν ὅμως παρὰ τῆς 'Αγγλίας τὰς ἀποικίας της, καὶ ἐκέρδησε τὴν Σουηδικὴν Πομπεανίαν.

Τὴν δὲ Πομπεανίαν ταύτην μετ' ὀλίγον (μ. Χ. 1815 Ιουν. 4.) ἡ Δανία παρεχώρησε εἰς τὴν Προυσίαν, ἥτις ἀντ' αὐτῆς ἔδωσε χρήματα καὶ τὸ δουκάτον τοῦ Λεοβούργου (Gauenburg), τὸ ὅποῖον εἶχε λάβει ἀπὸ τῆς 'Αννοβέρας. Τὸ δὲ Λεόβουργον ὁ σ'. Φριδερίκος ἤγωσε μετὰ τῆς 'Ολσταίας.

§. 196. Σουηδία.

Διὰ τὴν ἐν Πουλταύῳ μεγάλην ἡπταν., τὴν ὑποίαν ὁ ΙΒ'. Κάρολος ἡτ-
τυῆθι ὑπὸ τοῦ Τσάρου Πέτρου τοῦ Α'. (§. 155) (μ. Χ. 1709), ἔξελεψεν
ἢ ἐν τῇ βορειᾱͅ Βύρωπῃ δύναμις τῆς Σουηδίας, καὶ ἐστερεώθη ἡ τῆς 'Ρωσ-
σίας ὑπεροχή. 'Απὸ δὲ τοῦ θανάτου Καρόλου τοῦ ΙΒ'. δοις συγένειῃ ἐπὶ τῶν
τάφων τῆς Φριδερικοχάλκης (μ. Χ. 1718 Νοεμβρ. 13), μέχρι τῆς ἀρ-
γῆς τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἐβασιλεύεσσαν ἐν Σουηδίᾳ βασιλεῖς ἀδεξον.

Γουσταύος ὁ Γ'. (μ. Χ. 1771—1792) ἐμελέτα νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ
τῆς ἐπαναστατησάσης Γαλλίας, ὅτε ὁ Ἀγκερστόμος ἐφόνευτεν αὐτὸν ἐν
Τεβαλία (Jelle), ἐνῷ εὑρίσκετο εἰς γορὸν προσωπιδοφορούντων (bal masqué)
(μ. Χ. 1792 Μαρτ. 16). Τούτον δὲ διεδέχθη ὁ ἀνὴρικὸς αὐτοῦ υἱὸς Γου-
σταύος ὁ Δ', ἀντὶ τοῦ ὑποίου ἐκερέγησεν ἐπιτροπικῶς τέσσαρα περίου
ἔτη (μ. Χ. 1796 Νοεμβ. 1), ὁ πατράδελφος αὐτοῦ δούξ τῆς Συνδεμαν-
νοαγδίας (Sundermannland).

'Ἄροῦ δὲ ὁ Γουσταύος ἔγεινεν ἐνήλικ., καὶ τὰς ἥγιας τῆς κυβερνήσεως
Ἑλσίνης εἰς γεῖρας, εὐθὺς διὰ τὸ ἄφοιν καὶ φιλοπόλεμον ἴδιωμά του ἡρέθισε
καθ' ἑαυτοῦ τὰς μεγάλας δυνάμεις. Ἀντὸς θύρωτε καὶ τὴν Ηρουσίαν, θύρωτε τὴν
Γαλλίαν, ἥτις τοῦ ἀφήρετε τὴν Πομπεανίαν καὶ Ρυγίαν (μ. Χ. 1800
Σεπτεμβ. 10). 'Επειδὴ δὲ διὰ τὸ πρὸς τὸ Ναπολέοντα ἀσπονδόν τοῦ
μῆσος ἐνέμενεν ἀμετάπειστος εἰς τῆς Ἀγγλίας τὴν συμμαγίαν, ἔδωτεν αἰ-
τίαν εἰς τὴν 'Ρωσίαν καὶ Δακγίαν νὰ κηρύξωσι πόλεμον κατὰ τῆς Σουηδίας.

'Ρωστικὸς λοιπὸν στρατός, ἔχων στρατηγὸν τὸν Βουκούρεδιον (Buxhoe-
fden), εἰσέβαλεν, εἰς τὴν Φιννίαν (Finnland), καὶ ἐκυρίευσε τὴν ὁραίαν
ταύτην ἐπαργύριαν; τὴν ὑπότα τὸ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος. διὰ νὰ ἐκασφα-
λίσῃ τὰ σύνορά του, συνεσωμάτωσεν εἰς τὴν 'Ρωστικὴν αὐτοκρατορίαν (μ.
Χ. 1808 Μαρτ. 16). 'Η τῆς Φιννίας ἀπώλεια καὶ βαρεῖς φόροι πρὸς τὰ
τοῦ πολέμου ἐπροξένησαν γενικὴν δυσαρέσκειαν, ἥτις ἡὔξησε τόσον, ὡστε
οἱ μεγιστᾶνες τοῦ βασιλείου καθήρεσσαν τὸν βασιλέα Γουσταύον, καὶ τοὺς
ἀπογόνους αὐτοῦ ἐκήρυξαν αἰωνίως ἕγους τῆς βασιλικῆς ἡξίας (μ. Χ. 1809
'Απριλ. 13).

§. 197. Πέρας.

Τίτε ὁ δούξ τῆς Συνδεμανοαγδίας ἀνέλαβε τὴν ἀντιβασιλείαν, καὶ
ἀφοῦ πρότερον (μ. Χ. 1809 Ιουν. 7) ἐπεκύωσε νέον πολίτευμα, ἀνέβη
εἰς τὸν θρόνον τῆς Σουηδίας, ἐπονομασθεὶς Κάρολος ΙΓ'. 'Επειδὴ ὅμως ὁ
βασιλεὺς οὗτος ἥτον γηραλέος καὶ ἀτεκνος, ἐκήρυξε διάδοχον τοῦ θρόνου τὸν
Χριστιανὸν Αὔγουστον, ἡγεμόνα τοῦ ἐν Ολσταϊα Αὔγουστοβούργου (Hol-
stein-Augustenburg) (μ. Χ. 1809 Ιουλ. 15).

Καθὼς ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ βασιλεὺς, εὐθὺς διηλάχθη πρὸς τὰς παρ-
ωφρισμένας δυνάμεις. Καὶ πρῶτον μὲν ἔκαμεν εἰρήνην μετὰ τῆς 'Ρωσίας
ἐν Φριδερικοχάλκῃ (Friederichsham) (μ. Χ. 1809 Σεπτεμβρ. 17), καὶ
εἰς αὐτὴν παρεχώρησε τὴν Φιννίαν, τὴν ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν Βοηγίαν
καὶ τὴν νῆσον Ἀλανδίαν. 'Επειτα δὲ διαλλαγῆσε καὶ πρὸς τὴν Γαλλίαν,
ἀπέλαβε τὴν Πομπεανίαν καὶ Ρυγίαν (μ. Χ. 1810 Ιανουαρ. 6).

Ἐπειδὴ δὲ ὁ διάδοχος αἰφνιδίως ἀπέθανεν (μ. Χ. 1810 Μαΐου 28), δῆγεμῶν τοῦ Ποντεκόρου Βεργαρδόστης Κάρολος Ιωάννης ἔξελέχθη διάδοχος (μ. Χ. 1810 Αύγουστου 28). Διὰ δὲ τὴν σώφρονα πολιτικὴν τοῦ ἀνακτος τούτου ἡ Σουηδία ἐκηρύχθη κατὰ τοῦ Ναπολέοντος, καὶ συνηγωνίσθη γενναῖως τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἢ γῶνα.

Διὸ αὐτὸς ὁ διάδοχος ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν Γερμανίαν μετὰ δυνάμεως, καὶ συνηγωνίσθη εἰς τὰς μάχας τὰς ἐν Γροσσοβερίᾳ, Δεννεσβίζιῳ καὶ Λειψίᾳ (Grossbeereu, Dennewitz, Leipzig) ἔπειτα δέ, στρατεύσας κατὰ τῆς Δανίας, ἐκυρίευσε τὴν Ὀλστίαν καὶ τὸ Σλεσβίχον καὶ ἐβίσασε νῦν γείνη ἢ ἐν Κιλιατικῇ, καὶ ἦν ἡ Νορβεγία παρεχωρήθη εἰς τὴν Σουηδίαν (μ. Χ. 1814 Ιανουαρ. 14).

Δὲν ἐδέχθησαν μὲν οἱ Νορβεγοὶ τὴν τῆς Σουηδίας ἀρχήν, ἐκηρύχθησαν ἐλεύθεροι, καὶ ἔξελέξαν βασιλέαν ἑαυτῶν τὸν ἀνακτο τῆς Ὀλστίας καὶ Σλεσβίκου Χριστιανὸν Φριδερίκον (μ. Χ. 1814 Μαΐου 29). ἀλλ᾽ οὗτος, μήντην ἔγων ἵκανήν δύναμιν στρατιωτικήν, ἡγαγκάσθη μετὰ τὴν ἐν Μοσσάφ (Moss) ἀγακωχήν νὰ ἐκλεύῃ τὴν Νορβεγίαν (μ. Χ. 1814 Αὐγ. 16)· καὶ οὕτως αὐτὴ ἀταράχως ὑπετάχθη εἰς τὴν Σουηδίαν (μ. Χ. 1814 Ὁκτωβρ. 21), καὶ ως αὐτούπαρκον βασιλείου ἔλαβεν ἰδιαίτερον πολιτευματικόν (μ. Χ. 1814 Νοεμβρ. 4).

Ἄφοῦ δὲ ὁ ΙΓ'. Κάρολος ἐπλήξωσε τὸ κοινὸν χρέος (μ. Χ. 1818 Φεβ. 5), διεδέχθη τὴν βασιλείαν ὁ διάδοχος Κάρολος Ιωάννης. Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐβελτίωσε τὸ χρηματικόν, μεταχειρίζομενος εἰς τούτο φρόνιμον πολιτικὴν οἰκονομίαν, ὑψώσε τὴν δημοσίαν πίστιν, καὶ δραστηριώτατα ἐφεύρεται περὶ τῆς ἐμπορίας, τῆς ναυτιλίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς γεωργίας. Γετερον δὲ ἀνηγόρευεν ἀντιβασιλέα τῆς Νορβεγίας, τὸν υἱόν του καὶ διάδοχον τοῦ θρόνου Ὀσκαρον (μ. Χ. 1814).

Ἡ εὐσταθής διαγωγὴ καὶ ἡ εὐεργετικὴ ἐνέργεια τῆς δυναστείας ταύτης καθ' ἑκάστην τηὔνην ἀμφοτέρων τῶν ἐθνῶν τὴν εἰς τὸν βασιλέα πίστιν, καὶ ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὰ στοργὴν καὶ χρηστὰς ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλλοντος εἰς πολλοὺς αἰῶνας.

§. 198. Ρωσσία.

Ὅτε ἐν Γαλλίᾳ ἔξερράγη ἡ ἐπανάστασις, ἔβασιτον εἰν ἡ Ρωσσίᾳ ἡ αὐτοκρατορίσσα Αἰκατερίνη ἡ Β'. (μ. Χ. 1762-1796), ἥτις ἔξηκολούθει: νὰ ἐνεργῇ κατὰ τὸ πνεῦμα Πέτρου τοῦ μεγάλου (§. 156). Αὕτη δὲ εὐτυχῶν πολέμων καὶ ἄλλων πολιτικῶν πράξεων ηὔξεσε τὸ βασιλείον τῆς μ.ε. 11,000 τετραγωνικὰ σάδια γεωγραφικά. Ταύτην δὲ ἀποθανοῦσαν (μ. Χ. 1796 Νοεμβρ. 6) διεδέχθη ὁ υἱός αὐτῆς Παύλος ὁ Α'. (μ. Χ. 1796—1801), ἀνὴρ αὐστηροῦ καὶ δρμητικοῦ χαρακτῆρος.

Οὐλίγον δὲ μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ ὁ αὐτοκράτωρ Παύλος συνεμάγγησε μετὰ τῆς Αύστριας, Ἀγγλίας καὶ Τουρκίας κατὰ τῶν Γάλλων (μ. Χ. 1798), καὶ ἔξηκολούθησε τὸν πόλεμον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν δραστηριώτατα. Ο Ρωσσοτουρκικὸς σέλος ἐκυρίευσε τὰς Ιονίους

νήσους, αίτινες ἐκηρύχθησαν δημοκρατία ύπό τὴν προστασίαν τῆς Τουρκίας.

Ο Ρωσσαυστριακὸς σρατὸς ὑπὸ τὸν Σουδάροβον ἐπολέμησεν ἐν Ιταλίᾳ, καὶ μετὰ τὴν ἐν Νοβίῃ (Novi) μεγάλην μάχην (μ. Χ. 1799 Αὐγ. 15), ἔξωσε τοὺς Γάλλους ἐκ τῆς Ιταλίας· ἀλλ᾽ ἐν Ἐλβετίᾳ καὶ Ὀλλανδίᾳ τὰ Ῥωσσικὰ ὅπλα δὲν ἦσαν τόσον εύτυχη· ἐπειδὴ ἐκεῖ μὲν ὁ Κορσάκοβος ἐνιακήθη κατὰ τὸ Τίγουρον (μ. Χ. 1799 Σεπτεμβρ. 25—26)· ἐνταῦθα δὲ οἱ Ῥώσοι μετὰ τῶν Ἀγγλῶν, οἵτινες ἥθελον νὰ ἀποσπάσωσι τὴν Βελγικὴν δημοκρατίαν ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς ἐπιφρόνης, ἥττηθησαν κατὰ κράτος (μ. Χ. 1799 Ὀκτωβρ. 6).

Ο αὐτοκράτωρ Παῦλος ἀγανακτήσας διὰ τοῦτο, ἀνεκάλεσε τὰ λειψανά τοῦ στρατεύματός του, καὶ ἐχωρίσθη ἀπὸ τῆς κατὰ τῆς Γαλλίας συμμαχίας. Ὁργισθεὶς δὲ κατὰ τῆς Ἀγγλίας, διότι ἔβλαπτε τὴν οὐδετέραν ναυτιλίαν, συνεκρότησε τὴν ἔνοπλον βόρειον οὐδετερότητα μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Σουηδίας καὶ Δανίας καὶ Προυσίας (μ. Χ. 1800 Δεκεμβρ. 16). Ἄλλα ποὶν δυνηθῆ νὰ βάλῃ εἰς ἐνέργειαν αὐτὴν, ἐδολοφονήθη διὰ νυκτὸς ὑπὸ τινῶν μεγιστάνων τοῦ βασιλείου του (μ. Χ. 1801 Μαρτ. 23). Τοῦτον δὲ διεδέγγη ὁ σύος αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ὁ Α΄, βασιλεὺς πρῶτος καὶ φιλάνθρωπος (μ. Χ. 1801—1825).

§. 199. Ἐξακολούθησις.

Ο Ἀλέξανδρος ἐπράγγει τὰ αὐτηρὰ μέτρα τοῦ πατρὸς του, ἔθελτίωσε τὴν τῶν δουλοπαροίκων κατάστασιν, καὶ ἐφρόντισε περὶ τῆς ἐξημερώσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ του. Ἡγάπα μὲν τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ δὲν ἐφοβεῖτο τὸν πόλεμόν, ὃσάκις ἡτον ἀναγκαῖος. Ἐδειξε δὲ τοῦτο, διε συνεμάχησε μετὰ τῆς Αὐστρίας καὶ Ἀγγλίας (μ. Χ. 1803), καὶ ἐπειτα (μ. Χ. 1807) μετὰ τῆς Προυσίας κατὰ τῆς Γαλλίας, καὶ τὴν ἐπολέμησε, διότι κατεπάτησεν ὅλα τὰ ἐθνικὰ δίκαια (§. 165—166).

Ἐνίκησαν μὲν οἱ Γάλλοι καὶ κατὰ τὰς δύο ἐκείνας μάχας ὅμως ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν ἐν Τίλση εἰρήνην (μ. Χ. 1807 Ιουλ. 7) ἐκέρδησε τὴν ἐπαρχίαν Βιαλιστόκουν ἡ Γρέδον (Bialistock Crodno), προσετέθη εἰς τὸ ἡπειρωτικὸν σύστημα (Système continental), καὶ ἔκαμε μετὰ τῆς Γαλλίας φιλικὰς σχέσεις, αἵτινες ἔτι μᾶλλον ἐστεεσθῆσαν εἰς τὴν ἐν Ἐρφούρτῳ σύνοδον τῶν δύο αὐτοκρατόρων (μ. Χ. 1808).

Ἀλλ᾽ ἡ νέα αὕτη συμφιλίωσις ἤρθησε τὴν Ἀγγλίαν καὶ Σουηδίαν εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Ῥωσσίας καὶ τὸν μὲν πόλεμον τὸν πρὸς τὴν Σουηδίαν ἡ Ῥωσσία ἐτελείωσεν εύτυχῶς, καὶ εἰς τὴν ἐν Φριδερικοχάμη εἰρήνην (μ. Χ. 1809 Σεπτεμβρ. 17) ἐκέρδησε τὴν Φιννίαν καὶ ἄλλα Σουηδικά· εἰς τὸν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ὅμως ἀπώλεσεν ἐν τῷ λιμένι τῆς Δισδώνης στόλον ἐν γνέα δικρότων καὶ μιᾶς φρεγάδας (μ. Χ. 1808 Σεπτεμβρ. 3).

Οτε δὲ ἡ Αὐστρία (μ. Χ. 1809) ὑπὲρ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐλευθερίας ἐκίνησε κατὰ τοῦ Ναπολέοντος πόλεμόν, ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς σύμμαχος τῆς Γαλλίας, ἐστειλε στράτευμα κατὰ τῆς Αὐστρίας, τὸ ὅποιον ἡ δὲν ἐζήτησεν

η, δὲν ήδεν εὐκαιρίαν εἰς μεγάλα πολεμικὰ κατορθώματα. Καὶ δύως ἡ Αὐστρία εἰς τὴν ἐν Βιένη εἰρήνην (μ. Χ. 1809 Ὁκτωβρ. 14) παρεχόρησεν εἰς τὴν Ῥωσίαν τὴν Ταρνόπολιν (Tarnopol), ἐπαρχίαν τῆς ἀνατολικῆς Γαλλίας.

Εἰς τὸν πόλεμον τῆς Τουρκίας κατὰ τῆς Ῥωσίας, δύτις ἔκινήθη κατὰ προτροπὴν τῆς Γαλλίας (μ. Χ. 1806), διεκόπη δὲ ἀνακοινώης (μ. Χ. 1807), ἐπειτα δὲ ἀγνενέῳ (μ. Χ. 1809), καὶ τελευταῖον ἐπελεύσεται διὰ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ εἰρήνης (μ. Χ. 1812 Μαΐου 28), ἡ Ῥωσία ἐκέρδησε τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μολδαβίας καὶ ὅλην τὴν Βεσσαραβίαν καὶ τὸν Πορόταν (Pruth). Συγχρόνως δὲ σχεδὸν ἐπολέμουν τοῦ Ἀλεξανδροῦ τὰ στρατεύματα πρὸς τὴν Ηερσίαν, καὶ εἰς τὴν ἐν Σεΐστῃ εἰρήνην (μ. Χ. 1813 Ὁκτωβρ. 12) ἡ νάγκασαν αὐτὴν νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Ῥωσίαν τὰς δραίας ἐπαρχίας τὰς μεταξὺ εὐξένου Πόγου καὶ Κασπίας θαλάσσης.

§. 200. Πέρας.

Ο δεσμός, μὲν τὸν ὅποιον ὁ Ναπολέων ἐδύνηθε νὰ δέσῃ τὴν Ῥωσίαν, ἔχαλαρώνετο κατ' ὅληγον ἐπειδὴ ὁ Ἀλέξανδρος συνεῖδε τὰς ἔξαιστους βλάσφειας, δύσι εἴκ τῶν ἐμπορικῶν ἀπαγορεύσεων κατὰ τῆς Ἀγγλίας ἐπήγαγαν εἰς τὸ βασίλειόν του· συνεῖδε τὰς προσθολάς, δύσις δ τῶν Γάλλων αὐτοκράτωρ ἔκαμεν εἰς τὰ δικαιώματα ἡγεμόνων ἀνεξαρτήτων· συνεῖδε πόστον τὴν ἐπικίνδυνόν της δύναμιν ἡ Γαλλία καῇ ἐκάστην ηὗξανε.

Διὸ ἀγεφύη μεταξὺ ἀμφοτέρων τῶν αὐτοκρατοριῶν κατὰ πρῶτον μὲν ψυχρότητες ἐπειτα δύως, ὅτε ὁ Ναπολέων τὸν δουκα τοῦ Ὀλδεμβούργου, συγγενῆ τοῦ Ἀλεξανδροῦ, ἐστέρησεν ἀπὸ τῶν πατρῷων, χωρῶν, ἀνεφάνη πανερὰ ἔχθρα. Οθεν οἱ αὐτοκράτορες ἀμφότεροι ἐπειθύμουν τὸν πόλεμον, μὲν Ναπολέων, ἵνα, καταδυμάζων τὴν Ῥωσίαν, ἐκπειραιώσῃ τὴν πανελλή τῆς ἡπείρου ὑποταγήν, ὃ δὲ Ἀλέξανδρος, ἵνα τὴν Εὐρώπην ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῆς τῶν Γάλλων καταδυμαστείας.

Τὴν εἰς τοὺς Γάλλους καὶ τοὺς τούτων συμμάχους διεθίσαι ἐκβασιν τοῦ φιγαγτιαίου τούτου ἀγῶνος εἶδαμεν ἡδη ἐν τῷ §. 170. Ο θεὸς αὐτὸς ἐκρινε τὴν κρίσιν, καὶ εἰς τοὺς κεκαυμένους λαοὺς καὶ ἡγεμόνας ἐδώρησε πάλιν εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν! Ἐκ τοῦ ἥγῶνος τούτου ὁ Ἀλέξανδρος ἐκέρδησε τὸ δουκάτον τῆς Βαρσοβίας, τὸ ἐποίον ἐκήρυξε καὶ ηρονομικὸν βασίλειον τῆς Πολωνίας. Ἄλλ' ἵνα ἐμποδίσῃ καὶ τοῦ λοιποῦ τὸν μεταξὺ χριστιανικῶν δυνάμεων πόλεμον, ἔκαμεν ἐν Ηαρισίοις μετὰ τῆς Αὐστρίας καὶ Προυσίας τὴν ἴερὰν συμμαχίαν (μ. Χ. 1815 Σεπτεμβ. 26).

Οτε δέ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν Ταγγαρόκωφ τῆς Ταυρίδος ἀγεπαύῃ ἐν κυριῳ (μ. Χ. 1823 Δεκεμβρ. 1), ὁ μὲν πρεσβύτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ Κωνσταντίνος ἔκαμε παρατίτησιν τῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ῥωσίας δικαιωμάτων του, διὸ μικρότερος, Νικόλαος ὁ Α'. ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ. Καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀναγόρευσιν αὐτοῦ ἔξερράγη μεταξὺ τοῦ στρατοῦ συνωμοσίᾳ πολὺ ἐκτεταμένη καὶ πρὸ πολλῶν ἐπῶν προπαρασκευασμένη κατὰ τῆς βασιλευούσῃς αἰκονογενείας, ἀλλὰ δι' ἐνόπλου δυνάμεως διεσκεδάσθη εὐτυχῶς.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Νικόλαος ἐζέφιη ἐν Μόσχᾳ λαμπρότατα (μ. X. 1826 Σεπτεμβρίου) καὶ τὸ αὐτὸν ἔτος ἐκινηθῇ πόλεμος κατὰ τῆς Περσίας εἰς τὸν ὄποιον εὐημεροῦσιν οἱ Ρῶσσοι.

§. 201. Πολωνία.

Οἱ Πολωνοὶ, διότι οὐ πέκεντο εἰς τρία διάφορα σκῆπτρα μεγάλως ἤγανται τους διὰ τὴν διαιρέσιν τῆς πατρίδος των (§. 162). Τὴν δὲ τοιαύτην τῆς φυχῆς τῶν Πολωνῶν διέμεινεν ὁ Ναπολέων, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν πρὸς τὴν Προυσίαν πόλεμον (μ. X. 1806—1807) προσεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ λάβωσι τὰ δόπλα κατὰ τῶν Προύσων. Ταχέως συνήθη πολυχρίσμος στρατός, καὶ ὑπὸ τοὺς στρατηγοὺς Δομπρέσικην καὶ Βίδικιν ἐπολέμησεν ἥρωικῶς πρὸς τοὺς Προύσους.

Οἱ Ναπολέων, μετὰ τὴν ἐν Τίλσῃ εἰρήνην, διὰ νὰ ἀνταμείψῃ τοῦ Πολωνικοῦ λαοῦ τὴν ἀνδρίαν, ἐκ τῶν τῆς Πολωνίας ἐπαρχιῶν, ὅσαι τέως ὑπῆρχουν εἰς τὴν Προυσίαν, καὶ ἐκ μέρους τῆς δυτικῆς Προυσίας, ἐσχημάτισεν ίδιαιτέρον κράτος τὸ δουκάτον τῆς Βαρσοβίας, καὶ ἀνηγόρευσε κατὰ ηληρογομίαν δοῦκα τὸν βασιλέα τῆς Σαξωνίας (μ. X. 1807 Ιουλ. 22). Τὸ νέον κράτος διεκοσμήθη κατὰ τὸ Γαλλικόν, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ πολλῶν κτημάτων τοῦ στέμματος ἐφύλαξεν εἰς ἕκυπον τὴν κυριότητα διὰ ν' ανταμεῖη μ' αὐτὰ τοὺς στρατηγούς του.

Εἰς δὲ τὴν ἐν Βιέννη εἰρήνην (μ. X. 1809 Οκτωβ. 14), τὸ δουκάτον προστίθετε τὴν δυτικὴν Γαλλίαν, τὸν Ζαυδούιον κύκλον τῆς ἀγατολικῆς Γαλλίας καὶ τὴν πόλιν Κρακοβίαν. Ὅστε ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων αὐτοῦ συγεποσοῦτο ἡδὴ εἰς 4, ἑκατομμύρια. Εἰς τὸν κατὰ τῆς Ρωσσίας δὲ πόλεμον τῆς Γαλλίας (μ. X. 1812) ὁ Ναπολέων συνεκάλεσεν εἰς Βαρσοβίαν γενικὴν σύνοδον τῶν συμμάχων, καὶ ὑπεσχέθη τὴν ἀνάστασιν τοῦ βασιλείου τῆς Πολωνίας, τὸ ὄποιον ἔμελλε νὰ συμπεριλαμβάνῃ τὸ ιπάρχον ἡδὴ δουκάτον καὶ πάσας δόμοις τὰς ἐπαρχίας, ὅσας ἡ Ρωσσία εἶχεν ἔξουσιάσει ἀπὸ τοῦ 1772 ἔτους.

Τοῦτο ἐξῆψε μέγαν ἔθουσασμὸν εἰς τὰς καρδίας καὶ πολιτῶν καὶ γεωργῶν, καὶ σύμπαντες ἐφιλοτιμηθήσαν νὰ κάμωσι τὰ πάντα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀφοῦ δρώσε τῶν Γάλλων ἀπέτυχε τὸ ἐπιχείρημα, τὸ δουκάτον τῆς Βαρσοβίας εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ σύνοδον (μ. X. 1814) ἔγεινε κατὰ κληρονομίαν βασίλειον, καὶ ἐδόθη εἰς τὸν Ἀλέξανδρον· ἡ δὲ δυτικὴ Προυσία καὶ ἡ Πόσνα (Posen) ἀπεδόθησαν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Προυσίας, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αύστριας ἀπέλαθε τὸν Ταργοπολίτην κύκλον μετὰ τῶν ἀλικῶν τῆς Βελίσκης, καὶ ἡ Κρακοβία μετὰ μικρᾶς περιγράφου ἐκηρύχθη πόλις ἐλευθέρα.

Οἱ Ἀλέξανδρος ἔδωσεν εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Πολωνίας νέον πολιτικὸν σύνταγμα, τὸ ὄποιον συσταίνει μίαν σύνοδον καὶ ὃν συγέδρια (μ. X. 1815 Νοεμβρίου 17). Τὸ βασιλεῖον διαιρεῖται εἰς ὀκτὼ κύκλους ἡ βοεβοδίας, καὶ ἐν ἀποστίᾳ τοῦ βασιλέως κυβερνᾶται ὑπὸ ἀγιτικούσιλέως, ὃς τις ἔχει τὴν καθηδρὰν του ἐν Βαρσοβίᾳ.

§. 202. Τουρκία.

Τὸ αὐτὸν ἔτος, καθ' ὃ ἐξέφράγη ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις (μ. Χ. 1789—1807), ἐθασίλευσεν ὁ σουλτάνος Σελίμης ὁ Γ', ὃς τις διὰ συνετῶν καὶ ἀρμοδίων διατάξειν, μαζίστα δὲ διὰ τῆς καθημέσεως τῶν Γενιτσάρων ἡγεμονίσθη νὰ δώσῃ πάλιν δύναμιν καὶ ζωὴν εἰς τὸ παραχμάζον βασίλειον τῶν Μοσλεμίμ. Ἀλλὰ δὲν τὸ κατώμασεν ἐπειδὴ ὁ Πασβάνος γλος ἐπαναστάτησε κατὰ τῶν ἀθεμιτούργιῶν τοῦ σουλτάνου, καὶ τὰ πράγματα ἔμειναν πάλιν κατὰ τὸ ἀρχαῖον.

Οἱ κλονιζόμενος θρόνος τῶν σουλτάνων ἐφάνη (μ. Χ. 1798), ὅτι ἔμελλε νὰ συντριψθῇ ἐπειδὴ ὁ Ναπολέων ἐκυρίευσε τὴν Αἴγυπτον, καὶ οἱ Βεγκαβῖται, θρησκευτικὴ αἵρεσις ἐν 'Αρσεβίᾳ, ἀπεστάτησαν κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ ἔκαμπαν προόδους φοβεράς. Ἀλλ' ὁ Σελίμης, βοηθόμενος ὑπὸ τῶν "Αγγλῶν, ἔλαβε πάλιν τὴν Αἴγυπτον, καὶ τελευταῖον ἔκαμψεν ἐν Παρισίοις εἰρήνην μετὰ τῶν Γάλλων (μ. Χ. 1820 Ιουν. 25).

Μετ' ὅλην ἡ Γαλλία ἔλαβε τοιαύτην ἐπιβρόκην εἰς τὸ διεθάνιον, ως ὁ Τούρκος, ἐρεθίζομενος ὑπὸ τοῦ πρέσβεως τῆς Γαλλίας, ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τῆς Ρωσίας (μ. Χ. 1807 Ιανουαρ. 17), ἐνῷ οἱ Σέρβοι εἶχαν ήδη ἐπαναστάτησε (μ. Χ. 1801), καὶ οἱ Βεγκαβῖται ἐκράτουν εἰσέτι τῆς ἀποστασίας τὴν σημαίαν. Ἐπαρουσιάσθη πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ ναύαρχος τῆς Ἀγγλίας Δουκόβριθος μετὰ στόλου, διὰ νὰ γινοίσῃ τὴν Τουρκίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας δι' ἀπειλῶν (μ. Χ. 1807 Φεβρ. 18). ἀλλ' ὁ στρατηγὸς Σεβαστιανός, πρέσβευς τῆς Γαλλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, διευθέτησε τὰ πρὸς ὑπεράσπισιν ὄχυρώματα τόσον ἐπιδεξίως, ώστε ὁ ναύαρχος "Αγγλος, διὰ νὰ ἐκπλεύσῃ ἐκ τῶν Δαρδανελίων, ἡναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ τάχιστα εἰς τὴν μεσόγειον. Διὰ δὲ μετιτελές τῆς Γαλλίας ἔγινεν ἐν Σλοβεζίᾳ (μ. Χ. 1807 Αὔγ. 24) μεταξὺ Ρωσίας καὶ Τουρκίας ἀνακογγή ήτις ἥπον εἰς ταύτην ἀναγκαιοτάτη διὰ τὴν ἐπισυμβάσαν βασιλέων κατίσειν καὶ ἀντικατάστασιν.

Ἐπειδὴ δὲ Σελίμης ὁ Γ'. καθηρέθη ὑπὸ τῶν Γενιτσάρων (μ. Χ. 1810 Μαΐου 29), δυσαρεστηθέντων διὰ τὰς καινοτομίας του, καὶ ἀνηγορεύθη σουλτάνος Μουσταφᾶς ὁ Δ'. ὁ Βαΐρακ τάρχης, πατᾶς τοῦ Ρουσουκίου, ἤθελε νὰ καταστήσῃ τὸν καθημεριέντα σουλτάνον ἐπειδὴ ὅμως ὅμορος εἶχε φρονεύθη, καθῆρεσε τὸν σουλτάνον Μουσταφᾶν τὸν Δ', καὶ ἀνεβίησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν ἀδελφὸν τούτου Μαχμούτην τὸν Β'. (μ. Χ. 1808 Ιουλ. 28). Ὁ Βαΐρακτάρχης ἔγεινεν ἐπειτα μέγας Βεζίρης καὶ ἐπειδὴ κατεγίνετο νὰ ἐλαττώσῃ τῶν Γενιτσάρων τὴν ἐπιβρόκην, οὗτοι ἐπέπεσαν κατ' αὐτοῦ εἰς τὸ παλάτιόν του. Καὶ ὁ Βεζίρης ὑπερασπίσθη γενναιότατα, καὶ τελευταῖον ἐτίναξεν εἰς τὸν ἀέρα ἔχυτὸν καὶ τοὺς ἔχθρούς του (μ. Χ. 1808 Νοεμβρ. 15.). ὁ δὲ σουλτάνος Μαχμούτης κατέστησε πάλιν τὴν ἀρχαῖαν τάξιν τῶν πρωτομάτων, καὶ οὕτως ἔσυνθητη νὰ σωθῇ.

Οἱ ἀνανεωθεῖς κατὰ τῆς Ρωσίας πόλεμος (μ. Χ. 1809) ἐτελείωτε διὰ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ εἰρήνης (μ. Χ. 1812 Μαΐου 28), εἰς τὴν ὁποίαν τῇ Τουρκίᾳ ἀπώλεσε τὴν Βεζεσμαρζίαν καὶ μέρος τῆς Μολδαβίας. Καὶ οἱ Βε-

γαδῖται δὲ τελευταῖον κατέσαμάσθησαν ὑπὸ τοῦ σατράπου τῆς Αἰγύπτου (μ. X. 1818).

§. 203. Ἐξακολούθησις.

Μόλις ἡ Τουρκία εἶχεν ἀπαλλαχθῆ ἀπὸ τῶν ἐπικινδύνων τούτων ἔχθρῶν, ἔτε ἄλλος μεγαλείτερος, ἐπαχθέστατος ἔχθρος, ἡγέρθη κατ' αὐτῆς, οἱ "Ἐλληνες. Οὗτοι, μὴ δυνάμενοι τοῦ λοιποῦ νὰ ὑποφέρωσι τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν τῶν ἀπηγεστάτων βασανισῶν ἕαυτῶν, ἐκίνησαν ἐν Μολδαβίᾳ καὶ Βλαχίᾳ ἐπανάστασιν (μ. X. 1821 Μαρτ. 6), καὶ πάρσυτα ἐμιμήθησαν τὸ παράδειγμα αὐτῶν καὶ οἱ ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τερεψῃ Ἐλλάδι, καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ὁμογενεῖς καὶ ὅμοθροιςκοι αὐτῶν (μ. X. 1821 Μαρτ. 25).

Καὶ ἡ μὲν ἔκτὸς τῆς Ἐλλάδος ἐπανάστασις ἐντὸς ὀλίγου ἔστησεν ἐπειδὴ ὁ "Αλέξανδρος" Ὑψηλάντης, ὁ ἀρχιγῆρος τῆς συγκροτίας, διὰ τὸ διληγάριθμον τῆς στρατιωτικῆς του δυνάμεως, ἡττήθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες ἤσαν πολὺ περισσότεροι τὸν ἀριθμὸν καὶ πολεμικώτεροι καὶ διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωήν του, κατέψυγεν εἰς τὴν τῆς Αὔτριας ἐπικράτειαν, ὅπου ἐκρατήθη, καὶ ὡς αἰχμαλωτος ἀπίγθη εἰς Μουγκακίαν (Munkatsch), φρούριον ἐν Οὐγγαρίᾳ. Οἱ δὲ Τούρκοι κατέσχον τὰς δύο ἡγεμονίας, καὶ ἐπεισαγεῖσαν εἰς αὐτὰς τὴν ἐπανάστασιν.

Η ἔντὸς ὅμως τῆς Ἐλλάδος ἐπανάστασις δὲν ἐμαράθη, ἀλλ' ἀνέδειξεν εἰς τὸν ἐκπειθαμβημένον κόσμον πάμπολλα ἡρωϊκά, δύοια πεδὸς τὰ τῶν ἰδίων ἕαυτῶν περικλεῶν προγόνων. Ἀφοῦ δὲ ἐκήρυξαν ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἐλληνικοῦ λαοῦ (μ. X. 1822 Ιανουαρ. 1), ἐδημοσίευσαν τὸ προσωρινόν σύνταγμα τῆς Ἐλλάδος. (μ. X. 1822 Ιανουαρ. 15).

"Ο σουλτάνος, ἀφοῦ κατεστράψησαν τόσα πολυάριθμα στρατεύματα, καὶ τόσου φοβεροὶ σόλοι, εἰδεν, δτε αὐτὸς δὲν δύναται νὰ καταπολεμήσῃ ἐκείνους, τοὺς ὄποίους ὑθριστικῶς ὡνόμαζε κλέπτας καὶ ληστάς. Διὸ μὲν ποσχέσεις πολλὰς καὶ μεγάλας ἐκίνησε τὸν κραταιὸν τῆς Αἰγύπτου σατράπην Μεχμεταλῆν νὰ στείλῃ στρατιὰν καὶ στόλον ἵσχυρον, καὶ τὸν μέρον των Ἰμβραΐμην κατὰ τῶν ἐπαγαστατῶν. Οὗτος δέ, ἀποδὰς εἰς Πελοπόννησον, ἐκπρίευσε τὸν Ναβαρίνον, τὴν Τρίπολιν καὶ τὸ ἡρωϊκὸν Μεσολόγγιον, καὶ μὲν πῦρ καὶ σίδηρον κατερήμωσε πάντα. Τὰ δὲ κακὰ ταῦτα προηλθαν ἐκ τῆς διχονοίας, ήτις φαίνεται τῶν Ἐλλήνων προπατορικῆς ἀμαρτίας.

Οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἔδειξαν συμπάθειαν μεγίστην εἰς τῶν Ἐλλήνων τὸν ἀγῶνα. Διὸ Γερμανοί, Γάλλοι, Ἄγγλοι, Ἐλβετοί, Ιταλοί, ἐν οἷς καὶ ἀνθρες περιώνυμοι, ἔδραμαν εἰς τὴν Ἐλλάδα, διὰ νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ τῶν Ἐλλήνων περὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν ἀλλὰ καὶ ἐταιρίαι συνεστήθησαν πόλλαχος τῆς Εὐρώπης, αἵτινες πολλὰ χρήματα συνεισέφεραν πρὸς βοήθειαν καὶ τῶν ἐν Ἐλλάδι ἀγωνιζομένων, καὶ τῶν ὅσοι διήρχοντο ἂν κατέφευγαν ἐκεῖ.

"Ἄξιολογωτάτη δὲ τῶν ἐν τῷ Τουρκικῷ βασιλείῳ μεταβολῶν εἶναι ἡ

παντελής καθαίρεσις τῶν Γενιτσαρικῶν ταγμάτων καὶ ἡ σύστασις ἔρατοῦ εὐρωπαϊστὲς ὥπλισμένου (μ. Χ. 1826 Ίουλ.). Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἀπήγνητησε μὲν πολλὴν ἐναντίωσιν, καὶ εἰς ταύτην τὸ πεμπτημόριον τῆς Κονσταντινουπόλεως ἔγινε πυρὸς παρανάλωμα ὅμως ὁ σουλτάνος Μαχμούτος δὲν ἔξεκλινε ποτῶς τοῦ σκοποῦ, ἀλλὰ τὸν ἡκολούθησεν ἀπαράτερπος καὶ ἀτρόμητος.

Ἄφου δὲ 60—80,000 ἀνδρῶν ἀντιστεκουμένων ἐχύθη τὸ αἷμα, εἰσῆχθησαν ἀνατιλέκτως αἱ νέαι διατάξεις. Τὰ δὲ περαιτέρω τούτων ἐπακόλουθα καλύπτονται ὑπὸ τὸν δυσδιόρατον πέπλον τοῦ μέλλοντος. Εἰς δὲ τὴν μεταξὺ τῶν τριῶν μεγάλων δυνάμεων, Ἀγγλίας καὶ Ρωσίας καὶ Γαλλίας, συμφωνήθεισαν συνθήκην πρὸς εἰρήνευσιν τῆς Ἐλλάδος (μ. Χ. 1827 Ιουλ. 6) ἢ πόρτα δὲν ἡδυγήθη νὰ μὴ συναινέσῃ.

§. 204. Ἀμερική.

α) Αἱ ἐλεύθεραι πολιτεῖαι τῆς βορείου Ἀμερικῆς.

Ἄφου αἱ ἐλεύθεραι πολιτεῖαι τῆς βορείου Ἀμερικῆς διέταξαν τὰ πολιτεύματά των (§. 149), δὲν ἡθέλησαν νὰ κοινωνήσωσιν ἀπὸ τῶν πολιτειῶν πραγμάτων ἄλλων ἐπικρατεῖων, καὶ διὰ τοῦτο μὲ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν εἰρήνην ἔφθασαν ἐντὸς ὀλίγου εἰς ἀκρήν δυνάμεως ἐμπορία καὶ βιομηχανία ἐπολλαπλασιάσθησαν, καὶ δὲ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων ἐδιπλασιάσθη διὰ τὰς ἐκ τῆς Εὐρώπης μεταναστεύσεις· ἔγειναν πλῆθος νέων πόλεων, νέων λιμένων, καὶ αὐτάρκεια καθοράττε τὸν βίον τῶν πολιτῶν.

Διὰ τὴν ἀκμαίαν κατάστασιν τοῦ χρηματικοῦ ἐδυνήθησαν ν' ἀγοράσσωσι παρὰ τῆς Γαλλίας διὰ 60 ἑκατομμύρια φράγκων τὴν νέαν Αὐροήλαν καὶ τὴν Λουίσιανήν (la nouvelle Orleans, Louisiane) (μ. Χ. 1803). Ἐπειδὴ δὲ τῆς Βρετανίας αἱ περὶ ἀποκλεισμοῦ διατάγαι, καὶ τοῦ Ναπολέοντος τὰ ἐκ Βερολίνου καὶ Μεδιολάνων διατάγματα (μ. Χ. 1806—1807) διέκοψαν ἐπιζημίας τὴν ἀκμαίαν τῶν ἐλευθέρων πολιτειῶν ἐμπορίαν, ἡ σύνοδος, διὰ νὰ μὴ ὑποβάλῃ ἐαυτὴν εἰς τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων τοὺς θαλασσίους νόμους, ἀπηγόρευσε τὸν ἔκπλουν εἰς τὰ Βορειαμερικανικὰ πλοῖα, καὶ διέταξε κατάσχεσιν πάντων τῶν Εὐρωπαϊκῶν (Emargo) (μ. Χ. 1807 Δεκεμβρ. 22).

Μετὰ δὲ παρέλευσιν δεκατριῶν μηνῶν (μ. Χ. 1809 Φεδρ. 27) ἡ μὲν τῆς Ἰσπανίας, Ὀλλανδίας καὶ Νεαπόλεως ἐμπορία ἀπηλλάχθη τῶν κωλυμάτων τούτων· τῶν πλοίων ὅμως τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας δὲ κατάπλους εἰς τοὺς λιμένας τῶν ἐλευθέρων πολιτειῶν διέμεινεν ἀπηγορευμένος, μέχρις δου ἔκειναι ἀνακαλέσωσιν ὅσας διατάξεις εἶχαν κάμει. Ἡ εὐστάθεια λοιπὸν αὐτῇ τῆς συνόδου ἔκινησε τὴν Γαλλίαν εἰς τὸ νὰ ἐγδώσῃ ἡ Ἀγγλία δῆμος διὰ τῆς ἀλαζονείας τοῦ ἰδίου ἐαυτῆς πρέσβεως ἐπείραξε τὴν σύνοδον, καὶ ἡρέθισεν αὐτὴν τόσον, ὅτε ἐκήρυξε πόλεμον (μ. Χ. 1812 Ιουλ. 18).

*Ἀλλ' ἡ τύχη δὲν ἔβοήθησε τοὺς Βορειαμερικανούς· ἐπειδὴ ἡ κατὰ τοῦ Καναδᾶ ἐπιχείρησις τοῦ ἀρχιστρατήγου αὐτῶν Οὐλλου (Hull) ἀπέτυχε

(μ. Χ. 1814 Δύγ. 24), καὶ οἱ Ἀγγλοι ἐβομβαρδούλησαν καὶ κατέστρεψαν τὴν περιτείουσαν τῆς συμπολιτείας Βασιγκτωνίαν. Τοῦτο δὲ ἐκίνησεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, ήτις καὶ ἔγεινεν ἐν Γάνδᾳ (Cent) τοῦ Βελγίου (μ. Χ. 1814 Δεκεμβρ. 24).

Ἐκτότε δὲ οἱ Βορειαμερικανοὶ ἐπεμεῖθησαν νὰ συμπεριφερῖσσι καὶ νὰ στερεώσωσι φιλικὰς σχέσεις πρὸς τὰ κράτη ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων· ηὕξησαν τὴν ἐπικράτειάν των, ἀγοράσαντες ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας τὰς δύο Φλωρίδας. Ἡ ἐμπορία αὐτῶν καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Κίναν προσδεύει καθ' ἑκάστην. Τὸ δὲ μεγαλεῖον αὐτῶν, καὶ ὁ τοῦ οἰκισμοῦ πληγυσμός, συμποσούμενος εἰς 12 ἑκατομμύρια, κατασταγούσει τὰς ἐλευθέρας πολιτείας ταύτας ἀξίας νὰ συγκαταλέγωνται εἰς τὰς μεγάλας δυνάμεις τοῦ κόσμου.

§. 205.

6') Ἄγιος Δομίγγος, νῦν Ἀϊτία (Haiti).

Οἱ Ἄγιος Δομίγγος τέως ἡτον διηρημένος μεταξὺ Γάλλων καὶ Ἰσπανῶν, καὶ παρῆγεν εἰς αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐνοίᾳ θησαυροὺς ἀφίσθοντες· ἀλλ' ἀφοῦ ἡ Ἐθνικὴ συγέλευσις τῶν Γάλλων ἐκήρυξε τοὺς ἐν ταῖς ἀποικίαις μαύρους ἐλευθέρους (μ. Χ. 1793), ἔγειναν ἔκει ἕριδες καὶ αἰματοχυσίες ἐπειδὴ οἱ μὲν μαύροι ἥθελαν νὰ ἥνε, καθὼς ἐλέγοντο, ἐλευθεροί· οἱ κύριοι δῆμοις αὐτῶν ἀντέτειναν εἰς τοῦτο. Διὸ ἐπαναστάτησαν οἱ μαύροι.

Ἀρχιγῆς δὲ τῶν ἐπαναστατῶν ἡτον ὁ μιξογενῆς (mulatre) Τουσσαΐτος Λουβερτούρας (Toussaint L'Ouverture), ἀνὴρ συνετός καὶ μετριόφρων. Οὗτος ἐκύριευσε τὸ Γαλλικὸν ἀκρωτήριον (Cap Francois) (μ. Χ. 1798 Ὁκτωβρ. 21), καὶ κατέλαβεν ἐπειτα τὸν Ἰσπανικὸν Δομίγγον (μ. Χ. 1801 Φεβρ. 2). Οἱ δὲ Γαλλικὸς στρατός, ὁ ὑπὸ τὸν Λεκλέρκον σταλθεὶς πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς Γαλλικῆς ἔξουσίας, ἐφίληρη μὲν ἐντὸς ὀδίγου διὰ τὸ νοσερὸν τοῦ κλίματος, ἐδυνήθη δῆμος νὰ συλλάβῃ δολίως τὸν ἀρχιγῆρον Τουσσαΐτον, καὶ νὰ στείλῃ αὐτὸν εἰς Γαλλίαν, διὰ νὰ ριφθῇ εἰς εἰρήνην.

Διὰ τοῦτο ἀγανακτήσαντες οἱ Μαύροι, ἐκινήσαν εἰς γενικὴν ἐπανάστασιν κατὰ τῶν λευκῶν (μ. Χ. 1801 Ὁκτωβρ. 24), ἐδίωξαν ἡ ἐφόνευσιν αὐτούς, καὶ τελευταῖον ἐκήρυξαν τὴν νῆσον κράτος ἐλεύθερον (μ. Χ. 1804 Ιανουρ. 1), μετονομάσαντες αὐτὴν Ἀϊτίαν κατὰ τὸ ἀρχαῖον. Συγχρόνως δὲ ἀνηγόρευσαν τὸν Μαύρον Ἰάκωβον Δεσσαλίαν γενικὸν διοικητήν.

Ἄλλ' ὁ πανούργος οὗτος κατέβησε νὰ ὑπερισχύσῃ τὸ μοναρχικὸν σύστημα, καὶ ἀφοῦ ἐσχεδίασε πολιτεύμα, ἔλαβε τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀξίαν (μ. Χ. 1805 Μάιου 20), ὡς Ἰάκωβος πρῶτος. Ἀλλ' ὅχι μετὰ πολὺ τὸ μοναρχικὸν ἡγανάκτηθη νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὸ δημοκρατικόν, ἐπειδὴ φονεύσητος τοῦ αὐτοκράτορος Ἰακώβου δι' ἐπιθυλῆς καὶ σκευωρίας τοῦ στρατηγοῦ Πεθίωνος (μ. Χ. 1806 Ὁκτωβρ. 16), ἀγηορεύθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας ὁ Ἐρβίκος Χριστός Φόρος (μ. Χ. 1807 Φεβρ. 17).

Ο δὲ Πεθίων ἐν τῷ μεσημβρινοῦταιῷ τῆς νήσου συνέστησεν ἀλληλούχους διάταξιν δημοκρατίαν, τῆς ὁποίας ἀνηγορεύθη πρόεδρος, καὶ καθέδραν αὐτῆς διώρισε τὴν Πορταπριγκίαν (*l'ort au prince*). Τούτου δὲ ἀποθανόντος, ἀνεδέχθη τὴν κυβέρνησιν ὁ Βοιηρός (*Boyer*) (μ. Χ. 1818 Μαρτ. 27). Ἐντοσούτῳ δὲ ὁ πρόεδρος Ἐρρίκος Χριστόφορος ἀνέλαβε τὴν βασιλείαν ὑπὸ τὸ δόνομα Ἐρρίκος πρῶτος, καὶ τὴν πόλιν Γαλλικὸν Ἀκρωτήριον, μετονομασθεῖσαν ἔκτοτε Ἐρρίκειον Ἀκρωτήριον (*Cap Henri*), εἰκόνας καθέδραν του (μ. Χ. 1811 Ἀπριλ. 4).

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ νέος βασιλεὺς ἐπάσχει τὴν δημοκρατίαν τοῦ Πεθίωνος νὰ ἐνώσῃ μετὰ τοῦ ἴδιου ἔστου βασιλείου, καὶ ὑψηλοφρόνως καὶ ἀπηγνῶς ἀβασιλευεν, ἐξερράγη ἀποστασία μεταξὺ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ (μ. Χ. 1820 Ὁκτωβρ. 16). διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς ἔγεινεν αὐτόχειρ, ἡ βασιλεία κατηργήθη, καὶ κατεστάθη πάλιν ἡ δημοκρατία.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἡγάθησαν αἱ δημοκρατίαι ἀμφότεραι εἰς μίαν, καὶ ἀφοῦ προσετέθη εἰς ταύτην καὶ τὸ τῆς Ἰσπανίας μέρος τῆς νήσου, ἀνηγορεύθη πρόεδρος διὰ βίου ὁ Βοιηρός (μ. Χ. 1822 Φεβρ. 2). Ἡ ἀνεξαρτησία δὲ τῆς Ἄϊτιας διὰ συνθηκῶν (μ. Χ. 1825 Ἀπριλ. 17) ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας, λαβούστης ἀντίδοτον 150 ἑκατομμύρια φράγκων.

§. 206.

Ἡ Μεξικανικὴ συμπολιτεία.

Οἱ ιερεὺς Ίδάλγος πρῶτος ἐδοκίμασε νὰ καταστήσῃ τὸ Μεξικὸν ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς μητροπόλεως (μ. Χ. 1810), ἀλλ' ἔλεσε τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του θανατωθεῖς (μ. Χ. 1811). Ἐκτοτε δὲ ἀκατάπαυστα συνέβαινον ταραχαί, καὶ μετὰ κόπων μεγάλων διετήρουν οἱ Ἰσπανοὶ τὴν παλαιάν των ἔχουσιαν. Τελευταῖον δὲ ὁ συνταγματάρχης Ἰτουρβίδας συνήθοισε τοὺς φιλελευθέρους, καὶ συνέταξε πολίτευμα, καθ' ὃ τῆς Ἰσπανίας ὁ βασιλεὺς ἔμελλε τοῦ λοιποῦ νὰ ἥνε συνταγματικὸς βασιλεὺς τοῦ Μεξικοῦ (μ. Χ. 1820 Φεβρ.).

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἰσπανὸς ἀντιβασιλεὺς Ἀποδάκας ἀπέβαλε τὴν πρότασιν ταύτην, καὶ μὲ τὴν ὀλιγάρχιμόν του στρατιὰν δὲν ἦτον ἀξιόμαχος πρὸς τοὺς ἀνεξαρτήτους, ἀπέθεσε τὸ ἀξιώματος του. Τότε λαπόν οἱ Μεξικανοὶ συγέστησαν πενταμελῆ κυβερνητικὴν ἐπιτροπήν ἀλλ' ἀκούσης τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἡ συνέλευσις ἀνηγόρευετε τὸν Ἰτουρβίδαν αὐτοκράτορα τοῦ Μεξικοῦ (μ. Χ. 1822 Μαΐου 18).

Ἡ κυβέρνησις ὅμως αὐτοῦ δὲν εύηρέστησε. Διὸ ἡ συγέλευσις συνέστησε τριμελῆ κυβερνητικὴν ἐπιτροπὴν (μ. Χ. 1823 Μαρτ. 31), καὶ οὕτως ὁ Ἰτουρβίδας ἀπεδύθη ἀπὸ τοῦ ἀξιώματός του, καὶ ἐπλευσεν εἰς Ἰταλίαν, διὰ νὰ δαπανᾷ ἐκεῖ τὸ προσδιοιστήν εἰς αὐτὸν ἐτήσιον σιτηρέσιον. Τότε δὲ εἰσήχθη συμπολιτεία ὡς ἐν ταῖς Βορειαμερικανικαῖς ἐλεύθεραις πολιτείαις, καὶ πρόεδρος αὐτῆς ἐχειροτονήθη ὁ στρατηγὸς Βράβος.

Οἱ Ἰτουρβίδας ἐκτευσιδώλη εἰς Ἰταλίαν, καὶ ἐκεῖ, μακρὰν τῶν κινδύνων τῶν ἐκ τῆς ἀσταθείας τοῦ λαοῦ, ἐδύνατο νὰ διάγῃ ἐν φιλοσοφικῇ ἡσυχίᾳ

άλλον· ή διὰ τὴν στέρησιν τοῦ στέμματος λύπη τὸν ἡνάγκασε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Μεξικόν· ὅμως, καθὼς ἀπέβη ἔκει (μ. Χ. 1824 Ιουλ. 15), εὗλὺς συνελήφθη, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐτουφεκίσθη ἐν Πασιλλῇ (μ. Χ. 1824 Ιουλίου 19).

Ἐγτοσούτῳ συνεφώνησε τὸ Μεξικὸν μετὰ πολλῶν Εὔρωπαικῶν ὁμοίων ἐμπορικὰς συνθήκας, καὶ δύναται νὰ θεωρήται ὡς κράτος σταθερόν. Συγχροτεῖται δὲ ἐξ 20 ἑπαρχιῶν, καὶ ἐν 55,000 τετραγωνικῶν σταδίων γεωγραφικῶν ἔχει 7 ἑκατομμύρια κατοίκων.

§. 207.

δ') Η συμπολιτεία Κολομβία.

Ἐν Καράκκα, χώρᾳ παραλίᾳ τῆς Καραϊβικῆς θαλάσσης, ἔγεινεν ἐπανάστασις κατὰ τῶν Ισπανῶν (μ. Χ. 1810 Ἀπριλ. 19)· οἱ Ισπανοὶ ὑπάλληλοι ἔφυγαν εἰς τὰς Ἀντίλλας νήσους, καὶ συνεστήθη ἡ δημοκρατία Βενεζουέλα, συγκειμένη ἐξ ἑπτὰ ἑπαρχιῶν (μ. Χ. 1811 Ιουλ. 5).

Τοιοῦτος νεωτερισμὸς ἔγεινεν ἐν Καρθαγένῃ, πρὸς δυσμὰς τοῦ Καράκκα, κατὰ τὴν ἑπαρχίαν Νέαν Γρανάδαν (μ. Χ. 1811 Νοεμβρ. 12). Οἱ Ισπανοὶ ἐπολέμησαν πρὸς τὸν ἑπαγαστάταν μέχρι τοῦ 1819 ἔτους, δίχως νὰ δυνηθῶσι νὰ τοὺς καταπονέσωσιν.

Ἐπειτα αἱ δύο πολιτεῖαι, συνεκρότησαν τὴν συμπολιτείαν Κολομβίαν, ἡτις παρεδέχθη πολίτευμα ὅμοιον τοῦ τῶν Βρετανικῶν (μ. Χ. 1821 Ιουλ. 21), καὶ σύνοδον, καὶ πρόσδρον τὸν ἀνδρεῖον ὑπέρμαχον τῆς ἐλευθερίας Βολιβάρον. Οὗτος δὲ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς τετραετίας τῆς προεδρίας του ἡβέλησε νὰ παραιτήσῃ τὸ ἀξιώμά του ἀλλ᾽ ἡ παραίτησις δὲν ἔγεινε δεκτή.

Ἡ νέα αὕτη συμπολιτεία διαιρεῖται εἰς 12 νομούς, οἵτινες περιέχουσι σύμπαντες ἐπιφάνειαν 88,000 τετραγωνικῶν σταδίων γεωγραφικῶν, καὶ κατοίκων 3,800,000. Πρωτεύεισαν δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ Σάντα Φεδεβογότα (Santa fe de Bogota).

ε) Αἱ δημοκρατίαι τῆς Χιλίας καὶ Περοβίας.

Ἐν Χιλίᾳ (Chili) ἔγεινε μὲν ἐπανάστασις (μ. Χ. 1810 Σεπτεμβρίου 10), ἀλλὰ δὲν ἐτελεσφόρησε, πρὶν ὁ Σαμπατρίνος νικήσῃ τὸν βασιλικὸν στρατόν (μ. Χ. 1818 Ἀπριλ. 5). Οἱ αὐτὸς στρατηγὸς ἐνίκησε καὶ τὸν ἄντιβασιλέα τῆς Περοβίας (Peru), καὶ περιεποίησε τὴν ἐλευθερίαν καὶ εἰς τὴν ἑπαρχίαν ταῦτην ἀλλὰ δὲν ἤτον ἴκανος νὰ καταπολεμήσῃ τὸν βασιλικὸν, μάλιστα δὲ οὗτοι καὶ ἐνίκησαν ἐνίστε.

Ἀλλὰ τελευταῖον ἥλθεν ὁ πρόσδρος Βολιβάρος, καὶ νικήσας κατὰ κρίσιος τοὺς ἐναγτίους, ἐδώσε πέρας εἰς τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας τοῦτον πόλεμον. Διὸ ἐνγυμονοῦντες οἱ πολῖται, ἀνηγόρευσαν αὐτὸν δικτάτορα τῆς Περοβίας (μ. Χ. 1824 Φεβρ. 10). Ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ὅμως τῆς Χιλίας ἔχει τὴν μὲν νομοθετικὴν δύναμιν γενικὴ σύνοδος, τὴν δὲ νομοτελεστικὴν δικτάτωρ.

Ἡ Περοβία πρωτεύουσαν μὲν ἔχει τὴν Δίμαν, ἐπιφάνειαν δὲ 27,300

τετραγωνικῶν σταδίων γεωγραφικῶν, καὶ κατοίκους 1,688,000. Ἡ δὲ Χιλία ἔχει πρωτεύουσαν μὲν τὸν Σαντάγον (San Jago), ἐπιφάνειαν δὲ 8,400 γεωγραφικῶν σταδίων τετραγωνικῶν, καὶ κατοίκους 1,200,000. Καὶ ἡ μὲν Περοβία διαιρεῖται εἰς 7 νομούς, ἡ δὲ Χιλία εἰς 4 ἑπαρχίας.

§. 208.

σ') Ἡ Πλαταΐακή καὶ ἡ Παραγοαϊκή ὁμοσπονδία.

Ἐν Εὐξερίᾳ (Bonus Aer, Buenos Ayres) πρωτεύουστη τῆς ἑπαρχίας Πλαταΐας (La Plata), ἐκηρύχθη ἡ ἀνεξαρτησία (μ. Χ. 1816 Ιουλίου 9), ἀφοῦ πρότερον ὁ Ἰσπανὸς ἀντιβασιλεὺς ἐδιώχθη εἰς τὰς Καναρίους νήσους. Ἐνῷ δὲ τὰ πράγματα ἤσαν τοιαῦτα, Δηκόρος ὁ Βρασιλιανὸς στρατηγὸς ἐκυρίευσεν ὑπέρ τῆς Βρασιλίας (μ. Χ. 1817) τὸ Μοντεβίδεον καὶ τὴν Βανδαριοεινταλίαν (Monte Video, Banda Oriental), καὶ οὕτως ἐνέπλεξε τὴν αὐλήν του εἰς πόλεμον.

Ἐπειτα δὲ αἱ παρὰ τὸν Πλάταν ποταμὸν ἑπαρχίαι παρεδέχθησαν πολιτευμα ὅμοιον πρὸς τὸ τῶν Βορειαμερικανῶν, καὶ ἐπωνομάσθησαν Πλαταΐακή ὁμοσπονδία (Confédération de La Plata) (μ. Χ. 1819 Απριλίου 20). Μετὰ δὲ τοῦτο ἡ Βανδαριοεινταλία, ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τῆς Βρασιλίας, προστεθή εἰς τὴν Πλαταΐκήν ὁμοσπονδίαν (μ. Χ. 1825 Αὔγ. 26). Σύμπασα δὲ ἡ ὁμοσπονδία αὕτη περιέχει τὴν σήμερον ἑπαρχίας 14, ἐπιφάνειαν δὲ 70,000 τετραγωνικῶν σταδίων γεωγραφικῶν, καὶ κατοίκους 2,800,000.

Ἡ δὲ Παραγοαϊκή δὲν ἦτελησε νὰ συσσωματωθῇ μετὰ τῆς Πλαταΐας, ἀλλ' ἐκήρυξεν ἔαυτὴν ἐλευθέραν πολιτείαν, ἥτις περιέχει ὑπὲρ τὰς 6,800 τετραγωνικῶν σταδίων καὶ 500,000 κατοίκων. Κυθερνᾶ δὲ ταύτην ὁ δόκτωρ Γάσπαρος Φραγκίας, ως πατριαρχικὸς αὐτοκράτωρ καὶ ἐπίτροπος τῆς χώρας. "Ἄξιον παρατηρήσεως δὲ εἶναι, διτὶ ὁ ἀρχηγὸς οὗτος ἀπηγόρευσεν εἰς πάντας τοὺς πολίτας τὴν πρὸς τὰς γεννιαζούσας πολιτείας ἐπιμείξιν.

"Υπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι δύο δημοκρατίαι, ἡ Κουατιμάλα καὶ ἡ Βολιβία. Καὶ ἡ μὲν Κουατιμάλα, ἀνήκουσα ἔτι εἰς τὴν βόρειον Αμερικήν, ἐκήρυξε τὴν ἀπὸ τῆς Ισπανίας ἀνεξαρτησίαν τῆς, καὶ παρεδέχθη πολιτευμα παρόμοιον τοῦ Μεξικανικοῦ (μ. Χ. 1823 Ιουλ. 1). Ἡ δημοκρατία αὕτη συγκροτεῖται ἐκ πέντε ιδιαιτέρων πολιτειῶν, ἐκτείνεται μεταξὺ τῆς εἰρηνικῆς καὶ Καραϊβικῆς θαλάσσης, καὶ ἐπὶ ἐπιφανείας 15,000 τετραγωνικῶν σταδίων ἔχει κατοίκους 1,200,000. Οἱ ἀρχηγοὶ δὲ αὐτῆς εἶναι πρόεδρος, καὶ πρωτεύουσα ἡ Κουατιμάλα.

Ἡ Βολιβία, πάλαι ἀνω Περοβία, κεῖται μεταξὺ Περοβίας καὶ Πλαταΐας ἡ Πλαταΐακή, συμπολιτείας, περιέχει 5 ἑπαρχίας, ἐπιφάνειαν 15,000 τετραγωνικῶν σταδίων, καὶ κατοίκους ὑπὲρ τοὺς ἑκατομμυρίους. Πρωτεύουσα δὲ ταύτης εἶναι ἡ Χουκισάκα (Chuquisaca), προστάτης δέ καὶ πρόεδρος αὐτῆς ὁ Βολιβάρος.

Ἡ Ισπανία δὲν παρήτησεν εἰσέτι τὰ ἐπὶ τῶν χωρῶν τούτων δικαιώματά της, οὐδὲ τὰ λοιπὰ πάγτα κράτη ἀγενώσασαν αὐτὰς ὡς ἀγενέαρχή τους.

§. 209. Βρασιλία.

Η Βρασιλία, όπου εἶχε σήσει τὴν ἔδραν της ἡ τῆς Πορτογαλίας αὐλὴ (μ. X. 1807) (§. 189), ἐκηρύχθη ὑπὸ τοῦ ἀντιβασιλέως βασιλείου (μ. X. 1815 Δεκεμβρ. 16). Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῆς τὸν νοῦν πασχούσης μητρός (μ. X. 1816 Μαρτ. 20) ὁ υἱὸς αὐτῆς, ὁ τέως ἀντιβασιλεύων, ἀνέδη ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Πορτογαλίας καὶ Βρασιλίας, ἐπονομασθεὶς Ἰωάννης⁵.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐν Πορτογαλίᾳ συμβᾶσα πολιτικὴ ἀνατροπὴ (μ. X. 1820) ἐνέπνευσε καὶ εἰς τοὺς ἐν Βρασιλίᾳ ἐπιθυμίαν συνταγματικῆς κυρενήσεως, καὶ εἰς τὴν Πάραν, Βαΐαν, Φερνανδούκκον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Ιανεῖον συγένησαν ὀχλαγωγίαι· διὰ τοῦτο εἶδεν ὁ βασιλεὺς, διτεῖ οὖτον ἀνάγκη νὰ ἐνδώσῃ, καὶ τὸ Πορτογαλικὸν πολίτευμα νὰ παραδεχθῇ καὶ διὰ τὴν Βρασιλίαν.

Διὸ τὸν διάδοχόν του Πέτρον ἀνηγόρευσε τοποτηρητὴν του ἐν Βρασιλίᾳ, αὐτὸς δὲ ἐξέπλευσεν εἰς Πορτογαλίαν (μ. X. 1821). Ἀλλὰ μετὰ ἐν ἑτοῖ (μ. X. 1822 Αὔγ. 22) οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Βρασιλίας ἐκήρυξαν τὸν παντοτειγὸν χωρισμὸν τῆς Βρασιλίας ἀπὸ τῆς Πορτογαλίας, καὶ τὸν διάδοχον τοῦ θρόνου Πέτρον ἀνηγόρευσαν αὐτοκράτορα τῆς Βρασιλίας (μ. X. 1822 Σεπτεμβρ. 25).

Οἱ δὲ Πέτρος ἐδέχθη μὲν τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ἀπέβαλεν ὅμως τὸ πολιτευμα, διέλυσε τὸ συνέδριον τῶν ἀντιπροσώπων, καὶ συνέταξε γέον πολιτευμα, τὸ δποῖον παρεδέχθησαν ὡς θεσμὸν τοῦ βασιλείου, καὶ ὥρκισθησαν εἰς αὐτό (μ. X. 1824 Μαρτ. 25). Ἀφοῦ δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (μ. X. 1820 Μαρτ. 10) ὁ θρόνος τῆς Πορτογαλίας ἐχήρευσεν, ὁ Πέτρος ἀνηγόρευσε βασίλισσαν τῆς Πορτογαλίας τὴν ἐπιταετὴ θυγατέρα του Μαρίαν, κατέστησεν ἀντιβασίλισσαν τὴν ἀδελφήν του Ισαβέλλαν, μέχρις ὅτου ἐκείνη γείνη ἐγγέλικος, καὶ ἔδωσεν ἐνταῦθῷ εἰς τὴν Πορτογαλίαν σύνταγμα φιλελεύθερον.

Η αὐτοκρατορία τῆς Βρασιλίας περιέχει 19 ἑπαρχίας, 135,000 τετραγωνικῶν σταδίων ἐπιφάνειαν, καὶ κατοίκους 4,000,000,

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΟΨΙΣ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ

ΤΗΣ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

Ἐτη π. Χ.

- 3984 Κτίσις τοῦ κόσμου· Ἀδάμ, Εῦα, Παράδεισος.
2444 Κατακλυσμός· Νῶε, Σήμη, Χάρη, Ιάφεθ.
2185 Οἰκοδομὴ τοῦ Βαθύλωνος πύργου διασπορὰ τῶν ἀνθρώπων.
2100 Ὁ Νεμόβων συσταίνει τὴν Βαθύλωνάν, ὁ Ἀσσούρ τὴν Ἀσσυρίαν.
2000 Νῖνος· Φοινίκη Παλαιστίνη· Ἀθραδύ· Ἐλληνες.
1900 Σεμίραμις· μεγάλη αὐτοκρατορία τῶν Ἀσσυρίων.
1809 Μένης· Μέμφιδος κτίσις ἀρχὴ τῆς Αἴγυπτιακῆς Ιστορίας.
1700 Ιωσήφ· Οἱ Ισραηλῖται μεταναστεύουσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον· Γοσέμ.
1640 Πελασγοὶ εἰς Ἰταλίαν ὑπὸ τοῦ Οὔγωτρον καὶ Ηευκέτιον.
1550 Ὁ Κέκρωψ κτίζει τὰς Ἀθήνας.
1500 Ὁ Μωϋσῆς ἔξαγει τοὺς Ισραηλῖτας ἐκ τῆς Αἴγυπτου εἰς τὴν Παλαιστίνην· ἐμπορία καὶ ἀποικίαι τῶν Φοινίκων Αἴγυπτιών ἀποκίαι εἰς τὴν Ἐλλάδα.
1444 Ὁ Μωϋσῆς ἀποθνήσκει ἐπὶ τοῦ ὅρους Ναζώ. Ὁ Ἰησοῦς διαδέχεται τὸν Μωϋσῆν.
1300 Ὁ Μοῖρος ὀρύσσει τὴν ἐπώνυμόν του λίμνην· Ἀργοναῦται. Ὁ Εὔανθος εἰς τὴν Ἰταλίαν.
1200 Ιλίου πόρθησις· Αἰνείας· Ἐτρουροὶ· ἐν Ἰταλίᾳ περίφημοι διὰ ποώτιμον ἐκπαιδευσιν.
1184 Ὁ Σέσωστρις ἐν Αἴγυπτῳ· Ἐπιτελχισμα.
1068 Κόδρου θύνατος ὑπὲρ πατρίδος· ἄρχοντες ἐν Ἀθήναις.
1060 Σαμουῆλ· Σαοῦλ πρώτος βασιλεὺς· Εβραίων.
1050 Δαβὶδ· Ἀκρὴ τοῦ Ἐβραϊκοῦ βασιλείου· Ἐλλήνων ἀποικίαι εἰς τὴν Ἑλλάσσονα· Ἀσταν καὶ τὴν κάτω Ἰταλίαν.
1000 Σολομών. Ὅμηρος πατέρος τῆς ποιήσεως.
975 Διαιρέσις τοῦ Ἐβραϊκοῦ βασιλείου εἰς τὸ τοῦ Ισραὴλ καὶ τὸ τοῦ Ιούδα.
900 Χέσιψ οἰκοδομεῖ πυραμίδα. Ἡσίοδος, Αἴσωπος, Σαπφώ, Θαλῆς.
888 Σαρδινάπαλος ἐν Ἀσσυρίᾳ. Διδώ κτίζει τὴν Καρχηδόνα· Δυνοῦργος νομιστεῖ εἰς τοὺς Σπαρτιάτας.
876 Διάλυσις τοῦ τῆς Ἀσσυρίας βασιλείου εἰς τὸ τῆς νέας Ἀσσυρίας, τὸ τῆς νέας Βαθύλωνας καὶ τὸ τῆς νέας Μηδίας.
800 Ἐλλῆν τις ἐξ Ἀργους θεμελιώνει τὸ Μακεδονικὸν βασίλειον.
776 Σύστασις τῶν Ὀλυμπίων.
754 Ρωμύλος καὶ Ρέμος κτίζουσι τὴν Ρώμην.

Ἐπη π. κ.

- 731 Σήθιος βασιλεύει ἐν Αἰγύπτῳ.
 722 Σαλμανασσάρ ἐν Ἀσσυρίᾳ. Ἀσσυριακὴ δουλεία. Ὡσῆ.
 712 Ὁ Σαλμανασσάρ νικᾶται κατὰ θάλασσαν ὑπὸ τῶν Τυρίων. Ῥωμέλου
 θάνατος.
 716 Νουμᾶς ὁ Πομπίλιος διειθετεῖ ἐν Ῥώμῃ τὰ θρησκευτικά.
 672 Τύλιος Ὁστύλιος καταστρέφει τὴν Ἀλβανίαν Δόγγαν.
 671 Δωδεχαρχία ἐν Αἰγύπτῳ. Δαθύρινθος.
 556 Ψαμμίτιχος μονάρχης ἐν Αἰγύπτῳ. Ἐλλήνων ἀποικίαι εἰς Αἴγυπτον
 καὶ δι' αὐτὸν μεγάλαι μεταναστεύσεις ἐξ αὐτῆς.
 640 Ἀγκος Μάρσιος θεμελιώνει τὰ Ὀστια.
 624 Ὁ Δράκων θέτει εἰς τοὺς Ἀθηναίους αἱματογράπτους νόμους.
 616 Ταρκύνιος Πρύσκος. Αὔξησις τῶν γερουσιασῶν, κτίσις τοῦ Καπιτωλίου.
 610 Νεκός Αἰγύπτου βασιλεὺς στέλλει Φοίνικας νὰ περιπλεύσωσι τὴν
 Ἀφρικήν.
 606 Ὁ Νεχάως ἢ Νεκός ηττᾶται ἐν Κιρκησίῳ.
 600 Ὁ Ναβουχοδονόσωρ θεμελιώνει τὸ μέγα Βαβυλωνικὸν βασίλειον. Ὁ
 Σόλων ἐν Ἀθήναις.
 588 Ναβουχοδονόσορ. Ἡ εἰς Βαβυλῶνα μετοικεσία. Σεδεκίας.
 587 Καταστροφὴ τῆς Τύρου. Νέα Τύρος.
 578 Σέρβιος Τύλλιος. Δούλων ἕορτὴν νέα διαιρεσίς τῶν πολιτῶν τῆς Ῥώμης.
 565 Ὁ Ἀμασίς εὐκολύνει τὴν πρὸς τοὺς Ἐλληνας ἐπιμιξίαν τῶν Αἰγυπτίων.
 560 Κύρος βασιλεὺς Περσῶν.
 555 Ὁ Κύρος καταλύει τὴν βασιλείαν τῶν Βαβυλωνίων κτλ., καὶ συζαίγει
 τὸ μέγα Περσικὸν βασίλειον ἀπὸ Ἰεροῦ μέχρις Ἰνδοῦ.
 550 Αἰχμαλωτίζεται ὁ Κροῖσος. Σωτηρία αὐτοῦ. Πυρπολούνται αἱ Σάρδεις.
 558 Ἡ Ιερουσαλήμ ἀνοικοδομεῖται.
 634 Ταρκύνιος ὁ Σούπερβος βασιλεύει.
 529 Τελευτὴ Κύρου. Τώμυρος Μασσαγετῶν βασίλισσα. Καρβύσης.
 524 Ἡ Αἴγυπτος ὑποτάσσεται εἰς τὴν Περσίαν ὑπὸ Καρβύσου.
 522 Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπους. Σατραπεῖαι 20. Ζωροδστρος.
 521 Δαρεῖος κυριεύει τὴν Θράκην, τὴν Μακεδονίαν καὶ τὰ δυτικὰ τῆς Ἰνδίας.
 510 Ταρκύνιος ὁ Σούπερβος καθαιρεῖται. Ἡ Ῥώμη γίνεται δῆμοκρατία
 Ὑπατοι.
 510 Πρῶτος δικτάτωρ ἐν Ῥώμῃ. Ἀποστασία τῶν ἐν τῇ ἐλάσσονι Ἀσίᾳ
 Ἐλλήνων. Περσικὸς πόλεμος.
 494 Δήμαρχοι ἐν Ῥώμῃ. Πέρσαι πλέουσι κατὰ τῆς Ἐλλάδος.
 490 Μιλτιάδης νικᾷ ἐν Μαραθώνῃ.
 480 Ξέρξης ὁ πρῶτος βασιλεύει.
 480 Λεωνίδας ἀποθνήσκει ἐν Θερμοπύλαις. Θεμισοκλῆς νικᾷ ἐν Σαλαμῖνει
 Ξέρξης πυρπολεῖ τὰς Ἀθήνας.
 479 Παυσανίας καὶ Ἀριστείδης νικῶσι ἐν Πλαταιαῖς, καὶ ὁ Ἐλληνικὸς
 στόλος ἐν Μυκάλη.
 452 Δέκαρχοι ἐν Ῥώμῃ.

ἔτη π. κ.

- 450 Κιμώνιος εἰρήνη. Ἐλευθερία τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων.
- 449 Οἱ τῶν δώδεκα πινάκων νόμοι ἐπικυροῦνται.
- 400 Σωκράτους θάνατος. Ἐμφύλιοι πόλεμοι καταστρέφουσι τὴν ἀκμὴν τῆς Ἐλλάδος.
- 360 Φιλιππος βασιλεὺς Μακεδονίας.
- 343 Πόλεμος Ῥωμαίων πρὸς Σαρμίτας.
- 338 Ἡ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη γίνεται τάφος τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας.
- 337 Ὁ Φιλιππος ἀναγορεύεται ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων.
- 336 Ἰστονούμια τῶν δημοτικῶν ἐν Ῥώμῃ πρὸς τοὺς πατερικίους. Θάνατος Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος. Ἀλέξανδρος ὁ μέγας βασιλεὺς.
- 334 Ὁ Ἀλέξανδρος ἐν Σηστῷ περασοῦται τὸν Ἑλλήσποντον.
- 333 Ὁ Ἀλέξανδρος νικήσας ἐν Γρανικῷ καὶ Ιστῷ, καταστρέψει τὴν Περσῶν βασιλείαν, καὶ συσταίνει τὴν Ἑλληνομακεδονικὴν μοναρχίαν ἀπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους μέχρι πέραν τοῦ Ἰγδοῦ.
- 332 Ἡ γένετα Τύρος πίπτει μετὰ ἐπιάμηνον πολιορκίαν.
- 331 Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Παλαιστίνην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Αἴγυπτον. Κτίσις Ἀλεξανδρείας. Ζεὺς Ἀμμων. Τρίτη μάχη ἐν Ἀρβήλοις.
- 327 Ταραχὴ στρατιωτῶν παρὰ τὸν Ὑφασιν. Δώδεκα λίθινοι βωμοί.
- 325 Ἀλεξάνδρου ἐπάνοδος ἀπὸ Ἰνδίας εἰς Βαβυλῶνα.
- 323 Ἀλεξάνδρου θάνατος. Διάλυσις τῆς παγκοσμίου μοναρχίας του εἰς πολλὰ μικρὰ βασίλεια.
- 307 Ἀγεζαρτγία Αἴγυπτου, Συρίας, Μακεδονίας καὶ Ἐλλάδος.
- 280 Ὑψούται ἡ Ῥώμη. Νίκη κατὰ τοῦ Πύρρου.
- 272 Ἡ Ιταλία γίνεται Ῥωμαϊκὴ μέχρι τῶν βορείων ὁρίων τῆς Ἐτρουορίας.
- 264 Ῥώμη καὶ Καρχηδόνων πολεμοῦσι. Μεσσήνη πόλις.
- 241 Λουτάτιος Κάτουλος νικᾷ τοὺς Καρχηδονίους παρὰ ταῖς Αἰγάσι τήσοις.
- 238 Σαρδινία καὶ Κύρος ὑποτάσσονται εἰς τοὺς Ῥωμαίους.
- 230 Κατακτήσεις τῶν Καρχηδονίων ἐν Ισπαγίᾳ. Νέα Καρχηδόνων.
- 218 Ἀγγίθας ὑπερβαίνει τὸν Ἐβραὸν. Δεύτερος Καρχηδονικὸς πόλεμος.
- 216 Μάχη ἐν Κάνγαις.
- 205 Σκυπίων πλέει πρὸς Διεύαν. Ἀγγίθας ἔκλείπει τὴν Ιταλίαν.
- 202 Μάχη ἐν Ζάμφ. Ἡ Καρχηδόνων ὑπείκει εἰς τὴν Ῥώμην.
- 174 Μασινίσσας κυριεύει χώραν τῶν Καρχηδονίων.
- 149 Καρχηδόνιοι ἀμύνονται αὐτοῖς. Τρίτος Καρχηδονικὸς πόλεμος.
- 148 Ἡ Μακεδονία ἐπαρχία Ῥωμαϊκή.
- 146 Ἡ Καρχηδόνων καὶ ἡ Κόρινθος καταστρέφονται ὑπὸ Ῥωμαίων.
- 113 Κίμριοι καὶ Τεύτονες. Μάριος.
- 102 Ἡττα Τευτόγων ἐν "Υδατι Σεξτίοις.
- 101 Ἡττα Κίμριοι ἐν Βερσέλλαις.
- 88 Ῥώμη νικᾷ πανταχοῦ, ἀλλ' ἐμφύλιοι πόλεμοι κατασπαράττουσι τὴν ἐσωτερικὸν τοῦ κράτους.
- 64 Συρία Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Ἐτη Η. Χ

- 60 Πρώτη τριανδρία. Πομπήιος Κράσσος, Καΐσαρ.
- 63 Ὁ Κράσσος πίπτει πολεμῶν πρὸς Πάρθους. Διαγδρία.
- 48 Πομπήιου καὶ Καΐσαρος μάχη ἐν Φαρσάλῳ.
- 44 Καΐσαρος φόνος. Βροῦτος καὶ Κάσσιος.
- 43 Δευτέρα τριανδρία. Λέπιδος, Ἀγτώνιος καὶ Ὁκταβιαγός.
- 42 Κικέρονος φόνος.
- 36 Ὁ Λέπιδος ἀποθάλλεται ἐκ τῆς Τριανδρίας. Διαγδρία.
- 34 Τὸ Νωρίκον Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία.
- 31 Ἡ ἐν Ἀκτίῳ μάχη Ἀντωνίου πρὸς Ὁκταβιαγόν.
- 30 Ὁ Αὔγουστος μοναρχεῖ. Μεγάλη Ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὥκεανοῦ μέχρις Εύφρατου κτλ.
- 15 Βινδελικὴ καὶ Ῥαιτία γίνονται Ῥωμαϊκαὶ ἐπαρχίαι.
- 9 Δροῦσος εἰς τὸν Βίσουργιν καὶ Ἀλβιν.
- 1 Ό Χριστὸς γεννᾶται.
- Ἐτη Μ. Χ.
- 9 Ὁ Αρμίνιος νικᾷ ἐν τῷ Τευτοθουργικῷ ἄλσει. Βάρος.
- 14 Αὔγουστου τελευτὴ ἐν Νέφλῳ ὁ μὴν Αὔγουστος, Τιβέριος αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων.
- 16 Οἱ Ῥωμαῖοι εἰσχωροῦντι καὶ δεύτερον ἄχρι Βισούργιδος· Γερμανικός.
- 33 Ὁ Χριστὸς σταυρώνεται ἐπὶ Γολγοθᾶ.
- 37 Ὁ Τιβέριος ἀποθνήσκει ἐν τῇ νήσῳ Καπρίᾳ. Καλιγούλας.
- 41 Ελαύδιος αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων. Κατακτήσεις εἰς τὴν μεσημβρινὴν Βρετανίαν.
- 47 Ἡ Θράκη γίνεται τῶν Ῥωμαίων.
- 51 Νέρων. Σενέκα θάνατος.
- 64 Ῥώμης πυρπόλησις. Χριστιανῶν διωγμὸς ὑπὸ Νέρωνος.
- 68 Νέρωνος φόνος. Τέλος τῆς γενεᾶς τῶν Καισάρων.
- 69 Βεσπεστιανός. Καλοὶ βασιλεῖς.
- 70 Καταστροφὴ Ίερουσαλήμ ὑπὸ Τίτου.
- 79 Τίτος μοναρχεῖ. Ἡράκλειον, Πομπήια καὶ Σταθία γίνονται πυρίχωσι.
- 81 Ὁ Δομιτιανὸς φονεύει τοὺς Χριστιανούς.
- 84 Ἀγρικόλας, στρατηγὸς τοῦ Δομιτιανοῦ, χυριεύει τὴν μεσημβρινὴν Βρετανίαν. Τάκιτος.
- 96 Ὁ Δομιτιανὸς φονεύεται, ὁ Νέρβας μοναρχεῖ.
- 98 Ὁ Τραϊανὸς νικᾷ τοὺς Δάκας.
- 117 Ἀδριανός. Μαυσωλεῖον.
- 122 Ἀδριανὸς κτίζει ἐν Βρετανίᾳ τὸ Ἀδριανεῖον τεῖχος.
- 138 Ἀντωνῖνος ὁ εὐσέβης.
- 161 Μάρκος Αὐρήλιος ὁ φιλόσοφος. Πόλεμος Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων.
- 180 Κόμμαδος βασιλεύει Ῥωμαίων. Ἀπὸ τούτου ἀρχίζει ἡ ἐπὶ 144 ἔτη σειρὰ ἀθλίων βασιλέων, ἐπὶ τῶν ὅποιών τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος ἔξα- σθενεῖ καὶ ὑπὸ Γερμανικῶν λαῶν καταπολεμεῖται..
- 193 Κόμμαδος, ὁ Ῥωμαῖος Ἡρακλῆς, μαχαιρώνεται.

Ἐπη Μ. Ι.

- 200 Φράγκοι ταράττουσι τὰς Γαλλίας.
 307 Ἐναρξεὶς τῶν εἰς τὸν Ἀγιον Τάσον ὁδοιποριῶν χάριν προσκυνήσεως.
 323 Κωνσαντῖνος ὁ μέγας δίδει εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος νέαν πρωτεύουσαν πόλιν, θρησκείαν καὶ πολιτείαν.
 330 Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐγκαινιάζεται δημοτελῶς.
 337 Θάνατος Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου. Πόλεμος περὶ τῆς διαγομῆς τοῦ βασιλείου.
 373 Οἱ Ούννοι διώκονται ὑπὸ τῶν Σιγῶν.
 375 Οἱ Ούννοι διαβαίνουσι τὸν Τάναιν.
 576 Οἱ Βισιγότθοι διαβαίνουσιν εἰς τὰ ἐντεῦθεν τοῦ Δουνάδεως.
 378 Οἱ Βισιγότθοι λεηλατοῦσι τὰ ἀνατολικὰ τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας.
 394 Θεοδόσιος ὁ μέγας μοναρχεῖ.
 395 Νέα διαιρεσίς τῆς αὐτοκρατορίας εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικήν. Ἀρκάδιος, Ὄνόριος.
 400 Μεγάλη ἐθνῶν μετανάστευσις. Ἀλαρίγος εἰς τὴν Ἰταλίαν.
 406 Βάνδαλοι, Ἀλαγοὶ καὶ Σουέδοι εἰς Γαλλίαν καὶ Ισπαγλαν.
 408—410 Ἡ Ρώμη διαρπάζεται ὑπὸ Βισιγότθων.
 409 Βανδαλικὸν βασιλείου ἐν Ισπανίᾳ.
 414 Οἱ Βουργούνδοι κατακυριεύουσι γῆν πρὸς οἰκισμόν των παρὰ τὸν Ροδανὸν καὶ Ἀραιόν.
 427 Οἱ Ρωμαῖοι ἀναχωροῦσιν ἀπὸ Βρετανίας. Καληδόνιοι.
 428 Φράγκοι εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν βόρειον Γαλλίαν.
 429 Βάνδαλοι εἰς Ἀφρικήν. Γενσερίκος.
 430 Μέγα Βισιγοτθικὸν βασιλείον. Τολῶσα.
 433 Βανδαλικὸν βασιλείου ἐν Ἀφρικῇ ἐπὶ τῶν ἔρεπτίων τῆς Καρχηδόνος.
 444 Ἀττίλας κυριεύει ἀπὸ τοῦ Ρᾶ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Τίβεσκου.
 449 Σόξωνες καὶ Ἀγγλοι βοσθοῦσι τοὺς Βρετανοὺς κατὰ τῶν Καληδονίων.
 450 Ἐπταργία Γερμανικὴ ἐν Βρετανίᾳ. Ἀττίλας εἰσβάλλει εἰς Βίρτων.
 451 Μάχη ἐν Καταλαύνφ. Ἀέτιος κατὰ Ἀττίλα.
 452 Ἀττίλας πορθεῖ τὴν ἄνω Ἰταλίαν. Βενετίας κτίσις.
 453 Ἀττίλα θάνατος. Κατακερματισμὸς τοῦ Ούννικου βασιλείου.
 455 Οὐστρογότθοι εἰς Πανγγωνίαν. Θεοδωρίγος.
 456 Μεταγάστευσις τῶν Βρετανῶν εἰς Γαλλίαν. Βρετανία.
 476 Κατασροφὴ τῆς δυτικῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ρωμαίων ὑπὸ Οδοάκρου. Ρωμαύλος Αύγουστοῦλος.
 493 Θεοδωρίγος βασιλεὺς τῶν Οστρογότθων.
 495 Βένδοι καὶ Σλαύοι εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν Βρετανατολικὴν Γερμανίαν.
 496 Χλοδοβίκος κατατροπώνει τοὺς Ἀλλαμάνους.
 500 Φράγκοι ἐπικρατοῦσιν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ.
 507 Χλοδοβίκος ὑπητάσσει τοὺς Βισιγότθους ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ.
 526 Θεοδωρίγος θάνατος.
 527 Ιουστιανός ὁ Α'. Corpus juris.
 529 Μετάξισκωληκες φέρονται ἀπὸ τῆς Ινδίας εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἐπη Μ. Χ.

- 531 Θορίγγιοι νικῶνται ὑπὸ Φράγκων.
 532 Βουργούνδοι καὶ Βαυαροὶ ὑπεξόσιοι τῶν Φράγκων.
 534 Βελισσάριος καταστρέψει τὸ Βανδαλικὸν βασιλεῖον.
 532 Διαπληκτισμοὶ τῶν Πρατίνων πρὸς τοὺς Γαλαζίους ἐν Κωνσταντινου-
 πόλει.
 554 Ναρσῆς καταστρέψει τὸ Ὀστρογοτθικὸν βασιλεῖον. Ἐξαρχία.
 568 Λογγοβάρδοι, στρατηγοῦντος Ἀλβοῖνος τοῦ βασιλέως αὐτῶν, ἐπιπλ-
 πτουσὶ κατὰ τῶν Ὀστρογότθων. Τοῦρκοι κατὰ πρώτον γνωρίζον-
 ται εἰς τὴν Ἰστορίαν.
 569 Λογγοβάρδοι κυριεύουσι τὴν βόρειον Ἰταλίαν.
 622 Μωάμεθ φυγή. Ἐγύρα. Καταβολὴ τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας καὶ
 βασιλείας.
 632 Μωάμεθ θάνατος ἐν Μεδίνῃ.
 635 Ἀβουζεκερος συντάσσει τὸ Κοράνιον.
 657 Οἱ Ἀραβεῖς σωρεύουσι κατακτήσεις ἐπὶ κατακτήσεων.
 668 Κωνσταντῖνος ὁ δ'. ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τοῦ Βυζαντίου.
 672 Ἀραβεῖς πολιορκοῦνται τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ διὰ τὸ ὑγρὸν πῦρ
 ἀναγκάζονται νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν.
 678 Πιπίνος ὁ Ἐριστάλλιος μαγιορδόμος τοῦ τῶν Φράγκων βασιλέως.
 680 Βούλγαροι κυριεύουσι μέρη τῆς Γραικορωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Βουλ-
 γαρία.
 711 Ταρίκος διαβαίνει ἐκ τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὴν Ἰσπανίαν.
 712 Καταστροφὴ τοῦ μεγάλου Βιστορικοῦ βασιλείου. Ἀράβων ἔξουτα
 ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ Πορτογαλίᾳ.
 716 Κάρολος Μάρτελος μαγιορδόμος τοῦ βασιλείου τῶν Φράγκων
 717 Λέων δ Ἰσαυρος βασιλεύει.
 726 Εἰκονομαχία ἐπὶ Δέοντος τοῦ Ἰσαύρου.
 732 Κάρολος ὁ Μάρτελος κατατροπώνει τοὺς Ἀραβας ἐν Καισαροδόνῳ.
 741 Πιπίνος ὁ μικρὸς μαγιορδόμος τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου.
 752 Χιλδερίκος ὁ Γ'. καθαιρεῖται ὑπὸ Πιπίνου τοῦ μικροῦ, ὃς τις καὶ βασι-
 λεύει ἀντ' ἑκείνου. Βοικόφατιος.
 754 Πιπίνος νικᾷ τοὺς Λογγοβάρδους. Κοσμικὴ ἔξουσία τοῦ Πάπα.
 755 Σύστασις τῆς Ἀραβικῆς καλιφείας ἐν Ἰσπανίᾳ ὑπὸ Ἀβδοραχμάνου.
 760 Ἀβδᾶς λαμβάνει τὸν Μωαμεθανικὸν θρόνον ἐν τῇ Ἀνατολῇ.
 768 Κάρολος καὶ Καρλομάνος κληρονομοῦσι τὸν Φραγκικὸν θρόνον.
 771 Ὁ Κάρολος γίνεται μονοκράτωρ τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου.
 772 Ἀρχὴ τοῦ πρὸς Σάξωνας πολέμου μέχρι τοῦ 803.
 774 Κάρολος κυριεύει τὸ Λογγοβαρδικὸν βασιλεῖον.
 778 Ἡ Ἰσπανικὴ Μάρκα ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῶν Ἀράβων.
 786 Ἀαρὼν ἀλ Ρασχίδ καλίφης ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ σύγγρονος Καρόλου
 τοῦ μεγάλου.
 788 Τασσίλων ὁ Βαυαρίας καθαιρεῖται.
 793 Κάρολος ἐπιχειρεῖ τὴν Καρόλειον διώρυγα.

Ἐπη. Μ. Χ.

- 796 Οἱ Ἀθάροι καταγωγίζονται ὑπὸ Καρόλου.
- 800 Ὁ Κάρολος ἐν Ῥώμῃ στέφεται αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων. Λέων ὁ Γ'.
- 808 Τοῦ Ἀράρου-ἄλι-Ρασχίδ οἱ υἱοὶ μοιράζονται τὸ Μωαμεθανικὸν βασίλειον.
- 814 Καρόλου τοῦ μεγάλου θάνατος ἐν Ἀκοϊσγράνῳ. Λουδοβίκος ὁ εὐλαβῆς. Οἱ Τούρκοι γίνονται μισθοφόροι τῶν Ἀράβων.
- 817 Ὁ Λουδοβίκος διαιμοράζει τὸ βασίλειον εἰς τὸν υἱὸν του Δοτάρου καὶ Πιπήνον καὶ Λουδοβίκον.
- 827 Ἐβγέρτος ἐγώνει τὰ ἔπτα ἐν Βρετανίᾳ βασίλεια εἰς μίαν μοναρχίαν.
- 840 Λουδοβίκου τοῦ εὐλαβοῦ θάνατος ἐν Μογοντιάκῳ.
- 842 Ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ὁ Γ'. παύει τὴν εἰκονομαχίαν.
- 843 Συνθήκη ἐν Βερεδούνῳ. Διαιρέσις τῆς Φραγκικῆς μοναρχίας εἰς Ἰταλίαν, Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν.
- 871 Ἀλφρέδος ὁ μέγας κατασκευάζει στόλον, καὶ συσταίνει τὴν μεγάλην σχολὴν ἐν Οξενίᾳ.
- 880 Διαιρέσις τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ ἀλλήλων.
- 880 Νορμανδὸς συσταίνονται τὸ Δανικὸν βασίλειον. Οἱ Βισιγότοι εύτυχοῦσι κατὰ τῶν Ἀράβων ἐν Ἰσπανίᾳ.
- 894 Οἱ Ούγγροι εἰσβάλλουσιν εἰς Παννονίαν.
- 900—955 Δεηλατοῦσιν οἱ Ούγγροι τὴν Ἰταλίαν καὶ Γερμανίαν.
- 912 Νορμανδὸς συσταίνονται τὴν Νορμανδίαν ἐν τῇ Γαλλίᾳ.
- 933 Οἱ Τούρκοι σφετερίζονται τὴν ἀρχὴν τῶν καλιφῶν.
- 955 Ὅθωνος τοῦ Α'. νίκη κατὰ τῶν Ούγγρων ἐν τῷ τοῦ Δίχου πεδίῳ (Lechfeld).
- 962 Ὅθων ἐγώνει τὴν Ἰταλίαν καὶ Γερμανίαν.
- 1000 Τὸ ιερατεῖον ὑπερισχύει τῶν Ἰπποτῶν καὶ βασιλέων. Νορμανδὸς ἐκ τῆς Γαλλίας μεταναστεύουσιν εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν.
- 1013 Ἡ Ἀγγλία ὑποχείριος τῶν Δανῶν. Σβέννος.
- 1025 Οἱ Τούρκοι καθαιροῦσι τὴν καλιφείαν.
- 1055 Οἱ Σελσουκίδαι Τούρκοι φέλανουσιν εἰς δύναμιν μεγάλην.
- 1056 Ἐρδόνιος ὁ Δ'. αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας.
- 1059 Νορμανδὸς συσταίνονται τὰ βασίλεια τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Σικελίας.
- 1065 Ἡ Ἀγγλία ὑπεξούσιος τῶν Νορμανδῶν. Βιλέλμος ὁ δορικήτωρ.
- 1073 Ὁ πάπας Γρηγόριος ὁ Ζ'. Ἀγαμία.
- 1076 Ἡ Παλαιολίγη κυριεύεται ὑπὸ τῶν Τούρκων. Αἴτια τῶν σαυροφοριῶν.
- 1077 Ἐρδόνιος ὁ Δ'. ἐπικληροῦ μετανοίας κανόνα ἐν Κανόσσῃ.
- 1081 Ἀλέξιος ὁ μέγας βασιλεύει ἐν τῇ ἀνατολικῇ αὐτοκρατορίᾳ. Οἱ Τούρκοι νικῶσιν ἐν Ἐλλησπόγυῳ.
- 1093 Πέτρος ὁ ἔξι Αμβρανοῦ ἐπανέρχεται ἐκ Παλαιστίνης.
- 1095 Οὐρδανὸς ὁ Β'. συγκροτεῖ σύνοδον ἐν Κλαρομοντίῳ ἡ Νεμέτω.
- 1096 Ἀρχὴ τῶν σαυροφοριῶν. Πέτρος ὁ ἔξι Αμβρανοῦ. Βάλτερος ὁ ἄκλητος (Sans-terre von Habenichts). Γεδοφρέδος ὁ Βουλογίου.
- 1097 Οἱ σταυροφόροι ἔξετάζονται πρὸ τῆς Νικαίας.

Ἐπη Μ. Χ.

- 1098 Ὄρογχος ὁ Α'. συζαίνει τὸ ἡγαμένον βασίλειον τῆς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας.
- 1099 Ἀλωσίς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τῶν σαυροφόρων. Βασίλειον τῆς Ἱερουσαλήμ
- 1100 Βενετία, Γένουα καὶ Πίσα ἀκμάζουσιν εἰς τὴν ἐμπορίαν.
- 1102 Δευτέρα σταυροφορία.
- 1118 Σύστασις τοῦ τάγματος τῶν Ἰωαννιτῶν καὶ τῶν Ναιτῶν.
- 1138 Εἰσαγωγὴ τοῦ Ἱεροῦ ἔταστηρίου.
- 1139 Ἀλφόνσος ὁ Α'. Ὡψίωνε τὴν Πορτογαλίαν εἰς βασίλειον.
- 1147 Τρίτη σταυροφορία. Ὁ αὐτοκράτωρ Κορβόλλος ὁ Γ'. καὶ Λουδοβίκος ὁ Ζ'. βασίλευς τῆς Γαλλίας.
- 1158 Εἰσαγωγὴ τοῦ κανονικοῦ δικαίου.
- 1174 Σαλαδῖνος ὁ σουλτάνος ἐπικήνδυνος εἰς τῆς Ἱερουσαλήμ τὸ βασίλειον.
- 1189 Οἱ Ὁ' Ενστάουφφεν κληρογομοῦσι τὸ τῆς Σικελίας καὶ Νεαπόλεως βασίλειον.
- 1190 Σύστασις τοῦ Τευτονικοῦ Τάγματος. Τετάρτη σταυροφορία. Ὁ αὐτοκράτωρ Φριδερίκος ὁ Α', Ριχάρδος ὁ Λεοντόκαρδος καὶ Φίλιππος Αύγουστος ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας.
- 1196 Πέμπτη σταυροφορία. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἐρρίκος ὁ Δ'.
- 1200 Οἱ τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος Ἰππόται πολεμοῦσι πρὸς τοὺς Προύσους. Τεμουστῖνος ὁ Μογγόλος. Τῆς Βενετίας καὶ Γεγούνας ἡ ἐμπορία ἀκμάζει.
- 1204 Ἐκτη σταυροφορία,
- 1227 Τσιγγισχάνου θάνατος ἐν Καρακορούμῳ.
- 1228 Ὁγδόν σταυροφορία.
- 1230 Οἱ τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος ἵππόται ἀποκτῶσιν ἐπικράτειαν.
- 1240 Ἐννάτη σταυροφορία.
- 1241 Οἱ Μογγόλοι εἰς Πολωνίαν, Ούγγαρίαν καὶ Γερμανίαν. Ἀγσετεκός σύγδεσμος. Χειροδικία.
- 1242 Μογγόλων γίνη ἐν Διγυιτίῳ.
- 1248 Δεκάτη σταυροφορία.
- 1265 Κάρολος ὁ Ἀνδεγαυίας λαμβάνει παρὰ τοῦ πάπα τὸ βασίλειον τῶν δύο Σικελιῶν.
- 1268 Κορβόλλου θάνατος ἐν Νεαπόλει.
- 1273 Ρουδόλφος ὁ Ἀψθούργου. Ἡσυχία ἐν Γερμανίᾳ.
- 1282 Σικελικός ἐπιπρεπής. Πέτρος ὁ Ἀραγωνίας λαμβάνει τὴν Σικελίαν, καὶ τὴν Νεάπολιν λαμβάνει Κάρολος ὁ Ἀνδεγαυίας.
- 1290 Ὁ Ρουδόλφος καταδαμάζει τοὺς ληστρικοὺς Ἰππότας.
- 1291 Ἡ Πτολεμαῖς ἀλίσκεται ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ρουδόλφου τοῦ Ἀψθούργου θάνατος. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλβρέχτος ὁ Α'.
- 1300 Διαίρεσις τοῦ Μογγολικοῦ βασιλείου εἰς πέντε Κανίας. Ἐκτασις τῆς Ἀνσας. Εὔρεσις τῆς πυρίτιδος κόκκων. Δάντης καὶ Πετράρχας ἐν Ιταλίᾳ.
- 1302 Ὁ Φλάβιος Γιόζιας ἐψευρίσκει τὴν γαυτικὴν πυξίδα.

ἔτη Μ. Χ.

- 1303 Φύλιππος ὁ Δ'. καὶ ὁ πάπας Κλήμης ὁ Ε'. ἀντιδιαφέρουται.
- 1305 Οἱ πάπαι ἐδρεύουσιν ἐν Ἀβενίωνι. Φύλιππος ὁ Δ', καὶ Βογιαφάτος ὁ Η'.
- 1307 Ἀπόστασία Ἐλβετῶν. Τέλος καὶ Γέσσλερος.
- 1308 Ἡ Ἐλβετία ἀποκτῆται τὴν ἀνεξαρτησίαν της.
- 1310 Οἱ Ιωαννῖται λαμβάνουσι τὴν νῆστον Ῥόδον.
- 1312 Φύλιππος ὁ Ὁραῖος ἔξολοθρεύει τοὺς Ναῖτας.
- 1328 Ὁ οἶκος τῆς Βελεσίας λαμβάνει τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας.
- 1339—1451 Πόλεμος τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας πρὸς ἀλλήλους.
- 1355 Οἱ Τούρκοι νικηταὶ ἐν Εὐρώπῃ.
- 1360 Ἀδριανούπολις πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῶν Τούρκων.
- 1370 Τιμοῦρη ἡ Ταμερλάνος ἀναστατίνει τὸ Μογγολικὸν βασίλειον.
- 1283 Ιωάννης ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας κάμνει ἀνακαλύψεις.
- 1387 Ἡ Νορθεγγία ὑποτάσσεται εἰς τὴν Δανίαν.
- 1398 Βαθόρος ὁ Μογγόλος ἐν Ἰνδίᾳ.
- 1400 Οὔστος κηρύζει ἐν Πράγῃ. Ἡ Ιταλία ἔστια τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Εὐρώπης. Οἱ Μέδικοι.
- 1404 Ταμερλάνου θάνατος. Παρακρή τοῦ Μογγολικοῦ βασιλείου.
- 1414 Σύνοδος ἐν Κωνσταντίᾳ.
- 1415 Ὁ Οὔστος κατακαλεσται ἐν Κωνσταντίᾳ.
- 1416 Ιερώνυμος ὁ ἐκ Πράγης λαμβάνει τὸν αὐτὸν θάνατον. Πόλεμος Οὔστιτῶν.
- 1418 Ἐρβίκος ὁ θαλασσοπόρος κάμνει μεγάλας ἀνακαλύψεις.
- 1422 Οἱ Βρετανοὶ εἰσελαύνουσιν εἰς Παρισίους νικηταί.
- 1429 Ἡ Αύρηλιανή παρθένος σώζει τὴν Γαλλίαν. Κάρολος ὁ Ζ'. εἰς Ῥήμους ἡ Δουροκόρτουρον.
- 1431 Ἡ Αύρηλιανή παρθένος κατακαλεσται ἐν Ροτομάγῳ.
- 1436 Σιγισμοῦνδος ὁ βασιλεὺς καταπαύει τὸν πόλεμον τῶν Οὔστιτῶν. Εὔρεστις τῆς τυπογραφικῆς ὑπὸ Ιωάννου τοῦ Γουττεμβεργίου.
- 1442 Ἀρχὴ τῆς σωματευμπορίας.
- 1450 Φαῦστος συντροφεύει μετὰ τοῦ Γουττεμβεργίου.
- 1451 Οἱ Βρετανοὶ ἔξελαύνογται ἀπὸ πάσης τῆς Γαλλίας. Εἰρήνη δίκως συνθήκης εἰρήνης.
- 1453 Ἀλωσις Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κωνσταντῖνος ὁ ΙΑ'. καὶ Μωάμεθ ὁ Β'. Τῇσι ἀλώσεως ταύτης τὰ εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην ἀποτελέσματα.
- 1455 Ὁ Φαῦστος οἰκειοποιεῖται τοῦ Γουττεμβεργίου τὴν ιδιοκτησίαν.
- 1457 Ὁ Φαῦστος ἀποπερατώνει τὴν ἐκτύπωσιν τῆς ιερᾶς γραφῆς.
- 1462 Μογοντιάκου ἀλωσις. Διάδοσις τῆς τυπογραφικῆς.
- 1466 Οἱ Πολωγοὶ κυριεύουσι τὴν εἰς τοὺς ίπποτας ὑποκειμένην Προυσίαν, καὶ δίδουσι τὸ ἡμίσιον αὐτῆς ὡς τιμάριον εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος. Φαῦστου θάνατος.
- 1468 Ὁ Γουττεμβεργίος ἀπομνήσκει ἐν Μογοντιάκῳ.
- 1469 Ἔνωσις τῆς Καστιλίας καὶ Ἀραγωγίας. Φερδιγάνδος καὶ Ισαΐελλας.

Ἐπη Μ. Χ.

- 1477 Πορτογάλοι πλεουστε πέραν τοῦ Ἰσημεριγοῦ.
- 1479 Μαξιμιλιανὸς λαμβάνει προΐκα τὸ Βέλγιον. Μαρία Βουργουνδία.
- 1482 Ὁ Λούθηρος γεννᾶται ἐν Εἰσλεβίᾳ.
- 1486 Βαρθολομαῖος Διάζος ἀνακαλύπτει τὴν μεσημβρινὴν ἄκραν τῆς Ἀφρικῆς.
- 1492 Ἀλωσις τοῦ βασιλείου τῆς Γρανάδας. Γένεσις τῶν πειρατικῶν Κρατῶν. Ἀμερικῆς ἀνακάλυψις ὑπὸ Κολόμβου.
- 1493 Μαξιμιλιανὸς ὁ Α'. αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας.
- 1495 Ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς Θεμελιώνει τὴν αἰωνίαν ἡπειρωτικὴν εἰρήνην. Ἐμμανουὴλ ὁ μέγας βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας. Χρυσοῦς αἰών.
- 1496 Φίλιππος ὁ Ὡραῖος, νυμφεύεις τὴν Ἰωάνναν, λαμβάνει καὶ τὸν θρόνον τῆς Ἰσπανίας.
- 1497 Ὁ Κολόμβος ἀνακαλύπτει τὴν ἡπειρον τῆς Ἀμερικῆς.
- 1488 Βάσκος Δεμάγας ἀνακαλύπτει τὴν κατὰ Οάλασσαν ὁδὸν πρὸς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας.
- 1500 Εὑρετις τῆς βιβλιοδετικῆς. Καθράλος ἀνακαλύπτει τὴν Βρασιλίαν.
- 1501 Ἀμέρικος Βεσπούκιος καταλαμβάνει τὴν Βρασιλίαν ἐν ὄνόματι τῆς Πορτογαλίας.
- 1503 Νεάπολις καὶ Σικελία ὑποχείριοι τῆς Ἰσπανίας.
- 1504 Φερδινάνδος ὁ Ἀραγωνίας κυριεύει ἀπὸ Καρόλου τοῦ Ἀνδεγανίας τὸ τῆς Νεαπόλεως βασίλειον.
- 1506 Ὁ Κολόμβος ἀποθνήσκει ἐν Βαλλανδολίδῳ. Ἅγιος Δομίγγος. Εἰσαγωγὴ ταχυδρομείων καὶ δύο ἀνωτάτων δικασηρίων ἐν Γερμανίᾳ.
- 1509 Ἐρρίκος ὁ Ζ'. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας.
- 1512 Γερμανίας διαιρέσις εἰς 12 κύκλους. Σελίμης ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς Τουρκίας.
- 1515 Φραγκίσκος ὁ Α'. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας.
- 1516 Κάρολος ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας κραταύσατος τῶν ἐν Εὐρώπῃ μοναρχῶν.
- 1517 Ὁ Λούθηρος τοιχοδόλῃ ἐν Βιτεμβέργῃ 95 θέσεις. Αἵτια τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως.
- 1519 Ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς ἀποθνήσκει. Κάρολος ὁ Ε'. γίνεται αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Ἀργιαρεσιακὴ συνθήκη. Σολιμάνος ὁ Β'. ἡ μεγαλοπετής ὑψώνει τὸ Τουρκικὸν βασίλειον εἰς τὸν κολοσσῶνα τῆς δυνάμεως.
- 1520 Ὁ πάπας Λέων ὁ Ι'. ἀφοριζει τὸν Λούθηρον. Ὁ Μαγελλάνος περιπλέει κατὰ πρῶτον τὸν κόσμον. Γουσταύος ὁ Βάσας ἐλευθερώνει τὴν Σουηδίαν ἀπὸ τῆς Δανίας.
- 1521 Ὁ Λούθηρος ἐνώπιον τῆς ἐν Βορρατίῳ διαιτης. Ἐμμανουὴλ ὁ μέγις ἀποθνήσκει, καὶ ἡ Πορτογαλία παρακυράζει, Ἰωάννης ὁ Γ'. βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας.

- 1522** Ὁ Κάρολος διανέμει τὴν ἐπικράτειάν του. Ἰσπανική καὶ Γερμανική σειρὰ τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου. Σολιμάνος ὁ Β'. ἀφαιρεῖ τὴν Ῥόδον ἀπὸ τῶν Ἰωαννιτῶν.
- 1523** Ὁ Γουσταύος Βάσας κηρύζεται βασιλεὺς τῆς Σουηδίας. Ὁ Λούθηρος νυμφεύεται Αἰκατερίνην τὴν Βόρην.
- 1524** Μεγάλη ἐπανάστασις τῶν γχωρικῶν ἐν Γερμανίᾳ. Ἡ θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις εἰσάγεται διὰ Γουσταύου Βάσα εἰς Σουηδίαν.
- 1525** Ἀλόρεχτος ὁ Βρανδεβούργου ἐνώνει τὸ Βρανδεβούργον μετὰ τῆς Προυσίας. Ἰωάννης ὁ εὐσταθῆς εἰσάγει τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν εἰς Σαξωνίαν.
- 1529** Οἱ Τούρκοι πολιορκοῦσι τὴν Βιέννην.
- 1530** Κάρολος ὁ Ε'. χαρίζει τοῖς Ἰωαννίταις τὴν Μελίτην. Διαιτα ἐν Αὐγούστῃ. Αὐγουστανή δημολογία.
- 1531** Οἱ ἐν Γερμανίᾳ Διαμαρτυρούμενοι ἀδράσουσι τὰ ὅπλα. Ἐρρίκος ὁ Η'. εἰσάγει τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἄννα Βολεντία.
- 1537** Ὁ Βουγενάγιος εἰσάγει τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν εἰς Δαυγίαν. Φραγκίσκος ὁ Α'. συμμαχεῖ μετὰ τῶν Τούρκων κατὰ Καρδίου τοῦ Ε'.
- 1540** Σύστασις τοῦ τάγματος τῶν Ἰησουΐτων. Ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀπέκθεια τῶν Διαμαρτυρούμενών καὶ τῶν Καθολικῶν ἀκμάζει.
- 1545—1563** Σύνοδος ἐν Τριδέντῳ.
- 1546** Ὁ Λούθηρος ἀποθνήσκει ἐν Είσλεβίᾳ. Βιτεμβέργη.
- 1547** Φραγκίσκος ὁ Α'. ἀποθνήσκει. Ἐρρίκος ὁ Β'. βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἔχθρὸς τῶν Διαμαρτυρούμενών.
- 1552** Αἰκατερίνη Βίρη ἀποθνήσκει ἐν Τοργανίᾳ.
- 1556** Κάρολος ὁ Ε'. παραιτεῖ τὴν βασιλείαν. Φίλιππος ὁ Β'. ἐν Ἰσπανίᾳ. Φερδιγάνδος αὐτοκράτορ τῆς Γερμανίας.
- 1557** Σεβαστιανὸς βασιλεὺς Πορτογαλίας.
- 1558** Ὁ Κάρολος ὁ Ε'. ἀποθνήσκει ἐν τῷ μοναστηρὶῳ τοῦ ἀγίου Ἰούστου κατὰ τὴν Ἰσπανίαν. Ἐλισάβετ βασιλεύει ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ σερέψει τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν.
- 1559** Φραγγίσκος ὁ Β'. βασιλεύει ἐν Γαλλίᾳ.
- 1560** Κάρολος ὁ Θ'. βασιλεὺς τῆς Γαλλίας. Θρησκευτικὸς πόλεμος ἐν Γαλλίᾳ.
- 1566** Σολιμάνος ὁ Β'. ἀποθνήσκει. Παρακμὴ τοῦ βασιλείου τῶν Τούρκων.
- 1568** Οἱ Βέλγαι παραδέχονται τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν. Γουλιέλμος ὁ Ἀραυσίωνος.
- 1569** Ἡ Τοσκάνα κηρύζεται μεγάλη Δουκία.
- 1571** Οἱ Τούρκοι καταναυμαχοῦνται ὑπὸ τοῦ Δὸν Ἰωάννου τοῦ Αὐτορίας ἐν Ναυπάκτῳ.
- 1572** Ὁ Παρισινὸς φογικὸς γάμος ἡ ἡ παραμόνη τοῦ Βαρθολομαίου Γρηγόριος ὁ ΙΓ'. προχειρίζεται πάπας Ῥώμης.
- 1574** Κάρολος ὁ Θ'. ἀποθνήσκει. Ἐρρίκος ὁ Γ'. ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Γαλλίας. Τέλος τοῦ οἴκου τῆς Βαλεσίας.

Ἐπη Ι. Ι.

- 1577 Φραγκίσκος ὁ Δράκος περιπλέει τὸν κόσμον μεταξὺ τοῦ 1577 καὶ 1580.
- 1578 Ἐρρίκος ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας.
- 1570 Ἐπανάστασις τῶν Βελγῶν κατὰ Φιλίππου τοῦ Β'. Ἡ ἐν Ῥήνοπεραιᾳ ἔνωσις.
- 1580 Ἐκλείπει ἡ γενεὰ τῶν Πορτογαλίας βασιλέων.
- 2581 Ἡ Πορτογαλία γίνεται Ἰσπανικὴ ἐπαρχία.
- 1582 Γρηγόριος ὁ ΙΙ'. εἰσάγει τὸ ἐπιδιωρθωμένον μηνολόγιον.
- 1585 Ὁ πάπας Σιξτος ὁ Ε'. φίλος καὶ προστάτης τῶν τεγγών καὶ ἐπιστημῶν.
- 1588 Ὁ Δράκος ἔξοιλοθεύει τὸν ἀκαταμάχητον στόλον Φιλίππου τοῦ Β'. Μετριόφρων ἐπιγραφὴ νομισματοσήμου. Χριστιανὸς ὁ Δ'. βασιλεὺς τῆς Δανίας. Δανοὶ ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις.
- 1589 Ἐρρίκος ὁ Γ'. δολοφονεῖται. Ἐρρίκος ὁ Δ'. ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Γαλλίας. Οἶκος Βουρβόνων.
- 1593 Ἐρρίκος ὁ Δ'. ἀπομνύει τὴν τῶν Διαμαρτυρουμένων ὄμολογίαν τῆς πιστεως.
- 1598 Ἐρρίκος ὁ Δ'. ἐκδίδει τὸ ἐν Ναυγέταις δόγμα.
- 1600 Οἱ Ἀγγλοὶ καὶ Βέλγαι ἀρπάζουσι τὰς ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις κτήσεις τῶν Πορτογάλων. Ἡ Πορτογαλία περιπίπτει εἰς ἀπορίαν καὶ ἀδυναμίαν. Ἡ Τουρκία ἔξασθενε.
- 1603 Ιάκωβος ὁ Α'. ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Στουάρτων ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας.
- 1609 Σύστασις τῆς Ἀμστελοδαμικῆς τραπέζης καὶ τῆς Ἀνατολικούδικῆς ἔταιρίας.
- 1610 Ἐρρίκος ὁ Α'. δολοφονεῖται.
- 1611 Χριστιανὸς ὁ Δ'. βασιλεὺς τῆς Δανίας καταπολεμεῖ τοὺς Σουηδούς. Γουστανὸς Ἀδόλφος ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Σουηδίας.
- 1612 Ματθίας ὁ αὐτοκράτωρ. Ἐπ' αὐτοῦ ἀρχίζει ὁ τριακονταετής πόλεμος.
- 1618 Ὁ αὐτοκράτωρ Ματθίας διὰ τὴν πρὸς τοὺς ἐν Βοεμίᾳ διαμαρτυρουμένους ἀπήγειρι τὸν διεγείρει τὸν τριακονταετῆ πόλεμον (1618 — 1648). Ἡ Ἰσπανία καὶ Αὐστρία ἔξασθενοῦσιν, ἡ Γαλλία καὶ Σουηδία ὑψώγονται.
- 1619 Ὁ αὐτοκράτωρ Ματθίας ἀποθνήσκει, καὶ διαδέχεται αὐτὸν Φερδινάνδος ὁ Β', πικρὸς διώκτης τῶν διαμαρτυρουμένων.
- 1620 Δουδοβίκος ὁ ΙΙ'. κάθηται ἐπὶ τοῦ τῆς Γαλλίας θρόνου. Ριχελιός, Φιλιππος ὁ Δ'. βασιλεύει ἐν Ἰσπανίᾳ.
- 1625 Κάρολος ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας καταδυναστεύει τὸν λαόν. Χριστιανὸς ὁ Α' βασιλεὺς τῆς Σουηδίας ἀποβαίνει ἐν Πομμερανίᾳ.
- 1631 Ὁ Τίλλις καταπολεμεῖται ἐν Βρετανφελδίᾳ.
- 1632 Ὁ Βαλλεστένιος καταθράυσται ἐν Δουκένη. Γουστανὸς Ἀδόλφος φονεύεται. Χριστίνη βασιλεύει ἐν Σουηδίᾳ.
- 1637 Φερδινάνδος ὁ Β'. ἀποθνήσκει. καὶ διαδέχεται αὐτὸν Φερδινάνδος ὁ Γ'.

ετη μ. κ.

- 1640 Ἡ Πορτογαλία ἀποσπάται ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας. Ὁ Δούξ τῆς Βριγαντίας Ἰωάννης ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας ὡς Ἰωάννης Δ'. Φριδερίκος Γουλιέλμος καταβάλλει τὰ θεμέλια τῆς δυνάμεως τῆς Προυσίας.
- 1642 Τορστεσῶνος νικᾷ ἐν Λειψίᾳ.
- 1643 Λουδοβίκος ὁ ΙΔ'. λαμπρότης τοῦ βασιλείου τῆς Γαλλίας, καὶ μετέπειτα ἔξασθένησις αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας Χριστιανὸς ὁ Δ'. κινεῖ πόλεμον κατὰ τῆς Σουηδίας.
- 1644 Ἰνγκοκέντιος ὁ Γ'. πάπας τῆς Ρώμης. Παρακρή τῆς παπικῆς δυνάμεως.
- 1646 Ἡ Γαλλία φθάνει τὸν κολοφῶνα τῆς δυνάμεως ἐν πάσῃ τῇ Εὐρώπῃ.
- 1648 Βεστφαλικὴ Εἰρήνη ἐν Ὀσναβρύκῃ καὶ Μογαστηρίῳ. Ματαία διαμαρτύρησις Ἰνγκοκέντιος τοῦ Γ'. καὶ αὐτῆς. Μωάμεθ ὁ Β'. εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας Χριστιανὸς ὁ Δ' ἀποθνήσκει, Φριδερίκος ὁ Γ'. διαδέχεται αὐτόν.
- 1649 Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Κάρολος ὁ Α'. φονεύεται. Ἀγγλικὴ δημοκρατία. Ὁλιβιέρος Κρομβέλλος.
- 1652 Ναυτιλιακὰ δόγματα ἐν Ἀγγλίᾳ.
- 1654 Κάρολος ὁ Γ'. βασιλεύει ἐν Σουηδίᾳ.
- 1656 βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας Ἀλφόνσος ὁ Σ'.
- 1657 Ὁ Φριδερίκος Γουλιέλμος ἀπαλλάσσει τὴν Προυσίαν ἀπὸ τοῦ τιμαριωτικοῦ συνδέσμου πρὸς τὴν Πολωνίαν.
- 1658 Λεοπόλδος ὁ Α'. ηρόύτεται αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας.
- 1659 Θάνατος Ὁλιβιέρου Κρομβέλλου. Παρακρή τῆς Ἀγγικῆς δημοκρατίας.
- 1660 Κάρολος ὁ Β'. ἀνακαλεῖται, διὸ νὰ βασιλεύεσθαι εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Κάρολος ὁ ΙΑ'. ταπειγώνει τὴν ὁφρὺν τῆς Πολωνίας, καὶ περιορίζει τὴν Δανίαν καὶ Ρωσσίαν. Ἡ βασιλεία τῆς Δανίας κηρύττεται κληρονομικὴ καὶ ἀπεριόριστος.
- 1664 Εἰκοσαετῆς ἀνακωχὴ μεταξὺ Μωάμεθ τοῦ Δ'. καὶ τῆς Αὐστρίας.
- 1665 Κάρολος ὁ Β'. βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας. Μεγαλειτέρα παρακρή τοῦ Ἰσπανικοῦ βασιλείου.
- 1667 Ηὔτερος ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας.
- 1669 Οἱ Τούρκοι κυριεύουσι τὴν Κρήτην ἀπὸ τῶν Βενετῶν.
- 1670 Ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας Χριστιανὸς ὁ Ε'. προσλαμβάνει τὸ Ὁλιβιέρον γοργὸν καὶ Δελμενόρστον.
- 1675 Μάχη ἐν Φερβελλίνῳ Φριδερίκου Γουλιέλμου τοῦ Προυσίας καὶ Καρόλου ΙΑ'. τῆς Σουηδίας, καὶ ἡττα τούτου.
- 1679 Εἰρήνη ἐν τῷ ἀγίῳ Γερμανῷ παρὰ τὸν Δαΐζον.
- 1680 Ἡ Γαλλία εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς δυνάμεως καὶ δοξῆς.
- 1681 Τὸ Ἀργετοράτον κυριεύεται ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'.
- 1682 Μωάμεθ ὁ Δ'. ἀνανέωνται τὸν πρὸς τὴν Αὐστρίαν πόλεμον.
- 1683 Ἀποάκτως οἱ Τούρκοι πολιορκοῦσι τὴν Βιέννην.
- 1684 Ὁ Λεοπόλδος συμφωνεῖ μετὰ τῶν Τούρκων ἀνακωχὴν εἰκοσαετῆ. Δουλοβίκος ὁ ΙΔ'. βομβαρδούοιεν τὴν Γέγουσκη.

Ἐτη Μ. Σ.

- 1685 Ἰάκωβος ὁ Β'. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας.
- 1688 Μαξιμιλιανὸς Ἐμρανουὴλ ὁ Βαυαρίας κυριεύει τὸ Βελεγράδιον. Φριδερίκος ὁ Α', λαμβάνει τὰς ἡγεῖς τῆς Κυβερνήσεως ἐν Προυσίᾳ.
- 1689 Πολιτικὴ ἀνατροπὴ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἰάκωβος ὁ Β'. καθαιρεῖται, καὶ ἐκλέγεται βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ὁ Ἐραστίωνος Γουλιέλμος ὁ Γ'. Πέτρος ὁ Α'. ὁ καὶ μέγας, βασιλεὺς τῆς Ῥώσσιας.
- 1694 Σύτασις τῆς ἐν Λονδίνῳ τραπέζης.
- 1696 Πέτρος ὁ μέγας κυριεύει ἀπὸ μὲν τῶν Τούρκων τὴν ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τανάϊδος Ἀσοβίαν, ἀπὸ δὲ τῶν Σουηδῶν τὰ παράλια τῆς Σουηδίης θαλάσσης.
- 1697 Ὁ Σουηδίας Κάρολος ὁ ΙΒ'. κινεῖ πόλεμον πρὸς τὴν Πολωνίαν, Δανίαν καὶ Ῥώσσιαν.
- 1698 Ὁ Ἰωσὴφ Φερδινάνδος, αἱδὲ τοῦ ἐκλέκτορος τῆς Βαυαρίας καὶ ὄνοματος τοῦ Ισπανίας, ἀποθνήσκει.
- 1699 Φριδερίκος ὁ Δ'. γίνεται βασιλεὺς τῆς Δανίας.
- 1700 Ἀκρα ταπείνωσις τοῦ βασιλείου τῆς Γαλλίας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας Κάρολος ὁ Β'. ὁ ἔσχατος ἐκ τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου ἐπὶ τοῦ Ισπανικοῦ θρόνου, ἀποιηγήσκει. Ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Κάρολος ὁ ΙΒ'. εὐημερεῖ εἰς τὸν πρὸς Πολωγοὺς καὶ Δανοὺς καὶ Ῥώσσους πόλεμον.
- 1701 Φίλιππος ὁ Ἀνδεγαύιας καὶ ἐνταυτῷ Κάρολος ὁ Γ'. δευτέροτοκος τοῦ αὐτοκράτορος Λεοπόλδου, βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας. Ὁ περὶ διαδοχῆς τοῦ Ἰσπανικοῦ θρόνου πόλεμος ἀπὸ τοῦ 1701—1713 ἔτους. Ὡς Προυτία γίνεται βασιλεὺος ἐπὶ Φριδερίκου τοῦ Α'.
- 1702 Ἄννα βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας.
- 1703 Πέτρος ὁ μέγας καταβάλλει τὰ θεμέλια τῆς Πετρουπόλεως.
- 1704 Μάχη: ἐν Βερτίφ καὶ Ὁχενσταδίφ. Ἡ ἐν Νάρδᾳ ἦτα Καρόλου τοῦ ΙΒ'. ὑπὸ Πέτρου τοῦ μεγάλου.
- 1705 Θάνατος τοῦ αὐτοκράτορος Λεοπόλδου. Ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ Ἰωσὴφ ὁ Α'.
- 1706 Πορτογαλίας βασιλεὺς Ιωάννης ὁ Ε'. Ἡ Ἀφοδουργικὴ δυναστεία ἐκλείπει ἐν Ἰσπανίᾳ.
- 1707 Ἡ Νόβα Καστέλλα καὶ τὸ Βαλέγγιον ὑπότασσονται εἰς τὴν Προυσίαν.
- 1709 Ἡ ἐν Πολτάβᾳ μάχη. Ἔκτοτε ἡ μὲν Σουηδία παραχράζει, ἡ δὲ Ῥώσσια ἀκράζει.
- 1711 Ἰωσὴφ ὁ Α'. ἀποιηγήσκει. Κάρολος ὁ Σ'. διαδέχεται αὐτὸν εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον τῆς Γερμανίας.
- 1713 Ἡ ἐν Ῥηνοπεραίᾳ εἰρήνη τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὸ Βέλγιον. Βίκτωρ Ἀμαδαῖος ὁ Σαβαουδίας πρῶτος βασιλεὺς τῆς Σαρδηνίας. Φριδερίκος Γουλιέλμος ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς Προυσίας. Πραγματικὴ καθιέρωσις.
- 1714 Εἰρήνη ἐν Ῥοσταδίφ. Φίλιππος ὁ Ἀνδεγαύιας κρατεῖ τὸ τῆς Ἰσπανίας βασιλεῖον. Βουρβωγικὸς οἶκος. Γεώργιος ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς

- 'Αγγλίας. Βαλπόλιος. 'Η Αύστρια περδαίνει τὰ Μεδιόλανα, τὴν Μάντουαν, Νεάπολιν καὶ Σαρδίνιαν, ἡ Σαβαουδία λαμβάνει τὴν Σικελίαν. Κάρολος ὁ ΙΒ'. ἐκ Βενδερίου ἐπιστρέφει εἰς Σουηδίαν.
- 1715 Δουδοβίκος ὁ ΙΔ'. ἀποθνήσκει. Δουδοβίκος ὁ ΙΕ'. διαδεχθεὶς αὐτὸν, φέρει τὴν Γαλλίαν εἰς ἀθλιεστέραν κατάστασιν. Οἱ Βέλγαι δὲ τὰς ἐσωτερικὰς διαφορὰς καὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς πολέμους ἔξασθενοστι.
- 1718 'Η Σικελία παραχωρεῖται εἰς τὸν Ἀμαδαιὸν ἀντὶ τῆς Σαρδίνιας. Κάρολος ὁ ΙΒ'. βασιλεὺς τῆς Σουηδίας πίπτει πρὸ τῆς Φριδερίκο-χάλλης τὴν 30 Νοεμβρίου.
- 1721 Πέτρος ὁ Α'. ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας.
- 1725 Πέτρος ὁ μέγας αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας, ἀποθνήσκει. Αἰκατερίνη ἡ Α'.
- 1727 Γεώργιος ὁ Β'. βασιλεύει ἐν Ἀγγλίᾳ. Πίττος. Παγκόσμιος ἐμπορία τῶν Ἀγγλῶν.
- 1729 Ἐπανάστασις τῶν Κόρσων κατὰ τῆς Γεγούνης.
- 1730 Κάρολος Ἐμμανουὴλ βασιλεὺς τῆς Σαρδίνιας. Χριστιανὸς ὁ σ'. βασιλεὺς τῆς Δανίας.
- 1731 Σαλισθούργιοι μετανάσται ὑποδέχονται ὑπὸ Φριδερίκου Γουλιέλμου βασιλέως τῆς Προυσίας.
- 1734 Τοῦ ἐν Γοττίγη πανεπιστημίου σύστασις.
- 1735 'Ο Δὸν Κάρολος, Ἰνφάντης τῆς Ισπανίας, γίνεται βασιλεὺς τῶν δύο Σικελῶν.
- 1737 Ιωάννης Γάστων ὁ ἕσχατος τῶν Μεδίκων. 'Η Τοσκάνα πίπτει εἰς τὸν δούκα τῆς Λοθαριγγίας Φραγκίσκον Στέφανον.
- 1740 'Ο αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ σ'. ἀποθνήσκει. Μετ' αὐτοῦ ἐκλείπει τοῦ Ἀψοθουργαυαστριακοῦ οἴκου ἡ ἀρσενικὴ σειρά. Μαρία Θηρεσία. 'Ο περὶ διαδοχῆς τοῦ Αύστριακοῦ θρόνου πόλεμος. 'Ο βασιλεὺς τῆς Προυσίας Φριδερίκος ὁ Β. ὑψώνει τὸ βασιλεῖόν του εἰς κράτος τοῦ πρώτου βαθμοῦ.
- 1742 'Η ἐν Βρατισλαվίᾳ εἰρήνη. 'Η Σιλεσία παραχωρεῖται εἰς τὴν Προυσίαν ὑπὸ Μαρίας Θηρεσίας. Κάρολος Ἀλβρέχτος ὁ Βαυαρίας ἐκλέκτωρ κηρύζεται αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ὡς Κάρολος Ζ'.
- 1743 'Η Σαξωνία συμμαχεῖ μετὰ τῆς Αύστριας.
- 1745 Κάρολος ὁ Ζ'. ἀποθνήσκει ἐν Μονάχῳ. Μαξιμιλιανὸς Ιωσήφ ὁ Γ'. ἐκλέκτωρ τῆς Βαυαρίας. Εἰρήνη ἐν Φυσσένη. Φραγκίσκος ὁ Α'. ἐκλέγεται αὐτοκράτωρ. 'Η Τοσκάνα γίνεται ἡγεμονία τοῦ δευτερότοκου τοῦ τῆς Αύστριας οἴκου.
- 1746 'Ο βασιλεὺς τῆς Ισπανίας Φερδινάνδος ὁ σ'. ἀγωνίζεται υὰ ὑψώσῃ τὸ βασιλεῖόν του. 'Ο βασιλεὺς τῆς Δανίας Φριδερίκος ὁ Ε'. εὐεργέτης τοῦ βασιλείου του.
- 1750 Ιωσήφ ὁ Α'. βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας. Πομβάλος ὁ ὑπουργὸς αὐτοῦ.
- 1755 'Ο Λισσαβῶν καταστρέφεται ὑπὸ σεισμοῦ.
- 1756—1763 'Επταετής πόλεμος. Φριδερίκος ὁ Β'. πολεμεῖ πρὸς τὸ ξυριστικόν

Στη Μ. Χ.

- τῆς Εὐρώπης. Ἡ Γαλλία ἔξασθενεῖ. Ἡ Προυσία δοξάζεται. Ἡ Ἀγγλία θελαστοκρατεῖ.
- 1758 Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας Φερδινάνδος ὁ σ'. παραφρονεῖ.
- 1759 Κάρολος ὁ Γ'. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἰσπανίας. Τὸ βασίλειον τῶν δύο Σικελιῶν γίνονται τοῦ νίου αὐτοῦ Φερδινάνδου τοῦ Δ'.
- 1760 Γεωργίος ὁ Γ'. βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας. Ὑπερτάτη ἀκμὴ τῆς ἐμπορίας καὶ τῶν γειτονεχνιῶν.
- 1762 Ἡ αὐτοκρατόρισσα τῆς Ρωσσίας Αἰκατερίνη ἡ Β'. Θεμελιώγει πόλεις καὶ συσταίνει σχολεῖα.
- 1763 Εἰρήνη ἐν Ὁθερτοδούργῳ. Τέλος τοῦ ἑπταετοῦ πολέμου.
- 1764 Ἡ Ἀγγλία παρέχει εἰς τὰς ἐν τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ ἀποικίας αὐτῆς ἰσονομίαν πρὸς τὴν μητρόπολιν.
- 1765 Λεοπόλδος ὁ μέγας Δούκης τῆς Τσκάνας.
- 1766 Χριστιανὸς ὁ Ζ'. βασιλεὺς τῆς Δανίας παραγωρεῖ τὸ Ὀλδεμβούργον εἰς τὴν Ρωσσίαν.
- 1768 Ὁ Κόσκος ἀνακαλύπτει καὶ ἔρευνῃ τὴν Αὔστραλίαν. Πέμπτον μέρος τοῦ κόσμου. Ἡ Κορσικὴ πωλεῖται ὑπὸ τῆς Γενούης εἰς τὴν Γαλλίαν.
- 1771 Γουσταύος ὁ Γ'. γίνεται βασιλεὺς τῆς Σουηδίας.
- 1772 Πρώτη διανομὴ τῆς Πολωνίας.
- 1773 Ὁ πάπας Κλήμης ὁ ΙΔ'. ἀποφασίζει τὴν καθαΐρεσιν τοῦ τάγματος τῶν Ἰησουϊτῶν. Βίκτωρ Ἀμαδαίος ὁ Γ'. βασιλεὺς τῆς Σαρδηνίας.
- 1774 Λουδοβίκος ὁ ΙΕ'. ἀποινήσκει μισθύμενος καὶ καταφρογούμενος. Λουδοβίκος ὁ σ'. • βασιλεύει.
- 1776 Ἡ βόρειος Ἀμερικὴ ἀνεξάρτητος ἐκ τῆς Ἀγγλίας. Βασιγκτών Φραγκλίνος.
- 1777 Ὁ Βαυαρίας Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ ὁ Γ'. ἀποινήσκει. Κάρολος Θεοδωρος. Ὁ περὶ διαδοχῆς τῆς Βαυαρίας πλειμος. Οἱ Ἰησουϊται ἔξελανονται ἐκ Πορτογαλίας. Ὁ Πορτογαλίας βασιλεὺς Ἰωσήφ ὁ Α'. ἀποινήσκει. Τοῦτον διαδέχεται ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Μαρία Φραγκίσκα Ἰσαβέλλα.
- 1778 Αύστριακοι εἰσβάλλουσιν εἰς Βαυαρίαν, ὁ βασιλεὺς τῆς Προυσίας Φριδερίκος ὁ Β'. γίνεται σωτήρ.
- 1779 Ἡ ἐν Τεσχίνη εἰρήνη. Ἡ τοῦ Οἴνου τετραμοίρια παραγωρεῖται εἰς τὴν Αὔστριαν. Οἱ Κούκος φογεύεται ἐν Ὁδαΐγιᾳ.
- 1781 Ἰωσήφ ὁ Β'. ζητεῖ ν' ἀπολλάξῃ τὴν Βαυαρίαν ἀντὶ τοῦ Βελγίου.
- 1782 Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ ὁ Β'. καταργεῖ μοναστήρια. Ὁ πάπας Ηλίος ὁ σ'. πορεύεται εἰς Βιέννην.
- 1783 Εἰς τὴν ἐν Παρισίοις εἰρήνην ἡ Ἀγγλία ἀναγγωρίζει τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Βορεαλμερικανικῆς συμπολιτείας. Ἡ Μεσσήνη καὶ μέρος τῆς Καλαβρίας κατερειπώνονται ὑπὸ σεισμοῦ. Αἰκατερίνη ἡ Β'. αὐτοκρατόρισσα τῆς Ρωσσίας κυριεύει ἀπὸ τῶν Τούρκων τὴν Κριμαίαν.

Ἐτη Μ. Χ.

- 1784 Ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας Χριστιανὸς ὁ Ζ'. παραφρογεῖ, διὸ γίνεται ἀντιβασιλεὺς ὁ διάδοχος αὐτοῦ Φρεδερίκος.
- 1785 Ἡ τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων συμμαχία.
- 1786 Θάνατος Φρεδερίκου τοῦ Β'. Διαδέχεται αὐτὸν Φριδερίκος Γουλιέλμος ὁ Β'.
- 1787 Φριδερίκος Γουλιέλμος ὁ Β'. ἀναγράζει τοὺς Βελγας νὰ ἡσυχάσωσι.
- 1788 Κάρολος ὁ Δ'. βασιλεὺς τῆς Ισπανίας.
- 1789 Ἔναρξις τῆς τῶν Γάλλων ἐπαναστάσεως. Διαίτα ἐν Βερσαλλίαις τὴν 5 Μαΐου. Ὁ Νέκερος διώκεται τὴν 11 Ιουλίου. Ἐξ ἐφόδου ἀλωσίς τῆς Βαστιλλας τὴν 14 Ιουλίου. Βασιγκτὼν Α'. πρόεδρος τῆς Βορειαμερικανῆς συμπολιτείας.
- 1790 Ιωσήφ ὁ Β'. ἀποθνήσκει. Λεοπόλδος ὁ Β'. αὐτὸν διαδέχεται.
- 1791 Λουδοβίκος ὁ ιερός φεύγει, κρατεῖται καὶ εἰς Παρισίους ἐπιστρέφεται τὴν 21 Ιουνίου.
- 1792 Λεοπόλδος ὁ Β'. ἀποθνήσκει, καὶ διαδέχεται τοῦτον ὁ υἱὸς Φραγκίσκος ὁ Β'. Ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Γουσταῦος ὁ Γ'. φονεύεται τὴν 16 Μαρτίου καὶ διαδέχεται τοῦτον ὁ υἱὸς Γουσταῦος ὁ Δ'. ἐπιτροπευόμενος ὑπὸ τοῦ δουκὸς Συδερμαγολανδίας. Ἐν Γαλλίᾳ καταργεῖται ἡ βασιλεία, καὶ ακροβύττεται δημοκρατία τὴν 21 Σεπτεμβρίου.
- 1793 Λουδοβίκος ὁ ιερός γιλοτινίζεται τὴν 21 Ιανουαρίου, δοσύτως καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ τὴν 16 Οκτωβρίου. Δευτέρα διαιρεσίς τῆς Παλαινίας.
- 1794 Οἱ Πολωνοὶ κινοῦσι πόλεμον στρατηγοῦντος τοῦ Κοσκιούσκου.
- 1795 Θάνατος τοῦ τῆς Γαλλίας διαδόχου Λουδοβίκου τοῦ ΙΖ'. Ἡ βασιλοπαιὶς Μαρία Θρηστία Καρλόττα παραδίδεται εἰς τὴν Αὐτορίαν τὴν 26 Δεκεμβρίου. Τοίτη διαιρεσίς τῆς Πολωνίας. Ἡ Προυτία κλείει εἰρήνην πρὸς τὴν Γαλλίαν.
- 1796 Ὁ Μορῶς καὶ Ἰουρδάνης εἰσχωροῦσιν εἰς τὴν Περιμανίαν. Γουζαῦος Γ'. ἀναλαμβάνει τὰς ἡγειας τῆς Κυθερογήσεως ἐν Σουγδίᾳ τὴν 1 Νοεμβρίου. Τοῦ Κολόμβου τὰ λείψανα ἀνακομιζονται ἐκ Δομίγγου εἰς Κούβαν. Αἰκατερίνη ἡ Β'. ἀποθνήσκει τὴν 16 Νοεμβρίου. Πλούτιος ὁ Α'. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ρωσίας.
- 1797 Φριδερίκος Γουλιέλμος ὁ Γ'. γίνεται βασιλεὺς τῆς Προυσίας. Ἡ ἐντεῦθεν τῶν "Αἴπειων δημοκρατία. Ἡ ἐν Λεένῳ συνθήκη τὴν 17 Απολίου. Ἡ ἐν Κάμπω Φορμίῳ εἰρήνη τὴν 17 Οκτωβρίου.
- 1798 Στανίσλαος ὁ ἔσχατος βασιλεὺς τῆς Πολωνίας ἀποθνήσκει ἐν Πετρουπόλει. Οἱ Γάλλοι στρατηγοῦντος τοῦ Βοναπάρτη ἐκστρατεύουσιν εἰς Αἴγυπτον. Ἡ βαστλανδία μεταποιεῖται ὑπὸ τῶν Γάλλων εἰς δημοκρατίαν, καὶ δνομάζεται Λεμπαγκή. Σύστασις τῆς νέας ὑδαικέτου Ἐλβετικῆς δημοκρατίας. Παῦλος ὁ τῆς Ρωσίας αὐτοκράτωρ συμμαχεῖ μετὰ τῆς Αὐτορίας καὶ Ἀγγλίας καὶ Τουρκίας κατὰ τῆς Γαλλίας.

Ἐτη Μ. Ξ.

- 1799** Νέα συμμαχία κατά τῆς Γαλλίας τὴν 15 Αὐγούστου. Μάχη ἐν Νοβίῳ, καθ' ἥν δυσυχοῦσιν οἱ Γάλλοι τὴν 25 καὶ 26 Σεπτεμβρίου. Ὁ Κορσάκος ἡττᾶται ἐν Τιγαρφῷ τὴν 6 Ὀκτωβρίου. Οἱ Ῥώσοι καὶ Ἡγγλοι ἡττῶνται τὴν 6 Ὀκτωβρίου. Ὁ Βοναπάρτης ἐπαγέρχεται ἐξ Αἰγύπτου τὴν 9 Ὀκτωβρίου. Οἱ Ῥώσοι καὶ Αἴστριακοι πολεμοῦσιν εύτυχῶς ἐν Ἐλεύθερᾳ.
- 1800** Πτος ὁ Ζ'. ἐν Βενετίᾳ ἐκλέγεται Πάπας τὴν 14 Μαρτίου. Ὁ Βοναπάρτης πρῶτος ὑπατος, νικᾷ ἐν Μαρέγγῳ τὴν 14 Ιουνίου, καὶ ὁ Μορῶς ἐν Ὁχελινδανίᾳ τὴν 3 Δεκεμβρίου. Ἡ Ῥώσια συζαίνει τὴν βόρειον ἔνοπλον οὐδετερότητα τὴν 16 Δεκεμβρίου.
- 1801** Εἰρήνη ἐν Δουναϊβίλλαρτῃ 9 Φεβρουαρίου. Ἀποζημιώσεως σύγκριμα. Ὁ Πάρκερος καὶ Νέλσων ἀναγκάζουσι τὴν Δανίαν νὰ ἀναγνωρισῃ τὸ Ἡγγαλικὸν θαλάσσιον δίκαιον. Παῦλος ὁ Α', δολοφονεῖται τὴν 23 Μαρτίου, καὶ τοῦτον διαδέχεται ὁ νιός αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ὁ Α'. Οἱ Σέρβοι ἐπαναστατοῦσι κατὰ τῆς Τουρκίας.
- 1802** Γενικὴ συνδιάλλαξις πρὸς τὴν Γαλλίαν. Ὁ Βοναπάρτης ἀναγορεύεται ἰσοβίως πρῶτος Ὑπατος τὴν 2 Αὐγούστου. Ἡ Βαλεστία ἀρρύτεται ἴδιαιτέρα ἐλευθέρα πολιτεία.
- 1803** Ἡ περὶ μεσίτου τῆς Ἐλεύθερίας πρᾶξις τὴν 19 Φεβρ.
- 1804** Ὁ Βοναπάρτης ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων τὴν 18 Μαΐου. Χρίσται ὑπὸ Πίου τοῦ Ζ'. τὴν 2 Ὀκτωβρίου. Ὅπεροχὴ τῆς Γαλλικῆς δυνάμεως ἐν Εὐρώπῃ.
- 1805** Ὁ Βοναπάρτης ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Δομινικίας τὴν 26 Μαΐου. Ἡ Ῥώσια καὶ Αὔστρια καὶ Ἡγγλία κηρύττουσι πόλεμον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῶν Γάλλων. Ὁ στρατηγὸς Μάκκος αἰχμαλωτίζεται ἐν Οὐλμῃ τὴν 17 Ὀκτωβρίου. Ναυμαχία ἐν Τραφαλγάρῳ τὴν 21 Ὀκτωβρίου. Τοῦ Νέλσωνος ὁ θάνατος. Οἱ Γάλλοι εἰσέλαυγουσιν εἰς Βιέννην τὴν 13 Νοεμβρίου. Ἡ ἐν Αὔστερλιτίφ μάχη τῶν τριῶν αὐτοκρατόρων τὴν 2 Δεκεμβρίου. Ἡ ἐν Ποστωνίφ εἰρήνη τὴν 26 Δεκεμβρίου.
- 1806.** Ὁ Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ κηρύττεται βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας τὴν 1 Ιανουαρίου. Γίνεται ἡ συνθήκη τοῦ Ῥηγικοῦ δεσμοῦ τὴν 12 Ιουλίου. Διάλυσις τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατ. Ὁ Ναπολέων ὑπερασπιστής τοῦ Ῥηγικοῦ δεσμοῦ. Ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος ἀποθέτει τὸ στέμμα τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατ., καὶ εὐχαριστεῖται νὰ δογμάζηται τοῦ λοιποῦ αὐτοκράτωρ τῆς Αὔστριας τὴν 6 Αὐγούστου. Ἡ Δανία ἐνώνει τὰς ἐν Γερμανίᾳ χώρας μετὰ τοῦ λοιποῦ βασιλείου τῆς τὴν 9 Σεπτεμβρίου. Πόλεμος τῶν Γάλλων καὶ Προύσων πρὸς ἄλλήλους. Ἡ ἐν Ιέννη μάχη τὴν 14 Ὀκτωβρίου, Οἱ Γάλλοι εἰσέλαυγουσιν εἰς Βερολίνον νικηταὶ τὴν 24 Ὀκτωβρίου.
- 1807** Μάχη ἐν Ἐλαύα τὴν 8 Φεβρουαρίου, καὶ ἐν Φριδελανδίᾳ τὴν 14 Ιουνίου. Λουκθόθος πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν 18 Φεβρ. Σελιμῆς ὁ Γ'. ἐκθρογίζεται τὴν 29 Μαΐου. Μουσταφᾶς ὁ Δ'. ταύτη

ετη Μ. Χ.

- τάνος. Είρήνη ἐν Τίλση τὴν 7 Ιουλίου. Σύστασις τοῦ Δουκάτου τῆς Βαρσοβίας τὴν 22 Ιουλ., καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Βεζφαλίας τὴν 18 Αὐγούστου. Ἡ Κοδανία κλείεται ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν τὴν 4 καὶ 5 Σεπτεμβρίου. Ὁ Δανικὸς στολὸς ἀπάγεται. Ἡ Πομμερανία καὶ Ῥυγία κυριεύονται ὑπὸ τῶν Γάλλων. Οἱ Γάλλοι εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὴν 23 Ὀκτωβρίου. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας πλέει πρὸς τὴν Βρασιλίαν τὴν 29 Νοεμβρίου. Οἱ Γάλλοι καταλαμβάνουσι τὴν Δισσαβῶνα τὴν 30 Νοεμβρίου. Ἡ Δανία κηρύττει πόλεμον κατὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ Σουηδίας τὸν Νοέμβριον.
- 1808** Ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας Χριστιανὸς ὁ Ζ'. ἀποθνήσκει τὴν 13 Μαρτ. Τοῦτον διαδέχεται ὁ ἀντιβασιλεὺς ὁ Φριδερίκος ὁ Σ'. Ἡ Φινία κυριεύεται ὑπὸ τῶν Ῥώσων καὶ συσσωματώνεται μετὰ τῆς Ῥωσίας τὴν 16 Μαρτίου. Ἀποστασία ἐν Ἰσπανίᾳ ἀπὸ 16—19 Μαρτ. Κάρολος ὁ Δ'. παραδίδει τὴν βασιλείαν εἰς τὸν υἱόν του Φερδίνανδον τὸν Ζ'. Ὁ Ναπολέων ἐν Βαΐωνη. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καθαιρεῖται τὴν 5 Μαΐου. Ὁ Ἰωσήφ Βοναπάρτης κηρύττεται βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν τὴν 6 Ιουν. Ὁ Μουράτης γίνεται βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως τὴν 15 Ιουλ. Ἀποστασία τοῦ Ιακοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ Πορτογαλίᾳ. Μουσταφᾶς ὁ Δ'. ἐκθρονίζεται, καὶ ὁ τούτου ἀδελφός Μαχμούτης ὁ Β'. ἀναγορεύεται σουλτάνος τὴν 18 Ιουλίου.
- 1809** Ἡ Αὐστρία κηρύττει πόλεμον κατὰ τῶν Γάλλων τὴν 9 Ἀπριλ. Ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Γασταῖνος ὁ Δ'. ἐκθρονίζεται τὴν 13 Ἀπριλ. Μάχαι τὴν 20 Ἀπριλ. ἐν Ἀθενῶν, τὴν 22 Ἀπριλ. ἐν Ἐκμύλῃ καὶ τὴν 23 Ἀπριλ. ἐν Ῥατιστόνη. Εἰσέλευσις τῶν Γάλλων εἰς Βιέννην τὴν 12 Μαΐου. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια συσσωματώνεται μετὰ τῆς Γαλλίας τὴν 18 Μαΐου. Ὁ Ναπολέων τὴν 20 Μαΐου ὑπερβαίνει τὸν Δούναβιν παρὰ τὴν Δαβοβίαν νῆσον. Κάρολος ὁ ΙΙ'. γίνεται βασιλεὺς τῆς Σουηδίας τὴν 7 Ιουν. Μάχαι τὴν 21 Μαΐου ἐν Ἀσπέργη, τὴν 22 ἐν Ἐσσελίγγη καὶ τὴν 6 Ιουλ. ἐν Βαγράμῳ. Ἄνακωχὴ ἐν Σνάιμφ τὴν 12 Ιουλ. Ὁ πάπας Πίος ὁ Ζ'. ἀπάγεται ὡς αὐχμάλωτος εἰς Γαλλίαν τὴν 13 Ιουλ. Χριστιανὸς Αὐγούστος ὁ τοῦ ἐν Ὀλσατίᾳ Αὐγούστοβούργου ἐκλέγεται διάδοχος τοῦ θρόνου τῆς Σουηδίας τὴν 18 Ιουλ. Είρήνη ἐν Φριδερικοχάμψῃ μεταξὺ Ῥωσίας καὶ Σουηδίας τὴν 17 Σεπτεμβρίου. Είρήνη ἐν Βιέννη τὴν 14 Ὀκτωβρίου. Ὁ Ναπολέων διακευγίνεται ἀπὸ τῆς συζύγου του Ἰωσεφίνης τὴν 16 Ὀκτωβρίου.
- 1810** Είρήνη μεταξὺ Γαλλίας καὶ Σουηδίας τὴν 6 Ιανουαρίου. Ὁ Ναπολέων νυμφεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Μαρίαν Λουδοβίκαν ἐν Παρισίοις τὴν 2 Ἀπριλ. Ἀποστασία ἐν Ἀμερικῇ. Ἡ Ὀλλανδία, Βαλεστία, καὶ τὰ βόρεια παράλια τῆς Γερμανίας μετὰ τῶν Ἀγσεατικῶν πόλεων ἐγώνονται μετὰ τῆς Γαλλίας. Δυναστικὴ εἰσαγρῆγη καὶ ἐκτέλεσις τοῦ ἡπειρωτικοῦ συστήματος.

Επη Μ. Χ.

‘Ο διάδοχος τῆς Σουηδίας ἀποθνήσκει τὴν 28 Μαΐου, δὲ Κάρολος Ίωάννης (Βεργαδόττος) κηρύττεται ἐν Σουηδίᾳ διάδοχος τὴν 28 Αὐγούστου.

1811 Γέννησις τοῦ βασιλέως τῆς Ρώμης τὴν 20 Μαρτ. Πόλεμος μεταξὺ Γάλλων καὶ Ρώσσων.

1812 Εἰρήνη ἐν Βουκουρεστίῳ τὴν 28 Μαΐου. Οἱ Γάλλοι διαβαίνουσι τὸν Νέμενον ποταμὸν τὴν 24 Ιουν. Εἰσελαύνουσιν εἰς Μόσχαν τὴν 14 Αὐγούστου. Πυροπληγίσις τῆς πόλεως ταύτης. Ρωστοφίνος. Επιστροφὴ τῶν Γάλλων ἀπὸ τῆς Μόσχας τὴν 18 Οκτωβρίου. Απαραδειγμάτιστα δειγά.

1813 Η Προυσία ἔνωνται μετὰ τῆς Ρωσίας τὴν 28 Φεβρ. Μάχαι τὴν μὲν 2 Μαΐου ἐν Λουκένη, τὴν δὲ 19 ἐν Βουδίσσῃ καὶ τὴν 21 ἐν Βίρσχρ. Ανακωχὴ τὴν 4 Ιουν. Η ἐν Πράγῃ σύνοδος τὴν 12 Ιουλ. Η Αύστρια κηρύττεται πόλεμον πρὸς τοὺς Γάλλους τὴν 10 Αὐγούστου. Η Βαυαρία προσθέτεται εἰς τὴν συμμαχίαν τὴν 3 Αὐγούστου. Η τοῦ Ρήγου συμμαχία διαλύεται. Εἰρήνη ἐν Σεΐβζη Οκτωβρίου. Η τοῦ Ρήγου συμμαχία διαλύεται. Εἰρήνη ἐν Σεΐβζη μεταξὺ Ρωσίας καὶ Περσίας τὴν 12 Οκτωβρίου. Η τῶν ἑθνῶν μάχη ἐν Λευψίᾳ τὴν 18 Οκτωβρίου. Μάχη ἐν Αγορίᾳ τὴν 30 καὶ 31 Οκτωβρίου. Οἱ σύμμαχοι διαβαίνουσι τὸν Ρήγον ἐν Δυσσελδορφῷ τὴν 2 Δεκεμβρίου. ἐν Ούνιγγη τὴν 17 καὶ μεταξὺ Βασιλείας καὶ Σκαφουσίας τὴν 21. Ο βασιλεὺς τῆς Ισπανίας κατασταίνεται πάλιν εἰς τὴν πατρῷαν τοῦ βασιλείαν ὑπὸ Ναπολέοντος τὴν 15 Δεκεμβρίου.

1814 Η Σελεστακή στρατιὰ διαβαίνει τὸν Ρήγον τὴν 1 Ιανουαρίου. Η Δανία κλείει εἰρήνη ἐν Κιλίᾳ τὴν 14 Ιανουαρίου, καὶ εἰς τὴν Σουηδίαν παραχωρεῖ τὴν Νορβεγίαν, ἀλλ᾽ ἀντ’ αὐτῆς λαμβάνει τὴν Σουηδικὴν Πομπεανίαν. Εἰσοδος τῶν συμμάχων εἰς Παρισίους τὴν 31 Μαρτίου. Έκθυσισμός τοῦ Ναπολέοντος τὴν 2 Απριλίου. Παραίτησις αὐτοῦ τὴν 11 Απριλίου. Ο Ναπολέων κυριάρχης τῆς γῆς τοῦ Ελβατ. Δουδοβίκος ὁ ΙΗ. προσκαλεῖται εἰς τῆς Γαλλίας τὸν θρόνον, ἀποβαίνει εἰς Καλέτιον τὴν 14 Απριλίου, καὶ εἰσέρχεται μετὰ πομπῆς εἰς Παρισίους τὴν 3 Μαΐου. Η Νορβεγία κηρύττεται ἑαυτῇ ἀνεξάρτητον, καὶ ἐκλέγεται βασιλέας τῆς τὸν Χριστιανὸν ἥγεμόνα τοῦ Ολσταϊκοῦ Σλεσβίκου τὴν 29 Μαΐου. Αποπεράτωσις τῆς ἐν Παρισίοις εἰρήνης τὴν 30 Μαΐου. Η ἐν Βιέννῃ σύνοδος. Η Τυρολία καὶ Φορσάρεργη παραχωρεῖται εἰς τὴν Αυστρίαν ὑπὸ τῆς Βαυαρίας τὴν 19 Ιουν. Αντ’ αὐτῶν δὲ ἡ Βαυαρία λαμβάνει τὸ Βρυτοδούργον καὶ Ἀσκοδούργον τὴν 16 Αὔγουστος. Ανακωχὴ ἐν Μόσση. Παραίτησις τοῦ βασιλέως τῆς Νορβεγίας. Η Ναπολέοντία λαμβάνει σύνταγμα τὴν 2 Σεπτεμβρίου. Αποπεράτωσις τῆς συνθήκης τῆς νέας ὄμοσπονδίας ἐν Τιγούρῳ τὴν 8 Σεπτεμβρίου. Νορβεγίας κατοχὴ ὑπὸ τῆς Σουηδίας τὴν 21 Οκτωβρίου. Διεδεταί εἰς τὴν Νορβεγίαν σύνταγμα τὴν 4 Νοεμβρίου.

- 1815** Ο Βοναπάρτης ἐκλείπει τὴν "Ελβαν τὴν 26 Φεβρ. καὶ ἀποβαίνει εἰς Κάννας τῆς Γαλλίας τὴν 1 Μαρτ. Λουδοβίκος δ ἸΗ'. φεύγει, καὶ ὁ Βοναπάρτης εἰσέρχεται εἰς Παρισίους τὴν 20 Μαρτ. Συνθήκη ἐν Βιέννη μεταξὺ τῶν συμμάχων μοναρχῶν περὶ τῆς συντηρήσεως τῆς κατὰ τὴν 25 Μαρτ. ἐν Παρισίοις εἰρήνης. Ὁ βασιλεὺς Μουράτης προσκαλεῖ τοὺς Ἰταλοὺς εἰς γενικὴν ἐπανάστασιν τὴν 30 Μαρτ. Οἱ Αὐστριακοὶ εἰσέρχονται εἰς Νεάπολιν τὴν 23 Μαΐου. Ἡ Δανία τὴν Σουηδικὴν Πομεραγίαν παραχωρεῖ εἰς τὴν Προυσίαν ἀντὶ τοῦ Λαζιόσούργου τὴν 4 Ιουν. Μάχη ἐν Βαρτελώ τὴν 18 Ιουν. Ὁ Ναπολέων κατατροπωθεὶς παραίτει καὶ τὸ δεύτερον τὴν αὐτοκρατορίαν τὴν 23 Ιουν. Οἱ Ἀγγλοὶ καὶ Προύσοι εἰσέρχονται εἰς Παρισίους τὴν 7 Ιουλ. Λουδοβίκος δ ἸΗ'. ἐπανέρχεται εἰς Παρισίους τὴν 8 Ιουλ. Ὁ Βοναπάρτης ἐν τῷ ὄρμῳ τοῦ "Ρουπιφορτοῦ παραδίδεται εἰς τοὺς "Αγγλοὺς τὴν 9 Ιουλ. Ἀποπεράτωσις τῆς ἱερᾶς συμμαχίας ἐν Παρισίοις τὴν 26 Σεπτεμβρίου. Μουράτου ἐπονέδιστος θάνατος ἐν Πίζω τὴν 13 Ὁκτωβρίου. Ὁ Ναπολέων φύγει εἰς τὴν Ἀγίαν Ἐλένην τὴν 13 Ὁκτωβρίου. Δευτέρᾳ ἐν Παρισίοις εἰρήνη τὴν 20 Νοεμβρίου. Ἡ Ἐλευθεία ἐπιτυχαίνει τὴν συναίνεσιν τῶν δυνάμεων περὶ τῆς αἰώνιου οὐδετερότητος τὴν 20 Νοεμβρίου.
- 1816** Σουατοβουργικὸν "Ρουμαλφοστάδιον τὴν 8 Ιανουαρίου Διππισταυμ-βοῦργον τὴν 15 Ιανουαρίου ἡ Βαλδέκη τὴν 19 Ἀπριλίου, καὶ ἡ Βείμαρα τὴν 5 Μαΐου λαμβάνουσι σύνταγμα ἀντιπροσωπικόν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Βιρτεμβέργης Φριδερίκος ἀποθνήσκει τὴν 30 Ὁκτωβρίου καὶ Φριδερίκος Γουλιέλμος δ Ἄ'. διαδέχεται αὐτὸν.
- 1817** Δίαιτα τῶν Γερμανῶν ἐν τῷ παρὰ τὸν Μοῖνον Φραγκοφορτίῳ. Μέρος τοῦ ἐπιτηρητικοῦ στρατοῦ ἀναγωρεῖ ἐκ τῆς Γαλλίας. Μεγάλη σιτοδειὰ ἐν Γερμανίᾳ. Ὁ Βρασιλιανὸς σρατηγὸς Δηκέρδος κυριεύει τὸν Μοντεβίδεον καὶ τὴν Βανδαριανταλίαν, καὶ οὕτως ἐμπλέκει τὴν Βρασιλίαν εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Πλαταϊκὴν ὄμοσπονδίαν. Μεξικιλιανὸς Ἰωσήφ ὁ τῆς Βαυαρίας βασιλεὺς κάμνει συμφωγίαν μετὰ τοῦ Πάπα Πίου τοῦ Ζ'. τὴν 5 Ιουλίου.
- 1818** Ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Κάρολος δ ἸΓ'. ἀποθνήσκει τὴν 5 Φεβρ., καὶ διαδέχεται αὐτὸν ὁ Κάρολος Ἰωάννης. Ὁ σατράπης τῆς Αἰγύπτου καταγωγῆς τοὺς Βεγχαβίτας. Οἱ Χίλιαι νικῶσι τοὺς Ἰσπανοὺς τὴν 5 Ἀπριλίου. Ὁ Μεξικιλιανὸς Ἰωσήφ φιλοδωρεῖ τὸν λαόν του μὲ τὸν μέργαν χάρτην τῆς Βαυαρίας τὴν 26 Μαΐου. Σύνταγμα τῆς Βάδης τὴν 22 Αὔγουστου. Κατὰ τὴν ἀπόφρασιν τῆς ἐν Ακοϊστροφάνω συνάδου τὰ ἐπιτηρητικὰ στρατεύματα τῶν συμμάχων ἐκλείπουσι τὴν Γαλλίαν τὴν 9 Ὁκτωβρίου. Πολιτικὸν σύνταγμα τοῦ Αιγυπτείνου τὴν 9 Νοεμβρίου.
- 1819** Δημιαγγικαὶ σκευωρίαι, καὶ ἔξερενήσεις αὐτῶν. Ἡ Βορειαμερικανικὴ συμπολιτεία ἀγοράζει τὰ; Φλωρίδα; ἀμφιστέρας. Οἱ Ἰσπανοὶ πολεμοῦσι πρὸς τὴν Βεγκζουάλαν καὶ Καρθαγένην. Πολιτικὸν

ἔτη Μ. Χ.

σύνταγμα τῆς Ιπερσουγίας τὴν 19 Μαρτ. Πολιτεία τῆς Πλαταικῆς ὁμοσπονδίας τὴν 20 Ἀπριλ. Πολιτικὸν σύνταγμα τῆς Βιρτεμβέργης τὴν 25 Σεπτεμβρ. Πολιτικὸν σύνταγμα τῆς Ἀνοβερίας τὴν 7 Δεκεμβρίου.

1820 Ο βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Γεώργιος ὁ Γ'. ἀποθνήσκει τὴν 30 Ιανουαρίου, καὶ διαδέχεται αὐτὸν ὁ τῆς Βαλεσίας ἡγεμὼν Γεώργιος Φριδερίκος Αὔγουστος, ἐπονομασθεὶς Γεώργιος Δ'. Ο Δούκας τῶν Βιτουρίων δολοφονεῖται ἐν Παρισίοις τὴν 13 Φεβρ. Ἐμρηξὶς τῆς ἐπαγαστάσεως ἐν Ἰσπανίᾳ τὴν 7 Μαρτ. Ἀποστασία ἐν Νεαπόλει τὴν 3 Ιουλ. Πολιτικὴ ἀνατροπὴ ἐν Πορτογαλίᾳ τὴν 24 Αὐγ. Ἀποστασία ἐν Ἄιτα τὴν 16 Ὁκτωβρ. Σύνοδος ἐν Τροπαυΐᾳ τὴν 28 Ὁκτωβρ. Πολιτικὸν σύνταγμα τοῦ ἐν Ἀσίᾳ Δαρμταζίου τὴν 17 Δεκεμβρίου.

1821 Η ἐν Λαδάκῳ σύνοδος. Ἐπανάστασις Ἐλλήνων ἐν Μολδαβίᾳ καὶ Βλαχίᾳ τὴν 6 Μαρτ. Ο βασιλεὺς τῆς Σαρδινίας Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ παραιτεῖ τὴν βασιλείαν τὴν 13 Μαρτίου. Ο τοῦ Καρινάνου ἡγεμὼν Κάρολος Ἀλέρτος γίνεται ἀντιβασιλεὺς τῆς Σαρδινίας, καὶ παραδέχεται τὸ νέον πολιτικὸν σύνταγμα τὴν 15 Μαρτ. Ο τῆς Σαρδινίας ἀντιβασιλεὺς παραιτεῖ τὴν ἀντιβασιλείαν τὴν 22 Μαρτ. Ο Ναπολέων ἀποθνήσκει ἐν τῇ νήσῳ Ἀγίᾳ Ἐλένῃ τὴν 5 Μαΐου. Ο βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ σ'. ἐπιστρέψων ἐκ Βρασιλίας εἰς Πορτογαλίαν, ἀποβαίνει τὴν 4 Ιουλ. Βολιβάρος. Ο βασιλεὺς τῆς Σαρδινίας Κάρολος Φῆλιξ κάμψει συνθήκην μετὰ τῆς Ρωσίας, Προυσίας καὶ Αὐστρίας τὴν 24 Ιουλ. Πολιτεία τοῦ Σαξωνικοῦ Καρβούργου τὴν 8 Αὐγ.

1822 Οι Ἐλλήνες κηρύζουσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν τὴν 1 Ιανουαρίου. Βοιηστος πρόεδρος τῆς Ἄιτίας τὴν 2 Φεβρ. Ιτουρβίδης αὐτοκράτωρ τοῦ Μεξικοῦ τὴν 18 Μαΐου. Η Βρασιλία ἀποτελεῖται ἀπὸ τῆς Πορτογαλίας τὴν 22 Αὐγ. Πέτρος ὁ Α'. συγταγματικὸς αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας τὴν 25 Σεπτεμβρίου.

1823 Ο Ιτουρβίδης παραιτεῖ τὸ στέμμα τοῦ Μεξικοῦ τὴν 31 Μαρτ. Οι Γάλλοι διαβαίνουσι τὸ Βέδατσον τὴν 7 Ἀπριλ. Η Κοστιμάλα κηρύζεται ἔκυρην ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς Ισπανίας τὴν 1 Ιουλ. Διοργανισμὸς τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἐν Προυσίᾳ τὴν 5 Αὐγ. Οι Γάλλοι καταλαμβάνουσι τὰς Γάδεις τὴν 29 Σεπτεμβρίου. Οι Αὐστριακοὶ ἐκλείπουσι τὸ Πειδεμόντιον.

1824 Ο βασιλεὺς τῆς Σαρδινίας Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ ἀποθνήσκει τὴν 10 Ιανουαρίου. Βολιβάρος δικτάτωρ τῆς Περούβιας τὴν 10 Φεβρ. Πέτρος ὁ Α'. αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας διατάττει νὰ ὀρκισθῶσιν εἰς τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ συνταγθὲν σύνταγμα τὴν 24 Μαρτ. Ο Ιτουρβίδης κρατεῖται ἐν τῷ Μεξικῷ τὴν 15 Ιουλ., καὶ ἐν Παδίλλᾳ τουφεκίζεται τὴν 19 Ιουλ. Πολιτικὸν σύνταγμα τῆς Σαξωνικῆς Μείνιγγης τὴν 4 Σεπτεμβρίου. Λουδοβίκος ὁ ΙII'. ἀποθνήσκει τὴν 26 Σεπτεμβρίου, καὶ

- ό ἀδελφὸς αὐτοῦ Κόρμης τῆς Ἀρτεσίας βασιλεύει ὡς Κάρολος Ι'. 'Ο βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Κάρολος Ιοάννης ἀναγορεύει τὸν αὐτὸν καὶ διάδοχόν του Ὀσκαρὸν ἀντιβασιλέα τῆς Νορβεγίας.
- 1825** Ἀποθανόντος τοῦ δουκὸς τῆς Σαξωνικῆς Γένεσης Φριδερίκου τοῦ Δ'. ἐκλείπει ὁ Γοθαϊκὸς κλάδος τὴν 11 Φεβρ. 'Ο βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος ὁ Ι'. ἀναγνωρίζει τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀιτίας τὴν 17 Ἀπριλ. 'Ο Ι'. Κάρολος παραδέχεται τὸν νόμον τὸν περὶ ἀποζημιώσεως τῶν μεταγαστατῶν καὶ τὸν περὶ ἐλαττώσεως τοῦ τόκου τῶν δημοσίων χρεῶν ἀπὸ τῶν 6 εἰς τὰ 3 ἐπὶ τοῖς 100 τὴν 27 Ἀπριλ. 'Η Βανδαριανταλία ἀποσπᾶται ἀπὸ τῆς Βαστιλίας, καὶ προσθέτεται εἰς τὴν Πλαταϊκὴν δρμοσπονδίαν τὴν 26 Αὔγ. 'Η Παραγούατα αὐτεξόδιος καὶ αὐθύπαρκτος πολιτεία. 'Ο Δόκτωρ Φραγκίας. 'Ο βασιλεὺς τῆς Βιωαρίας Μαζιμιλιανὸς Ιωσήφ ἀποθυῆσκει ἐν Νυμφοπόργῳ τὴν 13 Ὁκτωβρ., καὶ διαδέχεται αὐτὸν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λουδοβίκος ὁ Α'. 'Αλέξανδρος ὁ Α'. αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας ἀποθηῆσκει ἐν Ταγανρόφῳ τὴν 1 Ὁκτωβρ., καὶ διαδέχεται αὐτὸν ὁ δεύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς Νικόλαος ὁ Α'.
- 1826** 'Ο βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας Ιωάννης ὁ σ'. ἀποθηῆσκει τὴν 10 Μαρτ. Πέτρος ὁ Α'. αὐτοκράτωρ τῆς Βρατιλίας ἀναγορεύει τὴν ἀνθίκον αὐτοῦ θυγατέρα Μαρίαν βασίλισσαν τῆς Πορτογαλίας ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἑαυτοῦ ἀδελφῆς Ισαβέλλας. 'Ο Μαχιμούτης καταρρεῖ τοὺς Γενιτσάρους κατὰ τὸν Ιούλ. μῆνα. Διαλέσεις τῆς Γοθαϊκῆς ἐπικρατείας μεταξὺ τῶν ιλαδῶν τῆς Ἐγνεστινῆς γενεᾶς τὴν 5 Αὔγ. 'Ο αὐτοκράτωρ Νικόλαος στέφεται ἐν Μόσχῃ κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου.
- 1827** Συνθήκη μεταξὺ Βιωαρίας καὶ Βιρτεμβέργης περὶ τῶν ἀμοιβαίων τελωνιακῶν καὶ ἐμπορικῶν πραγμάτων τὴν 12 Ἀπριλ. 'Ο βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας Φριδερίκος Λύγουστος ἀποθηῆσκει τὴν 5 Μαΐου, καὶ τοῦτον διαδέχεται ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς Ἀντώνιος. 'Η ἐν Δονδίνῳ συνθήκη μεταξὺ Ρωσίας, μεγάλης Βρετανίας καὶ Γαλλίας πρὸς εἰρήνευσιν τῆς ἀνατολῆς τὴν 6 Ιουλίου.

ΤΕΛΟΣ